

3321(4) (4)

332A. KRZYŻANOWSKI I K. KUMANIECKI

1915

STATYSTYKA POLSKI

HANDBUCH DER POLNISCHEN STATISTIK

TABLEAU STATISTIQUE DE LA POLOGNE

WYDANA STARANIEM I NAKŁADEM
POLSKIEGO TOW. STATYSTYCZNEGO

KRAKÓW 1915

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SP. W KRAKOWIE.

STATYSTYKA POLSKI

HANDBUCH DER POLNISCHEN STATISTIK

TABLEAU STATISTIQUE DE LA POLOGNE

A. KRZYŻANOWSKI I K. KUMANIECKI

STATYSTYKA POLSKI

HANDBUCH DER POLNISCHEN STATISTIK

TABLEAU STATISTIQUE DE LA POLOGNE

WYDANA STARANIEM I NAKŁADEM
POLSKIEGO TOW. STATYSTYCZNEGO

KRAKÓW 1915
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI G. GEBETHNERA I SP. W KRAKOWIE.

Drukarnia Uniwersytetu Jagiellońskiego pod zarządem Józefa Filipowskiego.

Spis treści. Inhaltsverzeichnis. Table des matières.

Spis treści. Inhaltsverzeichnis. Table des matières . . .	Str. V
Przedmowa. Vorwort. Avant-propos	XXIII
Spis źródeł. Quellenverzeichnis. Sources	XXIX

I. Ludność. Bevölkerung. Population.

Stan ludności. Bevölkerungsstand. État de la population.

Dane ogólne o ludności dzielnic. Allg. Daten betr. die Bevölkerung der Landesteile. Aperçus généraux sur la population des provinces.

T. 1. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski i Prusy Książęce. Powierzchnia, ogólny podział administracyjny, liczba ludności i zaludnienie 1 km ²	2
T. 2. Galicya. Obwody sądowe. Ich powierzchnia. Ludność. Stosunek do całego kraju. Liczba powiatów sądowych. Zaludnienie 1 km ² według spisu ludności z 1910 r.	4
T. 3. Stosunek powierzchni i ludności poszczególnych dzielnic do powierzchni i ludności państw, w których skład te dzielnice wchodziły	4

Rozwój stanu ludności. Entwicklung des Bevölkerungsstandes. Évolution de l'état de la population.

T. 4. Dzielnice b. Rzeczypospolitej Polskiej oraz Śląsk Polski i Prusy Książęce. Stan ludności w poszczególnych latach okresu 1816—1913	5
T. 5. Ziemie pod panowaniem rosyjskim, austriackim i pruskim i państwa, w których skład te ziemie wchodziły. Ludność w okresach co 10 lat (1816/20—1910/13)	17
T. 6. Obszary dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Opolski, Prusy Książęce. Wzrost ludności w stosunku do stanu z r. 1816. Liczby stosunkowe.	8
T. 7. Gubernie w Król. Polskiem. Rozwój ich liczby ludności w okresie 1872—1913	8
T. 8. Gubernie na Litwie i Rusi. Rozwój liczby ludności w okresie 1815—1913	9

Zaludnienie. Bevölkerungsdichte. Densité.

T. 9. Rozwój zaludnienia na 1 km ² (w dzielnicach)	9
T. 10. Zaludnienie powiatów na 1 km ²	10

Miasta. Städte. Villes.

	Str.
T. 11. Zestawienie umiastowienia poszczególnych dzielnic	17
T. 12. Wykaz miast z ludnością powyżej 10.000 (ew. — dla Król. Polsk. — gmin o charakterze miejskim z ludnością powyżej 15.000).	18

Ludność miast, liczących w czasach ostatnich przeszło 20.000 mieszkańców w różnych latach XIX wieku.

T. 13. Królestwo Polskie	24
T. 14. Litwa i Białoruś	25
T. 15. Ruś	26
T. 16. Galicya i Śląsk Cieszyński	27
T. 17. Ziemie pod panowaniem pruskim	27
T. 18. Ludność miejska Królestwa Polskiego. Rozwój liczby większych miast. Rozwój liczby ich ludności i jej stosunku do całej ludności kraju i do ludności miejskiej w całym Królestwie Polskiem oraz w jego części południowo-zachodniej i północno-wschodniej	28
T. 19. Miasta na Litwie i Białej Rusi. Liczby większych miast. Rozwój liczby ich ludności i jej stosunku do całej ludności dzielnicy	30
T. 20. Miasta na Rusi. Liczby większych miast. Rozwój liczby ich ludności i jej stosunku do całej ludności dzielnicy	30
T. 21. Galicya, Śląsk Cieszyński, W. Ks. Poznańskie, Prusy Król., Rejencya Opolska i Olsztyńska. Miasta. Liczby większych miast. Rozwój liczby ich ludności i jej stosunku do całej ludności dzielnicy	31

Płeć ludności. Bevölkerung nach Geschlecht. Population d'après le sexe.

T. 22. Obszary dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Rejencya Olsztyńska. Stosunek płci wśród ludności	32
T. 23. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Ludność obecna według płci w 1913, 1912 r. obecna i cywilna według płci w 1897 r. Zaludnienie 1 km ² w 1913 r.	33
T. 24. Ludność Galicyi obecna i cywilna obwodami sądowymi według płci	34
T. 25. Rejencye pruskie. Ludność obecna i cywilna. Stosunek płci 1910 r.	34

Wiek ludności. Alter der Bevölkerung. Population d'après l'âge.

T. 26. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Wiek mieszkańców w r. 1897.	35
T. 27. Galicya. Ludność obecna w r. 1900 według wieku i płci	36
T. 28. Ludność w regencyach pod panowaniem pruskim według wieku w r. 1910	36

Wyznanie ludności. Confession der Bevölkerung. Population par cultes.

T. 29. Ludność według wyznania w dzielnicach	37
T. 30. Galicya. Wyznanie ludności w latach 1857—1910	38
T. 31. Galicya. Obwody sądowe. Wyznanie 1910 r.	38

Język ludności. Muttersprache. Langue maternelle.

T. 32. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, Śląsk polski i Prusy Książęce. Ludność według języka	40
---	----

	Str.
T. 33. Galicya. Obywatele austriacy, zamieszkali w Galicyi, według języka w latach 1880—1910	39
T. 34. Galicya. Obwody sądowe. Austriacka ludność według języka r. 1910	39

Powiaty w dzielnicach. Kreise in den Landesteilen.
Districts dans les provinces.

T. 35. Powiaty w Królestwie Polskiem. Powierzchnia. Ludność cywilna w dniu 14/I 1913 r.: ogólna, miast, miasteczek, wsi. Zaludnienie 1 km ² w r. 1872, 1897, 1913. Liczba miast i gmin w powiatach. Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunki odsetkowe: powierzchni powiatów do powierzchni kraju; ludności cywilnej powiatu w r. 1913 do ludności kraju; ludności miejskiej powiatu do ludności kraju i do całej ludności cywilnej powiatu. Ludność cywilna według wyznań w r. 1913. Ludność cywilna według języka w r. 1913. Ludność obecna według języka w r. 1897.	42
T. 36. Powiaty na Litwie i Białej Rusi. Powierzchnia. Ludność obecna w d. 14. I. 1912; ludność miast i wsi. Zaludnienie 1 km ² w r. 1897 i 1912. Liczba miast i włości w powiatach. Stosunek tych liczb do powierzchni powiatów. Stosunki %: powierzchni powiatów do powierzchni całej dzielnicy; liczby ludności powiatu i kraju; liczby ludności miejskiej powiatu i kraju; liczby ludności miejskiej w powiecie do całej ludności powiatu. Ludność według wyznania i języka w r. 1897. Liczba Polaków w r. 1909; ich stosunek % do całej ludności powiatów	50
T. 37. Powiaty na Rusi. Powierzchnia. Ludność w 1912 r. obecna, miejska i wiejska. Zaludnienie 1 km ² w r. 1867, 1897, 1912. Liczba miast i włości w powiatach. Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunki %: powierzchni powiatów do powierzchni całej dzielnicy; liczby ludności ogólnej i miejskiej do liczby ludności kraju; liczby ludności miejskiej do ogólnej w powiecie. Ludność według wyznania i języka w r. 1897. Liczba Polaków w r. 1909. Stosunek % Polaków do całej ludności w r. 1867, 1897, 1909	54
T. 38. Powiaty w Galicyi i na Śląsku Cieszyńskim. Powierzchnia. Ludność 1910. Ludność miejscowości, liczących w r. 1910 przeszło 5.000 mieszkańców. Zaludnienie 1 km ² r. 1900, 1910. Liczba gmin miejskich. Liczba miejscowości, liczących powyżej i poniżej 5.000 mieszkańców w r. 1910. Stosunek tych liczb do powierzchni powiatów. Stosunki %: powierzchni powiatu i kraju; ludności ogólnej i miejskiej powiatu i kraju; ludności miejskiej w powiecie do ludności ogólnej. Ludność obecna r. 1910 według religii. Ludność austriacka według języka	58
T. 39. Powiaty w Wielkiem Księstwie Poznańskim. Powierzchnia. Ludność obecna r. 1910; ludność miejscowości, liczących powyżej 5.000 mieszk. 1910. Zaludnienie 1 km ² w r. 1900, 1910. Liczba miejscowości z ludnością powyżej 5.000 mieszk. w r. 1910. Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunki % między: powierzchnią powiatu i dzielnicy; ludnością ogólną i miejską powiatów i dzielnicy; ludnością miejską i ogólną w powiatach. Ludność obecna według wyznania i języka r. 1910	64
T. 40. Powiaty w Prusach Królewskich. Powierzchnia. Ludność obecna w r. 1910. Ludność w miejscowościach, liczących powyżej 5.000 mieszk. w r. 1910. Zaludnienie 1 km ² 1900, 1910 r. Liczba i jej stosunek do powierzchni powiatu miejscowości, liczących w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. Stosunki % pomiędzy: powierzchnią, ludnością ogólną i miej-	

	Str.
ską w powiatach i w całej dzielnicy; % ludności miejskiej w powiatach. Ludność obecna według religii i języka r. 1910.	66
T. 41. Rejencye w Prusach Książęcych i powiaty w Rejencji Olsztyńskiej. Powierzchnia. Ludność obecna r. 1910. Ludność miejscowości, liczących w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. Zaludnienie 1 km ² r. 1900, 1910. Liczba i jej stosunek do powierzchni powiatu lub rejencji miejscowości z ludnością w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. Stosunek % powierzchni, ludności ogólnej i miejskiej w powiatach i rejencyach do całej prowincyi Prus Książ. % ludności miejskiej w powiatach i rejencyach. Ludność obecna według religii i języka w r. 1910	68
T. 42. Powiaty na Śląsku Górnym (Rejencya Opolska). Powierzchnia. Ludność obecna r. 1910. Ludność miejscowości liczących w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. Zaludnienie 1 km ² . Liczba miejscowości, liczących w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunek % pomiędzy powierzchnią, ludnością ogólną i ludnością miejscowości, liczących w r. 1910 powyżej 5.000 mieszk. w powiatach i w całej rejencji. % ludności miejscowości, liczących powyżej 5.000 mieszk. w r. 1910 do całej ludności powiatów. Ludność według religii i języka w r. 1910.	70

**Ruch naturalny ludności. Natürliche Bevölkerungsbewegung.
Mouvement naturel de la population.**

Dane abs. i stosunkowe w dzielnicach. Abs. u. Verhältniszahlen in den Landesteilen. Données absolues et relatives dans les provinces.

Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce, Rejencya Olsztyńska. Ruch naturalny wśród ludności.

T. 43. Liczba małżeństw w tysiącach.	72
T. 44. Liczba małżeństw na 1000 mieszk.	74
T. 45. Liczba urodzeń w tysiącach.	75
T. 46. Liczba urodzeń na 1000 mieszk.	76
T. 47. Liczba zgonów w tysiącach	77
T. 48. Liczba zgonów na 1000 mieszk.	78
T. 49. Przyrost naturalny w tysiącach	79
T. 50. Przyrost naturalny na 1000 mieszk.	80

Stosunki płci. Geschlechterverhältnis. Relation des sexes.

T. 51. Stosunek płci wśród ludności w szeregu lat okresu 1830—1910 w Król. Polskiem, Galicyi i na Śląsku Cieszyńskim	81
T. 52. Stosunek płci w liczbie urodzeń w poszczególnych dzielnicach	82
T. 53. Rejencye pod panowaniem pruskim. Stosunek płci w urodzeniach w okresie 1819—1863	81
T. 54. Stosunek płci w liczbie zgonów w poszczególnych dzielnicach	83

Gubernie pod pan. ros. i obw. sądowe Galicyi. Gouvernements unter russ. Herr. u. Galiziens einzelne Kreis- resp. Landesgerichtssprengel. Gouvernements sous l'erég. russe et arrondissements judiciaires de la Galicie.

T. 55. Królestwo Polskie. Gubernie. Okres 1868—1908. Stan i ruch naturalny ludności w tysiącach i w stosunku do 1000 mieszk. Stosunek płci wśród ludności, w urodzeniach i zgonach. Okres 1909—1911. Urodzenia, zgony. przyrost naturalny na 1000 mieszk.	84
---	----

- T. 56. Galicya. Obwody sądowe. Stan ludności r. 1910. Naturalny ruch ludności r. 1911 86

Miasta i wieś. Stadt u. Land. Villes et villages.

	Str.
T. 57. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny na wsi i w miastach w dzielnicach poszczególnych	87
T. 58. Królestwo Polskie. Okres 1870—1909. Coroczny stan i ruch naturalny ludności na wsi i w mieście (małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny)	88
T. 59. W. Księstwo Poznańskie, Prusy Królewskie, Prusy Książęce, R. Olsztyńska, R. Opolska. Okres 1876—1910. Urodzenia wogóle, w miastach, na wsi	90
T. 60. Królestwo Polskie. Miasta z ludnością powyżej 25.000 w r. 1909. Coroczny stan ludności w r. 1904—1909. Ruch ludności w r. 1904, 1906, 1909. (Małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny)	90
T. 61. Miasta ziem pod panowaniem austriackim z ludnością powyżej 25.000 w r. 1912. Stan i ruch naturalny ludn. w okresie 1906—1912 (urodzenia, zgony, przyrost naturalny)	92
T. 62. Obwody miejskie na ziemiach pod panowaniem pruskim z ludnością powyżej 25.000 w r. 1910. Stan ludności w r. 1910. Ruch naturalny 1909—1911	94

Wyznania. Confession. Cultes.

T. 63. Ruch naturalny w poszczególnych dzielnicach wśród mieszk. poszczególnych wyznań	95
T. 64. Król. Polskie. Stan ludności według poszczególnych wyznań w całym kraju, na wsi i w miastach; urodzenia, zgony, przyrost naturalny wśród poszczególnych wyznań na wsi i w miastach w r. 1908 i 1906	96
T. 65. Rejencye: Poznańska i Bydgoska. Okres 1824—1873. Ruch naturalny na 1000 ludności wśród mieszkańców poszczególnych wyznań	97
T. 66. Rejencye W. Ks. Poznańskiego. Okres 1819—1873. Stosunek płci w urodzeniach według wyznań	97

Narodowość. Nationalität. Nationalité.

T. 67. Płodność Polek i Niemek w rejencyach pod panowaniem pruskim na zasadzie spisu z r. 1910	98

Wędrowki. Wanderungen. Migrations.

T. 68. Imigracya Polaków, Rusinów i Żydów do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w latach 1909—1912	99
T. 69. Imigracya Polaków, Rusinów i Żydów do Kanady w latach 1908—1911	99
T. 70. Emigracya sezonowa z Król. Pruskiego i Galicyi do Niemiec w latach 1909/10—1912/13	100
T. 71. Wychodźstwo sezonowe i stałe z Król. Polskiego i z jego gubernii	100
T. 72. Powiaty w Król. Polskiem. Wychodźstwo sezonowe i emigracya stała w r. 1908 według płci	101
T. 73. Wpływ wędrowek na stan ludności w powiatach Galicyi. Okres 1880—1910	102
T. 74. Emigracya zamorska z ziem pod panowaniem pruskim w r. 1912—1913	102

II. Stosunki gospodarcze i społeczne. Wirtschaftliche u. soziale Verhältnisse. Relations économiques et sociales.

Zawód ludności. Beruf der Bevölkerung. Population par professions.

	Str.
T. 75. Skład ludności pod względem zawodowym. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem i Galicya	104
W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie, Książęce i Śląsk Pruski	105
Uzupełnienie do t. 75 dla ziem pod panowaniem pruskiem	308

Rolnictwo i własność rolna. Ackerbau u. Bodenbesitz. Agriculture et propriété foncière.

Powierzchnia poszczególnych rodzajów użytków rolnych; jej stosunek % do całej powierzchni. Bodennutzungsarten, Abs. u. Verhältniszahlen. Espèces de culture. Données abs. et relatives.

T. 76. Dzielnice b. Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce	105
T. 77. Król. Polskie. Okres 1816—1909	106
T. 78. Litwa, Białoruś i Ruś. Gubernie. 1881 i 1887	106
T. 79. Galicya 1842—1913	107
T. 80. Śląsk Cieszyński r. 1842, 1897	108
T. 81. Ziemie pod panowaniem pruskiem r. 1878—1907	108
T. 82. Król. Polskie. Dane odsetkowe na 100 ha	109
T. 83. Litwa i Ruś. Gubernie. Liczby odsetkowe dla lat 1870, 1881, 1887	109
T. 84. Galicya r. 1842—1913. Dane odsetkowe na 100 ha	110
T. 85. Śląsk Cieszyński. Dane odsetkowe dla r. 1842, 1897	110
T. 86. Dzielnice pod panowaniem pruskiem. Dane odsetkowe r. 1878—1907	110

Gospodarstwa różnej wielkości. Landwirtschaftliche Betriebe verschiedener Größe. Possessions rurales de diverses grandeurs.

Królestwo Polskie, Galicya, Śląsk Polski, ziemie pod panowaniem pruskiem.

T. 87. Udział % liczby gospodarstw różnej wielkości wśród liczby wszystkich gospodarstw odpowiedniej dzielnicy	111
T. 88. Udział % powierzchni gospodarstw różnej wielkości w całej powierzchni gospodarstw odpowiedniej dzielnicy	111

Liczba i powierzchnia gospodarstw różnej wielkości.

T. 89. Król. Polskie. Gubernie. Liczba gospodarstw. Dane absolutne	112
T. 90. Dane stosunkowe	112
T. 91. Gubernie w Król. Polskiem. Powierzchnia gospodarstw różnej wielkości w ha	113
T. 92. Dane odsetkowe	113
T. 93. Galicya r. 1902	114
T. 94. Śląsk Cieszyński	115

Dzielnice pod panowaniem pruskiem.

T. 95. Liczba gospodarstw	116
T. 96. Liczby stosunkowe	116
T. 97. Powierzchnia gospodarstw w tys. ha	116
T. 98. Liczby stosunkowe	116

	Str.
T. 99. Król. Polskie. Gubernie. Udział % poszczególnych grup posiadaczy gruntów w całej powierzchni gruntów w r. 1904 i 1909.	117
T. 100. Litwa i Ruś. Gubernie. Powierzchnia poszczególnych grup posiadaczy gruntów w r. 1877, 1887, 1905	118
T. 101. Dane stosunkowe	119
T. 102. Król. Polskie. Powierzchnia większej własności w r. 1901, 1906, 1909	120
T. 103. » » Gubernie. Liczba gospodarstw większej własności prywatnej w 1906 r. Powierzchnia ich ogólna i przeciętna jednego gospodarstwa	120
T. 104. Litwa i Ruś. Gubernie. Liczba ogólna i powierzchnia w tysiącach ha gospodarstw pryw. w r. 1905 i 1877. Liczba i powierzchnia gosp. prywatnych różnej wielkości, ich powierzchnia przeciętna r. 1905	121
T. 105. Udział % liczby gospodarstw pryw. różnej wielkości w ogólnej liczbie gospodarstw pryw. w r. 1877 i 1905	122
T. 106. Udział % powierzchni gospodarstw pryw. różnej wielkości w całej powierzchni gospodarstw pryw. w r. 1877 i 1905	123
T. 107. Król. Polskie. Liczba i powierzchnia w ha gospodarstw drobnych różnej wielkości według grup posiadaczy w r. 1904	124
T. 108. Liczba gospodarstw drobnych różnej wielkości. Dane stosunkowe	124
T. 109. Powierzchnia gospodarstw drobnej własności różnej wielkości. Dane stosunkowe	124
Królestwo Polskie. Gubernie.	
T. 110. Grunty włościańskie ukazowe w r. 1904. Ich powierzchnia ogólna, % do całej powierzchni, liczba gospodarstw. Stosunki % gospodarstw różnej wielkości do całej liczby gospodarstw	125
T. 111. Ziemie zakupione przez włościan od niewłościan w okresie 1864—1904 w r. 1904. Ich powierzchnia; powierzchnia gruntów zakupionych przez gospodarzy ukazowych i przez włościan bezrolnych. Liczba gospodarstw. Stosunek % do tej liczby gospodarstw różnej wielkości	126
T. 112. Gospodarstwa szlachty zagrodowej. Ich powierzchnia, liczba; udział % w niej gospodarstw różnej wielkości	127
T. 113. Gospodarstwa mieszkańców miasteczek. Ich powierzchnia; liczba; udział % w tej liczbie gospodarstw różnej wielkości	127
Litwa i Ruś. Gubernie.	
T. 114. Gospodarstwa włościańskie ukazowe w r. 1905. Ich powierzchnia. Liczba. Liczba gospodarstw różnej wielkości. Powierzchnia gospodarstw różnej wielkości. Przeciętna wielkość jednego gospodarstwa	128
Gospodarstwa różnej wielkości a użytki rolne. Landwirtschaftliche Betriebe verschiedener Grösse u. Bodennutzungsarten. Possessions de diverses grandeurs et espèces de culture.	
T. 115. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, Śląsk Górny, Mazury Pruskie. Udział % większych i drobnych gospodarstw rolnych w powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych	129
T. 116. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce, Rejencya Olsztyńska. Udział % powierzchni poszczególnych rodzajów użytków rolnych w całej powierzchni gospodarstw większych i mniejszych	130
T. 117. Królestwo Polskie. Powierzchnia poszczególnych rodzajów przema-	

	Str.
cezeń gruntowych w gospodarstwach poszczególnych grup posiadaczy w r. 1909	131
T. 118. Litwa i Białoruś. Ruś. Powierzchnia poszczególnych rodzajów przeznaczeń gruntów w gospodarstwach włościańskich ukazowych i w prywatnych w r. 1881 i 1887	132
T. 119. Litwa i Ruś. Gubernie. Powierzchnia poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w gospodarstwach własności pryw. w r. 1881 i 1887	133
T. 120. Litwa i Ruś. Gubernie. Powierzchnia poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w gospodarstwach włościańskich ukazowych w r. 1881 i 1887	134
T. 121. Galicya. Powierzchnia poszczególnych gatunków użytków rolnych w gospodarstwach większych i mniejszych w r. 1847/67 i 1902	135
T. 122. Śląsk Cieszyński. Powierzchnia poszczególnych gatunków użytków gruntowych w wielkich gospodarstwach	135
T. 123. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Powierzchnia poszczególnych gatunków użytków rolnych w gospodarstwach różnej wielkości w r. 1882, 1895, 1907	136
Udział powierzchni poszczególnych grup gospodarstw w całej powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych.	
T. 124. Królestwo Polskie od r. 1909	137
T. 125. Litwa i Białoruś, Ruś w r. 1887.	137
T. 126. Galicya w r. 1847/67 i 1902	138
T. 127. Dzielnice pod panowaniem pruskim w r. 1882, 1895, 1907	138
T. 128. Król. Polskie. Udział % powierzchni poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w całej powierzchni gruntów poszczególnych grup posiadaczy gospodarstw	139
T. 129. Królestwo Polskie. Gubernie. Rozkład % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych wśród całej powierzchni gospodarstw większych prócz majorackich (a) i wśród całej powierzchni gospodarstw mniejszych (t. j. włościańskich, drobnoszlacheckich i mieszk. miateczek) (b) w r. 1909	139
T. 130. Litwa i Ruś. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków rolnych w całej powierzchni gospodarstw włościańskich ukazowych z wyjątkiem nieużytków w r. 1881 a z nieużytkami w r. 1887	140
T. 131. Litwa i Ruś. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków rolnych w powierzchni gospodarstw własności prywatnej bez nieużytków dla r. 1881, a z nieużytkami dla r. 1887	140
T. 132. Galicya. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych w całej powierzchni gospodarstw większych i drobnych w r. 1847/67 i 1902	141
T. 133. Śląsk Cieszyński. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych w całej powierzchni gospodarstw wielkości powyżej 500 ha	141
T. 134. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Udział % powierzchni poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w całej powierzchni gospodarstw różnych kategorii wielkości w r. 1907	141
Zasiewy. Bebauter Boden. Surface cultivée.	
Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce.	
T. 135. Powierzchnia obsiana przez rozmaite rodzaje upraw w r. 1901—1912	142

	Str.
T. 136. Stosunek % powierzchni obsianej przez główne rodzaje upraw do całej powierzchni przez nie obsianej. Rok 1912	145
T. 137. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków uprawy w całej powierzchni obsianej w odpowiedniej dzielnicy w okresie 1901—1912	146

· Zbiory. Ernte. Récolte.

T. 138. Zbiór poszczególnych gatunków upraw w tysiącach q w r. 1901—1912	148
T. 139. Plon w q z 1 ha zasiewu poszczególnych upraw w r. 1901—1912	151
T. 140. Król. Polskie. Gubernie Litwy i Rusi oraz Rosya Europejska. Plon z 1 ha w q w r. 1912 głównych zbóż w gospodarstwach drobnych i większych	154

Chów zwierząt. Viehzucht. Animaux domestiques.

Liczba zwierząt domowych w poszczególnych dzielnicach według lat i gatunków. 1842—1913.

T. 141. Konie	155
T. 142. Bydło	155
T. 143. Owce i kozy	155
T. 144. Świnie	155

Liczba zwierząt domowych na 1000 mieszkańców w poszczególnych dzielnicach w okresie 1842—1913.

T. 145. Konie	156
T. 146. Bydło	156
T. 147. Owce i kozy	156
T. 148. Świnie	156

Liczba zwierząt domowych na 1 km² w poszczególnych dzielnicach.

T. 149. Konie	157
T. 150. Bydło	157
T. 151. Owce i kozy	157
T. 152. Świnie	157
T. 153. Królestwo Polskie. Gubernie. Liczba zwierząt w tysiącach według gatunków zwierząt w r. 1907, 1911, 1912	158
T. 154. Gubernie na Litwie i Rusi. Liczba zwierząt w tysiącach w r. 1870, 1883, 1900, 1911, 1912	159

Gubernie pod panowaniem rosyjskiem.

T. 155. Liczba zwierząt na 1000 ludności r. 1907, 1911	160
T. 156. Liczba zwierząt na 1 km ²	160

Liczba zwierząt w gospodarstwach większych i drobnych.

T. 157. Królestwo Polskie. Gubernie w r. 1907. W tysiącach	161
T. 158. Litwa i Ruś. Gubernie r. 1900. Zestawienie z Rosyą Europejską	161
T. 159. Galicya r. 1902. Chów zwierząt w gospodarstwach różnej wielkości. Dane absolutne i procentowe	162
T. 160. Galicya. Obszary dworskie i gminne. Stan zwierząt. Dane ze spisu 1910 r. absolutne i stosunkowe	162

Przemysł rolny. Ackerbauindustrie. Industrie agricole.

Liczba zakładów i robotników w przemyśle rolnym.

	Str:
T. 161. Gubernie pod panowaniem rosyjskim	163
T. 162. Galicya	163
T. 163. Ziemie pod panowaniem pruskim	164

**Nieruchomości, budowle, szacunki, ubezpieczenia od ognia. Pożary.
Immobilien. Gebäude. Ihr Wert. Feuerversicherung. Brände. Immeubles.
Bâtimens. Leur valeur. Assurance contre l'incendie. Incendies.**

T. 164. Królestwo Polskie. Nieruchomości, budowle i ich szacunek w r. 1910 w gminach, miastach gubernialnych, powiatowych, w miasteczkach, w Warszawie	164
T. 165. Galicya, Śląsk Cieszyński, rejencye pod panowaniem pruskim. Liczba domów mieszkalnych 1910 r.	165
T. 166. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Domy mieszkalne w miastach w r. 1904; murowane, drewniane i inne	165
T. 167. Litwa i Ruś. Gubernie. Stosunek % powierzchni własności ziemskiej polskiej do całej powierzchni własności prywatnej w r. 1897 i 1909. Liczba posesyi polskich i jej szacunek w tysiącach koron w r. 1909. Stosunek % tej liczby i szacunku do ogólnej liczby posesyi prywatnych i do szacunku własności wszystkich obywateli prócz Żydów. Ruś. Powierzchnia własności ziemskiej, polskiej i rosyjskiej w 4-eh powiatach gubernii Kijowskiej w r. 1861 i 1900	166
T. 168. Litwa i Ruś. Powiaty. Stosunek % oszacowania własności nieruchomości polskiej na Litwie i Rusi do szacunku własności prywatnej pozostałej, z wyłączeniem własności żydowskiej w r. 1909	167
T. 169. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Ubezpieczenie od ognia w towarzystwach akcyjn. 1910 r. Pożary w okresie 1905—1909, przeciętnie corocznie	168
T. 170. Galicya. Pożary. Ich liczba. Liczba budynków uszkodzonych i ubezpieczonych. Wysokość szkody. 1900—1910 r.	169
T. 171. Rejencye pod panowaniem pruskim. Szkody z pożarów w r. 1911	169

**Obdłużenie ziemi. Parcelacya. Bodenverschuldung u. Parzellierung.
Obération et morcellement de la terre.**

T. 172. Gubernie w Król. Polskiem. Tow. kredytowe ziemskie w r. 1912 i 1913. Liczba stowarzyszonych. Powierzchnia zadłużonej ziemi. Jej szacunek w koronach. Wysokość długu nieumorzonego. Przeciętne obdłużenie 1-go majątku i 1 ha	170
T. 173. Gubernie Litwy i Rusi. Bank szlachecki 1912. Liczba i wysokość pożyczek udzielonych i pozostających do spłaty. Powierzchnia majątków ziemskich zapożyczonych	171
T. 174. Galicya. Działalność Twa kredytowego ziemskiego r. 1907—1911. Liczba i wysokość pożyczek udzielonych i spłaconych	171
T. 175. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Bank włościański. Liczba i powierzchnia majątków zakupionych w r. 1908, 1910, 1912. Przeciętna cena przy zakupach ziemi za 1 ha w r. 1907 i 1911	172
T. 176. Parcelacya w Galicyi. Majątki uległe parcelacyi całkowitej w okresie	

- 1902—1910. Majątki uległe parcelacji częściowej (powyżej 50 ha) obciążone pożyczkami Twa kredytowego ziemskiego 173
- T. 177. Państwowa kolonizacja niemiecka w W. Ks. Poznańskim i Prusach Królewskich. Okres 1886—1912. Liczba majątków i gospodarstw włościańskich, wykupionych w każdym poszczególnie roku z rąk polskich i niemieckich. Ich powierzchnia. Cena przeciętna za 1 ha . . . 174
- T. 178. Okres 1895—1912. Rejencye W. Ks. Poznańskiego i Prus Królewskich. Powierzchnia wielkiej własności (powyżej 100 ha), zdalna w r. 1895 do użytku rolnego; powierzchnia ziemi zakupionej przez komisję kolonizacyjną; stosunek % tych powierzchni 175
- T. 179. Liczba i religia kolonistów sprowadzonych przez państwową niemiecką komisję kolonizacyjną do W. Ks. Poznańskiego i Prus Królewskich w końcu r. 1912 175
- T. 180. W. Ks. Poznańskie i Prusy Królewskie. Zmiana własności ziemskiej pomiędzy Polakami i Niemcami w okresie 1896—1911 176

Przemysł i handel. Gewerbe u. Handel. Industrie et commerce.

- T. 181. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej i Prusy Książęce. Stosunek liczby robotników pracujących w zakładach przemysłowych, zatrudniających różne liczby robotników do ogólnej liczby robotników w przemyśle . 176
- T. 182. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Liczba zakładów przemysłowych, robotników i wartość wytwórczości w tysiącach koron według klas przemysłu w r. 1908. Bez warsztatów kolejowych 177
- T. 183. Stosunek liczby robotników w poszczególnych klasach przemysłu do liczby ogólnej robotników 180

Gubernie pod panowaniem rosyjskim r. 1912.

- T. 184. Liczba przedsiębiorstw i robotników według przedsiębiorstw zatrudniających różne liczby robotników 180
- T. 185. Liczba przedsiębiorstw i robotników według poszczególnych klas przemysłu w r. 1912 182
- T. 186. Stosunek % w r. 1912 liczby zakładów i robotników ulegających inspekcji fabrycznej w poszczególnych kategoriach zakładów, zatrudniających różne ilości robotników, do całej liczby zakładów i robotników 184
- T. 187. Królestwo Polskie, Litwa i Białoruś, Buś r. 1912. Stosunek % liczby zakładów i robotników poszczególnych klas przemysłu, ulegających dozorowi inspekcji fabrycznej, do wszystkich zakładów i robotników, ulegających temu dozorowi 184

Liczba przedsiębiorstw i robotników w poszczególnych klasach przemysłu według kategorii przedsiębiorstw z różnymi liczbami robotników w guberniach pod panowaniem rosyjskim.

- T. 188. Bawełna 185
- T. 189. Wełna 185
- T. 190. Jedwab 186
- T. 191. Len, konopie, juta 187
- T. 192. Inne fabryki włókniste 187
- T. 193. Metalurgia 188
- T. 194. Przemysł mineralny 189
- T. 195. Przemysł zwierzęcy 189

	Str.
T. 196. Papier, poligrafia, wyroby z papieru	190
T. 197. Drzewo, wyrób mechaniczny	191
T. 198. Przemysł chemiczny	192
T. 199. Przemysł spożywczy	192
T. 200. Inne klasy przemysłów	193
T. 201. Królestwo Polskie. Gubernie. Liczba zakładów przemysłowo-handlowych i handlowych: wielkich, średnich i drobnych r. 1908—1911	194
T. 202. Galicya. Liczba zakładów przemysłowych i handlowych i liczba robotników w tych zakładach w r. 1902 według klas przemysłu i według zakładów, zatrudniających różne liczby robotników	196
T. 203. Galicya. Stosunek % w r. 1902 liczby robotników w poszczególnych kategoriach zakładów z różnemi liczbami robotników do ogólnej liczby robotników	196
T. 204. Izby handlowe Galicyi. Liczba przedsiębiorstw i robotników wraz z przemysłem domowym według klas przemysłu w r. 1902. Zestawienie z Austryą	198
T. 205. Galicya. Liczba zakładów i robotników w przemyśle i górnictwie według klas przemysłu i zakładów z różnemi liczbami robotników. Wyniki ankiety przemysłowej z r. 1910	200
T. 206. Śląsk Cieszyński. Liczba zakładów i robotników w przemyśle i handlu według klas przemysłowych w r. 1902. Liczba przeciętna robotników w 1 zakładzie	201
W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce. R. 1882, 1895, 1907.	
T. 207. Liczba zakładów przemysłowych i handlowych; liczba robotników według klas przemysłu wielkiego, średniego, drobnego. Przeciętna liczba robotników w 1 zakładzie	202
T. 208. Stosunek % liczby robotników w przedsiębiorstwach drobnych, średnich i wielkich do ogółu robotników w r. 1882, 1895, 1907	206
Górnictwo i hutnictwo. Berg- u. Hüttenwesen. Mines et houilles.	
T. 209. Liczba robotników w górnictwie i hutnictwie w Król. Polskiem, na Litwie i Białej Rusi	206
T. 210. Galicya i Śląsk Cieszyński. Liczba górników i hutników w Galicyi i na Śląsku Cieszyńskim w r. 1912	207
T. 211. Śląsk Górny. Personel zajęty przy wytwórczości węgla kamiennego na Górnym Śląsku r. 1912	207
T. 212. Wytwórczość węgla kamiennego w Zagłębiu Śląsko-Dąbrowskiem w r. 1910 i 1911	207
T. 213. Królestwo Polskie. Wytwórczość węgla, rudy, żelaza, stali w okresie 1860—1912. Zestawienie z Rosyą Europejską	208
T. 214. Galicya. Wartość pieniężna w kantonach produkcji górniczej i hutniczej w Galicyi od r. 1902 do 1911. Zestawienie z Austryą	209
T. 215. Dobywanie węgla kamiennego w Galicyi od r. 1902 do 1912	209
T. 216. Dobywanie węgla brunatnego w Galicyi od r. 1902 do 1912	209
T. 217. Produkcya soli w Galicyi od r. 1902 do 1912	210
T. 218. Kopalnia ropy i wosku ziemnego w Galicyi od r. 1902 do 1912. Produkcya ropy w cetrnach metrycznych corocznie w okresie 1874—1912	210
Strejki. Arbeitseinstellungen. Grèves.	
T. 219. Liczba strejków i liczba strejkujących w okręgu inspekcji fabrycznej	

	Str.
Warszawskiej (t. j. w Królestwie Polskiem i w gub. Wileńskiej, Kowieńskiej i Grodzieńskiej) w r. 1895—1912	211
T. 220. Liczba strejków i liczba strejkujących w okręgu inspekcji fabrycznej Warsz. (t. j. w Król. Polskiem oraz w gub. Wileńskiej, Kowieńskiej i Grodzieńskiej) w r. 1905—1912 w poszczególnych klasach przemysłu	211
T. 221. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem: Liczba strejków i strejkujących według klas przemysłu w latach 1905 i 1912	212
T. 222. Strejki robotników w Galicyi 1900—1912. Liczba i rozmiary strejków. Czas trwania strejków. Wyniki strejków	214
T. 223. Galicya. Strejki w r. 1912 według klas przemysłu	215
T. 224. Rejencye pod panowaniem pruskim. Liczba strejków; ich długość; liczba strejkujących; stosunek do ogólnej liczby robot.; żądania; wyniki	215

**Stowarzyszenia zawodowe robotnicze. Gewerkchaften. Syndicats
professionnelles d'ouvriers.**

T. 225. Galicya i Śląsk Austriacki. Stowarzyszenia robotnicze zawodowe międzynarodowe. Liczba ogólna stowarzyszeń i członków według płci	216
T. 226. Galicya i Śląsk Austr. Stow. zawodowe robotnicze międzynarodowe w d. 1. I. 1914, ich liczba, liczba członków według płci i zawodów .	217
T. 227. Polskie Zjednoczenie zawodowe chrześcijańskich robotników z siedzibą w Krakowie	219
Tablica uzupełniająca tablice 225—227. W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce. Liczba członków w stowarzyszeniach zawodowych robotniczych międzynarodowych	308

Ubezpieczenia społeczne. Soziale Versicherung. Assurances sociales.

T. 228. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Nieszczęśliwe wypadki robotników zameldowane inspekcji fabrycznej w r. 1912	219
T. 229. Galicya. Liczba osób (urzędników i robotników) w Galicyi ubezpieczonych od nieszczęśliwego wypadku w zakładzie ubezpieczeń robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie w latach 1890—1912	219
T. 230. Inspektoraty przemysłowe Galicyi (r. 1902, 1907, 1911, 1912, 1913) i Śląsk Cieszyński (r. 1911, 1912). Liczba zakładów przemysłowych i handlowych, podlegających przymusowi ubezpieczeń od wypadków według klas przemysłu	220
T. 231. Galicya. Ubezpieczenia od wypadków 1912 r. Liczba przedsiębiorstw i osób ubezpieczonych: urzędników, robotników, mężczyzn, kobiet, dzieci według klas przemysłu	222
T. 232. Liczba wypadków nieszczęśliwych w Galicyi od r. 1902 do 1911	222
T. 233. Kasy chorych w Galicyi. Liczba kas i ich członków	223
T. 234. Powiatowe kasy chorych w Galicyi w r. 1911 i 1912. Liczba kas i członków według płci w r. 1911 i 1912. Świadczenia. Dochody. Wydatki	224
T. 235. Galicya. Stowarzyszenia gwareckie. Liczba kas, członków i wysokość wkładek od r. 1902 do 1911. Kasy gwareckie przy kopalniach nafty i wosku ziemnego w Galicyi od r. 1902 do 1911	225
T. 236. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Kasy chorych w r. 1911 i 1912. Liczba kas chorych. Liczba członków obu płci. Liczba kobiet członków. Stosunek między liczbą kas a liczbą ludności. Liczba przeciętna członków w jednej kasie. Stosunek między liczbą ubezpieczonych a liczbą ludności. Liczba zachorowań. ‰ do liczby członków. Liczba	

	dni choroby. Przeciętna długość jednej choroby. Suma wpływów i wydatków. Przeciętne koszta 1-ej choroby i 1-go dnia 1-go chorego	Str. 226
T. 237.	Prowincye pod panowaniem pruskim. Ubezpieczenia od niezdolności do pracy i ubezpieczenia rodziny w r. 1912. Wyplacone emerytury niezdolnym do pracy, chorym, starcom, wdowom i wdowcom, chorym wdowom, sierotom. Wypłata jednorazowa z powodu zamążpójścia, w nieszczęśliwych wypadkach, z powodu śmierci, wdowom, sierotom	227

Służba zdrowia i szpitalnictwo. Heilpersonal u. Spitäler. Personnel médical et hôpitaux.

T. 238.	Gubernie pod panowaniem rosyjskim r. 1910. Liczba szpitali, chorych, personel lekarski, apteki. Liczba zmarłych w szpitalach i jej stosunek do liczby chorych. Stosunek liczby lekarzy i felezerów do liczby ludności. Stosunek liczby akuszerok do liczby kobiet	228
T. 239.	Galicya. Szpitale prywatne i publiczne w r. 1875—1910. Liczba łóżek, chorych, zmarłych. Stosunek między liczbą chorych, łóżek i liczbą ludności cywilnej. Wydatki szpitali publicznych	229
T. 240.	Galicya. Służba zdrowia od r. 1875 do 1908. Liczba lekarzy, chirurgów, weterynarzy, akuszerok, aptekarzy.	229
T. 241.	Rejencye pod panowaniem pruskim. Liczba lekarzy, dentystów, aptek. Jej stosunek do liczby ludności. Liczba szpitali, łóżek, chorych w szpitalach; ich śmiertelność r. 1911—1912	230

Instytucye bankowe i współdzielcze. Banken u. Genossenschaften. Banques et coopératives.

T. 242.	Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Państwowe kasy oszczędności r. 1911. Ich liczba. Liczba deponentów; stosunek do liczby ludności. Suma wkładów. Stosunek liczby kas do powierzchni i liczby ludności. Instytucye drobnego kredytu. Ich liczba, kapitał obrotowy i salda pożyczek 1910 r. T-wa kredytowe współdzielcze r. 1910. Ich liczba, liczba członków. Kapitał obrotowy. Pożyczki wydane i pozostające do spłaty. T-wa pożyczkowo-oszczędnościowe r. 1910. Ich liczba, liczba członków. Kapitał obrotowy. Pożyczki wydane i pozostające do spłaty. Gubernie w Król. Polskiem. Kasy gminne. Ich liczba. Kapitał obrotowy. Pożyczki w tysiącach koron	231
T. 243.	Królestwo Polskie. Związek stowarzyszeń współdzielczych	233
T. 244.	Bank Towarzystw współdzielczych w Warszawie. Bilans 31/XII. 1913	234
T. 245.	Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem. Bilans w latach: 1902, 1911, 1912	235
T. 246.	Galicya. T-wa zarobkowe i gospodarcze r. 1907—1911. Ich liczba, liczba członków, wartość udziałów. Związki tych stowarzyszeń	236
T. 247.	Galicya. Stowarzyszenia wytwórcze, handlowe i inne r. 1907—1912. Ich liczba, liczba członków. Udziały	236
T. 248.	Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w ziemiach pod panowaniem austriackim. Liczba stowarzyszeń, członków, wysokość udziałów w stowarzyszeniach kredytowych i innych w r. 1912. Zawód członków stowarzyszeń kredytowych w r. 1907—1912	237
T. 249.	Raiffeisenowskie Spółki oszczędności i pożyczek w Galicyi. Ich liczba, liczba gmin i ludności w okręgach spółki. Liczba członków. Liczba	

	Str.
książeczek wkładowych. Suma wkładek. Pożyczki udzielone w poszczególnych latach	238
T. 250. Rejencye pod panowaniem pruskim. Spółki z ogr. poręką i Towarzystwa akcyjne w r. 1912/13. Ich liczba i kapitały	239
T. 251. W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce. Spółki z ograniczoną poręką i Towarzystwa akcyjne w r. 1912 według klas przemysłowych. Ich liczba. Kapitały	240
T. 252. Rejencye w W. Ks. Poznańskim. Przedsiębiorcy Polacy i Niemcy w r. 1907	241
T. 253. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Związek spółek zarobkowych i gospodarczych r. 1873—1912. Liczba spółek, członków, udziałów, depozytów i funduszów rezerwowych	241
T. 254. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Związek spółek zarobkowych i gospodarczych. Liczba spółek według rodzajów w r. 1912. Liczba deponentów w spółkach pożyczkowych i przeciętna wysokość depozytu. Liczba członków według zawodów. Wysokość udziałów, rezerw i oszczędności. Spółki zarobkowe polskie na Górnym Śląsku r. 1907 i 1908. Ich liczba, liczba członków, wysokość udziałów, rezerw i oszczędności. Prusy książęce. Bank ludowy polski w Olsztynie. Liczba członków. Wysokość udziałów, rezerw i depozytów w r. 1912	242
T. 255. Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu. Rozwój finansów Banku Związku w okresie 1886—1913 r.	244

Oszczędności. Spareinlagen. Épargnes.

T. 256. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Górny, Prusy Książęce. Przeciętna oszczędność jednego mieszkańca w koronach	245
T. 257. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Depozyty i oszczędności w tysiącach koron w d. 14. I. r. 1905 i 1910. Państwowe kasy oszczędności. Papiery % państwa i poręczone przez rząd. Depozyty i rachunki bieżące w instytucjach Banku Państwa, w Bankach miejskich, w Tow. Wz. Kredytu. — Depozyty w instytucjach społecznych: T-wach kredytowych, pożyczkowo-oszczędnościowych, kredytowych włościańskich. — Ogólna suma tych kapitałów. Oszczędność przeciętna 1-go mieszkańca w koronach	246
T. 258. Galicya. Kasy oszczędności r. 1901, 1909, 1910. Ich liczba. Suma wkładek. Stosunek liczby kas do powierzchni i liczby ludności. Przeciętna liczba deponentów w jednej kasie. Stosunek liczby deponentów do liczby ludności. Przeciętna oszczędność 1-go mieszkańca	249
T. 259. Rejencye pod panowaniem pruskim. Kasy oszczędności 1912 r. Ich liczba, stosunek liczby oddziałów do powierzchni. Liczba książeczek wkładowych. Jej stosunek do liczby mieszkańców. Suma oszczędności w milionach koron. Przeciętna oszczędność na 1-ą książeczkę i na 1-go mieszkańca w koronach	249
T. 260. Galicya. Stosunek do liczby ludności liczby podatników podatku osobisto dochodowego wraz z rodzinami. Podział tych podatników według wysokości dochodu i jego źródeł. Dane stosunkowe z r. 1911, 1912 r. Zestawienie z Austryą	250
T. 261. Rejencye pod panowaniem pruskim. Stosunek do ogólnej liczby ludności liczby podatników podatku osobisto dochodowego wraz z rodzinami opłacających podatek od dochodu powyżej 1.062 koron i po-	

	Str.
wyżej 3.540 koron w r. 1913 w całych rejencyach, w miastach, w gminach z ludnością powyżej i poniżej 2.000 mieszkańców	251
T. 262. Rejencye pod panowaniem pruskim. Podział ludności według klas dochodu w całym kraju, w miastach, w gminach z ludnością powyżej i poniżej 2.000 mieszkańców w r. 1913. Dane stosunkowe na 1000 ludności obecnej na zasadzie danych o podatku osobisto-dochodowym	252

Komunikacye. Verkehr. Voies de communication.

T. 263. Dzielnice b. Rzeczypospolitej i Prusy Książęce. Stosunek długości linii kolejowej i dróg bitych do powierzchni i liczby ludności odpowiednich dzielnic r. 1910/12.	253
T. 264. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Długość kolei w r. 1911. Długość dróg bitych r. 1910/11. Stosunek tych długości do powierzchni i liczby ludności. Długość traktów. Długość kolejek w Król. Polskiem	254
T. 265. Królestwo Polskie. Gubernie. Drogi szosowane i brukowane w latach 1874 i 1912. Długość. Stosunek do powierzchni i liczby ludności	255
T. 266. Koleje w Galicyi i w Austryi r. 1901 i 1911. Długość. Stosunek do powierzchni i ludności	256
T. 267. Drogi bite w Galicyi w latach 1900—1910	256
T. 268. Galicya. Poczty, telegraf i telefon w latach 1902—1911	257
T. 269. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Koleje, kolejki i tramwaje, drogi bite w r. 1908 i 1912. Ich długość	257
T. 270. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Stosunek długości kolei, kolejek i tramwajów, dróg bitych do powierzchni i ludności w r. 1912	258

III. Oświata i szkolnictwo. Bildung u. Schulwesen.

Instruction publique et écoles.

T. 271. Ziemie pod panowaniem rosyjskim i austryackim. Liczba umięających czytać według płci na 1000 mieszkańców całej ludności i na 1000 mieszkańców w wieku powyżej 9—10 lat. W r. 1897 w gub. pod panowaniem rosyjskim, w r. 1910 w innych dzielnicach	260
T. 272. Prowincye b. Rzeczypospolitej, Śląsk Górny, Mazury pruskie. Stosunek uczących się i uczniów szkół początkowych do ogółu ludności według płci w r. 1911	261
Gubernie pod panowaniem rosyjskim.	
T. 273. Ogół wszystkich szkół (wyższych, średnich i niższych). Liczba uczniów	262
T. 274. Szkoły początkowe. Liczba uczniów	262
Galicya.	
T. 275. Szkoły ludowe r. 1891/2—1912	263
T. 276. Liczba uczniów w szkołach ludowych r. 1891/2—1911/2	264
T. 277. Szkoły ludowe publiczne czynne w stosunku do powierzchni kraju i ludności. Personal nauczycielski	265
T. 278. Gminy bez szkół z początkiem roku szkolnego 1910/11.	266
T. 279. Rejencye pod panowaniem pruskim. Szkoły ludowe	267
T. 280. Gubernie pod panowaniem rosyjskim. Szkoły średnie ogólno-kształcące	268

	Str.
T. 302. Liczba wyborców i prawyborców uprawnionych do głosowania według kuryi w okresie r. 1876—1908	292
T. 303. % wyborców wśród ludności cywilnej w okresie 1876—1908 w III-ej i IV-ej kuryi	292
T. 304. Stosunek liczby posłów do liczby mieszkańców w III-ej i IV-ej kuryi w okresie r. 1876—1908	293
T. 305. Stosunek głosujących do uprawnionych do głosowania w okresie 1876—1908	293
T. 306. % oddanych głosów na poszczególne stronnictwa sejm. według kuryi w r. 1908, 1901 i 1895	294
T. 307. Zawód posłów sejmowych według kuryi w okresie r. 1876—1908	295

Parlament niemiecki. Deutscher Reichstag.
Parlement allemand.

T. 308. Rejencye pod panowaniem pruskim. Okres 1871—1912. Liczba uprawnionych do głosowania. Stosunek % głosujących do uprawnionych do głosowania. % głosów oddanych poszczególnym stronnictwom. Liczba głosów polskich. Liczba głosów oddanych	296
T. 309. Rejencye pod panowaniem pruskim. Posłowie w r. 1907 i 1912 według partyi politycznych	300
T. 310. Rejencye pod panowaniem pruskim. Rozkład okręgów wyborczych pomiędzy partye polityczne, które przy 13-tu wyborach głównych (1871—1912) uzyskały większość (absolutną lub względną)	301
T. 311. Posłowie w parlamencie niemieckim według stronnictw w okresie 1871—1912	303

Sejm pruski. Preussischer Landtag. Diète de la Prusse.

T. 312. Rejencye pod panowaniem pruskim. Pruska Izba poselska 1913 r. Liczba posłów. Stosunek liczby posłów do liczby mieszkańców. Liczba posłów według stronnictw od r. 1913. Liczba posłów według stronnictw w okresie r. 1908—1912	304
T. 313. Liczba posłów polskich w sejmie pruskim w okresie r. 1870—1913. Wiek posłów polskich w Sejmie w okresie r. 1908/12 i od r. 1913. Zawód posłów polskich w okresie r. 1908/12 i od r. 1913	305
T. 314. Stosunek głosujących do uprawnionych do głosowania w r. 1898, 1903, 1908	305
T. 315. Pruska Izba Panów. Liczba ogólna członków. Członkowie dziedziczni. Członkowie dożywotni przez króla powołani i z racyi urzędów. Członkowie dożywotni z racyi reprezentacyi	306
Tablice uzupełniające. Nachtrag. Tables supplémentaires	307—309

Nazwy niemieckie miast powiatowych w ziemiach pod panowaniem pruskim. Deutsche Namen der Kreisstädte in den unter preussischer Herrschaft stehenden Landesteilen. Les noms allemands des chefs-lieux des districts dans les provinces sous le régime de la Prusse	310
Skorowidz. Sachregister. Index.	311
Corrigenda	317

PRZEDMOWA.

VORWORT. AVANT-PROPOS.

Od dawien dawna myśl ludzka wysiła się gwoli możliwie najzupełniejszego poznania zjawisk społecznych i gospodarczych. W ostatnich stu latach badania tego rodzaju posunęły się znacznie naprzód dzięki nowoczesnym zestawieniom statystycznym. Dawniej władze państwowe, krajowe, gminne mało dbały o liczbowe ujęcie masowo powtarzających się zjawisk społecznych i gospodarczych. Dopiero na początku zeszłego stulecia rozpowszechniło i pogłębiło się przeświadczenie o niezmiernej doniosłości zarówno teoretycznej, jak praktycznej zestawień statystycznych, skutkiem czego najpierw państwa, później także kraje, gminy, w mniejszym stopniu inne organizacje, postarały się o ich przeprowadzenie. Wobec wielkiej liczby obszernych wydawnictw statystycznych, ogłaszanych rokrocznie w nowoczesnych państwach, okazała się potrzeba wydawania roczników statystycznych, dających pogląd na najważniejsze wyniki pracy statystycznej przez skupienie i systematyczne ugrupowanie w jednym dziele cennych szczegółów, rozrzuconych w całym szeregu prac specjalnych.

Austria, Niemcy i Rosya nie pozostały w tyle poza innymi państwami. Istnieją liczne wydawnictwa statystyczne austriackie, niemieckie i rosyjskie. Nie brak roczników, streszczających poniekąd wyniki tą drogą uzyskane. W tych dziełach szukają materiałów ci wszyscy, którzy pracują nad poznaniem polskich zjawisk gospodarczych i społecznych. Ułatwiają ich prace: »Podręczniki statystyki Galicyi«, wydawane co lat kilka przez Krajowe biuro statystyczne we Lwowie, oraz »Roczniki statystyczne Królestwa Polskiego« za rok 1913 i 1914. Rozporządzamy ułatwieniami, o ile chodzi o rozświetlenie materiałem statystycznym zjawisk społecznych i gospodarczych w obrębie Królestwa i Galicyi. Badanie stosunków w każdym z poszczególnych zaborów następuje daleko mniej trudności, niż zobrazowanie całości, czego jedną z głównych przyczyn brak podręcznika, zawierającego porównawcze i systematyczne zestawie-

nie najważniejszych danych statystycznych o społeczeństwie polskim, rozproszonych w wydawnictwach trzech państw zaborczych.

Polskie Towarzystwo Statystyczne, zawiązane przed kilku laty w Krakowie, uważało za główne swe zadanie zaradzić złemu, wynikającemu z rozproszenia materiału statystycznego, oświeclającego życie i rozwój polskiego społeczeństwa. Trudności statystycznego badania stosunków polskich pochodzą nie tylko z rozproszenia, ale także z różnorodności rozporządzalnego materiału. Zakres i metoda zestawień statystycznych są odmienne w każdym z trzech państw, które dziś władają ziemiami polskimi. Zachodzą różnice językowe, różnice w jednostkach mierniczych powierzchni, ciężaru, objętości, stosowanych w obliczeniach statystycznych. W Austrii i w Niemczech system metryczny jest daleko bardziej rozpowszechniony, niż w Rosji. Tym rozlicznym trudnościami pragnie zaradzić wydawnictwo, obejmujące całość ziem polskich, które obecnie oddajemy w ręce Sz. Czytelników w nadziei, że tym sposobem przyczynimy się do pogłębienia naszego społecznego samopoznania.

Określenie zakresu naszych zestawień w przestrzeni nasuwało dużo wątpliwości. Łatwiejszem okazało się ustalenie zasad, na podstawie których określiliśmy zakres zestawień w czasie. Chcąc dać obraz Polski w cyfrach statystycznych, musieliśmy przedewszystkiem odpowiedzieć na pytanie, które obszary terytoryalne staną się przedmiotem naszego badania? Mieliśmy do wyboru dwie drogi: historyczną i etnograficzną. Mogliśmy wyświetlać statystycznie stosunki na ziemiach, wchodzących ongi w skład państwa polskiego albo na ziemiach, dziś przez Polaków zamieszkałych. Wybraliśmy drogę pośrednią w mniemaniu, że tym sposobem unikniemy jednostronności, nierozzerwalnie związanych z wyłącznem oparciem się na zasadzie historycznej czy etnograficznej.

Objęliśmy naszymi zestawieniami przedewszystkiem ziemie dawnej Rzeczypospolitej: Galicyę, Królestwo, Poznańskie i Prusy Królewskie, oraz Litwę, Białoruś i trzy gubernie, stanowiące dawniej ruskie województwa: Podole, Wołyń, Kijowszczyznę; nie pominęliśmy krajów, zamieszkałych w znacznej mierze przez Polaków, które już oddawna przestały być częścią państwa polskiego. Nie pominęliśmy ani rejencji olsztyńskiej, ani okręgów cieszyńskiego i opolskiego na Śląsku. Tam, gdzie nie można było wydzielić rejencji olsztyńskiej z materiału, którym rozporządzaliśmy, podawaliśmy cyfry, obejmujące całe Prusy Książęce. Z powodu trudności zebrania wiarygodnego materiału nie uwzględniliśmy Polski na wychodźtwie, licznego zastępu Polaków, zamieszkałych w granicach trzech państw zaborczych, ale poza obszarami, które wciągnęliśmy w zakres naszych obliczeń, na Bukowinie, w prowincyach nadreń-

skich, w Berlinie i Petersburgu, a nadto w Ameryce północnej i południowej.

Zestawienia nasze nie obejmują całego polskiego społeczeństwa, nie obejmują ogółu ludzi, których językiem ojczystym jest język polski, albowiem nie chcieliśmy sięgać poza granice terytoryalne, wytknięte naszej pracy. Wciągnęliśmy w jej zakres całą ludność, zamieszkałą w tych granicach, a więc nie ograniczyliśmy się wyłącznie do statystyki polskiego społeczeństwa. Na obszarze, opracowanym statystycznie w naszej książce, mieszkają obok Polaków ludzie, których językiem ojczystym nie jest język polski. Wyodrębnienie Polaków z ogółu ludności, zamieszkującej ziemię dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk opolski i cieszyński, rejencję olsztyńską, nie dałoby się przeprowadzić, a nawet nie byłoby pożądanem. Współżycie Polaków z innymi narodowościami jest jednym z istotnych znamion współczesnego stanu rzeczy. Nie można dać prawdziwego obrazu Polski w cyfrach statystycznych bez uwzględnienia narodowości, żyjących w bliskiej i ciągłej styczności z żywiołem polskim.

Chodziło nam przede wszystkim o zobrazowanie współczesnego stanu rzeczy. Chcąc ułatwić zrozumienie i ocenę terażniejszości, sięgnęliśmy wstecz w granicach wskazanych charakterem i rozmiarami pracy. Najwięcej statystyki retrospekcyjnej znajdzie Sz. Czytelnik w części pierwszej, obejmującej stan i ruch ludności. W tym dziale historyczny materiał statystyczny jest obfitszy, niż w innych. Nie cofaliśmy się wstecz poza rok 1815 — granica narzucona stanem rozporządzalnego materiału.

Pracę naszą pojęliśmy jako podręcznik. Nie mogło być mowy ani o wyczerpującem zestawieniu wszystkich cyfr statystycznych, ani o wydawnictwie, któreby czyniło zbędnem sięganie do źródeł. Chodziło tylko o ich wskazanie, oraz o ułatwienie rozejrzenia się w obszernym materiale statystycznym przez skupienie i treściwe przedstawienie najważniejszych obliczeń. Korzystając z książki, należy pamiętać o różnej wiarogodności cyfr w niej zawartych i o istnieniu poza nimi materiału statystycznego. Oparliśmy się prawie wyłącznie na źródłach drukowanych, wyjątkowo sięgnęliśmy do rękopisów. Część cyfr, przez nas zestawionych, była zużytkowywana w literaturze w większej lub w mniejszej mierze. Podaliśmy i takie, które dotąd były całkiem niewyzyskane. Sprawdziliśmy rachunkowo zestawienia cyfrowe, z których korzystaliśmy. W razie dostrzeżenia niezgodności w cyfrach poprawialiśmy je, wychodząc z założenia, że prawdziwe są poszczególne cyfry, a mylne, wymagające sprostowania, wyniki z nich, wyrachowane dodawaniem lub w inny sposób.

Świadomi jesteśmy braków naszego wydawnictwa. Poczęści

są nieuniknionem następstwem zawiłkań wojennych, trudności zgromadzenia źródeł, ich różnorodności, oraz braków w źródłach, z których czerpaliśmy. Wykonanie zestawień rozpoczęliśmy w styczniu 1914 r. W sześć miesięcy później praca była bliska ukończenia. Właśnie w tej chwili część naszych współpracowników zamieniła pióro na karabin. Mieliśmy wszyscy uczucie, że położenie wytworzone wojną nie powinno odroczyć ogłoszenia wydawnictwa, powinno je raczej przyspieszyć. A jednak praca doznała przerwy w chwili wybuchu wojny. Dopiero z wiosną 1915 r. podjęliśmy ją na nowo z zamiarem jaknajrychlejszego doprowadzenia do końca, choćby w rozmiarach mniej wyczerpujących, niż pierwotnie zamierzaliśmy. Wdzięczni będziemy za wskazówki, umożliwiające wprowadzenie ulepszeń w razie ponownego wydania książki, którego uskutecznienie jest naszym zamiarem.

Zagraniczne wydawnictwa obfitują w diagramy i mapy. Nie stać nas było na ich wykonanie i wydrukowanie. Cieszymy się, że, o ile nam wiadomo, równocześnie dochodzi do skutku wydawnictwo »Geograficznego i statystycznego atlasu Polski« pod redakcją Prof. Dr. Eugeniusza Romera. Jedna praca uzupełnia drugą. Redakcja atlasu, Prof. Dr. Stefan Surzycki, który ogłasza drukiem książkę: »Polska w cyfrach«, wydawcy dzieła encyklopedycznego na podstawie statystycznej o Polsce współczesnej, które ma być ogłoszonym w języku francuskim i angielskim staraniem Komitetu redakcyjnego, zawiązanego w Lozannie, korzystali nie tylko z drukowanych źródeł i literatury, ale także z naszego rękopisu.

Dziękujemy wszystkim, którzy poparli nasze usiłowania swą pracą, poradą lub pomocą pieniężną. Krakowskie Towarzystwo dla popierania nauk społecznych przekazało nam swe fundusze, przeznaczając je na kosztą tego wydawnictwa. Spółki dla oszczędności i pożyczek udzieliły nam znacznego zasiłku. Korzystaliśmy z pomocy pieniężnej Krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej, a także z bezmiennej ofiarności na cele naukowe. Zestawień dokonano w lokalu i po części siłami miejskiego biura statystycznego w Krakowie za zezwoleniem Prezydium miasta. Dziękujemy p. K. Czarneckiemu, zastępcy kierownika miejskiego biura statystycznego, i wszystkim innym urzędnikom, którzy współdziałali z nami, pp. J. Czajce, B. Młodzianowskiemu i A. Turkowi. Cenne materiały przysłali nam pp. Michał Romer z Wilna i Dr. Nadobnik ze Lwowa. W pokonaniu ostatnich trudności doznaliśmy życzliwego poparcia pp. Prezesa N. K. N., Prof. Dr. Wł. L. Jaworskiego, Prof. Dr. St. Kutrzeby, Prof. Dr. M. Rostworowskiego, Dyr. Dr. Franc. Stefczyka.

Redakcja dzieła spoczywała w ręku Komitetu, wybranego przez Wydział Polskiego Towarzystwa Statystycznego, któremu od

chwili założenia towarzystwa przewodniczy Prof. Dr. J. Leo. W pracach Komitetu redakcyjnego początkowo brał żywy udział p. Władysław Studnicki, który także w znacznej mierze przyczynił się do zawiązania towarzystwa. Przewodniczył Komitetowi redakcyjnemu Prof. Dr. Franc. Bujak. Obowiązki sprawozdawcy Komitetu, połączone z kierownictwem i nadzorem nad wykonaniem dzieła pełnił kierownik miejskiego biura statystycznego, Doc. Dr. Kaz. Wł. Kumaniecki ze współudziałem Prof. Dr. Adama Krzyżanowskiego. Dr. Edward Grabowski wziął na siebie główny ciężar w opracowaniu źródeł.

Komitet redakcyjny:

Fr. Bujak
Ed. Grabowski
Adam Krzyżanowski
Kaz. Wł. Kumaniecki
St. Surzycki.

Kraków, wrzesień 1915 r.

Źródła pracy. Quellenverzeichnis. Sources.

1) Dla zaboru rosyjskiego (t. j. Królestwa Polskiego, Litwy i Rusi).

Prace Centralnego Komitetu Statystycznego przy rosyjskiem ministerstwie spraw wewnętrznych: roczniki 1904—1912 p. t. »Jeżegodnik Rossiji«. — Opracowania spisu r. 1897. — »Statisticzeskij jeżegodnik 1913 g.«, wydany przez Radę Zjazdu przedstawicieli handlu i przemysłu (Sowiet Sjezdow predstavitelej torgowli i promyszlennosti). — Jeżegodnik Ministerstwa Finansow. — Swod otczotow fabrycznych inspiektorow (wydawnictwo coroczne). — Statistika staczek raboczych na fabrikach i zawodach w 1905 g. (Warszar. Wyd. min. handlu i przemysłu. Ptb. 1908). — Statistika staczek raboczych na fabrikach i zawodach w 1906—1908 g. (Warszar. Wyd. min. hand. i przem. Ptb. 1910). — Statisticeszkija swiedienja o staczkach raboczych na fabr. i zawodach za diesiatiletje 1895—1904 g. (Warszar. Wyd. min. handlu i przem. Ptb. 1905). — Sbornik statistiko ekonomiceskich swiedienij po sielskomu choziajstwu Rossiji i innostrannyh gosudarstw. Ptb. 1914. (Rocznik 7-my głównego zarządu Rolnictwa). — Akcioniernoje strachowanje ot ognia w Rossiji za 1827—1910 g. (Wyd. Wydziału taryfowego tow. akc. ubezp. od ognia). — Ustawy rosyjskie. — Otczot o sostojaniji narodnago zdrowja i organizacji wraczeбноj pomoszczy w Rossiji w 1911 g. (Wyd. Zarządu Głównego Inspektora lekarskiego przy min. spraw wewnętrznych. Ptb. 1913). — Roczniki Departamentu Leśnego.

Czasopisma polskie z różnych czasów.

2) Dla Królestwa Polskiego.

»Trudy« Warszawskiego Komitetu Statystycznego. Tom I—XL. Nieopublikowane prace tegoż Komitetu. — Dr. med. w Uniw. Krakowskim, Franciszek Rodecki. Obraz jeograficzno-statystyczny Królestwa Polskiego. Warsz. 1830. Nakł. autora, w drukarni Antoniego Gałęzowskiego i komp. — Rozprawy Wolskiego w »Kalendarzach«, wydawanych przez Obserwatoryum astronomiczne w Warszawie na r. 1857—1861 i w »Ekonomiście« 1865, 1866. — Załęski. Statystyka porównawcza Królestwa Polskiego. Warsz. 1876. — Rocznik statystyczny Królestwa Polskiego. Warsz. 1914¹⁾. — Wiadomości statystyczne, dotyczące dóbr obciążonych pożyczką Towarzystwa kredytowego ziemskiego po d. 1. I. 1893 r. Warsz. 1896. — Czwartý Rocznik Banku Towarzystw Spółdzielczyh 1913 r. Warsz. 1914.

3) Dla Litwy i Rusi.

Wydawnictwa Centr. Komitetu Statyst. przy rosyjsk. min. spraw wewn.:

---

¹⁾ Korzystać mogliśmy tylko z jednego rocznika statystycznego Królestwa Polskiego. — Rocznik drugi wydano w Warszawie wiosną r. 1915, gdy komunikacyi pomiędzy Krakowem a Warszawą nie było.

wydawnictwa perjodyczne: Statistisches Wremiennik Rossijskoj Impierji. 3 seria z szeregiem tomów («wypuski»). — Statistika Rossijskoj Impierji (wydawnictwo wychodzące od r. 1887). — Sbornik swiedienij po Jewropiejskoj Rossiji za 1882 g. Ptb. 1884. — Sbornik swiedienij po Rossiji za 1884—5 g. Ptb. 1887. — Sbornik swiedienij po Rossiji. Ptb. 1897. — Goroda Rossiji w 1904 g. Ptb. 1906. — Statistika ziemlewladienja 1905 g. — Inne wydawnictwa organów min. spraw wewn.: Wiedomost o narodonasilenji Rossiji po ujezdam gubernij i obłastiej, sostawlennaja iz wsieppoddanniejszych otczotow gubernatorow pri statisticeskom otdielenji ministerstwa wnutrennich dieł. A. K. Ptb. Drukarnia Prac'a 1850. — Liczne «Obzory» i «Pamiatnyja kniżki», wydawane corocznie przez poszczególnych gubernatorów. — Statisticeskije materjały po 9 zapadnym gubernjam — aneks do projektu rządowego ustawy ziemstw na Litwie i Rusi, zawierający daty z r. 1909 specjalnie dla obrad parlamentarnych zebrane. — Wydawnictwa min. rolnictwa: Statisticeskija swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewropiejskoj Rossiji. Ptb. 1906. — Swod statisticeskich swiedienij po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu 19 stolietja. Ptb. 1902. — K izdanju: Statisticeskija swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewropiejskoj Rossiji. Ptb. 1907. — Literatura nieoficyalna: Antoni Bolesław Hlebowicz. Rys statystyki państwa rosyjskiego. Warsz. 1826. Druk Łatkiewiczza, Senatorska Nr 467 (według Ziabłowskiego: Statisticeskoje opisanje Rossiji 1815). — Keppen. IX rewizja. Izsliedowanje o czyslie żytielej Rossiji za 1851 g. Ptb. 1857. — Liwron. Statisticeskoje obozrenje Rossijskoj Impierji. 1874. — Stołpianskij. 9 gubernij zapadno-russkago kraja. Ptb. 1866. — Grebienzczykow. Statisticeskije oczerki gubernij Jewropiejskoj Rossiji odnositielno sriedstw dla ispołnienja naturalnych powinnoziej. Wypusk I. Jugo Zapadnyj kraj: gubernii: Kijewskaja, Kamieniec Podolskaja i Wołyńskaja. 1875. — Bartoszewicz. Na Rusi. Kijów 1912. — Maliszewski. Polacy i polskość na Litwie i Rusi. Warsz. 1914. — Zmiana własności ziemskiej w gub. Kijowskiej. Kraków 1912. (Opracowanie na zasadzie dat Kijowskiego gubernialnego Komitetu Statystycznego (Spisok nasielonnych miest Kijewskoj guberniji).

4) Galicya i Śląsk Cieszyński.

Wydawnictwa urzędowe: Opracowania spisów ludności r. 1857—1910 i spisu przemysłowego i rolniczego 1902 r. — Oesterreichische Statistik. — Tafeln zur Statistik der Oesterreichischen Monarchie. — Mitteilungen aus dem Gebiete der Statistik. — Statistisches Jahrbuch der Oesterreichischen Monarchie. 1863—71. — Oesterreichisches Statistisches Handbuch. — Jahresausweise über Geburten und Sterbefälle. — Wochenausweise über Geburten u. Sterbefälle. (Dodatek do «Das Oesterreichische Sanitätswesen»). — Rozprawy ze Statistische Monatschrift. (Englisch: Oest. Auswanderungspolitik N. F. XVIII 1913. — Schiffa: Statistik des Grundbesitzes von Schlesien N. F. VI, 9). — Statistisches Jahrbuch des k. k. Ackerbauministeriums (corocznie). — Mitteilungen des k. k. Finanzministeriums. XIX. Jahrg. (1913). — Bericht der k. k. Gewerbeinspektoren über ihre Amtstätigkeit im J. 1912. Wiedeń 1913. — Łaskawie udzielone rękopisy inspektoratu przemysłowego w Krakowie. — Die Arbeitseinstellungen u. Aussperrungen in Oesterreich während des Jahres 1912. Herausgegeben vom k. k. Arbeitsstatistischen Amte im Handelsministerium. Wiedeń 1913. — Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych, wydawane przez krajowe biuro statystyczne (szereg rozpraw Pilata, Buzka, Brzeskiego, Nadobnika). — Podręcznik statystyki Galicyi pod red. Pilata I—IX 2. — Statistisches Handbuch für die Selbstverwaltung in Schlesien. Opawa (corocznie). — Schlesiens Bevölkerung. Opawa 1912. (Oba wydawnictwa krajowego śląskiego biura statystycznego). — C. k. Rada szkolna krajowa o sta-

nie wychowania publicznego. Lwów. (Wyd. corocznie). — Zeszyt 8-y prac Biura statystycznego miejskiego w Krakowie.

Wydania nieurzędowe: Rapacki: Ludność Galicji (bez Rzeczypospolitej krakowskiej). Lwów 1874. — Hain: Statistik des Oesterreichischen Kaiserstaates. Wiedeń 1852. — Kalendarz rolniczy wydany przez c. k. Krakowskie Towarzystwo Rolnicze r. 1914. — Czasopismo: »Die Gewerkschaft«; coroczne rozprawy p. t.: »Die Stärke u. Leistungsfähigkeit der internationalen Gewerkschaften Oesterreichs im Jahre... (1905—1915). Wiedeń. — Dane łaskawie udzielone przez Sekretaryat polskiego zjednoczenia zawodowego chrześcijańskich robotników w Krakowie. — Dane łaskawie udzielone przez krakowską kasę chorych o finansach powiatowych kas chorych w Galicji. — Sprawozdanie zakładu ubezpieczeń od wypadków robotników dla Galicji i Bukowiny w r. 1912. — Statystyka stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Galicji z W. Ks. Krakowskiem za r. 1912 opracowane przez Biuro Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych pod red. dyr. Ulmera. — Rocznik spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena za r. 1913, opracowany przez Biuro patronatu przy Wydziale krajowym pod red. dr. F. Stefczyka. — Diamand: Tablice statystyczne. — Rymar: Galicyjski przemysł naftowy. Kraków 1915. (Od. z Czasop. prawn. i ekon.).

5) *Dzielnice pod panowaniem pruskim.*

Wydawnictwa urzędowe: Opracowania spisów ludności i spisów rolnych, przemysłowych, zawodowych 1882, 1895 i 1907: Statistik des Deutschen Reichs (zwłaszcza tomy 150, 240, 256 i i.). — Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich. Preussische Statistik (zwl. tom XLVIII A; rozprawa Fireksa i i.). — Statistisches Jahrbuch für den preussischen Staat (corocznie od r. 1903). — Vierteljahreshefte zur Statistik des Deutschen Reichs (od r. 1892). — Monatshefte zur Statistik des Deutschen Reichs (przed r. 1892). — Die deutsche Landwirtschaft. Hauptergebnisse der Reichsstatistik. Bearbeitet im Kais Stat. Amt. Berlin 1913.

Wydawnictwa nieurzędowe: Bergmann: Zur Geschichte der Entwicklung deutscher, polnischer u. jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen seit 1824. (Tübingen 1883 w zbiorze Fr. J. Neumanna p. t.: »Beiträge zur Geschichte der Bevölkerung in Deutschland seit dem Anfange dieses Jahrhunderts. Bd. I.) — 41-e Sprawozdanie Związku Spółek zarobkowych i gospodarczych w W. Ks. Poznańskim i w Prusach Zachodnich. — 28-e roczne Sprawozdanie Banku Związku Spółek zarobkowych w Poznaniu z czynności za r. 1913. Poznań 1914. — Rzepecki: Naprzód czy wstecz? »Pobutki wyborczej«. Tom II. Poznań 1912. Protokoll der Verhandlungen des achten Kongresses der Gewerkschaften Deutschlands (1911).

6) *Wydawnictwa dotyczące wszystkich zaborów.*

Sundbärg: Aperçus statistiques internationaux. Stockholm 1908. — Annual report of the commission general of immigration. To the secretary of commerce and Labor (corocznie). Washington. — The Canada Year Book 1911. Ottawa 1912. — Deutsche Arbeiterzentrale. Bericht über die Tätigkeit im Geschäftsjahr 1912/13. Berlin 1913. — Caspari: Polsko-Śląskie Zagłębie węglowe w r. 1911 (Ekonomista 1912, II).

7) *Obliczenia Polskiego Towarzystwa statystycznego; m. i. przyjmowano: 1 wiorsta = 1,07 km; 1 wiorsta² = 1,14 km²; 1 dziesięcina = 1,09 ha; 1 morga = 0,56 ha; 1000 pudów = 163,8 q. 1 rubel = 2,53 koron; 1 marka = 1,18 koron.*

I.

LUDNOŚĆ.
POPULATION.
BEVÖLKERUNG.

1. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski i Prusy Książęce.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silesie polonaise et Prusse Orientale.
 Gebiete der ehemaligen Polnischen Republik, poln. Schlesien u. Ostpreussen.
 Powierzchnia, ogólny podział administracyjny, liczba ludności i zaludnienie 1 km² — Étendue territoriale, division administrative, nombre et densité de la population. — Fläche, Verwaltungseinteilung, Bevölkerungszahl und Bevölkerungsdichte.

Dzielnice i kraje	Powierzchnia		Liczba powiatów politycznych	Liczba gmin miejskich	Liczba gmin wiejskich	Ludność ¹²⁾ (grudzień 1910 — styczeń 1911)	na 100 mieszkańców obszaru wypada	Na 1 km ² przypada
	w km ²	%						
Gub. Warszawska	16.862	2.16	14 ²⁾	22 ⁶⁾	179	2,553.600	4.72	151
Kaliska	11.137	1.43	8	13	142	1,254.800	2.32	113
Piotrkowska	12.062	1.55	8	13	151	2,063.500	3.82	171
Radomska	12.124	1.56	7	10	142	1,117.300	2.07	92
Kielecka	9.747	1.25	7	7	128	1,005.500	1.86	103
Lubelska	16.258	2.08	10	13	143	1,511.700	2.80	93
Siedlecka	13.825	1.77	9	12	140	994.800	1.84	72
Łomżyńska	9.845	1.26	7	7	72	632.300	1.17	64
Płocka	9.304	1.19	7	9	95	694.400	1.28	75
Suwalska	12.162	1.56	7	10	92	648.100	1.20	53
Królestwo Polskie	123.326	15.81	84 ²⁾	116	1.284 ²⁾	12,476.000	23.08	101
Gub. Wileńska	41.981	5.38	7	10	147 ¹⁰⁾	1,937.000	3.62	47
Kowieńska	40.260	5.16	8	9	141 ¹⁰⁾	1,796.700	3.82	45
Grodzińska	38.647	4.95	9	25	178 ¹⁰⁾	1,974.400	3.65	51
Minska	91.373	11.72	9	11	202 ¹⁰⁾	2,868.900	5.31	31
Mohylewska	48.034	6.16	11	13	146 ¹⁰⁾	2,261.500	4.19	47
Witebska	44.061	5.65	11	12	195 ¹⁰⁾	1,850.700	3.42	42
Litwa i Białoruś	304.356	39.02	55	80	1.009 ¹⁰⁾	12,709.200	23.51	42
Gub. Podolska	42.091	5.40	12	17	163 ¹⁰⁾	3,812.000	7.05	91
Wodyńska	71.862	9.21	12	12	203 ¹⁰⁾	3,920.400	7.25	55
Kijewska	51.047	6.55	12	12	211 ¹⁰⁾	4,604.200	8.52	90
Rus	165.000	21.16	36	41	577 ¹⁰⁾	12,336.600	22.82	75
Ziemię pod panowaniem rosyjskiem	592.682	75.99	175 ²⁾	237	2.870 ¹⁰⁾	37.521.800	69.41	63
Okr. Izby handlowej krakowskiej	22.439	2.88	29 ⁴⁾	7	7	2,606.739	4.82	116
lwowskiej	38.960	5.00	35 ⁴⁾	7	7	3,730.653	6.90	96
brodzkiej	17.098	2.17	18	7	7	1,688.283	3.13	99
Galicya	78.497	10.07	82 ⁴⁾	163 ⁵⁾	6.084 ¹¹⁾	8,025.675	14.85	102
Śląsk Cieszyński ¹⁾	2.222	0.28	4 ⁵⁾	4	4	434.821	0.80	196
Ziemię pod panowaniem austriackiem	89.719	10.33	33	33	33	8,440.436	13.65	105

Rej. Poznańska	17 529	2 25	27 ³⁾	84	1 957	1 355 884	2 47	76
Bydgoska	11 460	1 47	13 ³⁾	45	1 190	763 947	1 41	67
Wielkie Księstwo o Poznańskie	28 989	3 72	40 ³⁾	129	3 147 ¹¹⁾	2 099 831	3 88	72
Rej. Gdańska	7 959	1 02	10 ³⁾	13	772	742 619	1 37	93
Kwidzińska	17 594	2 26	15 ³⁾	44	1 275	960 855	1 78	55
Prusy Królewskie	25 553	3 28	25 ³⁾	57	2 047 ¹¹⁾	1 703 474	3 15	67
Rej. Królewiecka	15 734	2 02	11 ³⁾	33	1 593	914 119	1 69	58
Gombińska	10 965	1 40	12 ³⁾	11	2 230	606 587	1 12	55
Olsztynska	12 025	1 54	9 ³⁾	23	1 189 ¹¹⁾	543 469	1 01	45
Prusy Książęce	38 734	4 96	35 ³⁾	67	5 012 ¹¹⁾	2 064 175	3 82	53
Rej. Opolska	13 230	1 70	19 ³⁾	46	1 482 ¹¹⁾	2 207 981	4 09	167
Ziemie pod panowaniem pruskim	106 496	13 66	119 ³⁾	299	11 688 ¹¹⁾	8 075 461	14 94	76
Ogółem	779 897	100 —	380			54 057 757	100 —	69

Źródła: Królestwo o Polskie: Powierzchnia na zasadzie dat warszawskiego Komitetu statystycznego (Trudy, T. XXXIX); liczba powiatów i gmin, według warszawskiego Komitetu statystycznego. Ludność i zaludnienie 1 km² według nieopublikowanych danych warszawsk. Komit. stat. Porównaj artykuł Chwałewika. ²⁾ Nowa Gazeta Nr 141 z 27/III 1914. — Litwa, Białoruś i Ruś: Powierzchnia na zasadzie dat Centr. Komitetu statyst. przy rosyjskim minist. spraw wewn.; liczba powiatów i włości według Centr. komitetu stat. Ludność według Jeżegodnika Rossiji na 1911 rok. — Ziemie pod panowaniem pruskim i austriackim: Dane o ludności ze spisu ludności z r. 1910, dane o powierzchni, liczbie powiatów i gmin z urzędowych wydawnictw statystycznych. Inne obliczenia dokonane przez P. T. Statystyczne.

¹⁾ T. j. powiaty Bielski, Frysztacki, Gieszyński i Frydecki oraz miasta o własnym statucie: Bielsk i Frydek.

²⁾ Nadto m. Warszawa.

³⁾ Nadto powiaty miejskie: R. Poznańska 1, Bydgoska 1, Gdańska 2, Kwidzińska 2, Królewiecka 2, Królewiecka 1, Gombińska 2, Olsztynska 1, Opolska 7; a mianowicie — powiaty miejskie: w Rejone. Poznańskiej — Poznań; w R. Bydgoskiej — Bydgoszcz; w R. Gdańskiej — Gdańsk i Elbląg; w R. Kwidzińskiej — Toruń i Grudziądz; w R. Królewieckiej — Królewiec; w R. Gombińskiej — Tyża i Wystruń; w R. Olsztynskiej — Olsztyn; w R. Opolskiej — Opole, Gliwice, Bytom, Huta Królewska, Katowice, Raciborz i Nissa. (Ogółem na ziemiach pod panowaniem pruskim 17 powiatów miejskich).

⁴⁾ Nadto w okręgu Izby Handlowej Krakowskiej in-fo o własnym statucie Kraków, w okręgu Izby Lwowskiej — Lwów. ⁵⁾ Nadto 2 miasta o własnym statucie: Bielsk i Frydek.

⁶⁾ Z miastem Warszawa. ⁷⁾ Wskutek włączenia w publikacyi Centralnej Komisji statystycznej obszarów dworskich do ogólnej liczby gmin, jako odrębnych jednostek administracyjnych w granicach poszczególnych powiatów politycznych (Oster. Statist. N. F. B. I H. I), nie podajemy dla okręgów izb handlowych liczby gmin. ⁸⁾ T. j. 2 miasta o własnym statucie (Kraków i Lwów), 30 miast z ustawą gminną z r. 1889 i 131 miast i miasteczek z ustawą gminną z r. 1896.

⁹⁾ W tej liczbie miasteczek 357, a mianowicie: w gub. Warszawskiej 44, Kaliskiej 40, Piotrkowskiej 40, Rudomskiej 53, Kieleckiej 34, Lubelskiej 51, Siedleckiej 34, Łomżyńskiej 25, Płockiej 16, Suwalskiej 20. ¹⁰⁾ Na Litwie, Białej Rusi i Rusi zamiast gmin istnieją organizacyjne stany włościańskiego — włości (włoścote). ¹¹⁾ Nadto obszarów dworskich: w Prusach Książ. 2 269 (w R. Olsztynskiej 479); w Prusach Król. 1161, w Wielkiem Księstwie Poznańskim 1787, w R. Opolskiej 1102; ogółem na ziemiach pod panowaniem pruskim obszarów dworskich 6319, a w Galicyi 5397.

¹²⁾ Dla ziem pod panowaniem rosyjskiem w d. 14 stycznia 1911 r.; dla ziem pod panowaniem pruskim w d. 1 grudnia 1910 (spis ludności); dla ziem pod panowaniem austriackim w d. 31 grudnia 1910 (spis ludności).

2. Galicya. Obwody sądowe. Ich powierzchnia, ludność. Stosunek do całego kraju. Liczba powiatów sądowych. Zaludnienie 1 km² według spisu ludności z 1910 r. Galicie. Arrondissemens judiciaires. Étendue territoriale; nombre de districts judiciaires, population 1910, densité. — Galiziens einzelne Kreis-, resp. Landesgerichtsprængel. Fläche. Zahl der Bezirksgerichte. Anwesen- de Bevölkerung 1910. Bevölkerungsdichte.

Obwody sądowe	Powierzchnia		Liczba powiatów sądowych		Ludność obecną		Zaludnienie 1 km ²
	km ²	%	Liczba powiatów sądowych	w tysiącach	%		
Lwów	7.802	10.0	17	905	11.2	116	
Brzeżany	4.339	5.5	9	418	5.2	96	
Czortków	3.543	4.5	8	386	4.8	109	
Kolomyja	4.571	5.8	11	438	5.5	96	
Przemysł	4.568	5.8	12	524	6.6	115	
Sambor	4.914	6.3	10	471	5.9	96	
Sanok	4.183	5.3	10	322	4.0	77	
Stanisławów	7.007	8.9	14	670	8.3	96	
Stryj	5.709	7.5	9	365	4.6	64	
Tarnopol	3.286	4.2	8	364	4.5	111	
Złoczów	5.418	6.9	11	473	5.9	87	
Kraków	3.656	4.7	17	682	8.5	187	
Jasło	2.860	3.6	8	294	3.7	103	
Nowy Sącz	4.104	5.2	10	347	4.3	84	
Rzeszów	5.358	6.8	14	552	6.9	103	
Tarnów	3.515	4.5	9	371	4.6	106	
Wadowice	3.664	4.7	13	444	5.5	121	
Galicya	78.497	100.0	190	8.026	100.0	102	

Źródło: Nasze obliczenia danych spisu 1910 r.

3. Stosunek powierzchni i ludności poszczególnych dzielnic do powierzchni i ludności państw, w których skład te dzielnice wchodzi¹⁾
 Relation % de l'étendue territoriale et de la population des provinces polonaises à l'étendue et la population de leurs états souverains.
 Flächen- u. Bevölkerungsverhältnis der einzelnen polnischen Provinzen und ihrer souveränen Staaten.

Kraj	Z ogółu powierzchni			Z ogółu ludności		
	Rosji Europejskiej ²⁾	Król. Pruskie-go ²⁾	Austrii ²⁾	Rosji Europejskiej ³⁾	Król. Pruskie-go ³⁾	Austrii ³⁾
	przypada % na obok wymienione kraje					
Królestwo Polskie	2.48	—	—	9.37	—	—
Litwa i Białoruś	6.14	—	—	9.55	—	—
Ruś	3.33	—	—	9.27	—	—
Ziemie pod panow. rosyjskiem	11.95	—	—	28.19	—	—
Galicya	—	—	26.17	—	—	28.09
Śląsk cieszyński	—	—	0.74	—	—	1.52
Ziemie pod pan. austriackiem	—	—	26.91	—	—	29.61
Poznańskie	—	8.27	—	—	5.23	—
Prusy Królewskie	—	7.29	—	—	4.24	—
Prusy Książęce	—	11.05	—	—	5.14	—
Śląsk opolski	—	3.77	—	—	5.50	—
Ziemie pod panow. pruskiem	—	30.38	—	—	20.11	—

Źródła: Powierzchnia i ludność Rosji Europejskiej, Litwy i Rusi »Jeżegodnik Rossija« 1911 r.; — Kr. P.: Warsz. Komitet Statyst. (Ob. tabl. I). Przestrzeń i ludność Królestwa Pruskiego i Austrii: Statystyka urzędowa. Powierzchnia i ludność prowincyi polskich, ob. tabl. 1.

¹⁾ Powierzchnia wszystkich ziem polskich przedstawia 13.91% ogólnej powierzchni Rosji Europejskiej, Królestwa Pruskiego i Austrii, a ich ludność 26.80% ogólnej ludności powyższych trzech państw. ²⁾ t. j. 50 gubernii i Królestwa Polskiego. Powierzchnia Rosji Europejskiej bez Królestwa Polskiego wynosi 4.238.711 wiorst² czyli 4.832.131 km², przyczem brano 1 wiorstę² za 1.14 km²; — razem z Królestwem Polskiem: 4.955.241 km². Powierzchnia Królestwa Pruskiego wynosi 350.503 km², Austrii 300.005 km². ³⁾ Ludność 50 gubernii i Królestwa Polskiego wynosiła 1/I 1911 r. 133.064.000 mieszkańców, Król. Pruskiego 40.165.219, Austrii 28.567.898 mieszkańców.

4. Dzielnice b. Rzeczypospolitej Polskiej oraz Śląsk Polski i Prusy Książęce,
 Stan ludności w poszczególnych latach okresu 1816—1913. W tysiącach.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise et la pro-
 vince Prusse Orientale. État de la population en milliers dans les années parti-
 culières de l'époque 1816—1913.

Landesteile der ehemaligen Polnischen Republik, poln. Schlesien u. Ostpreussen.
 Bevölkerungsstand in den einzelnen Jahren des Zeitraumes 1816—1913 in
 Tausenden.

Rok	Królestwo Polskie	Litwa i Białoruś	Ruś	Galicja z była Rzeczpospolitą Krakowską	Śląsk Cie- szyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rej. Opolska	Rej. Olsztynska
1816	2.717	5.087 (1815)	3.577 (1815)			820	571	886	525	
7				3.717						
8				3.760						
9				3.818		884	633	1.006	561	
1820	3.520			3.893						
1	3.612			3.970						
2	3.659			4.035		959	698	1.097		
3	3.704			4.079						
4	3.786			4.148						
5	3.911			4.227		1.040	751	1.163		
6	3.978			4.317						
7	4.032			4.382						
8	4.088					1.065	792	1.216		
9	4.132									
1830	3.998			4.177						
1	3.762			4.209		1.056	782	1.244	730	
2	3.915									
3	4.038									
4	4.060			4.074		1.121	804	1.269		
5	4.188									
6	4.251									
7	4.299			4.241		1.170	848	1.305		
8	4.344									
9	4.393									
1840	4.488			4.427		1.234	916	1.394	906	
1	4.548									
2	4.623									
3	4.700			4.582	204	1.290	965	1.442		
4	4.770									
5	4.799									
6	4.867	5.210	4.684	4.774		1.364	1.019	1.480		
7	4.858									
8	4.790									
9	4.781					1.353	1.028	1.462	966	
1850	4.811			4.556						
1	4.852	4.975	4.684			1.382	1.074	1.531		
2	4.813			4.603						
3	4.813			4.607						
4	4.798			4.595						

Rok	Królestwo Polskie	Litwa i Białoruś	Ruś	Galicja	Śląsk Cie- szyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rej. Opolska	Rej. Olsztynska
1855	4.674					1.393	1.094	1.542		
6	4.697									
7	4.734			4.598	190					
8	4.790			4.687		1.417	1.136	1.609		
9	4.764			4.762						
1860	4.840			4.836						
1	4.911			4.882		1.486	1.188	1.679	1.138	
2	4.972			4.939						
3	4.986			5.005						
4				5.102		1.524	1.253	1.762		
5	5.336			5.147						
6	5.389			5.145						
7	5.706	5.947	5.734	5.207		1.537	1.283	1.808		
8	5.706									
9	5.780			5.445	233					
1870	6.079	6.186	5.812	5.492						
1	6.194			5.546		1.582	1.312	1.821	1.310	
2	6.366			5.577		1.580	1.314	1.826		
3	6.399			5.513		1.576	1.313	1.827		
4	6.399			5.552		1.582	1.321	1.834		
5	6.515			5.615		1.599	1.336	1.850	1.376	
6	6.640			5.679		1.620	1.352	1.868		
7	6.772			5.744		1.642	1.367	1.884		
8	6.860			5.808		1.661	1.381	1.895		
9	6.978			5.881		1.682	1.396	1.909		
1880	7.105			5.959	269	1.700	1.406	1.927	1.441	
1	7.232			5.965		1.703	1.404	1.939		
2	7.329	7.763	6.846	6.018		1.702	1.400	1.943		
3	7.422			6.071		1.706	1.400	1.948		
4	7.545			6.137		1.710	1.403	1.955		
5	7.688	8.214	7.409	6.180		1.715	1.407	1.959	1.498	
6	7.852			6.246		1.722	1.412	1.957		
7	7.991			6.315		1.730	1.415	1.955		
8	8.167			6.392		1.739	1.420	1.958		
9	8.125			6.485		1.747	1.428	1.963		
1890	8.258			6.608	300	1.753	1.434	1.963	1.578	
1	8.441			6.617		1.758	1.440	1.967		
2	8.625			6.651		1.765	1.445	1.974		
3	8.809			6.731		1.775	1.453	1.981		
4	9.336	9.686	9.178	6.826		1.794	1.468	1.991		
5				6.885		1.819	1.487	2.003	1.710	
6				6.965		1.837	1.503	2.010		
7	9.402	10.064	9.566	7.047		1.848	1.517	2.010		
8				7.116		1.862	1.533	2.010		
9		10.490	10.026	7.208		1.876	1.549	2.009		
1900	10.000	10.597	10.123	7.316	369	1.886	1.561	2.002	1.868	

Rok	Królestwo Polskie	Litwa i Białoruś	Ruś	Galicja	Śląsk Cie- szyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rej. Opolska	Rej. Olsztyńska
1901				7.402						
2				7.469						
3				7.538						
4	11.589			7.610						
5	11.312			7.660		1.987	1.642	2.026	2.036	533
6	11.370	11.663	11.298	7.741						
7	11.505			7.818						
8	11.688			7.897		2.035	1.686	2.038	2.126	533
9	11.935	12.318	11.871	7.963		2.054	1.703	2.040	2.161	533
1910	12.129	12.517	12.146	8.026	435	2.100	1.704	2.064	2.208	544
1	12.476	12.709	12.337	8.082		2.114	1.713	2.076	2.228	546
2	12.776	12.915	12.514			2.136	1.727	2.078	2.264	548
1913	13.058	13.033	12.709							

Źródła: Król. Pol.: Dla r. 1816—1860 Wolski (Kalend. wyd. przez Obs. astr. w Warsz. rok 1857—61, oraz Ekonomista 1865, 1866). Dla 1860—73 Zaleski. Statystyka porównawcza Król. Pol., Warsz. 1876. Dla czasów późniejszych: Warsz. Kom. stat., T. 13, 24, 32, 39, cz. I. z wyjątkiem r. 1897— spis ludności obecnej oraz 1910 i 1912 — obliczeń ludności obecnej w Jeżeg. Rossiji na r. 1910 i 1912 (Dane Warsz. Komit. stat. z r. 1911 i 1913 — nieopublikowane dotychczas). Wszystkie dane Warsz. Komit. stat. dotyczą tylko ludności cywilnej.

Litwa i Ruś: Dla r. 1815 Hlebowicz. Rys statystyki państwa rosyjskiego. Warsz. 1826. Druk Łątkiewicza. Senatorska N. 467; według Ziabłowskiiego: Statystyczkoje opisanje Rossiji 1815. Dla r. 1846 Wiedomost o narodonasienjenji Rossiji po ujezdach gubernij i obłastiej sostawlennaja iz wsepoddanniejszych otczetow gubernatorow pri statisticzskom otdieleniji ministerstwa wnutriennich dzieł. A. K. Petersburg. Drukarnia Praca, 1850. Dla r. 1851 dane IX rewizji (b. niedokładne) ob. Keppen. IX rewizja. Izslidowanie o czislje żytielej Rossiji w 1851 g. Petersburg 1857. Dla r. 1867 Liwron. Statistyczkoje obozrenje Rossijskoj Impierji. 1874. Dla r. 1870: Statistyczeskij wremieniennik Rossijskoj impierji (Wydawnictwo Centr. Komit. Statyst. Serya II, zesz. X Ptb. 1875). Dla r. 1882: Sbornik swiedienij po Jewropiejskoj Rossiji za 1882 g. Ptb. 1884 (Wyd. Centr. Komit. statyst.). Dla r. 1885: Sbornik swiedienij po Rossiji za 1884—85 g. (Wyd. Centr. Komit. Statyst. Ptb. 1887 Statistika Rossijskoj Impierji I.) Dla r. 1894: Statistika Ross. Imp. XL Sbornik swiedienij po Rossiji (Wyd. Centr. Komit. Statyst.) 1897. Dla r. 1897: spis ludności. Dla r. 1899: Statistika Ross. Imp. LVIII Dwiżenje nasienjenja Jewrop. Rossiji za 1899 g. Ptb. 1904. Dla r. 1900: Statistika Ross. Imp. LXII Dwiżenja nasienjenja w Jewrop. Rossiji za 1900 g. Ptb. 1906. Dla r. 1906, 1909, 10, 11, 12: Jeżegodniki Rossiji. Dla r. 1913: Statistyczeskij Jeżegodnik na r. 1913 wydany przez Radę Zjazdów przedstawicieli Handlu i Przemysłu.

Galicja: Dla okresu 1817—1827 Rapacki. Ludność Galicji (bez Rzpltej Krak.) Lwów 1874, a dla Rzpltej Krak.: zesz. 8 Prac biura statyst. miejsk. w Krakowie. Dla okr. 1830—49 Hain. Statistik des öster. Kaiserstaates 1852. Dla okr. 1850—59 Tafeln zur Statistik der öst. Monarchie z wyjątkiem r. 1857, dla którego daty wzięto ze spisu ludności, gdy tymczasem »Tafeln« (Neue Folge IV Band, I. Heft), podają ludność 4.610.749. Dla okr. 1860—70: Mitteilungen aus dem Gebiete der Statistik i Statistisches Jahrbuch der öst. Monarchie 1863—1871. Dla okr. po r. 1871: Öst. Statistik. — Dane o ludności od 1869 dotyczą końca roku. Dane z r. 1869, 1880, 1890, 1900, 1910 ze spisów ludności obecnej; również dane od r. 1894 dla ludności obecnej; pozostałe dane dotyczą ludności cywilnej.

Śląsk Cieszyński: Spisy ludności. Ziemie pod panowaniem pruskim: Statystyka urzędowa (Fireksa opracowanie w Preussische Statistik XLVIII A.; Statistik des Deut. Reiches Bd, 150 (1903) (str. 336, 338).

¹⁾
6. Obszary dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Opolski, Prusy Książęce. Wzrost ludności w stosunku do stanu z roku 1816. Liczby stosunkowe.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise, Prusse Orientale. Accroissement de la population en comparaison avec l'état de 1816. Données relatives. — Gebiete der ehemaligen Republik Polen, poln. Schlesien u. Ostpreussen. Bevölkerungszuwachs im Verhältnis zum Bevölkerungsstand von 1816. Verhältniszahlen.

Kraj	1816	1820	1830	1840	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1913
Królestwo Polskie	100	130	147	165	177	178	217	262	304	346 (1897)	439	481
Litwa i Białoruś	100				102 (1846)		122	153 (1882)	190 (1894)	198 (1897)	246	256
Ruś	100				131 (1846)		162	191 (1882)	257 (1894)	267 (1897)	340	355
Ziemie pod panowaniem rosyjskiem	100				129 (1846-50)		159	191 (1880/82)	210 (1890/94)	255 (1897)	323	341
Rosya Europ.	100	110	122	133	144	155	175	200	229	246	313	327
Galicya	100	105	112	119	123	124	146	160	178	197	216	
Austria	100	104	117	124	131	136	152	166	179	195	214	
W. ks. Poznańskie	100	108	129	150	165	181	193	208	214	230	256	
Prusy Królew.	100	111	137	160	180	208	230	246	251	274	298	
Prusy Książęce	100	114	140	157	165	189	206	218	221	225	233	
Śląsk Opolski	100	107	139	173	184	217	250	274	300	356	421	
Ziemie pod panow. prusk.	100	110	136	159	172	196	215	231	240	261	288	
Królestwo Pruskie	100	106	126	144	158	179	238	264	289	333	388	

Źródła: Nasze obliczenia na zasadzie danych tablicy 4-cj i 5-tej. Ob. str. 5 i 17.

7. Gubernie w Kr. Polskiem. Rozwój ich liczby ludności w okresie 1872—1913.
 W tysiącach.

Gouvernements dans le Royaume de Pologne. Évolution de la population 1872—1913. En milliers. — Gouvernements in Königreich Polen. Entwicklung der Bevölkerungszahl 1872—1913. In Tausenden.

Gubernie w porządku zmniejszającej się ludności w r. 1913	1913	1905	1897	1890	1872
1) Warszawska	2.669	2.381	1.931	1.602	1.085
2) Piotrkowska	2.268	1.730	1.404	1.091	705
3) Lubelska	1.584	1.389	1.160	997	739
4) Kaliska	1.317	1.101	841	824	687
5) Radomska	1.149	1.004	815	724	542
6) Kielecka	1.039	902	762	700	539
7) Siedlecka	1.024	903	772	675	549
8) Płocka	706	675	554	530	486
9) Suwalska	652	617	583	599	541
10) Łomżyńska	650	610	580	516	493
Całe Królestwo Polskie	13.058	11.312	9.402	8.258	6.366

Źródła: Dla r. 1872 — Załęski. 1890 i 1905 — »Trudy« Warsz. Kom. Statyst. 1897 — Spis ludności. 1913 — Z rękopisów Warsz. Kom. Statyst.

¹⁾ Tablicę 5-ą umieszczono na str. 17.

8. Gubernie na Litwie i Rusi. Rozwój liczby ludności w okresie 1815–1913.
W tysiącach.

Gouvernements de la Lithuanie et de la Ruthénie. Évolution du nombre de la population des gouvernements 1815–1913. En milliers. — Gouvernements in Lithauen u. Ruthenien. Entwicklung der Bevölkerungszahl 1815–1913. In Tausenden.

Rok	Litwa i Białoruś gubernie							Rus			
	Wileńska	Kowień- ska	Gro- dzieńska	Mińska	Mohyle- wska	Witebska	Razem	Wolyn- ska	Podolska	Kijowska	Razem
1815	1.100	200 ¹⁾	753	1.205	1.000	829	5.087	1.213	1.298	1.066	3.577
1846	793	912	874	1.011	860	760	5.210	1.414	1.540	1.730	4.684
1851	788	875	796	935	838	743	4.975	1.469	1.573	1.637	4.684
1870	1.002	1.156	1.009	1.182	948	889	6.186	1.704	1.933	2.175	5.812
1882	1.205	1.445	1.227	1.569	1.146	1.171	7.763	2.062	2.277	2.507	6.846
1885	1.273	1.504	1.321	1.647	1.234	1.235	8.214	2.196	2.365	2.848	7.409
1894	1.583	1.565	1.533	2.006	1.535	1.464	9.686	2.915	2.876	3.387	9.178
1897	1.591	1.545	1.603	2.148	1.687	1.489	10.064	2.990	3.018	3.559	9.567
1906	1.806	1.684	1.827	2.581	2.024	1.741	11.663	3.548	3.544	4.206	11.298
1911	1.957	1.797	1.974	2.869	2.262	1.850	12.709	3.920	3.812	4.604	12.336
1913	1.981	1.826	2.025	2.964	2.333	1.904	13.033	4.041	3.924	4.744	12.709

Źródła: Dla r. 1815: Antoni Bolesław Hlebowicz. Rys statystyki państwa Rosyjskiego. War. 1826. (Według Ziabłowskiiego). — Dla r. 1846: Wiadomost o narodonasileniji Rossiji po ujezdach gubernij i obłastiej sostawlenaja iz wsepoddanniejszych otczotow gubernatorow pri statist. otdieniji min. wnutr. dieł. Ptb. 1850. — Dla r. 1870: Statisticzeskij wremiennik Ross. Imperiji Serja II wyp. 10 Ptb. 1875. — Dla r. 1882: Sbornik swiedzenij po Jewrop. Rossiji za 1882 g. Ptb. 1884. — Dla r. 1885: Sbornik swiedzenij po Rossiji za 1884–85 g. Ptb. 1887. — Dla r. 1894: Sbornik swiedzenij po Rossiji. Ptb. 1897. Dla r. 1897 — spis ludności. — Dla r. 1906 i 1911 — Jeżegodnik Rossiji 1906, 1911. Dla r. 1913 — Statisticzeskij Jeżegodnik 1913.

¹⁾ Obwód Białostocki.

9. Rozwój zaludnienia na 1 km².

Évolution de la densité de la population 1816–1913 dans les provinces. —
Entwicklung der Bevölkerungsdichte in den Landesteilen 1816–1913.

Rok	Kr. Polskie	Litwa i Białoruś	Rus	Galicja	Śląsk Cieszyński	W. ks. Poznańskie	Prusy Król.	Prusy Książ.	R. Opolaska
1816	22	16	22	47		28	22	23	40
1831	31			54		36	31	32	56
1846	39	17	29	61	92 (1842)	47	40	38 (1849)	73 (1849)
1860	39				86 (1857)	53 (1861)	46 (1861)	43 (1861)	86 (1861)
1870	49	20	35	69 (1869)	105 (1869)	55 (1871)	52 (1871)	47 (1871)	99 (1871)
1880	58	25 (1882)	42 (1882)	76	119	59	55	50	109
1890	65	32 (1894)	56 (1894)	84	133	61	56	51	119
1900	76 (1897)	33 (1897)	58 (1897)	93	166	65	61	52	141
1910	101	42	75	102	196	72	67	53	167
1913	106	43	77						

Źródła: Nasze obliczenia na zasadzie danych tablicy 1 i 4.

(Ciąg dalszy).
 10. Zaliczenie powiatów na 1 km.²
 Densité de la population dans les districts. — Bevölkerungsdichte in den Kreisen.

Mieszkańców na 1 km ²	Królestwo Polskie 1912/13	Litwa i Białoruś 1911/12	Ruś 1911/12	Galicja 1910/11	Śląsk Cieszyński 1910/11	W. Księstwo Poznańskie 1910/11	Prusy Królewskie 1910/11	Rejencya Olsztyńska 1910/11	Rejencya Opolska 1910/11
110				32 Czortków		2 Bydgoszcz			
109 22	Radom			33 Łańcut		m-to + pow.			
108 23	Stopnica			34 Rohatyn					
107 24	Blonie		4 Płoskirów	35 Jasio					
106 25	Turek		5 Winnica	36 Zaleszczyki		3 Ostrowo			11 Opole
105 26	Wieluń			37 Dąbrowa					
104	27 Kielce		6 Mohylów Po- dolski	38 Horodenka					
103 28	Hrubieszów		7 Kanów	39 Skalat					
102				40 Nowy Sącz					
101 29	Piotrków		8 Braclaw	41 Żywiec			4 Rawicz		
100 30	Skiernewice		9 Czerkasy	42 Ropczyce					
31 Chełm			10 Uszyca	43 Bóbrka					
99 32	Mińsk Mazo- wiecki		11 Zamigród	44 Złoczów					
98 33	Tomaszów Lubelski		12 Stary Kon- stantynów	45 Zbaraż					
97 34	Nieszawa		13 Humani	46 Zborów					
96 35	Garwolin		14 Wasylków						
95 36	Łowicz		15 Hajsyn						
			16 Jampol						

94-97 Płock			47 Przemysłany 48 Peczenizyn	6 Krotoszyn i Tezew	12 Klucz- borek
93-97 Lubartów					
92		17 Olgopol			
91		18 Lipowiec	49 Grybów		
90-99 Radomsk		19 Taraszcza	50 Brzeżany		
89-90 Grójec		20 Czechryń	51 Gorlice		
41 Piotrk			52 Gródek Jag.		
			53 Podhajce		
87-92 Pułtusk		21 Latyczów	54 Zydaczów		
43 Krasnystaw	1 Białyсток		55 Myślenice		
86-44 Jędrzejów		22 Krzemieniec	56 Borszczów		
85-45 Końskie			57 Sanok		
46 Zamosć			58 Jaworów	7 Leszno	
			59 Mielec		
84			60 Kolbuszowa		
83-47 Janów Lub.		23 Skwyrza	61 Piłzno		
48 Mława			62 Limanowa		
82-49 Radzymin			63 Stary Sambor		
			64 Dobromil		
50 Siedlce		24 Lityn	65 Żółkiew		
81-51 Kozienice			66 Brody	8 Grodzisk	
			67 Kałusz		
52 Opoczno			68 Rawa Ruska		
80-53 Węgrów			69 Sokal		
54 Sierpc			70 Tarnobrzeg		
79-55 Iłża				9 Gostyń	
78-56 Gostynin			71 Bohorodczany	10 Kępno	
					6 Malbork 7 Gdańsk Ni- ziny
77-57 Biłgoraj		25 Ostrog		11 Kościan	
58 Włoszczowa		26 Żytomierz		12 Pleszew	
76		27 Zaslav	72 Cieszanów 73 Kamiotka Str.		

60	78	Kolno	9 Górki	76 Turka	25 Srem	13 Lubawa	2 Reszel	16 Oleśno
59			10 Homel		26 Szamotuły			
58	79	Konstantynów Podlaski	11 Grodno		27 Wschowa			
57	80	Władysławów	12 Bielsk	31 Włodzimierz Wołyński		14 Sztum		
56	81	Maryampol	13 Mścisław	77 Lisko		15 Brodnica		
55			14 Brześć Lit.			16 Świecie		
54						17 Susz		
53	82	Szczuczyn	15 Sokołka		30 Szubin			
52			16 Wolkowysk		31 Czarnków			
51			17 Lepel		32 Wągrowiec			
50				32 Czausy	33 Znin			
49					34 Oborniki	18 Kartuzy	3 Effk	
48					35 Witkowo		4 Ostróda	17 Lubliniec
47				78 Kosów		19 Puck	5 Lec	
46	83	Augustów	18 Klimowicze	79 Nadworna	36 Międzyrzec	20 Chojnice		
			19 Lida	80 Dolina	37 Międzyzichód	21 Kościerzyna		
			20 Orsza	81 Skole	38 Wieleń	22 Złotów		
45			21 Wilkomierz					
44			22 Działna	33 Luck				
			23 Jeziorosy	34 Równo				
			24 Kobryn					
			25 Czeryków					
43			26 Sienna					
			27 Słuck					
			28 Radomyśl					
42			29 Oszmiana					
			30 Święciany					
			31 Troki					
			32 Wilejka					
			33 Rosienie					

5. Ziemie pod panowaniem rosyjskiem, austriackiem i pruskiem i państwa, w których skład te ziemie wchodzą. Ludność w okresach co 10 lat (1816/20—do 1910/13) w tysiącach. — Provinces sous le régime russe, autrichien et prussien et leurs états souverains. — Population par période de 10 années (1816/20—1910/13) en milliers. — Landesteile unter russischer, österreichischer und preussischer Herrschaft u. ihre souveräne Staaten. Bevölkerung nach Dezennien seit 1816/20—1910/13 in Tausenden.

Rok	Ziemie pod panowaniem			Ogół ziem rozpatrywanych	Rosya Europejska z Król. Polskiem bez Finlandyi i Kaukazu	Austria	Król. Pruskie
	rosyj-skiem	austri-ackiem	pru-skiem				
w t y s i ą c a c h				w t y s i ą c a c h			
1816	11,381 (1815/16)	—	2,802	—	41.806	13,380 (1818)	10,349
1820	—	—	3,084 (1819)	—	46.000	13,964 (1821)	10,982
1830	—	—	3,812 (1831)	—	51.200	15,588 (1831)	13,039
1840	—	4,631 (1840/42)	4,450	—	55.600	16,575	14,929
1850	14,705 (1846/50)	—	4,809 (1849)	—	60.000	17,535 (1849)	16,331
1860	—	4,787 (1857)	5,490 (1861)	—	65.000	18,229 (1857)	18,491
1870	18,077 (1869)	5,678 (1869)	6,025 (1871)	29,605	73.000	20,395 (1869)	24,640
1880	21,714 (1880/82)	6,228	6,474	34,416	83,537	22,144	27,279
1890	23,880 (1885/90)	6,908	6,728	37,516	95,908	23,895	29,955
1900	29,031 (1897)	7,685	7,317	44,033	102,845 (1897)	26,151	34,473
1910	36,792	8,461	8,076	53,329	130,820	28,572	40,165
1913	38,800	—	—	—	136,799	—	—

Źródła: Obliczenie z tablicy 4, oraz dla Prus i Austrii — spisy, a dla Rosyi dla r. 1913: Statystyczny Jeżegodnik wydany przez Radę Zjazdów przedstawicieli Handlu i Przemysłu, na r. 1913; dla r. 1910 Jeżeg. Rossji; dla r. 1897 — spis; pozostałe daty: Sundbärg. Aperçus statistiques internationaux, Stockholm 1908.

11. Zestawienie umiastowienia poszczególnych dzielnic. — Relation % de la population des villes de plus de 10 000 habitants et de la population totale dans les provinces. — % Verhältnis der Bevölkerung der Städte mit über 10 000 Einwohn. zur Gesamtbevölkerung der einzelnen Landesteile. Na 100 mieszkańców każdej dzielnicy wypada % mieszkańców miast liczących ludności powyżej:

Dzielnice	10	20	30	40	60	100
	tyś.	tyś.	tyś.	tyś.	tyś.	tyś.
Król. Polskie 1913	20.2	16.6	15.2	14.1	12.6	10.9
Litwa i Białoruś 1912—1913	11.1	9.3	8.3	7.8	6.1	4.8
Rus 1904	12.7	8.4	6.5	5.2	4.3	2.9
Galicya 1910	13.1	9.5	7.8	5.1	4.5	4.5
Śląsk Cieszyński 1910	18.4	10.3	—	—	—	—
W. Ks. Pozn. 1910	16.6	13.9	10.2	10.2	7.5	7.5
Śląsk Górny 1910	36.2	23.8	17.5	14.2	12.3	—
Prusy Król. 1910	24.6	18.5	18.5	18.5	10.0	10.0
R. Olsztyńska 1910	11.0	6.0	6.0	—	—	—

Źr.: Obl. nasze na zasadzie dat. dla Kr. Pol. nieopublikowane dane Warsz. Kom. Statyst.; dla ziem pod panow. pruskiem i austr. — spisów ludn.; dla Litwy i Białej Kusi liczbę ludności kraju wzięto z Jeż. Ross. 1912, a ludn. miast z Obzor i Pam. książek gubern. za r. 1912—13 z wyjątkiem Kowna i Minska Lit., dla których dane wzięto z Jeżeg. Ross. 1912, ponieważ wykazana w tym źródle ludn. miej. jedynych miast w odpowiednich pow. jest w Jeżeg. wyższa od liczb wykazów gubern.; dla Rusi obliczenia są nasze na zas. dat. o ludn. miast z r. 1904, a liczbę ludności 3 gubernij ruskich otrzymano, redukując tę liczbę z Jeżeg. na r. 1906—11, 298,000 w przypuszczeniu, że przyrost faktyczny coroczny w dwuleciu 1904/06 wynosił 16 na 1000 (przebieganie przypuszczalna liczba przy oblicz. rosyjs. Centr. Kom. Statyst.) — do liczby 10,944,000.

12. Wykaz miast z ludnością powyżej 10,000 (ew. — dla Król. Polsk. — gmin o charakterze miejskim z ludnością powyżej 15,000).
 Villes de plus de 10,000 habitans (y compris dans le Royaume de Pologne les communes avec caractere urbain ayant plus de 15,000 habitans). — Städte mit über 10,000 Einw. (im Königreich Polen — auch Gemeinden mit städtischem Charakter mit über 15,000. Einw.)

Ludność w tysiącach	Królestwo Polskie 1912/13	Litwa i Białorus 1910/12	Ruś	Galicya 1910/11	Śląsk Cie- szyński 1910/11	W. Księstwo Poznańskie 1910/11	Prusy Królewskie 1910/11	Rejencya Olsztyńska 1910/11	Rejencya Opolska 1910/11
845	1 Warszawa								
459	2 Łódź		1 Kijów (1909)	1 Lwów					
451									
207		1 Wilno							
205							1 Gdańsk		
170						1 Poznań			
157									
154									
125	3 Gm. Radogoszcz (pow. Łódzki)								
114	4 Sosnowiec								
113		2 Mińsk Lit.							
111		3 Dynaburg							
102		4 Witebsk							
		5 Homel							
93		6 Białystok							
90	5 Częstochowa								
89			2 Berdyczów (1912)						
			3 Żytomierz (1907)						
88									
84		7 Kowno							
76	6 Gm. Czyste (pow. Warsz.)								
73									
72	7 Lublin								
68									1 Huta Król.
67									2 Bytom 3 Gliwice

(Ciąg dalszy).
 12. Wykaz miast z ludnością powyżej 10.000 (ew. ... dla Król. Polsk. — gmin o charakterze miejskim z ludnością powyżej 15.000).
 Villes de plus de 10.000 habitans (y compris dans le Royaume de Pologne les communes avec caractere urbain ayant plus de 15.000 habitans). — Städte mit über 10.000 Einw. (im Königreich Polen — auch Gemeinden mit städtischem Charakter mit über 15.000 Einw.

Ludność w tysiącach	Królestwo Polskie 1911/13	Litwa i Białoruś 1910/12	Ruś	Galicja 1910/11	Śląsk Cie- szyński 1910/11	W. Księstwo Poznańskie 1910/11	Prusy Królewskie 1910/11	Rejencya Olsztńska 1910/11	Rejencya Opolska 1910/11
27	Gm. Olkuskowski (pow. Siewierski) Będziński		13 Mohylów Po- dolski (1904)						
26	Gm. Dąbrowa G. (pow. Będziński)					3 Inowro- claw			9 Nisa
25	Gm. Mokotów (pow. Warsz.)					4 Piła			
25	Gm. Zagórze (pow. Będziński)	14 Rochaczew	11 Jarosław			5 Gniezno			
24	27 Suwałki		14 Śl. Konstan- tynów (1904)						
28	Zduńska Wola								
29	Gm. Młociny (pow. Warsz.)								
23		15 Szawle	15 Tuleżyn (1904) 16 Skwyra (1912) 17 Wasylków (1912)						
22	30 Chełm		18 Zwinogród (1912)						
31	Zgierz	16 Słonim 17 Orsza	19 Łuck (1907) 20 Krzemieniec (1907)	13 Podgórze (1912) 14 Knihinin Wież	1 Cieszyn 2 Polska Ostrawa				10 Boguszyce 11 Huta Bismarka

21	32 Radomsk	18 Rzeżyca (Wit.)	21 Smla (1904)			12 Olesno
20	33 Ozorków	19 Borysów	22 Zwiąhel (1912)	15 Sambor		13 Prądnik
18	34 Gm. Łyszkowice (pow. Łowicki)		23 Czechryń (1912)			14 Mysłówice
	35 Mława		24 Ostróg (1907)			
			25 Bar (1904)	16 Brody		
			26 Włodzimierz Wol. (1907)			
			27 Czernobył (1904)			
17	36 Brzeziny	20 Nowel	28 Dubno (1912)		5 Tczew	15 Lipina
	37 Biała Podlaska		29 Taraszcza (1912)		6 Leszno	16 Siemianowice
	38 Gm. Pruszków (pow. Warsz.)		30 Radomyśl (1912)			
	39 Gm. Grodzisk (pow. Błotński)		31 Bogusław (1904)			
	40 Gm. Skiernew- ka (pow. Skier- newicki)		32 Horodyszczce (1902)			
	41 Gm. Górka Pab. (pow. Łaski)		33 Denijówka (1904)			17 Święto- chłowice
16	42 Łowicz	21 Wieliz	34 Chmielnik (1904)			18 Huta Laury
	43 Pułtusk	22 Mścistaw				
	44 Gm. Żychlin (p. Kutnowski)	23 Wolkowysk				
	45 Gm. Chojny (pow. Łódzki)	24 Słuck				
	46 Gm. Przytyk (pow. Radomski)	25 Szańce				
15	47 Gm. Radzymin (bezmiasta, pow. Radzyński)	26 Wilkomierz	35 Zasław (1912)		7 Ostrów	19 Załęże
					6 Sopoty	

(Dokończenie).
 12. Wykaz miast z ludnością powyżej 10.000 (ew. — dla Król. Polsk. — gmin o charakterze miejskim z ludnością powyżej 15.000).
 Villes de plus de 10 000 habitants (y compris dans le Royaume de Pologne les communes avec caractère urbain ayant plus de 15.000
 habitants). Städte mit über 10 000. Einw. (im Königreich Polen — auch Gemeinden mit städtischem Charakter mit über 15.000. Einw.

Ludność w tysiącach	Królestwo Polskie 1911/13	Litwa i Białoruś 1910/12	Ruś	Galicya 1910/11	Śląsk Cie- szyński 1910/11	W. Księstwo Poznańskie 1910/11	Prusy Królewskie 1910/11	Rejencya Olsztyńska 1910/11	Rejencya Opolska 1910/11
48	Gm. Łazisko pod Tomaszowem P. (pow. Brzeziński)		36 Żmerynka (1904)						
49	Gm. Grabówka (pow. Częstoch.)		37 Berszada (1904)						
50	Ostrowiec		38 Dunajewce (1904)						
51	Gm. Bolesław (pow. Olkusi)								
52	Hrubieszów								
53	Zamość								
54	Włodawa								
55	Międzyrzec								
56	Kutno	27 Poniewież	39 Talnoje (1904)	17 Buczacz			7 Malbork	2 Ostród	20 Dąb 21 Tarnow- skie Góry 22 Ruda 23 Biskupice 24 Bielszo- wice 25 Głupeczy- ce
13	57 Płońsk	28 Smorgo- nie	40 Połonne (1904)	18 Brzeżany			8 Krotoszyn	3 Elk	
58	Ostrów		41 Kazatyń (1904)	19 Jaworów					
59	Ostrołęka		20 Borysław	20 Borysław					
			21 Gródek Jag.	21 Gródek Jag.					
			22 Zloczów	22 Zloczów					
12	60 Wieluń	29 Rzeczyca (Mińsk.)	42 Hajsyn (1912)	23 Chrzanów					
		30 Zagory	43 Kaniów (1912)	24 Zamarsty- nów					
61	Konin		48 Kaniów				9 Chełmno	26 Rybnik	27 Kwiszyń
							10 Chojnice		

Ludność miast, liczących w czasach ostatnich przeszło 20.000 mieszkańców w różnych latach XIX wieku. W tysiącach.
 Population des villes de plus de 20.000 habitants dans les années antérieures du XIX siècle. En milliers. — Bevölkerung der Städte mit über 20.000 Einwohner in den vergangenen Jahren des XIX Jahrhunderts. In Tausenden.
 13. Królestwo Polskie. — Royaume de Pologne. — Königreich Polen.

Miasta	L u d n o ś ć w t y s i ą c a c h							
	1913	1909	1904	1897	1890	1872	1858	1827
1) Warszawa	845	764	771	684	443	276	158	131
2) Łódź	459	394	329	314	125	50	26	3
3) Sosnowiec	114	81	57					
4) Częstochowa	90	70	60	45	27	14	9	6
5) Lublin	72	62	60	50	48	29	16	13
6) Kalisz	61	47	28	24	20	17	12	12
7) Będzin	55	46	35	24	9	7	2	2
8) Włocławek	52	33	26	23	20	12	6	4
9) Pabianice	48	37	34	27	13	8	8	1
10) Piotrków	41	38	33	31	24	17	10	5
11) Radom	39	40	32	30	16	12	8	4
12) Kielce	37	31	26	23	17	10	4	4
13) Tomaszów Piotrk.	37	27	19	21	18	7	5	
14) Płock	31	31	30	27	24	20	13	9
15) Siedlce	29	23	23	26	14	12	7	4
16) Łomża	27	27	24	26	18	14	6	3
17) Suwałki	24	24	21	22	17	20	11	4
18) Zduńska Wola	24	23	21	16	10	9	6	3
19) Chełm	22	18	17	18	11	5	4	3
20) Zgierz	22	18	19	19	16	12	8	5
21) Radomsk	21	19	17	12	9	6	3	2
22) Ozorków	20	17	12	11	10	10	7	5

Źródła: 1913 — nieopublik. dane Warsz. Komit. Statyst. 1909, 1904, 1890 — Warsz. Komit. Statyst. 1897 — Spis. 1872 — Załęski. 1858 — Wolski. 1827 — Rodecki.

Gminy o charakterze miejskim z ludnością w r. 1913 powyżej 20.000.

Gminy	Ludność w tysiącach			
	1913	1909	1905	1890
1) Radogoszcz (pow. Łódzki)	125	60	50	19
2) Czyste (pow. Warsz.)	76	71	44	16
3) Brudno » «	65	51	48	21
4) Kromolów (pow. Będziński)	39	29	29	7
5) Żyrardów (pow. Błoński)	38	37	35	19
6) Gzichów (pow. Będziński)	30	23	19	21
7) Gm. Olkuszko Siewierska (p. Będz.)	27	26	31	14
8) » Dąbrowa Górna (p. Będz.)	26	36	35	31
9) Mokotów (pow. Warszawski)	26	28	32	9
10) Zagórze (pow. Będziński) ¹⁾	25	¹⁾	¹⁾	¹⁾
11) Młociny (pow. Warsz.)	24	12	11	11

Źródła: Warsz. Komit. Statyst.; dla r. 1913 — dane rękopiśmienne, nieopublikowane.

¹⁾ Gm. Zagórze powstała w latach najostatniejszych.

14. Litwa i Białoruś.
Lithuanie et Ruthénie Blanche. — Lithauen u. Weissruthenien.

Miasta	L u d n o ś ć w t y s i ą c a c h						
	1910—13	1909 ²⁾	1904 ³⁾	1897 ⁴⁾	1885 ⁵⁾	1870 ⁶⁾	1860—63 ⁷⁾
1) Wilno	186 ¹⁾	205	168	155	103	64	60
2) Mińsk Litewski	113 ⁸⁾	98	100	91	58	36	24
3) Dynaburg	111 ⁴⁾		90	70	69	29	33
4) Witebsk	102 ¹⁾		81	66	55	31	24
5) Homel	102 ²⁾		47	37	26	13	12
6) Białystok	93 ¹⁾		76	66	51	18	17
7) Kowno	84 ⁸⁾		75	71	50	33	24
8) Grodno	59 ¹⁾		43	47	40	31	20
9) Brześć Litewski	58 ¹⁾		47	47	40	22	19
10) Mohylów gub.	56 ⁹⁾		50	43	42	40	36
11) Bobrujsk	42 ¹⁾		38	34	57	27	24
12) Pińsk	38 ¹⁾		33	28	26	18	11
13) Połock	31 ¹⁾		24	20	19	12	12
14) Rohaczew	25 ⁹⁾			9			
15) Szawle	23 ¹⁰⁾		17	16	21	13	7
16) Słonim	22 ¹⁾		23	16	22	12	10
17) Orsza	22 ⁹⁾			13			
18) Rjeżyca (Wit.)	21 ¹⁾		24	11	10	9	6
19) Borysów	20 ¹⁾		17	15	17	6	5

Źródła -- w odnośnikach.

¹⁾ Obzor Wilenskoj gub. 1912 g., Grodnieńskiej gub. 1912 g., Minskoj 1912 g., Witebskoj gub. 1910 g. — ²⁾ Statist. materjały po 9 zapadnym gubernijam (zebrane z okazji prac parl. nad ziemstwami). — ³⁾ Goroda Rossiji w 1904 g. (Wyd. Centr. Komit. Statyst.) Ptb. 1906. — ⁴⁾ Spis ludności. — ⁵⁾ Sbornik swiedienij po Rossiji za 1884—1885 g. (Wyd. Centr. Komit. Statyst. p. t. »Statistika Rossijskoj Impierji I Ptb. 1887. — ⁶⁾ Statisticeskij Wremiennik Rossijskoj Impierji. Serya II wyp X Ptb. 1875. — ⁷⁾ Stołpianskij: 9 guberniji zapadno russkago kraja, Ptb. 1866. — ⁸⁾ Dla Kowna i Mińska Litewskiego dane o liczbie ludności w latach ostatnich wzięto nie z »Obzorów« gubernatorskich, lecz z »Jeżegodnika Rossiji 1912 r., ponieważ ludność miejska jedynych miast w odpowiednich powiatkach podana w Jeżegodniku jest wyższa od ludności miast z wykazów gubernatorskich; mianowicie według »Obzorów« Kowno liczyć miało ludności zaledwie 57.371 (r. 1913), Mińsk Litewski — 104.449 (1912); według zaś »Pamiatnoj kniżki Kowienkoj gub.« z r. 1912 Kowno liczyło 80.000. — ⁹⁾ Pamiatnaja kniżka Mohilowskoj gub. 1914 g. — ¹⁰⁾ Pamiatnaja kniżka Kowienkoj gub. 1913 g.

**15. Ruś.
Ruthénie. — Ruthenien.**

Miasta	L u d n o ś ć w t y s i ą c a c h							
	1912 ²⁾	1909 ³⁾	1907 ³⁾	1904 ¹⁾	1897 ⁶⁾	1885 ⁷⁾	1870 ⁸⁾	1867 ⁹⁾
1) Kijów	413	451 ⁴⁾		321	248	166	80	71
2) Żytomierz	81		88 ⁵⁾	88	66	56	36	38 ¹⁰⁾
3) Berdyczów	89	75 ³⁾		66	53	77	53	53
4) Biała Cerkiew				54				
5) Kamieniec Podolski	41			40	36	36	23	21
6) Humań	41	41 ³⁾		38	31	16	15	15
7) Winnica	53			36	31	19	19	11
8) Czerkasy	41	39 ³⁾		35	30	21	14	14 ¹¹⁾
9) Równo	32		37 ⁵⁾	34	25	7	6	6
10) Płoskirów	28			28	23	18	11	7
11) Mohylów Podolski				27	22	16	18	9
12) Bałta	29		25 ⁵⁾	26	23	33	19	15
13) Starokonstantynów	20			24	16	19	15	13
14) Tulczyn				23				
15) Skwyra	23	22 ³⁾		23	18	16	10	9
16) Kowel	24		27 ⁵⁾	22	18	15	5	3
17) Smiła				21				
18) Łuck	20		22 ⁵⁾	20	16	17	11	11 ¹²⁾
19) Zwiahel	21		20 ⁵⁾	19	17	14	9	8
20) Wasylków	23	16 ³⁾		19	13	18	17	16 ¹³⁾
21) Zwinogród	22	19 ³⁾		19	17	12	11	11
22) Krzemieniec	21		22 ⁵⁾	18	18	12	11	11
23) Czernobyl				18				
24) Bar				18	10	13	8	8
25) Bogusław				17				
26) Horodyszcze				17				

Źródła — w odnośnikach.

¹⁾ Goroda Rossiji w 1904 g. (Wyd. Cent. Kom. Statyst.) Ptb. 1906. —
²⁾ Jeżegodnik Rossiji 1912 g. — ³⁾ Pamiatnaja kniżka Kijewskoj gub.
1910. — ⁴⁾ Statist. materjaly po 9 zapadnym gubernjam (Zebrane z okazji
prac parlam. nad ziemstwami). — ⁵⁾ Pam. kniżka Wołyńskiej gub. 1909 g. —
⁶⁾ Spis jednodniowy. — ⁷⁾ Sbornik swiedienij po Rossiji za 1884—85 g. (Sta-
tistika Ross. Imp. I) Ptb. 1887. — ⁸⁾ Statisticeskij Wremiennik Rossijskoj
Imp. Serja II Wyp. X Ptb. 1875. — ⁹⁾ Liwron. Statisticeskoje obozrjenje
Ross. Imp. Ptb. 1874, oraz Stolpiańskij. 9 gub. zapadno ruskago kraja,
Ptb. 1866. — ¹⁰⁾ U Stolpiańskiego — 35 tys. — ¹¹⁾ U Stolpiańskiego —
22 tys. — ¹²⁾ U Stolpiańskiego — 5 tys. — ¹³⁾ U Stolpiańskiego — 12 tys.

16. Galicya i Śląsk Cieszyński.

Galicie et Silésie de Cieszyn. — Galizien u. Teschener Gebiet öst. Schlesiens.

M i a s t a	Ludność w tysiącach						
	1910	1900	1890	1880	1869	1857	1851
1. Lwów	207	160	128	110	87	70	68
2. Kraków	154	91	75	66	50	41	50
3. Przemyśl	54	46	35	22	15	10	
4. Kołomyja	41	35	30	23	18	15	13
5. Tarnów	37	31	28	25	22	8	
6. Drohobycz	36	19	18	18	17	11	12
7. Tarnopol	34	30	27	26	20	17	17
8. Stanisławów	33	30	22	19	14	13	11
9. Stryj	30	23	17	13	10	9	
10. Rzeszów	27	15	12	11	9	7	
11. Jarosław	25	23	18	12	11	9	
12. Nowy Sącz	25	16	13	11	9	7	
13. Ostrawa Polska	23	19					
14. Cieszyn	22	19	15	13	10	8	
15. Podgórze	22	18	13	8	4		
16. Knihinin Wieś	22	14	>5		>2		
17. Sambor	20	17	14	14	12	11	11

Źródła: Spisy ludności.

17. Ziemie pod panowaniem pruskim.

Provinces sous le régime de la Prusse. — Preussische Gebiete.

M i a s t a	Ludność w tysiącach						
	1910	1900	1890	1880	1871	1861	
1. Gdańsk	170	141	120	109	90	83	
2. Poznań	157	117	70	66	56	51	
3. Huta królewska	73	58	37	28	20	1	
4. Bytom	68	51	37	23	16	11	
5. Gliwice	67	52	20	15	13	11	
6. Zabrze	63	20	11	>10	6		
7. Elbląg	59	53	42	36	32	26	
8. Bydgoszcz	58	52	41	34	28	22	
9. Toruń	46	30	27	21	17	16	
10. Katowice	43	32	17	13	8		
11. Grudziądz	40	33	20	17	14	13	
12. Raciborz	38	25	21	18	15	13	
13. Opole	34	30	20	14	12	10	
14. Olsztyn	33						
15. Zaborze	27	23	16	10	6		
16. Piła	26	20	14	12	>10	7	
17. Inowrocław	26	26	17	12	7	7	
18. Nissa	26	24	22	21	19	19	
19. Gniezno	25	22	18	14	10	9	
20. Boguszyce	23	15	8	>10	4		
21. Huta Bismarka	23	2					
22. Oleśno	20	14	6	>10	3	3	

Źródła: Spisy ludności.

18. Ludność miejska Królestwa Polskiego¹⁾
 Population urbaine dans le Royaume de Pologne.
 Städtische Bevölkerung in Königreich Polen.
 Nombre des plus grandes villes. — Zahl der grösseren Städte.
 Liczba miast z ludnością:

W roku	Pow. 10 tys.	Pow. 15 tys.	Pow. 20 tys.	Pow. 25 tys.	Pow. 30 tys.	Pow. 40 tys.
1827	8	1	1	1	1	1
1858	7	3	2	2	1	1
1872	17	7	5	3	2	2
1880	24	14	8	4	3	3
1893	30	16	6	4	3	3
1897	35	21	16	10	6	4
1906	41	23	19	13	10	5
1908	44	25	19	16	13	7
1909	48	26	18	15	13	8
1913	60	32	22	16	14	10

¹⁾ Stan całej ludności wszystkich 116 miast w okresie 1870—1913 ob. tab. 58.

Population des plus grandes villes et relation $\frac{\%}{\%}$ avec la population du Royaume de Pologne —
 Bevölkerung der grösseren Städte u. $\frac{\%}{\%}$ Verhältnis zur Gesamtbevölkerung.
 Liczba ludności i jej stosunek do całej ludności kraju w miastach liczących mieszkańców:

W roku	Wszystkich miast i miasteczek		Wszystkich 116 miast		powyżej 10 tys.		powyżej 20 tys.		powyżej 30 tys.		powyżej 40 tys.		powyżej 50 tys.		powyżej 60 tys.		Warszawy i Łódź		Warszawy		Łódź		
	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	tys. %	
1827	869	21.5			156	3.9	131	3.2	131	3.2	131	3.2	131	3.2	131	3.2	134	3.3	131	3.2			30.1
1858	1.160	24.2			246	5.1	184	3.8	158	3.3	158	3.3	158	3.3	158	3.3	184	3.8	158	3.3			26.0
1872			1.058	17.0	536	8.6	395	6.3	326	5.2	326	5.2	326	5.2	276	4.4	326	5.2	276	4.4			50.0
1890			1.465	17.7	941	11.4	731	8.8	616	7.4	616	7.4	616	7.4	568	6.8	568	6.8	568	6.8			125.1
1893	2.378	26.9	1.596	18.1	1.112	12.6	774	8.7	698	7.9	698	7.9	698	7.9	651	7.4	651	7.4	651	7.4			150.1
1897			2.050	21.8	1.645	17.5	1.397	14.8	1.154	12.2	1.093	11.6	1.048	11.1	998	10.6	998	10.6	998	10.6			143.4
1906	3.340	29.3	2.371	20.8	1.913	16.8	1.637	14.4	1.424	12.5	1.260	11.0	1.260	11.0	1.292	10.6	1.076	9.4	747	6.5			329.2
1909	3.652	30.6	2.615	21.9	2.188	18.3	1.798	15.0	1.674	14.0	1.504	12.6	1.371	11.4	1.411	11.4	1.158	9.7	764	6.4			394.3
1913	4.117	31.5	2.995	22.9	2.641	20.2	2.170	16.6	1.981	15.2	1.837	14.1	1.748	13.4	1.641	12.6	1.304	10.0	845	6.5			459.3

Relation de la population des plus grandes villes avec la population urbaine des 116 villes. — Verhältnis zw. der Bevölkerung der grösseren Städte u. aller 116 Städte.

Stosunek % do ludności wszystkich 116 miast ludności miast liczących mieszkańców:

	Poniżej 10 tys.	Powyżej 10 tys.	Powyżej 20 tys.	Powyżej 30 tys.	Powyżej 40 tys.	Powyżej 50 tys.	Powyżej 60 tys.	Warszawy i Łodzi	Warszawy	Łodzi
1872	49·4	50·6	37·3	30·8	30·8	30·8	26·0	30·8	26·1	4·7
1890	35·8	64·2	49·8	42·0	42·0	38·7	38·7	38·7	30·2	8·5
1893	30·4	69·6	48·5	43·7	43·7	40·8	40·8	40·8	31·4	9·4
1897	20·0	80·0	67·9	56·1	53·1	50·9	48·5	48·5	33·3	15·2
1906	19·3	80·7	69·0	60·0	53·1	53·1	50·7	45·4	31·6	13·8
1909	16·3	83·7	68·8	64·0	57·5	52·4	52·4	44·3	29·2	15·1
1913	11·8	88·2	72·4	66·2	61·3	58·3	54·9	43·5	28·2	15·3

Liczba i stosunek % do całej ludności mieszkańców miast i miasteczek w całym kraju, w jego części południowo-zachodniej i w północno-wschodniej. Chiffre de la population des villes et sa relation en % avec la population totale dans tout le Royaume de Pologne dans sa partie sud ouest et nord est. — Stadtbevölkerung u. ihr % Verhältnis zur Gesamtbevölkerung im ganzen Lande, in seinem südwestlichen u. nordöstlichen Teile.

	M-ta i miasteczka w całym Kr. P.		M-ta i miasteczka w 5-iu gub. pld. zach. ¹⁾		M-ta i miasteczka w 5-iu gub. pñ. wsch. ²⁾	
	tysięcy	% do lud. Kr. P.	tysięcy	%	tysięcy	%
1827	869	21·5				
1858	1.160	24·2	729	26·5	431	21·9
1893	2.378	26·9	1.592	29·8	786	22·5
1895	3.336	29·4	2.431	34·1	905	21·5
1909	3.652	30·6	2.670	35·2	982	22·5
1913	4.117	31·5	3.056	36·2	1.061	23·2

Ludność miast, miasteczek i skupień o charakterze miejskim lub podmiejskim wynosiła w r. 1909:

	W całym Królestwie Polskim . . .	3.997 tys. t. j.	33·5%	ludności
	» pld. zach. części Król. Pol. ¹⁾ . . .	3.015 » »	39·7%	»
	» pñ. wsch. części Król. Pol. ²⁾ . . .	982 » »	22·5%	»
a w r. 1913:	W całym Królestwie Polskim . . .	4.812 » »	36·9%	»
	» pld. zach. części Król. Pol. ¹⁾ . . .	3.751 » »	44·4%	»
	» pñ. wsch. części Król. Pol. ²⁾ . . .	1.061 » »	23·2%	»

Źródła: Dla r. 1827 — Rodecki. 1858 — Wolski. 1872 — Załęski. 1897 — Spis. Pozostałe daty — Warsz. Kom. Statyst. Obliczenia nasze.

¹⁾ Gub. Warszawska, Kaliska, Piotrkowska, Radomska i Kielecka.

²⁾ Gub. Lubelska, Siedlecka, Łomżyńska, Płocka i Suwalska.

19. Miasta na Litwie i Białej Rusi.
 Villes en Lithuanie et Ruthénie Blanche. — Städte in Lithauen u. Weissruthenien.
 Nombre des plus grandes villes. — Zahl der grösseren Städte.
 Liczba miast z ludnością:

W roku	P o w y ż e j					
	10.000	15.000	20.000	25.000	30.000	40.000
1860—63	14	10	8	3	3	1
1870	18	11	9	8	6	2
1885	25	20	14	12	10	10
1897	24	16	13	12	11	9
1904	31	21	15	12	12	10
1910—13	35	26	19	14	13	11

Population de plus grandes villes et sa relation % avec la population totale. —
 Bevölkerung der grösseren Städte u. ihr Verhältnis zur Gesamtbevölkerung.
 Ludność i % do całej ludności Litwy i Białej Rusi miast liczących mieszkańców:

W roku	p o w y ż e j											
	10.000		20.000		30.000		40.000		60.000		100.000	
	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%
1860—63	326	5·5	245	4·1	129	2·2	60	1·0	60	1·0		
1870	431	7·0	313	5·1	235	3·8	104	1·7	64	1·0		
1885	820	10·0	660	8·0	565	6·9	565	6·9	172	2·1	103	1·3
1897	919	9·1	775	7·7	727	7·2	656	6·5	519	5·2	155	1·5
1904	1.130	10·0	919	8·1	848	7·5	777	6·9	590	5·2	268	2·4
1910—13	1.426	11·1	1.207	9·3	1.074	8·3	1.005	7·8	791	6·1	614	4·8

Źródła: Ob. tablicę 4 i 14.

20. Miasta na Rusi.
 Villes en Ruthénie. — Städte in Ruthenien.
 Nombre des plus grandes villes. — Zahl der grösseren Städte.
 Liczba miast z ludnością:

W roku	P o w y ż e j					
	10.000	15.000	20.000	25.000	30.000	40.000
1864	13	7	4	3	3	2
1870	18	10	4	3	3	2
1885	25	18	6	5	5	3
1897	29	19	11	8	7	3
1904	52	33	18	12	9	5

Population des plus grandes villes et sa relation % avec la population totale. —
 Bevölkerung der grösseren Städte u. ihr Verhältnis zur Gesamtbevölkerung.
 Ludność i % do całej ludności Rusi miast liczących:

W roku	p o w y ż e j											
	10.000		20.000		30.000		40.000		60.000		100.000	
	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%	tys.	%
1867	300	5·2	183	3·2	162	2·8	124	2·2	71	1·2		
1870	384	6·6	192	3·3	169	2·9	133	2·3	80	1·4		
1885	677	9·1	389	5·3	368	5·0	299	4·0	243	3·3	166	2·2
1897	840	8·8	588	6·1	495	5·2	367	3·8	314	3·3	248	2·6
1904	1.402	12·7	926	8·4	712	6·5	569	5·2	475	4·3	321	2·9

Źródła: Ob. tablicę 4 i 15.

21. Galicya, Śląsk Cieszyński, W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie, Rejencya Opolska i Olsztyńska. — Galicie, Silésie de Cieszyn, Grand Duché de Posen, Province Prusse Occidentale, Régence Opole et Olsztyn. — Galizien, Teschner Gebiet Öst. Schlesiens, Grossherzogtum Posen, Westpreussen, Regierungsbezirke Oppeln u. Allenstein.

Liczba miast z ludnością powyżej: — Nombre des villes ayant plus d'habitants que: — Zahl der Städte mit der Einwohnerzahl über:

Rok	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
	powyżej 10.000						powyżej 20.000					
1857-61	9	—	4	4	5	—	2	—	2	2	—	—
1869-71	13	1	6	5	6	—	5	—	2	2	1	—
1880	19	2	7	5	10	—	7	—	2	3	3	—
1890	22	2	9	8	14	—	7	—	2	4	6	—
1900	27	4	9	10	22	—	9	—	5	4	10	—
1910	39	4	9	13	33	3	15	2	5	4	12	1
	powyżej 30.000						powyżej 40.000					
1857-61	2	—	1	1	—	—	2	—	1	1	—	—
1869-71	2	—	1	2	—	—	2	—	1	1	—	—
1880	2	—	2	2	—	—	2	—	1	1	—	—
1890	4	—	2	2	2	—	2	—	2	2	—	—
1900	7	—	2	4	5	—	3	—	2	2	3	—
1910	9	—	2	4	7	1	4	—	2	4	5	—

Liczba ludności w tysiącach i jej stosunek do całej ludności odpowiedniej dzielnicy w miastach liczących mieszkańców przeszło: — Population en milliers des plus grandes villes et la relation du nombre de cette population au nombre de la population totale de la province. — Bevölkerungszahl der grösseren Städte in Tausenden u. ihr Verhältnis zur Bevölkerungszahl des ganzen Landesteiles.

Rok	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
	powyżej 10.000						powyżej 20.000					
	Ludność w tysiącach						Ludność w tysiącach					
1857-61	207	—	93	138	64	—	111	—	73	109	—	—
1869-71	307	11	128	165	116	—	199	—	84	122	20	—
1880	442	26	162	194	168	—	292	—	100	166	72	—
1890	543	30	206	251	266	—	345	—	111	209	157	—
1900	706	69	239	323	490	—	468	—	189	257	335	—
1910	1.047	80	349	419	799	60	767	45	292	315	505	33
	% do całej ludności odpowiedniej dzielnicy											
1857-61	4.5	—	6.2	11.6	5.6	—	2.4	—	4.9	9.2	—	—
1869-71	5.6	4.7	8.1	12.5	8.9	—	3.6	—	5.3	9.2	1.5	—
1880	7.4	9.8	9.5	13.8	11.7	—	4.9	—	5.9	11.8	5.0	—
1890	8.2	10.1	11.8	17.5	16.9	—	5.2	—	6.3	14.6	10.0	—
1900	9.6	18.7	12.7	20.6	26.2	—	6.4	—	10.0	16.4	17.9	—
1910	13.1	18.4	16.6	24.6	36.2	11.0	9.5	10.3	13.9	18.5	22.9	6.0

Rok	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska	Galicya	Śląsk Ciesz.	W. Księst. Poznańskie	Prusy Król.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
	powyżej 30.000 Ludność w tysiącach						powyżej 40.000 Ludność w tysiącach					
1857--61	111		51	83			111		51	83		
1869 - 71	137		56	122			137		56	90		
1880	176		100	145			176		66	109		
1890	268		111	162	74		203		111	162		
1900	422		169	257	223		297		169	194	161	
1910	626		215	315	386	33	456		215	315	314	
	% do całej ludności odpowiedniej dzielnicy											
1857--61	2.4		3.4	6.9			2.4		3.4	6.9		
1869--71	2.5		3.5	9.2			2.5		3.5	6.9		
1880	3.0		5.9	10.3			3.0		3.9	7.7		
1890	4.1		6.3	11.3	4.7		3.1		6.3	11.3		
1900	5.8		8.9	16.4	11.9		4.1		8.9	12.4	8.6	
1910	7.8		10.2	18.5	17.5	6.0	5.1		10.2	18.5	14.2	

Lwów, Kraków, Poznań i Gdańsk w stosunku do swych dzielnic.

Rok	Lwów i Kraków	Lwów	Kraków	Poznań	Gdańsk	% do całej ludn. odp. dzielnicy				
						Lwów i Kraków	Lwów	Kraków	Poznań	Gdańsk
1857--61	111	70	41	51	83	2.4	1.5	0.9	3.4	6.9
1869--71	137	87	50	56	90	2.5	1.6	0.9	3.5	6.9
1880	176	110	66	66	109	3.0	1.8	1.2	3.9	7.7
1890	203	128	75	70	120	3.1	1.9	1.2	3.9	8.4
1900	251	160	91	117	141	3.4	2.2	1.2	6.2	9.0
1910	361	207	154	157	170	4.5	2.6	1.9	7.5	10.0

Źródła: Spisy ludności i nasze obliczenia.

22. Obszary dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Rejencya Olsztyńska. -- Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise et régence Olsztyn. — Gebiete der ehemaligen Republik Polen, poln. Schlesiens u. des Regierungsbezirks Allenstein.

Stosunek płci wśród ludności w r. 1897 w ziemiach pod panowaniem rosyjskiem, w roku 1910 -- w pozostałych¹⁾. — Relation des sexes de la population en 1897 dans les provinces sous le régime russe, en 1910 -- dans les autres. — Geschlechterverhältnis der Bevölkerung 1897 in den unter russischer Herrschaft stehenden Provinzen, 1910 in den anderen.

	Wypada kobiet na 100 mężczyzn obecnych cywilnych			Wypada kobiet na 100 mężczyzn obecnych cywilnych	
Królestwo Polskie 1897	99.5	104.9	W. Ks. Poznańskie 1910	107.7	110.5
Litwa i Białoruś 1897	101.5	104.6	Prusy Królewskie . . .	103.3	107.3
Ruś 1897	100.3	102.8	R. Opolska 1910 . . .	105.5	106.7
Galicya 1910	103.8	105.5	R. Olsztyńska 1910 . .	101.7	107.1
Śląsk Cieszyński 1910	100.8				

Źródła: Spisy i nasze obliczenia.

¹⁾ Stosunek płci w innych latach okresu 1830--1909 w poszczególnych dzielnicach ob. tabl. 51.

23. Gubernie pod panow. ros. Ludność obecna według płci w 1913, 1912; obecna i cywilna według płci w 1897¹⁾. Zaludn. 1 km² w 1913. Gouvernements soumis au régime russe. Population totale et civile 1913, 1912 et 1897 par sexe. Densité de la population 1913. — Die unter russischer Herrschaft stehenden Gouvernements. Geschlechterverhältnisse der anwesenden u. der Zivilbevölkerung 1913, 1912, u. 1897. Bevölkerungsdichte 1913.

Gubernie	1913		1912		1897				Na 100 mieszkan- ców					
	Ludność obecna	Na 1 km ²	Ludność obecna w tysiącach	Meż- czyzn w tysiącach	Kobiet w tysiącach	Ludność obecna		Ludność cywilna						
						ogółem	mężczyzn wogółem	kobiet		ogółem	w tem mężczyzn			
Warszawska ^{1) 2)}	2,624,100	156	2,639,4	1,328,3	1,311,1	987	1,931,867	977,948	82,139	953,919	1,849,728	895,809	97,5	106,5
Kaliska ^{1) 2)}	1,215,600	109	1,245,2	617,7	627,5	101,6	840,597	414,488	6,654	426,109	833,943	407,834	102,8	104,5
Piotrkowska ^{1) 2)}	2,042,300	169	2,013,6	1,005,0	1,008,6	100,4	1,403,901	697,096	14,629	706,806	1,389,272	682,467	101,4	103,6
Radomska ^{1) 2)}	1,138,600	94	1,134,8	571,2	563,6	98,7	814,947	406,449	10,019	408,498	804,928	396,430	100,5	103,0
Kielecka ^{1) 2)}	1,005,000	103	992,5	493,8	498,7	101,0	761,995	373,700	6,669	388,295	755,326	367,031	103,9	105,8
Lubelska ^{1) 2)}	1,601,000	98	1,575,1	803,0	772,1	96,2	1,160,682	589,961	37,298	570,701	1,123,364	552,663	96,7	103,3
Siedlecka ^{1) 2)}	1,033,000	75	1,032,7	528,8	503,9	95,3	772,146	388,466	14,784	383,680	757,362	373,682	98,8	102,7
Łomżyńska ^{1) 2)}	703,700	72	694,4	360,2	334,2	92,8	579,592	300,487	32,436	279,105	547,156	268,051	92,9	104,1
Płocka ^{1) 2)}	753,700	81	755,4	376,4	379,0	100,7	553,653	275,652	16,290	277,981	537,343	259,362	100,8	107,2
Suwalska ^{1) 2)}	686,900	56	693,0	347,6	345,4	99,4	582,913	287,843	18,391	295,070	564,522	269,452	102,5	109,5
Królestwo Polskie ^{1) 2)}	12,803,900	104	12,776,1	6,432,0	6,344,1	98,6	9,402,265	4,712,090	239,309	4,690,163	9,162,944	4,472,781	99,5	104,9
Wileńska	1,980,900	47	1,989,9	1,000,3	989,6	98,7	1,591,207	790,880	19,901	800,327	1,571,306	770,979	101,2	103,8
Kowieńska	1,826,000	45	1,819,0	895,6	923,4	103,1	1,544,564	752,031	27,337	792,513	1,517,227	724,714	105,4	109,4
Grodzińska	2,025,000	52	1,997,6	1,016,8	980,8	96,4	1,608,409	815,833	53,741	787,576	1,549,668	762,092	96,5	103,3
Mińska	2,963,700	32	2,928,2	1,469,3	1,456,9	99,2	2,147,631	1,069,445	18,078	1,078,176	2,129,543	1,051,367	100,8	102,5
Mohylewska	2,333,300	49	2,307,2	1,145,9	1,161,3	101,3	1,686,764	827,630	8,091	859,074	1,678,673	819,599	103,8	104,8
Witebska	1,903,900	43	1,875,1	939,1	936,0	99,7	1,489,246	736,882	19,044	752,364	1,470,202	717,888	102,1	104,8
Łitwa i Białoruś	13,032,900	43	12,915,0	6,467,0	6,448,0	99,7	10,062,811	4,992,781	146,192	5,070,030	9,916,619	4,846,589	101,5	104,6
Podolska	3,924,200	93	3,882,7	1,948,8	1,933,9	99,2	3,018,299	1,505,940	33,684	1,512,339	2,984,615	1,472,256	100,4	102,7
Wołyńska	4,041,200	56	3,995,7	2,012,3	1,983,4	98,6	2,989,482	1,502,803	49,793	1,486,679	2,939,689	1,453,010	98,9	102,3
Kijowska	4,743,600	93	4,635,7	2,317,9	2,317,8	100,0	3,559,229	1,767,288	32,768	1,791,941	3,526,461	1,734,520	101,4	103,3
Ruś	12,709,000	77	12,514,1	6,279,0	6,255,1	99,3	9,567,010	4,776,031	116,245	4,790,979	9,460,765	4,659,786	100,3	102,8

Źródła: Statystyczny Jeżegodnik Rady Zjazdów przedst. przemysłu i handlu w r. 1913. Jeżegodnik Rossiji 1912. Spis ludności 1897. Nasze obliczenia.

¹⁾ Sposunek płci według gubernii w Królestwie Polskiem w okresie 1868—1908 — ob. tabl. 55.

²⁾ Warsz. Komitet Statyst. w danych nieopublikowanych zebranych od wójtów i magistratów podaje dla ludności cywilnej w d. 14/1 1913 daty wyższe od obliczeń ludności obecnej, dokonanych przez Rocznik Rady Zjazdów przedst. handlu i przemysłu. Według danych Warsz. Komit. Statyst. i naszych na ich zasadzie obliczeń ludność gubernii i zaludnienie w d. 14/1 1913 przedstawia się w sposób następujący.

Gubernie:	Ludność: Zalud. 1 km ² :	Gubernie:	Ludność: Zalud. 1 km ² :
Warszawska	2,669,000	Kielecka	1,039,000
Kaliska	1,317,000	Lubelska	1,584,000
Piotrkowska	2,268,000	Siedlecka	1,024,000
Radomska	1,149,000	Łomżyńska	650,000
		Płocka	706,000
		Suwalska	652,000
		Cate Królestwo Pol.	13,058,000
			106

24. Ludność Galicji obecna i cywilna obwodami sądowymi według płci.
Galicie. Arrondissements judiciaires. Population totale et civile en 1910 par sexe.
Galiziens einzelne Kreis- resp. Landesgerichtssprengel. Anwesende und Zivilbevölkerung nach Geschlecht 1910.

Obwody sądowe	Ludność obecna 1910			Ludność cywilna 1910		Na 100 mę- czyzn ludności obecnej wypada kobiet	Na 100 mę- czyzn ludności cywilnej wy- pada kobiet
	ogółem	męż- czyzn	kobiet	ogółem	męż- czyzn		
Lwów . . .	904.724	449.141	455.583	891.392	435.809	101·4	104·5
Brzeżany . . .	418.538	205.792	212.746	418.152	205.406	103·4	103·6
Czortków . . .	385.950	186.532	199.418	384.885	185.467	106·9	107·5
Kołomyja . . .	438.188	214.181	224.007	436.472	212.465	104·6	105·4
Przemyśl . . .	523.731	262.081	261.650	508.497	246.847	99·8	106·0
Sambor . . .	470.795	235.812	234.983	470.431	235.448	99·6	99·8
Sanok . . .	321.804	153.582	168.222	321.094	152.872	109·5	110·0
Stanisławów .	669.976	331.950	338.026	666.754	328.728	101·8	102·8
Stryj . . .	364.973	182.015	182.958	363.745	180.787	100·5	101·2
Tarnopol . . .	364.355	178.622	185.733	362.194	176.461	104·0	105·3
Złoczów . . .	472.787	233.829	238.958	469.633	230.675	102·1	103·6
Kraków . . .	682.559	333.973	348.586	669.638	321.052	104·4	108·6
Jasło . . .	293.802	139.169	154.633	293.799	139.166	111·1	111·1
Nowy Sącz . .	346.536	168.130	178.406	345.606	167.200	106·1	106·7
Rzeszów . . .	551.577	269.365	282.212	547.667	265.455	104·8	106·3
Tarnów . . .	370.977	180.669	190.308	368.458	178.150	105·3	106·8
Wadowice . .	444.403	213.472	230.931	444.009	213.078	108·2	108·4
Galicja . . .	8,025.675	3,938.315	4,087.360	7,962.426	3,875.066	103·8	105·5

Źródła: Nasze obliczenie danych spisu 1910 r.

25. Rejencye pruskie. Ludność obecna i cywilna. Stosunek płci 1910 r.
Régences prussiennes. Population totale et civile 1910 par sexe. Relation
% des sexes.
Preussische Regierungsbezirke. Anwesende und Zivilbevölkerung 1910 nach
Geschlecht. Geschlechterverhältnis.

Rejencye	Ludność obecna 1910	Mężczyzn	Kobiet	Ludność cywilna 1910	Mężczyzn	Na 100 mę- czyzn ludności obecnej wypada kobiet	Na 100 mę- czyzn ludności cywilnej wy- pada kobiet
Rej. Poznańska . .	1,335.884	635.024	700.860	1,320.536	619.676	110·4	113·1
Rej. Bydgoska . . .	763.947	376.115	387.832	753.159	365.327	103·1	106·2
W. Ks. Poznańskie	2,099.831	1,011.139	1,088.692	2,073.695	985.003	107·7	110·5
Rej. Gdańska . . .	742.619	360.217	382.402	732.440	350.038	106·2	109·2
Rej. Kwidzyńska . .	960.855	477.590	483.265	940.083	456.818	101·2	105·8
Prusy Królewskie .	1,703.474	837.807	865.667	1,672.523	806.856	103·3	107·3
Rej. Opolska . . .	2,207.981	1,074.640	1,133.341	2,195.709	1,062.368	105·5	106·7
Rej. Olsztyńska . .	543.469	269.464	274.005	529.900	255.895	101·7	107·1

Źródła: Spis 1910 r. i nasze obliczenie.

26. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Wiek mieszkańców w r. 1897. Dane odsetkowe.
 Gouvernements sous le régime russe. Age de la population 1897. Chiffres relatifs. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.
 Bevölkerungsalter 1897. Verhältniszahlen.

Gubernie	Na 100 mieszkańców obecnych w r. 1897 ¹⁾ było w wieku lat							
	0—9	10—19	20—29	30—39	40—49	50—59	60—69	Ponad 70
Warszawska	26·3	20·3	19·6	13·3	7·9	6·4	3·8	2·4
Kaliska	29·5	21·8	15·0	12·5	7·5	6·8	4·1	2·8
Piotrkowska	29·1	21·1	17·9	13·3	7·7	5·8	3·3	1·8
Radomska	29·7	21·1	16·2	13·0	7·6	6·5	3·8	2·1
Kielecka	30·0	21·3	15·1	12·9	8·1	6·7	3·8	2·1
Lubelska	28·2	21·2	18·1	12·9	7·5	6·6	3·7	1·8
Siedlecka	27·7	20·3	17·3	13·3	8·0	6·9	4·3	2·2
Łomżyńska	27·4	20·3	18·5	12·6	8·1	6·4	4·1	2·6
Płocka	28·4	21·5	15·7	12·3	8·0	6·8	4·2	3·1
Suwalska	26·0	21·8	15·9	12·0	8·5	7·2	5·3	3·3
Królestwo Polskie . . .	28·2	21·0	17·4	12·9	7·3	6·5	3·9	2·3
Wileńska	27·2	21·7	17·0	12·2	8·5	6·4	4·2	2·8
Kowieńska	25·2	21·0	16·0	12·3	9·0	7·1	5·3	4·1
Grodzińska	27·5	20·6	18·6	12·5	7·9	6·4	4·1	2·3
Mińska	29·5	22·3	16·4	12·0	7·7	5·8	3·8	2·5
Mohylowska	30·6	23·3	14·8	11·6	7·7	5·6	3·8	2·6
Witebska	27·6	22·4	17·0	11·6	8·3	6·1	4·1	2·9
Litwa i Białoruś	28·0	21·9	16·6	12·0	8·2	6·2	4·2	2·9
Podolska	27·7	22·8	15·5	12·3	9·3	6·6	3·6	2·2
Wołyńska	29·4	22·0	17·1	11·9	8·2	6·2	3·4	1·8
Kijowska	28·5	22·9	15·4	12·1	9·2	6·3	3·5	2·1
Rus	28·5	22·6	16·0	12·1	8·9	6·4	3·5	2·0

¹⁾ Jeżegodnik Rosji z 1912, I, str. 78.

27. Galicya. Ludność obecna w r. 1900 według wieku i płci. Liczby absolutne i ‰.
Galicie. Population totale 1900 par âge et sexe. Chiffres absolues et relatifs. —
Galizien. Anwesende Bevölkerung 1900 nach Alter und Geschlecht. Absolute
u. Verhältniszahlen.

Wiek życia lat	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	
0—5	1.103.581	551.492	552.089	Na 100 mieszkań- ców Galicyi w r. 1900 znajdo- wało się w wieku:
6—10	908.907	459.839	449.068	
11—15	831.585	405.559	426.026	
16—20	716.951	343.908	373.043	
21—25	639.521	314.459	325.062	
26—30	520.470	254.719	265.751	
31—35	496.231	237.655	258.576	
36—40	442.632	220.966	221.666	
41—45	411.056	205.229	205.827	
46—50	289.619	146.401	143.218	
51—55	295.522	143.442	152.080	
56—60	228.390	117.116	111.274	
61—65	197.420	97.349	100.071	
66—70	111.955	59.205	52.750	
71—75	71.323	35.379	35.944	
76—80	29.828	15.968	13.860	
81—85	15.170	7.520	7.650	
86—90	3.983	1.968	2.015	
91—95	1.298	553	745	
Powyżej 96	497	206	291	
Ogółem	7.315.939	3.618.933	3.697.006	0—10 lat — 27·5 11—20 » — 21·2 21—30 » — 15·8 31—40 » — 12·8 41—50 » — 9·6 51—60 » — 7·2 61—70 » — 4·2 Powyżej 70 — 1·7 100

Źródła: Podr. Statyst. Galicyi VIII cz. 1.

28. Ludność w regencyach pod panowaniem pruskim według wieku. Dane sto-
sunkowe. R. 1910.
Régences prussiennes. Age de population totale 1910. Chiffres relatifs. —
Preussische Regierungsbezirke. Alter der anwesenden Bevölkerung 1910. Ver-
hältniszahlen.

Rejencye	Na 1.000 ludności obecnej r. 1910 wypada osób mających lat:								Wiek nieznany
	poni- żej 6	6—14	14—18	18—21	21—45	45—50	50—70	ponad 70	
R. Poznańska . .	171·93	208·97	91·03	52·26	276·88	44·19	122·87	31·84	0·03
Bydgoska . .	170·38	202·85	91·25	57·27	291·79	42·52	114·76	29·17	0·01
W. Ks. Poznańskie	171·37	206·75	91·11	54·08	282·30	43·58	119·92	30·87	0·02
R. Gdańska . . .	162·22	189·38	83·30	54·84	304·92	46·26	126·85	32·22	0·01
Kwidzyńska . .	167·53	201·52	90·89	56·98	283·71	45·09	123·22	31·05	0·01
Prusy Królewskie	165·21	196·23	87·58	56·05	292·96	45·60	124·80	31·56	0·01
R. Opolska . . .	175·23	206·20	88·78	54·72	298·42	44·01	108·78	23·80	0·06
Olsztyńska . .	157·10	200·51	94·95	56·49	266·48	50·88	141·99	31·58	0·02

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

29. Ludność według wyznania ¹⁾. Stosunki ‰. — Cultes de la population des provinces en ‰.—Confessionsverhältnisse der Bevölkerung in den Landesteilen in ‰.

Kraj	Na 100 ludności wypadają ¹⁾					
	rz.-kat. imaryaw.	gr. kat.	prawosl.	protest.	izraelit.	innych i bezwyz.
G. Warszawska . . .	73·3		1·8	4·7	20·2	
Kaliska . . .	82·1		0·5	8·3	9·1	
Piotrkowska . . .	70·3		0·7	12·8	16·2	
Radomska . . .	84·4		0·5	1·1	14·0	
Kielecka . . .	88·3		0·4	0·3	11·0	
Lubelska . . .	65·6		17·1	2·7	14·6	
Siedlecka . . .	71·0		10·6	1·7	16·7	
Łomżyńska . . .	81·4		1·1	1·1	16·4	
Płocka . . .	82·4		0·4	7·0	10·2	
Suwalska . . .	80·4		2·3	6·0	11·3	
Królestwo Polskie	76·0		3·7	5·3	15·0	
G. Wileńska . . .	58·81		27·63	0·18	12·86	0·52
Kowieńska . . .	76·42		4·44	4·43	13·77	0·94
Grodzieńska . . .	24·10		57·22	0·62	17·48	0·58
Mińska . . .	10·10		73·17		16·06	0·67
Mohylowska . . .	2·96		84·18	0·18	12·03	0·65
Witebska . . .	23·89		60·86	2·96	11·78	0·51
Litwa i Białoruś . .	31·06		52·90	1·28	14·12	0·64
G. Podolska . . .	8·71		78·47		12·26	0·56
Wołyńska . . .	9·97		70·67	5·42	13·24	0·70
Kijowska . . .	2·88		84·03	0·35	12·19	0·55
Ruś	6·94		78·10	1·82	12·54	0·60
Ziemie pod panowaniem rosyjskiem	40·75		42·05	2·97	13·84	0·39
Galicja	46·50	42·10	0·04	0·46	10·86	0·03
Śląsk Cieszyński . .	75·66	0·12		21·52	2·52	0·18
Ziemie pod panowaniem austriack.	48·00	39·95	0·03	1·54	10·43	0·05
R. Poznańska . . .	73·95			24·63	1·27	0·15
Bydgoska . . .	56·85			41·57	1·25	0·33
W. Ks. Poznańskie	67·73			30·79	1·26	0·21
R. Gdańska . . .	48·81			49·00	0·62	1·56
Kwidzyńska . . .	54·14			44·26	0·97	0·64
Prusy Królewskie . .	51·82			46·32	0·82	1·04
R. Królewiecka . . .	13·65			84·60	0·78	0·97
Gombińska . . .	2·03			95·50	0·52	0·95
Olsztyńska . . .	28·30			70·31	0·50	0·89
Prusy Książęce . . .	14·09			84·34	0·63	0·94
R. Opolska . . .	90·58			8·50	0·83	0·09
Ziemie pod panowaniem pruskim	56·91			41·66	0·90	0·53
Ogółem	44·74	7·03	27·59	9·21	11·07	0·36

¹⁾ Dane dla Kr. Pol. ludności cywilnej — dla pozost. obszarów ludn. obecnej. Dane dla Kr. Pol. z r. 1913; dla Litwy, Białorusi i Rusi z r. 1897; dla zaboru prusk. i austr. z 1910. Zr.: Dane dla Kr. Pol. — Warsz. Kom. stat. dane nieopubl.; dla Litwy, Białej Rusi i Rusi ze sp. 1897, dla zab. prusk. i austr. ze sp. 1910.

30. Galicya. Wyznanie ludności od r. 1857—1910. Dane absolutne i odsetkowe.
Galicie. Cultes de la population 1857—1910. Données absolues et relatives.
Galizien. Bevölkerung nach Confession 1857—1910. Absolute und Verhältnis-
zahlen.

Rok	Ludność obecna według wyznania					w procentach				
	rzymsko- katolicka	grecko- katolicka	izraeli- cka	innego	Razem	rym- katol.	grecko- katol.	izraeli- cka	ogólni	ważer
1857	2,072.633	2,077.112	448.973	34.148	4,632.866	44.74	44.83	9.69	0.74	100.00
1869	2,509.015	2,315.782	575.918	43.974	5,444.689	46.08	42.53	10.58	0.81	100.00
1880	2,706.977	2,518.408	686.596	46.926	5,958.907	45.43	42.26	11.52	0.79	100.00
1890	2,999.716	2,790.894	768.845	48.361	6,607.816	45.40	42.23	11.63	0.74	100.00
1900	3,345.780	3,108.972	811.183	50.004	7,315.939	45.73	42.50	11.09	0.68	100.00
1910	3,731.569	3,379.613	871.895	42.598	8,025.675	46.50	42.11	10.86	0.53	100.00

Źródła: Pilat. Podręcznik statystyki Galicyi IX, cz. I, str. 8.

Obwody sądowe	Ludność obecna 1910	Ludność obecna według wyznania					Na 100 ludności obecnej wypada				
		rzymsko- kat.	grecko-kat.	ewangiel.	izraelick.	inne	rzymsko- kat.	grecko-kat.	ewangiel.	izraelick.	innych
Lwów . . .	904.724	289.664	468.619	8.662	136.459	1.320	32.02	51.80	0.96	15.08	0.14
Brzeżany . .	418.538	97.071	278.249	362	42.722	134	23.19	66.46	0.09	10.21	0.03
Czortków . .	385.950	90.991	250.491	209	44.097	162	23.58	64.90	0.05	11.43	0.04
Kolomyja . .	438.188	46.976	330.331	1.519	58.134	1.229	10.72	75.38	0.35	13.27	0.28
Przemysl . .	523.731	179.026	286.650	1.803	55.892	360	34.18	54.73	0.35	10.67	0.07
Sambor . . .	470.795	101.781	305.126	1.571	62.211	106	21.62	64.81	0.33	13.22	0.02
Sanok	321.804	131.541	156.370	593	33.263	37	40.88	48.59	0.18	10.34	0.01
Stanisławów .	669.976	124.602	456.864	3.751	83.992	867	18.58	68.19	0.56	12.54	0.13
Stryj	364.973	51.182	266.915	7.732	39.090	54	14.02	73.13	2.12	10.71	0.02
Tarnopol . .	364.355	136.974	195.061	202	42.063	55	34.85	53.54	0.06	11.54	0.01
Zloczów . . .	472.787	109.919	298.397	2.915	60.799	757	23.25	63.11	0.62	12.86	0.16
Kraków . . .	662.559	610.687	2.582	1.638	67.445	207	89.47	0.36	0.24	9.88	0.03
Jasło	293.802	231.477	41.200	74	21.039	12	78.79	14.02	0.03	7.16	0.00
Nowy Sącz . .	346.536	294.893	28.469	1.608	31.509	57	85.10	8.21	0.13	6.21	0.02
Rzeszów . . .	551.577	489.929	13.225	693	47.701	29	88.82	2.40	0.13	8.65	0.00
Tarnów . . .	370.977	329.865	645	930	39.522	15	88.92	0.17	0.25	10.65	0.01
Wadowice . .	444.403	425.092	419	2.882	15.957	53	95.66	0.09	0.65	3.59	0.01
Galicya . . .	8,025.675	3,731.569	3,379.613	37.144	871.895	5,454	46.50	42.11	0.46	10.86	0.07

Źródła: Nasze obliczenie danych spisu 1910 r.

31. Galicya. Obwody sądowe. Wyznanie 1910. Dane absolutne i %.
Galicie. Arrondissemens judiciaires. Population totale 1910 par cultes. Données absolues
et relatives.
Galiziens einzelne Kreis- bezw. Landesgerichtsprænzengel. Confession der anwesenden Be-
völkerung 1910. Absolute u. Verhältniszahlen.

33¹⁾. Galicya. Obywatele austriacy, zamieszkali w Galicyi, według języka od roku 1880—1910. Liczby absolutne i stosunkowe. Galicie. Langue usuelle des Autrichiens en Galicie en 1880—1910. Données absolues et relatives. — Galizien. Umgangssprache der Österreicher in Galizien 1880—1910. Absolute und Verhältniszahlen.

Rok	Liczba obywateli austriackich, mówiąca językiem towarzyskim					Na 100 obywateli austr. mówi językiem towarzyskim				
	polskim	ruskim	niemieckim	innym	razem	polskim	ruskim	niemieckim	innym	razem
1880	3,059.222	2,551.594	323.612	4.033	5,938.461	51.52	42.97	5.45	0.06	100.00
1890	3,518.996	2,826.262	227.158	6.419	6,578.835	53.49	42.96	3.45	0.10	100.00
1900	3,982.033	3,080.543	212.327	9.800	7,284.703	54.67	42.29	2.91	0.13	100.00
1910	4,672.500	3,208.092	90.114	9.771	7,980.477	58.55	40.20	1.13	0.12	100.00

Źródła: Pilat. Podręcznik statystyki Galicyi. IX cz. I str. 8.

34. Galicya. Obwody sądowe. Austriacka ludność według języka 1910. Galicie. Arrondissements judiciaires. Population autrichienne par langue 1910. Données absolues et relatives. — Galiziens Kreis, resp. Landesgerichtssprengel. Umgangsprache der österreichischen Bevölkerung 1910. Absolute u. Verhältniszahlen.

Obwody sądowe	Obecna ludność austriacka	Obecna ludność austriacka według języka				Na 100 obecnej ludności aust. wypada na język:			
		Polski	Ruski	Niemiecki	Inne	Polski	Ruski	Niemiecki	Inne
Lwów . . .	897.608	461.161	420.863	14.551	1.033	51.37	46.89	1.62	0.12
Brzeżany . .	418.279	145.442	271.353	1.463	21	34.77	64.88	0.35	0.00
Czortków . .	384.549	141.974	240.731	1.596	248	36.92	62.60	0.42	0.06
Kołomyja . .	437.748	106.260	325.410	5.718	360	24.27	74.34	1.31	0.08
Przemyśl . .	521.406	252.717	260.817	6.248	1.624	48.47	50.02	1.20	0.31
Samboor . . .	469.075	173.993	291.719	3.199	164	37.09	62.19	0.68	0.04
Sanok	321.294	175.136	144.969	1.112	77	54.51	45.12	0.35	0.02
Stanisławów .	668.850	207.844	451.470	8.873	663	31.07	67.50	1.33	0.10
Stryj	363.422	87.975	261.176	14.152	119	24.21	71.87	3.89	0.03
Tarnopol . . .	363.150	182.495	179.309	1.006	340	50.25	49.38	0.28	0.09
Złoczów . . .	471.448	178.577	285.377	6.896	598	37.88	60.53	1.46	0.13
Kraków	666.547	656.068	950	6.147	3.382	98.43	0.14	0.92	0.51
Jasło	292.898	251.415	41.199	147	137	85.84	14.06	0.05	0.05
Nowy-Sącz . .	343.994	316.417	26.477	1.015	85	91.98	7.70	0.30	0.02
Rzeszów . . .	549.203	542.219	5.808	978	198	98.72	1.06	0.18	0.04
Tarnów	368.967	366.668	309	1.769	221	99.38	0.08	0.48	0.06
Wadowice . .	442.039	426.139	155	15.244	501	96.40	0.04	3.45	0.11
Galicya . . .	7,980.477	4,672.500	3,208.092	90.114	9.771	58.55	40.20	1.13	0.12

Źródła: Nasze obliczenia danych spisu 1910.

¹⁾ Tabl. 32 ob. str. 40.

32. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, Śląsk polski i Prusy Książęce. — Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silesie Polonaise et Prusse Orientale — Gebiete der ehemaligen Polnischen Republik, Poln. Schlesien u. Ostpreussen.

Ludność według języka. Stosunki % — Population par langue maternelle (resp. usuelle chiffres relatifs. — Bevölkerung nach Muttersprache (resp. Umgangssprache). Verhältniszahlen.

Dzielnice	Język na 100 mieszkańców:										Ogółem		
	polski (mazurski kaszubski)	polski i niemiecki	Razem polski	niemiecki	ruski	białoruski	litewski (żmudzki)	łotewski	rosyjski	czeski		żydowski ³	inne
G. Warszawska	73·5		73·5	4·3	0·9				4·6		16·1	0·6	100
Kaliska	83·9		83·9	7·3	0·2				0·9		7·6	0·1	100
Piotrkowska	72·1		72·1	10·6	0·2				1·4		15·2	0·5	100
Radomska	83·6		83·6	0·8	0·2				1·2		13·7	0·5	100
Kielecka	87·5		87·5	—	0·1				1·0		10·9	0·5	100
Lubelska	62·9		62·9	2·0	16·9				4·2		13·4	0·6	100
Siedlecka	66·1		66·1	1·4	14·0				2·6		15·6	0·3	100
Łomżyńska	77·3		77·3	0·4	0·7				5·0		15·7	0·9	100
Płocka	80·9		80·9	6·5	0·4				2·7		9·2	0·3	100
Suwalska	23·0		23·0	5·2	0·3			4·5	4·3		10·1	0·4	100
Królestwo Polskie ¹⁾	71·8		71·8	4·3	3·6			0·3	2·9		13·4	0·5	100
G. Wileńska	82		82 ²⁾	1·3	0·1			56·1	5·0		12·7	0·5	100
Kowieńska	9·0		9·0 ²⁾	0·5	22·5			17·5	4·8		13·7	0·5	100
Grodzińska	10·1		10·1 ²⁾	0·5	22·5			66·0	2·2		17·4	0·6	100
Mińska	3·0		3·0 ²⁾	0·9	22·5			0·2	5·1		16·0	0·6	100
Mohylowska	0·9		0·9 ²⁾	0·3	0·3			76·0	4·4		12·1	0·8	100
Witebska	3·3		3·3 ²⁾	0·3	0·3			82·4	3·6		11·7	0·8	100
Litwa i Białoruś ²⁾	5·6		5·6 ²⁾	0·3	3·6			53·0	13·3		14·0	0·6	100
G. Podolska	2·3		2·3 ²⁾	5·7	80·8			54·1	3·3		12·3	1·3	100
Wołyńska	6·2		6·2 ²⁾	0·4	70·1			12·9	3·6	0·7	13·2	0·5	100
Kijowska	1·8		1·8 ²⁾	0·4	79·2				6·1		12·1	0·4	100

Ruś	3:3	3:3 ²	1:9	76:9		4:4	0:2	12:5	0:8	100	
Ziemie pod panowaniem rosyjskiem	26:8	26:3	2:1	27:7	18:9	5:6	1:0	13:3	0:6	100	
Galicya ²⁾	58:6	58:6	1:1	40:2			0:1	4)		100	
Śląsk Cieszyński ³⁾	54:9	54:9	18:0				27:1	4)		100	
Ziemie pod panowaniem austr. ³⁾	58:4	58:4	2:0	38:1			1:5	4)		100	
R. Poznańska	67:4	67:9	32:0					4)	0:1	100	
Bydgoska	49:6	50:2	49:7					4)	0:1	100	
Wielkie Księstwo Poznańskie	60:9	61:5	38:4					4)	0:1	100	
R. Gdańska	27:3	28:2	71:7					4)	0:1	100	
Kwidzińska	59:7	41:1	58:8					4)	0:1	100	
Prusy Królewskie	34:3	35:5	64:4					4)	0:1	100	
R. Królewiecka	0:4	0:5	95:6			2:9		4)	1:0	100	
Gombińska	2:0	2:3	87:6			9:7		4)	0:4	100	
Olsztyńska	45:7	49:3	50:5					4)	0:2	100	
Prusy Książęce	12:8	13:9	81:4					4)	4:7	100	
R. Opolska	53:0	57:0	40:0					4)	0:4	100	
Ziemie pod panowaniem pruskim	40:8	42:6	55:3			1:3		4)	0:1	100	
Ogółem	34:8	35:1	11:6	24:7	12:0	3:7	0:7	2:8	0:5	8:5	0:4

¹⁾ Według ostatnich nieopublikowanych danych Warsz. Kom. Statyst. w d. 14. I. 1913 w Król. Pol. na 100 mieszkańców cywiln. używano języka: polskiego 72²%, żydowskiego 14⁹%, niemieckiego 5⁵%, rosyjskiego; ruskiego i białoruskiego — razem — 4⁷%, litewskiego 2⁶%, innych 0¹%. ²⁾ W r. 1909 według danych urzędowych zbieranych z okazji wprowadzania ziemstw, Polacy stanowili w stosunku do całej ludności: w gub. Wileńskiej 15³%, Kowieńskiej 3⁶%, Grodzieńskiej 4⁴%, Mińskiej 4³%, Mohylewskiej 2⁷%, Witebskiej 3⁵%; wogóle na Litwie i Białej Rusi 5⁵%; w gub. Wołyńskiej 6⁸%, Podolskiej 2⁰%, Kijowskiej 2⁹%; wogóle na Rusi 3⁸%. ³⁾ Statystyka austriacka uwzględniła statystykę językową tylko dla obywateli austriackich. Ich liczba jest mniejsza od liczby ludności obecnej i w r. 1910 wynosiła: w Galicyi 7.980.477, na Śląsku Ciesz. 426.667. ⁴⁾ Statystyka austriacka i pruska nie uwzględniają języka żydowskiego.

Źródła: Dla ziem pod panowaniem rosyjskiem — spis z r. 1897; dla ziem pozostałych — spisy z r. 1910.

35. Powiaty w Królestwie Polskiem. Powierzchnia. Ludność cywilna w dniu 14/I 1913 r.: ogólna, miast, miasteczek, wsi. Zaludnienie 1 km² w r. 1872, 1897, 1913. Liczba miast i gmin w powiatach. Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunki odsetkowe: powierzchni powiatów do powierzchni kraju; ludności cywilnej powiatu w r. 1913 do ludności kraju; ludności miejskiej powiatu do ludności miejskiej kraju i do całej ludności cywilnej powiatu. Ludność cywilna według wyznań w r. 1913. Dane absolutne i odsetkowe. Ludność cywilna według języka w r. 1913. (Dane absolutne). — Ludność obecna według języka w roku 1897. (Dane odsetkowe).

Districts dans le Royaume de Pologne. Étendue territoriale. Population civile au 14/I 1913; population des villes, bourgs et villages. Densité 1872, 1897, 1913. — Nombre des villes et des communes dans les districts. Relation de ce nombre à l'étendue territoriale des districts. Relation en %: de l'étendue des districts à l'étendue du Royaume; de la population civile des districts en 1913 à la population du Royaume; de la population des villes des districts à la population des villes du Royaume et à la population civile totale du district. — Population civile en 1913. (Données absolues et relatives). — Population civile par langue maternelle en 1913; données absolues. — Population totale en 1897 par langue maternelle. Données relatives. Kreise im Königreich Polen. Fläche. Zivilbevölkerung am 14/I. 1913 nach Stadt, Märkten und Land. Bevölkerungsdichte 1872, 1897, 1913. — Zahl der Städte u. Gemeinden in den Kreisen. Verhältnis dieser Zahlen zur Fläche der Kreise. % Verhältnisse zwischen: Fläche der Kreise u. Fläche des Königreichs; Zivilbevölkerung der Kreise und des Königreichs; Stadtbevölkerung der Kreise und Stadtbevölkerung des Königreichs; Stadt — u. Totalzivilbevölkerung des Kreises. Zivilbevölkerung nach Confession 1913. (Absolute u. Verhältniszahlen). Zivilbevölkerung nach Muttersprache 1913. Abs. Zahlen. Anwesende Bevölkerung nach Muttersprache 1897. Verhältniszahlen.

Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność cywilna w dniu 14/I 1913 r.			Zaludnienie 1 km ²		Liczba		Wypada na km ²		Na 100 km ² powierz. kraj przypada na powiat	Na 100 mieszkanców kraj przypada na powiat	Na 100 mieszkanców miast wypada na powiat	Na 100 mieszkanców miast wypada w po- wiece	Na 100 mieszkanców powiatu wypada mieszkanców miast i miasteczek
		ogółem	miasta	miastec- zka	wsie	1913	1897	miast i mia- steczek	gmin	1 miasto lub miasteczko					
1 Warszawa (miasto i powiat)	1.035	1.167	854	20	293	1.128	591	258	4	20	259	52	0.84	8.9	74.9
2 Błonie	1.413	151	13	11	127	107	96	61	5	12	282	118	1.15	1.2	15.9
3 Gostynin	1.152	90	14	1	75	78	68	61	4	12	288	96	0.93	0.7	16.7
4 Grójec	1.679	150	12	22	116	89	65	51	9	20	186	84	1.36	1.1	22.7
5 Kutno	912	111	14	11	86	122	89	75	4	12	228	76	0.74	0.9	22.5
6 Łowicz	1.157	110	16	5	89	95	68	54	4	9	289	129	0.94	0.8	19.1
7 Mińsk Mazowiecki	1.318	130	18	12	100	99	69	52	8	16	165	82	1.07	1.0	23.1
8 Nieszawa	1.240	120	4	11	105	97	62	52	6	13	207	95	1.01	0.9	12.5
9 Płońsk	1.350	120	21	7	92	89	64	50	5	13	270	104	1.09	0.9	23.3

10 Pułtusk	1.478	129	23	12	94	87	68	51	4	11	369	134	1.20	1.0	0.8	27.1
11 Radzymin	1.126	92	4	4	84	82	54	43	3	10	375	113	0.91	0.7	0.2	8.7
12 Skrzyniewice	752	75	10	—	65	100	69	52	1	8	752	94	0.61	0.6	0.2	13.3
13 Sochaczew	1.024	70	7	1	62	68	61	53	2	10	512	102	0.83	0.5	0.2	11.5
14 Włocławek	1.226	154	55	14	85	126	74	59	7	13	175	94	0.99	1.2	1.7	44.8
Gub. Warszawska	16.862	2.669	1.065	131	1.473	158	115	64	66	179	271	94	13.67	20.4	29.0	44.8
15 Kalisz	1.405	208	66	12	130	148	86	73	8	20	176	70	1.14	1.6	1.9	37.5
16 Kolo	1.232	153	17	18	118	124	75	71	9	14	157	88	1.00	1.2	0.8	22.9
17 Konin	1.085	133	12	10	111	123	75	65	6	12	181	90	0.88	1.0	0.5	16.5
18 Łęczyca	1.289	159	30	10	119	124	76	73	6	16	215	81	1.06	1.2	1.0	25.2
19 Sępca	1.138	125	6	20	99	110	69	58	8	14	142	81	0.92	1.0	0.6	20.8
20 Sieradz	1.607	182	41	8	133	113	80	61	6	19	268	85	1.30	1.4	1.2	27.0
21 Turek	1.285	136	11	8	117	106	63	66	3	22	428	58	1.04	1.0	0.5	14.0
22 Wieluń	2.096	221	12	29	180	105	68	51	7	25	299	84	1.70	1.7	1.0	18.6
Gub. Kaliska	11.137	1.317	195	115	1.007	118	76	60	53	142	210	78	9.03	10.1	7.5	23.5
23 Piotrków	2.015	204	41	20	143	101	73	58	7	21	288	96	1.63	1.6	1.5	29.9
24 Będzin	1.355	449	169	33	247	331	179	72	10	19	136	71	1.10	3.4	4.9	45.0
25 Brzeziny	1.104	154	54	14	86	139	89	61	7	15	158	74	0.90	1.2	1.6	44.2
26 Częstochowa	1.874	255	90	18	147	136	82	54	7	21	268	89	1.52	2.0	2.6	46.3
27 Łask	1.394	191	55	12	124	137	83	66	5	18	279	77	1.13	1.5	1.6	35.1
28 Łódź	935	731	480	29	222	782	458	138	7	20	134	47	0.76	5.6	12.4	69.6
29 Radomsk	2.081	187	21	10	156	90	61	50	5	24	416	87	1.68	1.4	0.8	16.6
30 Rawa	1.304	97	10	10	77	74	54	48	4	13	326	100	1.06	0.7	0.5	20.6
Gub. Piotrkowska	12.062	2.268	920	146	1.202	188	143	57	52	151	232	80	9.78	17.4	25.9	47.0
31 Radom	2.024	221	39	19	163	109	72	49	9	22	225	92	1.64	1.7	1.4	26.2
32 Hża	1.838	146	—	32	114	79	61	36	10	22	184	84	1.49	1.1	0.8	21.9
33 Końskie	1.911	163	28	15	120	85	62	53	6	18	318	106	1.55	1.3	1.1	26.4
34 Kozienice	1.827	148	9	21	118	81	59	43	9	19	203	96	1.48	1.1	0.7	20.3
35 Opatów	1.603	186	23	24	139	116	75	57	12	23	134	70	1.30	1.4	1.1	25.3
36 Opatono	1.756	142	7	19	116	81	54	46	9	23	195	76	1.42	1.1	0.6	18.3
37 Sandomierz	1.165	143	20	23	100	123	84	71	8	15	146	78	0.95	1.1	1.1	30.1
Gub. Radomska	12.124	1.149	126	153	870	95	67	44	63	142	193	86	9.83	8.8	6.8	24.3

Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność cywilna w dniu 14/I 1913 r. w tysiącach				Zaludnienie 1 km ²			Liczba		Wypada na km ² I miasto lub miasteczko i gmina	Na 100 km ² powierz. chmi kraju przy pada na powiat	Na 100 mieszkanców kraju przy pada na powiat	Na 100 mieszkan- ców powiatu wypada mieszkańców i miasteczek
		ogółem	miasta	miastecz- czka	wsie	1913	1897	1872	miast i mia- steczek	gmin				
88 Kielce	1.851	195	43	10	142	105	75	50	5	19	1.50	1.5	1.3	27.2
39 Jędrzejów	1.234	106	—	19	87	86	62	42	4	14	1.00	0.8	0.5	17.9
40 Miechów	1.316	162	4	13	145	123	88	59	5	24	1.07	1.3	0.4	10.5
41 Olkusz	1.327	161	7	82	122	81	67	7	13	189	1.08	1.2	1.0	24.2
42 Pinczów	1.142	146	19	7	120	128	93	72	6	20	0.93	1.1	0.6	17.8
43 Stopnica	1.538	166	10	23	133	108	82	59	9	24	1.24	1.3	0.8	19.9
44 Włoszczowa	1.339	103	—	18	85	77	54	41	5	14	1.08	0.8	0.4	17.5
Gub. Kielecka	9.747	1.089	83	122	834	107	78	53	41	128	7.90	8.0	5.0	19.7
45 Lublin	1.804	238	72	25	141	132	86	54	8	15	1.46	1.8	2.4	40.8
46 Biłgoraj	1.637	126	5	13	108	77	56	48	4	14	1.33	1.0	0.4	14.3
47 Chełm	2.007	201	22	17	162	100	65	36	8	14	1.63	1.5	1.0	19.4
48 Hrubieszów	1.516	156	22	17	117	103	69	48	6	14	1.23	1.2	1.0	25.0
49 Janów	1.779	147	15	15	117	83	60	39	6	14	1.44	1.1	0.7	20.4
50 Krasnostaw	1.526	133	10	16	107	87	67	41	6	13	1.24	1.0	0.6	19.5
51 Lubartów	1.289	120	13	12	95	98	63	46	6	14	1.05	0.9	0.6	20.8
52 Puławy	1.598	183	10	44	129	115	85	54	11	18	1.30	1.4	1.3	29.5
53 Tomaszów	1.273	125	10	15	100	98	71	50	5	12	1.03	1.0	0.6	20.0
54 Zamość	1.829	155	23	10	122	85	67	42	5	15	1.48	1.2	0.8	21.3
Gub. Lubelska	16.258	1.584	202	184	1.198	97	71	43	65	143	13.19	12.1	9.4	24.4
55 Siedlce	1.295	106	29	6	71	82	65	48	3	16	1.05	0.8	0.8	33.0
56 Biała	1.377	102	23	19	60	74	51	48	7	14	1.12	0.8	1.0	41.2
57 Garwolin	1.713	164	13	19	132	96	66	57	9	17	1.39	1.3	0.8	19.5
58 Konstantynów	1.435	83	—	17	66	58	43	37	4	16	1.16	0.6	0.4	20.5
59 Łuków	1.862	139	12	15	112	75	54	39	6	22	1.51	1.0	0.7	20.1

60 Radzyń	1.554	110	23	5	82	72	54	51	4	14	384	110	1.24	0.8	0.7	25.5
61 Sokółów	1.255	90	11	3	76	72	53	48	3	12	418	105	1.02	0.7	0.3	15.6
62 Węgrów	1.252	100	12	3	85	80	54	50	3	15	417	83	1.02	0.8	0.4	15.0
63 Włodawa	2.102	130	23	14	93	62	46	36	7	14	300	150	1.70	1.0	0.9	28.5
Gub. Siedlecka	13.825	1.024	146	101	777	74	56	38	46	140	300	99	11.21	7.8	6.0	24.1
64 Łomża	1.741	126	27	13	86	72	64	46	5	14	348	124	1.41	1.0	1.0	31.7
65 Kolno	1.408	85	6	7	72	66	48	45	9	9	469	156	1.14	0.7	0.3	15.3
66 Maków	1.054	70	9	8	53	60	54	46	3	8	351	132	0.86	0.5	0.4	24.3
67 Mazowieck	1.280	95	6	17	72	74	51	46	6	9	213	142	1.04	0.7	0.6	24.2
68 Ostrołęka	1.436	100	13	7	80	67	54	39	4	11	374	136	1.21	0.8	0.5	20.0
69 Ostrow	1.555	104	13	12	79	67	63	44	6	12	259	130	1.26	0.8	0.6	24.0
70 Szczeszyn	1.311	70	6	16	48	53	46	37	5	9	262	146	1.06	0.5	0.5	31.4
Gub. Łomżyńska	9.845	650	80	80	490	66	69	40	32	72	308	137	7.98	5.0	3.9	24.6
71 Plock	1.321	124	36	7	81	94	75	63	5	15	264	88	1.07	0.9	1.0	34.7
72 Ciechanów	1.176	88	10	—	78	75	58	46	1	10	1.176	118	0.95	0.7	0.2	11.4
73 Lipno	1.613	105	11	4	90	65	53	46	5	17	323	95	1.31	0.8	0.4	14.3
74 Mława	1.470	122	18	8	96	83	60	39	5	14	294	105	1.19	0.9	0.6	21.3
75 Pzasnysz	1.383	86	11	8	67	62	47	39	3	11	461	126	1.12	0.7	0.5	22.1
76 Rypin	1.263	95	6	6	83	75	56	46	2	16	632	79	1.03	0.7	0.3	12.6
77 Sierpc	1.078	86	8	15	63	80	63	49	4	12	270	90	0.88	0.7	0.6	26.7
Gub. Płocka	9.304	706	100	48	558	76	59	45	25	95	372	98	7.55	5.4	3.6	21.0
78 Suwałki	1.498	102	24	8	70	68	63	61	5	15	299	100	1.21	0.8	0.8	31.4
79 Augustów	1.969	91	12	10	69	46	39	34	5	12	396	164	1.60	0.7	0.5	24.2
80 Kalwarya	1.307	88	12	5	71	67	53	52	4	15	327	87	1.06	0.7	0.4	19.3
81 Maryampol	2.124	119	8	7	104	56	53	48	6	14	354	152	1.72	0.9	0.4	12.6
82 Sejny	2.292	89	4	6	79	39	36	32	3	13	764	176	1.86	0.7	0.2	11.2
83 Wilkowszki	1.257	82	9	6	67	65	61	59	4	12	314	105	1.02	0.6	0.4	18.3
84 Władysławów	1.715	81	9	0	72	47	38	42	3	11	571	156	1.39	0.6	0.2	11.1
Gub. Suwałska	12.162	652	78	42	532	54	50	43	30	92	405	132	9.86	5.0	2.9	18.4
Królestwo Polskie	123.326	13.058	2.995	1.122	8.941	106	76	50	473	1.284	261	96	100	100	100	31.5

Powiat	Ludność cywilna według wyznań 1913 r.						Ludność cywilna według języka w r. 1913						Na 100 mieszkańców ludności obecnej w r. 1897														
	w tysiącach			wypadło % na			Litwini		Rosyjanie, Rusini, Białorusini		Żydzi		Litwini		Rosyjan		Białorusinów		Litwinów		Niemców		Żydów		innych		
	rzym.-katolicy	marjawiści	prawaślaw. i staroobr.	protestanci	Żydzi	inni	rzym.-katolik.	marjawiści i staroobr.	protestantów	żydów	innych	Polacy	Litwini	Rosyjanie, Rusini, Białorusini	Niemcy	Żydzi	inni	Polaków	Rosyan	Rusinów	Białorusinów	Litwinów	Niemców	Żydów	innych		
1 Warszawa (m-to i pow.)	712	4	40	44	366	1	161:00:3	3:4	38:31:4	0:1	719	—	40	40	366	2	63:54	7:50	1:38	—	—	—	2	55:24	0:07	0:97	
2 Błonie	123	2	0	12	14	—	81:41:3	0:0	8:0	9:3	125	—	1	11	14	—	81:97	0:67	0:38	—	—	—	—	11	16	5:82	—
3 Gostynin	69	0	1	13	7	—	76:7:0	1:1	14:4	7:8	71	—	0	12	7	—	77:98	1:35	—	—	—	—	—	13	41	7:01	0:25
4 Grójec	123	1	0	5	21	—	82:0:0	0:7	3:3	14:0	124	—	1	4	21	—	80:90	1:29	0:09	—	—	—	—	2	95	14:58	0:19
5 Kutno	93	0	1	3	14	—	83:8:0	0:9	2:7	12:6	93	—	0	3	15	—	85:46	1:21	—	—	—	—	—	1	94	11:39	—
6 Łowicz	96	1	0	3	10	—	87:3:0	0:0	2:7	9:1	97	—	0	3	10	—	89:00	2:54	0:24	—	—	—	—	1	69	6:29	0:24
7 Mińsk Mazowiecki	101	4	0	2	23	—	77:7:3	1:0	1:5	17:7	105	—	0	2	23	—	75:98	2:96	0:95	—	—	—	—	1	69	18:10	0:32
8 Niezawa	100	—	1	13	6	—	83:4	—	0:8	10:8	100	—	1	13	6	—	84:02	1:64	0:13	—	—	—	—	10	44	3:64	0:13
9 Płońsk	98	1	1	3	17	—	81:7:0	0:8	2:5	14:2	99	—	1	3	17	—	74:07	8:43	1:75	—	—	—	—	3	39	11:16	1:20
10 Pułtusk	106	0	1	3	19	—	82:2:0	0:8	2:3	14:7	106	—	1	3	19	—	75:75	4:83	0:97	—	—	—	—	2	22	15:75	0:48
11 Radzymiń	79	1	1	3	8	—	85:8:1	1:1	3:3	8:7	80	—	1	3	8	—	85:90	0:63	0:16	—	—	—	—	3	17	10:14	—
12 Skierniewice	67	1	0	2	5	—	89:3:1	0:0	2:7	6:7	67	—	1	2	5	—	84:98	4:37	0:57	—	—	—	—	2	66	6:85	0:57
13 Sochaczew	58	1	0	5	6	—	82:9:1	0:4	0:0	7:1	59	—	0	5	6	—	81:80	0:47	—	—	—	—	—	9	64	8:09	—
14 Włocławek	114	—	1	16	23	—	74:0	—	0:7	10:4	115	—	1	16	22	—	80:54	1:55	0:21	—	—	—	—	8	39	9:21	0:10
G. Warszawska	1,339	16	47	127	539	1	72:7:0	1:8	4:7	20:2	1,960	—	48	120	539	2	73:51	4:64	0:85	—	—	—	—	4	29	16:14	0:57
15 Kalisz	154	—	5	23	26	—	0:4	—	2:4	11:1	162	—	5	17	24	—	85:36	2:20	0:41	—	—	—	—	7	80	4:15	0:08
16 Koło	121	0	0	19	13	—	79:1:0	0:0	12:4	8:5	121	—	0	19	13	—	80:81	0:31	0:11	—	—	—	—	9	70	9:07	—
17 Konin	111	—	0	14	8	—	83:5	—	0:0	10:5	111	—	0	14	8	—	83:43	0:83	0:24	—	—	—	—	10	13	5:13	0:24
18 Łęczyca	126	2	0	11	20	—	79:2:1	3:0	0:0	6:9	128	—	0	11	20	—	80:20	0:69	0:24	—	—	—	—	6	24	12:87	—
19 Sępólno	100	—	0	19	6	—	80:0	—	0:0	15:2	100	—	0	19	6	—	81:13	0:97	0:24	—	—	—	—	13	91	3:63	0:12
20 Sieradz	149	—	1	12	20	—	81:9	—	0:5	6:6	143	—	1	18	20	—	80:36	0:40	—	—	—	—	—	7	84	11:40	—

36. Powiaty na Litwie i Białej Rusi. Powierzchnia. Ludność obecna w d. 14. I. 1912; w powiatach. Stosunek tych liczb do powierzchni powiatów. Stosunki %: powierzchni dności miejskiej powiatu i kraju; liczby ludności miejskiej w powiecie do całej lu-

Liczba Polaków w r. 1909; ich sto-
Districts en Lithuanie et Ruthénie Blanche. Étendue territoriale. Population totale villes et communes (volost) dans les districts. Relation de ces nombres avec l'étendue avec l'étendue de toute la province; de la population des districts et de la province; lation des villes du district et de sa population totale. Cultes et langue maternelle relation % entre le nombre des Polonais et la population des districts — Kreise völkerung nach Stadt u. Land. Bevölkerungsdichte 1897 u. 1912. Zahl der Städte hältnis zw.: Fläche der Kreise u. der ganzen Provinz; zw. der Bevölkerung der schen Bevölkerung der Provinz; zw. der städtischen Bevölkerung der Kreise u. der Verhältniszahlen. Zahl der Polen 1909; % der

Liczba bieżąca	Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność obecna w ty- siącach rok 1912			Zaludnienie 1 km ²		Liczba Miast	Włości	Liczba		Na 100 km ² powierzchni kraju wy- pada na powiat:	Na 100 mieszkańców kraju przy- pada na powiat:
			Ogółem	Miasta	Wsi i miasteczka	W roku 1912	W roku 1897			1 miasto	1 włość		
1	Wilno	6.196	460.6	197.6	263.0	74.59	2	18	3.098	344	2.04	3.57	
2	Dzisna	5.789	253.2	13.6	239.6	44.35	2	21	2.895	276	1.90	1.96	
3	Lida	5.616	259.4	10.9	248.5	46.37	1	23	5.616	244	1.84	2.01	
4	Oszmiana	6.897	287.4	8.9	278.5	42.34	1	23	6.897	230	2.27	2.23	
5	Święciany	5.237	214.8	6.9	207.9	42.33	1	21	5.237	249	1.72	1.66	
6	Troki	5.872	247.8	5.8	242.0	42.35	1	16	5.872	367	1.93	1.92	
7	Wilejka	6.374	266.7	7.9	258.8	42.33	2	25	3.187	255	2.09	2.06	
	Gub. Wileńska	41.981	1.989.9	251.6	1.738.3	47.38	10	147	4.198	286	13.79	15.41	
8	Kowno	4.029	286.8	84.1	202.7	72.56	1	16	4.029	252	1.32	2.22	
9	Jeziorosy	5.437	240.0	15.9	224.1	44.38	2	24	2.719	227	1.79	1.86	
10	Poniewież	6.215	255.3	15.7	239.6	41.36	1	20	6.215	311	2.04	1.97	
11	Rosienie	6.485	275.4	13.9	261.5	42.36	1	20	6.485	324	2.13	2.13	
12	Szawle	6.922	286.4	28.6	257.8	41.34	2	19	3.461	364	2.28	2.22	
13	Telsze	5.306	213.9	8.1	205.8	40.35	1	18	5.306	295	1.74	1.66	
14	Wilkomierz	5.866	261.2	15.8	245.4	45.39	1	24	5.866	244	1.93	2.02	
	Gub. Kowieńska	40.260	1.819.0	182.1	1.636.9	45.38	9	141	4.473	286	13.23	14.08	
15	Grodno	4.272	247.3	57.9	189.4	58.48	1	21	4.272	203	1.40	1.91	
16	Białystok	2.909	254.1	93.6	160.5	87.71	4	12	727	242	0.96	1.97	
17	Bielsk	3.568	206.7	55.1	151.6	58.46	6	15	595	238	1.17	1.60	
18	Brześć Litewski	4.890	264.5	55.2	209.3	54.45	1	23	4.890	213	1.61	2.05	
19	Kobryń	5.267	230.6	12.0	218.6	44.35	1	30	5.267	176	1.73	1.79	
20	Prużany	4.171	174.3	11.0	163.2	42.33	1	19	4.171	220	1.37	1.35	
21	Slonim	7.138	291.9	21.8	270.1	41.32	1	23	7.138	310	2.35	2.26	
22	Sokolka	2.612	132.4	27.6	104.8	51.42	9	13	290	201	0.86	1.02	
23	Wołkowysk	3.820	195.8	17.2	178.6	51.39	1	22	3.820	174	1.25	1.52	
	Gub. Grodzieńska	38.647	1.997.6	351.5	1.646.1	52.41	25	178	1.546	217	12.70	15.47	

ludność miast i wsi. Zaludnienie 1 km² w r. 1897 i 1912. Liczba miast i włości powiatów do powierzchni całej dzielnicy; liczby ludności powiatu i kraju; liczby ludności powiatu. Ludność według wyznania i języka w r. 1897. Dane odsetkowe. sunek % do całej ludności powiatów.

au 14 I 1912. Population urbaine et rurale. Densité en 1897 et 1912. Nombre des deux territoriales des districts. Relations en %: de l'étendue territoriale des districts de la population de villes dans les districts et dans toute la province; de la population totale en 1897. Données relatives. Nombre des Polonais en 1909; in Littauen u. Weissruthenien. Fläche. Anwesende Bevölkerung am 14. I. 1912; Bevölkerung der Gemeinden (Volost). Verhältnis dieser Zahlen zur Fläche der Kreise. % Verkreise u. der Provinz; zw. der städtischen Bevölkerung der Kreise u. der städtischen Gesamtbevölkerung der Kreise. Bevölkerung nach Confession u. Muttersprache 1897. Polen zur Gesamtbevölkerung der Kreise 1909.

Na 100 mieszkańców miast w kraju przy pada mieszkan. miast w pow.:	Na 100 mieszkańców powiatu przy- pada mieszkańcow miast:	Ludność według wy- znania					Ludność według języka							Polaków w r. 1909		
		Na 100 ludności wy- pada					Na 100 ludności mówi językiem							Tysięcy	% do ludności powiatu	
		rok 1897					rok 1897									
Rzym.-kat.	Prawosław. n.	Protestant.	Żydów	Innych	Polskim	Rosyjskim	Ruskim	Białoruskim	Litewskim	Niemieckim	Żydowskim	Innymi				
12 90	42 90	65 56	11 57	0 83	21 76	0 28	20 12	10 60	—	25 84	20 92	—	21 25	1 27	189 7	42 99
0 89	5 37	32 34	57 28	—	10 11	0 27	2 39	5 91	—	81 11	—	—	10 10	0 49	4 4	1 75
0 71	4 20	62 41	25 12	—	12 04	0 43	4 67	1 31	—	73 13	8 65	—	12 05	0 19	13 5	6 13
0 58	3 09	56 64	30 48	—	12 07	0 81	1 75	2 35	—	79 97	3 77	—	12 07	0 09	4 9	1 83
0 45	3 21	78 05	14 15	—	7 14	0 66	5 98	5 40	—	47 51	33 74	—	7 14	0 23	5 5	2 87
0 38	2 34	83 83	5 55	—	9 54	1 08	11 26	4 67	—	15 73	58 11	—	9 54	0 69	52 8	22 04
0 51	2 96	31 73	58 41	—	9 62	0 24	2 45	0 96	—	86 88	—	—	9 52	0 19	6 3	3 10
16 42	12 64	58 81	27 63	0 18	12 86	0 52	8 17	5 00	—	56 05	17 53	—	12 72	0 53	277 1	15 27
5 49	29 32	64 91	12 13	2 36	19 94	0 66	23 22	12 18	—	—	41 43	2 24	19 83	1 10	20 9	8 42
1 04	6 63	73 05	8 89	3 04	12 69	2 33	8 92	9 88	—	16 79	49 74	—	12 66	2 01	5 8	2 81
1 02	6 15	77 03	—	8 56	12 21	2 20	6 51	1 88	—	0 09	71 60	—	12 16	7 76	9 4	4 00
0 91	5 05	78 50	2 25	7 75	11 34	0 16	5 52	1 95	0 34	0 13	76 25	4 42	11 22	0 17	3 7	1 55
1 87	9 99	77 14	2 08	5 74	14 44	0 60	6 31	2 23	—	0 38	70 74	1 01	14 33	5 00	5 9	2 37
0 53	3 79	82 72	1 46	3 14	12 48	0 20	1 52	1 31	0 27	—	81 19	0 93	12 38	2 40	0 3	0 15
1 03	6 05	82 41	4 18	—	13 16	0 25	10 00	4 23	—	—	72 24	—	13 14	0 39	11 9	4 49
11 89	10 01	76 42	4 44	4 43	13 77	0 94	9 04	4 82	0 08	2 36	66 02	1 27	13 72	2 69	57 8	3 58
3 78	23 41	27 23	51 73	—	20 02	1 02	5 66	6 34	—	65 69	1 42	—	19 86	1 03	8 7	3 77
6 11	36 84	47 17	20 15	3 50	28 82	0 36	33 93	6 97	—	26 14	—	3 58	28 36	1 02	42 6	18 39
3 60	26 66	36 48	48 29	—	14 92	0 31	34 85	5 90	39 11	4 93	—	—	14 90	0 31	16 0	8 82
3 61	20 87	6 32	71 20	1 24	20 94	0 30	3 89	9 93	64 38	—	—	—	20 79	1 01	5 0	2 11
0 78	5 20	2 80	83 14	—	13 74	0 22	2 22	3 96	79 57	—	—	—	13 71	0 54	1 4	0 70
0 72	6 31	7 85	78 72	—	12 82	0 51	1 37	3 02	6 68	75 48	—	—	12 80	0 65	0 3	0 20
1 43	7 47	10 34	74 11	—	15 25	0 30	1 55	2 17	—	80 73	—	—	15 20	0 35	0 7	0 28
1 80	20 85	69 30	18 13	—	12 22	0 35	1 18	2 26	—	83 80	—	—	12 22	0 54	1 0	0 87
1 12	8 78	29 21	57 92	—	12 42	0 45	2 15	2 49	—	82 38	—	—	12 37	0 61	1 4	0 87
22 95	17 60	24 10	57 22	0 62	17 48	0 58	10 07	5 08	22 51	43 63	0 18	0 46	17 38	0 69	77 3	4 39

Liczba bieżąca	Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność obecna w tysiącach rok 1912			Zaludnienie 1 km ²		Liczba		przypada w powiecie na km ² :		Na 100 km ² powierzchni kraju wypada na powiat:	Na 100 mieszkańców kraju przypada na powiat:
			Ogółem	Miasta	Wsi i miasteczka	W roku 1912	W roku 1897	Miast	Włości	1 miasto	1 włość		
24	Mińsk Litewski	5.221	354.3	112.6	241.7	68.53	1	16	5.221	326	1.71	2.74	
25	Bobrujsk . . .	12.222	359.3	41.9	317.4	29.21	1	22	12.222	556	4.02	2.78	
26	Borysów . . .	10.152	326.1	24.2	301.9	32.23	2	27	5.076	376	3.33	2.53	
27	Ihumeń . . .	10.081	327.2	6.2	321.0	32.23	1	22	10.081	458	3.31	2.54	
28	Mozyr . . .	16.183	261.2	11.4	249.8	16.11	1	22	16.183	736	5.32	2.03	
29	Nowogródek . .	5.174	324.6	9.0	315.6	63.43	1	2*	5.174	225	1.70	2.51	
30	Pińsk . . .	11.888	320.8	37.7	283.1	27.19	1	23	11.888	517	3.91	2.48	
31	Rzeczyca . . .	12.640	313.5	12.3	301.2	25.18	1	23	12.640	550	4.15	2.42	
32	Stuck . . .	7.812	339.2	27.7	311.5	43.33	2	24	3.906	326	2.57	2.63	
Gub. Mińska . .		91.373	2 926.2	283.0	2.643.2	32.24	11	202	8.307	452	30.02	22.66	
33	Mohylów gub.	3.431	211.7	52.6	159.1	62.45	1	13	3.431	264	1.13	1.64	
34	Bychów . . .	4.681	175.7	8.2	167.5	38.27	1	10	4.681	468	1.54	1.36	
35	Czausy . . .	2.472	124.6	6.1	118.5	50.36	1	9	2.472	275	0.81	0.96	
36	Czeryków . . .	4.656	206.4	6.3	200.1	44.32	1	16	4.656	291	1.53	1.60	
37	Górk . . .	2.835	169.9	13.0	156.9	60.43	2	12	1.418	236	0.93	1.32	
38	Homel . . .	5.380	316.2	48.4	267.8	59.42	1	18	5.380	299	1.77	2.45	
39	Klimowice . . .	4.231	197.0	6.0	191.0	47.34	1	13	4.231	325	1.39	1.52	
40	Mścislaw . . .	2.531	138.6	10.3	128.3	55.41	1	10	2.531	253	0.83	1.07	
41	Orsza . . .	5.488	251.6	18.2	233.4	46.34	2	16	2.744	343	1.80	1.95	
42	Rohaczew . . .	7.462	300.7	11.4	289.3	40.30	1	14	7.462	533	2.45	2.33	
43	Sienna . . .	4.867	214.8	4.5	210.3	44.33	1	15	4.867	324	1.60	1.66	
Gub. Mohylovska		48.034	2 307.2	185.0	2.122.2	48.35	13	146	3.695	329	15.78	17.86	
44	Witebsk . . .	3.262	234.9	92.9	142.0	72.54	2	15	1.631	217	1.07	1.82	
45	Dyssa . . .	2.929	120.3	5.9	114.4	42.33	1	17	4.400	259	1.45	0.93	
46	Dynaburg . . .	4.400	289.9	82.3	207.6	66.54	1	16	2.929	183	0.96	2.25	
47	Gródek . . .	3.542	142.2	6.4	135.8	40.32	1	21	3.542	169	1.17	1.10	
48	Lepel . . .	3.878	197.1	8.2	188.9	51.40	1	27	3.878	143	1.28	1.53	
49	Lucyn . . .	5.244	156.9	6.6	150.3	29.24	1	16	5.244	328	1.72	1.21	
50	Newel . . .	3.874	138.6	12.3	126.3	36.28	1	20	3.874	194	1.27	1.07	
51	Połock . . .	4.773	173.9	25.0	148.9	36.30	1	15	4.773	318	1.57	1.35	
52	Rzeżyca . . .	4.083	167.1	17.4	149.7	42.33	1	18	4.083	227	1.34	1.29	
53	Siebież . . .	3.630	121.1	6.1	115.0	33.25	1	17	3.630	214	1.19	0.94	
54	Wieliz . . .	4.446	133.1	15.6	117.5	29.23	1	13	4.446	342	1.46	1.03	
Gub. Witebska .		44.061	1 875.1	278.7	1.596.4	43.34	12	195	3.672	226	14.48	14.52	
Litwa i Białoruś		304.356	12.915.0	1.531.9	11.383.1	42.33	80	1.009	3.804	302	100.00	100.00	

Zróżła: Jeżegodnik Rossiji 1912; spis ludności 1897; materiały statystyczne ziemstw na Litwie i Rusi; nasze obliczenia.

Na 100 mieszkańców miast w kraju przy pada mieszkańc. miast w pow.:	Na 100 mieszkańców powiatu przy- pada mieszkańc. miast:	Ludność według wy- znania					Ludność według języka							Polaków w r. 1909		
		Na 100 ludności wy- pada					Na 100 ludności mówi językiem							Tysiący	% do ludności powiatu	
		rok 1897					rok 1897									
Rzym.-kat.	Prawosławni.	Protestant.	Żydów	Innych	Polskim	Rosyjskim	Ruskim	Białoruskim	Litewskim	Niemieckim	Żydowskiem	Innymi				
7.35	31.78	24.22	51.25	—	23.57	0.96	7.07	9.64	—	59.22	—	—	23.06	1.01	30.9	10.58
2.74	11.66	4.96	75.07	—	19.88	0.09	2.03	10.51	—	67.37	—	—	19.42	0.67	6.7	2.00
1.58	7.42	13.38	75.02	—	11.36	0.24	4.07	3.28	—	80.90	—	—	11.25	0.50	17.1	7.27
0.40	1.89	10.41	76.11	—	12.42	1.06	2.85	1.79	—	82.54	—	—	12.31	0.51	13.0	5.15
0.74	4.36	4.85	78.37	—	16.39	0.39	2.10	1.60	—	79.47	—	—	16.23	0.60	3.9	1.95
0.59	2.77	10.92	76.40	—	12.14	0.54	1.66	1.86	—	83.66	—	—	12.29	0.53	6.6	2.56
2.46	11.75	4.33	75.39	—	19.50	0.78	2.60	3.25	—	74.30	—	—	19.50	0.35	7.3	2.76
0.80	3.92	3.60	82.96	—	13.08	0.36	1.08	3.16	—	82.51	—	—	12.85	0.40	5.1	2.05
1.81	8.17	10.37	73.32	—	15.74	0.57	2.77	2.57	—	78.54	—	—	15.66	0.46	11.7	4.24
18.47	9.67	10.10	73.17	—	16.06	0.67	3.01	4.39	—	76.04	—	—	15.99	0.57	102.3	4.34
3.44	24.85	5.14	71.94	—	21.84	1.08	1.54	5.72	—	69.94	—	—	21.97	0.83	8.7	4.94
0.53	4.67	1.60	88.14	—	8.81	1.45	—	1.20	—	88.22	—	—	9.06	1.52	1.9	1.19
0.40	4.90	3.38	87.97	—	7.89	0.76	—	0.68	—	89.63	—	—	8.34	1.35	2.1	2.03
0.41	3.05	1.33	89.82	—	8.67	0.18	—	1.07	—	89.55	—	—	8.58	0.80	2.6	1.37
0.85	7.65	3.26	83.20	—	13.04	0.50	—	0.90	—	85.32	—	—	13.13	0.65	3.4	2.24
3.16	15.31	1.34	84.11	—	14.24	0.31	1.02	10.19	—	74.10	—	—	14.42	0.27	5.8	1.51
0.39	3.05	—	87.93	—	10.47	1.60	—	5.86	—	82.55	—	—	10.75	0.84	1.1	0.59
0.67	7.43	0.96	82.29	—	16.46	0.29	0.87	1.35	—	81.51	—	—	16.17	0.10	2.4	1.90
1.19	7.23	5.34	80.71	1.60	12.30	0.05	1.76	2.67	—	79.91	—	—	12.13	3.53	8.0	3.80
0.75	3.79	3.56	85.89	—	9.79	0.76	1.07	2.09	—	86.91	—	—	9.75	0.18	10.0	4.37
0.29	2.09	5.53	86.05	—	7.99	0.43	2.35	3.40	—	85.59	—	—	7.73	0.93	11.7	5.35
12.08	8.02	2.96	84.18	0.18	12.03	0.65	0.90	3.65	—	82.39	—	—	12.06	1.00	57.5	2.69
6.06	39.55	5.64	69.60	1.92	22.83	0.01	3.21	20.18	—	51.13	—	—	22.27	3.21	16.5	7.64
0.39	4.90	27.54	62.41	—	9.10	0.95	2.37	1.55	—	86.20	—	—	9.06	0.82	2.6	2.46
5.37	28.39	49.53	20.48	9.51	20.18	0.30	9.16	15.36	—	13.80	—	1.77	20.04	39.87	28.5	9.70
0.42	4.50	—	93.64	—	4.68	1.68	—	10.63	—	83.66	—	—	4.64	1.07	0.4	0.31
0.54	4.16	8.74	78.64	—	11.56	1.06	3.96	1.72	—	82.00	—	—	11.55	0.77	2.7	1.60
0.43	4.21	63.45	22.08	9.59	4.88	—	2.18	7.18	—	20.52	—	—	4.91	65.21	2.5	1.77
0.80	8.87	—	91.39	—	7.44	1.17	—	7.06	—	84.06	—	—	7.43	1.45	1.1	0.88
1.63	14.38	10.49	76.26	1.15	12.10	—	1.98	11.14	—	73.06	—	—	12.06	1.76	2.4	1.59
1.13	10.41	64.05	26.54	1.97	7.44	—	4.77	23.97	—	5.43	—	—	7.40	58.43	1.9	1.26
0.40	5.04	3.13	92.81	—	3.80	0.26	1.52	47.12	—	47.02	—	—	3.80	0.54	1.0	0.84
1.02	11.72	1.64	86.69	1.63	9.81	0.23	—	1.30	—	85.71	—	—	9.79	3.20	0.5	0.39
18.19	14.86	23.89	60.86	2.96	11.78	0.51	3.32	13.33	—	52.95	—	0.28	11.69	18.43	60.1	3.48
100.00	11.86	31.06	52.90	1.28	14.12	0.64	5.57	5.86	3.60	54.05	12.94	0.31	14.05	3.62	632.3	5.53

zebrane przez władze dla Dumy państwowej z okazji opracowywania projektu

37. Powiaty na Rusi. Powierzchnia. Ludność 1912 r. obecna, miejska i wiejska. Zależności do powierzchni powiatów. Stosunki %: powierzchni powiatów do liczby ludności miejskiej do ogólnej w powiecie. Ludność według wyznania i języka całej ludności w r.

Districts en Ruthénie. Étendue territoriale. Population totale 1912; population des dans les districts. Relation des ces nombres avec l'étendue des districts. Relation totale et population urbaine des districts et de la province; la population ur-1897. Données relatives. Nombre des Polonais en 1909. % des Polonais dans les di-Stadt u. Land 1912. Bevölkerungsdichte 1867, 1897, 1912. Zahl der Städte und Gemeinden hhältnisse zwischen: der Fläche der Kreise u. der ganzen Provinz; zw. der Gesamt-der Kreise. Anw. Bevölkerung 1897 nach Confession u. Muttersprache. Verhältniszahlen.

Liczba bieżąca	Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność w tysiącach w roku 1912			Zaludnienie na 1 km ²			Liczba miast	Liczba włości	1 miasto przypada w powiecie na kilometrów ² :		Na 100 km ² powierzchni kraju przypada na powiat:	Na 100 mieszkańców kraju przypada na powiat:	Na 100 mieszkańców miast w kraju przypada mieszkańców miast w pow.:
			Ogółem	Miasta	Wsi i miasteczka	w roku 1912	w roku 1897	w roku 1867			1 miasto	1 włość			
1	Żytomierz	7.714	589.8	80.8	509.0	76.56	29.1	20	20	7.714	386	4.68	4.71	6.13	
2	Dubno	3.965	259.7	17.1	242.6	65.49	28.1	15	15	3.965	264	2.40	2.08	1.30	
3	Kowel	7.395	279.9	23.5	256.4	38.29	16.1	18	18	7.395	411	4.48	2.24	1.78	
4	Krzemień	3.335	288.2	21.2	267.0	86.66	42.1	16	16	3.335	2.08	2.02	2.30	1.61	
5	Łuck	7.481	340.0	19.5	320.5	45.34	15.1	16	16	7.481	468	4.53	2.72	1.48	
6	Zwiahel	7.218	467.3	21.0	446.3	65.48	23.1	20	20	7.218	362	4.38	3.73	1.59	
7	Ostróg	3.071	224.9	17.6	207.3	77.55	33.1	14	14	3.071	219	1.86	1.80	1.33	
8	Owrucz	10.573	289.5	9.0	280.5	27.19	10.1	16	16	10.573	661	6.41	2.31	0.68	
9	Równe	8.625	376.1	31.5	344.6	44.32	16.1	17	17	8.625	507	5.23	3.01	2.39	
10	St. Konstantynów	2.561	249.9	20.4	229.5	98.76	53.1	13	13	2.561	197	1.55	2.00	1.55	
11	Włodzimierz Wołyński	6.441	365.9	11.9	354.0	57.43	23.1	22	22	6.441	293	3.90	2.92	0.90	
12	Zasław	3.483	264.5	14.7	249.8	76.60	40.1	16	16	3.483	165	2.11	2.11	1.11	
	Gub. Wołyńska	71.862	3.995.7	288.2	3.707.5	56.42	23.1	203	203	5.988	354	43.55	31.93	21.85	
13	Kamieniec Podolski	2.889	333.0	40.5	292.5	115.93	63.1	15	15	2.889	193	1.75	2.66	3.07	
14	Bałta	7.779	519.2	29.4	489.8	67.50	29.1	28	28	7.779	278	4.72	4.15	2.23	
15	Braclaw	3.085	311.1	10.5	300.6	101.78	52.1	12	12	3.085	280	1.87	2.49	0.80	
16	Hajsyn	3.389	323.2	12.3	310.9	95.73	51.1	12	12	3.389	282	2.05	2.58	0.93	
17	Jampol	3.624	343.6	9.2	334.4	95.73	48.1	15	15	3.624	242	2.20	2.75	0.70	
18	Latyczów	2.704	236.0	10.3	225.7	87.68	42.1	8	8	2.704	338	1.64	1.89	0.78	
19	Lityn	3.328	270.9	31.6	239.3	81.63	43.3	10	10	1.109	333	2.02	2.16	2.40	
20	Mohylów	2.751	286.9	51.5	235.4	104.83	53.2	14	14	1.375	197	1.67	2.29	3.90	
21	Olgopol	4.015	368.4	10.9	357.5	92.71	46.1	14	14	4.015	287	2.43	2.94	0.83	

ludnienie 1 km² r. 1867, 1897, 1912. Liczba miast i włości w powiatach. Stosunek wierzchni całej dzielnicy; liczby ludności ogólnej i miejskiej do liczby ludności kraju; w r. 1897. Dane odsetkowe. Liczba Polaków w r. 1909. Stosunek % Polaków do 1867, 1897, 1909.

villes et villages. Densité 1867, 1897, 1912. Nombre de villes et communes („volost“) en % entre: l'étendue territoriale des districts et de toute la province; la population du district et sa population totale. Population par cultes et langue maternelle stricts en 1867, 1897, 1909. — Kreise in Ruthenien. Fläche. Anw. Bevölkerung nach („volost“) in den Kreisen. Verhältnis dieser Zahlen zur Fläche der Kreise. % Ver- u. Stadtbevölkerung der Kreise u. der Provinz; zw. der Stadt- u. Gesamtbevölkerung Zahl der Polen 1909. % der Polen in den Kreisen zur Gesamtbevölker. 1867, 1897, 1909.

Na 100 mieszkańców powiatu przy- pada mieszkańców miast:	Ludność według wyzna- nia w roku 1897					Ludność według języka w roku 1897						Liczba Polaków w roku 1909 w tysiącach	Na 100 mie- szkańców mówiło po polsku		
	Na 100 ludności wypada					Na 100 ludności mówi językiem							w roku 1867	w roku 1897	w roku 1909
	rzymskich katolików	prawosławnych	protestantów	żydów	innych	polskim	rosyjskim	ruskim	niemieckim	żydowskiem	innymi				
13-70	12-23	62-17	9-57	14-34	1-69	5-69	5-92	62-39	10-81	14-29	0-90	46-3	9-3	5-69	9-30
6-58	8-71	75-93	3-47	11-51	0-38	6-51	4-46	68-22	3-54	11-48	5-79	9-9	2-4	6-51	4-97
8-39	4-72	81-88	1-30	11-94	0-16	4-59	3-83	78-49	0-90	11-91	0-28	4-1	2-0	4-59	1-90
7-35	7-08	80-22		12-26	0-44	3-00	3-37	80-72		12-23	0-68	9-8	7-0	3-00	3-97
5-73	10-60	62-52	12-14	14-15	0-59	9-70	5-19	56-96	12-00	14-13	2-02	13-3	6-7	9-70	4-87
4-49	12-15	60-66	10-38	15-64	1-17	5-21	2-46	65-47	10-95	15-62	0-29	48-7	12-1	5-21	11-94
7-82	9-70	77-72	1-46	10-82	0-30	6-61	2-54	76-68	1-48	10-80	1-89	15-5	5-0	6-61	7-42
3-11	5-46	82-71	0-80	10-63	0-40	1-36	3-12	83-40	1-17	10-66	0-29	2-7	2-5	1-36	1-13
8-37	10-81	63-69	8-54	16-12	0-84	9-19	3-48	60-48	8-94	15-97	1-94	19-6	5-0	9-19	6-14
8-16	11-36	73-97		14-32	0-35	5-57	2-84	76-94		14-29	0-36	18-1	6-0	5-27	8-13
3-25	11-43	71-97	6-02	10-44	0-14	8-37	2-74	72-09	5-66	10-42	0-72	22-2	7-0	8-37	7-02
5-56	10-62	75-23		13-30	0-85	7-00	1-72	76-90	0-82	13-27	0-29	17-5	7-7	7-00	5-53
7-21	9-97	70-67	5-42	13-24	0-70	6-16	3-63	70-08	5-72	13-21	1-20	22-8	6-16	6-77	
12-16	13-16	72-56		11-05	3-23	2-74	4-13	78-94		13-93	0-26	7-8	9-0	2-74	2-70
5-65	2-05	83-63		13-56	0-76	0-85	3-91	76-85		13-58	4-81	2-3	3-0	0-85	0-51
3-37	5-38	82-65		11-57	0-40	1-98	3-31	82-64		11-62	0-45	3-8	4-0	1-98	1-51
3-81	2-01	87-45		10-48	0-06	1-21	1-89	86-34		10-36	0-20	3-9	2-0	1-21	1-37
2-68	9-78	78-95		10-93	0-34	1-76	1-88	85-63		10-40	0-30	3-1	4-0	1-76	1-02
4-36	12-51	73-90		13-59		1-73	3-74	80-81		13-23	0-49	3-5	5-0	1-73	1-93
11-66	9-48	78-20		11-38	0-94	2-04	3-09	83-13		11-45	0-29	9-1	5-0	2-04	3-90
17-95	8-77	76-32		14-48	0-43	1-85	2-81	80-54		14-49	0-31	8-6	6-8	1-85	3-23
2-96	3-52	84-15		11-62	0-71	1-51	2-25	81-60		11-47	3-17	2-9	2-5	1-51	0-85

Liczba bieżąca	Powiat	Powierzchnia km ²	Ludność w tysiącach w roku 1912			Zaludnienie na 1 km ²			Liczba włości		1 miasto 1 włość		Na 100 km ² powierzchni kraju wy- pada na powiat:	Na 100 mieszkańców kraju przypada na powiat:	Na 100 mieszkańców miast w kraju przypada mieszkańcom miast w pow.:
			Ogółem	Miasta	Wsi i miasteczka	w roku 1912	w roku 1897	w roku 1867	miast	włości	przypada w powie- cie na kilo- metrów ² :	przypada na kilo- metrów ² :			
22	Płoskirów	2.696	289.7	28.3	261.4	107.84	56	1	10	2.696	270	1.63	2.32	2.15	
23	Uszyca	2.845	283.3	17.2	266.1	100.78	55	3	15	948	190	1.72	2.26	1.30	
24	Winnica	2.986	317.4	52.7	264.7	106.83	46	1	10	2.986	299	1.81	2.54	3.99	
Gub. Podol- ska		42.091	3.882.7	304.4	3578.3	92.72	46	17	163	2.476	258	25.51	31.03	23.08	
25	Kijów	5.664	784.9	412.5	372.4	139.96	44	1	20	5.664	283	3.43	6.27	31.27	
26	Berdyczów	3.417	376.6	88.6	288.0	110.82	54	1	16	3.417	214	2.07	3.01	6.72	
27	Czerkasy	3.932	396.5	40.8	355.7	101.78	47	1	23	3.932	171	2.38	3.17	3.09	
28	Czehryń	3.279	291.1	18.7	272.4	89.69	48	1	16	3.279	205	1.99	2.33	1.42	
29	Humani	4.303	412.2	41.3	370.9	96.75	44	1	18	4.303	239	2.61	3.29	3.13	
30	Kaniów	3.265	338.4	12.2	326.2	104.82	56	1	19	3.265	172	1.98	2.70	0.92	
31	Lipowiec	2.896	263.4	11.1	252.3	91.73	49	1	16	2.896	181	1.76	2.10	0.84	
32	Radomyśl	9.618	417.2	16.5	400.7	43.33	17	1	16	9.618	601	5.83	3.33	1.25	
33	Skwyra	3.729	308.9	23.2	285.7	83.67	43	1	16	3.729	233	2.26	2.47	1.76	
34	Taraszcza	3.334	301.0	16.6	284.4	90.74	48	1	13	3.334	256	2.02	2.41	1.26	
35	Wasyłków	4.139	398.7	23.2	375.5	96.76	47	1	21	4.139	197	2.51	3.19	1.76	
36	Zwinograd	3.471	346.8	21.7	325.1	100.79	50	1	17	3.471	204	2.10	2.77	1.65	
Gub. Kijow- ska		51.047	4.635.7	726.4	3.909.3	91.70	42	12	211	4.254	242	30.94	37.04	55.07	
Ruś		165.000	12.514.1	1.319.0	11.195.1	76.58	35	41	577	4024	286	100	100	100	

Źródła: »Jeżegodnik Rossiji« na rok 1912; rezultaty spisu ludności r. 1897. Statistyczeskije materyaly po 9 zapadnym gubernjam (materyaly opracowywane przez władze dla prac Dumy nad samorządem ziemskim);

Na 100 mieszkańców powiatu przypada mieszkańców miast:	Ludność według wyznania w roku 1897					Ludność według języka w roku 1897						Na 100 mieszkańców mówią po polsku			
	Na 100 ludności wypada					Na 100 ludności mówi językiem						Liczba Polaków w roku 1909 w tysiącach			
	rzymskich katolików	prawosławnych	protestantów	żydów	innych	polskim	rosyjskim	ruskim	niemieckim	żydowski	innymi	w roku 1867	w roku 1897	w roku 1909	
9.79	22.57	63.57		11.95	1.91	6.41	2.92	78.15		12.08	0.44	9.2	8.0	6.41	3.58
6.07	12.11	75.79		11.21	0.89	1.21	2.33	84.55		11.37	0.54	3.3	6.0	1.21	1.29
16.60	10.18	77.02		12.50	0.30	5.12	7.25	74.42		12.36	0.85	11.4	8.2	5.12	4.00
7.82	8.71	78.47		12.26	0.56	2.29	3.31	80.93		12.23	1.24	68.5		2.30	2.02
52.55	4.25	82.35	1.10	11.43	0.87	3.42	27.33	56.18	1.07	11.06	0.94	47.0	—	2.30	2.02
23.52	10.30	65.75		23.24	0.71	5.79	3.68	66.93		23.06	0.54	38.4	8.0	5.79	10.80
10.29		89.53		9.86	0.61		4.55	84.95		9.82	0.68	1.2	0.7		0.30
6.42		90.80		8.65	0.55		1.51	89.38		8.68	0.48	0.3	0.3		0.12
10.02	0.93	85.20		11.82	2.05	0.87	1.84	85.41		11.72	0.16	2.6	1.0	0.87	0.65
3.61	0.52	89.40		9.75	0.33		1.00	88.66		9.74	0.60	0.9	0.8		0.29
4.21	2.90	82.01		15.01	0.08	1.84	1.09	82.01		14.97	0.09	3.6	3.0	1.84	1.45
3.95	4.69	79.85	2.06	13.15	0.25	1.93	3.93	78.39	2.28	13.09	0.38	11.6	3.7	1.93	3.02
7.51	4.02	83.17		12.54	0.27	2.47	1.27	83.49		12.53	0.24	8.4	4.0	2.47	2.83
5.51	2.24	87.63		9.41	0.72	1.75	1.02	87.63		9.44	0.16	3.0	1.0	1.75	1.12
5.82	3.08	84.36		12.13	0.43	1.80	2.28	83.63		12.13	0.16	10.3	3.0	1.80	2.55
6.26		89.20		9.70	1.10		1.38	88.06		9.68	0.88	1.0	1.0		0.32
15.62	2.88	84.03	0.35	12.19	0.55	1.79	6.06	79.20	0.37	12.10	0.48	128.3		1.79	2.90
10.42	6.94	78.10	1.82	12.54	0.60	3.32	4.44	76.85	1.93	12.51	0.95	424.6		3.32	3.79

Statisticzeskije oczerki gubernij Jewropiejskoj Rossiji otноситelno sriedstw dla ispońienja naturalnych powinnoziej. Wypusk I. Jugo Zapadnyj kraj. Gubernii: Ki-jewskaja, Kamieniec-Podolskaja i Wolynskaja (Grebienszczykow 1875).

38. Powiaty w Galicyi i na Śląsku Cieszyńskim. Powierzchnia. Ludność 1910. Ludność 1910. Liczba gmin miejskich. Liczba miejscowości liczących powyżej i poniżej 5.000 miechni powiatu i kraju, ludności ogólnej i miejskiej powiatu i kraju; ludności miejskiej setkowe. Ludność austriacka według

Districts de Galicie et de Silésie de Cieszyn. Étendue territoriale. Population totale; popomains de 5000 habitants. Relation de ces nombres avec l'étendue des districts. Relation lation urbaine dans les districts et dans leur province; entre la population urbaine du tives. Population autrichienne par langue usuelle. Données abs. et relatives. — Kreise in der Ortschaften mit über 5000 Einwohner. Bevölkerungsdichte 1900, 1910. Zahl der städhhältnis dieser Zahlen zur Fläche der Kreise. % Verhältnisse zw der Fläche der Kreise teile; zw. der Stadt- u. Gesamtbevölkerung der Kreise. Anw. Bevölkerung nach Confes- sprache 1910. Abs.

Liczba bieżąca	Miasto z własnym statutem względnie powiat	Powierzchnia km ²	Ludność w tysiącach 1910	Ludność miejscowości liczących pow. 5000 miesz. w 1910 r. w tysiącach		Zaludnienie na 1 km ²		Liczba gmin miejskich	Liczba miejscowości z ludnością		1 miejsco-wość z lu-dnością	wypa-da na kilometr ²	Na 100 km ² powierzeźni kraju wy-pada km ² powiatu	Na 100 mieszkanców kraju przypada na powiat	Na 100 mieszkanców miast w kraju przypada na miesz. miast w powiecie	Na 100 mieszkanców powiatu przy-pada mieszkanców miast	Ludność według wyznania w tysią-cach 1910 r.
				1900	1910	nijżej 5000	wyżej 5000		nijżej 5000	wyżej 5000							
1	Miasto Lwów	32	206.1	206.1	4.996	6.441	1	—	1	—	32	0.04	2.57	14.60	100	105.5	
2	» Kraków	34	151.9	151.9	3.584	4.467	1	—	1	—	34	0.04	1.89	10.76	100	116.7	
3	Biała . . .	464	86.2	24.4	167	184	3	48	3	10	155	0.59	1.07	1.73	28.3	80.9	
4	Bóbrka . . .	890	88.5	5.6	89	99	2	94	1	9	890	1.13	1.10	0.40	6.3	16.6	
5	Bochnia . . .	877	114.4	10.9	120	130	3	144	1	6	877	1.12	1.43	0.77	9.5	107.4	
6	Bohorodczan-ny . . .	893	69.5	—	69	78	1	39	—	23	—	1.14	0.87	—	—	3.6	
7	Borszczów . . .	1.025	109.3	—	106	87	1	80	—	13	—	1.31	1.36	—	—	21.2	
8	Brody . . .	1.752	146.2	25.5	79	83	3	104	2	17	876	2.23	1.82	1.81	17.3	31.7	
9	Brzesko . . .	853	104.5	5.3	114	123	2	123	1	7	853	1.09	1.30	0.37	5.1	98.6	
10	Brzeżany . . .	1.155	104.8	23.2	82	91	2	75	3	15	385	1.47	1.31	1.64	22.2	29.1	
11	Brzozów . . .	684	81.4	—	115	119	1	66	—	10	—	0.87	1.01	—	—	63.7	
12	Buczacz . . .	1.193	138.3	19.9	104	116	4	89	2	13	597	1.52	1.72	1.41	14.4	43.5	
13	Chrzanów . . .	722	110.8	24.7	128	154	3	86	2	8	361	0.92	1.38	1.75	22.3	99.2	
14	Cieszanów . . .	1.136	86.6	6.5	70	76	2	75	1	15	1.136	1.45	1.08	0.46	7.4	30.2	
15	Czortków . . .	694	76.4	11.8	104	110	2	45	2	15	347	0.88	0.95	0.83	15.3	21.4	
16	Dąbrowa . . .	650	69.1	—	106	106	2	112	—	6	—	0.83	0.86	—	—	63.5	
17	Dobromil . . .	865	72.1	—	78	83	1	95	—	9	—	1.10	0.90	—	—	17.9	
18	Dolina . . .	2.498	113.8	17.4	42	46	3	89	2	28	1.249	3.18	1.42	1.23	15.3	12.3	
19	Drohobycz . . .	1.456	171.7	61.6	92	118	3	76	3	19	485	1.85	2.14	4.36	35.8	37.6	
20	Gorlice . . .	916	82.2	6.8	90	90	2	89	1	10	916	1.17	1.02	0.48	8.3	56.3	
21	Gródek Ja-gielloński . . .	887	79.6	13.0	80	90	2	69	1	12	887	1.13	0.99	0.92	16.3	18.9	
22	Grybów . . .	585	53.2	—	87	91	2	77	—	8	—	0.75	0.66	—	—	41.1	
23	Horodenka . . .	871	92.0	22.5	101	106	1	48	3	18	290	1.11	1.15	1.59	24.4	11.8	
24	Husiatyn . . .	873	96.9	20.5	107	111	2	53	3	16	291	1.11	1.21	1.45	21.1	26.8	
25	Jarosław . . .	1.347	150.3	24.0	101	112	3	113	1	12	1.347	1.72	1.87	1.70	16.0	75.6	
26	Jasło . . .	820	87.9	10.1	102	107	1	127	1	6	820	1.04	1.10	0.71	11.5	74.6	
27	Jaworów . . .	1.005	86.7	10.4	77	86	2	72	1	14	1.005	1.28	1.08	0.74	12.0	11.3	
28	Kalusz . . .	1.183	97.4	8.7	73	82	1	69	1	17	1.183	1.51	1.21	0.62	9.0	9.8	

miejsowości, liczących r. 1910 przeszło 5.000 mieszkańców. Zaludnienie 1 km² 1900, mieszkańców w r. 1910. Stosunek tych liczb do powierzchni powiatów. Stosunki % powierzchni powiecie do ludności ogólnej. Ludność obecna 1910 według religii. Dane absolutne i odsetkowe.

l'ation urbaine. Densité 1900, 1910. Nombre des villes, nombre des communes avec plus et % entre l'étendue des districts et de leur province; entre la population totale et population district et de sa province. Population totale par cultes 1910. Données absolues et relatives en Galizien und im Teschener Gebiet Schlesiens. Fläche. Anw. Bevölkerung 1910; Bevölkerung tischen Gemeinden. Zahl der Gemeinden mit über u. unter 5000 Einwohner 1910. Veru. ihrer Landesteile; zw. der Gesamt- u. Stadtbevölkerung der Kreise u. ihrer Landesision 1910. Abs. u. Verhältniszahlen. Österreichische anw. Bevölkerung nach Umgangs- u. Verhältniszahlen.

Ludność według wyznania w tysiącach 1910 r.					Na 100 ludności wypadła					Liczba obywateli austr. 1910 r. mówiących językiem					Na 100 obyw. austr. mówi językiem					
grecko-katol.	protest.	żydzi	bezwyzn.	inni	rzym.-katol.	grecko-katol.	protest.	żydów	bezwyzn.	innych	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym
39.8	3.0	57.4	0.1	0.8	51.2	19.1	1.4	27.8	0.1	0.4	172.6	21.8	5.9	0.8	0.1	85.8	10.8	3.0	0.4	0.0
1.7	1.0	32.3	0.1	0.1	76.8	1.1	0.7	21.2	0.1	0.1	133.2	0.6	4.8	2.5	—	94.4	0.4	3.4	1.8	—
0.1	2.4	2.7	—	0.1	93.9	0.1	2.8	3.1	—	0.1	71.0	—	14.3	0.2	—	83.0	—	16.7	0.3	—
61.5	0.2	10.2	—	—	18.8	69.5	0.2	11.5	—	—	26.7	61.1	0.7	—	—	30.1	69.1	0.8	—	—
0.1	0.3	6.6	—	—	93.9	0.1	0.2	5.8	—	—	113.8	—	0.2	—	—	99.8	—	0.2	—	—
58.0	0.4	7.5	—	—	5.2	83.5	0.6	10.8	—	—	9.5	59.0	0.9	0.1	—	13.7	84.9	1.3	0.1	—
75.4	—	12.7	—	—	19.4	69.0	—	11.6	—	—	33.8	74.8	0.5	—	—	31.0	68.6	0.4	—	—
91.2	0.3	22.6	—	0.4	21.7	62.4	0.2	15.4	—	0.3	54.9	86.5	3.6	0.1	0.1	37.8	59.5	2.5	0.1	0.1
—	—	5.9	—	—	94.4	—	—	5.6	—	—	104.3	—	—	—	—	100.0	—	—	—	—
64.9	—	10.8	—	—	27.8	61.9	—	10.3	—	—	42.9	61.7	0.1	—	—	40.9	58.9	0.2	—	—
12.4	—	5.3	—	—	78.3	15.2	—	6.5	—	—	71.6	9.8	—	—	—	87.9	12.1	—	—	—
77.3	—	17.5	—	—	31.5	55.9	—	12.6	—	—	64.4	73.2	0.5	—	—	46.6	53.0	0.4	—	—
0.4	0.1	11.4	—	—	89.5	0.1	0.1	10.3	—	—	108.1	—	0.3	0.1	—	99.6	—	0.3	0.1	—
45.4	0.2	10.8	—	—	34.9	52.4	0.2	12.5	—	—	41.6	44.4	0.4	—	—	48.1	51.4	0.5	—	—
46.9	0.2	7.9	—	—	28.0	61.4	0.3	10.3	—	—	29.8	45.5	0.7	0.2	—	39.1	59.7	1.0	0.2	—
—	—	5.6	—	—	91.9	—	—	8.1	—	—	68.8	—	—	—	—	100.0	—	—	—	—
46.4	0.5	7.6	—	—	24.8	63.9	0.7	10.6	—	—	28.3	43.0	0.8	—	—	39.2	59.7	1.1	—	—
86.8	2.4	12.8	—	—	10.8	75.8	2.1	11.3	—	—	24.2	84.9	4.2	—	—	21.4	74.9	3.7	—	—
102.2	2.3	29.6	—	—	21.9	59.6	1.3	17.2	—	—	70.7	97.0	3.3	0.1	—	41.3	56.7	2.0	—	—
19.7	—	6.2	—	—	68.6	23.9	—	7.5	—	—	62.0	19.8	0.1	0.1	—	75.6	24.2	0.1	0.1	—
52.7	1.0	6.9	—	0.1	23.7	66.2	1.3	8.7	—	0.1	27.8	49.7	1.8	—	—	35.0	62.7	2.3	—	—
9.2	—	2.9	—	—	77.1	17.4	—	5.5	—	—	43.7	9.4	—	—	—	82.2	17.7	0.1	—	—
70.0	—	10.1	—	0.1	12.8	76.1	—	11.0	—	0.1	24.7	67.1	0.1	0.1	—	26.9	72.9	0.1	0.1	—
58.8	—	11.3	—	—	27.7	60.7	—	11.6	—	—	42.5	53.5	0.1	—	—	44.2	55.7	0.1	—	—
59.5	0.2	15.0	—	—	50.2	39.6	0.2	10.0	—	—	99.8	47.9	0.9	0.9	—	66.8	32.0	0.6	0.6	—
7.5	—	5.8	—	—	84.9	8.6	—	6.5	—	—	80.3	7.4	—	—	—	91.6	8.4	—	—	—
68.5	0.5	6.3	—	0.1	13.1	79.0	0.5	7.3	—	0.1	17.8	67.6	0.9	—	—	20.6	78.3	1.1	—	—
78.7	0.7	8.2	—	—	10.1	80.7	0.8	8.4	—	—	16.7	79.1	1.6	—	—	17.2	81.2	1.6	—	—

Liczba bieżąca	Miasto z własnym statutem względnie powiat	Powierzchnia km ²	Ludność w tysiącach 1910	Ludność miejscowości liczących pow. 5000 miesz. w 1910 r. w tysiącach		Zaludnienie na 1 km ²		Liczba gmin miejskich	Liczba miejscowości z ludnością		1 miejscowość z ludnością	Na 100 km ² powierzchni kraju wypada	Na 100 mieszkańców kraju przypada na powiat	Na 100 mieszkańców miast w kraju przypada na miesz. miast w powiecie	Na 100 mieszkańców powiatu przypada mieszkańców miast	Ludność według wyznania w tysiącach 1910 r.
				5000	wyżej 5000	1900	1910		nijżej 5000	wyżej 5000						
29	Kamionka Strumiłowa	1521	115.3	15.9	68	76	3	111	2	14	761	1.94	1.44	1.13	13.7	28.4
30	Kolbuszowa	868	73.9	—	86	85	2	63	—	14	—	1.11	0.92	—	—	67.5
31	Kołomyja	800	124.9	42.7	136	156	1	63	1	13	800	1.02	1.56	3.02	34.1	22.2
32	Kosów	1.801	85.8	15.8	43	48	2	42	2	43	900	2.29	1.07	1.12	18.4	4.1
33	Kraków (wiejski)	478	68.8	—	131	144	—	103	—	5	—	0.61	0.86	—	—	67.3
34	Krosno	719	83.1	5.6	113	116	2	89	1	7	719	0.92	1.04	0.40	6.8	64.2
35	Łańcut	865	93.5	5.3	107	108	3	65	1	13	865	1.10	1.17	0.38	5.7	81.6
36	Lwów (wiejski)	1.292	161.6	24.5	99	125	2	132	3	10	431	1.65	2.01	1.74	15.1	70.1
37	Limanowa	952	81.2	—	80	85	1	99	—	10	—	1.21	1.01	—	—	78.1
38	Lisko	1.832	98.5	—	52	54	2	159	—	12	—	2.33	1.23	—	—	14.8
39	Mielec	908	77.2	6.2	84	85	2	100	1	9	908	1.16	0.96	0.44	8.0	68.6
40	Mościska	755	87.8	—	105	116	2	81	—	9	—	0.96	1.09	—	—	27.9
41	Myślenice	1.046	93.2	6.2	85	89	3	65	1	16	1.046	1.33	1.16	0.44	6.6	91.4
42	Nadwórna	1.918	90.7	16.2	41	47	2	49	2	39	959	2.44	1.13	1.15	17.9	11.6
43	Nowy Targ	1.306	80.8	14.1	60	62	2	121	2	11	653	1.66	1.01	1.00	17.5	75.2
44	Nowy Sącz	1.262	131.4	5.2	95	104	4	174	1	7	1.262	1.61	1.64	0.37	3.8	100.6
45	Nisko	973	69.2	10.6	67	71	3	59	2	16	486	1.24	0.86	0.75	15.2	62.5
46	Oświęcim	336	50.0	10.1	126	149	1	45	1	7	336	0.43	0.62	0.72	20.3	43.2
47	Peczeniżyn	496	46.8	6.7	87	94	1	21	1	24	496	0.63	0.58	0.47	14.3	1.7
48	Pilzno	573	48.7	—	86	85	2	63	—	9	—	0.73	0.61	—	—	45.6
49	Podgórze	234	64.4	22.3	231	275	1	52	1	5	234	0.30	0.80	1.58	34.6	56.9
50	Podhajce	1.046	93.5	5.8	83	89	1	64	1	16	1.046	1.33	1.16	0.41	6.1	24.9
51	Przemysł	1.002	160.0	54.1	144	160	2	132	1	8	1.002	1.28	1.99	3.83	33.8	56.6
52	Przemysłany	925	86.6	10.5	83	94	2	67	2	14	463	1.18	1.08	0.74	12.2	22.5
53	Przeworsk	403	57.0	—	124	142	2	48	—	8	—	0.51	0.71	—	—	49.8
54	Rawa Ruska	1.401	115.3	10.5	75	82	3	81	1	17	1.401	1.78	1.44	0.74	9.1	17.3
55	Rohatyn	1.161	125.0	10.8	94	108	3	103	2	11	580	1.48	1.56	0.76	8.7	21.8
56	Ropczyce	800	80.2	—	98	100	3	91	—	9	—	1.02	1.00	—	—	73.1
57	Rudki	675	77.3	6.1	101	114	2	73	1	9	675	0.86	0.96	0.43	7.9	21.5
58	Rzeszów	977	144.3	28.8	136	148	3	83	2	12	488	1.25	1.80	2.04	20.0	127.6
59	Sambor	948	107.4	20.3	101	113	1	87	1	11	948	1.21	1.34	1.44	18.9	32.8
60	Sanok	1.261	108.7	7.0	83	86	2	135	1	9	1.261	1.61	1.35	0.50	6.4	42.7
61	Skalati	917	96.0	12.3	100	105	3	64	2	14	458	1.17	1.20	0.87	12.8	35.1
62	Skole	1.268	55.4	—	39	44	1	52	—	24	—	1.62	0.69	—	—	6.1
63	Sniatyn	604	88.7	19.7	139	147	2	40	2	15	302	0.77	1.11	1.40	22.2	7.2
64	Sokal	1.335	109.3	17.6	75	82	2	101	2	13	667	1.70	1.36	1.25	16.2	21.1
65	Stanisławów	869	158.1	62.1	154	182	2	78	3	11	290	1.11	1.97	4.40	39.3	35.3
66	Stary Sambor	725	60.8	—	78	84	2	59	—	12	—	0.92	0.76	—	—	9.0
67	Stryj	659	80.2	30.9	101	122	1	55	1	12	659	0.84	1.00	2.19	38.5	15.3

Ludność według wyznania w tysiącach 1910 r.					Na 100 ludności wy- pada					Liczba obywateli austr. 1910 r. mówiących ję- zykiem					Na 100 obyw. austr. mówi językiem					
grecko-katol.	protest.	żydzi	bezwyzn.	inni	rzym.-katol.	grecko-katol.	protest.	żydów	bezwyzn.	innych	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym
70 0	1·9	14·7	— 0·3	24·6	60·8	1·6	12·7	— 0·3	45·7	67·3	1·3	— 0·3	39·7	58·4	1·7	— 0·2	—	—	—	—
—	0·2	6·2	—	91·3	—	0·2	8·5	—	73·5	—	0·2	—	99·7	—	0·3	—	—	—	—	—
77·3	1·1	23·9	— 0·4	17·8	61·9	0·9	19·1	— 0·3	47·5	73·8	3·0	0·3	38·2	59·2	2·4	0·2	—	—	—	—
71·5	—	9·7	— 0·5	4·8	83·3	—	11·3	— 0·6	12·9	72·1	0·7	—	15·1	84·1	0·8	—	—	—	—	—
0·2	0·1	1·2	—	97·8	0·3	0·1	1·8	—	67·7	0·2	0·3	0·1	99·2	0·2	0·4	0·2	—	—	—	—
12·6	—	6·3	—	77·3	15·2	—	7·5	—	69·9	12·7	0·1	—	84·6	15·4	0·0	—	—	—	—	—
4·6	0·3	7·0	—	87·2	5·0	0·3	7·5	—	90·0	2·8	0·1	—	96·9	3·0	0·1	—	—	—	—	—
74·1	3·2	14·0	— 0·1	43·4	45·8	2·0	8·7	0·1	98·9	58·8	2·9	0·1	61·5	36·6	1·8	0·1	—	—	—	—
—	—	3·0	—	96·2	—	—	3·8	—	81·0	—	—	—	100·0	—	—	—	—	—	—	—
69·2	0·6	13·9	—	15·0	70·3	0·6	14·1	—	29·6	67·7	0·9	—	30·2	68·9	0·9	—	—	—	—	—
0·1	0·8	7·7	—	88·8	0·1	1·1	10·0	—	75·0	—	1·1	—	98·6	—	1·4	—	—	—	—	—
52·6	0·1	7·2	—	31·8	59·9	0·1	8·2	—	38·4	49·2	0·1	—	43·8	56·1	0·1	—	—	—	—	—
—	—	1·8	—	98·0	—	—	2·0	—	93·0	—	—	—	100·0	—	—	—	—	—	—	—
67·1	0·5	11·5	—	12·8	74·0	0·6	12·6	—	23·0	66·4	1·0	—	25·4	73·5	1·1	—	—	—	—	—
2·2	0·1	3·3	—	93·1	2·7	0·1	4·1	—	78·7	0·4	—	—	99·5	0·5	—	—	—	—	—	—
17·0	1·5	12·3	—	76·6	12·9	1·2	9·3	—	113·0	16·7	0·9	0·1	86·5	12·8	0·6	0·1	—	—	—	—
0·9	0·1	5·7	—	90·3	1·3	0·2	8·2	—	68·8	—	0·1	—	99·8	—	0·2	—	—	—	—	—
0·1	0·1	6·6	—	86·4	0·3	0·2	13·1	—	48·5	—	0·3	0·1	99·1	—	0·7	0·2	—	—	—	—
40·9	—	4·2	—	3·6	87·4	—	9·0	—	5·7	41·1	—	—	12·2	87·8	—	—	—	—	—	—
0·1	—	3·0	—	93·8	0·1	—	6·1	—	48·6	—	—	—	100·0	—	—	—	—	—	—	—
0·3	0·1	7·1	—	88·4	0·4	0·2	11·0	—	61·6	0·1	0·5	0·6	0·1	98·2	0·1	0·7	0·1	—	—	—
61·3	—	7·3	—	26·7	65·5	—	7·8	—	31·2	61·7	0·6	—	33·4	65·9	0·7	—	—	—	—	—
80·0	0·6	22·5	— 0·3	35·4	50·0	0·4	14·1	— 0·1	83·3	71·4	3·5	0·6	52·4	44·9	2·2	0·4	0·1	—	—	—
53·9	0·6	9·5	— 0·1	26·0	62·3	0·7	11·0	— 0·0	34·2	51·4	0·9	—	39·5	59·5	1·0	—	—	—	—	—
3·3	—	3·9	—	87·3	5·8	—	6·9	—	56·1	0·9	—	—	98·5	1·5	—	—	—	—	—	—
80·8	0·4	16·7	— 0·1	15·0	70·1	0·3	14·5	— 0·1	36·8	77·0	1·2	—	32·0	67·0	1·0	—	—	—	—	—
89·6	0·1	13·5	—	17·4	71·7	0·1	10·8	—	36·5	88·2	0·2	—	29·2	70·6	0·2	—	—	—	—	—
0·3	—	6·8	—	91·2	0·3	—	8·5	—	79·7	0·2	0·1	—	99·7	0·2	0·1	—	—	—	—	—
49·1	0·3	6·4	—	27·8	63·5	0·4	8·3	—	30·2	46·7	0·3	—	39·1	60·5	0·4	—	—	—	—	—
2·6	0·1	14·0	—	88·4	1·8	0·1	9·7	—	142·5	0·7	0·5	0·1	99·1	0·5	0·3	0·1	—	—	—	—
65·5	0·3	8·8	—	30·5	60·9	0·4	8·2	—	44·8	61·3	1·3	—	41·7	57·1	1·2	—	—	—	—	—
54·7	—	11·3	—	39·3	50·3	—	10·4	—	59·0	49·2	0·2	—	54·4	55·4	0·2	—	—	—	—	—
48·3	—	12·6	—	36·6	50·3	—	13·1	—	49·8	45·7	0·3	—	52·0	47·7	0·3	—	—	—	—	—
42·9	0·5	5·9	—	10·9	77·4	1·0	10·7	—	9·9	42·6	2·2	—	18·1	77·8	4·1	—	—	—	—	—
70·7	0·5	10·2	— 0·1	8·1	79·6	0·6	11·6	— 0·1	15·4	71·4	1·9	—	17·4	80·5	2·1	—	—	—	—	—
71·6	0·3	16·3	—	19·4	65·5	0·2	14·9	—	43·3	65·5	0·1	—	39·7	60·2	0·1	—	—	—	—	—
91·0	1·3	29·8	0·1	0·6	22·3	57·6	0·8	18·8	0·1	0·4	62·4	90·5	4·0	0·4	0·2	39·6	57·5	2·5	0·3	0·1
45·3	—	6·5	—	14·9	74·4	—	10·7	—	16·6	43·9	0·1	—	27·5	72·4	0·1	—	—	—	—	—
48·9	3·2	12·8	—	19·0	61·0	4·1	15·9	—	30·0	46·6	3·2	0·1	37·6	58·3	4·0	0·1	—	—	—	—

Liczba bieżąca	Miasto z własnym statutem względnie powiat	Powierzchnia km ²	Ludność w tysiącach 1910	Ludność miejscowości liczących pow. 5000 miesz. w 1910 r. w tysiącach		Zaludnienie na 1 km ²		Liczba gmin miejskich	Liczba miejscowości z ludnością		1 miejscowość z ludnością	wypada na 100 km ² powierzchni kraju	wypada na 100 mieszkańców kraju	wypada na 100 mieszkańców powiatu	wypada na 100 mieszkańców miast w kraju	wypada na 100 mieszkańców powiatu przy- pada mieszkańców miast	Ludność według rzym.-katol.	wyznania w tysiącach 1910 r.
				5000	miesz. w 1910 r. w tysiącach	1900	1910		nijżej 5000	wyżej 5000								
68	Strzyżów	532	58.5	—	107	110	1	70	—	8	—	0.68	0.73	—	—	—	51.5	
69	Tarnobrzeg	956	77.4	5.8	77	81	3	86	1	11	956	1.22	0.96	0.41	7.5	68.9		
70	Tarnopol	1.164	142.1	33.9	113	122	2	85	1	14	1.164	1.48	1.77	2.40	23.8	46.2		
71	Tarnów	772	114.1	36.7	139	148	2	81	1	10	772	0.98	1.42	2.60	32.2	96.3		
72	Tłumacz	952	116.1	26.4	114	122	2	63	4	15	238	1.21	1.45	1.87	22.7	20.7		
73	Trembowla	697	81.0	14.4	111	116	2	44	2	16	348	0.89	1.01	1.02	17.7	31.9		
74	Turka	1.459	85.8	11.0	49	59	1	73	1	20	1.459	1.86	1.07	0.78	12.8	5.2		
75	Wadowice	666	95.3	7.5	133	143	4	86	1	8	666	0.85	1.19	0.53	7.9	92.2		
76	Wieliczka	458	67.7	6.1	135	148	2	116	1	4	458	0.58	0.84	0.43	9.0	64.6		
77	Zaleszczyki	718	77.0	—	108	107	1	58	—	12	—	0.91	0.96	—	—	12.8		
78	Zbaraż	740	71.5	10.1	91	97	1	61	1	12	740	0.94	0.89	0.72	14.1	22.6		
79	Zborów	637	60.7	11.9	86	95	2	57	2	11	318	0.81	0.76	0.84	19.7	11.7		
80	Złoczów	1.183	117.4	13.2	92	99	3	92	1	13	1.183	0.51	1.46	0.78	11.3	30.0		
81	Zółkiew	1.203	99.7	14.9	75	83	3	81	2	15	601	1.53	1.24	1.06	15.0	16.9		
82	Zydaczów	936	83.3	—	79	89	4	76	—	12	—	1.19	1.04	—	—	13.2		
83	Zywiec	1.153	119.7	5.2	94	104	2	104	1	11	1.153	1.47	1.49	0.37	4.3	117.4		
Galicya . . .		78.497	8.025.7	1.411.8	93	102	169	6.560	100	12	785	100	100	100	17.6	3.731.6		
Miasto Bielsk		5	18.6	18.6	3.319	3.714	1	—	1	—	5	0.23	4.28	11.21	100	10.4		
» Frydek		10	9.9	9.9	904	988	1	—	1	—	10	0.45	2.28	5.97	100	9.2		
Bielsko (wiejski)		758	82.8	6.6	100	109	2	86	1	9	758	34.11	19.04	3.98	8.0	52.4		
Frysztat		317	122.0	64.6	294	385	2	41	8	8	40	14.27	28.06	38.94	52.9	106.4		
Frydek		402	98.9	43.7	181	214	—	40	4	10	100	18.09	22.76	26.34	44.1	93.6		
Cieszyn		730	102.5	22.5	125	140	2	86	1	8	730	32.85	23.58	13.56	21.9	56.9		
Śląsk cieszyński . . .		2.222	4.347	165.9	166	196	8	253	12	9	185	100	100	100	38.2	328.9		

Zródła: Nasze obliczenie danych spisu ludności 1900, 1910.

Ludność według wyznania w tysiącach 1910 r.					Na 100 ludności wy- pada					Liczba obywateli austr. 1910 r. mówiących ję- zykiem					Na 100 obyw. austr. mówi językiem					
grecko-katol.	protest.	żydzi	bezwyzn.	inni	rzym.-katol.	grecko-katol.	protest.	żydów	bezwyzn.	innych	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym	polskim	ruskim	niemieckim	czeskim	innym
28	—	4.2	—	—	87.9	4.9	—	7.2	—	—	55.8	2.6	—	—	—	95.5	4.5	—	—	—
0.2	—	8.3	—	0.2	89.1	0.2	—	10.7	—	—	76.5	0.1	—	—	—	99.9	0.1	—	—	—
76.1	0.1	19.7	—	—	32.5	53.5	0.1	13.9	—	—	72.8	68.0	0.6	0.2	—	51.4	48.1	0.4	0.1	—
0.2	0.1	17.5	—	—	84.4	0.2	0.1	15.3	—	—	112.0	0.1	0.6	0.2	—	99.2	0.1	0.5	0.2	—
84.8	0.8	9.7	—	0.1	17.9	73.1	0.6	8.3	—	0.1	31.8	83.3	0.9	—	—	27.4	71.8	0.8	—	—
41.7	0.1	7.3	—	—	39.4	51.5	0.1	9.0	—	—	41.7	38.7	0.1	0.1	—	51.7	48.0	0.1	0.2	—
68.8	0.1	11.7	—	—	6.1	80.2	0.1	13.6	—	—	16.9	67.8	0.2	0.1	—	19.8	79.8	0.3	0.1	—
0.1	—	3.0	—	—	96.7	0.1	—	3.2	—	—	94.9	—	0.2	0.1	—	99.7	—	0.2	0.1	—
0.1	0.1	2.9	—	—	95.5	0.1	0.2	4.2	—	—	67.4	—	0.1	—	—	99.9	—	0.1	—	—
54.8	—	9.3	—	0.1	16.6	71.2	—	12.0	—	0.2	23.3	53.2	0.3	0.1	—	30.3	69.2	0.4	0.1	—
43.6	—	5.3	—	—	31.6	60.9	—	7.5	—	—	30.7	40.7	—	—	—	43.0	57.0	—	—	—
42.8	—	6.2	—	—	19.3	70.5	—	10.2	—	—	19.4	41.2	0.1	—	—	32.0	67.9	0.1	—	—
73.4	0.4	13.6	—	—	25.5	62.6	0.3	11.6	—	—	47.2	69.2	0.7	0.1	—	40.3	59.1	0.6	—	—
82.8	0.5	9.5	—	—	16.9	73.0	0.5	9.6	—	—	25.8	72.0	1.7	—	—	25.9	72.3	1.8	—	—
63.0	0.2	6.9	—	—	15.9	75.7	0.2	8.2	—	—	18.6	62.2	2.4	—	—	22.4	74.7	2.9	—	—
0.1	0.3	1.9	—	—	98.1	0.1	0.2	1.6	—	—	118.8	—	0.5	0.1	—	99.5	—	0.4	0.1	—
3.379.6	37.2	871.9	0.3	5.1	46.5	42.1	0.4	10.9	0.0	0.1	4.672.5	3.208.1	90.1	8.7	1.1	58.6	40.2	1.1	0.1	0.0
0.2	5.0	3.0	—	—	55.9	1.1	26.9	16.1	—	—	2.6	0.1	15.2	0.1	—	14.4	0.6	84.4	0.6	—
—	0.4	0.3	—	—	92.9	—	4.0	3.1	—	—	0.6	—	5.1	4.0	—	6.2	—	52.6	41.2	—
0.1	28.8	1.5	—	—	63.3	0.1	34.8	1.8	—	—	63.6	—	17.6	0.7	—	77.6	—	21.5	0.9	—
0.2	12.4	2.5	0.3	0.2	87.2	0.2	10.2	2.0	0.2	0.2	75.5	—	15.2	28.1	—	63.6	—	12.8	23.6	—
0.1	4.2	0.9	0.1	—	94.6	0.1	4.3	0.9	0.1	—	14.5	—	6.8	76.5	—	14.8	—	7.0	78.2	—
0.1	12.7	2.7	0.1	—	55.6	0.1	41.6	2.6	0.1	—	77.1	—	17.1	6.2	—	76.8	—	17.0	6.2	—
0.7	93.5	10.9	0.5	0.2	75.6	0.2	21.5	2.6	0.1	0.0	233.9	0.1	77.0	115.6	—	54.9	0.0	18.0	27.1	—

1910; ludność miejscowości, liczących powyżej 5000 mieszk. 1910. Zaludnienie 1 km² Stosunek tej liczby do powierzchni powiatów. Stosunki %, pomiędzy: powierzchnią miejską i ogólną w powiatach. Ludność obecna według wyznania i języka. Dane i odsetkowe.

en 1910. Population urbaine. Densité 1900, 1910. Nombre des villes. Relation entre ce population totale et population urbaine et l'étendue et la population de toute la Population totale par cultes et langue maternelle 1910. Données absolues et relation der Ortschaften mit über 5000 Einw. Bevölkerungsdichte 1900, 1910. Zahl %, Verhältnisse zw.: der Fläche, Gesamt- und Stadtbevölkerung der Kreise u. der völkerung nach Confession u. Muttersprache 1910. Abs. u. Verhältniszahlen.

obecna znań 1910 cach		Na 100 ludności wypada:				Ludność obecna według języka 1910 w tysiącach					Na 100 ludności wypada na języki:				
żydzi	inni	rzym.-kat.	protestan.	żydów	innych	polski tylko	polski i niemiecki	ogółem polski	niemiecki	inne	polski tylko	polski i niemiecki	ogółem polski	niemiecki	inne
5.6	0.6	64.51	31.56	3.58	0.35	89.4	1.3	90.7	65.3	0.7	57.02	0.84	57.86	41.69	0.45
0.3	0.2	63.11	36.05	0.51	0.33	31.8	0.2	32.0	31.0	0.1	50.37	0.34	50.71	49.08	0.21
0.2	0.0	87.74	11.86	0.38	0.02	41.7	0.1	41.8	6.5	—	86.33	0.14	86.47	13.51	0.02
0.3	0.1	85.32	13.70	0.91	0.07	30.3	0.2	30.5	6.0	—	83.00	0.52	83.52	16.44	0.04
0.4	0.0	85.03	14.21	0.75	0.01	42.2	0.2	42.4	9.2	—	81.68	0.38	82.06	17.89	0.05
0.8	0.0	82.63	15.10	2.26	0.01	30.7	0.2	30.9	5.9	0.2	82.85	0.64	83.49	16.01	0.50
0.2	0.0	90.88	8.66	0.44	0.02	42.1	0.1	42.2	5.1	—	88.94	0.11	89.05	10.88	0.07
0.3	0.0	84.12	14.73	1.07	0.08	27.7	0.1	27.8	5.7	0.1	82.60	0.17	82.77	17.06	0.17
0.6	0.0	69.80	28.89	1.26	0.05	30.7	0.3	31.0	15.8	0.1	65.51	0.69	66.20	33.76	0.04
0.8	0.0	60.94	37.19	1.84	0.03	16.7	0.4	17.1	27.5	—	37.37	0.96	38.33	61.58	0.09
0.2	0.1	58.77	40.43	0.57	0.23	14.5	0.3	14.8	14.1	—	50.24	0.92	51.16	48.70	0.14
0.4	0.1	49.74	49.41	0.75	0.10	12.2	—	12.2	41.1	—	22.90	—	22.90	77.02	0.08
0.3	0.0	59.43	39.65	0.75	0.17	18.5	0.1	18.6	15.7	—	53.89	0.32	54.21	45.78	0.01
1.0	0.2	63.93	34.04	1.77	0.26	33.0	0.3	33.3	22.4	0.1	59.30	0.44	59.74	40.18	0.08
0.2	0.3	77.51	21.23	0.48	0.78	31.5	0.1	31.6	4.7	—	86.87	0.24	87.11	12.89	—
0.8	0.1	79.40	18.68	1.72	0.20	34.0	0.2	34.2	9.7	—	77.40	0.38	77.78	22.13	0.09
0.5	0.0	77.90	20.71	1.32	0.07	31.1	0.7	31.8	5.5	—	83.40	1.92	85.32	14.67	0.01
0.3	0.0	88.00	11.19	0.80	0.01	31.0	0.1	31.1	6.2	0.1	82.88	0.34	83.22	16.59	0.19
0.3	0.0	73.61	25.66	0.67	0.06	34.8	0.2	35.0	14.1	—	70.84	0.35	71.19	28.71	0.10
0.1	0.0	84.40	15.38	0.15	0.07	35.5	0.2	35.7	7.4	—	82.25	0.55	82.80	17.10	0.10
0.5	0.1	64.07	34.74	1.02	0.17	29.1	0.1	29.2	21.3	0.1	57.70	0.18	57.88	42.07	0.05
0.1	0.0	59.17	40.23	0.57	0.13	1.7	0.1	1.8	19.7	0.1	7.97	0.66	8.63	91.25	0.12
0.1	0.0	85.67	14.05	0.22	0.06	29.5	0.2	29.7	6.6	—	81.20	0.57	81.77	18.21	0.02
0.6	0.0	83.97	14.98	1.01	0.04	47.1	0.4	47.5	10.0	—	81.92	0.64	82.56	17.42	0.02
0.2	0.1	88.65	10.77	0.43	0.15	42.9	0.1	43.0	6.2	—	87.18	0.19	87.37	12.61	0.02
1.2	0.1	76.13	21.98	1.83	0.06	49.6	0.1	49.7	17.1	0.1	74.17	0.21	74.38	25.54	0.08
0.5	0.0	83.92	14.78	1.25	0.05	31.9	0.3	32.2	7.7	—	79.89	0.73	80.62	19.36	0.02
0.2	0.0	63.18	36.14	0.56	0.12	8.9	0.3	9.2	19.7	—	30.79	1.15	31.94	68.00	0.06
17.0	2.0	73.95	24.63	1.27	0.15	900.1	6.9	907.0	427.2	1.7	67.38	0.51	67.89	31.98	0.13
1.4	0.8	32.13	64.14	2.34	1.39	9.3	1.5	10.8	46.8	0.1	16.20	2.68	18.88	80.98	0.14
0.6	0.2	44.68	54.57	0.57	0.18	37.0	0.6	37.6	58.8	0.1	38.41	0.61	39.02	60.93	0.05
1.1	0.4	40.97	57.08	1.49	0.46	14.0	0.4	14.4	61.6	—	18.36	0.55	18.91	81.03	0.06
1.0	0.0	46.60	51.01	2.30	0.09	12.0	0.2	12.2	30.0	0.1	28.44	0.42	28.86	70.98	0.16
0.9	0.2	64.86	33.15	1.69	0.30	34.6	0.1	34.7	21.5	—	61.59	0.23	61.82	38.15	0.03
1.0	0.3	65.65	32.68	1.35	0.32	48.6	0.3	48.9	28.4	—	62.88	0.33	63.21	36.73	0.06
0.4	0.2	72.55	26.26	0.78	0.41	34.7	0.2	34.9	14.3	0.1	70.37	0.39	70.76	28.98	0.26
0.2	0.0	81.23	18.15	0.55	0.07	30.1	0.1	30.2	7.4	—	80.03	0.18	80.21	19.77	0.02
0.6	0.1	58.77	39.82	1.27	0.14	26.8	0.4	27.2	21.0	0.1	55.48	0.83	56.31	43.55	0.14
0.6	0.1	71.28	27.44	1.09	0.19	36.0	0.2	36.2	16.3	0.1	68.39	0.40	68.79	31.02	0.19
0.4	0.0	35.87	62.87	1.10	0.16	9.9	0.2	10.1	23.5	0.1	29.47	0.64	30.11	69.85	0.04
0.1	0.0	84.53	15.03	0.43	0.01	24.2	0.1	24.3	4.8	—	83.05	0.31	83.36	16.55	0.09
0.8	0.2	53.53	14.86	1.26	0.35	32.4	0.5	32.9	34.2	0.1	48.27	0.74	49.01	50.93	0.06
0.4	0.0	74.10	24.75	1.09	0.06	29.2	0.1	29.3	10.9	—	72.51	0.33	72.84	27.12	0.04
9.5	2.5	56.85	41.57	1.25	0.33	378.8	4.9	383.7	379.4	0.7	49.59	0.65	50.24	49.67	0.09
26.5	4.5	67.73	30.79	1.26	0.22	1,278.9	11.8	1,290.7	806.7	2.4	60.90	0.56	61.46	38.42	0.12

Źródła: Dane urzędowe spisu z r. 1910 i 1900 i nasze obliczenia.

40. Powiaty w Prusach Królewskich. Powierzchnia. Ludność obecna 1910 r. Ludność 1900, 1910 r. Liczba i jej stosunek do powierzchni powiatu miejscowości liczących ściami ogólną i miejską w powiatach i w całej prowincyi; % ludności miejskiej w powiaty Districts dans la province Prusse Occidentale. Étendue territoriale. Population totale Relation entre ce nombre et l'étendue des districts. — Relations % entre l'étendue toute la province; entre la population des villes et la population totale des districts. — Kreise in Westpreussen Fläche, Anw. Bevölkerung 1910. Bevölkerung der Ortschaften mit über 5.000 Einw. in den Kreisen. Verhältnis dieser Zahl zur Fläche der der Provinz. % der städtischen Bevölkerung in den Kreisen. — Anwesende Be-

Liczba bieżąca	Powiaty i Rejencye	Powierzchnia w km ²	Ludność obecna w tysiącach		Ludność miejsc liczących powyżej 5.000 mieszkańców w tysiącach r. 1910	Zaludnienie 1 km ²		Liczba miejscowości z ludno- ścią powyżej 5.000	Liczba miejscowości z ludnością powyżej 5.000 przypadła na km ²	Na 100 km ² kraju przy- pada km ² powiatu:	Na 100 mieszkańców w kraju przypada mieszkańców w po- wiece:	Na 100 mieszkańców miast w kraju przypada mieszkań- ców miast w powiecie:	% ludności miast
			1910	1900		1910	1910						
1	Gdańsk miasto . . .	37	170·3	152·1	3·811	4·632	4	9	0·15	10·00	31·39	89·31	
2	Elbląg „ . . .	13	58·6	58·6	4·077	4·539	1	13	0·05	3·44	12·10	100·00	
3	„ wiejski . . .	615	38·6	—	63	63	—	—	2·41	2·26	—	—	
4	Gdańsk Nizinny . . .	472	36·4	—	76	78	—	—	1·85	2·14	—	—	
5	„ Wyzynny . . .	422	53·5	18·3	123	128	2	211	1·65	3·14	3·78	34·21	
6	Kartuzy . . .	1·398	69·9	—	45	50	—	—	5·47	4·10	—	—	
7	Kościerzyna . . .	1·240	56·0	6·2	40	45	1	1·240	4·85	3·29	1·28	11·07	
8	Malborg . . .	806	63·0	14·0	76	78	1	806	3·15	3·70	2·89	22·22	
9	Puck . . .	5·2	26·6	—	43	46	—	—	2·28	1·56	—	—	
10	Starogard . . .	1·055	65·4	10·0	55	62	1	582	4·13	3·84	2·06	15·29	
11	Tczew . . .	467	42·7	15·4	83	94	1	1·055	1·83	2·51	3·18	36·07	
12	Wejherowo . . .	852	61·6	21·7	58	72	2	426	3·33	3·61	4·48	35·23	
	Reg. Gdańska . . .	7·959	742·6	296·3	84	93	13	612	31·15	43·59	61·16	39·90	
13	Kwidzyń . . .	959	68·4	12·7	70	71	1	959	3·75	4·02	2·62	18·57	
14	Brodnica . . .	1·661	62·2	7·2	54	56	1	1·061	4·15	3·65	1·49	11·58	
15	Chełmno . . .	725	50·1	11·7	66	68	1	725	2·84	2·94	2·41	23·35	
16	Chojnice . . .	1·417	63·7	17·1	41	45	2	709	5·55	3·74	3·53	26·84	
17	Człuchów . . .	2·139	67·2	—	31	31	—	—	8·37	3·94	—	—	
18	Grudziądz miasto . . .	19	40·3	40·2	1·737	2·105	1	19	0·07	2·37	8·30	99·75	
19	„ wiejski . . .	779	48·8	—	57	63	—	—	3·05	2·86	—	—	
20	Lubawa . . .	971	59·0	5·3	57	60	1	971	3·80	3·46	1·09	8·98	
21	Susz . . .	1·041	54·6	9·9	50	52	1	1·041	4·07	3·21	2·04	18·13	
22	Świecie . . .	1·670	89·7	7·7	50	54	1	1·670	6·54	5·27	1·59	8·58	
23	Sztum . . .	642	36·5	—	57	57	—	—	2·51	2·14	—	—	
24	Toruń miasto . . .	26	46·2	45·3	1·154	1·769	1	26	0·10	2·71	9·35	98·05	
25	„ wiejski . . .	894	59·3	10·5	74	66	1	894	3·50	3·48	2·17	17·71	
26	Tuchola . . .	858	34·0	—	34	39	—	—	3·36	2·00	—	—	
27	Wąbrzeźno . . .	708	49·5	8·1	61	70	1	708	2·77	2·91	1·67	16·36	
28	Wałcz . . .	2 154	62·2	12·5	30	28	2	1·077	8·43	3·65	2·58	20·10	
29	Złotów . . .	1·531	69·2	—	43	45	—	—	5·99	4·06	—	—	
	Reg. Kwidzyńska . . .	17·594	960·9	184·2	51	55	14	1·257	68·85	56·41	38·84	19·59	
	Prusy Królewskie . . .	25·553	1.703·5	484·5	61	67	27	946	100·00	100·00	100·00	28·44	

Źródła: Spisy r. 1900, 1910; nasze obliczenia.

w miejscowościach liczących powyżej 5.000 mieszkańców 1910 r. Zaludnienie 1 km² w 1910 r. powyżej 5.000 mieszkańców. — Stosunki % pomiędzy: powierzchnią, ludnościowymi. Ludność obecna według religii i języka 1910 r. Dane absol. i odsetkowe. 1910. Population urbaine 1910. Densité 1900, 1910. Nombre des villes dans les districts, territoriale, la population totale et population des villes dans les districts et dans Population totale par confession et langue maternelle. Données abs. et relatives. schaften mit über 5.000 Einw. 1910. — Bevölkerungsdichte 1900, 1910. Zahl der Ort-Kreise. % Verhältnisse zw.: Fläche, Gesamt- u. Stadtbevölkerung der Kreise u. völkerung nach Confession u. Muttersprache 1910. Absolute u. Verhältniszahlen.

Ludność obecna według wyznań w tysiącach				Na 100 mieszkańców wypadają:				Ludność obecna według języka w tysiącach ¹⁾					Na 100 mieszkańców przypada na język ¹⁾ :				
ryzm.-katol.	protestantów	żydów	innych	ryzm.-katol.	protestantów	żydów	innych	polski	polski i niem.	razem polski	niemiecki	inne	polski	polski i niem.	razem polski	niemiecki	inne
55.5	110.2	2.4	2.2	32.59	64.73	1.40	1.28	3.7	1.8	5.5	164.3	0.5	2.13	1.06	3.19	96.48	0.33
10.9	45.7	0.4	1.6	18.66	77.96	0.63	2.75	0.1	0.1	0.2	58.3	0.1	0.20	0.22	0.42	99.48	0.10
8.0	29.2	0.0	1.4	20.63	75.50	0.05	3.82	—	—	—	38.6	—	0.09	0.03	0.12	99.86	0.02
4.5	31.4	0.0	0.5	12.33	86.26	0.09	1.32	0.3	0.1	0.4	36.0	—	0.85	0.05	0.90	99.07	0.03
29.2	24.0	0.1	0.2	54.58	44.77	0.16	0.49	5.7	0.3	6.0	47.4	0.1	10.74	0.61	11.35	88.58	0.07
54.6	15.0	0.2	0.1	78.11	21.50	0.32	0.07	50.4	0.2	50.6	19.3	—	72.04	0.31	72.35	27.64	0.01
34.7	20.9	0.3	0.1	62.01	37.29	0.55	0.15	31.7	0.6	32.3	23.7	—	56.66	1.01	57.67	42.31	0.02
22.5	35.2	0.3	5.0	35.74	55.90	0.47	7.89	1.5	0.4	1.9	61.1	—	2.35	0.68	3.03	96.91	0.06
21.1	5.4	0.1	0.0	79.42	20.33	0.23	0.02	18.3	0.3	18.6	8.0	—	68.96	0.95	69.91	30.02	0.07
51.3	13.6	0.4	0.1	78.46	20.84	0.62	0.08	48.1	0.2	48.3	17.1	—	73.47	0.26	73.73	26.24	0.03
26.4	16.0	0.2	0.1	61.73	37.41	0.50	0.36	12.9	1.9	14.8	27.9	—	30.21	4.53	34.74	65.22	0.04
43.8	17.3	0.2	0.3	71.05	28.06	0.52	0.47	29.6	1.0	30.6	30.9	0.1	48.04	1.70	49.74	50.20	0.06
362.5	363.9	4.6	11.6	48.81	49.00	0.63	1.56	202.3	6.9	209.2	532.6	0.8	27.24	0.93	28.17	71.72	0.11
32.4	35.2	0.3	0.5	47.28	51.51	0.45	0.76	25.1	0.8	25.9	42.5	—	36.75	1.16	37.91	62.06	0.03
43.0	18.3	0.6	0.3	69.13	29.49	0.93	0.45	39.9	1.1	41.0	21.1	0.1	64.18	1.83	66.01	33.95	0.04
28.4	20.7	0.4	0.6	56.82	41.40	0.63	1.15	25.8	0.9	26.7	23.4	—	51.54	1.78	53.32	46.63	0.05
51.7	11.5	0.4	0.1	81.18	18.09	0.68	0.05	34.9	0.8	35.7	28.0	—	54.79	1.17	55.96	43.99	0.05
32.2	34.2	0.7	0.1	47.92	50.94	1.03	0.11	9.9	0.6	10.5	56.7	—	14.74	0.87	15.61	84.35	0.04
13.6	25.5	0.7	0.5	33.76	63.22	1.74	1.28	5.0	1.0	6.0	34.2	0.1	12.54	2.50	15.04	84.79	0.17
22.6	25.2	0.2	0.8	46.42	51.69	0.31	1.58	19.2	0.8	20.0	28.8	—	39.24	1.81	41.05	58.90	0.05
48.3	9.9	0.4	0.4	81.74	16.82	0.75	0.69	46.3	0.6	46.9	12.1	—	78.34	1.11	79.45	20.53	0.02
7.9	46.1	0.4	0.2	14.41	84.44	0.76	0.39	3.5	0.9	4.4	50.2	—	6.33	1.60	7.93	92.01	0.06
52.4	35.9	0.7	0.7	58.38	40.04	0.80	0.78	44.8	2.7	47.5	42.2	—	49.93	2.98	52.91	47.08	0.01
23.9	11.8	0.2	0.6	65.37	32.42	0.52	1.69	15.5	—	15.5	20.9	0.1	42.59	0.06	42.65	57.28	0.07
21.7	23.0	1.0	0.5	47.03	49.68	2.18	1.11	14.9	0.7	15.6	30.4	0.2	32.25	1.43	33.68	65.99	0.33
33.4	25.3	0.3	0.3	56.36	42.57	0.55	0.52	31.0	0.5	31.5	27.7	0.1	52.30	0.79	53.09	46.78	0.13
26.5	7.1	0.3	0.1	78.05	20.87	0.99	0.09	22.3	0.4	22.7	11.3	—	65.53	1.20	66.73	33.18	0.09
26.5	21.8	0.7	0.5	53.63	44.00	1.29	1.08	25.1	0.4	25.5	24.0	—	50.63	0.84	51.47	48.49	0.04
26.3	35.1	0.8	0.0	42.31	56.34	1.32	0.03	0.8	0.2	1.0	61.2	—	1.36	0.29	1.65	98.33	0.02
29.4	38.6	1.2	0.0	42.44	55.76	1.77	0.03	17.0	1.5	18.5	50.7	—	24.60	2.18	26.78	73.21	0.01
520.2	425.2	9.3	6.2	54.14	44.25	0.97	0.64	381.0	13.9	394.9	565.4	0.6	39.66	1.44	41.10	58.84	0.06
882.7	789.1	13.9	17.8	51.82	46.32	0.82	1.04	583.3	20.8	604.1	1.098	0.14	34.25	1.22	35.47	64.45	0.08

¹⁾ Język kaszubski i mazurski zaliczony jest do języka polskiego.

41. Rejencye w Prusach Książęcych i powiaty w Rejencyi Olsztyńskiej. Powierzchnia. Zaludnienie 1 km² 1900, 1910. Liczba i jej stosunek do powierzchni powiatu lub wierzchni, ludności ogólnej i miejskiej w powiatach i rejencyach do całej prowincyi według religii i języka w r.

Régences dans la province Prusse Orientale et districts dans la régence Olsztyn. Nombre des villes dans les districts et les régences. Relation de ces nombres avec et population urbaine dans les districts et les régences et de toute la province. par cultes et langue maternelle. Données abs. et relatives 1910. — Regierungsbezirke Bevölkerung 1910. Bevölkerung der Ortschaften mit über 5000 Einw. 1910. Bevölkerung der Ortschaften mit über 5000 Einw. 1910. % Verhältnis zw. der Fläche, der in den Kreisen u. Regierungsbezirken u. zw. der Fläche u. Bevölkerung der ganzen Confession u. Muttersprache 1910.

Liczba bieżąca	Powiaty i Rejencye	Powierzchnia w km ²	Ludność w tysiącach 1910	Ludność miejscowości liczących powyżej 5000 mieszkańców, w tysiącach		Zaludnienie na 1 km ²		Liczba miejscowości z ludnością w r. 1910 powyżej 50/0 mieszk.	Liczba miejscowości z ludnością w roku 1910 powyżej 5000 wypada na km ² :	Na 100 km ² kraju przypada na powiat km ² :	Na 100 mieszkańców w kraju przypada na powiat mieszkańców:	Na 100 mieszkańców miast w kraju przypada mieszk. miast w powiecie:	% ludności miast do ludności ogóln.	Ludność według wy-	
				1900	1910	1900	1910							ryzm.-kat.	protestant.
1	Olsztyn miasto	51	33·1	31	—	647	1	51	0·1	1·6	6·0	93·9	20·0	12·5	
2	Elk	1.114	55·6	13	48	50	1	1.114	2·9	2·7	2·5	23·2	1·8	52·7	
3	Jańsbork	1.681	51·4	—	29	30	—	—	4·3	2·5	—	—	0·9	49·8	
4	Lec	895	41·2	7	45	46	1	895	2·3	2·0	1·4	17·1	0·8	39·8	
5	Nibork	1.635	59·4	—	34	36	—	—	4·2	2·9	—	—	9·3	49·3	
6	Olsztyn wieś	1.305	57·9	—	44	44	—	—	3·4	2·8	—	—	55·1	2·7	
7	Ostród	1.553	74·7	14	46	48	1	1.553	4·0	3·6	2·7	18·7	8·8	65·1	
8	Reszel	853	50·5	5	59	59	1	853	2·2	2·4	1·0	10·0	45·3	5·0	
9	Szczytno	1.704	69·6	5	40	41	1	1.704	4·4	3·4	1·0	7·1	7·5	59·9	
10	Ządzbork	1.234	50·1	6	39	40	1	1.234	3·2	2·4	1·1	12·0	4·3	45·3	
	R. Olsztyńska	12.025	543·5	81	45	45	7	1.718	31·0	26·3	15·7	14·9	153·8	382·1	
	Królewiecka	15.734	914·1	315	57	06	58	10	1.573	40·6	44·3	61·0	37·7	124·8	773·4
	Gombińska	10.965	606·6	120	49	87	55	9	1.218	28·4	29·4	23·3	19·8	12·3	585·4
	Prusy Książęce	38.724	2064·2	516	51	53	26	1.489	100	100	100	25·4	290·9	1.740·8	

¹⁾ Rejencyi Olsztyńskiej w roku 1900 nie było; utworzono ją z części rejencyi Królewieckiej i Gombińskiej.

Ludność obecna 1910. Ludność miejscowości liczących r. 1910 powyżej 5000 mieszcz. rejencyi miejscowości z ludnością w r. 1910 powyżej 5000 mieszcz. Stosunek % po-Prus Książęcych. % ludności miejskiej w powiatach i rejencyach. Ludność obecna 1910. Dane absolutne i odsetkowe.

Etendue territoriale. Population totale 1910. Population urbaine. Densité 1900, 1910. L'étendue des districts et des régences. Relations % de l'étendue, la population totale % de la population des villes dans les provinces et les régences. Population totale in der Provinz Ostpreussen u. Kreise im Regierungsbezirk Allenstein. Fläche. Anw. rungsdichte 1900, 1910. Zahl u. Verhältnis zur Fläche der Kreise u. Regierungsbe-Gesamtbevölkerung u. der Bevölkerung der Ortschaften mit über 5000 Einw. 1910 Provinz. % der städtischen Bevölkerung in den Kreisen. Anw. Bevölkerung nach Abs. u. Verhältniszahlen.

w tysiąc. znań 1910	Na 100 mieszcz. wypada:					Ludność w tysiącach według języka ¹⁾ 1910					Na 100 mieszkańców wypada mówiących po ¹⁾ :				
	żydzi	inni	rzym.-kat.	protestan.	żydów innych	polski tylko	polski i nie- miecki	ogółem polski	niemiecki	inne	polsku	polsku i nie- miecku	ogółem po polsku	niemiecku	inn. jęz.
0.5	0.1	60.34	37.95	1.46	0.25	2.4	1.3	3.7	29.3	0.1	7.10	4.02	11.12	88.71	0.17
0.3	0.8	3.27	94.84	0.54	1.35	25.8	2.6	28.4	27.1	0.1	46.35	4.66	51.01	48.83	0.16
0.2	0.5	1.67	96.83	0.50	1.00	33.3	1.6	34.9	16.4	0.1	64.87	3.15	68.02	31.87	0.11
0.1	0.5	2.04	96.49	0.34	1.13	13.0	1.8	14.8	26.4	0.0	31.57	4.38	35.95	63.94	0.11
0.5	0.3	15.60	82.97	0.81	0.62	35.6	2.6	38.2	20.9	0.3	59.94	4.45	64.39	35.13	0.48
0.1	0.0	95.14	4.69	0.11	0.06	33.3	1.8	35.1	22.8	0.0	57.47	3.08	60.55	39.41	0.04
0.4	0.4	11.85	87.13	0.47	0.55	28.8	2.3	31.1	43.5	0.0	38.61	3.05	41.66	58.27	0.07
0.2	0.0	89.66	9.92	0.40	0.02	6.6	0.7	7.3	43.2	0.0	13.00	1.42	14.42	85.57	0.01
0.3	1.9	10.82	86.02	0.38	2.78	46.9	2.5	49.4	20.2	0.0	67.37	3.54	70.91	29.03	0.06
0.2	0.3	8.59	90.51	0.37	0.53	22.5	2.3	24.8	24.5	0.8	44.97	4.61	49.58	48.90	1.52
2.8	4.8	28.30	70.31	0.50	0.89	248.2	19.5	267.7	274.3	1.4	45.67	3.59	49.26	50.48	0.26
7.1	8.8	13.65	84.60	0.78	0.97	3.2	1.1	4.3	874.4	35.4	0.35	0.12	0.47	95.65	3.88
3.2	5.8	2.03	96.50	0.52	0.95	12.2	2.0	14.2	531.3	61.1	2.01	0.33	2.34	87.58	10.08
13.1	19.4	14.09	84.34	0.63	0.94	263.6	22.6	286.2	1.680.0	97.9	12.78	1.10	13.88	81.37	4.75

¹⁾ Język kaszubski i mazurski wliczono do polskiego.

42. Powiaty na Śląsku Górnym (Rejencya Opolska). Powierzchnia. Ludność obecna 1910. miejscowości liczących r. 1910 powyżej 5.000 miast. Stosunek tej liczby do powierzchni liczących r. 1910 powyżej 5.000 mieszcz. w powiatach i w całej rejencji. % ludności miej- wedlug religii i języka

Districts de la régence Opole (Silésie prussienne). Étendue territoriale. Population totale nombre et ta l'étendue des districts. Relation % de l'étendue, la population totale et po- % de la population urbaine dans les districts. Population par cultes et langue maternelle Amo. Bevölkerung 1910. Bevölkerung der Ortschaften mit über 5.000 Einw. 1910. Bevöl- sichtigung befindenden Ortschaften mit über 5.000 Einw. 1910. % Verhältnis zw. der Fläche, städtischen Bevölkerung in den Kreisen. Bevölkerung nach

Liczba bieżąca	Powiaty	Powierzchnia w km ²	Ludność obecna w tysiącach 1910	Ludność miejscowości liczących po- wyżej 5.000 mieszcz. w tys. 1910	Zaludnie- nie 1 km ²		Liczba miejscowości z ludnością po- wyżej 5.000 r. 1910	Liczba miejscowości z ludnością powyżej 5.000 mieszcz. w km ² :	Na 100 km ² kraju przypada na po- wiat:	Na 100 mieszcz. w kraju przy- pada na powiat mieszcz.:	Na 100 mieszcz. w kraju przypada mieszcz. w powiecie:	% ludności miast do ludn. ogólnej	Ludność w tysiącach wyznań		
					1900	1910							rym.-kat.	protestant.	
1	Opole miasto . . .	16	33.9	32.8	—	2.125	1	16	0.12	1.54	3.60	96.76	25.9	7.4	
2	Bytom miasto . . .	22	67.7	63.3	—	2.957	2	11	0.17	3.07	6.94	93.50	57.8	7.2	
3	» wiejski . . .	99	195.9	144.6	1.400	1.980	13	8	0.75	8.87	15.85	73.81	187.4	7.6	
4	Głupeczyce . . .	691	82.6	13.0	122	120	1	691	5.22	3.74	1.43	15.74	75.2	7.1	
5	Gliwice . . .	28	67.0	66.9	—	2.393	1	28	0.21	3.03	7.3	99.85	54.6	10.4	
6	» Tożek . . .	880	80.5	—	84	92	—	—	6.65	3.65	—	—	78.4	1.8	
7	Góry Tarnowskie . . .	328	77.6	37.5	190	237	3	1	2.48	3.51	4.11	48.32	73.4	3.6	
8	Grotków . . .	520	40.6	—	78	79	—	—	3.93	1.84	—	—	37.9	2.5	
9	Huta Królewska . . .	6	72.7	72.6	—	12.167	1	6	0.05	3.29	7.96	99.86	63.2	8.6	
10	Katowice miasto . . .	5	43.2	42.7	—	915	1	5	0.04	1.96	4.68	98.84	31.0	9.0	
11	» wiejskie . . .	182	216.8	170.6	834	1.192	15	12	1.38	9.82	18.70	78.69	204.4	10.8	
12	Kluczbork . . .	553	51.9	11.5	87	94	1	553	4.18	2.35	1.26	22.16	17.0	34.0	
13	Kozłe . . .	675	75.7	7.6	105	112	1	675	5.10	3.43	0.83	10.04	71.9	3.6	
14	Lubliniec . . .	1.011	50.4	—	47	48	—	—	7.64	2.28	—	—	47.8	2.2	
15	Niemodlin . . .	604	37.5	—	63	63	—	—	4.56	1.70	—	—	27.2	10.3	
16	Nissa miasto . . .	8	25.9	25.8	—	2.889	1	8	0.06	1.17	2.83	99.61	20.8	4.8	
17	» wieś . . .	703	75.3	14.9	107	107	2	352	5.31	3.41	1.63	19.79	72.9	2.3	
18	Oleśno . . .	899	52.4	5.3	56	57	1	899	6.79	2.37	0.58	10.11	46.2	5.9	
19	Opole wiejskie . . .	1.409	117.9	5.4	77	84	1	1409	10.65	5.34	0.59	4.58	106.7	10.8	
20	Prądnik . . .	799	97.5	25.8	—	122	2	399	6.04	4.42	2.83	26.46	90.1	7.1	
21	Pszczyna . . .	1.065	122.9	6.6	97	121	1	1065	8.05	5.57	0.72	5.37	112.0	10.1	
22	Raciborz miasto . . .	22	38.4	37.2	—	1.727	1	22	0.17	1.74	4.08	96.87	33.6	4.0	
23	» wieś . . .	837	118.9	—	143	142	—	—	6.33	5.38	—	—	117.5	1.3	
24	Rybnik . . .	853	131.6	11.3	113	154	1	853	6.45	5.96	1.21	8.59	125.5	5.3	
25	Wielkie Strzelce . . .	895	73.4	5.7	80	81	1	895	6.76	3.32	0.62	7.77	69.9	3.2	
26	Zabrze . . .	121	159.8	111.2	—	1.325	6	20	0.91	7.24	12.19	69.59	151.8	6.8	
Regencya Opolska		13.230	2.208.0	912.3	141	167	57	232	100	100	100	41.32	2.600.1	187.7	

¹⁾ Z tego Czechów 6.3 tysięcy (7.64%).

²⁾ Z tego Czechów 1.9 tysięcy (1.57%).

³⁾ Z tego Czechów 57.3 tysięcy (2.60%).

Ludność miejscowości, liczących r. 1910 powyżej 5.000 miast. Zaludnienie 1 km². Liczba powiatów. Stosunki ‰ pomiędzy powierzchnią, ludnością ogólną i ludnością miejscowości scowości liczących powyżej 5.000 mieszk. w r. 1910 do całej ludności powiatów. Ludność r. 1910. Dane abs. i ‰.

urbaine 1910. Densité 1900, 1910. Nombre des villes dans les districts. Relation entre ce pulation urbaine des districts et entre l'étendue et a population de toute la regence. 1910. Donnees abs. et relatives. Kreise im Regierungsbezirk Oppeln (Oberschlesien). Fläche, kerungsdichte 1900, 1910. Zahl u. Verhältnis zur Fläche der Kreise der in den Kreisen der Gesamt- u. Stadtbevölkerung in den Kreisen u. im ganzen Regierungsbezirk. ‰ der Confession u. Muttersprache 1910. Abs. u. verhältniszahlen.

obecna według 1910 r.		Na 100 mieszkań- ców wypada:				Ludność obecna w tysiącach mówiąca po:					Na 100 mieszkańców wypada według języka mówiących po:				
żydów	innych	rzym.-kat.	protestant.	żydów	innych	polsku	polsku i nie- miecku	ogółem po polsku	niemiecku	inn. jęz.	polsku	polsku i nie- miecku	ogółem po polsku	niemiecku	inn. jęz.
0.5	0.1	76.49	21.84	1.57	0.10	5.4	1.4	6.8	27.1	—	15.84	4.08	19.92	80.01	0.07
2.6	0.1	85.38	10.71	3.81	0.10	22.4	3.5	25.9	41.1	0.7	33.08	5.16	38.24	60.65	1.11
0.7	0.2	95.69	3.87	0.33	0.11	123.0	11.7	134.7	59.3	1.9	62.81	5.96	68.77	30.28	0.95
0.3	0.0	91.01	8.64	0.33	0.02	5.1	1.2	6.3	65.9	6.4 ¹⁾	6.27	1.42	7.69	84.59	7.72 ²⁾
1.8	0.2	81.55	15.53	2.68	0.24	9.8	7.4	17.2	49.5	0.3	14.69	11.10	25.79	73.97	0.24
0.3	0.0	97.31	2.28	0.40	0.01	61.5	2.5	64.0	16.4	0.1	76.39	3.15	79.54	20.38	0.08
0.6	0.0	94.54	4.71	0.75	0.00	51.9	4.7	56.6	21.0	—	66.84	6.11	72.95	27.03	0.02
0.1	0.1	93.44	6.31	0.14	0.11	0.8	0.1	0.9	39.6	0.1	2.03	0.31	2.34	97.49	0.17
0.9	0.0	86.93	11.80	1.24	0.03	24.7	8.4	33.1	39.3	0.3	33.98	11.50	45.48	54.07	0.45
3.0	0.2	71.88	20.71	6.89	0.52	5.8	0.4	6.2	36.9	0.1	13.36	0.84	14.20	85.45	0.35
1.6	0.0	94.26	4.98	0.74	0.02	140.6	7.4	148.0	65.8	3.0	64.85	3.42	68.27	30.33	1.40
0.4	0.5	32.86	65.47	0.80	0.87	24.5	3.0	27.5	24.4	—	47.17	5.78	52.95	46.94	0.11
0.2	0.0	95.04	4.78	0.17	0.01	56.8	2.3	59.1	16.4	0.2	75.05	3.04	78.09	21.72	0.19
0.4	0.0	94.78	4.33	0.89	0.00	40.0	2.9	42.9	7.4	0.1	79.32	5.73	85.05	14.66	0.29
0.0	0.0	72.40	27.47	0.10	0.03	3.8	0.3	4.1	33.3	0.1	10.17	0.97	11.14	88.70	0.16
0.2	0.1	80.14	18.73	0.93	0.20	1.0	0.2	1.2	24.7	—	3.68	0.76	4.44	95.36	0.20
0.1	0.0	96.79	3.08	0.11	0.02	0.8	0.2	1.0	74.1	0.2	1.06	0.22	1.28	98.46	0.26
0.3	0.0	88.31	11.13	0.51	0.05	42.3	1.5	43.8	8.6	—	80.69	2.89	83.58	16.40	0.02
0.2	0.2	90.52	9.14	0.19	0.15	89.3	2.9	92.2	23.7	2.0 ³⁾	75.76	2.49	78.25	20.13	1.62 ²⁾
0.2	0.1	92.37	7.29	0.22	0.12	43.7	2.2	45.9	51.5	0.1	44.89	2.23	47.12	52.79	0.09
0.8	0.0	91.11	8.23	0.65	0.01	105.7	0.5	106.2	16.5	0.2	86.04	0.37	86.41	13.40	0.19
0.8	0.0	87.48	10.45	2.00	0.07	11.5	3.6	15.1	22.9	0.4	29.99	9.47	39.46	59.64	0.90
0.1	0.0	98.82	1.09	0.09	0.00	56.8	1.1	57.9	13.3	47.7 ³⁾	47.73	0.94	48.67	11.20	40.13 ³⁾
0.7	0.1	95.33	4.03	0.57	0.07	102.4	3.6	106.0	24.9	0.7	77.82	2.75	80.57	18.89	0.54
0.3	0.0	95.27	4.28	0.43	0.02	58.1	1.8	59.9	12.6	0.9 ⁴⁾	79.18	2.43	81.61	17.19	1.20 ⁴⁾
1.2	0.0	94.98	4.25	0.75	0.02	81.6	14.0	95.6	63.9	0.3	51.04	8.74	59.78	39.97	0.25
18.3	1.9	90.58	8.50	0.83	0.09	1.169.3	88.8	1.258.1	884.1	65.8 ⁵⁾	52.96	4.02	56.88	40.04	2.98 ⁵⁾

³⁾ Z tego Czechów 47.2 tysięcy (39.70%).

⁴⁾ Z tego Czechów 0.9 tysięcy (1.19%).

Źródła: Spisy 1900, 1910. Nasze obliczenia.

Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce, Rejencya Olsztyńska.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise, Prusse Orientale, Régence Olsztyn. — Gebiete der ehemaligen
 Polnischen Republik, Pohn. Schlesien, Ostpreussen, Regierungsbezirk Allenstein.

Ruch naturalny wśród ludności (małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost natur.) Dane abs i wzglądne. (Przebieg coroczne dla
 dziesięcioleci 1816/20—1900 i dane coroczne dla okresu od 1901—1913).

Mouvement naturel de la population (mariages, naissances, décès, excédent des naissances) 1816—1913. Données abs. et rela-
 tives. (Pour 1816/20—1900 moyennes annuelles pour les périodes de 10 ans) — Natürliche Bevölkerungsbewegung (Eheschlies-
 sungen, Geburten, Sterbefälle, Geburtenüberschuss) 1816—1913. Abs. u. Verhältniszahlen. (Für 1816/20—1900 Jährliche Durch-
 schnitzahlen pro Dezentennien).

43. Liczba małżeństw w tysiącach.

Mariages en milliers. — Eheschliessungen in Tausenden.

W okresie	Przeciętna coroczna w okresach wyszczególnionych liczba małżeństw w tysiącach																
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodziński.	Mińska	Mohylow.	Witebska	Wolynska	Podolska	Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński	W. Ks. Poznans.	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rejencya Olsztyńska	Rejencya Olsztyńska
1830/40	—	7 ^(s)	8 ^(s)	7 ^(s)	9 ^(s)	9 ^(s)	6 ^(s)	15 ^(s)	12 ^(s)	21 ^(s)	42	—	—	—	—	—	—
1841/50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	—	—	—	—	—	—
1851/60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	—	—	—	—	—	—
1861/70	—	8 ^(s)	9 ^(s)	9 ^(s)	12 ^(s)	9 ^(s)	10 ^(s)	15 ^(s)	21 ^(s)	21 ^(s)	52 ^(s)	3 ^(s)	—	—	—	—	—
1871/80	50	9	10	9	12	10	8	19	21	24	53	2 ^(s)	14	12	16	—	—
1881/90	66	11	11	12	15	12	9	23	24	27	52	3 ^(s)	14	12	15	—	—
1891/1900	76 ^(s)	12 ^(s)	11 ^(s)	13 ^(s)	17 ^(s)	13 ^(s)	11 ^(s)	27 ^(s)	27 ^(s)	31 ^(s)	58	3 ^(s)	14	12	16	—	—
1901	85	13	11	13	19	14	12	28	26	31	62	—	14	12	14	—	—
1902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	—	14	12	14	—	—
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	—	14	12	14	—	—
1904	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	—	14	11	14	—	—
1905	—	10	9	12	15	12	9	24	26	30	64	—	14	12	14	—	—
1906	82	15	11	15	24	19	14	34	36	41	62	—	14	12	14	—	—

1907	—	14	10	13	21	17	14	29	36	39	56	—	14	12	14	14	3
1908	84	12	10	10	20	15	11	27	29	34	58	—	14	12	14	15	4
1909	—	12	10	12	20	15	12	28	35	35	60	—	14	12	14	15	4
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	3	14	12	14	15	4
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	—	15	12	15	15	4
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	13	15	15	4
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	12	15	15	4

Źródła do tablic o ruchu ludności naturalnym, stosunku płci w ludności, urodzeniach i zgonach:

Królestwo Polskie: okres 1832/64 rozprawy Wolskiego w Kalendarzach wydawanych przez Obserwatorium astronomiczne w Warszawie na r. 1857/61, oraz w »Ekonomiście« 1865, 1866. Dla czasów późniejszych, do r. 1908, Prace Komitetu Statyst. Warsz., tom 15, 24, 32, 39 cz. 1. — Nasze obliczenia.

Kr. Polskie, Litwa i Ruś 1909/1911: Oczot o sostojanji narodnogo zdrowja i organizaczi wraczebnoj pomoczozy w Rossiji za 1911 god. (Wyd. Zarządu głównego Inspektora lekarskiego min. spraw. wewn.) Ptb. 1913.

Litwa i Ruś: dla r. 1846: Wiedomost o narodonasilenji Rossiji po ujezdach gubernij i oblastiej sostawlennaja iz wsie-poddanniejzych otczetow gubernatorow pri statisticeskom otdielenji min. wnuotr. diet. Ptb. 1850 — Dla okresu 1859/63: Liwron. Statisticeskoje obozrjenje Ross. Imp. 1874. — Dla okr. 1867/1901: Statisticeskij Wremiennik Rossijskoj Impierji. Serya II. Wypusk 8, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25. — Serya III. Wypusk 3, 7, 20, 23, 24. — Statistika Rossijskoj Impierji (Wyd. Centr. Komit. Statyst.) XII, XVIII, XXI, XXIV, XXV, XLV, XLVII, XLVIII, L, LVI, LVIII, LXII, LXIII. — Dla okresu 1901/1908 — Jeżegodniki Rossiji. — Nadto nasze obliczenia.

Galicja: Okres od 1871 — Oest, Statistik. — Nadto nasze obliczenia.
 der Oest Monarchie. — Okres 1828/1849: Hain. Statistik des Oesterreichischen Kaiserstaates. 1852. — Okres 1850/59: Tafeln zur Statistik 1863/1871, Okres od 1871 — Oest, Statistik. — Nadto nasze obliczenia.

Śląsk Cieszyński: Spisy ludności i urzędowe dane o jej ruchu, oraz nasze obliczenia.
 Ziemia pod panowaniem pruskim: Okres 1816/70: Preussische Statistik XLVIII. Opracowanie Fircska (1879). — Okres 1871/1900: Statistik des Deutschen Reiches. Band 150 (1903). — Po r. 1901: Statistik des D. R.; Vierteljahreshfte der Statistik des D. R. — Nasze obliczenia płci w urodzeniach i zgonach. — Rej. Opolska i Olsztyńska: Okres 1819/1873: Bergmann. Zur Geschichte der Entwicke lung deutscher, polnischer u. jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen seit 1824. (Tübingen 1885) w zbiorze Fr. J. Neumanna p. t.: »Beiträge zur Geschichte der Bevölkerung in Deutschland seit dem Anfange dieses Jahrhunders. Band I). Bergmann operuje pojęciem etnograficznem kraju »Mazury pruskie« i dla nich podaje wykazaną płodność przeciętną dla okresu 1824/1873, przyjmując pod tym krajem współczesną rejencyę Olsztyńską bez powiatu Reszelskiego, a natomiast z powiatem Oleckim.

¹⁾ W okr. 1862/70. — ²⁾ Bez r. 1895. — ³⁾ R. 1846. — ⁴⁾ Od r. 1859, a bez r. 1864/66. — ⁵⁾ Bez lat 1892/3. — ⁶⁾ R. 1869. — ⁷⁾ R. 1880. — ⁸⁾ 1890. — ⁹⁾ 1900. — ¹⁰⁾ 1824/73. — ¹¹⁾ 1883/90.

44. Liczba małżeństw na 1000 mieszkańców.
 Mariages pour 1000 habitants. — Eheschliessungen pro 1000 Einwohner.

W okresie	Na 1000 mieszkańców wypada przeciętnie corocznie małżeństw:																
	Król. Pol.	Wilens.	Kowien.	Grodz.	Mińska	Mohyl.	Witebs.	Wołyn.	Podols.	Kijows.	Galicya	Śląsk Cieszy.	W. Ks. Poz.	Prusy Król.	Prusy Ks.	Ref. Opol.	Ref. Olszt.
1830/40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1841/50	11 ¹⁾	8 ⁶⁾	8 ⁶⁾	7 ⁶⁾	8 ⁴⁾	10 ⁶⁾	7 ⁴⁾	10 ⁸⁾	7 ⁵⁾	—	9 ⁴⁾	—	10 ⁰⁾	10 ⁵⁾	10 ⁰⁾	—	—
1851/60	9 ⁶⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10 ⁷⁾	—	9 ³⁾	9 ⁶⁾	9 ⁵⁾	9 ⁴⁾	—
1861/70	8 ¹⁾	11 ⁹⁾	8 ⁷⁾	11 ⁶⁾	11 ⁵⁾	10 ⁹⁾	9 ⁶⁾	11 ²⁾	11 ⁰⁾	10 ¹⁾	8 ⁶⁾	—	8 ⁷⁾	8 ⁹⁾	8 ⁴⁾	—	—
1871/80	7 ⁹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9 ¹⁾	—	8 ⁷⁾	8 ⁹⁾	8 ⁶⁾	—	—
1881/90	8 ⁵⁾	8 ⁴⁾	7 ⁶⁾	9 ⁷⁾	8 ⁹⁾	9 ²⁾	7 ³⁾	10 ³⁾	9 ⁹⁾	9 ⁷⁾	8 ⁴⁾	—	7 ⁹⁾	8 ¹⁾	8 ⁰⁾	—	—
1891/1900	8 ⁴⁾	7 ⁸⁾	7 ⁵⁾	8 ⁴⁾	8 ⁶⁾	8 ⁷⁾	7 ⁵⁾	9 ³⁾	9 ⁴⁾	8 ⁹⁾	8 ⁴⁾	—	7 ⁷⁾	7 ⁸⁾	7 ²⁾	—	—
1901	8 ⁵⁾	7 ⁵⁾	6 ⁶⁾	7 ⁶⁾	8 ⁰⁾	7 ⁷⁾	7 ³⁾	8 ⁷⁾	7 ⁹⁾	8 ⁰⁾	8 ⁴⁾	—	7 ⁶⁾	7 ⁸⁾	7 ⁰⁾	—	—
1902	—	6 ⁸⁾	7 ⁰⁾	7 ³⁾	7 ⁹⁾	8 ⁰⁾	6 ⁵⁾	8 ⁶⁾	9 ⁷⁾	8 ⁷⁾	7 ⁹⁾	—	7 ²⁾	7 ³⁾	7 ⁰⁾	—	—
1903	—	6 ⁵⁾	6 ³⁾	6 ⁹⁾	7 ⁸⁾	7 ⁵⁾	6 ⁰⁾	8 ⁶⁾	9 ⁸⁾	9 ⁴⁾	8 ⁴⁾	—	7 ²⁾	7 ²⁾	7 ⁰⁾	—	—
1904	6 ²⁾	6 ¹⁾	6 ⁰⁾	6 ⁴⁾	6 ⁶⁾	6 ⁴⁾	5 ⁵⁾	7 ¹⁾	7 ⁵⁾	7 ²⁾	8 ¹⁾	—	7 ¹⁾	7 ¹⁾	6 ⁸⁾	—	—
1905	—	6 ⁰⁾	5 ¹⁾	6 ⁵⁾	6 ⁰⁾	6 ³⁾	5 ²⁾	6 ⁹⁾	7 ⁵⁾	7 ³⁾	8 ³⁾	—	7 ¹⁾	7 ²⁾	6 ⁷⁾	—	—
1906	7 ³⁾	8 ⁴⁾	6 ³⁾	8 ³⁾	9 ²⁾	9 ⁴⁾	8 ³⁾	9 ⁴⁾	10 ⁹⁾	9 ⁸⁾	7 ⁹⁾	—	7 ¹⁾	7 ⁴⁾	6 ⁹⁾	—	—
1907	—	7 ⁴⁾	6 ¹⁾	6 ⁷⁾	8 ⁰⁾	8 ⁴⁾	8 ²⁾	8 ²⁾	9 ⁹⁾	9 ²⁾	7 ²⁾	—	6 ⁹⁾	7 ¹⁾	7 ⁰⁾	—	—
1908	—	6 ⁸⁾	5 ⁶⁾	5 ⁴⁾	7 ⁴⁾	7 ³⁾	6 ⁴⁾	7 ³⁾	8 ⁰⁾	7 ⁷⁾	7 ⁴⁾	—	7 ⁰⁾	7 ¹⁾	6 ⁹⁾	—	—
1909	—	6 ³⁾	5 ⁴⁾	6 ²⁾	7 ⁴⁾	6 ⁹⁾	6 ³⁾	7 ⁹⁾	9 ⁷⁾	7 ⁴⁾	7 ⁵⁾	—	6 ⁸⁾	7 ⁰⁾	6 ⁹⁾	—	—
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 ⁵⁾	—	6 ⁸⁾	7 ⁰⁾	7 ⁰⁾	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 ⁷⁾	—	7 ⁰⁾	7 ²⁾	7 ²⁾	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 ⁰⁾	7 ⁵⁾	7 ²⁾	—	—
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 ⁰⁾	6 ⁹⁾	7 ²⁾	—	—

Źródła: Ob. tablicę 43.

¹⁾ 1858/42. — ²⁾ 1850/56. — ³⁾ Bez lat 1867/69. — ⁴⁾ 1846. — ⁵⁾ Od r. 1859, a bez lat 1864/66 i 1868/9. — ⁶⁾ Dla lat 1882 i 1885/6. — ⁷⁾ Dla r. 1894, 1897 i 1899/900. — ⁸⁾ Dla lat 1830/31, 1834, 1837, 1840. — ⁹⁾ Dla lat 1843, 1846, 1850. — ¹⁰⁾ Z wyjątkiem lat 1861 i 1865/6. — ¹¹⁾ Z wyjątkiem r. 1861 i 1868. — ¹²⁾ R. 1869. — ¹³⁾ 1880. — ¹⁴⁾ 1890. — ¹⁵⁾ 1900. — ¹⁶⁾ 1824/73. — ¹⁷⁾ Dla r. 1875 i 1880. — ¹⁸⁾ Dla r. 1885 i 1890. — ¹⁹⁾ Dla r. 1895 i 1900.

45. Liczba urodzeń w tysiącach.
Naissances en milliers. — Geburtenzahl in Tausenden.

W okresie	Przebieg urodzeń w tysiącach										W. Ks. Poz.	Prusy Król.	Prusy Ks.	Rej. Pol.	Rej. Olszt.	
	Wilens.	Kowień.	Grodz.	Minska	Mohyl.	Witebs.	Wołyn.	Podols.	Kijows.	Galicya						Śląsk Ciesz.
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1831/40	198 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1841/50	200	26 ⁹⁾	31 ⁹⁾	38 ⁹⁾	30 ⁹⁾	23 ⁹⁾	60 ⁹⁾	66 ⁹⁾	79 ⁹⁾	196	171 ⁴⁾	—	—	—	—	—
1851/60	205	44 ¹⁰⁾	43 ¹⁰⁾	53 ¹⁰⁾	45 ¹⁰⁾	38 ¹⁰⁾	75 ¹⁰⁾	88 ¹⁰⁾	98 ¹⁰⁾	234	—	—	—	—	—	—
1861/70	250 ²⁾	48	50	62	53	47	93	100	123	253	—	—	—	—	—	—
1871/80	272	52	56	75	63	52	112	119	151	276	—	—	—	—	—	—
1881/90	313	52	67 ¹¹⁾	97 ¹¹⁾	79 ¹¹⁾	62 ¹¹⁾	138 ¹¹⁾	135 ¹¹⁾	170 ¹¹⁾	306	—	—	—	—	—	—
1891/1900	377 ³⁾	63 ¹¹⁾	68	105	85	64	146	132	163	322	—	—	—	—	—	—
1901	400	64	53	111	92	68	152	143	179	327	—	—	—	—	—	—
1902	—	66	57	—	—	—	—	—	—	316	—	—	—	—	—	—
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	323	—	—	—	—	—	—
1904	437	—	—	—	—	—	—	—	—	312	—	—	—	—	—	—
1905	—	61	67	103	82	58	141	137	173	329	—	—	—	—	—	—
1906	431	62	66	104	86	62	148	137	181	321	—	—	—	—	—	—
1907	—	63	51	49	92	66	157	156	191	321	—	—	—	—	—	—
1908	438	61	50	52	82	62	147	146	180	317	—	—	—	—	—	—
1909	—	63	51	62	86	64	150	138	173	317	—	—	—	—	—	—
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	311	—	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	309	—	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Źródła: Ob. tabl. 43.

¹⁾ Bez r. 1831. — ²⁾ Bez lat 1864/67. — ³⁾ Bez r. 1895. — ⁴⁾ Tylko 1828/30. — ⁵⁾ Tylko r. 1880. — ⁶⁾ Tylko r. 1890. — ⁷⁾ Tylko r. 1900. — ⁸⁾ z wyjątkiem r. 1881/2. — ⁹⁾ Tylko r. 1846. — ¹⁰⁾ Od r. 1859, a bez lat 1864/66. — ¹¹⁾ Bez r. 1892/3.

47. Liczba zgonów w tysiącach.
Décès en milliers. — Todesfälle in Tausenden.

W okresie	Przeciętna coroczna liczba zgonów w tysiącach w okresach wyszczególnionych:											Prusy Ks.	Prusy Król.	Prusy Ks. do r. 1900, a od r. 1901 bez nich	Ref. Opol.	Ref. Olszt.	
	Król. Pol.	Wileńs.	Kowień.	Grodz.	Minska	Mohyl.	Witebs.	Wołyn.	Podols.	Kijows.	Galicya						Śląsk Cieszy.
	Bez nieżywo urodzonych																
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	18	31	—	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	25	35	—	—
1831/40	139 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	30	44	—	—
1841/50	161	32 ¹⁾	37 ¹⁾	35 ¹⁾	28 ¹⁾	30 ¹⁾	24 ¹⁾	42 ¹⁾	43 ¹⁾	54 ¹⁾	179 ⁶⁾	—	45	33	50	—	—
1851/60	183	26 ¹⁾	32 ¹⁾	27 ¹⁾	31 ¹⁾	29 ¹⁾	27 ¹⁾	51 ¹⁾	57 ¹⁾	67 ¹⁾	158 ⁷⁾	—	50	40	56	—	—
1861/70	181	30	30	35	38	34	27	63	74	89	210	18 ⁸⁾	47	41	56	—	—
1871/80	201	33	35	40	44	35	32	73	75	98	205	10 ⁹⁾	47	41	51	—	—
1881/90	234 ³⁾	38 ¹⁾	37 ¹⁾	43 ¹⁾	54 ¹⁾	43 ¹⁾	35 ¹⁾	82 ¹⁾	85 ¹⁾	106 ¹⁾	204	11 ⁴⁾	44	38	52	—	—
1891/1900	240	41	43	43	60	50	41	79	76	99	187	—	43	39	47	—	—
1901	—	38	37	40	58	46	38	83	80	101	210	—	38	35	45	—	—
1902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	42	35	47	—	—
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	42	35	47	—	—
1904	264	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	39	34	43	—	—
1905	—	41	41	47	61	51	41	96	106	114	214	—	43	38	45	—	—
1906	248	36	36	38	55	46	35	86	86	111	201	—	38	34	40	—	—
1907	—	36	34	25	55	43	34	82	82	110	197	—	38	34	41	—	—
1908	245	37	34	32	54	44	37	82	76	109	192	—	39	34	39	—	—
1909	—	35	34	39	53	44	37	87	86	122	203	—	39	34	39	—	—
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	37	32	38	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	198	—	38	32	39	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	32	38	—	—
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	30	37	—	—

Zródła: Ob. tablicę 43.

¹⁾ Od r. 1882. — ²⁾ Bez r. 1864/6. — ³⁾ Bez r. 1895. — ⁴⁾ Tylko r. 1900. — ⁵⁾ Tylko r. 1830. — ⁶⁾ Bez r. 1860. — ⁷⁾ Bez r. 1861. — ⁸⁾ Tylko r. 1880. — ⁹⁾ Tylko r. 1890. — ¹⁰⁾ Od r. 1883. — ¹¹⁾ Tylko r. 1846. — ¹²⁾ Z wyj. lat 1864/6, a z r. 1859/60. — ¹³⁾ Bez lat 1892/3.

48. Liczba zgonów na 1.000 mieszkańców.
Décès pour 1.000 habitants. — Todesfälle pro 1.000 Einwohner.

Rok	Na 1.000 mieszkańców wypadła przeciętnie corocznie zgonów w okresach wyszczególnionych:										z nieżywo urodz. do r. 1900, a od 1901 bez nich					
	Królestwo Polskie	Wiel- ska	Kowień- ska	Gro- dzka	Mińska	Mohy- łowska	Wielb- ska	Wołyń- ska	Pod- olska	Kijow- ska	Galicja	Śląsk Cie- szynski	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rejencya Opolska
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.4 ²⁾	29.8 ²⁾	32.2 ²⁾	—	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.2 ⁴⁾	—	34.1 ³⁾	31.6 ³⁾	29.6 ³⁾	—	—
1831/40	33.1 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	44.2 ⁵⁾	—	36.7 ⁶⁾	40.5 ⁶⁾	35.1 ⁶⁾	—	—
1841/50	33.8	39.9 ¹⁶⁾	40.5 ¹⁶⁾	39.7 ¹⁶⁾	27.6 ¹⁶⁾	35.2 ¹⁶⁾	30.1 ¹⁶⁾	29.4 ¹⁶⁾	28.2 ¹⁶⁾	31.0 ¹⁶⁾	32.5 ⁷⁾	34.0	33.4	34.3	33.6 ⁵⁾	—
1851/60	38.5	—	—	—	—	—	—	—	—	36.6 ⁸⁾	—	36.0	36.1	35.9	—	—
1861/70	29.6	26.3 ¹⁷⁾	26.7 ¹⁷⁾	29.3 ¹⁷⁾	28.8 ¹⁷⁾	31.0 ¹⁷⁾	36.9 ¹⁷⁾	31.4 ¹⁷⁾	34.3 ¹⁷⁾	34.2 ⁹⁾	—	31.5	32.5	32.0	—	—
1871/80	27.5	—	—	—	—	—	—	—	—	37.0	—	30.0	30.7	29.9	—	—
1881/90	25.9	27.5 ¹⁸⁾	24.5 ¹⁸⁾	31.9 ¹⁸⁾	26.6 ¹⁸⁾	28.0 ¹⁸⁾	26.0 ¹⁸⁾	33.6 ¹⁸⁾	31.2 ¹⁸⁾	36.2 ¹⁸⁾	—	31.7 ¹²⁾	27.5	28.8	28.4 ¹¹⁾	—
1891/1900	25.5	24.5 ¹⁹⁾	24.2 ¹⁹⁾	27.3 ¹⁹⁾	25.7 ¹⁹⁾	25.6 ¹⁹⁾	23.6 ¹⁹⁾	28.2 ¹⁹⁾	28.2 ¹⁹⁾	29.1 ¹⁹⁾	—	23.8	25.5	25.8	28.8 ¹³⁾	—
1901	24.0	24.3	26.8	25.2	25.5	27.3	25.8	24.3	23.6	25.6	—	22.4	24.6	23.7	26.3 ¹⁵⁾	—
1902	—	22.0	23.1	24.4	24.9	23.3	24.9	24.4	24.4	25.8	—	19.8	21.9	22.3	—	—
1903	—	24.0	21.4	26.1	24.9	23.6	25.7	25.1	25.0	25.9	—	21.8	22.0	23.2	—	—
1904	22.8	22.7	20.7	27.2	24.3	24.5	23.3	25.3	24.2	26.4	—	21.8	22.0	20.7	—	—
1905	—	22.8	24.5	25.7	24.0	25.4	24.1	27.3	30.5	27.5	—	21.6	23.1	22.1	24.1	19.3
1906	21.8	19.6	21.5	20.9	21.3	22.6	20.4	24.1	24.2	26.3	—	18.9	20.3	19.7	—	—
1907	—	19.4	19.9	13.6	20.8	20.9	19.9	22.7	22.8	25.9	—	19.0	20.3	20.1	—	—
1908	21.0	19.7	19.5	16.9	20.2	21.0	20.6	24.4	21.1	24.9	—	18.9	20.4	18.7	22.3	17.3
1909	20.3	18.6	19.0	23.1	19.2	20.0	20.4	23.1	23.5	27.5	—	19.0	20.2	19.2	21.3	18.4
1910	19.3	19.2	20.8	22.8	20.7	21.0	21.1	26.1	29.6	29.4	—	17.8	18.7	18.5	19.4	17.8
1911	19.1	18.2	19.2	20.0	18.3	17.7	17.1	22.0	25.1	22.3	—	17.9	18.9	18.6	21.0	17.4
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.8	18.5	18.0	18.6	16.8
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.2	17.2	17.4	19.1	16.3

Źródła: Ob. tablicę 43.

¹⁾ Bez r. 1831 ²⁾ Tylko dla r. 1816 i 1819. ³⁾ Tylko dla r. 1822, 1825 i 1828. ⁴⁾ Tylko dla r. 1830. ⁵⁾ 1824/73. ⁶⁾ Tylko dla r. 1831, 1834, 1837 i 1840. ⁷⁾ Tylko dla r. 1843, 1846 i 1850. ⁸⁾ Z wyj. lat 1851, 1855/6 i 1860. ⁹⁾ Z wyj. lat 1871 i 1878. ¹⁰⁾ Tylko r. 1880. ¹¹⁾ Tylko r. 1875 i 1880. ¹²⁾ Tylko r. 1890. ¹³⁾ Tylko r. 1885 i 1890. ¹⁴⁾ Tylko r. 1900. ¹⁵⁾ Tylko r. 1895 i 1900. ¹⁶⁾ Tylko r. 1846. ¹⁷⁾ Bez lat 1864/6 i 1868/9, a z latami 1859/60. ¹⁸⁾ Tylko dla r. 1882 i 1885/6. ¹⁹⁾ Tylko dla r. 1894, 1897 i 1899/1900.

49. Przyrost naturalny w tysiącach.
Excédent des naissances en milliers. — Geburtenüberschuss in Tausenden.

Rok	Przeciętny coroczny przyrost naturalny w tysiącach w okresach wyszczególnionych															
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodzienska	Minska	Mohylowska	Witebska	Wołyńska	Podolska	Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rejencya Opolska
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	22	11	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	10	20	12	—
1831/40	59 ⁴⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	6	8	9	—
1841/50	39	—6 ⁴⁾	—6 ⁴⁾	—4 ⁴⁾	10 ⁴⁾	0 ⁴⁾	—7 ⁴⁾	18 ⁴⁾	23 ⁴⁾	25 ⁴⁾	5	15	12	11	9	—
1851/60	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14 ⁵⁾	11	11	14	13	—
1861/70	136 ²⁾	18 ⁵⁾	11 ⁵⁾	17 ⁵⁾	22 ⁵⁾	16 ⁵⁾	9 ⁵⁾	24 ⁵⁾	31 ⁵⁾	31 ⁵⁾	76 ⁵⁾	22	29	19	20	—
1871/80	91	18	18	15	24	19	13	30	26	34	43	26	21	26	23 ¹³⁾	—
1881/90	112	19	17	16	31	28	17	39	44	53	71	3	28	22	23	—
1891/1900	143 ³⁾	25 ⁵⁾	18 ⁵⁾	24 ⁵⁾	43 ⁵⁾	36 ⁵⁾	19 ⁵⁾	56 ⁵⁾	50 ⁵⁾	64 ⁵⁾	102	35	27	27	34	—
1901	160	23	10	25	45	35	14	67	56	64	135	37	28	25	39	—
1902	—	28	20	31	53	46	22	69	63	78	117	42	31	27	42	—
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118	37	29	22	37	—
1904	173	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	42	32	26	39	9
1905	—	20	10	20	42	31	7	45	31	59	98	35	26	22	35	7
1906	183	26	17	28	49	40	16	62	51	70	128	41	31	27	41	9
1907	—	27	17	24	56	49	23	75	74	81	124	40	29	25	39	8
1908	193	24	16	20	52	38	18	65	70	71	125	39	29	27	38	9
1909	—	28	17	23	55	42	20	63	52	51	113	40	30	26	41	8
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118	41	31	27	43	8
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	111	38	29	25	39	8
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	30	27	44	9
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	30	27	40	9

Źródła: Ob. tablice 43.

¹⁾ Bez r. 1831. ²⁾ Bez r. 1864/7. ³⁾ Bez r. 1895. ⁴⁾ Tylko r. 1846. ⁵⁾ Od r. 1859, a bez lat 1864/66. ⁶⁾ Bez r. 1892/3.
⁷⁾ 1830. ⁸⁾ Bez r. 1860. ⁹⁾ Bez r. 1861. ¹⁰⁾ Tylko r. 1880. ¹¹⁾ Tylko r. 1890. ¹²⁾ Tylko r. 1890. ¹³⁾ Od r. 1883.

50. Przyrost naturalny na 1.000 mieszkańców.
Excedent des naissances pour 1.000 habitants. — Geburtenüberschuss pro 1.000 Einwohner.

Rok	Przeciętny coroczny przyrost naturalny na 1.000 mieszkańców w okresach wyszczególnionych:												Rejencya Polska	Rejencya Olzzyńska			
	Królestwo Polskie	Wileń- ska	Kowień- ska	Grodzińska	Mińska	Mohylowska	Witeb- ska	Wołyń- ska	Podol- ska	Kijow- ska	Galicya	Śląsk Cie- szyński			W. Ka- sząnskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24·6 ¹⁴⁾	25·0 ¹⁴⁾	22·8 ¹⁴⁾	—	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7·6 ⁸⁾	—	10·6 ¹⁵⁾	17·7 ¹⁵⁾	19·1 ¹⁵⁾	—	—
1831/40	13·7 ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5·3 ¹⁾	4·3 ⁷⁾	7·5 ⁷⁾	—	—	
1841/50	8·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11·1	12·2	7·7	—	—	
1851/60	4·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9·8	8·8	—	—	
1861/70	14·4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13·8	10·5	—	—	
1871/80	13·8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15·1	11·2	—	—	
1881/90	15·6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16·2	12·1	—	—	
1891/1900	14·4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16·3	12·1	—	—	
1901	16·0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·4	17·9	—	—	
1902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17·7	12·3	—	—	
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·6	13·3	—	—	
1904	14·9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18·1	11·0	—	—	
1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·6	13·6	—	—	
1906	16·1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17·4	15·9	—	—	
1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20·6	19·2	—	—	
1908	16·5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·6	17·8	—	—	
1909	14·2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·4	17·2	—	—	
1910	14·4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·1	17·7	—	—	
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14·9	12·9	—	—	
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19·9	16·9	—	—	
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18·3	17·4	—	—	
1914	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17·2	13·3	—	—	

Źródła: Ob. tablicę 43.

¹⁾ Od r. 1832. ²⁾ Tylko z r. 1846. ³⁾ Z wyj. lat 1864/6, 1868/9 a z latami 1859/60. ⁴⁾ Tylko dla r. 1882, 1885/6. ⁵⁾ Tylko dla r. 1894, 1897, 1899/1900. ⁶⁾ Tylko r. 1831, 1834, 1837 i 1840. ⁷⁾ Tylko r. 1842, 1846, 1850. ⁸⁾ Z wyj. lat 1851, 1855/6, 1860. ⁹⁾ Z wyj. r. 1861 i 1868. ¹⁰⁾ Z wyj. r. 1861 i 1868. ¹¹⁾ Tylko z r. 1880. ¹²⁾ Tylko r. 1890. ¹³⁾ Tylko r. 1900. ¹⁴⁾ Tylko r. 1816 i 1819. ¹⁵⁾ Tylko r. 1822, 1825, 1828. ¹⁶⁾ 1824/73.

Stosunki płci. Obszary b. Rzeczypospolitej, Śląsk Polski, Prusy Książęce, Rejencya Olsztyńska.

Relation des sexes. Provinces de l'ancienne Républ. Polon., Silésie pol., Prusse Orientale, Régence Olsztyn.

Geschlechterverhältnis. Gebiete der ehemaligen Poln. Rpl., Poln. Schlesien, Ostpreussen, Regierungsbezirk Allenstein.

51. Stosunek płci wśród ludności w szeregu lat okresu 1830—1910.

Relation des sexes de la population dans plusieurs années de l'époque 1830—1910.

Geschlechterverhältnis der Bevölkerung in einer Reihe von Jahren des Zeitraums 1830—1910.

Na 100 mężczyzn wypadło kobiet:									
w Królestwie Polskiem				w Galicyi				Na Śląsku Cieszyńskim	
w roku		w roku		w roku		w roku		w roku	
1871	106·3	1886	104·4	1830	105·0	1861	105·3	1869	108
1872	105·6	1887	104·4	1833	106·7	1862	105·0	1880	110
1874	106·2	1888	104·2	1837	105·9	1863	104·8	1890	109
1875	105·3	1889	107·9	1840	105·3	1864	104·5	1900	108
1876	105·4	1890	107·6	1843	105·3	1865	104·3	1910	101
1877	105·7	1891	106·9	1846	104·5	1866	104·4		
1878	106·0	1892	106·2	1850	107·2	1867	104·2		
1879	105·9	1893	105·6	1852	107·1	1869	102·6		
1880	105·1	1905	103·9	1853	107·1	1880	103·1		
1881	105·0	1906	103·9	1854	107·3	1890	102·7		
1882	104·9	1907	103·7	1857	106·4	1900	102·2		
1883	104·3	1908	103·8	1858	106·0	1910	103·8		
1884	104·5	1909	103·5	1859	105·7				
1885	104·2			1860	105·4				

Źródła: Królestwo Polskie Warsz. Komitet Statyst. Ludność cywilna. Galicya: 1830—49: Hain. 1850—59: Tafeln zur Statistik der öst. Monarchie. 1860—67: Mitteilungen aus dem Gebiete der Statistik i Statistisches Jahrbuch der öst. Monarchie. Dla lat późniejszych i dla Śląska Cieszyńskiego — Spisy ludności.

53²⁾. Rejencye pod panowaniem pruskim. Stosunek płci w urodzeniach w okresie 1819—1863¹⁾.

Régences sous le régime de la Prusse. Relation des sexes dans les naissances en 1819—1863.

Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. Geschlechterverhältnisse in der Geburtenzahl 1819—1863.

W okresie 1819—1863 r. na 100 urodzonych dziewcząt wypadło chłopców przeciętnie rocznie:					
Rejencya		Rejencya		Rejencya	
Poznańska . . .	105·49	Królewiecka . . .	105·64	Gdańska	105·76
Bydgoska	106·01	Gombińska	104·59	Kwidzyńska . . .	105·83

Źródła: Bergmann. Zur Geschichte der Entwicklung deutscher, polnischer u. jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen seit 1824. Tübingen 1883.

¹⁾ Dla obu rejencyi W. Ks. Poznańskiego dane o stosunku płci według wyznań w poszczególnych podokresach epoki rozpatrywanej, ob. tabl. 66.

²⁾ Tablica 52 znajduje się na str. 82.

52. Stosunek płci w liczbie urodzin. — Geschlechterverhältnis in der Geburtenzahl.
Relation des sexes dans le nombre des naissances. — Geschlechterverhältnis in der Geburtenzahl.

Rok	Przebiegiem corocznie w okresach wyszczególnionych na 100 urodzonych dziewcząt wypadło urodzonych chłopców:																
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodzień- ska	Mińska	Mohylow- ska	Witebska	Wołyńska	Podolska	Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Król.	Prusy Książ.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
1819	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1828/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1831/40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1841/50	—	104.8 ⁹⁾	104.3 ⁸⁾	108.9 ⁸⁾	103.2 ⁸⁾	105.6 ⁸⁾	105.4 ⁸⁾	103.9 ⁸⁾	109.3 ⁸⁾	106.8 ⁸⁾	105.8	—	—	—	—	—	—
1851/60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1861/70	99.4 ¹⁾	106.8 ²⁾	106.4 ²⁾	105.3 ²⁾	105.8 ²⁾	104.9 ²⁾	107.8 ²⁾	107.3 ¹¹⁾	105.3 ¹¹⁾	106.8 ¹¹⁾	106.2	—	—	—	—	—	—
1871/80	101.2	106.7	108.5	110.7	105.8	107.8	109.9	108.0	107.1	106.6	107.4 ²⁾	—	—	—	—	—	—
1881/90	101.7	107.7 ¹⁰⁾	109.4 ¹⁰⁾	112.8 ¹⁰⁾	109.4 ¹⁰⁾	108.0 ¹⁰⁾	109.6 ¹⁰⁾	108.6 ¹²⁾	107.5 ¹²⁾	106.8 ¹²⁾	105.9	—	—	—	—	—	—
1891/1900	102.0 ⁵⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106.2	—	—	—	—	—	—
1901	—	108.2	106.4	110.4	107.3	107.6	108.2	107.7	107.2	106.8	105.8	—	—	—	—	—	—
1902	—	108.9	106.5	111.1	108.8	107.6	107.1	108.3	106.5	108.9	105.5	—	—	—	—	—	—
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105.7	—	—	—	—	—	—
1904	102.6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106.0	—	—	—	—	—	—
1905	—	103.1	106.5	107.5	108.3	108.2	109.1	108.2	107.0	106.7	105.1	—	—	—	—	—	—
1906	102.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104.6	—	—	—	—	—	—
1907	—	106.2	106.8	106.8	107.9	107.8	107.3	107.8	106.7	106.6	106.0	—	—	—	—	—	—
1908	102.5	108.3	105.4	111.1	107.1	106.9	107.5	108.5	107.2	106.9	106.1	—	—	—	—	—	—
1909	—	109.8	104.0	110.9	107.7	106.3	107.5	107.6	106.3	107.4	106.5	—	—	—	—	—	—
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105.8	—	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106.5	—	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Źródła: Ob. tablicę 43.

¹⁾ Tyłko r. 1870. ²⁾ Tyłko r. 1871. ³⁾ Tyłko r. 1881. ⁴⁾ Tyłko r. 1890. ⁵⁾ Tyłko dla lat 1891/3. ⁶⁾ Tyłko r. 1900.
⁷⁾ R. 1819/73. ⁸⁾ Tyłko r. 1846. ⁹⁾ Bez r. 1864/6, a z r. 1859/60. ¹⁰⁾ Tyłko r. 1881. ¹¹⁾ Tyłko dla r. 1868/70. ¹²⁾ Tyłko r. 1881/3.

54. Stosunek płci w liczbie zgonów. — Relation des sexes dans le nombre des décès. — Geschlechterverhältnis in der Zahl der Todesfälle.

Rok	Przebieg corocznie w okresach wyszczególnionych na 100 zmarłych kobiet wypadła zmarłych mężczyzn:																
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodzieńska	Mińska	Mohylowska	Witebska	Wolynska	Podolska	Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Król.	Prusy Książ.	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
1816/20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1821/30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107.1 ¹⁾	—	—	—	—	—	—
1831/40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99.9	—	—	—	—	—	—
1841/50	—	126.6 ¹⁰⁾	107.3 ¹⁰⁾	104.7 ¹⁰⁾	95.8 ¹⁰⁾	104.7 ¹⁰⁾	106.1 ¹⁰⁾	101.0 ¹⁰⁾	117.0 ¹⁰⁾	100.0 ¹⁰⁾	102.8	—	—	—	—	—	—
1851/60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105.3 ²⁾	—	—	—	—	—	—
1861/70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106.0 ³⁾	—	—	—	—	—	—
1871/80	99.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108.5 ⁵⁾	—	—	—	—	—	—
1881/90	99.6	107.1 ¹¹⁾	102.6 ¹¹⁾	106.7 ¹¹⁾	100.7 ¹¹⁾	114.2 ¹¹⁾	109.7 ¹¹⁾	107.6 ¹²⁾	108.6 ¹²⁾	107.2 ¹²⁾	105.5	—	—	—	—	—	—
1891/1900	100.9 ⁸⁾	109.6	104.5 ⁸⁾	105.7 ⁸⁾	112.1 ⁸⁾	110.3 ⁸⁾	109.3 ⁸⁾	111.3 ¹³⁾	108.1	109.7	105.3	—	—	—	—	—	—
1901	—	109.4	101.6	103.2	110.8	107.0	107.4	107.7	109.4	109.5	104.5	—	—	—	111	108	107
1902	—	106.7	103.3	102.9	108.8	110.5	109.0	107.8	107.2	106.7	102.7	—	—	—	110	109	108
1903	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103.5	—	—	—	110	110	108
1904	103.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108.7	—	—	—	109	110	108
1905	—	108.4	105.4	106.6	111.0	109.1	111.7	109.5	110.3	110.6	103.9	—	—	—	109	110	107
1906	101.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101.4	—	—	—	109	111	107
1907	—	111.2	105.2	105.1	111.4	109.5	112.5	109.4	111.2	111.7	102.1	—	—	—	110	111	110
1908	102.4	110.2	106.6	108.2	110.5	109.2	112.8	110.5	112.3	114.1	104.2	—	—	—	109	110	108
1909	—	112.6	104.8	108.5	112.6	109.5	113.5	110.7	109.2	110.9	105.4	—	—	—	108	110	107
1910	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113.0	—	—	—	108	111	108
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	104.4	—	—	—	108	108	106
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	108	105

Źródła: Ob. tabl. 43.

¹⁾ Tytko r. 1830. ²⁾ Bez r. 1860. ³⁾ Bez r. 1861. ⁴⁾ Tytko r. 1870. ⁵⁾ Tytko r. 1871. ⁶⁾ Tytko r. 1880. ⁷⁾ Tytko r. 1890. ⁸⁾ Tytko r. 1891/3. ⁹⁾ Tytko r. 1900. ¹⁰⁾ Tytko r. 1846. ¹¹⁾ Tytko r. 1887. ¹²⁾ Tytko r. 1889. ¹³⁾ Tytko r. 1894/6.

55. Królestwo Polskie. Gubernie. Okres 1868—1908. Stan i ruch naturalny ludności w tysiącach i w stosunku do 1000 mieszkańców. Stosunek płci wśród ludności, w urodzeniach i zgonach. — Okres 1909—1911. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny na 1000 mieszkańców.

Gouvernements dans le Royaume de Pologne. Époque 1868—1908. État et mouvement naturel de la population. Données absolues et relatives sur 1000 habitants. Relation des sexes de la population, dans le nombre des naissances et des décès. — Période 1908—1911. Naissances, décès, excédent de naissances sur 1000 habitants. — Gouvernements in Königreich Polen. Zeitraum 1868—1908. Bevölkerungsstand u. natürliche Bewegung. Abs. u. Verhältniszahlen pro 1000 Einwohner. Geschlechterverhältnis in der Totalbevölkerung, in den Geburtenzahlen. u. Sterbefällen. — Zeitraum 1909—1911. Geburten, Sterbefälle, Geburtenüberschuss pro 1000 Einwohner.

	Ludność przeciętna w tysiącach	Przeciętna liczba coroczna wśród ludności cywilnej				Na 1000 mieszkańców cywilnych wypada corocznie				Na 100 mężczyzn wypada kobiet	Na 100 urodzeń dziewcząt wypada urodzeń chłopców	Na 100 zmarłych kobiet wypada zmarłych mężczyzn
		małżeństw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	małżeństw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego			
Miasto Warszawa:												
1868—1873	261	2	13	12	1	9.2	48.2	45.2	3.0	117	103.5	110.2
1874—1883	334	3	14	12	2	9.6	41.7	35.8	5.9	109	107.4	113.8
1884—1893	446	4	18	12	6	9.5	41.4	26.4	15.0	108	103.5	107.2
1904	771	6	28	16	12	7.9	36.9	20.8	16.1		90.0	92.4
1906	747	8	33	16	17	10.7	44.8	21.9	22.9	107.3	105.1	108.4
1908	752	7	23	15	8	8.7	31.1	19.6	11.5	109.7	114.1	106.1
Gub. Warszawska: (bez Warszawy)												
1868—1873	723	5	33	22	11	7.5	45.0	30.2	14.8		104.7	103.7
1874—1883	872	7	34	21	13	8.1	39.5	24.5	15.0	104.5	106.3	105.1
1884—1893	995	9	43	26	17	8.7	43.4	26.0	17.4	105.5	104.7	103.4
1904	1.479	9	59	34	25	6.4	40.2	23.2	17.0		104.1	104.9
1906	1.616	11	55	30	25	6.8	33.9	18.5	15.4	104.0	107.2	104.2
1908	1.650	11	59	32	27	6.8	35.6	19.1	16.5	104.2	102.3	106.1
Gub. Kaliska:												
1867—1873	637	5	28	17	11	7.7	44.9	26.7	18.2	106.0	98.3	98.4
1874—1883	730	6	28	18	10	8.0	38.4	24.1	14.3	106.6	100.0	96.1
1884—1893	824	6	32	20	12	7.5	38.2	23.4	14.8	107.0	98.5	97.7
1904	1.175	7	45	25	20	6.1	37.9	21.0	16.9		96.1	95.1
1906	1.118	7	46	25	21	6.4	40.3	22.4	17.9	103.9	95.6	98.3
1908	1.160	8	45	25	20	7.0	38.6	21.4	17.2	103.1	96.5	97.3
Gub. Piotrkowska:												
1867—1873	664	5	31	20	11	7.6	46.1	29.5	16.6	106.9	98.5	96.9
1874—1883	784	7	32	19	13	8.8	41.0	24.6	16.4	104.9	101.8	100.8
1884—1893	1.029	9	44	26	18	8.8	42.6	25.1	17.5	105.1	103.7	102.5
1904	1.764	13	73	44	29	7.1	41.2	24.7	16.5		100.8	102.2
1906	1.733	15	81	45	36	8.4	46.5	25.8	20.7	104.2	102.8	103.0
1908	1.813	16	90	44	46	9.0	49.8	24.1	25.7	104.0	100.2	102.9
Gub. Radomska:												
1867—1873	516	4	25	17	8	8.0	48.9	32.3	16.6	105.0	102.6	101.2
1874—1883	598	5	26	16	10	9.0	44.6	27.4	17.2	104.6	103.6	102.1
1884—1893	713	6	29	17	12	8.5	40.3	24.3	16.0	103.8	104.5	102.9
1904	1.074	6	40	25	15	5.7	37.3	23.3	14.0		101.8	102.8
1906	1.039	7	39	23	16	6.8	37.4	21.9	15.5	100.3	101.6	96.4
1908	1.048	8	42	23	19	7.2	39.9	22.1	17.8	100.6	103.3	97.5

	Ludność przeciętna w tysiącach	Przeciętna liczba coroczna wśród ludności cywilnej				Na 1000 mieszkańców cywilnych wypadła corocznie				Na 100 mężczyzn wypadła kobiet	Na 100 urodzeń dziewcząt wypadła urodzeń chłopców	Na 100 zmarłych kobiet wypadła zmarłych mężczyzn
		małżeństw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	małżeństw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego			
Gub. Kielecka :												
1867—1873	500	4	21	14	7	7.6	42.5	28.6	13.9	107.3	98.9	97.2
1874—1883	591	5	25	16	9	9.1	41.9	27.1	14.8	105.1	100.6	99.0
1884—1893	685	6	29	18	11	8.9	42.1	25.9	16.2	106.5	103.9	100.2
1904	1.018	5	33	20	13	5.2	32.3	20.0	12.3		106.0	105.6
1906	915	7	32	18	14	8.0	34.7	19.4	15.3	109.4	105.0	100.0
1908	956	7	32	17	15	7.3	33.7	18.0	15.7	107.1	107.4	104.1
Gub. Lubelska :												
1867—1873	673	5	28	19	9	7.7	41.2	28.7	12.5	106.4	99.1	97.6
1874—1883	803	7	33	22	11	8.5	41.4	27.6	13.8	106.0	101.0	99.0
1884—1893	974	8	41	25	16	8.3	42.4	26.2	16.2	105.0	103.4	97.1
1904	1.418	9	55	34	21	6.4	38.5	23.8	14.7		104.6	105.9
1906	1.395	9	49	29	20	6.5	35.4	20.9	14.5	100.8	103.8	101.5
1908	1.447	10	51	31	20	6.6	35.4	21.3	14.1	101.3	106.7	104.3
Gub. Siedlecka												
1867—1873	516	3	23	16	7	6.7	43.2	29.6	13.6	105.4	99.3	100.1
1874—1883	591	4	22	15	7	6.7	37.2	25.2	12.0	105.9	97.2	96.2
1884—1893	671	5	27	17	10	7.6	40.3	25.7	14.6	104.5	100.2	98.2
1904	941	6	38	22	16	6.1	40.2	23.1	17.1		99.2	109.2
1906	913	7	37	22	15	8.0	40.3	24.1	16.2	99.5	101.8	100.2
1908	931	7	37	21	16	7.2	39.7	21.8	17.9	99.5	97.2	102.3
Gub. Łomżyńska :												
1867—1873	470	3	19	13	6	6.7	41.4	28.2	13.2	103.0	107.0	100.6
1874—1883	525	4	21	14	7	8.5	39.7	27.3	12.4		102.2	99.6
1884—1893	600	5	24	17	7	8.7	40.9	29.1	11.8	105.4	106.2	103.3
1904	602	4	23	14	9	6.2	38.6	23.5	15.1		105.8	105.7
1906	611	4	20	12	8	6.7	32.3	19.9	12.4	105.1	109.6	104.9
1908	624	4	20	11	9	6.2	31.4	17.8	13.6	104.5	110.1	107.0
Gub. Płocka :												
1867—1873	461	3	19	13	6	7.3	42.6	28.6	14.0	108.5	99.8	98.5
1874—1883	515	4	21	14	7	8.8	41.8	27.3	14.5	107.9	102.4	101.7
1884—1893	598	5	25	17	8	8.5	42.4	28.1	14.3	106.5	103.3	101.8
1904	729	4	22	14	8	5.2	30.1	19.7	10.4		103.1	100.2
1906	667	4	21	15	6	5.7	32.2	21.9	10.3	102.3	101.9	101.0
1908	678	4	21	13	8	5.8	30.9	19.9	11.0	103.7	100.6	102.6
Gub. Suwalska :												
1863—1873	517	3	20	13	7	6.0	37.6	24.8	12.8	105.9	104.1	101.7
1874—1883	581	4	20	14	6	6.4	34.0	23.4	10.6	102.9	102.7	100.4
1884—1893	614	4	21	15	6	6.0	34.1	24.5	9.6	106.1	102.0	101.4
1904	618	3	21	16	5	4.1	33.5	26.2	7.3		102.2	100.3
1906	616	3	18	14	4	4.9	29.9	22.5	7.4	109.7	98.2	97.8
1908	629	3	18	13	5	4.7	29.0	21.5	7.5	108.3	99.8	97.3

Źródła: Prace Warszawskiego Komitetu Statystycznego tom XIII, XXIV, XXXII, XXXIX, część I oraz nasze obliczenia.

Gubernie	Na 1000 ludności wypadło								
	urodzeń			zgonów			przyrostu naturalnego		
	1911	1910	1909	1911	1910	1909	1911	1910	1909
Miasto Warszawa	27.5	29.2	31.9	21.0	20.9	21.8	6.5	8.3	10.1
Gub. Warszawska	31.7	31.2	31.2	18.6	17.0	18.5	13.1	14.2	12.7
» Kaliska . . .	34.5	36.3	36.9	19.3	19.2	19.8	15.2	17.1	17.1
» Piotrkowska . . .	49.6	46.2	48.6	22.7	22.9	25.0	26.9	23.3	23.6
» Radomska . . .	33.1	34.7	37.2	19.8	19.1	20.9	13.3	15.6	16.3
» Kielecka . . .	33.5	29.4	30.0	18.6	16.2	17.9	14.9	13.2	12.1
» Lubelska . . .	31.1	32.9	32.9	17.4	19.5	20.3	13.7	13.4	12.6
» Siedlecka . . .	28.5	33.2	35.6	16.7	19.9	20.9	11.8	13.3	14.7
» Łomżyńska . . .	27.7	25.2	23.5	16.9	17.7	16.8	10.8	7.5	6.7
» Płocka . . .	29.8	29.9	28.1	20.6	19.3	18.5	9.2	10.6	9.6
» Suwalska . . .	22.1	26.3	25.3	14.7	19.3	19.2	7.4	7.0	6.1
Król. Polskie . . .	33.8	33.7	34.5	19.1	19.3	20.3	14.7	14.4	14.2

Źródła: Otczot o sostojanji narodnago zdawja i organizacyi wraczebnoj pomoszci w Rossiji za 1911 god. (Wyd. Zarządu głównego inspektora lekarskiego min. spraw wewn.) Ptb. 1913.

56. Galicya. Obwody sądowe. Stan ludności 1910. Naturalny ruch ludności 1911. Dane absolutne i na 1000 mieszkańców.

Galicie. Arrondissements judiciaires. Etat de population 1910. Mouvement naturel 1911. Données absolues et sur 1000 habitants. — Galiziens einzelne Kreis- resp. Landesgerichtssprengel. Bevölkerungsstand 1910 u. natürliche Bewegung. Absolute Zahlen u. pro 1000 Einwohner.

Liczba p.	Obwody sądów krajow. (wzgl. obwodowych) 1912	Ludność z r. 1910 w tys.	Małżeństw	Urodzeń	Zgonów	Przyrost naturalny	Na 1.000 ludności			
							Małżeństw	Urodzeń	Zgonów	Przyrost naturalny
1	Lwów . . .	904.6	7.951	37.917	22.947	14.970	8.8	41.9	25.4	16.5
2	Brzeżany . . .	418.5	3.217	16.834	9.834	7.000	7.7	40.2	23.5	16.7
3	Czortków . . .	386.0	2.907	13.286	8.693	4.593	7.5	34.4	22.5	11.9
4	Kołomyja . . .	438.2	3.874	18.193	13.558	4.635	8.8	41.5	30.9	10.6
5	Przemyśl . . .	523.7	4.147	22.139	13.699	8.440	7.9	42.3	26.2	16.1
6	Sambor . . .	470.8	3.769	21.398	13.168	8.230	8.0	45.5	28.0	17.5
7	Sanok . . .	321.8	1.891	10.185	5.947	4.138	5.9	31.7	18.5	13.2
8	Stanisławów . . .	670.0	6.159	29.472	20.913	8.559	9.2	44.0	31.2	13.2
9	Stryj . . .	365.0	2.717	14.456	10.295	4.161	7.4	39.6	28.2	11.4
10	Tarnopol . . .	364.4	2.965	14.469	8.363	6.106	8.1	39.7	23.0	16.7
11	Złoczów . . .	472.8	3.505	17.028	9.772	7.256	7.4	36.0	20.7	15.3
12	Kraków . . .	682.6	5.589	24.571	16.156	8.415	8.2	36.0	23.7	12.3
13	Jasło . . .	293.8	1.393	7.985	5.617	2.368	4.7	27.2	19.1	8.1
14	Nowy Sącz . . .	346.5	2.318	11.884	8.249	3.635	6.7	34.3	23.8	10.5
15	Rzeszów . . .	551.6	3.824	20.449	12.074	8.375	6.9	37.1	21.9	15.2
16	Tarnów . . .	371.0	2.307	12.824	8.534	4.290	6.2	34.6	23.0	11.6
17	Wadowice . . .	444.4	3.413	16.103	10.078	6.025	7.7	36.2	22.7	13.5
	Galicya . . .	8.025.7	61.946	309.193	197.897	111.296	7.7	38.5	24.7	13.8

Źródła: Nasze obliczenia na zasadzie danych spisu ludności 1910 r. i danych urzędowych o ruchu ludności.

57. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny na wsi i w miastach w dzielnicach poszczególnych. Dane względne w stosunku do Naissances, décès, excédent des naissances par provinces particulières par villes et villages. Données relatives pour 1000 habitants par an. — Natürliche Bevölkerungsbewegung in den einzelnen Landesteilen in Stadt u. Land. Verhältniszahlen pro 1000 Einwohner jährlich.

Liczba parządk.	Dzielnice	Na 1000 mieszkańców wypada bez nieżywo urodzonych:						w miastach z ludn. powyżej 20.000					
		wogóle		na wsi		w miastach		urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego
		urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego
1	W Królestwie Polskiem 1908 ¹⁾ . . .	37.5	21.0	16.5	37.7	21.1	16.6	36.8	20.6	16.2	37.4	26.6	10.8
2	w Galicyi 1902 ²⁾	44.7	28.6	16.1	46.6	28.9	17.7	40.4	27.8	12.6	37.4	26.6	10.8
3	na Śląsku Cieszyńskim przeciętnie corocznie 1901—1910 ³⁾	38.2	21.6	16.6	38.1	19.7	13.4	38.6	19.9	18.7	31.1	17.8	13.3
4	w Wielkiem Księstwie Poznańskiem	38.4 ³⁾	19.3 ⁴⁾		40.7 ³⁾	18.0 ⁴⁾		33.7 ³⁾	20.8 ⁴⁾				
5	w Prusach Królewskich	38.0 ³⁾	21.4 ⁴⁾		40.7 ³⁾	19.8 ⁴⁾		32.8 ³⁾	21.8 ⁴⁾				
6	w Prusach Książęcych	32.0 ³⁾	20.3 ⁴⁾		33.9 ³⁾	19.6 ⁴⁾		27.7 ³⁾	21.4 ⁴⁾				
7	w Rejencyi Olsztyńskiej	33.9 ³⁾			35.9 ³⁾			27.7 ³⁾					
8	» Opolskiej	40.5 ³⁾			42.6 ³⁾			34.5 ³⁾					

¹⁾ Wśród ludności cywilnej. ²⁾ Pod miastem rozumie się gminę z ludnością powyżej 5.000. ³⁾ Przeciętnie corocznie w okresie 1906/10. ⁴⁾ R. 1907; obliczenie w stosunku do liczby ludności z r. 1905 wraz z jej przyrostem naturalnym 1906 r. **Źródła:** Kr. Pol. Trudy XXXIX I. Galicya: óst. Statistyk i nasze obliczenia. Śląsk Cieszy.: Schlesiens Bevölkerung. Opawa 1912. (Wyd. urz. stat. Wyd. kraj. śląskiego) i nasze obl. Ziemie pod panow. pruskim. pruskim. Jahrbuch pruski 1912. Preus. Statist. Tom 213.

58. Królestwo Polskie. Okres 1870—1909. Coroczny stan i ruch natur. ludności na wsi i w mieście (matelstwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny). Dane absolutne i względne na 1000 mieszkańców¹⁾.

Royaume de Pologne. Époque 1870—1909. État et mouvement naturel (mariages, naissances, décès, excédent des naissances) de la population urbaine et rurale par année. Données absolues et relatives sur 1000 habitants.

Königreich Polen. Zeitraum 1870—1909. Alljährlicher Bevölkerungsstand und natürl. Bewegung (Eheschliessungen, Geburten, Sterbefälle, Geburtenüberschuss) der Stadt- u. Landbevölkerung. Absolute Zahlen in Tausenden u. Verhältniszahlen pro 1000 Einwohner alljährlich.

Rok	Ludność cywilna w dniu 1 stycznia, starego stylu		Wśród ludności cywilnej na wsi			Wśród ludności cywilnej w miastach			Na 1000 mieszkańców cywilnych wsi wypada			Na 1000 mieszkańców cywilnych miast wypada						
	wsie i miasta	miasta	matelstw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	matelstw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego	matelstw	urodzeń	zgonów	przyrostu naturalnego				
	w tysiącach		w tysiącach			w tysiącach			w tysiącach			w tysiącach						
1870	4.991	912	87	250	155	95	8	43	31	12	7.4	46.0	27.0	19.0	8.8	47.1	34.0	13.1
1871	5.102	986	87	220	121	99	10	47	30	17	7.3	43.2	23.8	19.4	10.1	47.7	30.4	17.3
1872	5.184	1.009	87	217	150	67	8	42	37	5	7.1	41.8	28.8	13.0	7.9	41.6	36.7	4.9
1873	5.265	1.073	88	226	193	33	8	47	47	0	7.1	42.9	36.7	6.2	7.5	43.8	43.8	0.0
1874	5.341	1.058	41	250	136 ¹¹⁾	94 ¹¹⁾	9	47	49	—	7.7	43.1	27.8 ¹¹⁾	15.3 ¹¹⁾	8.5	44.4	46.3	—
1875	5.436	1.079	40 ³⁾	207 ³⁾	126 ³⁾	81 ³⁾	13	61	43	18	8.1 ³⁾	41.5 ³⁾	25.3 ³⁾	16.2 ³⁾	12.0	56.5	39.6	16.9
1876	5.519	1.120	47	232	132	100	9	42	28	14	8.4	42.1	23.9	18.2	8.0	37.5	25.0	12.5
1877	5.622	1.149	36 ⁴⁾	206 ⁴⁾	124 ⁴⁾	82 ⁴⁾	11	63	42	21	7.1 ⁴⁾	40.1 ⁴⁾	24.3 ⁴⁾	15.8 ⁴⁾	9.6	54.8	36.6	18.2
1878	5.702	1.158	40 ⁴⁾	207 ⁴⁾	139 ⁴⁾	?	12	59	46	13	7.8 ⁴⁾	39.9 ⁴⁾	26.8 ⁴⁾	?	10.4	50.9	39.7	11.2
1879	5.776	1.202	47 ⁴⁾	202 ⁸⁾	126 ⁸⁾	76 ⁸⁾	14	81	56	25	8.9 ⁴⁾	42.2 ⁸⁾	26.4 ⁸⁾	15.8 ⁸⁾	1.6	67.4	46.6	20.8
1880	5.862	1.243	43 ⁵⁾	200 ⁵⁾	125 ⁵⁾	75 ⁵⁾	19	79	60	19	8.9 ⁵⁾	40.9 ⁵⁾	25.7 ⁵⁾	15.2 ⁵⁾	15.3	63.6	48.2	15.4
1881	5.953	1.279	44 ⁵⁾	198 ⁵⁾	133 ⁵⁾	65 ⁵⁾	19	79	67	12	8.8 ⁵⁾	39.9 ⁵⁾	26.9 ⁵⁾	13.0 ⁵⁾	14.9	61.8	51.4	10.4
1882	6.033	1.296	52 ⁴⁾	226 ⁴⁾	157 ⁴⁾	69 ⁴⁾	14	64	49	15	9.4 ⁴⁾	41.1 ⁴⁾	28.5 ⁴⁾	12.6 ⁴⁾	10.8	49.4	37.8	11.6
1883	6.129	1.293	48 ⁴⁾	226 ⁴⁾	140 ⁴⁾	86 ⁴⁾	15	65	46	19	8.5 ⁴⁾	40.3 ⁴⁾	25.0 ⁴⁾	15.3 ⁴⁾	11.6	50.3	35.6	14.7
1884	6.217	1.328	51	248	153	95	10	44	31	13	8.2	40.0	24.6	15.4	7.5	33.1	23.3	9.8
1885	6.334	1.354	53	264	173	91	10	43	30	11	8.3	41.6	27.2	14.4	7.4	31.8	23.6	8.2
1886	6.447	1.404	56	269	165	104	12	45	32	15	8.7	41.8	25.7	16.1	8.5	32.1	21.3	10.8
1887	6.546	1.445	51 ⁴⁾	253 ⁴⁾	150 ⁴⁾	103 ⁴⁾	16	73	50	23	8.5 ⁴⁾	42.3 ⁴⁾	25.1 ⁴⁾	17.2 ⁴⁾	11.1	50.5	34.6	15.9

1888	6.557	1.510	55 ⁴⁾	282	168	114	12	53	36	17	8·3 ⁴⁾	42 ⁴⁾	25·3	17·1	7·9	35·1	23·8	11·3
1889	6.680	1.445	62	292	180	112	13	60	41	19	9·3	43·7	27·0	16·7	9·0	41·5	28·4	18·1
1890	6.792	1.465	50 ⁴⁾	264 ⁴⁾	166 ⁴⁾	98 ⁴⁾	17	86	52	34	8·1 ⁴⁾	42·6 ⁴⁾	26·8 ⁴⁾	15·8 ⁴⁾	11·6	58·7	35·5	23·2
1891	6.932	1.508	42 ⁵⁾	235 ¹⁰⁾	134 ¹⁰⁾	101 ¹⁰⁾	25	123	74	49	7·7 ⁶⁾	43·2 ¹⁰⁾	24·6 ¹⁰⁾	18·6 ¹⁰⁾	16·6	81·6	49·1	32·5
1892	7.073	1.552	43 ⁷⁾	261 ⁴⁾	184 ⁴⁾	77 ⁴⁾	24	80	57	23	7·5 ⁷⁾	40·4 ⁴⁾	28·4 ⁴⁾	12·0 ⁴⁾	15·5	51·5	36·7	14·8
1893	7.213	1.596	48 ⁷⁾	282 ⁴⁾	176 ⁴⁾	106 ⁴⁾	26	88	54	34	8·2 ⁷⁾	42·8 ⁴⁾	26·7 ⁴⁾	16·1 ⁴⁾	16·3	55·1	33·8	21·3
1894																		
1895																		
1896																		
1897	7.243	2.159																
1898																		
1899																		
1900																		
1901																		
1902																		
1903																		
1904	9.242	2.346	54	347	211	136	17	90	53	37	5·9	37·5	22·9	14·6	7·3	38·2	22·5	15·7
1905	8.920	2.392																
1906	8.999	2.371	61	335	194	141	21	96	54	42	6·8	37·2	21·6	15·6	9·0	40·6	22·8	17·8
1907	9.054	2.451																
1908	9.186	2.502	64	346	194	152	20	92	52	40	6·9	37·7	21·1	16·6	8·0	36·8	20·6	16·2
1909	9.320	2.615																
1910																		
1911 ¹²⁾	9.560	2.907																
1912 ¹²⁾	9.804	2.972																
1913	10.063	2.995																

¹⁾ Dane dla urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na wsi i w miastach w Kr. Polskiem w r. 1906 i 1908 według wyznań. Ob tabl. 64. ²⁾ Tablicę ruchu naturalnego na wsi w okresie 1870—1893 wyjęto z XIII tomu prac Komitetu Statystycznego Warszawskiego i przedrukowano z nieznacznymi uzupełnieniami pomimo, że zawiera szereg danych wiele nieprawdopodobnych. ³⁾ Bez gub. Łomżyńskiej. ⁴⁾ Bez gub. Siedleckiej. ⁵⁾ Bez gub. Łomżyńskiej i Siedleckiej. ⁶⁾ Bez gub. Lubelskiej. ⁷⁾ Bez gub. Radomskiej i Siedleckiej. ⁸⁾ Bez gub. Siedleckiej i Suwalskiej. ⁹⁾ Bez gub. Kaliskiej. ¹⁰⁾ Bez gub. Lubelskiej i Siedleckiej. ¹¹⁾ W tym dla gub. Łomżyńskiej obliczenia przypuszczalne. ¹²⁾ Ludność obecna.

Źródła: Dane Komitetu Statystycznego Warszawskiego tom 13, 24, 32, 39, cz. I, oraz nasze na ich zasadzie obliczenia. Dla r. 1911 i 1912 ludność obecna według Jeżegodnika Rossji; dla r. 1913 — ludność cywilna — nieopublikowane dane Warszawskiego Komitetu Statystycznego.

59. W. Księstwo Poznańskie, Prusy Królewskie, Prusy Książęce, R. Olsztyńska, R. Opolska. Okres 1876—1910. Urodzenia w miastach, na wsi. Na 1000 mieszkańców. Gr. D. de Posen, Prusse Occid., Prusse Orient., R. Olszt., R. Opole. Période 1876—1910. Naissances par villes et campagne. Sur 1000 habitants. — Grossherzogtum Posen, Westpreussen, Ostpreussen, Reg. Alleust., Reg. Oppeln. Zeitraum 1876—1910. Geburten in Stadt u. Land. Pro 1000 Einwohner.

Powiaty i Rejencye	Na 1000 mieszkańców wypada przeciętnie corocznie urodzeń żyw.:			W miastach
	Orgołem	Na wsi	W	
W. Ks. Poznańskie:				
1876—1880	44.69	46.69	39.51	
1881—1890	42.11	44.37	36.42	
1891—1895	41.45	43.95	35.39	
1896—1900	42.21	45.88	34.49	
1901—1905	41.02	43.72	35.55	
1906—1910	38.35	40.73	33.74	
Prusy Królewskie:				
1876—1880	44.55	46.61	38.78	
1881—1890	42.81	45.36	36.22	
1891—1895	41.63	44.61	34.43	
1896—1900	42.08	45.06	35.19	
1901—1905	40.71	43.40	34.99	
1906—1910	38.00	40.70	32.82	

60. Królestwo Polskie. Miasta z ludnością powyżej 25.000 w r. 1909. Coroczny stan przyrost naturalny.

Royaume de Pologne. Villes de plus de 25.000 en 1909. Population par années 1904—1909. Königreich Polen. Städte mit über 25.000 Einwohner 1909. Bevölkerung nach Jahren

Miasta z ludnością w dniu 1. I. 1909 r. powyżej 25.000 mieszkańców	Ludność cywilna w tys. w d. 14. I.						Liczby absolutne								
							Małżeństw			Urodzeń			Zgonów		
	1904	1905	1906	1907	1908	1909	w roku			w roku			w roku		
						1904	1906	1908	1904	1906	1908	1904	1906	1908	
Warszawa	771	768	747	765	752	764	6.123	7.982	6.532	28.458	33.435	23.346	16.066	16.351	14.746
Łódź	329	344	329	328	341	394	3.472	3.762	4.022	16.658	18.385	25.137	10.508	9.854	10.964
Sosnowice	57	61	63	67	70	81		294	430		2.343	2.400		1.330	1.141
Częstochowa	60	61	63	66	67	70	579	677	855	2.880	2.865	3.110	1.812	1.538	1.557
Lublin	60	60	58	58	62	62	340	212	282	1.475	1.050	1.500	1.632	986	1.396
Kalisz	28	28	29	36	40	47	194	175	277	998	1.212	1.192	360	497	637
Będzin	35	35	36	37	41	46	193	256	248	974	1.265	1.077	673	686	573
Radom	32	26	30	39	38	40	167	269	348	1.689	2.222	2.738	1.418	1.530	1.638
Piotrków	33	34	34	34	37	38	151	281	308	892	1.271	1.337	510	823	853
Pabjanice	34	35	34	35	35	37	228	306	297	1.334	1.272	1.454	549	721	676
Włocławek	26	28	28	32	33	33	229	279	246	1.387	1.311	1.395	787	1.023	709
Kielce	26	22	27	31	31	31	193	114	81	1.192	374	280	727	343	173
Płock	30	30	30	31	31	31	169	184	171	817	735	535	656	608	563
Tomaszów Piotr.	19	16	21	26	27	27	188	246	213	955	744	862	438	410	379
Łomża	24	24	24	24	25	27	45	183	136	300	603	711	172	478	493

¹⁾ Tablicę tę zbudowano na danych Warszawskiego Komitetu Statystycznego pomimo, **Źródła:** Dane z Warsz. Komit. Statyst. Tom XXII, XXIII, XXIV, XXVI, XXXII, XXXIII,

Prusy Książęce:	1876--1880	39-92	41-19	35-43
	1881--1890	40-29	42-27	33-91
	1891--1895	38-92	41-30	31-91
	1896--1900	37-32	39-68	30-91
	1901--1905	34-62	37-12	28-55
	1906--1910	31-97	33-91	27-67
Rejencya Olsztyńska	1876--1880	44-77	45-96	38-43
	1881--1890	46-07	47-98	37-13
	1891--1895	43-79	45-98	34-74
	1896--1900	40-69	42-94	32-20
	1901--1905	36-94	39-25	29-01
	1906--1910	33-90	35-85	27-71
Rejencya Opolska:	1876--1880	42-03	43-29	36-73
	1881--1890	42-22	43-94	35-53
	1891--1895	45-19	47-18	38-10
	1896--1900	45-31	46-88	40-24
	1901--1905	43-24	45-23	37-30
	1906--1910	40-52	42-57	34-46

Źródła: Statistisches Jahrbuch für den preussischen Staat 1912.

dności w r. 1904--1909. Ruch ludności w r. 1904, 1906, 1908. (Małżeństwa, urodzenia, zgony, Dane absolutne i na 1000 mieszk.').
 Mouvement naturel de la population en 1904, 1906, 1908. Données absolues et relatives.—
 1904—1909. Natürliche Bevölkerungsbewegung 1904, 1906, 1908. Absolute u. Verhältniszahlen.

Liczby absolutne			Na 1000 mieszkańców cywilnych wypadu											
przyrostu naturalnego			Małżeństw w roku			Urodzeń w roku			Zgonów w roku			przyrostu naturalnego w r.		
1904	1906	1908	1904	1906	1908	1904	1906	1908	1904	1906	1908	1904	1906	1908
12.392	17.084	8.600	7-94	10-69	7-69	36-91	14-76	31-05	20-84	21-89	19-61	16-07	22-87	11-44
6.150	8.531	14.173	10-55	11-43	11-79	50-63	55-88	73-71	31-94	29-95	32-15	18-69	25-93	41-56
	1.013	1.259		4-67	6-14		37-19	34-29		21-11	16-30		16-08	17-99
1.068	1.327	1.553	9-65	10-76	12-76	48-00	45-48	46-42	30-20	24-41	23-24	17-80	21-07	23-18
157	64	104	5-67	3-66	4-55	24-58	18-10	24-19	27-20	17-00	22-52	-2-62	1-10	1-67
638	715	555	6-93	6-04	6-93	35-64	41-79	29-80	12-86	17-14	15-94	22-79	24-65	13-86
301	579	504	5-51	7-11	6-05	27-83	35-14	26-27	19-23	19-06	13-98	8-60	16-08	12-29
271	692	1.100	5-22	8-97	9-16	52-78	74-07	72-05	44-31	51-00	43-11	8-47	23-07	28-94
382	443	484	4-58	8-26	8-32	27-04	37-38	36-14	15-46	24-20	23-06	11-58	13-18	13-08
785	551	778	6-71	9-00	8-49	39-24	37-42	41-54	16-15	21-21	19-31	23-09	16-21	22-23
600	288	686	8-81	9-96	7-45	53-35	46-82	42-27	30-27	36-54	21-48	23-08	10-28	20-79
465	31	107	7-42	4-22	2-61	45-84	13-85	9-03	27-96	12-70	5-58	17-88	1-15	3-45
161	127	28	5-63	6-13	5-62	27-23	24-50	17-26	21-87	20-27	18-16	5-36	4-23	-0-90
517	334	483	9-89	11-71	7-89	50-26	35-43	31-93	23-05	19-52	14-04	27-21	15-91	17-89
128	125	218	1-88	7-63	5-44	12-50	25-13	28-44	7-17	19-92	19-72	5-33	5-21	8-72

że się one bardzo często wysoce nieprawdopodobnymi wydawały.

XXXIX, cz. I, oraz nasze wyliczenia.

61. Miasta ziem pod panowaniem austriackim z ludnością powyżej 25.000 naturalny). Dane absolutne
 Villes sous le régime autrichien de plus de 25.000 habitants en 1912. État de
 1906-1911. Données absolues et sur 1000 habitants. — Städte unter österreich-
 1906-1912. Geburten, Todesfälle, Geburtenüberschuss

Liczba bieżąca	Miasta z ludnością powy- żej 25.000 w r. 1912	Ludność obecna obliczona dla środku roku w tysiącach							Liczba urodzeń			
		1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1906	1907	1908	1909
1	Lwów	176.5	179.5	182.5	185.5	206.6	208.9	213.6	6.085	5.908	6.024	6.080
2	Kraków	101.8	103.8	105.9	108.0	150.3	153.5	159.1	2.785	2.917	2.884	2.969
3	Przemyśl	51.7	52.6	53.6	54.6	54.1	54.5	55.3	1.453	1.525	1.510	1.653
4	Kołomyja	35.8	36.1	36.4	36.7	40.5	40.8	41.5	1.231	1.269	1.236	1.178
5	Drohobycz	20.3	20.4	20.6	20.7	35.9	36.7	38.4	947	985	943	950
6	Tarnów	33.7	34.0	34.4	36.4	37.3	37.6	38.2	1.163	1.151	1.104	1.081
7	Tarnopol	32.0	32.3	32.6	32.8	33.9	34.0	34.4	531	505	580	469
8	Stanisławów	34.1	34.7	35.4	36.1	33.3	33.5	33.8	786	634	909	866
9	Stryj	26.8	27.4	28.1	28.7	30.2	30.5	31.2	658	773	710	654
10	N. Sącz	21.3	21.7	22.1	22.4	25.4	25.7	26.3	835	825	836	815
11	Rzeszów	21.0	21.3	22.3	23.1	26.8	27.0	25.5	563	605	725	708
12	Jarosław	24.9	25.3	25.7	26.1	25.0	25.1	25.5	746	730	707	703

Liczba bieżąca	Miasta	Na 1000 mieszkańców wypada uro- dzeń w roku					
		1906	1907	1908	1909	1910	1911
1	Lwów	34.5	33.5	33.0	32.8	30.4	31.4
2	Kraków	27.3	28.1	27.2	27.5	27.6	29.0
3	Przemyśl	28.1	29.0	28.2	30.3	29.0	27.6
4	Kołomyja	34.4	35.1	33.9	32.1	27.8	27.9
5	Drohobycz	46.7	48.3	45.9	45.9	30.8	29.1
6	Tarnów	34.5	33.8	32.1	29.5	26.5	29.0
7	Tarnopol	16.6	15.6	17.8	14.3	31.7	22.6
8	Stanisławów	23.1	18.2	25.7	24.9	25.3	24.2
9	Stryj	24.6	28.2	25.3	22.8	31.9	18.5
10	N. Sącz	39.1	38.0	37.8	36.3	34.9	33.6
11	Rzeszów	26.9	28.3	32.5	30.6	25.6	27.1
12	Jarosław	30.0	28.8	27.5	26.9	21.4	22.5

Źródła: Dla stanu ludności wszystkich miast i dla ruchu wszystkich z wyjątkiem Krakowa i Lwowa — »Wochenausweis über Geburten und Sterbefälle« (Dodatek do »Das österreichische Sanitätswesen«) i »Jahresausweise über Geburten und Sterbefälle« (Wyd. centr. Komisji statyst.). — Dla ruchu w Krakowie i Lwowie — Öst. Statistik. i nasze obliczenia.

w r. 1912. Stan i ruch natur. ludn. w okresie 1906—1912 (ur., zgony, przyrost i na 1000 mieszkańców.
la population par années 1906—1912. Naissances, décès, excédent de naissances chischer Herrschaft mit über 25.000 Einw. 1912. Bevölkerungsstand nach Jahren 1906—1911. Abs. Zahlen u. pro 1000 Einwohner.

żywych		Liczba zgonów bez nie- żywo urodzonych						Przyrost naturalny w roku					
1910	1911	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1906	1907	1908	1909	1910	1911
6.294	6.565	4.020	4.078	4.195	4.380	4.028	4.089	2.065	1.880	1.829	1.700	2.266	2.476
4.121	4.455	2.895	2.777	3.003	2.910	3.561	3.833	-110	140	-119	59	560	622
1.569	1.504	885	949	970	1.009	1.019	984	568	576	540	644	550	520
1.125	1.139	877	817	740	833	718	813	354	452	496	345	407	326
1.169	1.068	729	750	571	680	686	722	218	235	372	270	483	346
987	1.088	785	774	761	733	787	803	378	377	343	348	200	285
1.072	770	746	726	803	786	703	694	-215	-221	-223	-267	369	76
841	810	592	614	585	659	511	573	194	20	324	207	330	237
964	564	642	604	642	684	629	743	16	169	68	30	335	-179
887	864	416	450	523	482	520	453	419	375	313	333	367	411
686	732	442	424	412	437	453	418	121	181	313	271	233	314
539	565	536	420	477	535	437	467	210	310	230	168	102	98

Na 1000 mieszkańców wypada zgo- nów w roku						Przyrost naturalny na 1000 mieszk.					
1906	1907	1908	1909	1910	1911	1906	1907	1908	1909	1910	1911
22.8	22.7	23.0	23.6	19.5	19.6	+11.7	+10.8	+10.0	+9.2	+10.9	+11.8
28.4 ¹⁾	26.8 ¹⁾	28.4 ¹⁾	26.9 ¹⁾	23.7 ¹⁾	25.0 ¹⁾	-1.1	+1.3	-1.2	+0.6	+3.9	+4.0
17.1	18.0	18.1	18.5	18.7	18.1	+11.0	+11.0	+10.1	+11.8	+10.3	+9.5
24.5	22.6	20.3	22.7	17.7	19.9	+9.9	+12.5	+13.6	+9.4	+10.1	+8.0
36.0	36.7	27.8	32.8	19.1	19.7	+10.7	+11.6	+18.1	+13.1	+11.7	+9.4
23.3	22.7	22.1	21.1	21.1	22.4	+11.2	+11.1	+10.0	+8.4	+5.4	+6.6
23.3	22.5	24.7	22.4	20.8	20.4	-6.7	-6.9	-6.9	-8.1	+10.9	+2.2
17.4	17.7	16.5	18.3	15.3	17.1	+5.7	+0.5	+9.2	+6.6	+10.0	+7.1
24.0	22.0	22.9	23.8	20.8	24.3	+0.6	+6.2	+2.4	-1.0	+11.1	-5.8
19.5	20.7	23.7	21.5	20.5	21.1	+19.6	+17.3	+14.1	+14.8	+14.4	+12.5
21.1	19.9	18.5	18.9	16.9	15.5	+5.8	+8.4	+14.0	+11.7	+8.7	+11.6
21.5	16.6	18.5	20.5	17.5	18.6	+8.5	+12.2	+9.0	+6.4	+3.9	+3.9

¹⁾ Niezwykle duża śmiertelność w Krakowie jest wynikiem ogromnej liczby chorych obcych przybywających do szpitali i klinik krakowskich, którzy w Krakowie umierają, np. r. 1911 z ogółu zmarłych w Krakowie było 27% obcych, t. j. takich, którzy dla leczenia się przybyli do Krakowa.

62. Obwody miejskie („Stadtkreise“) na ziemiach pod panowaniem pruskim z ludnością powyżej 25.000 w r. 1910¹⁾. — Stan ludności w r. 1910. Ruch naturalny 1909—1911. Dane absolutne i na 1000 mieszkańców. Villes sous le régime prussien de plus de 25.000 habitants en 1910. État de population 1910. Mouvement naturel 1909—1911. Données abs. et sur 1000 habitants. — Stadtkreise unter preussischer Herrschaft. Bevölkerungsstand 1910 u. natürliche Bewegung 1909—1911. Abs. Zahlen u. pro 1000 Einwohner.

Obwody miejskie („Stadtkreise“)	Ludność w r. 1910 w tysiącach		Liczba małżeństw			Liczba urodzeń bez nieżywo urodzonych			Liczba zgonów			Przyrost naturalny			Na 1000 mieszkańców wypada przeciętnie co rocznie w trzyleciu 1909—1911:					
	1909	1910	1910	1911	1909	1910	1911	1909	1910	1911	1909	1910	1911	1909	1910	1911	małż.	urodz.	zgon.	przyr. natur.
	Gdańsk	170,3	1.184	1.197	1.205	5.239	5.122	4.701	3.326	3.069	3.156	1.913	2.053	1.545	7,0	29,5	18,7	7,0	29,5	18,7
Poznań	156,7	1.033	999	1.122	5.280	5.248	5.274	3.209	3.201	3.284	2.071	2.047	1.990	6,7	33,6	20,6	6,7	33,6	20,6	13,0
Huta Królewska	72,6	509	488	463	3.301	3.110	3.020	1.571	1.245	1.510	1.750	1.865	1.510	6,7	43,3	19,9	6,7	43,3	19,9	23,4
Gliwice	67,0	404	408	439	2.545	2.376	2.346	1.180	1.033	1.088	1.365	1.343	1.258	6,2	36,1	16,4	6,2	36,1	16,4	19,7
Eiblag	58,6	400	431	437	1.789	1.776	1.854	1.292	1.103	1.128	497	673	726	7,2	30,8	20,0	7,2	30,8	20,0	10,8
Bydgoszcz	57,7	337	385	395	1.408	1.362	1.331	1.018	1.036	994	390	326	337	6,5	23,7	17,6	6,5	23,7	17,6	6,1
Bytom	67,7	399	420	446	2.371	2.332	2.261	1.372	1.269	1.461	999	1.113	800	6,2	34,5	20,2	6,2	34,5	20,2	14,3
Toruń	46,2	276	246	280	1.382	1.407	1.347	936	831	864	446	526	483	5,8	29,8	19,3	5,8	29,8	19,3	10,5
Katowice	43,2	309	281	303	1.485	1.348	1.286	772	667	718	713	681	568	6,9	31,8	16,7	6,9	31,8	16,7	15,1
Grudziądz	40,3	212	229	221	1.202	1.285	1.252	805	655	724	397	650	528	7,0	30,9	18,1	7,0	30,9	18,1	12,8
Raciborz	38,4	198	240	212	929	1.125	1.037	638	749	745	291	376	292	5,6	26,8	18,5	5,6	26,8	18,5	8,3
Opole	33,9	173	180	196	1.372	1.400	1.581	668	736	746	704	674	835	5,4	42,8	21,0	5,4	42,8	21,0	21,8
Olsztyn	33,1	—	168	183	—	918	988	—	525	532	—	393	456	—	—	—	—	—	—	—
Nissa	25,9	—	—	144	—	—	659	—	—	577	—	—	82	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Nadto w r. 1910 następujące miasta, nie będące obwodami miejskimi, a wliczone do powiatów, liczyły powyżej 25.000 mieszkańców: Zabrze 63,4 tys.; Piła 25,6 tys.; Inowrocław 25,3 tys.; Gniezno 25,2 tys.

Źródła: Statistik des Deutschen Reichs. Bd 256. (Bewegung der Bevölkerung im J. 1911 str. 148 i nast.).

63. Ruch naturalny w poszczególnych dzielnicach wśród mieszkańców poszczególnych wyznań. Dane względne w stosunku do 1.000 mieszk. każdego wyznania dla jednego roku. Mouvement naturel de la population dans les provinces d'après les cultes. Données relatives sur 1.000 habitans du même culte pour une année. Natürliche Bevölkerungsbewegung in den einzelnen Landesteilen nach Confessionen. Verhältniszahlen pro 1.000 der Bevölkerung jeder Confession u. pro Jahr.

Dzielnice	Na 100 mieszkańców każdego wyznania wypada:														
	urodzeń żywych wśród					zgonów bez nieżywo urodzonych wśród					przyrostu naturalnego wśród				
	rz.-katol.	gr.-katol.	prawosl.	protest.	żydów	rz.-katol.	gr.-katol.	prawosl.	protest.	żydów	rz.-katol.	gr.-katol.	prawosl.	protest.	żydów
M. Warszawa ¹⁾ 1908	35.0	—	29.6	37.9	25.2	23.4	—	11.4	26.0	14.4	11.6	—	18.2	11.9	10.8
Gubernie:															
Warszawa ¹⁾ (1908)	38.0	—	21.9	31.3	22.5	19.8	—	14.8	17.9	15.5	18.2	—	7.1	13.4	7.0
Kaliska ¹⁾ «	39.3	—	12.8	41.8	30.4	22.3	—	7.3	22.2	12.6	17.0	—	5.5	19.6	17.8
Piotrkowska ¹⁾ «	51.7	—	28.1	45.7	46.1	26.3	—	12.8	19.5	18.9	25.4	—	15.3	26.2	27.2
Radomska ¹⁾ «	39.9	—	51.2	85.9	35.9	22.4	—	25.0	43.3	18.6	17.5	—	26.2	42.6	17.3
Kielecka ¹⁾ «	35.0	—	6.3	25.7	24.3	19.1	—	1.8	12.3	9.5	15.9	—	4.5	13.4	14.8
Lubelska ¹⁾ «	38.2	—	32.7	38.4	25.5	22.4	—	21.1	23.6	16.2	15.8	—	11.6	14.8	9.3
Siedlecka ¹⁾ «	42.2	—	44.3	44.6	25.3	24.5	—	24.4	21.9	14.3	17.7	—	19.9	22.7	11.0
Łomżyńska ¹⁾ «	34.1	—	20.3	27.3	18.7	19.2	—	11.3	18.1	11.2	14.9	—	9.0	9.2	7.5
Płocka ¹⁾ «	32.2	—	54.0	34.7	17.3	24.8	—	29.7	23.7	9.7	7.4	—	24.3	11.0	7.6
Suwalska ¹⁾ «	31.2	—	46.8	33.2	10.6	23.6	—	23.5	21.3	8.2	7.6	—	23.3	11.9	2.4
Kr. Polskie ¹⁾ «	39.3	—	34.7	40.8	27.9	22.2	—	24.4	21.0	14.8	17.1	—	10.3	19.8	13.1
Gubernie:															
Wileńska 1901	38.3	—	43.8	10.6	22.6	25.5	—	26.5	15.9	15.5	12.8	—	17.3	5.3	7.1
Kowieńska «	34.9	—	18.2	29.8	25.6	29.8	—	11.6	27.2	14.9	5.1	—	6.6	2.6	10.7
Grodzieńska «	36.4	—	46.1	23.5	25.1	25.1	—	28.7	11.5	14.2	11.3	—	17.4	12.0	10.9
Mińska «	55.9	—	50.4	27.2	29.6	24.3	—	29.4	12.0	15.3	31.6	—	21.0	15.2	14.3
Mohylowska «	34.5	—	49.1	19.4	27.5	18.3	—	29.7	17.4	12.7	16.2	—	19.4	2.0	14.8
Witebska «	36.1	—	45.2	19.3	29.4	23.2	—	29.7	15.4	13.1	12.9	—	15.5	3.9	16.3
Wolińska «	38.1	—	48.3	44.4	33.1	20.4	—	27.2	18.0	14.8	17.7	—	21.1	26.4	18.3
Podolska «	35.1	—	42.6	19.7	34.1	20.6	—	25.2	6.4	16.4	14.5	—	17.4	13.3	17.7
Kijowska «	31.4	—	44.3	33.3	33.1	20.3	—	27.3	17.8	16.3	11.1	—	17.0	15.5	16.8
Galicja { 1901	43.2	46.6	—	—	38.3	24.6	28.6	—	—	18.6	18.6	18.0	—	—	19.7
1910	36.0	43.7	—	—	31.5	23.3	28.3	—	—	15.6	13.7	15.4	—	—	15.9
Śląsk Ciesz. 1911	38.0	—	—	45.9	27.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rejencye:															
Poznańska	44.7	—	—	40.0	35.1	35.1	—	—	30.7	22.8	9.6	—	—	9.3	12.3
Bydgoska	48.9	—	—	44.5	35.6	39.0	—	—	32.4	20.9	9.9	—	—	12.1	14.7
Gdańska	47.7	—	—	41.0	33.4	34.9	—	—	34.0	18.8	12.8	—	—	7.0	14.6
Kwidzyńska	50.0	—	—	44.8	37.0	37.9	—	—	33.2	17.3	12.1	—	—	11.6	19.7
Opolska	47.3	—	—	40.9	46.0	34.2	—	—	30.5	20.2	13.1	—	—	10.4	25.8

Rejencya	Na 1.000 mieszk. wypada przeciętnie corocznie małżeństw w okr. 1824/73 wśród:		
	rz.-kat.	ewang.	żydów
Poznańska	9.6	9.0	7.4
Bydgoska	10.3	9.9	7.1
Gdańska	9.5	9.5	8.3
Kwidzyńska	10.3	9.9	7.7
Opolska	9.5	9.3	—

Źródła: Królestwo Pol. Trudy t. XXXIX 1. — Litwa i Rus'. Statistika Rossijskoj Imperii LXVII Ptb. 1906. Galicja i Śląsk Ciesz.: Statystyka austr. i nasze obliczenia.

Ziemie pod panowaniem pruskim: Bergmann. Zur Geschichte der Entwicklung deutscher, polnischer u. jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen seit 1824. (Beiträge zur Geschichte der Bevölkerung in Deutschland, wydawane przez Fr. J. Neumanna, T. I. Tübingen 1883.) oraz nasze obliczenia.

¹⁾ Wśród ludności cywilnej.

64. Królestwo Pol. Stan ludności według poszczególnych wyznań w całym kraju, na wsi i w miastach; urodzenia, zgony, przyrost naturalny wśród poszczególnych wyznań na wsi i w miastach w r. 1908 i 1906.

Royaume de Pologne. Population urbaine et rurale par cultes, naissances, décès, excédent de naissances 1908, 1906. Données relatives pour 1.000 habitants.

Königreich Polen. Bevölkerung in Stadt u. Land nach Confessionen, Geburten, Todesfälle, Geburtenüberschuss 1908, 1906. Verhältniszahlen pro 1.000 Einwohner.

		W 1908 r.			W 1906 r.		
		ogółem	w 116 miastach	we wsiach i miasteczkach	ogółem	w 116 miastach	we wsiach i miasteczkach
Ludność rz-katol., tysięcy		8.889	1.219	7.670	8.644·2	1.161·0	7.483·2
« prawosl. «		471	90	381	486·9	91·7	395·2
« protestant. «		610	171	439	603·4	162·2	441·2
« żydów «		1.716	1.022	1.694	1.635·1	955·6	679·5
« innych «		2	1	1	0·8	0·6	0·2
Wypada urodzeń na 1.000 mieszkańców	rzymsko-katol. .	39·3	43·2	38·6	38·6	45·3	37·5
	prawosławnych	34·7	26·8	36·5	31·7	31·7	31·7
	protestantów .	40·8	45·7	38·8	38·2	43·7	36·1
	żydów	27·9	28·5	11·1	29·0	29·9	27·7
	innych	—	—	—	—	—	—
Wypada zgonów na 1.000 mieszkańców	rzymsko-katol. .	22·2	25·6	21·7	23·1	28·0	22·4
	prawosławnych	24·4	13·2	22·1	19·6	18·4	19·9
	protestantów .	21·0	19·9	21·4	21·5	23·1	20·9
	żydów	14·8	15·4	5·7	15·8	16·8	14·3
	innych	—	—	—	—	—	—
Przyrost naturalny na 1.000 mieszkańców	rzymsko-katol. .	17·1	17·6	16·9	15·5	17·3	15·1
	prawosławnych	10·3	13·6	14·4	12·1	13·3	11·8
	protestantów .	19·8	25·8	17·4	16·7	20·6	15·2
	żydów	13·1	13·1	5·4	13·2	13·1	13·4
	innych	—	—	—	—	—	—

Źródła: »Trudy« Warsz. Komitet Statyst., T. XXXII i XXXIX cz. I oraz nasze obliczenia.

65. Rejencye: Poznańska i Bydgoska. Okres 1824 - 1873. Ruch naturalny na 1.000 in-
 dności wśród mieszkanców puszczęgólnych wyznani.
 Régences du Grand Duché de Posen. Période 1824 - 1873. Mouvement naturel de la po-
 pulation par cultes sur 1.000 habitants de chaque religion.
 Regierungsbezirke im Grossherzogtum Posen. Zeitraum 1824 - 1873. Natürliche Bevölke-
 rungsbewegung nach Confessionen pro 1.000 Einwohner jeder. Confession.

Okres i wyznanie	Na 1.000 mieszkańców wyznania z lewej strony wymie- nionego przeciętnie corocznie w okresie wymienionym przed wyznaniem wypada:					
	Rejencya Poznańska			Rejencya Bydgoska		
	małżeństw	urodzzeń	zgonów	małżeństw	urodzzeń	zgonów
1824—33 { katolików ewangelików żydów	9·1	40·8	38·1	10·6	50·5	49·0
	8·4	35·8	31·7	9·5	38·6	34·1
	6·8	35·7	26·9	7·5	37·3	27·8
1834—48 { katolików ewangelików żydów	9·8	44·2	31·6	10·5	47·2	34·9
	9·7	41·2	30·1	10·6	44·6	31·3
	7·7	39·6	23·8	7·9	40·8	22·5
1849—63 { katolików ewangelików żydów	9·6	44·7	37·7	10·0	49·2	39·0
	8·9	40·5	31·5	10·0	46·6	32·6
	6·8	32·6	20·5	5·9	34·0	17·9
1864—73 { katolików ewangelików żydów	9·9	48·3	33·7	10·0	49·7	37·6
	8·8	40·6	29·6	9·3	44·8	32·5
	8·2	30·4	20·2	7·4	23·4	13·9

Źródła: Bergmann. Zur Geschichte der Entwicklung deutscher, polnischer
 und jüdischer Bevölkerung in der Provinz Posen seit 1824 (Beiträge zur Geschichte
 der Bevölkerung in Deutschland, wydawane przez Fr. J. Neumanna. Tom I Tübin-
 gen 1883).

66. Rejencye W. Ks. Poznań. Okres
 1819—1873. Stosunek płci w urodze-
 niach według wyznani.
 Régences du Gr. Duché de Posen. Période
 1819—1873. Relation des sexes dans le
 nombre des naissances par cultes.
 Regierungsbezirke im Grossherzogtum
 Posen. Zeitraum 1819—1873. Geschlech-
 terverhältnisse in der Geburtenzahl nach
 Confessionen.

Okres i wyznanie	Na 100 urodzonych dziewcząt wypada chłopców:	
	Rejencya Poznańska	Rejencya Bydgoska
1819—33 { katolików ewangel. żydów	105·72	105·94
	105·19	103·76
1834—48 { katolików ewangel. żydów	104·76	105·48
	105·68	105·50
1849—63 { katolików ewangel. żydów	107·13	109·78
	104·90	105·88
1864—73 { katolików ewangel. żydów	106·28	106·10
	105·35	108·41
	105·99	104·70
	105·81	106·46
	105·44	108·27

Źródła: Bergmann. Zur Geschichte
 der Entwicklung deutscher, polnischer
 und jüdischer Bevölkerung in der Pro-
 vinz Posen seit 1824 (Tübingen 1883)
 w zbiorze Fr. J. Neumanna p. t. »Bei-
 träge zur Geschichte der Bevölkerung
 in Deutschland seit dem Anfange die-
 ses Jahrhunderts«. B. I. 1883.

67. Płodność Polek i Niemek w rejencyach pod panowaniem pruskim na zasadzie spisu z r. 1910. Dane absolutne i względne. Fécondité des femmes Polonaises et des femmes Allemandes dans les régences prussiennes 1910. Données absolues et relatives. Fruchtbarkeit poln. u. deutsch. Frauen in den preussischen Regierungsbezirken nach der Volkszählung 1910. Absol. u. Verhältniszahlen.

Rejencye	Narodowość	Liczba mężatek, wdów i rozwódek w d. 1/XII 1910 ogółem	z tej liczby urodziły:									niewiadowo
			z tej liczby nie urodziły dziecka	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5-6 dzieci	7-8 dzieci	9 i więcej dzieci		
Poznańska	Polki	184.263	8 042	12 404	14 544	15 823	17 211	34 577	28 406	32 606	20 640	
	Niemki	93.859	5.917	9 760	11 633	10 961	9 918	15 319	10 040	9 768	10 543	
Bydgoska	Polki	74.469	3 405	4 907	5 691	6 006	6 452	13 193	11 376	15 518	7 921	
	Niemki	79.743	4 761	7 759	8 758	8 130	7 848	12 889	9 520	12 028	8 050	
Opolska	Polki	243.146	12 586	16 406	18 820	20 347	22 080	45 982	39 869	49 530	18 026	
	Niemki	169.219	12 713	18 232	20 533	19 441	17 813	28 169	18 892	19 284	14 142	
Gdańska	Polki	20.492	921	1 326	1 496	1 689	1 750	3 608	3 264	4 308	2 130	
	Niemki	116.901	10 271	12 725	13 749	12 550	11 200	17 384	11 738	14 663	12 621	
Kwidzyńska	Polki	75.339	3 275	4 749	5 174	5 514	5 844	12 592	11 774	17 740	8 747	
	Niemki	115.836	6 428	10 177	11 320	11 197	10 696	18 715	14 581	18 674	13 848	
Olsztyńska	Polki	16.808	737	929	1 060	1 195	1 287	3 013	2 875	3 462	2 250	
	Niemki	50.438	3 417	4 961	5 312	5 063	4 606	8 101	5 988	6 390	6 600	
Ogółem	Polki	614.507	28 966	40 721	46 785	50 574	54 624	112 895	97 064	123 164	59 714	
	Niemki	625.996	43 507	63 614	71 505	67 342	62 081	100 577	70 759	80 807	65 804	
		1,240.503	72.473	104.335	118.290	117.916	116.705	213.472	167.823	203.971	125.518	

W ziemiach pod panowaniem pruskim w d. 1/XII 1910 r. na 100 mężatek, wdów i rozwódek każdej oddzielnie narodowości: polskiej i niemieckiej, płodność przedstawiała się w sposób następujący:

Narodowość	u r o d z i ł y								
	Nie miało dzieci	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5-6 dzieci	7-8 dzieci	9 i więcej dzieci	niewiadowo
Na 100 Polek	4.7	6.6	7.6	8.2	8.9	18.4	15.8	20.1	9.7
„ „ Niemek	6.9	10.2	11.5	10.7	9.9	16.1	11.3	12.9	10.5

Na 100 mężatek, wdów i rozwódek w r. 1910¹⁾ Polek miało dzieci 604, Niemek 410.

¹⁾ W obliczeniu tem przypuszczono dla kategorii matek 5-6 dzieci — po 6 dzieci, do kategorii 7-8 dzieci — po 7 dzieci, dla kategorii 9 i więcej dzieci — po 10 dzieci.

Źródła: Jahrbuch pruski 1913 i nasze obliczenia.

68. Imigracja Polaków, Rusinów, Żydów do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w latach 1909—1912.
 Immigration des polonais, ruthènes et juifs dans les États Unis de l'Amérique du Nord en 1909—1912.
 Einwanderung der Polen, Ruthenen u. Juden in die Vereinigte Staaten von Nordamerika 1909—1912.

	Polacy			Rusini			Żydzi					
	1909	1910	1911	1912	1909	1910	1911	1912	1909	1910	1911	1912
Ilość	77.565	128.548	71.446	86.163	15.808	27.907	17.724	21.965	57.551	84.260	91.223	80.595
Płeć												
Mężczyzn	50.597	91.275	42.339	50.028	10.863	21.198	11.375	13.121	31.057	46.206	48.935	42.751
Kobiet	26.968	37.073	29.107	35.135	4.945	6.709	6.349	8.844	26.494	38.054	42.288	37.844
Wiek												
Niżej 14 lat	7.397	9.798	7.691	8.477	961	1.063	855	1.255	15.210	21.869	21.835	20.091
Od 14 do 44 lat	68.070	115.112	62.148	74.911	14.320	25.933	16.542	20.314	38.465	57.191	63.674	54.927
„ 45 lat i więcej	2.098	3.438	1.607	1.775	527	911	327	396	3.876	5.200	5.714	5.577
Wykształcenie												
W wieku ponad 14 lat:												
Umiało czytać lecz nie umiało pisać	1.180	2.296	1.360	1.556	52	85	57	70	171	336	291	293
w tym kobiet	585	1.059	775	953	19	29	24	34	59	143	89	70
Nie umiało ani czytać ani pisać	26.822	41.498	21.580	26.007	7.556	13.548	7.932	9.034	12.201	17.963	16.757	15.135
w tym kobiet	9.384	11.900	9.101	11.444	2.263	2.878	2.862	3.816	7.369	10.370	10.304	9.498

Zródła: »Annual report of the commissioner-general of immigration«.

69. Imigracja Polaków, Rusinów i Żydów do Kanady w latach 1908—1911.

Immigration des Polonais, Ruthènes et Juifs dans le Canada 1908—11. — Polen-, Ruthenen-, u. Jüdeneinwanderung in Canada 1908—11.

	1908			1909			1910			1911		
	1908	1909	1910	1911	1908	1909	1910	1911	1908	1909	1910	1911
Polacy z zaboru austriackiego	586	42	483	1.065	Galicyanie (?)	. . . . .	. . . . .	. . . . .	14.268	6.644	3.368	3.553
„ „ pruskiego	16	3	12	43	Rusini	. . . . .	. . . . .	. . . . .	912	149	568	2.869
„ „ rosyjskiego	736	255	738	800	Żydzi	. . . . .	. . . . .	. . . . .	7.712	1.636	3.182	5.146
Polacy bez bliższego oznaczenia	255	76	174	269								

Zródła: The Canada Year Book 1911. Ottawa 1912.

70. Emigracya sezonowa z Królestwa Polskiego i Galicyi do Niemiec w latach 1. 09/10 - 1912/13.

Émigration temporaire du Royaume de Pologne et de la Galicie en Allemagne en 1909/10 - 1912/13. — Saisonauswanderung nach Deutschland aus Königreich Polen u. Galizien 1909/10 - 1912/13.

Rok ¹⁾	Niemiecka »Arbeiterzentrale« legitymowała jako zatrudnionych								
	w rolnictwie			w przemyśle			ogółem		
	Polaków z zaboru		Rusinów z Austro-Węgier	Polaków z zaboru		Rusinów z Austro-Węgier	Polaków z zaboru		Rusinów z Austro-Węgier
	rosyjskiego	austriack.		rosyjskiego	austriack.		rosyjskiego	austriack.	
1909/10	223.711	65.493	48.296	16.168	17.954	33.660	239.879	83.447	81.956
1910/11	237.720	61.236	47.710	15.423	16.331	35.008	253.143	77.567	82.718
1911/12	259.292	56.346	40.952	22.521	19.505	36.959	271.813	75.851	77.911
1912/13	261.729	56.910	51.546	24.100	18.169	39.849	285.829	75.079	91.395

¹⁾ Rok rozpoczyna się z dniem 1. października.
Źródła: Deutsche Arbeiterzentrale. Bericht über die Tätigkeit im Geschäftsjahr 1912/13, Berlin 1913 i sprawozdania z lat poprzednich.

71. Wychodźstwo sezonowe i stałe z Król. Polskiego i z jego gubernij. — Emigration temporaire et durable du Royaume de Pologne et de ses gouvernements. — Saison- u. Dauerauswanderungen aus Königreich Polen und aus seinen Gouvernements.

Emigracya na stałe: r. 1890	19.323 ludzi
1894—1897 przeciętnie corocznie	6.165 »
1904	17.239 »
1908	40.813 »

Emigracya sezonowa w Królestwie Polskiem:	1904 r.	1908 r.
Do Niemiec	137.701	235.074
» Ameryki	10.453	12.399
» Danii	814	4.196
» innych państw	113	3.226
w głąb Rosyi	4.327	8.155
Ogółem	153.408	263.050 ¹⁾

¹⁾ w źródle — 268.446.

Wychodźstwo sezonowe 1908 r.:

z gubernii	Męż.	Kob.	Razem	Emigracya stała			Razem			Ogółem
				Męż.	Kob.	Razem	Męż.	Kob.		
Warszawskiej	11.253	7.333	18.586	3.409	1.360	4.769	14.662	8.693	23.355	
Kaliskiej	57.799	50.659	108.458	2.365	955	3.320	60.164	51.614	111.778	
Piotrkowskiej	19.742	19.282	39.024	1.009	739	1.748	20.751	20.021	40.772	
Radomskiej	8.267	4.856	13.123	1.571	634	2.205	9.838	5.490	15.328	
Kieleckiej	8.368	5.676	14.044	820	419	1.239	9.188	6.095	15.283	
Lubelskiej	8.497	5.843	14.340	2.877	1.157	4.034	11.374	7.000	18.374	
Siedleckiej	1.205	180	1.385	2.177	759	2.936	3.382	939	4.321	
Łomżyńskiej	10.398	6.688	17.086	6.417	2.487	8.904	16.815	9.175	25.990	
Płockiej	19.023	15.226	34.249	3.351	1.631	4.982	22.374	16.857	39.231	
Suwalskiej	4.974	3.177	8.151	4.846	1.830	6.676	9.820	5.007	14.827	
Z Król. Polskiego	149.526	118.920	268.446	28.842	11.971	40.813	178.368	130.891	309.259	

Źródła: Warszawski Komitet Statystyczny XXXIX, cz. I.

72. Powiaty w Królestwie Polskiem.
Districts dans le Royaume de Pologne. — Kreise in Königreich Polen.

Wychodźstwo sezonowe i emigracya stała w r. 1908 według płci. Dane absolutne.
Émigration temporaire et durable en 1908 par sexes. Données absolues. — Saison u. Dauer-
Auswanderungen 1908 nach Geschlecht. Absolute Zahlen.

Powiat	Wychodźstwo sezonowe 1908			Wychodźstwo stałe 1908			Powiat	Wychodźstwo sezonowe 1908			Wychodźstwo stałe 1908		
	Mężcz.	Kobiet	Razem	Mężcz.	Kobiet	Razem		Mężcz.	Kobiet	Razem	Mężcz.	Kobiet	Razem
1. Warszawa	72	29	101	84	42	126	45. Lublin	71	55	126	151	39	190
2. Błonie	11	—	11	138	97	235	46. Biłgoraj	4.146	3.371	7.517	185	70	255
3. Gostynin	3.071	2.340	5.411	509	374	883	47. Chełm	143	46	189	400	284	684
4. Grójec	13	2	15	28	4	32	48. Hrubieszów	234	52	286	112	66	178
5. Kutno	434	154	588	152	61	213	49. Janów	2.156	1.512	3.668	1.129	480	1.609
6. Łowicz	185	51	236	105	60	165	50. Krasnystaw	287	82	369	139	36	175
7. Mińsk Maz.	15	8	23	33	11	44	51. Lubartów	49	27	76	36	32	68
8. Nieaszawa	4.515	3.514	8.029	759	334	1.093	52. Puławy	391	100	491	408	51	459
9. Płońsk	535	168	703	491	88	579	53. Tomaszów	641	381	1.022	154	53	207
10. Pułtusk	674	333	1.007	499	132	631	54. Zamość	379	217	596	163	46	209
11. Radzymin	128	11	139	25	13	38	55. Siedlce	44	14	58	784	304	1.088
12. Skierniewice	213	66	279	12	1	13	56. Biała	320	31	351	160	79	239
13. Sochaczew	325	110	435	154	68	222	57. Garwolin	159	38	197	36	1	37
14. Włocławek	1.062	547	1.609	420	75	495	58. Konstany- nów	11	—	11	18	6	24
15. Kalisz	8.798	8.076	16.874	61	77	141	59. Łuków	16	—	16	22	19	41
16. Koło	5.325	3.042	8.367	1.336	611	1.947	60. Radzyń	1	—	1	130	16	146
17. Konin	8.498	5.005	13.503	558	81	639	61. Sokołów	525	63	588	403	180	583
18. Łęczyca	1.050	381	1.431	12	7	19	62. Węgrów	10	5	15	213	58	271
19. Sieradz	4.767	3.831	8.598	26	7	33	63. Włodawa	125	29	154	411	96	507
20. Słupca	9.280	8.411	17.691	251	123	374	64. Łomża	438	94	532	700	458	1.158
21. Turek	3.700	3.311	7.011	111	42	153	65. Kolno	3.899	1.966	5.865	1.602	621	2.223
22. Wieluń	16.381	18.602	34.983	7	7	14	66. Maków	160	92	252	31	15	46
23. Piotrków	2.825	2.842	5.667	122	94	216	67. Mazowieck	1	1	2	366	34	400
24. Będzin	1.236	884	2.120	613	393	1.006	68. Ostrołęka	2.703	2.672	5.375	1.293	533	1.826
25. Brzeziny	—	—	—	84	78	162	69. Ostrów	333	58	391	1.194	487	1.681
26. Częstochowa	7.028	7.570	14.598	23	36	59	70. Szczuczyn	2.864	1.805	4.669	1.231	339	1.570
27. Łask	2.868	3.515	6.383	27	25	52	71. Płock	460	218	678	159	40	199
28. Łódź	31	32	63	18	3	21	72. Ciechanów	1.180	659	1.839	376	312	688
29. Radomsk	5.252	4.275	9.527	121	107	228	73. Lipno	2.927	2.422	5.349	157	79	236
30. Rawa	502	164	666	1	3	4	74. Mława	6.179	4.929	11.108	668	262	930
31. Radom	296	133	429	169	85	254	75. Piasznysz	4.594	3.969	8.563	935	382	1.317
32. Ilża	712	300	1.012	46	15	61	76. Rypin	1.908	1.681	3.589	278	161	439
33. Końskie	2.337	2.176	4.513	52	26	78	77. Sierpe	1.775	1.348	3.123	778	395	1.173
34. Kozienice	662	408	1.070	33	21	54	78. Suwałki	435	229	664	1.426	272	1.698
35. Opatów	1.622	652	2.274	742	157	899	79. Augustów	305	276	581	294	123	417
36. Opoczno	939	500	1.439	204	203	407	80. Kalwarya	58	75	133	143	67	210
37. Sandomierz	1.699	687	2.386	325	127	452	81. Marjampol	549	638	1.187	604	230	834
38. Kielce	1.067	943	2.010	164	129	293	82. Sejny	415	213	628	1.633	502	2.135
39. Jędrzejów	700	530	1.230	26	10	36	83. Władysła- wów	2.950	1.613	4.563	142	80	222
40. Miechów	310	222	532	58	34	92	84. Wilkowyszki	262	133	395	604	556	1.160
41. Olkusz	621	343	964	45	36	81							
42. Pińczów	1.339	1.281	2.620	138	66	204							
43. Stopnica	3.315	1.596	4.911	382	131	513							
44. Włoszczowa	1.016	761	1.777	7	13	20							

**73. Wpływ wędrowek na stan ludności w powiatach w Galicyi.
Okres 1880—1910.**

**Districts de Galicie. Excédent des migrations 1880—1910. Données absolues.
Wanderungenüberschuss 1880—1910 in den Kreisen Galiziens.**

<i>Przewaga przychodźstwa.</i>	14. Husiatyn	21.296	43. Dolina	11.359
Powiat:	15. Brzesko	20.769	44. Buczacz	11.288
1. Lwów miasto	16. Tarnobrzeg	20.617	45. Chrzanów	11.025
2. Kraków	17. Wadowice	20.329	46. Jarosław	10.880
3. Stanisławów	18. Tarnów	19.798	47. Grzybów	10.831
4. Lwów pow. w.	19. Lisko	19.794	48. Bóbrka	10.596
5. Przemysł	20. Pilzno	19.200	49. Biała	10.295
6. Drohobycz	21. Złoczów	19.091	50. Rawa Ruska	10.152
7. Podgórze	22. Kamionka Str.	19.080	51. Przemysłany	9.589
8. Turka	23. Gorlice	18.790	52. Tłumacz	9.312
9. Kołomyja	24. Nisko	18.758	53. Rohatyn	8.841
10. Kraków pow.w.	25. Zywiec	18.314	54. Czortków	8.632
11. Stryj	26. Limanowa	18.001	55. Śniatyn	8.550
<i>Przewaga wychodźstwa.</i>	27. Tarnopol	16.179	56. Żydaczów	7.826
1. Dąbrowa	28. Nowy Sącz	15.572	57. Żółkiew	7.614
2. Mielec	29. Strzyżów	15.428	58. Kosów	7.427
3. Borszczów	30. Nowy Targ	15.175	59. Rudki	7.401
4. Brody	31. Myslenice	14.900	60. Jaworów	7.275
5. Kolbuszowa	32. Skalat	14.331	61. Sambor	6.774
6. Ropczyce	33. Trembowla	13.464	62. Wieliczka	6.696
7. Łańcut	34. Zbaraż	13.349	63. Przeworsk	6.569
8. Jasło	35. Zaleszczyki	13.345	64. Bohorodczany	5.923
9. Sanok	36. Dobromil	12.979	65. Stary Sambor	5.621
10. Krosno	37. Mościska	12.044	66. Peczeniżyn	5.083
11. Bochnia	38. Brzeżany	11.858	67. Zborów	4.255
12. Rzeszów	39. Sokal	11.554	68. Kałusz	3.767
13. Brzozów	40. Cieszanów	11.510	69. Gródek Jagiel.	2.089
	41. Horodenka	11.493	70. Nadwórna	1.325
	42. Podhajce	11.412	71. Oświęcim	521

Ogółem przewaga 1880—1910: wychodźstwa 856.751;

z tej liczby: na Galicyę Zachodnią 467.752, na Wschodnią 388.999.

Źródła: Statistische Monatschrift N. F. XVIII. Zeszyt za luty—marzec 1913.
Rozprawa Dra K. Englischa: »Die Österreichische Auswanderungsstatistik«.

**74. Emigracya zamorska z ziem pod panowaniem pruskim w r. 1912—1913.
Emigration transatlantique des provinces sous le régime prussien 1912—1913.
Übeseische Auswanderung aus den unter preussischer Herrschaft stehenden
Provinzen 1912 u. 1913.**

Dzielnice	Rok	Ogółem wy- emigrowało	Z tej liczby udało się do								
			Europę (Anglii)	Stanów Zje- dnocz. Półn. Ameryki	Kanady	Brazylii	Argentyny	reszty kra- jów Ameryki	Ogółem do Ameryki	Afryki	Australii
W. Ks. Poznańskie	1912	1214	—	1124	66	6	17	—	1213	—	1
	1913	1742	2	1678	46	1	10	—	1735	—	5
Prusy Królewskie	1912	733	1	664	46	4	16	—	730	—	2
	1913	858	1	794	52	—	10	—	856	—	1
Prusy Książęce	1912	337	1	279	35	4	10	5	333	—	3
	1913	450	—	404	27	—	15	3	449	—	1
Śląsk	1912	501	5	372	18	26	48	13	477	—	19
	1913	630	2	513	51	3	33	—	605	11	12

Źródła: Vierteljahreshefte zur Statistik des Deutschen Reiches. 1913 I, 1914 I.

II.

Stosunki gospodarcze i społeczne.

Relations économiques et sociales,

Wirtschaftliche und soziale Verhältnisse.

75. Skład ludności pod względem zawodowym.
Population par professions. Données relatives sur 1000 habitants. — Berufs-
gliederung der Bevölkerung. Verhältniszahlen pro 1000 Einwohner.
Gubernie pod panowaniem Rosyjskiem i Galicya.
Gouvernement sous le régime russe et la Galicie. Gouvernements unter russischer
Herrschaft u. Galizien.

Na 1000 mieszcz. wypada utrzymujących się z poniżej wymienionych zajęć:

Gubernie i dzielnice	Administrcya, sad, policya, urzędy publiczne i stanowe zawody wolne, duchowieństwo. — Administration, justice, police, offices publics, professions libérales, clergé. — Verwaltung, Gericht, Polizei, öff. u. Standesämter, freie Berufe, Geistlichkeit.	Siła zbrojna. — Force armée. — Bewaffnete Macht.	Zajęcia prywatne, służba domowa, ludzie płatni dziennie. — Service privé, domestiques, journaliers. — Private, Hausdiener, Tagelöhner	Kapitałisci, utrzymujący się ze skarbu, osób prywatn. i publ. — Rentiers, personnes soutenues aux frais de l'état, des institutions et des particuliers. — Kapitalisten, vom Staate, öff. Verbänden u. Privatpersonen besoldete Personen	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, myślistwo. — Agriculture, ind. forestière, pêche et chasse. — Land- u. Forstwirtschaft, Jagd u. Fischerei	Przemysł, rzemiosła, górnictwo. — Industrie, métiers, mines. — Gewerbe, Bergwesen, Handwerk.	Komunikacye. — Transport et voies de communications. — Verkehr.	Handel. — Commerce — Handel	Inne zajęcia. — Autres professions. — Andere Berufe
1897									
Warszawska	36	45	156	45	359	210	35	96	18
Kaliska	21	8	104	31	652	122	7	48	7
Piotrkowska	21	11	110	29	395	304	23	80	27
Radomska	20	13	76	20	673	117	13	61	7
Kielecka	19	9	70	18	727	81	9	60	7
Lubelska	21	34	76	17	670	103	10	61	8
Siedlecka	23	20	75	19	678	105	14	59	7
Lomżyńska	26	59	70	22	650	98	14	52	9
Płocka	23	31	146	43	597	99	8	46	7
Suwalska	26	33	62	27	723	70	11	36	12
Król. Polskie	25	27	102	29	566	154	17	67	13
Wileńska	21	14	52	21	734	88	19	42	9
Kowieńska	20	19	68	26	686	98	16	51	16
Grodzieńska	23	36	43	18	690	113	18	49	10
Mińska	20	9	38	16	748	89	22	49	9
Mohylowska	20	5	24	14	795	71	13	50	8
Witebska	19	14	38	23	744	82	21	51	8
Wołyńska	20	18	42	13	749	82	11	56	9
Podole	20	12	50	11	754	74	8	62	9
Kijowska	23	10	58	17	703	97	16	65	11
1900									
Galicya	23	11	33	17	766	88	14	40	8

W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie, Książęce i Śląsk Pruski.
Gr. Duché de Posen, Prusse Occidentale, Orientale et Silésie Prussienne. —
Grossherzogtum Posen, West- u. Ostpreussen u. Preus. Schlesien.
Na 1000 osób zarobkujących zarobkowało w dziedzinie:

Dzielnice	Rolnictwa i leśnictwa	Przemysłu i górnictwa	Handlu i ko- munikacji	Usługi prywat., pracy wynajętej	Służby publiczn., zawodów wolnych
W. Ks. Pozn. 1895	{ 632	205	71	22	70
1907					
Prusy Królew. 1895	{ 573	225	80	32	90
1907					
Prusy Książ 1895	{ 619	194	77	35	75
1907					
Śląsk Pruski 1895	{ 435	401	90	20	54
1907					

Zródła: Ziemie pod panowaniem rosyjskiem. Spis 1897 i Jeżegodnik Ros-siji 1912. — Galicya: Nasze obl. dat spisu 1900 (Podr. Statyst. Galicyi cz. VIII). — Ziemie pod panowaniem pruskiem: Vierteljahreshefte der Statistik des Deutschen Reiches 1913, Heft 2, str. 241.

Powierzchnia poszczególnych rodzajów użytków rolnych; jej stosunek % do całej powierzchni.

Espèces de culture. Leur superficie. Données absolues et relatives. — Boden-
verteilung nach Art der Bodennutzung. Abs. u. Verhältniszahlen.

76. Dzielnice b. Rzeczypospolitej, Śląsk polski, Prusy książęce.
Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise, Prusse Ori-
entale. Données récents. (Terres cultivées, prairies et pâturages, forêts, jardins
etc., terres incultes). — Gebiete der ehemaligen polnischen Republik, Poln.
Schlesien, Ostpreussen. Verhältniszahlen zur Gesamtfläche der betr. Landesteile
f. die letzten Zeiten. (Ackerland, Wiese u. Weide, Wald, Gartenland etc., Ödland).

Dzielnice	Na 100 ha powierzchni wypada ha na:				
	ziemię orną	łąki i pa- stwiska	Lasy	ogrody, place i zdadne ziemie	nieużytki i niewy- szczegól- nione
Królestwo Polskie 1909	56·34	14·77	18·05	3·88	6·96
Litwa i Białoruś 1887	31·6	16·4	32·4	3·6	16·0
Ruś 1887	53·9	9·9	18·8	9·3	8·1
Galicya 1912	48·5	20·9	25·7	1·4	3·5
Śląsk Cieszyński 1897	47·4	16·2	31·1	2·2	3·1
W. Ks. Poznań. 1900	62·4	12·4	19·8		5·4
Prusy Królewskie 1900	55·0	16·9	21·7		6·4
Prusy Książęce 1900	54·8	20·8	17·4		7·0
Rej Opolska 1878/9	55·8 ¹⁾	36·7	2·1		5·4

¹⁾ Z ogrodami.

Zródła: Obliczenie na podstawie: Trudy XXXIX 2. — Statist. swiedienja
po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossji, Ptb. 1906. — Galicya: Stat. Jahr-
buch des k. k. Ackerbaumin. 1912. — Statist. Hbuch für d. Selbstverwaltung
in Schlesien II Jahrgang 1900. — Jahrbuch pruski 1911.

77. Królestwo Polskie, Okres 1816—1909 w ha.
 Royaume de Pologne. 1816—1909 en ha. — Königreich Polen. 1816—1909 in Ha.

Lata	Powierzchnia ogólna ha	Ziemia orna ha	Łąki ha	Lasy ha	Pod ogrodami i placami ha	Pastwiska ha	Nieżytki ha	Niewyższe-gólinone ha
1816—20 ¹⁾	12,452,143	4,193,381	747,550	3,742,922	—	—	—	3,768,290
1859 ¹⁾	12,782,602	4,366,118	828,761	3,554,040	—	—	—	3,983,683
1848 ¹⁾	12,734,165	5,838,336	1,034,040	2,475,362	295,361	—	—	3,091,066
1859 ¹⁾	12,733,829 ²⁾	5,897,893	1,029,706	2,562,067	290,170	626,085	481,034	1,846,874
1894 ³⁾	12,344,829	6,798,145	1,058,653	2,539,363	411,293	934,747	602,628	—
1907 ⁴⁾	12,311,719	6,896,544	1,001,738	2,349,672	441,918	808,354	515,748	297,745
1909 ⁵⁾	12,284,786	6,920,721	984,623	2,217,729	476,703	829,764	513,726	341,520

Źródła: ¹⁾ Wl. Grabski »Historja Tow. Rolniczego« tom I, str. 303, 304, 307 i Rocznik statyst Król Pol. (Warszawa 1914) str. 125. — ²⁾ Podług pomiaru tryangulacyjnego. — ³⁾ Prace Warsz. Kom. St., Zesz. XV, str. 154. — ⁴⁾ Zestawienie oparte na Pracach Warsz. Kom. St., zesz. XXXIV, str. 118 i 119 i na innych źródłach wykazanych w tablicy. — ⁵⁾ Warsz. Komit. Statyst. XXXIX 2.

Obliczenia nasze; przyjęto 1 dziesiętę = 1'09 ha.

78. Litwa, Białoruś i Ruś, Gubernie, 1881 i 1887. W tysiącach ha.
 Lithuanie, Ruthénie Blanche et Ruthénie. Gouvernements. 1881, 1887. En milliers d'ha. — Littauen, Weissruthenien, Ruthenien. Gouvernements. 1881 und 1887. In Tausenden von Ha

Gubernie	Rok 1881					Rok 1887					Nieużytki: błota, drogi, piaski etc.
	Powierzchnia ¹⁾	Role	Lasy	Łąki, pastwiska etc.	Nieużytki: błota, drogi, piaski etc.	Role	Lasy	Łąki, pastwiska etc.	Reszta zdanej ziemi		
Wilno	3,684	1,481	1,017	706	480	3,843	1,557	609	107	491	
Kowno	3,693	1,433	824	1,111	325	3,932	1,443	908	143	326	
Grodno	3,451	1,367	909	700	475	3,595	1,429	846	153	462	
Mińsk	8,214	1,983	3,146	1,194	1,891	8,407	1,975	3,381	1,047	1,842	
Mohylów	4,442	1,276	1,672	731	763	4,566	1,382	1,693	620	715	
Witebsk	4,037	1,096	1,400	749	792	4,174	1,233	1,328	293	741	
Litwa i Białor.	27,521	8,636	8,968	5,191	4,726	28,517	9,019	9,235	4,672	4,577	
Wołyń	6,441	2,409	2,072	1,171	789	6,709	2,543	1,569	971	774	
Podole	4,037	2,565	594	685	193	4,046	2,836	468	235	197	
Kijów	4,858	2,777	997	761	323	4,945	3,061	899	349	292	
Ruś	15,336	7,751	3,663	2,617	1,305	15,700	8,440	2,936	1,555	1,263	

¹⁾ Według pomiarów z r. 1905 (Jeżegodnik Rossiji 1906, 1912) powierzchnia jest znacznie mniejsza, według zaś wykazów wydawnictwa: »Sbornik statist. ekonomiceskich swiedenij». Zarządu Rolnictwa (Petersburg 1914) — znacznie większa od wykazywanej. Por. poniżej — tablicę 100.

Źródła: Ob. tabl. 83.

79. Galicya. 1842—1913. W ha.
Galicie. 1842—1913. En ha. — Galizien. 1842—1913. In Ha.

Rok	Powierzchnia ogólna ha	Role ha	Lasy ha	Łąki ha	Ogrody ha	Pastwiska, Hale, Połoniny ha	Stawy, Moczary ha	Place pod budowlami		Gruntyniewy-szczegól-nione	
								mi ha	ha	ha	ha
I połowa XIX wieku	6,155,518	3,439,632	2,054,128	877,888	75,690	708,006	—	—	—	—	174
1842	7,805,036	3,366,337	2,459,003	1,186,857	—	792,789	—	—	—	—	—
1852—66	7,843,000	3,590,373	2,113,766	922,802	—	768,944	—	—	—	—	447,115
1880	7,911,520	3,828,451	2,042,747	893,375	112,020	754,973	20,129	—	—	—	259,825
1885	7,911,574	3,833,427	2,037,187	883,312	110,741	760,203	21,541	—	—	—	265,163
1889	7,849,700	3,803,444	2,023,724	876,207	109,875	743,480	31,506	46,311	—	215,153	—
1901	7,849,302	3,799,878	2,021,280	875,045	108,818	750,268	20,859	—	—	273,154	—
1911	7,849,252	3,806,619	2,015,528	873,615	108,901	772,023	18,340	—	—	—	254,226
1912	7,849,252	3,806,669	2,015,638	873,585	108,943	771,879	18,312	—	—	—	254,226
1913	7,849,224	3,806,387	2,015,323	873,688	108,996	771,692	18,312	—	—	—	254,226

Źródła: Obliczenia Polskiego Towarzystwa Statystycznego oraz:

- Dla I-ej połowy 19-go wieku: Hain, Statistik des österreichischen Kaiserstaates 1852. Tom II str. 2 i 6. Obliczenia dla Galicyi po części według katastru Józefińskiego, uzupełnianego i zmienianego w czasach późniejszych.
Dla r. 1842: Tafeln zur Statistik der österreichischen Monarchie für das Jahr 1842. Zusammengestellt von der k. k. Direktion der administr. Statistik.
Dla okresu 1852—66 — Buzek. Własność tabularna w Galicyi. (Wiadom. statyst. XX 3 str. 24. (1905). Nadto — Wiad. statyst III 2 (1871) — rozprawa Pilata. Pomiary dla okresu 1852—66 czynione po części w okresie 1847—52, w części uzupełnione pomiarami z r. 1866. Nadto: Brzeski. Parcelacya własności tabularnej w Galicyi. (Wiad. statyst. XXIII 2 (1912).
Dla r. 1868 — Statistisches Jahrbuch für d. Jahr 1869. Wieden 1871.
Dla r. 1880 — Wiad. statyst. VI 2. (Pilat). Na podstawie rezultatów reambulacyi katastralnej dokonanej przed r. 1880 dla regulacyi podatku gruntowego.
Dla r. 1885 — Wiad. statyst. IX 2 (1885) (Pilat)
» » 1889 — Buzek w pracy wyż. wymienionej, str. 24.
» » 1901 — Pilat IX 2, str. 170—171 (Podług Ergebnisse der Catastralrevision Bd. I 10; Wieden 1901.
» » 1911, 1912, 1913 — Statistisches Jahrbuch des k. k. Ackerbauministeriums 1911, 1912, 1913. Dany oparte na rewizyi katastru podatku gruntowego, uzupełnione zmianami konstatowanemi w r. 1911, 1912 i 1913.

80. Śląsk Cieszyński 1842, 1897,
w tysiącach ha.
Silesie de Teschen 1842, 1897 en mi-
liers d'ha.

Teschener Schlesien 1842, 1897,
in Tausenden v. Ha.

Rodzaj użytku gruntu- wego	Powierzchnia tysięcy ha	
	1842	1897
Role	108	
Łąki	174	
Ogrody	3	
Pastwiska	26	
Las	63	71
Podwórza, budowle	—	2
Nieuzytki wolne od po- datku	—	7
Ogółem	237	228

Źródła: Dla r. 1842: Tafeln zur
Statistik der österreichischen Monar-
chie 1842.

Dla r. 1897: Statistisches Handb.
für die Selbstverwaltung in Schlesien.
II. Jahrgang 1900. Opawa 1901. str. 112
—115; na zasadzie danych rewizyj ka-
stru gruntowego z r. 1897; (ustawa
z r. 1896). Nasze obliczenia.

81. Ziemie pod panowaniem pruskim 1878—1907, w tysiącach ha.
Terres sous le régime de la Prusse 1878—1907, en milliers d'ha.
Die unter preussischer Herrschaft stehenden Gebiete, in Tausenden v. Ha.

Dzielnice	Rok	Powierzchnia w tysiącach ha						
		ogólna	Role	Łąki	Pastwi- ska	Lasy	Budynki, drogi, wody	Ogrody
W. Ks. Poznań- skie	1878	2.895	1.774	236	150	586	142	7
	1883	2.895	1.777	232	149	583	139	15
	1893	2.896	1.787	233	143	573	140	20
	1900	2.897	1.808	229	130	573	140	17
	1907	2.898	1.780					
Prusy Królewskie	1878	2.549	1.376	178	297	540	152	6
	1883	2.551	1.383	166	303	535	151	13
	1893	2.552	1.389	164	286	543	154	16
	1900	2.553	1.405	162	268	555	149	14
	1907	2.554	1.405					
Prusy Książęce	1878	3.698	1.880	485	410	672	246	5
	1883	3.698	1.902	469	400	662	250	15
	1893	3.699	1.972	441	370	648	249	19
	1900	3.699	2.028	416	352	644	242	17
	1907	3.700	2.060					
Rej. Olsztyńska	1907	1.204	620					
Rej. Opolska	1878/9	1.321 z ogrodami	737	96	28	389	71	
	1907	1.323	706					
Królestwo Pruskie	1878	34.832	17.323	3.335	3.951	8.124	1.977	113
	1883	34.833	17.339	3.292	3.909	8.154	1.930	209
	1893	34.855	17.369	3.273	3.792	8.193	1.971	287
	1900	34.865	17.499	3.273	3.660	8.270	1.978	255
	1907	34.870	16.787					

Źródła: Statist. Jahrbuch für den Preuss. Staat. 1911. — Dla r. 1907: »Die deutsche
Landwirtschaft. Hauptergebnisse der Reichsstatistik, Bearb. im Kais. Stat.-Amt, Berlin 1913.

82. Królestwo Polskie. Dane odsetkowe, na 100 ha.
 Royaume de Pologne. Données relatives en % pour 100 ha.
 Königreich Polen. Verhältniszahlen in % pro 100 Ha.

Lata	Powierzchnia ogólna ha	Na 100 ha powierzchni wypada ha na:						
		ziemię orną	łąki	lasy	pod ogrodami i placami	pastwiska	nieużytki	niewyszczer- gólnione
1816—20	100	33·68	6·00	30·06	—	—	—	30·26
1839	100	34·29	6·51	27·91	—	—	—	31·29
1848	100	45·85	8·17	19·48	2·32	—	—	24·18
1859	100	46·31	8·09	20·12	2·28	4·92	3·78	14·50
1894	100	55·07	8·58	20·57	3·33	7·57	4·88	—
1907	100	56·02	8·14	19·08	3·59	6·56	4·19	2·42
1909	100	56·34	8·01	18·05	3·88	6·76	4·18	2·78

Źródła: Patrz tabl. 77 Obliczenia nasze.

83. Litwa i Ruś. Gubernie. Liczby odsetkowe dla lat 1870, 1881, 1887.
 Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. Données relatives pour 100 ha. Pour
 1870, 1881, 1887. — Lithauen u. Ruthenien. Gouvernements. In %. Verhältniszahlen
 zahlen pro 100 Ha. Für 1870, 1881, 1887.

Na 100 ha powierzchni wypada na:

Gubernie	około r. 1870				r. 1881				r. 1887				
	Role ha	Lasy ha	Łąki, pastwiska etc. ha	Reszta podatnej ziemi ha	Role ha	Lasy ha	Łąki, pastwiska etc. ha	Nieużytki, błota, drogi etc. ha	Role ha	Lasy ha	Łąki, pastwiska etc. ha	Reszta podatnej ziemi ha	Nieużytki, błota, drogi etc. ha
Wilno	42·9	30·0	14·9	12·2	40·2	27·6	19·2	13·0	40·5	28·1	15·9	2·7	12·8
Kowno	55·3	20·6	13·3	10·8	36·2	22·3	32·7	8·8	36·7	23·1	28·3	3·6	8·3
Grodno	41·3	27·5	11·7	19·5	39·6	26·3	20·3	13·8	39·7	23·7	19·6	4·2	12·8
Mińsk	24·0	45·1	9·6	21·3	24·2	38·3	14·5	23·0	23·5	40·2	13·5	1·9	20·9
Mohylów	45·7	27·0	7·7	19·6	28·7	37·6	16·5	17·2	30·3	37·1	13·6	3·4	15·6
Witebsk	45·2	41·8	4·0	9·0	27·2	34·7	18·5	19·6	29·5	31·8	13·9	7·0	17·8
Litwa i Białoruś	31·0	39·1	11·4	18·5	31·1	32·7	18·9	17·3	31·6	32·4	16·4	3·6	16·0
Wołyń	33·7	41·9	12·1	12·3	37·4	32·1	18·2	12·3	37·9	23·4	14·5	12·7	11·5
Podole	52·0	15·1	15·9	17·0	63·6	14·7	16·9	4·8	70·9	11·7	5·9	6·6	4·9
Kijów	57·0	24·7	10·0	8·3	57·2	20·5	15·7	6·6	62·0	18·2	7·1	6·8	5·9
Ruś	45·6	29·7	12·4	12·3	50·5	23·9	17·1	8·5	53·9	18·8	9·9	9·3	8·1
50 gubernii Rosyi europejskiej	20·9	40·0	12·2	26·9	26·2	38·8	15·9	19·1	28·2	39·2	11·4	4·0	17·2

Źródła: Nasze obliczenia (1 dziesięcina = 1·09 ha) oraz: Statistisches
 Wremiennik Ross. Imp. Serja III. Wypusk 4. Ptb. 1884. Swod statistischeskich
 swiedienij po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu XIX wieku. (Wydawni-
 ctwo min. roln. i dóbr państwa) Ptb. 1902. — Liwron. Statistischeskoje obo-
 zrienje Rossiji, Petersburg 1874.

84. Galicya 1842–1913. Dane odsetkowe na 100 ha.
Galicie 1842–1913. Données relatives pour 100 ha.
Galizien 1842–1913. Verhältniszahlen pro 100 ha.

Rok	Na 100 ha powierzchni wypadła na:									
	razem	role	lasy	łąki	ogrody	pastwiska, hale, poloniny	stawy, moczary	place pod budo- wlami	Grunty wolne od podatku	grunty niewyszczerżone
1842	100	43·1	31·5	15·2		10·2	—	—	—	—
1852–66	100	45·7	27·0	11·8		9·8	—	—	—	5·7
1880	100	48·4	25·8	11·3	1·4	9·5	0·3	—	—	3·3
1885	100	48·5	25·7	11·2	1·4	9·6	0·3	—	—	3·3
1889	100	48·4	25·8	11·2	1·4	9·5	0·4	0·6	2·7	—
1901	100	48·4	25·7	11·1	1·4	9·6	0·3	—	3·5	—
1911	100	48·5	25·7	11·1	1·4	9·9	0·2	—	—	3·2
1912	100	48·5	25·7	11·1	1·4	9·8	0·2	—	—	3·3
1913	100	48·50	25·68	11·13	1·39	9·83	0·23	—	—	3·24

Źródła: Nasze obliczenia dat tabl. 79.

85. Śląsk Cieszyński. Dane odsetkowe dla r. 1842, 1897.
Silésie de Cieszyn. Données
relatives pour 100 ha pour
1842, 1897.

Teschener Gebiet Schlesiens.
Verhältniszahlen pro 100 ha
für 1842, 1897.

	Na 100 ha powierzchni wypadła na:	
	1842 ha	1897 ha
Role	73·4	47·4
Łąki		4·8
Ogrody		1·3
Pastwiska		11·4
Lasy	26·6	31·1
Podwórza, bu- dowlowle	—	0·9
Nieużytki wol- ne od podatku	—	3·1
Ogółem	100	100

Źródła: Nasze oblicze-
nia dat tabl. 80.

86. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Dane odsetkowe. 1878–1907.
Provinces sous le régime de la Prusse. Données relatives pour 100 ha. 1878–1907.
Die unter preussischer Herrschaft stehenden Gebiete. Verhältniszahlen pro 100 ha.
1878–1907.

Dzielnice	Rok	Na 100 ha powierzchni wypadła na:					
		role	łąki	pastwi- ska	lasy	budynki, drogi, wody	ogrody
W. Ks. Poznańskie	1878	61·3	8·2	5·2	20·2	4·9	0·2
	1883	61·3	8·0	5·2	20·2	4·8	0·5
	1893	61·7	8·0	5·0	19·8	4·8	0·7
	1900	62·4	7·9	4·5	19·8	4·8	0·6
	1907	61	—	—	—	—	—
Prusy Królewskie	1878	54·0	6·9	11·7	21·2	6·0	0·2
	1883	54·2	6·5	11·9	21·0	5·9	0·5
	1893	54·4	6·4	11·2	21·3	6·1	0·6
	1900	55·0	6·4	10·5	21·7	5·8	0·6
	1907	56	—	—	—	—	—
Prusy Książęce	1878	50·8	13·1	11·1	18·2	6·7	0·1
	1883	51·4	12·7	10·8	17·9	6·8	0·4
	1893	53·3	11·9	10·0	17·5	6·8	0·5
	1900	54·8	11·3	9·5	17·4	6·5	0·5
	1907	53	—	—	—	—	—
Rejenc. Opolska	1878/9	55·8 z ogrodami	7·3	29·4	2·1	5·4	z rolę
	1907	53					
Rejenc. Olsztyńska	1907	52	—	—	—	—	—
Królestwo Pruskie	1878	49·7	9·6	11·4	23·3	5·7	0·3
	1883	49·7	9·5	11·2	23·4	5·6	0·6
	1893	49·8	9·4	10·9	23·5	5·7	0·7
	1900	49·9	9·4	10·5	23·8	5·7	0·7
	1907	48·1	—	—	—	—	—

Źródła: Nasze obliczenia dat tabl. 81.

Królestwo Polskie, Galicya, Śląsk Polski, ziemie pod panowaniem pruskim. Royaume de Pologne. Galicie, Silésie Polonaise. Provinces sous le régime de la Prusse. — Königreich Polen, Galizien, Pohn, Schlesien. Die unter preussischer Herrschaft stehenden Landesteile.

87. Udział % liczby gospodarstw różnej wielkości wśród liczby wszystkich gospodarstw odpowiedniej dzielnicy. — Relation entre le chiffre des propriétés rurales de divers grandeurs et le chiffre total des propriétés rurales de la province. — % Anteil der Landwirtschaften verschiedener Grösse an der Gesamtzahl aller Landwirtschaften des betr. Landesteiles.

Dzielnice	Na 100 gospodarstw rolnych wypada gospodarstw wielkości:							
	poniżej 5 ha	5—20 ha	20—50 ha	50—100 ha	100—500 ha	500—2.000 ha	powyżej 2.000 ha	rozparcelowane
Król. Polskie 1892	38·85 ¹⁾	52·77 ²⁾	7·02 ³⁾	0·34 ⁴⁾	0·58 ⁵⁾	0·29 ⁶⁾	0·07 ⁷⁾	0·08
Galicya 1902	79·6	18·8	0·8	0·3		0·5		
Śląsk Cieszyński «	80·8	16·1	2·5	0·2		0·4		
W. Ks. Poznań. 1907	67·80	24·88	6·34			0·98		
Prusy Królewskie «	67·72	22·78	8·23			1·27		
Prusy Książęce «	67·27	20·00	11·36			1·37		
Rej. Olsztyńska «	59·32	25·42	13·56			1·70		
Rej. Opolska «	78·34	19·11	1·91			0·64		

Źródła: Ob. tabl. 88.

88. Udział % powierzchni gospodarstw różnej wielkości w całej powierzchni gospodarstw odpowiedniej dzielnicy. — Relation entre la superficie des propriétés rurales de divers grandeurs et la superficie totale de la propriété rurale de la province. — % Anteil der Fläche der Wirtschaften verschiedener Grösse an der Gesamtfläche aller Wirtschaften des betr. Landesteiles.

Dzielnice	Na 100 ha powierzchni gospodarstw prywatnych wypada ha na gospodarstwa wielkości:							
	poniżej 5 ha	5—20 ha	20—50 ha	50—100 ha	100—500 ha	500—2.000 ha	powyżej 2.000 ha	rozparcelowane
Król. Polskie 1892	8 ¹⁾	32 ²⁾	10 ³⁾	2 ⁴⁾	13 ⁵⁾	17 ⁶⁾	15 ⁷⁾	3
Galicya 1902	29·0	23·8	4·0	2·7		40·5		
Śląsk Cieszyński 1897	16·3	23·1	12·2	3·0	4·8	7·4	33·2	
W. Ks. Poznań. 1907	6·78	25·70	21·53			45·99		
Prusy Królewskie «	6·34	23·70	33·12			36·84		
Prusy Książęce «	6·17	17·51	37·89			38·43		
Rej. Olsztyńska «	6·14	21·32	40·91			31·63		
Rej. Opolska «	18·60	31·60	14·60			35·20		

¹⁾ Poniż. 10 mórg = poniż. 5·6 ha. ²⁾ 10—30 m. = 5·6—16·8 ha. ³⁾ 30—100 m. = 16·8—56·0 ha. ⁴⁾ 100—300 m. = 56·0—168·0 ha. ⁵⁾ 300—1.000 m. = 168·0—560·0 ha. ⁶⁾ 1.000—3.000 m. = 560·0—1.680·0 ha. ⁷⁾ Pow. 3.000 m. = pow. 1·680 ha.

Źródła: Król. Pol. Wiad. statyst. dotyczące dóbr obciążonych pożyczką Tow. kred. ziemsk. po d. 1/1 1893. Warsz. 1896. — Galicya Wiad. statyst. XX 3 (prof. Buzek). — Śląsk Cieszyński: 1902 Spis rolniczo-przemysł. 1897: Statist. Hbuch für die Selbstverwaltung in Schlesien III. Jahrg. 1901. — Jahrb. pruski 1912.

Nombre et superficie des propriétés rurales de divers grands propriétaires. — Zahl u. Fläche der Landwirtschaften verschiedener Grösse.
89. Królestwo Polskie. Gubernie. Liczba gospodarstw. Dane absolutne.
Royaume de Pologne. Gouvernements. Nombre des propriétés rurales.
Données absolues

En %.

Königreich Polen. Gouvernements. Zahl der Landwirtschaften.

Verhältniszahlen.

Gubernie	Liczba gospodarstw										Na 100 gospodarstw wypada gospodarstw wielkości:							rozparcelowane
	poniżej 10 morg (5,6 ha)	10-30 morg (5,6-16,8 ha)	30-100 morg (16,8-56,0 ha)	100-300 morg (56,0-168,0 ha)	300-1.000 morg (168,0-560,0 ha)	1.000-3.000 morg (560,0-1.680,0 ha)	powyżej 3.000 morg (1.680,0 ha)	rozparcelowane	ogółem	poniżej 10 morg (5,6 ha)	10-30 morg (5,6-16,8 ha)	30-100 morg (16,8-56,0 ha)	100-300 morg (56,0-168,0 ha)	300-1.000 morg (168,0-560,0 ha)	1.000-3.000 morg (560,0-1.680,0 ha)	powyżej 3.000 morg (1.680,0 ha)		
Warszawska	32.270	37.468	3.102	326	762	294	50	46	74.318	43.42	50.41	4.17	0.44	1.03	0.40	0.07	0.06	
Kaliska	41.737	30.312	2.212	240	539	262	51	80	75.433	55.33	40.18	2.93	0.32	0.71	0.35	0.07	0.11	
Piotrkowska	27.619	41.351	1.933	156	405	236	45	40	71.785	38.47	57.60	2.69	0.22	0.57	0.33	0.06	0.06	
Radomska	26.035	39.161	1.378	134	346	157	24	137	67.372	38.64	58.12	2.05	0.20	0.51	0.23	0.04	0.21	
Kielecka	43.156	27.215	638	114	389	158	46	54	71.770	60.13	37.92	0.89	0.16	0.54	0.22	0.06	0.08	
Lubelska	12.878	59.611	2.593	133	295	268	74	39	75.891	16.97	78.54	3.42	0.18	0.39	0.35	0.10	0.05	
Siedlecka	16.752	45.699	7.667	303	225	185	59	115	71.005	23.59	64.36	10.80	0.43	0.32	0.26	0.08	0.16	
Łomżyńska	21.761	32.127	5.527	270	181	102	40	25	60.033	36.25	53.51	9.21	0.45	0.30	0.17	0.07	0.04	
Płocka	30.754	18.504	6.717	448	684	207	29	29	57.352	53.62	32.27	11.71	0.78	1.16	0.36	0.05	0.05	
Suwalska	10.868	26.898	15.900	223	168	88	27	1	54.173	20.06	49.66	29.35	0.41	0.31	0.16	0.05	0.00	
Kr. Polskie	263.880	353.346	47.667	2.347	3.974	1.957	445	566	679.132	38.85	52.77	7.02	0.34	0.58	0.29	0.07	0.08	

Źródła: Wiadomości statystyczne dotyczące dóbr obciążonych pożyczką Towarzystwa Kredyt. Ziemskiego po dzień 1/1 1893 r. (Warszawa 1896). Nasze obliczenia.

91. Gubernie w Król. Polskiem.
Royaume de Pologne. Gouvernements. — Königreich Polen. Gouvernements.

Powierzchnia gospodarstw różnej wielkości w ha.
Superficie des propriétés rurales de diverses grandeurs en ha. — Fläche der landw.
Betriebe verschiedener Größe in Ha.

Gubernie	Powierzchnia gospodarstw w ha										Ogółem								
	Ponizżej 10 morg (5 6 ha)	10-30 morg (5 6-16 8 ha)	30-100 morg (16 8-56 0 ha)	100-300 morg (56 0-168 0 ha)	300-1 000 morg (168 0-560 0 ha)	1 000-3 000 morg (560 0-1 680 0 ha)	Powyzżej 3 000 morg (1 680 0 ha)	Rozparcelowane											
Warszawska . . .	84.286	372.054	69.622	34.889	249.538	248.255	144.418	15.798	1,218.860	7	30	5	3	3	21	21	12	1	Rozparcelowane
Kaliska . . .	118.613	274.033	48.551	26.893	175.775	240.719	132.311	21.827	1,038.722	11	26	5	3	3	17	23	13	2	Pow. 3.000 morg (1.680 0 ha)
Piotrkowska . . .	96.949	368.554	42.728	17.743	135.920	210.255	133.657	17.284	1,023.090	9	36	4	2	2	13	21	13	2	1 000-3 000 morg (560-1 680 ha)
Radomska . . .	87.263	360.032	28.883	15.610	111.153	141.581	108.796	39.132	892.450	10	40	3	2	2	13	16	12	4	300-1 000 morg (168 0-560 0 ha)
Kielecka . . .	139.025	224.436	13.564	13.598	125.242	146.548	133.230	23.468	819.111	17	27	2	2	2	15	18	16	3	100-300 morg (56 0-168 0 ha)
Lubelska . . .	46.435	564.142	52.429	14.484	99.345	250.861	404.401 ¹⁾	17.649	1,449.746	3	39	4	1	1	7	17	28 ²⁾	1	30-100 morg (16 8-56 0 ha)
Siedlecka . . .	63.895	473.247	173.444	29.504	77.625	179.696	222.464	50.524	1,270.399	5	37	14	2	2	6	14	18	4	Pow. 3.000 morg (1.680 0 ha)
Łomżyńska . . .	64.260	322.797	125.302	25.286	55.698	97.701	115.073	11.901	818.018	8	40	15	3	3	7	12	14	1	1 000-3 000 morg (560-1 680 ha)
Płocka . . .	79.247	193.538	161.888	47.098	213.843	176.679	86.357	7.019	965.669	8	20	17	5	5	22	18	9	1	300-1 000 morg (168 0-560 0 ha)
Suwalska . . .	27.620	292.490	367.615	20.634	54.749	77.829	83.696	160	924.793	3	32	40	2	2	6	8	9	0	100-300 morg (56 0-168 0 ha)
Król. Polskie	807.393	3,445.323	1,084.026	245.739	1,298.888	1,770.124	1,564.403	204.762	10,420.858	8	33	10	2	2	13	17	15 ³⁾	2	100-300 morg (56 0-168 0 ha)

1) W tym ord. Zamojskich 340.815 morgów.
2) W tym 13% ord. Zamojskich.
3) W tym 2% ord. Zamojskich.

93. Galicya 1902. — Galicie 1902. — Galizien 1902.

Według obliczenia prof. Buzka:

Gospodarstwa wielkości ha:	Liczba gospodarstw	Powierzchnia ha	% do całej powierzchni
Ogółem	1,206.599	7,156.000	100
Poniżej 2 ha	ok. 597.959	ok. 660.000	ok. 9·2
» 2—5 »	ok. 404.203	1,415 000	ok. 19·8
» 5—10 »	149.948	1,125.000	15·7
» 10—20 »	38.582	579.000	8·1
» 20—50 »	8.126	284.000	4·0
» 50—100 »	2.567	193.000	2·7
Powyżej 100 »	5.214	2,900.000	40·5

Nieco odmienne obliczenia statystyki urzędowej spisu 1902:

a) Gospodarstwa wielkości ha	Liczba gospodarstw	% do całej liczby gospodarstw	b) Gospodarstwa objętości powyżej 100 ha	Liczba gospodarstw	% do ogólnej liczby gospodarstw objętości < 100 ha	c) Na 100 gospodarstw wypada gospodarstw objętości
ogółem	1,008.541	100	Powyżej			Poniżej
Pon. 0·5 ha	68.890	6·8	100 ha	5.467	100	2 ha — 42·2 g.
0·5—1 »	124.348	12·3	100—200 »	1.798	32·9	2—5 — 37·3 g.
1—2 »	233.263	23·1	200—500 »	2.325	42·5	5—10 — 14·9 g.
2—5 »	376.574	37·4	500—1000 »	870	15·9	Powyżej
5—10 »	150.471	14·9	Powyżej			10. — 5·6 g.
10—20 »	38.667	3·9	1000 »	474	8·7	
20—50 »	8.258	0·8				
50—100 »	2.603	0·3				
Pow. 100 »	5.467	0·5				

Zródła: Buzek: Własność tabularna. (Wiadomości statystyczne XX. 3. str. 92). Osterreichische Statistik. Tom 73, zes. 5.

94. Śląsk Cieszyński. — Silésie de Cieszyn. — Teschener Gebiet öst. Schlesiens.

Rok	Liczba gospodarstw wielkości ha:									Ogółem
	Pon. 1/2	1/2-1	1-2	2-5	5-10	10-20	20-50	50-100	Pow. 100	
1897	8.754	3.895	5.855	7.411	3.354	2.006	979	103	76	32.433
1902	10.137	4.271	6.318	7.626	3.558	2.100	864	63	130	35.067

Rok	Liczba gospodarstw wielkości powyżej 100 ha:				Ogółem
	100-200	200-500	500-1000	Powyżej 1000	
1897	32	21	7	16	76
1902	41	51	20	18	130

Rok	Na 100 gospodarstw wypada gospodarstw wielkości ha:									Ogółem
	Pon. 1/2	1/2-1	1-2	2-5	5-10	10-20	20-50	50-100	Pow. 100	
1897	27.0	12.0	18.1	22.9	10.3	6.2	3.0	0.3	0.2	100
1902	28.9	12.2	18.0	21.7	10.1	6.0	2.5	0.2	0.4	100

Powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa różnej kategorii wielkości w roku 1897:

Powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa wielkości:	ha	Na 100 ha pow. wszystkich gospodarstw wypada na gospodarstwa wielkość, wyszczególnion.	Powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa wielkości:	ha	Na 100 ha pow. wszystkich gospodarstw wypada na gospodarstwa wielkość, wyszczególnion.
Poniżej 1/2 ha	1.546	0.7	Z przeniesienia	115.355	51.6
1/2-1 »	2.847	1.3	50-100 ha	6.693	3.0
1-2 »	8.535	3.8	100-200 »	4.534	2.0
2-5 »	23.545	10.5	200-500 »	6.677	2.8
5-10 »	23.580	10.6	500-1000 »	5.227	2.3
10-20 »	27.955	12.5	1000-2000 »	11.427	5.1
20-50 »	27.347	12.2	Pow. 2000 »	73.373	33.2
Do przeniesienia	115.355	51.6	Ogółem	223.286 ¹⁾	100

¹⁾ nadto dobra publiczne na Śląsku Ciesz. zajmują powierzech. ha 3.561.

Źródła: Dla r. 1902 — Spis rolniczo-przemysłowy. Dla r. 1897 — Statistisches Handbuch für die Selbstverwaltung in Schlesien. III. Jahrgang 1901. Opawa 1902. Str. 94-99. (Przedruk ze »Statistische Monatsschrift« Neue Folge VI Jahrgang, IX. Heft: »Statistik des Grundbesitzes von Schlesien« Dra Waltera Schiffa 1901). Dane z r. 1897 pochodzą z opracowań Centralnej Komisji Statystycznej materiałów, polegających na arkuszach katastralnych z roku 1897 (»Katastergutsbestandblätter«).

Dzielnice pod panowaniem Prus. — Provinces sous le régime de la Prusse. — 95. Liczba gospodarstw. — Nombre des propriétés rurales. — Zahl der landw. Betriebe.

Prowincye i rejencye	Rok	Liczba gospodarstw wielkości:					Na 100 gospodarstw wypada gospodarstw wielkości:				
		Ponizej 1/2 ha	2-5 ha	5-20 ha	20-100 ha	Powyżej 100 ha	Ponizej 1/2 ha	2-5 ha	5-20 ha	20-100 ha	Powyżej 100 ha
W. Ks. Poznańskie	1882	94	20	37	12	3	56.91	12.20	22.08	7.17	1.64
	1895	126	24	41	13	3	51.14	11.49	19.96	6.14	1.27
	1907	113	26	51	13	2	55.12	12.68	24.88	6.34	0.98
Prusy Królewskie	1882	81	15	21	14	2	60.63	11.56	15.91	10.08	1.82
	1895	95	19	28	14	2	60.31	11.90	17.54	8.78	1.47
	1907	86	21	36	13	2	54.43	13.29	22.78	8.23	1.27
Prusy Książęce	1882	101	26	31	26	3	53.87	13.89	16.69	13.85	1.70
	1895	130	31	38	26	3	57.09	13.51	16.57	11.32	1.51
	1907	115	33	44	25	3	52.27	15.00	20.00	11.36	1.37
Rej. Olsztyńska	1907	25	10	15	8	1	42.37	16.95	25.42	13.56	1.70
Rej. Opolska	1907	39	35	30	3	1	56.05	22.29	19.11	1.91	0.64
Królestwo Pruskie	1882	1842	495	491	191	21	61	16	16	6	1
	1895	2048	523	529	188	20	61	16	16	6	1
	1907	2101	521	583	176	19	62	15	17	5	1

Zródło: Jahrbuch pruski 1912.

97. Powierzchnia gospodarstw w tysiącach ha. — Superficie totale des propriétés rurales 1907 en milliers d'ha. — Fläche der landw. Betriebe 1907 in Tausenden von Ha.

Prowincye i rejencye	Powierz. w r. 1907 gospod. wielkości w tys. ha:					Na 100 ha powierzc. wypada na gosp. wielkości:				
	Ponizej 1/2 ha	2-5 ha	5-20 ha	20-100 ha	Powyżej 100 ha	Ponizej 1/2 ha	2-5 ha	5-20 ha	20-100 ha	Powyżej 100 ha
W. Ks. Poznańskie	17	104	657	550	1175	0.67	2.72	4.06	25.70	21.53
	12	85	509	711	791	0.56	2.38	3.96	23.70	33.12
	19	135	563	1217	1235	0.58	1.97	4.20	17.51	37.89
Prusy Książęce	3	42	209	402	311	0.34	1.80	4.34	21.32	40.91
	17	127	338	156	376	1.26	6.73	11.87	31.60	14.60
	14	72	338	156	376	1.26	6.73	11.87	31.60	14.60
Rej. Olsztyńska	354	1393	7739	823	8292	1.24	4.89	7.95	27.14	30.94
	354	1393	7739	823	8292	1.24	4.89	7.95	27.14	30.94
	354	1393	7739	823	8292	1.24	4.89	7.95	27.14	30.94

Zródło: Jahrbuch pruski 1912.

98. Liczby stosunkowe. — En %.

Zródło: Jahrbuch pruski 1912.				
1	6	16	17	5
57	61	61	16	6
40	62	15	17	5
22.03	42.37	16.95	25.42	13.56
24.84	56.05	22.29	19.11	1.91

99. Królestwo Polskie: Gubernie. Udział % poszczególnych grup posiadaczy gruntów w całej powierzchni gruntów w r. 1904 i 1909. — Royaume de Pologne. Gouvernements. Relation entre la superficie des terres des groupes particuliers des propriétaires ruraux (paysans, petite noblesse, bourgeois, grands propriétaires, majorats, état, villes, autres) et la superficie totale des gouvernements en 1904 et 1909. — Königreich Polen. Gouvernements. % Anteil der Fläche der einzelnen Bodenbesitzergruppen (Bauern, Kleinadel, Flecken, Grossgrundbesitz, Majorate, Fiskus, Städte, Andere) an der Gesamfläche des betr. Gouvernement 1904 u. 1909.

Gubernie	1904		1909		1904		1909		1904		1909		1904		1909	
	Grundy włościańskie	Grundy drobno-szlacheckie	Grundy należące do miasteczek	Grundy dworskie i skonfiskow. zakonom	Grundy majorackie	Grundy skarbowe	Grundy miejskie	Grundy niezaliczone do poprzedn. kategorii	Grundy włościańskie	Grundy drobno-szlacheckie	Grundy należące do miasteczek	Grundy dworskie i skonfiskow. zakonom	Grundy majorackie	Grundy skarbowe	Grundy miejskie	Grundy niezaliczone do poprzedn. kategorii
Warszawska	48·2	2·3	1·6	1·7	1)	40·5	1)	2·0	3·8	4·1	1·5	1·5	1·0	0·4	0·4	0·4
Kaliska	51·2	—	2·2	2·2	1)	35·6	1)	3·1	1·7	1·7	1·2	1·3	0·3	0·4	0·4	0·4
Piotrkowska	52·7	0·9	3·5	3·8	1)	32·4	1)	3·4	4·6	6·1	1·6	2·0	0·3	0·6	0·6	0·6
Radomska	54·6	—	3·8	3·8	1)	30·7	1)	3·9	7·5	6·3	0·9	0·7	0·4	0·2	0·2	0·2
Kielecka	52·2	0·0	3·1	3·2	1)	30·7	1)	4·0	8·6	8·7	1·1	1·0	0·3	0·6	0·6	0·6
Lubelska	52·7	0·2	2·5	2·5	1)	39·3	1)	1·7	1·7	2·0	1·3	1·5	0·8	0·2	0·2	0·2
Siedlecka	46·8	12·3	3·9	3·5	1)	29·1	1)	3·3	1·6	1·7	1·8	2·1	1·0	0·8	0·8	0·8
Łomżyńska	31·0	35·4	2·0	2·1	1)	15·2	1)	2·4	12·2	10·5	1·4	1·4	0·2	0·0	0·0	0·0
Płocka	36·6	14·5	1·5	1·6	1)	41·5	1)	0·9	2·7	2·7	1·1	1·4	0·2	0·1	0·1	0·1
Suwalska	55·6	0·4	1·8	2·0	1)	16·3	1)	5·5	18·2	16·8	1·6	1·6	0·2	0·2	0·2	0·2
Królestwo Polskie	48·8	5·8	2·6	2·6	1)	31·8	1)	3·0	5·9	5·8	1·3	1·4	0·5	0·4	0·4	0·4

1) Grundy dworskie, skonfiskowane zakonom i majoraty w Królestwie Polskiem w stosunku odsetkowym:
 Królestwo Polskie 35·1   gub. Radomska 32·8   gub. Łomżyńska 17·8
 gub. Warszawska 41·6   » Kielecka 34·7   » Płocka 43·4
 » Kaliska 43·4   » Lubelska 40·8   » Suwalska 22·2
 » Piotrkowska 36·4   » Siedlecka 32·6

Źródła: Rok 1904 » Trudy « Warsz. Kom. Statyst. XXI; rok 1909 Rocznik statyst. Król. Pol. str. 91.

100. Litwa i Ruś. Gubernie. Powierzchnia poszczególnych grup posiadaczy gruntów 1877, 1887, 1895. W tysiącach ha. Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. Superficie des terres des groupes particuliers des propriétaires ruraux (grands propriétaires, paysans, état et apanages, église orthodoxe, cloîtres orthodoxes, villes, autres institutions) en 1877, 1887, 1895. En milliers d'ha. — Lithauen u. Ruchenien. Gouvernements. Fläche der einzelnen Bodenbesitzergruppen 1877, 1887, 1895. (Grossgrundbesitz, Bauern, Staat, Apanage, Orthodoxe Kirche u. Kloster, Städte, andere Institutionen). In Tausenden von Ha.

Gubernie	Rok 1877						Rok 1887						Rok 1905									
	Powierz- chnia	Własność prywatna	Włas. chłop ukazowa	Skarbu i apanaży	Kosc., klasz., m-sta, instyt.		Powierz- chnia	Własność prywatna	Własność chłopska ukazowa	Skarbu	Apanaży i klasztor i klasztor	Miasta i inne Instytucje	Powierz- chnia	Własność prywatna	Własność chłopska ukazowa	Skarbu	Apanaży	Kościół	Klasztor	Miasta	Inne insty- tucyje	
Wilno	3.558	1.670	1.470	379	39		3.843	1.880	1.561	419	—	20	13	3.464 ¹⁾	1.671	1.394	368	—	17	1	11	2
Kowno	3.576	1.737	1.602	209	28		3.932	1.946	1.736	218	—	13	19	3.899 ¹⁾	1.884	1.755	228	—	16	3	11	2
Grodno	3.289	1.317	1.384	523	65		3.595	1.440	1.563	526	—	37	29	3.573 ¹⁾	1.311	1.654	397	157	35	3	14	2
Minsk	7.692	4.666	1.993	946	87		8.407	4.932	2.418	973	—	53	31	8.734 ¹⁾	5.730	2.120	786	—	55	6	37	—
Mohylów	4.219	2.409	1.638	114	58		4.566	2.493	1.866	132	—	34	41	4.474 ¹⁾	2.510	1.765	136	—	33	7	22	1
Witebsk	3.812	2.096	1.413	250	53		4.174	2.224	1.683	221	—	25	21	4.419 ¹⁾	2.326	1.736	257	29	27	6	25	13
Litwa i Białorus	26.146	13.895	9.500	2.421	330		28.517	14.865	10.827	2.489	—	182	154	28.563 ¹⁾	15.432	10.424	2.172	186	183	26	120	20
Wolyn	5.974	2.968	2.384	438	184		6.709	3.307	2.630	614 ²⁾	97	61	6.291 ¹⁾	3.074	2.506	523	58	100	4	16	9	8
Podole	4.042	1.820	1.913	175	134		4.046	1.792	1.919	100	73	69	3.987 ¹⁾	1.772	1.912	89	71	92	3	48	—	—
Kijów	4.720	2.154	2.124	288	154		4.945	2.245	2.242	184	106	84	5.040 ¹⁾	2.280	2.297	214	102	73	4	71	0	3
Ruś	14.726	6.942	6.421	901	472		15.700	7.344	6.791	284 ⁶¹⁴⁾	179	214	15.318 ¹⁾	7.126	6.715	826	231	264	11	135	10	1

¹⁾ Według »Sbornika statistycznego ekonomicznych swiadczenij« Zarządu Rolnictwa (Petersburg 1914) powierzchnia jest znacznie większa (str. 4), mianowicie wynosi w tysiącach ha: gubernie: Wileńska 4.181; Kowieńska 4.010 tys. ha; Grodzieńska 3.849 tys. ha; Mohylowska 4.784 tys. ha; Witebska 4.388 tys. ha; Wolynska 7.158 tys. ha; Podolska 4.192 tys. ha; Kijowska 5.985 tys. ha.

²⁾ Razem — skarbu i apanaży w gub. Wolynskiej.

Źródła: Swod statistycznych swiadczenij po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu 19 wieku. (Wydawn. min. rolnictwa i dóbr państwa). Ptb. 1902. Statistyczeskija swiadczenija po ziemielnomu woprosu w Jewropiejskoj Rossiji. Wydawn. min. rolnictwa. Ptb. 1906. Jeżegodnik Rossiji 1912 (też 1906). Nasze obliczenia. (Dzięcięcina = 1 09 ha).

101. Dane stosunkowe. — Pour 100 ha. — Pro 100 Ha.

Gubernie	Na 100 ha powierzchni wypadana:						Rok 1887						Rok 1906						
	Własność prywatną	Własność chłopską ukazową	Skarb i apanaże	Kościół, klaszory, msta i instytucye	Własność prywatną	Własność chłopską ukazową	Skarb	Apanaże	Kościół, klaszory, msta i instytucye	Własność prywatną	Własność chłopską ukazową	Skarb	Apanaże	Kościół, klaszory, msta i instytucye	Własność prywatną	Własność chłopską ukazową	Skarb	Apanaże	Kościół, klaszory, msta i instytucye
Wilno	46.9	41.4	10.6	1.1	47.7	40.6	10.9	—	0.8	48.2	40.3	10.6	—	0.9	48.2	40.3	10.6	—	0.9
Kowno	48.6	44.8	5.8	0.8	49.6	44.1	5.5	—	0.8	48.3	45.0	5.8	—	0.9	48.3	45.0	5.8	—	0.9
Grodno	40.0	42.0	15.0	3.0	40.0	43.5	14.7	—	1.8	36.7	46.3	11.1	4.4	1.5	36.7	46.3	11.1	4.4	1.5
Mińsk	60.7	25.9	12.3	1.1	58.6	28.8	11.6	—	1.0	65.6	24.3	9.0	—	1.1	65.6	24.3	9.0	—	1.1
Mohylów	57.1	38.9	2.7	1.3	54.6	40.9	2.9	—	1.6	56.1	39.5	3.0	—	1.4	56.1	39.5	3.0	—	1.4
Witebsk	55.0	37.1	6.5	1.4	53.5	40.1	5.3	—	1.1	52.6	39.3	5.8	0.7	1.6	52.6	39.3	5.8	0.7	1.6
Litwa i Białoruś	53.8	36.1	8.8	1.3	52.2	38.0	8.7	—	1.1	54.0	36.5	7.6	0.7	1.2	54.0	36.5	7.6	0.7	1.2
Wołyń	49.7	39.9	7.3	3.1	49.3	39.2	9.1	2.4	2.4	48.9	39.8	8.3	0.9	2.1	48.9	39.8	8.3	0.9	2.1
Podole	45.0	47.3	4.4	3.3	44.3	47.5	2.4	1.8	4.0	44.4	48.0	1.8	1.4	4.4	44.4	48.0	1.8	1.4	4.4
Kijów	45.6	45.0	6.1	3.3	45.5	45.4	3.7	2.0	3.4	45.2	45.6	5.4	2.6	1.2	45.2	45.6	5.4	2.6	1.2
Rus	47.1	43.6	6.2	3.1	46.3	43.7	5.8	1.0	3.2	46.3	43.6	5.4	1.5	3.2	46.3	43.6	5.4	1.5	3.2

Zródła: Dane tabl. 100.

102. Królestwo Polskie: Powierzchnia większej własności w r. 1901, 1906, 1909. Royaume de Pologne. Superficie de la grande propriété foncière en 1901, 1906, 1909. En ha. — Königreich Polen. Fläche des Grossgrundbesitzes 1901, 1906, 1909. In Ha.

Rok	Rozległość w ha
1901	4,297.547
1906	3,572.896
1909	3,904.549

Źródła: Rocznik stat. Król. Pol. str. 107 (Trudy Warsz. Komit. Statyst. XXV, XXX, XXXIX 2). Nasze obliczenia. (1 mórg = 0·56 ha).

103. Królestwo Polskie: Gubernie. Liczba gospodarstw większej własności prywatnej w 1906 r. Powierzchnia ich ogólna i przeciętna jednego gospodarstwa. Royaume de Pologne. Gouvernements. Nombre des grandes propriétés foncières en 1906. Leur superficie totale et moyenne pour une propriété en ha. — Königreich Polen. Gouvernements. Zahl der Wirtschaften der Grossgrundbesitzer, ihre Gesamtfläche u. Durchschnittsfläche einer Wirtschaft 1906.

Gubernie	Liczba gospodarstw	Ha	Obszar przeciętny jednego gospodarstwa w ha
Warszawska	1,575	614,440	390·1
Kaliska	878	382,852	436·0
Piotrkowska	696	347,118	498·8
Radomska	607	292,460	481·8
Kielecka	606	273,817	451·8
Lubelska	651	564,970	867·9
Siedlecka	517	368,265	712·3
Łomżyńska	340	158,135	465·1
Płocka	1,120	389,783	348·0
Suwalska	427	172,063	403·0
Królestwo Polskie . . .	7 417	3,563,903	480·5

Źródła: Trudy Warsz. Komit. statystyczn. XXX. Nasze obliczenia. (1 dzies. = 1·09 ha).

104. Litwa i Ruś. Gubernie. Liczba ogólna i powierzchnia w tysiącach ha gospodarstw prywatnych w r. 1905 i 1877. Liczba i powierzchnia w tysiącach ha gospodarstw prywatnych różnej wielkości; ich powierzchnia przeciętna 1905. Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. Nombre total et superficie en milliers d'ha de la grande propriété privée en 1905 et 1877. Nombre et superficie en milliers d'ha des propriétés de divers grands propriétaires; leur superficie moyenne en 1905. — Lithauen u. Ruthenen. Gouvernements. Gesamtzahl u. Fläche in Tausenden von Ha des grossen Privatgrundbesitzes 1905 u. 1877. Zahl u. Fläche in Tausenden von Ha der Wirtschaften verschiedener Grösse; Durchschnittsgrösse einer Wirtschaft 1905.

Gubernie	1877		Rok 1905																	
	Ogólna liczba gospodarstw prywatnych	Ich powierzchnia tys. ha	Liczba gospodarstw prywatnych	Powierzchnia tys. ha	Przeciętna wielkość 1 gospod. prywat. ha:	Liczba gospodarstw wielkości						Powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa wielkości (w tysiącach ha):								
						(Pon. 10 dzies.)	(10-50 dziesięc.)	(50-200 dzies.)	(200-500 dzies.)	(500-1000 dz.)	(1090-5450 ha)	(Pow. 5000 dz.)	(Pon. 11 ha)	(10-50 dzies.)	(60-200 dzies.)	(200-500 dzies.)	(500-1000 dz.)	(1000-5000 dz.)	(Pow. 5450 ha)	
Wilno	8.481	1.670	10.796	1.671	155	2.351	4.991	2.200	703	265	228	28	145	1414	2377	2407	2218	4787	3360	
Kowno	7.891	1.737	12.184	1.884	155	2.068	5.996	2.673	855	338	224	30	147	1802	2758	2908	2588	4869	3764	
Grodno	12.757	1.317	24.911	1.311	49	17.122	5.390	1.298	610	297	173	21	84	7120	1442	2136	2177	3702	1613	
Mińsk	9.114	4.666	18.093	5.730	326	5.833	6.766	2.995	1.176	560	628	175	34	7182	3278	4098	4329	1.4250	2.9284	
Mohylow	10.783	2.409	17.964	2.510	131	6.083	7.023	2.885	1.098	466	361	48	36	01858	3177	3731	3549	7492	4941	
Witebsk	5.723	2.096	12.366	2.326	211	2.962	5.224	2.751	716	349	325	39	16	01482	2947	2473	2697	7699	5801	
Litwa i Białoruś	54.749	13.895	96.314	15.432	161	36.419	35.390	14.802	5.158	2305	1.939	341	200	69576	1.5979	1.7753	1.7458	4.2799	4.8767	
Wołyń	13.148	2.968	18.177	3.074	165	7.985	6.685	1.616	857	529	414	88	45	11549	1853	3038	4101	8789	10956	
Podole	5.395	1.820	9.081	1.772	210	4.407	1.817	1.214	655	524	400	14	16	8487	1401	2345	4020	8128	1173	
Kijów	3.783	2.154	15.185	2.280	160	8.116	3.618	1.764	683	515	460	29	30	4937	1940	2411	4019	8733	4454	
Ruś	22.325	6.942	42.393	7.126	168	20.508	12.123	4.594	2.195	1.568	1.274	131	92	32973	5194	7794	1.2140	2.5650	1.6583	

Źródła: Statist. swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji (Wyd. min. roln.) Ptb. 1906. K izdanju: »Statist. swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji« (Wyd. min. roln.) Ptb. 1907. Daty wzięte z wydawnictwa Centr. Komit. Statyst. min. spraw wewn. p. t. »Statistika ziemlewladienja 1905 g.« Nasze obliczenia (1 dzies. = 109 ha).

105. Udział % liczby gospodarstw prywatnych różnej wielkości w ogólnej liczbie gospodarstw prywatnych r. 1877 i 1905.
 Relation entre le chiffre des grandes propriétés privées de divers grands et le chiffre total des propriétés privées 1877 et 1905. --- % Anteil der Zahl der Privatwirtschaften (Grossgrundbesitz) verschiedener Größe an der Gesamtzahl aller Privatwirtschaften. 1877 u. 1905.

Gubernie	Na 100 gospodarstw prywatnych wypada gospodarstw wielkości:															
	Rok 1877							Rok 1905								
	(poniżej 5 ha 5-50 dziesięcin)	(poniżej 50 ha 50-200 dziesięć.)	(50-218 ha 218-545 ha)	(200-500 dziesięć.)	(500-1000 dzies.) 545-1090 ha)	(1000-5000 dzies.) 1090-5450 ha)	(powyż. 5000 dzies.) powyżej 5450 ha)	(poniżej 50 dzies.) 50-200 dziesięć.)	(200-500 dziesięć.) 218-545 ha)	(500-1000 dzies.) 545-1090 ha)	(1000-5000 dzies.) 1090-5450 ha)	(powyż. 5000 dzies.) powyżej 5450 ha)	(5-50 dziesięć.)	(poniżej 50 dzies.) 50-200 dziesięć.)	(200-500 dziesięć.) 218-545 ha)	
Wilno	85	587	672	190	75	32	27	04	218	462	680	204	65	27	21	03
Kowno	65	520	585	247	98	40	26	04	170	492	662	219	71	27	19	02
Grodno	441	440	881	52	30	19	15	03	687	216	903	52	25	12	07	01
Mińsk	254	454	708	139	56	33	48	16	322	374	696	163	66	31	34	10
Mohylów	211	579	790	95	45	27	36	07	389	391	780	161	61	26	20	02
Witebsk	133	468	601	202	79	49	60	09	240	423	663	222	58	28	26	03
Litwa i Białoruś									378	367	745	153	54	24	20	04
Wołyń	256	557	813	71	46	32	31	07	439	368	807	89	47	29	23	05
Podole	456	244	700	85	70	60	78	07	488	201	689	134	73	58	44	02
Kijów	350	256	606	103	86	87	102	16	534	239	773	116	45	34	30	02
Ruś									484	286	770	108	52	37	30	03

»Zródła: Statyścičeskija swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewropiejskoj Rossiji« (Wyd. min. roln.) Ptb. 1906.
 K Izdanju »Statyścičeskija swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewrop Rossiji«. Wyd. min. roln. Ptb. 1907. (Daty wzięte z wydawnictwa Centr. Komit. Statyst. min. spraw. wewn. p. t.: »Statistika ziemlewiadenja 1905. Nasze obliczenia.

106. Udział % powierzchni gospodarstw prywatnych różnej wielkości w całej powierzchni gospodarstw prywatnych. 1877 i 1905.
 Relation entre la superficie de la grande propriété privée de diverse grandeur et la superficie totale des propriétés privées en 1877 et 1905. — % Anteil der Fläche des Privatbesitzes (Grossgrundbesitz) verschiedener Grösse an der Gesamtfäche des Privatbesitzes 1877 u. 1905.

Gubernie	Na 100 ha własności prywatnej wypada na gospodarstwa wielkości:															
	Rok 1877							Rok 1905								
	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(50-200 dzies.) 55-218 ha	(200-500 dzies.) 218-545 ha	(500-1000 dzies.) 545-1090 ha	(1000-5000 dzies.) 1090-5450 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	(50-200 dzies.) 55-218 ha	(200-500 dzies.) 218-545 ha	(500-1000 dzies.) 545-1090 ha	(1000-5000 dzies.) 1090-5450 ha	(poniżej 5 dzies.) 5-5 ha	
Wilno	0.1	6.3	6.4	11.5	13.4	12.4	31.2	25.1	0.9	8.4	9.3	14.2	14.4	13.3	28.7	20.1
Kowno	0.1	6.6	6.7	11.9	15.6	14.1	25.6	26.1	0.8	9.5	10.3	14.6	15.4	13.8	25.9	20.0
Grodno	1.4	6.4	7.8	5.9	10.6	14.1	30.8	30.8	6.5	9.1	15.6	11.0	16.3	16.6	28.2	12.3
Mińsk	0.1	2.6	2.7	3.0	3.7	4.7	22.8	33.1	0.6	3.2	3.8	5.7	7.1	7.4	24.9	51.1
Mohylów	0.3	5.0	5.3	4.7	7.1	9.6	37.0	36.3	1.4	7.4	8.8	12.7	14.9	14.1	29.8	19.7
Witebsk	0.1	3.0	3.1	6.0	7.8	10.6	36.4	36.1	0.7	6.3	7.0	12.7	10.6	11.6	33.2	24.9
Litwa i Białoruś									1.3	6.2	7.5	10.3	11.5	11.3	27.8	31.6
Wołyń	0.4	4.5	4.9	3.7	7.3	10.9	31.4	41.8	1.5	5.1	6.6	6.0	9.9	13.3	28.6	35.6
Podole	0.2	1.3	1.5	3.1	7.6	14.3	52.3	21.2	0.9	2.8	3.7	7.9	13.2	22.7	45.9	6.6
Kijów	0.1	1.1	1.2	2.3	6.2	13.2	35.2	41.9	1.4	4.1	5.5	8.5	10.6	17.6	38.3	19.5
Rus									1.3	4.2	5.5	7.3	10.9	17.0	36.0	23.3

Zródła: Ob. tabl. 105.

107. Królestwo Polskie. Liczba i powierzchnia w ha gospodarstw drobnych różnej wielkości według grup posiadaczy w r. 1904. Royaume de Pologne. Nombre et superficie en ha en 1904 des petites propriétés rurales de divers grands propriétaires par groupes de propriétaires ruraux (lots des paysans d'après l'Ukas de 1864, autres terres possédées par des paysans, terres de la petite noblesse, des habitants des bourgs). — Königreich Polen. Zahl u. Fläche in Ha 1904 des Kleingrundbesitzes verschiedener Grösse nach Besitzergruppen.

Królestwo Polskie 1904 roku	Poniżej 1/3 dziesięć (0-54 ha)		1/3 sięć (0-54—2-18 ha)		2—5 dziesięć (2-18—5-45 ha)		5—20 dziesięć (5-45—21-80 ha)		Powyżej 20 dziesięć (21-80 ha)		Ogółem powierzchnia ha	Nadto grunty go- madzkie w ha	Ogółem powierzchnia ha	Ogółem gospodarstw ha	Ogółem powierzchnia ha	Nadto grunty go- madzkie w ha	Ogółem powierzchnia ha	
	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw	Powierzchnia w ha								
Grunty włościań. ukazowe	38.278	13.672	134.569	193.161	318.797	1.248.336	272.552	2.634.065	14.249	445.968	778.445	468.252	4.535.202	778.445	4.535.202	468.252	5.003.454	
Grunty włościań. zakupione od niewłościan	6.810	2.718	34.793	51.773	79.966	310.468	54.569	511.800	2.938	106.043	179.076 ¹⁾	17.564	982.802 ²⁾	179.076 ¹⁾	982.802 ²⁾	17.564	1.000.366	
Grunty szlachty zagrodowej	2.050	861	5.682	8.372	12.764	51.075	25.169	290.525	7.363	285.556	53.028	70.954	636.389 ³⁾	53.028	636.389 ³⁾	70.954	707.343 ⁴⁾	
Grunty drobnych mieszczan	25.353	6.059	25.204	33.576	20.829	76.632	12.205	113.030	404	13.433	83.995	75.950	242.730	83.995	242.730	75.950	318.680	
Suma drobnej włas.	72.491	23.310	200.248	286.892	432.356	1.686.511	364.495	3.549.420	24.954	851.000	1.094.544	632.720	7.029.843	1.094.544	632.720	7.029.843	632.720	7.029.843

¹⁾ W tej liczbie: gospodarzy dawniej bezrolnych 96.772; uwłaszczonych w r. 1864 83.304; ²⁾ dawniej bezrolnych ha 602.822; ³⁾ W źródle 586.651. ⁴⁾ Tak w źródle.

Źródła: »Trudy« XXI i nasze obliczenia. (1 dziesięcina = 1-09 ha).

108. Liczba gospodarstw drobnych różnej wielkości. Dane stosunkowe.

Nombre des petites propriétés rurales de divers grands propriétaires. Données en % — Zahl der Wirtschaften des Kleingrundbesitzes verschiedener Grösse. Verhältniszahlen.

Na 100 gospodarstw drobnej własności w r. 1904 wypadło gospodarstw:

Gospodarstwa wielkości:	gospodarstw
Poniżej 1/3 dziesięć (0-54 ha)	6-62
1/3—2 dziesięć (0-54—2-18 ha)	18-30
2—5 dziesięć (2-18—5-45 ha)	39-50
5—20 dziesięć (3-45—21-80 ha)	33-30
Powyżej 20 dziesięć (21-80 ha)	2-28

Źródła: »Trudy« XXI i nasze obliczenia.

109. Powierzchnia gospodarstw drobnej własności różnej wielkości. Dane stosunkowe.

Superficie des petites propriétés rurales de divers grands propriétaires. Données en % — Fläche der Wirtschaften des Kleingrundbesitzes verschiedener Grösse. Verhältniszahlen.

Na 100 ha powierzchni gospodarstw drobnej własności w r. 1904 wypadło ha na gospodarstwa:

Gospodarstwa wielkości:	ha
Poniżej 1/3 dziesięć (0-54 ha)	0-37
1/3—2 dziesięć (0-54—2-18 ha)	4-49
2—5 dziesięć (2-18—5-45 ha)	26-36
5—20 dziesięć (5-45—21-80 ha)	55-48
Powyżej 20 dziesięć (21-80 ha)	13-30

Źródła: »Trudy« XXI i nasze obliczenia.

Królestwo Polskie. Gubernie. Royaume de Pologne. Gouvernements. — Königreich Polen. Gouvernements.

110. Grunty włościańskie ukazowe w r. 1904. Ich powierzchnia ogólna, % do całej powierzchni; liczba gospodarstw. Stosunek % gospodarstw różnej wielkości do całej liczby gospodarstw.

Lots des paysans d'après l'Ukas de 1864 en 1904. Leur superficie, rapport avec la superficie totale du gouvernement; nombre de ces propriétés, comparé en % avec celui des propriétés de divers grands. — Die auf dem Ukas von 1864 ruhenden Bauernwirtschaften im Jahre 1904. Ihre Fläche, Gesamtzahl. % Anteil der Fläche an der Gesamtfläche. % Anteil an ihrer Zahl der Zahl der Wirtschaften verschiedener Größe.

Gubernie	Powierzchnia gospodarstw ukazow. w r. 1904 ha	% do powierzchni gubernij	Liczba gospodarstw ukazowych	Na 100 gospodarstw włościańskich ukazowych wypada gospodarstw wielkości						
				Ponizej 1/2 dziesięcin (164 ha)	1/2-7/16 dziesięcin (164-655 ha)	7/16-10 dziesięcin (855-11 ha)	10-15 dziesięcin (11-16 ha)	15-20 dziesięcin (16-22 ha)	20-25 dziesięcin (22-27 ha)	Powyżej 25 dziesięcin (27 ha)
Warszawska	656.717	39.1	92.985	14.0	58.2	12.7	9.5	3.5	1.1	1.0
Kaliska	485.039	39.1	76.429	20.4	62.6	8.4	5.5	1.9	0.7	0.5
Piotrkowska	530.199	43.9	96.092	15.5	70.8	7.3	4.8	1.2	0.3	0.1
Radomska	485.470	40.4	89.572	19.4	68.6	7.0	3.8	0.9	0.2	0.1
Kielecka	418.595	43.3	93.048	23.6	70.5	3.8	1.6	0.4	0.1	0.0
Lubelska	689.732	42.7	118.936	10.9	77.0	6.7	4.0	1.1	0.2	0.1
Siedlecka	547.535	39.6	76.025	9.8	68.8	9.9	7.7	2.7	0.7	0.4
Łomżyńska	277.594	28.2	36.758	18.6	54.9	10.5	10.0	3.7	1.6	0.7
Płocka	294.183	31.4	39.249	18.8	53.5	8.9	9.1	5.7	2.5	1.5
Suwalska	668.390	54.6	59.351	15.1	40.9	10.2	12.6	9.1	5.5	6.6
Królestwo Polskie	5,003,454	40	778,445	16.2	65.1	8.2	6.2	2.5	1.0	0.8

Źródła: »Trudy« XXI. i nasze obliczenia. (dziesięcina = 109).

111. Ziemie zakupione przez włościan od niewłościan w okresie 1864—1904 w r. 1904. Ich powierzchnia; powierzenia gruntów zakupionych przez gospodarzy ukazowych i przez włościan bezrolnych. Liczba gospodarstw. Stosunek % do tej liczby gospodarstw różnej wielkości.

Autres terres achetées par des paysans entre 1864—1904 en 1904. Leur superficie; superficie des terrains achetés par les paysans ayant reçus des lots en 1864 et par les paysans sans lots. Nombre de ces propriétés rurales. Relation entre ce nombre et celui des propriétés de diverses grandeurs. — Durch Bauern von Nichtbauern im Zeitraum 1864—1904 angekaufter Boden. Seine Fläche; Fläche des von Wirtschaft auf Grund des Ukas von 1864 besitzender Bauer angekauften Bodens u. des von bödenloser Bauern angekauften. Gesamtzahl der betr. Wirtschaften. % Anteil an dieser Zahl der Wirtschaften verschiedener Grösse.

Gubernie	Powierzchnia gospodarstw włościanich od niewłościan w r. 1904 ha	Zakupiono przez gospodarzy ukazowych ha:	Zakupiono przez włościan bezrolnych ha:	Liczba gospodarstw	Na 100 gospodarstw kupionych w okresie 1864—1904 przez włościan od niewłościan wypada gospodarstw wielkości:																
					Ponizej 1/8 dziesięcin (164 ha)	1/8—1/2 dziesięcin (164—328 ha)	1/2—1 dziesięcin (164—328 ha)	1—2 dziesięcin (164—328 ha)	2—3 dziesięcin (164—328 ha)	3—4 dziesięcin (164—328 ha)	4—5 dziesięcin (164—328 ha)	5—6 dziesięcin (164—328 ha)	6—7 dziesięcin (164—328 ha)	7—8 dziesięcin (164—328 ha)	8—9 dziesięcin (164—328 ha)	9—10 dziesięcin (164—328 ha)	10—15 dziesięcin (164—328 ha)	15—20 dziesięcin (164—328 ha)	20—25 dziesięcin (164—328 ha)	25—30 dziesięcin (164—328 ha)	Powyżej 25 dziesięcin (164—328 ha)
Warszawska	152 635	53 673 ¹⁾	95 303 ¹⁾	21 188	7.6	67.2	10.4	7.8	3.9	1.2	1.9	1.2	0.7	1.1	0.6	0.1	0.7	0.9	1.0	3.1	2.2
Kaliska	135 019	45 581 ¹⁾	88 613 ¹⁾	23 129	11.1	73.2	7.1	5.2	1.6	0.7	1.1	0.7	0.7	0.6	0.1	0.5	0.6	0.9	1.0	3.1	2.2
Piotrkowska	105 919	33 439 ¹⁾	70 851 ¹⁾	17 375	14.6	66.8	9.0	5.8	2.0	0.7	1.1	0.7	0.7	0.6	0.1	0.5	0.6	0.9	1.0	3.1	2.2
Radomska	171 167	61 044 ¹⁾	104 702 ¹⁾	29 086	14.4	68.0	8.9	5.5	2.0	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Kielecka	86 556	41 469 ¹⁾	42 130 ¹⁾	24 842	29.6	65.8	2.6	1.4	0.4	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Lubelska	161 176	51 185 ¹⁾	108 707 ¹⁾	31 601	16.4	71.3	5.7	4.0	1.4	0.5	0.7	0.5	0.5	0.6	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Siedlecka	99 598	56 461 ¹⁾	40 435 ¹⁾	18 512	20.5	65.4	5.8	4.6	2.2	0.6	0.9	0.6	0.6	0.6	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Łomżyńska	27 558	11 898 ¹⁾	13 719 ¹⁾	4 979	24.8	60.4	5.7	5.4	2.0	0.7	1.0	0.7	0.7	0.6	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Płocka	48 025	15 313 ¹⁾	32 608 ¹⁾	6 105	12.2	60.0	9.4	8.9	4.7	1.7	3.1	1.7	1.7	1.7	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Suwalska	12 713	6 940 ¹⁾	5 754 ¹⁾	2 259	26.2	57.9	5.0	4.5	3.1	1.1	2.2	1.1	1.1	1.1	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2
Królestwo Polskie	1 000 366	377 003 ¹⁾	602 822 ¹⁾	179 076	16.6	67.8	7.0	4.9	2.0	0.7	1.0	0.7	0.7	0.6	0.1	0.1	0.1	0.7	1.0	3.1	2.2

¹⁾ Powierzchnia wykupiona przez gospodarzy ukazowych dodana do powierzchni wykupionej przez włościan bezrolnych jest nieco mniejsza od wykazywanej całej pow., wykupionej przez włościan od niewłościan; do tej ostatniej bowiem wliczono i grunta gromadzkie.

Źródła: »Trudy« XXI i nasze obliczenia. (1 dziesięcina = 1.09 ha).

112. Gospodarstwa szlachty zagrodowej. Ich powierzchnia, liczba; udział % w niej gospodarstw różnej wielkości.
 Propriétés rurales de la petite noblesse. Leur superficie, leur nombre. Relation entre ce nombre et le nombre total des propriétés de diverses grandeurs.
 Wirtschaften des Kleinadels. Ihre Fläche, ihre Zahl. % Anteil an dieser Zahl der Wirtschaften verschiedener Größe.

Gubernie	Powierzchnia gospodarstw szlachty zagrodowej w r. 1904 ha	Liczba gospodarstw	Na 100 gospodarstw szlachty zagrod. wypada gospodarstw wielkości:							
			poniżej 1 1/2 dziesięcin (1-64 ha)	1 1/2 - 7 1/2 dziesięcin (1-64 - 8-55 ha)	7 1/2 - 10 dzies. (8-55 - 11 ha)	10 - 15 dzies. (11 - 16 ha)	15 - 20 dzies. (16 - 22 ha)	20 - 25 dzies. (22 - 27 ha)	powyż. 25 dzies. (27 ha)	
Warszawska . . .	26.623	6.138	48-0	40-7	5-6	3-4	1-3	0-4	0-6	
Kaliska	24.255	7.233	61-2	33-8	2-5	1-6	0-4	0-3	0-2	
Piotrkowska . . .	42-608	11.208	47-2	48-5	2-3	1-6	0-3	0-0	0-1	
Radomska	45-433	13.966	54-6	40-3	3-0	1-5	0-5	0-1	—	
Kielecka	29-910	10.127	60-1	37-4	1-2	0-8	0-3	0-1	0-1	
Lubelska	40-034	13.669	58-2	37-7	2-0	1-4	0-5	0-1	0-1	
Siedlecka	44-747	9.545	33-9	50-8	6-0	5-3	2-5	0-9	0-6	
Łomżyńska	19-952	5.276	53-7	38-7	3-4	2-7	0-8	0-3	0-4	
Płocka	14-301	3.087	48-6	44-5	3-4	2-4	0-6	0-4	0-1	
Suwalska	22-267	3.746	52-8	29-5	9-0	6-3	1-7	0-4	0-3	
Król. Polskie . . .	310-130	83.995	52-2	40-9	3-3	2-3	0-8	0-3	0-2	

Źródła: »Trudy« XXI. Nasze obliczenia (1 dzies. = 1-09 ha).

113. Gospodarstwa mieszkańców miasteczek. Ich powierzchnia; liczba; udział % w tej liczbie gospodarstw różnej wielkości.
 Propriétés rurales des habitants des bourgs. Leur superficie, leur nombre. Relation entre ce nombre et le nombre total des propriétés de diverses grandeurs.
 Wirtschaften der Einwohner der Flecken. Ihre Fläche u. Zahl. % Anteil an dieser Zahl der Wirtschaften verschiedener Größe.

Gubernie	Powierzchnia gospodarstw mieszkańców miasteczek w r. 1904 ha	Liczba gospodarstw	Na 100 gospodarstw mieszkańców miasteczek wypada gospod. wielkości:							
			poniżej 1 1/2 dziesięcin (1-64 ha)	1 1/2 - 7 1/2 dziesięcin (1-64 - 8-55 ha)	7 1/2 - 10 dzies. (8-55 - 11 ha)	10 - 15 dzies. (11 - 16 ha)	15 - 20 dzies. (16 - 22 ha)	20 - 25 dzies. (22 - 27 ha)	powyż. 25 dzies. (27 ha)	
Warszawska	39.023	2.519	10-7	33-3	12-6	13-3	11-6	5-9	12-6	
Kaliska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Piotrkowska	10.521	1.385	9-5	74-4	6-5	5-4	1-6	0-7	1-9	
Radomska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kielecka	166	29	10-3	69-0	10-3	6-9	—	3-5	—	
Lubelska	2.411	328	16-8	60-3	7-3	7-9	3-4	0-9	3-4	
Siedlecka	170.019	16.501	13-1	55-0	9-4	9-5	5-0	2-9	5-1	
Łomżyńska	348.139	24.958	11-1	44-4	10-0	12-5	7-9	5-1	9-0	
Płocka	135.685	6.962	6-2	28-3	9-7	16-4	11-7	9-0	18-7	
Suwalska	4.433	311	6-7	32-5	10-0	22-2	12-5	7-7	8-4	
Król. Polskie . . .	710.397	52.993	11-0	45-9	9-8	12-0	7-5	4-8	9-0	

Źródła: »Trudy« XXI. Nasze obliczenia (1 dzies. = 1-09 ha).

Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej, Śląsk Górny, Mazury Pruskie.

Provinces de l'ancienne République Polonaise, Régences Opole et Olsztyn.

Landesteile der ehemaligen Polnischen Republik, Regierungsbezirk Oppeln u. Allenstein.

115 Udział % większych i drobnych gospodarstw rolnych w powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych.
Part prise en % par la grande et la petite propriété rurale dans la superficie totale des espèces particulières de culture
(champs, prairies, forêts). Données récents.

% Anteil des Gross- u. Kleingrundbesitzes an der Gesamtfläche der einzelnen Bodennutzungsarten (Ackerland, Wiesen, Wald).

	Rok	Na 100 ha poszczególnych rodzajów użytków gruntowych wypada ha na:					
		100 ha roli		100 ha łąk		100 ha lasu	
		większą własność	drobną własność	większą własność	drobną własność	większą własność	drobną własność
Królestwo Polskie ¹⁾	1909	31.4	68.6	31.6	68.4	82.8	17.2
Litwa i Białoruś ²⁾	1887	35.1	64.9	40.9 ³⁾	59.1 ³⁾	93.5	6.5
Ruś ²⁾	«	45.7	54.3	60.2 ³⁾	39.8 ³⁾	94.4	5.6
Galicya ⁴⁾	1902	28.43	76.57	19.28	80.72	68.19	31.81
W. Księstwo Poznańskie	1907	44.06 ⁵⁾	55.94 ⁵⁾	5	5	58.59	41.41
Prusy Królewskie	«	36.54 ⁵⁾	63.46 ⁵⁾	5	5	47.03	52.97
Rejencya Opolska	«	29.68 ⁵⁾	70.32 ⁵⁾	5	5	59.09	40.91
« Olsztyńska	«	29.56 ⁵⁾	70.44 ⁵⁾	5	5	54.62	45.38

Źródła: Król. Polskie: Obliczenie na podstawie dat Warsz. Komit. Statyst. XXXIX 2. — Litwa i Ruś: Szwed statist. swiedenji po sielsk. choz. Rossiji k koncu XIX wieku. Płb. 1902. — Statist. swiedenja po ziemielnomu wopr. w Jewrop. Rossiji. Płb. 1906. — Galicya: Spis 1902. — Jahrbuch pruski 1912.

¹⁾ W Król. Pol. przez własność większą rozumie się ziemię dworską, majoracką i skarbową; przez drobną — wszystkie inne rodzaje własności.

²⁾ Na Litwie i Rusi przez drobną własność rozumie się własność ukazową włościan; przez większą — własność pozostałą.

³⁾ Łąki liczone z pastwiskami.

⁴⁾ W Galicyi i w ziemiach pruskich przez większą i drobną własność rozumie się gospodarstwa wielkości powyżej i poniżej 100 ha.

⁵⁾ Wliczono rolę, ogrody, łąki i pastwiska razem.

117. Królestwo Polskie. Powierzchnia poszczególnych rodzajów przeznaczén gruntowych w gospodarstwach poszczególnych grup posiadaczy w 1909 r. w hektarach.
 Royaume de Pologne. Superficie des genres spéciaux de culture (terres cultivées, jardins etc., prairies, forêts, pâturages, terrains incultes et autres) par groupes de propriétaires ruraux (paysans, grande propriété, petite noblesse, bourgs, majorats, état, communes, villes) en 1909, en ha.
 Königreich Polen. Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten (Ackerland, Garten- u. Bauland etc. Wiesen, Wald, Weiden, Ödland, sonstiges Land) nach Besitzergruppen (Bauern Grossgrundbesitz, Kleinadel, Flecken, Majorate, Staat, Gemeinden, Städte) 1909. in Ha.

Gruntys według grup posiadaczy	Ogółem ha	Ziemia orna ha	Pod zabudowaniami, ogrodami i placami ha	Łąki ha	Lasy ha	Pastwiska ha	Nieużytki ha	Różne ha
Gruntys włościańskie . . .	6,016,361	4,130,438	280,268	598,207	251,178	507,008	254,267	—
“ dworskie . . .	3,904,549	2,008,190	102,572	286,070	1,147,559	198,673	171,485	—
“ drobnoszlacheckie . . .	741,970	427,303	36,550	54,505	90,827	88,054	49,731	—
“ miasteczek . . .	324,229	185,800	19,708	26,191	40,088	29,042	28,405	—
“ majorackie ¹⁾ . . .	365,189	173,990	8,855	24,650	125,864	16,992	14,838	—
“ skarbowe . . .	708,001	—	—	—	562,218 ²⁾	—	—	145,788
Inne gruntys w gminach . . .	43,589	—	—	—	—	—	—	43,589
Gruntys miejskie . . .	180,898 ⁴⁾	—	28,750	—	—	—	—	152,148
Ogółem w Królestwie Pol.	12,284,786	6,920,721	476,703	984,623	2,217,729	829,764	513,726	341,520

Źródła: Rocznik stat. Król. Polsk. (Warszawa 1914) str. 125, a mianowicie:

¹⁾ Pr. Warsz. Komit. statyst. XXXIX 2, str. 114—118.

²⁾ Gruntys majorackie źródło podaje tylko ogólnie; lasy podajemy według sprawozdania dep. leśnego (lasy pod nadz. ochrony leśnej) — pozostała zaś część gruntów podzielona została proporcjonalnie, tak jak gruntys dworskie.

³⁾ Rocznik departamentu leśnego 1910. Tom II, wykaz 25.

⁴⁾ W tem 14,572 ha położonych w obrębie gmin.

UWAGA. Przy obliczeniach przyjęto 1 mórg = 0.56 ha.

Litwa i Białoruś. Ruś.

Lithuanie et Ruthénie Blanche. Ruthénie. Littauen u. Weissruthenien. Ruthenien.

118. Powierzchnia poszczególnych rodzajów przeznaczonych gruntów w gospodarstwach włościańskich ukazowych i w prywatnych w 1881 i 1887 r. W tysiącach ha.

Superficie des genres spéciaux de culture des lots des paysans d'après l'Ukas de 1861 et de la grande propriété privée en 1881 et 1887. En milliers d'ha.

Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten in den auf Grund des Ukas von 1861 ruhenden Bauerwirtschaften u. in dem Privat-grossgrundbesitze 1881, 1887 in Tausenden von Ha.

Rodzaje gospodarstw	Rok	Powierzchnia						tysiący hektarów					Inne ziemie urodzajne	Błota, drogi, niezżytki, etc.
		Rola	Las	Łąki	Pastwiska	Łąki i pastwiska	Ogrody, sady, zabudowania	Litwa i Białoruś:	Ruś:	Łąki	Pastwiska	Łąki i pastwiska		
Gruntły włościańskie ukazowe	1881	10.715	5.689	628	1.915	872	2.787	485	—	—	—	—	1.126	
	1887	10.827	5.858	598	—	—	2.761	—	—	—	—	—	572	
Własność prywatna	1881	14.222	2.814	6.396	1.277	540	1.817	175	—	—	—	—	3.020	
	1887	14.865	2.978	6.714	—	—	1.747	—	—	—	—	—	3.031	
Gruntły włościańskie ukazowe	1881	6.784	4.448	199	733	310	1.043	582	—	—	—	—	512	
	1887	6.791	4.585	164	—	—	937	—	—	—	—	—	509	
Własność prywatna	1881	7.457	3.164	2.650	566	207	773	188	—	—	—	—	682	
	1887	7.344 ¹⁾	3.430	2.461	—	—	529	—	—	—	—	—	674	

Źródła: Statist. Wremiennik Ross. Imp. Serya III. Wyp. 4. Raspricedelenije ziemiel po ugodiam w 1881 g. Ptb. 1884. — Statistyczeskija swiedienija po ziemielnuomu woprosu w Jewrop. Rossiji (wyd. Min. rolnictwa). Ptb. 1906. — Obliczenie Polsk. Tow. statystycznego. (1 dzies. = 109 ha).

¹⁾ W gub. Podolskiej nie rozklasyfikowano 40.000 ha w r. 1887.

119. Litwa i Ruś. Gubernie. — Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. — Littauen u. Ruthenien. Gouvernements.

Powierzchnia poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w gospodarstwach własności prywatnej w r. 1881, 1887 w tysiącach ha. — Superficie des genres spéciaux de culture de la grande propriété en 1881, 1887 en milliers d'ha. — Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten in dem Grossgrundbesitze 1881, 1887. In Tausenden von Ha.

Gubernie	Rok 1881						Rok 1887						
	Powierzchnia gospodarstw własności prywat.	Rola	Las	Łąki	Pastwiska	Orody, sady, zabudowania	Nieżytki, blo-ta, drogi etc.	Powierzchnia gospodarstw własności prywat.	Rola	Las	Łąki i pastwiska	Inne ziemie uraldajne	Nieżytki, blo-ta, drogi etc.
	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów	tysięcy hektarów
Wilno	1.709	511	694	160	53	25	266	1.830	599	722	215	26	268
Kowno	1.762	464	616	244	208	38	192	1.946	531	669	486	46	211
Grodno	1.381	446	459	158	71	20	227	1.440	484	442	232	53	229
Mińsk	4.753	763	2.199	347	110	40	1.294	4.932	676	2.456	417	59	1.324
Mohylów	2.466	348	1.338	189	52	31	508	2.493	375	1.368	234	49	467
Witebsk	2.151	282	1.090	179	46	21	533	2.224	310	1.057	163	162	532
Litwa i Białoruś	14.222	2.814	6.396	1.277	540	175	3.020	14.865	2.978	6.714	1.747	395	3.031
Wołyń	3.203	933	1.451	249	71	56	443	3.307	961	1.449	294	138	465
Podole	1.931	1.091	460	141	82	62	95	1.792 ¹⁾	1.182	374	102	49	85
Kijów	2.323	1.140	739	176	54	70	144	2.245	1.287	638	133	63	124
Ruś	7.457	3.164	2.650	566	207	188	682	7.344 ¹⁾	3.430	2.461	529	250	674

¹⁾ Nie rozklasyfikowano 40 tys. ha w gubernii Podolskiej w r. 1887.

Źródła: Statist. Wremiennik Ross. Imp. Serya III. Wypusk 4. Rasprzedielenje ziemieln. po ugodjam za 1881 g. Ptb. 1884. Statistyezskija swiedienja po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji. (Wydawnictwo min. rolnictwa). Petersburg 1906. Nasze obliczenia. (1 dzies. = 109 ha).

120. Litwa i Ruś. Gubernie. — Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. — Littauen u. Ruthenien. Gouvernements.

Powierzchnia poszczególnych rodzajów gruntów w gospodarstwach włościańskich ukazowych w r. 1881, 1887. W tysiącach ha. — Superficie des genres spéciaux de culture dans les lots des paysans d'après l'Ukas de 1861 en 1881 et 1887. En milliers d'ha. — Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten in dem auf Grund des Ukas von 1861 ruhenden Bauernbesitze 1881, 1887. In Tausenden von Ha.

Gubernie	Rok 1881					Rok 1887									
	Powierzchnia gosp. włościan.	Rola	Las	Łąki	Pastwiska	Ogrody, sady, zabudowania	Nieżytki, bło- ta, drogi, etc.	Powierzchnia gosp. włościan.	Rola	Las	Łąki	Pastwiska	Inne ziemie urodzajne	Nieżytki, bło- ta, drogi, etc.	
	tysięcy hektarów					tysięcy hektarów					tysięcy hektarów				
Wilno	1.588	966	23	256	132	76	135	1.561	941	25	375	78	142		
Kowno	1.708	870	36	437	190	89	86	1.736	897	47	613	94	85		
Grodno	1.553	913	25	229	165	55	166	1.563	908	27	409	79	140		
Mińsk	2.373	1.201	209	395	200	88	280	2.418	1.245	215	605	96	257		
Mohylów	1.850	927	221	221	78	98	244	1.866	980	186	372	100	228		
Witebsk	1.643	812	114	316	107	79	215	1.683	887	98	387	125	186		
Litwa i Białoruś	10.715	5.689	628	1.915	872	485	1.126	10.827	5.858	598	2.761	572	1.038		
Wolyn	2.632	1.459	128	467	174	144	260	2.630	1.473	111	635	148	263		
Podole	1.940	1.430	26	126	68	198	92	1.919	1.496	9	119	201	94		
Kijów	2.212	1.559	45	140	68	240	160	2.242	1.616	44	183	247	152		
Ruś	6.784	4.448	199	733	310	582	512	6.791	4.585	164	937	596	509		

Zródła: Statist. Wremiennik Ross. Imp. Serya III. Wypusk 4. Statistisches Jahrbuch der Russischen Kaiserlichen Statistiken. (1 dzies. = 109 ha).
Rossiji. Ptb. 1906. Nasze obliczenia. (1 dzies. = 109 ha).

Galicya. — Galicie. — Galizien.

121. Powierzchnia poszczególnych gatunków użytków rolnych w gospodarstwach większych i mniejszych w r. 1847/67 i 1902 w ha.
Superficie des genres spéciaux de culture de la grande et de la petite propriété rurale en 1847/67 et 1902 en ha. — Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten im Gross- u. Kleingrundbesitz 1847/67 u. 1902 in Ha.

Rodzaje użytków rolnych	1847—67			1902		
	Powierz- chnia ha	Powierzchnia		Ogółem powierz- chnia pro- dukcyjna ha	Powierzchnia gospodarstw wiel- kości	
		własności większej ha	własności drobnej ha		powyżej 100 ha	poniżej 100 ha
Powierzchnia	7,904.820	3,348.345	4,556.475	7,849.252	2,763.158	5,086.094
Role	3,618.673	919.213	2,699.460	3,799.879	890.156	2,909.723
Łąki	930.076	217.161	712.915	875.045	168.712	706.333
Ogrody				108.818	14.203	94.615
Pastwiska	775.004	173.680	601.324	750.267	236.303	513.964
Lasy	2,130.428	1,908.235	222.193	2,021.230	1,578.194	643.036
Jeziora, błota, nie- użytki	450.639	130.056	320.583	294.013	75.590	218.423

Źródła: Wiadomości statyst. III 2 (1876). Rozprawa Pilata. Dane spisu przemysł. z r. 1902. Nasze obliczenia.

ask Cieszyński. — Silésie de Cieszyn. — Teschener Gebiet öst. Schlesiens.
122. Powierzchnia poszczególnych gatunków użytków gruntowych w wielkich gospodarstwach.
Superficie des genres spéciaux de culture dans la grande propriété foncière. — Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten im Grossgrundbesitz.

Gospodarstwa wielkości powyżej 500 ha:		
Powierzchnia ogólna 96.269 ha		
w tem: ha:		
Lasu	60.103	62·5%
Roli	27.952	29·1%
Pastwisk	4.419	4·5%
Łąk	2.223	2·3%
Ziemi wolnej od podat.	729	0·7%
Zabudowań	343	0·4%
Ogrodów	324	0·3%
Nieużytków	167	0·2%
Jezior, błot	9	0·0%

Źródła: Statist. Handbuch für die Selbstverwaltung in Schlesien. 4-er Jahrgang 1902. Opawa 1903, str. 81.

Dzielnice pod panowaniem pruskim.

Provinces sous le régime de la Prusse. — Die unter preussischer Herrschaft stehenden Gebiete.

123. Powierzchnia poszczególnych gatunków rolnych w gospodarstwach różnej wielkości. W tysiącach ha. W r. 1882, 1895, 1907.

Superficie des genres spéciaux de culture dans les propriétés rurales de divers grands domaines. En milliers d'ha. En 1882, 1895, 1907. — Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten in den Wirtschaften verschiedener Grösse. In Tausenden von Ha. 1882, 1895, 1907.

Prowincye i rejencye	G o s p o d a r s t w a w i e l k o ś c i											
	poniżej 1/2 ha		2—5 ha		5—20 ha		20—100 ha		Powyżej 100 ha		Powierzchnia pozostała	
	Lasy	Powierzchnia pozostała	Lasy	Powierzchnia pozostała	Lasy	Powierzchnia pozostała	Lasy	Powierzchnia pozostała	Lasy	Powierzchnia pozostała	Lasy	Powierzchnia pozostała
	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska	Rola, ogrody, łąki, pastwiska
W. Ks. Poznańskie	1882	56	7	67	9	391	407	48	43	35	1.134	74
	1895	59	7.1	77	9	435	428	51	48	75	1.089	201
	1907	56	7.1	85	9	563	440	51	48	75	901	201
Prusy Królewskie	1882	41	4.6	50	4	226	535	52	73	104	726	55
	1895	46	4.4	60	4	286	544	52	73	104	726	55
	1907	44	4.4	69	4	384	534	52	73	104	593	143
Prusy Książęce	1882	51	6	85	4	338	1.010	52	73	104	933	55
	1895	60	6	98	3	382	1.005	52	73	104	1.008	96
	1907	54	1.1	108	3	440	973	29	94	110	931	208
Rejencya Olsztyńska	1882	15	2.3	34	1	156	311	13	40	39	216	30
	1895	16	1	34	1	156	311	13	40	39	216	65
	1907	8	7	113	5	289	311	18	18	38	242	117
Królestwo Pruskie	1882	1031	74	1.607	150	4.778	6.881	547	920	752	6.606	611
	1895	1049	161	1.676	248	5.193	768	707	6.841	1.275	5.999	535
	1907	1000	236	1.708	312	5.806	6.565	1.014	920	1.343	5.906	1.841

Zródło: Jahrbuch pruski 1912. Obliczenia Pol. T-wa Statyst. Vierteljahreshefte der Statistik des Deutschen Reiches VI 2 Ergänzungsheft (1897).

Udział % powierzchni poszczególnych grup gospodarstw w całej powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych. — Participation % des groupes particuliers des propriétaires fonciers dans l'étendue territoriale totale des genres spéciaux de destination agricole. — % Anteil der einzelnen Grundbesitzerklassen an der Gesamfläche der einzelnen Bodennutzungsarten.

124. Królestwo Polskie 1909 r.
Royaume de Pologne 1909. — Königreich Polen 1909.

Rodzaj uprawy	Na 100 ha każdego z rodzajów użytków gruntowych przypada na grunty w r. 1909:							
	włościan	drobno-szlacheckie	mieszkańc. miasteczek	dworskie	majorackie	skarbowe	miast	Inne grunty w gminach
ziemi ornej	59.7	6.2	2.7	28.9	2.5	—	—	—
łąk	60.2	5.5	2.7	29.1	2.5	—	—	—
lasów	11.3	4.1	1.8	51.7	5.7	25.4	—	—
ogrodów, placów, zabudowań	58.8	7.7	4.1	21.5	1.9	—	6.0	—
pastwisk	61.1	10.0	3.5	23.3	2.1	—	—	—
nieużytków	49.5	9.7	4.5	33.4	2.9	—	—	—
powierzchni pozostałej	—	—	—	—	—	42.7	44.5	12.8

Źródła: Obliczenia na podstawie źródeł, podanych dla tabl. 117.

125. Litwa i Białoruś. Ruś. Gubernie. 1887 r.

Lithuanie et Ruthénie Blanche. Ruthénie. Gouvernements. 1887. — Lithauen u. Weissruthenien. Ruthenien. Gouvernements. 1887.

Gubernie	Na 100 ha roli wypada na gospodarstwa:				Na 100 ha lasu wypada na gospodarstwa:				Na 100 ha łąk i pastwisk wypada na gospodarstwa:			
	włościańskie ukazowe	własność prywatną	własność pozostałą		włościańskie ukazowe	własność prywatną	własność pozostałą		włościańskie ukazowe	własność prywatną	własność pozostałą	
Wilno	60.4	38.5	1.1		2.3	66.9	30.8		61.6	35.3	3.1	
Kowno	62.2	37.1	0.7		5.2	73.7	21.1		55.1	43.7	1.2	
Grodno	63.5	33.8	2.7		3.2	52.2	44.6		58.0	32.9	9.1	
Mińsk	63.0	34.3	2.7		6.4	72.6	21.0		57.8	39.8	2.4	
Mohylów	70.9	27.1	2.0		11.0	80.8	8.2		60.0	37.9	2.1	
Witebsk	72.0	25.1	2.9		7.4	79.6	13.0		66.8	28.2	5.0	
Litwa i Białoruś . . .	64.9	33.1	2.0		6.5	72.6	20.9		59.1	37.4	3.5	
Wołyń	57.9	37.8	4.3		7.1	92.3	0.6		65.4	30.3	4.3	
Podole	52.7	41.6	5.7		1.8	71.4	26.8		50.6	43.4	6.0	
Kijów	52.8	42.0	5.2		4.9	71.0	24.1		52.4	38.1	9.5	
Ruś	54.3	40.6	5.1		5.6	82.4	12.0		60.2	34.1	5.7	

Źródła: Nasze obliczenia na zasadzie danych zawartych w wydawnictwach: Swod statistycznych swiedienij po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu 19 wieku (Ptb. 1902). Statisticeskija swiedienija po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji (Ptb. 1906). Ob. tabl. 118, 119, 120.

126. Galicya. — Galicie. — Galizien.

Udział % powierzchni gospodarstw większych i mniejszych w powierzchni każdego z rodzajów użytków gruntowych w r. 1847/67 i 1902. — Relation entre la superficie des espèces de culture par grande et petite propriété rurale et la superficie totale de chaque genre de culture en 1847/67 et 1902. — % Anteil der Fläche des Gross- u. Kleingrundbesitzes an der Gesamtfläche der einzelnen Bodennutzungsarten 1847/67 u. 1902.

Na 100 ha:	wypadało na gospodarstwa					
	w okresie 1847—1867			w roku 1902		
	większe	drobne	razem	powyżej 100 ha	poniżej 100 ha	razem
roli	25·40	74·60	100	23·43	76·57	100
łąk	23·35	76·65	100	19·28	80·72	100
ogrodów				13·05	86·95	100
pastwisk	22·41	77·59	100	31·50	68·50	100
lasów	89·57	10·43	100	68·19	31·81	100
jezior, błot, nieużytków	28·86	71·14	100	25·71	74·29	100

Źródła: Nasze obliczenia danych tabl. 121.

127. Dzielnice pod panowaniem pruskim. — Provinces sous le régime de la Prusse. — Die unter preussischer Herrschaft stehenden Gebiete.

Udział % powierzchni gospodarstw różnej wielkości w całej powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych w r. 1882, 1895, 1907. — Relation entre la superficie des espèces de culture par propriétés rurales de diverses grandeurs et la superficie totale de chaque genre de culture en 1882, 1895, 1907. — % Anteil der Fläche der Wirtschaften verschiedener Größe an der Gesamtfläche der einzelnen Bodennutzungsarten. 1882, 1895, 1897.

Dzielnice i rejencye	Rok	Na 100 ha powierzchni niżej wyszczególnionych użytków gruntowych wypada hektarów na gosp. wielkości:						Na 100 ha powierzchni lasu wypada na gospod. wielkości:					
		Poniżej 1/2 ha	Poniżej 2 ha	2—5 ha	5—20 ha	20—100 ha	Powyżej 100 ha	Poniżej 1/2 ha	Poniżej 2 ha	2—5 ha	5—20 ha	20—100 ha	Powyżej 100 ha
W. Ks. Pozn.	1882		2·37	3·29	19·09	19·88	55·37						
	1895		2·82	3·67	20·83	20·49	52·19						
	1907	0·76	2·74	4·17	27·52	21·51	44·06	0·02	2·06	2·62	14·87	21·86	58·59
Prusy Król.	1882		2·54	3·10	14·03	33·22	47·11						
	1895		2·79	3·61	17·22	32·72	43·66						
	1907	0·67	2·70	4·25	23·64	32·87	36·54	0·03	0·36	1·31	17·10	34·20	47·03
Prusy Książ.	1882		2·10	3·51	13·98	41·81	38·60						
	1895		2·35	3·86	14·96	39·36	39·47						
	1907	0·68	2·16	4·33	17·55	38·81	37·15	0·03	0·31	0·85	8·26	31·33	59·25
Rej. Olsztyńska	1907	0·41	2·03	4·62	21·32	42·47	29·56	0·0	0·84	0·84	10·93	32·77	54·62
Rej. Opolska	1907	0·93	7·32	13·78	35·36	13·86	29·68	2·53	3·54	2·53	15·65	19·19	59·09
Król. Pruskie	1882		4·94	7·71	22·91	32·76	31·68		2·40	4·86	17·72	24·37	50·65
	1895		4·91	7·84	24·30	32·01	30·94	0·78	3·48	5·35	16·57	27·50	47·10
	1907	1·08	4·77	8·14	27·66	31·28	28·15	1·66	4·97	6·57	21·37	28·30	38·79

Źródła: Jahrbuch pruski 1912 oraz obliczenia P. T. Statyst. Vierteljahreshefte der Statistik des Deutschen Reiches VI 2 Ergänzungsheft (1897).

128. Królestwo Polskie. — Royaume de Pologne. — Königreich Polen.
 Udział % powierzchni poszczególnych rodzajów użytków gruntowych w całej
 powierzchni gruntów poszczególnych grup posiadaczy gospodarstw. — % des
 genres particuliers de destination agricole dans l'étendue territoriale de chaque
 groupe de propriétaires fonciers. — % Anteil der einzelnen Bodennutzungs-
 arten an der Gesamtfläche der betr. Grundbesitzergruppen.

Grunty według grup posiadaczy	Na 100 ha gruntów każdej z grup gospodarstw przypada na						
	ziemię orną	łąki	łasy	ogrody, pla- ce, zabudo- wania	pastwiska	nieużytki	pozostała powierzchn.
włościańskie	68.6	9.9	4.2	4.7	8.4	4.2	—
dworskie	51.3	7.3	29.4	2.6	5.0	4.4	—
drobnoszlacheckie . .	57.6	7.3	12.3	4.9	11.2	6.7	—
mieszk. miasteczek . .	57.3	8.1	12.4	6.1	8.9	7.2	—
majorackie	47.6	6.7	34.5	2.4	4.7	4.1	—
skarbowe	—	—	79.4	—	—	—	20.6
inne w gminach	—	—	—	—	—	—	100.0
miejskie	—	—	—	15.9	—	—	84.1

Źródła: Ob. tabl. 117.

129. Królestwo Polskie. Gubernie. — Royaume de Pologne. Gouvernements. —
 Königreich Polen. Gouvernements.

Rozkład % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych wśród
 całej powierzchni gospodarstw większych prócz majorackich (a) i wśród całej
 powierzchni gospodarstw mniejszych (t. j. włościańskich, drobnoszlacheckich
 i mieszk. miasteczek) (b) w r. 1909. — Part occupée par l'étendue des genres
 spéciaux de culture (terres cultivées, prairies, pâturages, forêts, terres incultes)
 dans l'étendue de toute la grande propriété sans majorats (a) et de toute la
 petite propriété (terres des paysans, de la petite noblesse et des bourgs) (b)
 en 1909. — % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten (Ackerland,
 Wiese, Weide, Wald, Ödland) an dem Gesamtboden der Grossgrundbesitzer
 ohne Majoraten (a) u. am Gesamtboden der Kleingrundbesitzer (Bauern, Kleinadel,
 Flecken) (b) 1909.

Gubernie	Na 100 ha powierzchni większych gospod. bez majoratów (a), względnie mniejszych gospodarstw (włościańskich, drobnoszlacheckich i mieszkańców miasteczek) (b) przypada na:									
	Role		Łąki		Pastwiska		Lasy		Nieużytki	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Warszawska	67.0	79.8	6.1	7.2	4.7	7.1	18.3	2.1	3.9	3.8
Kaliska	59.1	79.0	7.5	7.5	4.4	6.1	24.7	3.0	4.3	4.4
Piotrkowska	51.9	74.5	8.1	7.9	5.0	8.6	30.4	4.6	4.6	4.4
Radomska	38.8	71.6	4.2	7.6	3.6	9.2	49.2	6.4	4.2	5.2
Kielecka	45.5	72.2	5.5	7.7	40.9	11.1	3.0	4.2	5.1	4.8
Lubelska	43.5	71.3	7.4	10.3	3.5	7.2	41.7	7.3	3.9	3.9
Siedlecka	46.2	59.9	10.3	12.8	6.2	11.2	33.6	11.6	3.7	4.5
Łomżyńska	44.6	55.4	10.5	12.8	9.3	13.8	29.0	10.2	6.6	7.8
Płocka	63.2	70.8	7.9	9.4	9.3	12.6	15.2	3.0	4.4	4.2
Suwalska	47.1	68.8	11.3	15.6	8.2	7.4	25.2	2.1	8.2	6.1
Król. Polskie	52.7	70.4	7.5	10.0	5.1	9.1	30.2	5.7	4.5	4.8

Źródła: Rocznik statyst. Król. Polskiego (Warszawa 1914) str. 94; daty
 sprawdzone i poprawione przez Polskie Tow. Statystyczne.

Litwa i Ruś. Gubernie.

Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. — Lithauen u. Ruthenien. Gouvernements. 130. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków rolnych w całej powierzchni gospodarstw włościańskich ukazowych z wyjątkiem nieużytków w r. 1881 a z nieużytkami w r. 1887. Part occupée par la superficie des genres spéciaux de culture dans la superficie des terres des paysans réglées par l'Ukas de 1861 (à l'exception des terrains incultes pour 1881 et avec ces terrains pour 1887). % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten an der Gesamtfläche der auf G und des Ukas von 1861 ruhenden Bauernwirtschaften ohne Ödland für 1881, mit Ödland für 1887.

Gubernie	Rok 1881					Rok 1887				
	Na 100 ha ziemi w gospodarstwach chłopskich ukazowych bez nieużytków wypada:					Na 100 ha ziemi ukazowej wypada:				
	rola	ogrodów, sadów, budowl	łąki	pastwisk, wygonów	lasu	rola	pastwisk	inneziemiurodzajnej	lasu	nieużytków, bagna, drogi
Wilno	66.4	5.3	17.6	9.1	1.6	60.3	24.0	5.0	1.6	9.1
Kowno	53.6	5.5	27.0	11.7	2.2	51.6	35.4	5.4	2.7	4.9
Grodno	65.9	4.0	16.5	11.8	1.8	58.1	26.2	5.1	1.7	8.9
Mińsk	57.4	4.2	18.9	9.5	10.0	51.5	25.0	4.0	8.9	10.6
Mohylów	57.6	6.1	17.6	4.9	13.8	52.5	19.9	5.4	10.0	12.2
Witebsk	56.9	5.5	22.1	7.5	8.0	53.1	23.2	6.7	5.8	11.2
Litwa i Białoruś	59.3	5.1	20.0	9.1	6.5	54.2	25.5	5.2	5.5	9.6
Wołyń	61.5	6.1	19.7	7.3	5.4	56.0	24.1	5.6	4.3	10.0
Podole	77.4	10.7	6.8	3.7	1.4	78.0	6.2	10.5	0.4	4.9
Kijów	76.0	11.8	6.7	3.3	2.2	72.1	8.2	11.0	1.9	6.8
Ruś	70.9	9.3	11.7	4.9	3.2	67.5	13.8	8.8	2.4	7.5

Źródła: Stat. Wrem. Ross. Imp. Serja III. Wypusk 4. Stat. swiedjenja po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji. Ptb. 1906. Nasze obliczenia.

Litwa i Ruś. Gubernie.

Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. — Littauen u. Ruthenien. Gouvernements. 131. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków rolnych w powierzchni gospodarstw własności prywatnej bez nieużytków dla r. 1881, a z nieużytkami dla r. 1887. — Part occupée par la superficie des genres spéciaux de culture dans la superficie de la grande propriété foncière à l'exclusion des terres incultes pour 1881 et avec ces terrains pour 1887). — % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten an der Gesamtfläche des Grossgrundbesitzes ohne Ödland für 1881, mit Ödland für 1887.

Gubernie	Rok 1881					Rok 1887				
	Na 100 ha własności prywatnej bez nieużytków wypada na:					Na 100 ha własności prywatnej wypada na:				
	rola	ogrody, sady, budowie	łąki	pastwiska, wygony	las	rola	pastwiska	inneziemiurodzajnej	las	nieużytki, bota, drogi
Wilno	35.3	1.7	11.1	3.8	48.1	32.7	11.7	1.5	39.5	14.6
Kowno	29.6	2.4	15.5	13.3	39.2	27.5	25.0	2.3	34.4	10.8
Grodno	38.7	1.7	13.7	6.1	39.8	33.6	16.1	3.7	30.7	15.9
Mińsk	22.1	1.2	10.0	3.2	63.5	13.7	8.5	1.2	49.8	26.8
Mohylów	17.8	1.6	9.6	2.6	68.4	15.1	9.4	2.0	54.8	18.7
Witebsk	17.5	1.3	11.0	2.8	67.4	13.9	7.3	7.3	47.6	23.9
Litwa i Białoruś	25.1	1.6	11.4	4.8	57.1	20.0	11.8	2.7	45.2	20.3
Wołyń	33.8	2.0	9.0	2.6	52.6	29.1	8.9	4.2	43.8	14.0
Podole	59.5	3.4	7.7	4.4	25.0	67.5	5.8	2.8	19.1	4.8
Kijów	52.4	3.2	8.1	2.4	33.9	57.3	5.9	2.8	28.5	5.5
Ruś	46.7	2.8	8.4	3.0	39.1	46.9	7.2	3.4	33.2	9.3

Źródła: Stat. Wrem. Ross. Imp. Serja III. Wypusk 4. Stat. swied. po ziemielnomu woprosu w Jewrop. Rossiji. Ptb. 1906. Nasze obliczenia.

Galicya. — Galicie. — Galizien.

132. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych w całej powierzchni gospodarstw większych i drobnych w r. 1847/67 i 1902. Part occupée par la superficie des genres spéciaux de culture dans toute la superficie de la grande et toute la superficie de la petite propriété foncière en 1847/67 et 1902. — % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten an der Gesamtfl. des Gross- u. Kleingrundbesizes 1847/67 u. 1902.

Wypada na:	Na 100 ha powierzchni gospodarstw:	
	większych i drobnych r. 1847—67	poniżej 100 ha r. 1902
role	27.45	32.21
łąki	59.24	6.11
ogrody	15.65	0.52
pastwiska	—	1.86
lasy	5.19	10.11
jeziora, błota, nieużytki	56.97	49.87
	3.92	2.74
Ogółem	100	100

Źródła: Nasze obliczenia danych tabl. 121.

Śląsk Cieszyński. — Silésie de Cieszyn. — Teschen Gebiet öst. Schlesiens.

133. Udział % powierzchni poszczególnych gatunków użytków gruntowych w całej powierzchni gospodarstw większych i drobnych w r. 1907. Part occupée par la superficie des genres spéciaux de culture dans toute la superficie de la grande propriété foncière, dépassant 500 ha. — % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten an der Gesamtfläche des Grossgrundbesizes von über 500 Ha.

Na 100 ha powierzchni gospodarstw wielkości powyżej 500 ha wypada:

na las	62.5 ha	na zabudowania.	0.4 ha
« role	29.1 «	« ogrody	0.3 «
« pastwiska	4.5 «	« nieużytki	0.2 «
« łąki	2.3 «	« błota, jeziora	0.0 «
« ziemię wolną od podatku	0.7 «		

Źródła: Nasze obliczenia tablicy Nr 122.

Dzielnice pod panow. Prus. — Provinces sous le régime de la Prusse. — Die unter preussischer Herrschaft stehenden Gebiete. 134. Udział % powierzchni poszczególnych rodzajów użytków grunt. w całej powierzchni gospodarstw różnych kategorii wielkości r. 1907. Part occupée par la superficie des genres spéciaux de culture dans la superficie totale des propriétés foncières de diverses grandeurs en 1907 — % Anteil der Fläche der einzelnen Bodennutzungsarten an der Gesamtfl. der Wirtschaften verschiedener Grösse. I. 07.

Dzielnice	Wypadało w r. 1907 hektarów:									
	rolni, ogrodów, łąk i pastwisk					lasów				
	Na 100 ha gospodarstw wielkości:									
	Poniżej 2 ha	2—5 ha	5—20 ha	20—100 ha	Pow. 100 ha	Poniżej 2 ha	2—5 ha	5—20 ha	20—100 ha	Pow. 100 ha
W. Ks. Poznańskie	80.0	82.6	85.7	80.0	76.6	10.0	8.7	7.7	13.7	17.1
Prusy Królewskie	86.3	81.2	75.4	75.1	75.0	2.0	4.7	10.2	14.6	18.1
« Książęce	85.7	80.6	78.2	79.9	75.4	1.6	2.2	5.1	9.0	16.8
Rejencya Olsztyńska	83.3	80.9	74.7	77.4	69.4	5.6	2.4	6.2	9.7	20.9
« Opolska	82.2	88.9	85.5	72.4	64.4	9.6	4.0	9.2	24.4	31.1

Źródła: Nasze obliczenia danych tabl. Nr 123.

Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej. Śląsk Polski, Prusy Książęce.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Silésie Polonaise, Prusse orientale. — Landesteile der ehemaligen Poln. Republik, Poln. Schlesiens, Ostpreussens.

135. Powierzchnia obsiana przez rozmaite rodzaje upraw w r. 1901—1912. W tysiącach ha.
 Surface cultivée en 1901—1912 sous diverses espèces de culture (froment, seigle, maïs, orge, avoine, pommes de terre, sarrasin et millet, pois, lentilles, fèves et haricots, lin et chanvre, trèfle, luzerne, betteraves à sucre, b. fourragères, houblon, colza, choux, tabac). En milliers d'ha. — Fläche des von verschiedenen Fruchtarten im Zeitraum 1901—1912 bebauten Bodens. In Tausenden von Ha.

Rodzaj zboża w okresie	G e o g r a f i a																
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowień- ska	Grodzień- ska	Minska	Mohyl- owska	Witebska	Wołyń- ska	Podolska	Kijowska	Galicja)	Śląsk Polski	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Kejenska Olsztynska	Kejenska Opolska
Pszenica:																	
1901—5	509	22	63	38	41	14	10	272	607	424	474	—	68	66	95	—	
5—10	501	16	61	26	33	15	9	275	587	355	—	79	74	82	—	—	
1911	506	14	58	25	32	13	9	289	604	391	529	6	88	80	89	14	
1912	504	14	61	27	31	13	8	308	613	403	568	6	80	77	89	14	
Żyto:																	
1901—5	2,043	567	422	449	683	532	421	668	355	491	627	—	621	364	432	—	
5—10	2,099	495	426	421	636	516	413	622	353	462	—	—	647	392	442	—	
1911	2,123	506	424	421	647	510	431	659	380	495	702	19	659	399	452	171	
1912	2,110	521	436	437	650	534	424	674	379	505	698	19	674	404	460	173	
Kukurydza:																	
1901—5	—	—	—	—	0,22	—	—	0,33	174	7	78	—	—	—	—	—	—
5—10	—	—	—	—	0,08	—	—	0,44	177	5,4	—	—	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	0,11	—	0,0065	—	183	5,4	63	—	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	0,03	0,0098	—	—	178	3,2	61	—	—	—	—	—	—
Jęczm. i orkisz:																	
1901—5	479	102	146	56	107	73	129	158	215	160	344	—	118	89	101	—	
5—10	495	97	147	56	107	73	126	180	256	208	—	—	115	77	104	—	
1911	501	105	161	55	113	75	132	184	258	189	340	6	112	72	97	24	
1912	508	106	150	56	119	77	132	191	251	187	321	6	123	74	96	25	
Owies:																	
1901—5	1,111	251	232	216	291	214	209	426	310	377	680	—	153	170	337	—	
5—10	1,137	224	237	194	280	211	206	433	311	388	—	—	151	162	343	—	
1911	1,169	219	238	197	279	208	201	434	289	359	706	28	152	160	339	68	
1912	1,144	221	240	203	285	209	198	447	308	370	690	28	161	163	344	69	

Kartofle:	916	76	107	166	114	68	126	56	68	489	293	198	175	—	—
1901—5	116	83	114	166	124	77	145	63	74	—	291	194	174	—	—
5—10	1.052	88	125	209	131	77	162	73	69	514	293	194	176	79	135
1911	129	89	131	215	137	78	167	68	70	506	293	196	178	79	134
1912															
Tatarka i proso:															
1901—5	150	48	44	104	108	32	158	86	300	92	—	—	—	—	—
5—10	138	37	36	98	93	21	169	97	324	—	—	—	—	—	—
1911	135	34	34	88	88	1-09	169	89	283	81	0-2	—	—	—	—
1912	130	33	31	92	85	1-09	167	89	287	79	0-2	—	—	—	—
Strączkowe:															
1901—5	192	60	26	31	11	33	58	84	60	139	—	—	—	—	—
5—10	176	43	21	23	9	28	55	102	71	—	—	—	—	—	—
1911	160	45	18	22	8	28	57	108	78	128	5	—	—	—	—
1912	161	46	19	21	8	29	64	124	98	129	2	—	—	—	—
Len i konopie:															
1901—5	46	30	13	33	48	58	23	12	16	34	—	—	—	—	—
5—10	43	24	12	31	47	56	22	12	13	—	—	—	—	—	—
1911	45	22	11	28	50	53	21	12	9	25	0-1	—	—	—	—
1912	39	23	11	29	50	55	24	14	12	25	0-1	—	—	—	—
Łąki:															
1901—5	991	461	479	908	459	517	767	87	220	819	—	—	—	—	—
5—10	951	391	429	942	453	501	718	65	197	—	—	—	—	—	—
1911	920	394	420	940	463	489	675	62	174	874	220	168	397	115	97
1912	904	418	414	945	480	500	700	58	168	874	221	167	387	115	97
Mieszanka:															
1901—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66	—	—	—	—	—
5—10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	74	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koniczyna:															
1901—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	306	—	—	—	—	—
5—10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	359	102	130	253	44	60
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	372	76	122	251	43	54
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lucerna:															
1901—5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5—10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	3	0-3	0-1	1
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	0-2	1
1912	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Dla Galicyi posiadamy nadto dane za r. 1913: pszenica 537, żyto 675, kukurydza 58, jęczmień 329, owies 707.

Rodzaj zboża w okresie	G										Krolestwo Polskie	Wileńska	Kowien- ska	Grodzien- ska	Minska	Mohy- lewska	Witebska	Wolyn- ska	Podolska		Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński	W. Ks. Poznańskie	Prusy Krolewskie	Prusy Książęce	Rejencya Olsztyńska	Rejencya Opolska
	62	61	77	83	29	123	153	5	—	—									—	—								
Buraki cukr.:																												
1901—5	62																											
5—10	61																											
1911	77																											
1912	83																											
Buraki pastew.:																												
1901—5																												
5—10																												
1911																												
1912																												
Chmiel:																												
1901—5																												
5—10																												
1911																												
1912	102																											
Rzepak:																												
1901—5																												
5—10																												
1911																												
1912	1300																											
Kapusta:																												
1901—5																												
5—10																												
1911																												
1912																												
Tytoń:																												
1901—5	0004	0051																										
5—10	0003	0038																										
1911	0003	0021																										
1912	0001	0065																										

Źródła: Sborn. statist. ekonomicz swjed. po sielsk. choziajstwu Rossiji i inostran. gosud. Roczn. 7. Pth. 1914. — Nasze obl. (1 dzies. = 109 ha). — Podr. statyst. Galicyi IX 2. — Statyst. Jahrbuch des Ackerbaumin. 1911, 1912. Anbau u. Ernte der wichtigsten Körnerfrüchte im J. 1913; vorläufige Ergebnisse nach amtli. Quellen des k. Ackerbaumin. Beil. z. Statist. Monatschrift. N. F. XVIII Jahrg. 1913. — Jahrb. pruski 1911, 12. Jahrb. niem. 1912, 13. D. deutsche Landwirtschaft. Hauptergeb. d. Reichsstat. bearb. im kaiserl. Statist. Amt. Berlin 1913.

136. Stosunek $\frac{1}{10}$ powierzchni obsianej przez główne rodzaje upraw do całej powierzchni przez nie obsianej. Rok 1912
 Part occupée en 1912 par la surface cultivée sous les genres principaux des cultures (froment, seigle, orge, avoine, pommes de terre) dans la surface totale destinée à ces cultures. — % Anteil der Fläche des von den einzelnen wichtigsten Fruchtarten (Weizen, Roggen, Gerste, Hafer, Kartoffeln) im Jahre 1912 bebauten Bodens zur Gesamtfläche des von diesen Fruchtarten bebauten Bodens.

Dzielnice	Na 100 ha zasiewu wypadło w r. 1912 na poszczególne rodzaje uprawy:						
	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Kartofle	Razem	
Królestwo Polskie	9.5	39.6	9.6	21.1	20.2	100	
Litwa i Białoruś	2.6	50.6	10.8	22.9	13.1	100	
Ruś	26.8	31.6	12.7	22.7	6.2	100	
Galicja	20.4	25.1	11.5	24.8	18.2	100	
Śląsk Cieszyński	7.6	24.1	7.6	35.4	25.3	100	
W. Księstwo Poznańskie	6.0	50.6	9.3	12.1	22.0	100	
Prusy Królewskie	8.4	44.2	8.1	17.8	21.5	100	
» Książęce	7.6	39.4	8.2	29.5	15.3	100	
Rejencya Olsztyńska	3.9	48.1	6.9	19.2	21.9	100	
» Opolska	10.6	32.7	9.7	23.9	23.1	100	

Źródła: Nasze obliczenia danych tabl. 135.

137. Udział procentowy powierzchni poszczególnych gatunków uprawy w całej powierzchni obsianej w odpowiedniej dzielnicy w okresie 1901—1912.
 Part occupée par la surface cultivée sous les genres spéciaux des cultures dans la surface totale cultivée dans la province en 1901—1912. — % Anteil der mit einzelnen Fruchtarten bebauten Bodenfläche an der gesamten im betr. Landesteile bebauten Bodenfläche 1901—1912.

Rodzaj zboża i okres	Gubernie									
	Król. Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodzieńska	Mińska	Mohylowska	Witebska	Wolynska	Podolska	Kijowska
Pszenica:										
1901—5	9·35	1·86	6·05	4·00	2·81	1·26	1·07	14·40	31·97	22·30
5—10	8·94	1·52	5·80	2·84	2·36	1·38	0·99	14·46	29·98	18·68
1911	8·89	1·31	5·45	2·82	2·26	1·19	0·97	14·63	30·26	20·82
1912	8·89	1·28	5·69	2·95	2·15	1·17	0·86	15·08	30·28	20·83
Żyto:										
1901—5	37·51	47·81	40·50	47·31	46·90	47·76	45·22	35·36	18·70	25·77
5—10	37·47	47·05	40·53	47·90	45·49	47·42	45·34	32·71	18·03	24·30
1911	37·31	47·20	39·85	47·52	45·62	47·52	46·24	33·37	19·03	26·36
1912	37·22	47·67	40·67	47·75	45·08	47·97	45·84	33·01	18·73	26·10
Kukurydza:										
1901—5	—	—	—	—	0·02	—	—	0·02	9·16	0·37
5—10	—	—	—	—	0·01	—	—	0·02	9·04	0·26
1911	—	—	—	—	0·01	—	0·0	—	9·17	0·27
1912	—	—	—	—	0·00	0·0	—	—	8·79	0·16
Jęczmień i orkisz:										
1901—5	8·80	8·60	14·01	5·90	7·34	6·55	13·86	8·36	11·32	8·42
5—10	8·84	9·22	13·99	6·37	7·65	6·71	13·83	9·47	13·07	11·00
1911	8·80	9·79	15·13	6·21	7·97	6·87	14·16	9·32	12·93	10·06
1912	8·96	9·70	13·99	6·12	8·25	6·92	14·27	9·35	12·40	9·66
Owies:										
1901—5	20·40	21·16	22·26	22·76	19·99	19·21	22·45	22·55	16·32	19·83
5—10	20·30	21·29	22·55	22·07	20·02	19·39	22·61	22·77	15·88	20·41
1911	20·54	20·43	22·37	22·23	19·67	19·05	21·57	21·97	14·48	19·12
1912	20·18	20·22	22·39	22·19	19·76	18·78	21·41	21·89	15·22	19·12
Kartofle:										
1901—5	16·82	9·78	7·29	11·28	11·40	10·23	7·30	6·67	2·96	3·58
5—10	18·08	11·03	7·90	12·97	13·59	11·40	7·79	7·63	3·22	3·89
1911	18·49	11·85	8·27	14·11	14·74	12·00	8·26	8·20	3·66	3·67
1912	18·93	11·80	8·30	14·32	14·91	12·31	8·43	8·18	3·36	3·62
Tatarka i proso:										
1901—5	2·75	4·05	0·29	4·64	7·14	9·69	0·32	8·36	4·52	15·78
5—10	2·46	3·52	0·19	4·10	7·01	8·55	0·22	8·89	4·96	17·04
1911	2·37	3·17	0·19	3·84	6·21	8·06	0·11	8·56	4·46	15·07
1912	2·29	3·02	0·19	3·39	6·38	7·64	0·11	8·18	4·40	14·83
Strączkowe:										
1901—5	3·53	4·21	4·32	2·74	2·13	0·99	3·55	3·07	4·42	3·16
5—10	3·14	4·09	4·28	2·39	1·65	0·83	3·07	2·89	5·21	3·74
1911	2·81	4·20	4·23	2·03	1·55	0·73	3·00	2·89	5·41	4·15
1912	2·84	4·21	4·20	2·08	1·46	0·72	3·14	3·13	6·13	5·06
Len i konopie:										
1901—5	0·84	2·53	5·28	1·37	2·27	4·31	6·23	1·21	0·63	0·79
5—10	0·77	2·28	4·76	1·36	2·22	4·32	6·15	1·16	0·61	0·68
1911	0·79	2·05	4·51	1·24	1·97	4·58	5·69	1·06	0·60	0·48
1912	0·69	2·10	4·57	1·20	2·01	4·49	5·94	1·18	0·69	0·62

Rodzaj zboża w okresie	Galicja ¹⁾	Śląsk Ciesz.	Rodzaj zboża w okresie	Galicja ¹⁾	Śląsk Ciesz.	Rodzaj zboża w okresie	Galicja ¹⁾	Śląsk Ciesz.	
Pszenica:			Tatarka i proso:			Buraki past.			
1901-5	} 14:0	—	1901-5	} 2:7	—	1901-5	} 0:7	—	
5-10			5-10			5-10			
1911			1911			1911			
1912			1912			1912			
Żyto:			Strączkowe:			Chmiel:			
1901-5	} 18:5	—	1901-5	} 4:1	—	1901-5	} 0:1	—	
5-10			5-10			5-10			
1911			1911			1911			
1912			1912			1912			
Kukurydza:			Len i konopie:			Rzepak:			
1901-5	} 2:2	—	1901-5	} 1:0	—	1901-5	} 0:3	—	
5-10			5-10			5-10			
1911			1911			1911			
1912			1912			1912			
Jęczmień:			Mieszanka:			Kapusta:			
1901-5	} 10:1	—	1901-5	} 1:9	—	1901-5	} 0:7	—	
5-10			5-10			5-10			
1911			1911			1911			
1912			1912			1912			
Owies:			Koniczyna:			Tytoń:			
1901-5	} 20:0	—	1901-5	} 9:0	—	1901-5	} 0:1	—	
5-10			5-10			5-10			
1911			1911			1911			
1912			1912			1912			
Kartofle:			Buraki cukr.			) Dla Galicji za r.1913: pszenica 23:3, żyto 29:3, kukurydza 2:5, jęczmień 14:3, owies 30:6.			
1901-5	} 14:4	—	1901-5	} 0:2	—				
5-10			5-10						5-10
1911			1911						1911
1912			1912			1912			

Rodzaj zboża w okresie	W. Księstwo Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rejencja Olsztyńska	Rejencja Opolska
Pszenica:					
1901-5	5:4	7:5	8:3	—	—
5-10	6:2	8:2	7:2	—	—
1911	6:7	8:8	7:7	3:9	10:6
1912	6:0	8:4	7:6	3:9	10:6
Zyto:					
1901-5	49:6	41:0	37:9	—	—
5-10	50:4	43:6	38:6	—	—
1911	50:5	44:1	39:2	48:0	32:1
1912	50:6	44:2	39:4	48:1	32:7
Jęczmień.					
1901-5	9:4	10:0	8:9	—	—
5-10	9:0	8:6	9:0	—	—
1911	8:6	8:0	8:4	6:8	10:1
1912	9:3	8:1	8:2	6:9	9:7
Owies:					
1901-5	12:2	19:2	29:6	—	—
5-10	11:8	18:0	30:0	—	—
1911	11:7	17:7	29:4	19:1	23:8
1912	12:1	17:8	29:5	19:2	23:9
Kartofle:					
1901-5	23:4	22:3	15:3	—	—
5-10	22:6	21:6	15:2	—	—
1911	22:5	21:4	15:3	22:2	23:4
1912	22:0	21:5	15:3	21:9	23:1

Rodzaj zboża w okresie	Gubernia											Królestwo Polskie				
	Wileńska	Kowieńska	Grodzienska	Mińska	Mohylowska	Witebska	Wołyńska	Podolska	Kijowska	Galicya	Śląsk Cieszyński		W. Ks. Poznańskie	Prusy Król.	Prusy Książ.	Rejencya Olsztynska
Buraki pastewk.																
1901-5																
5-10																
1911																
1912																
Chmiel:																
1901-5																
5-10																
1911																
1912																
Rzepak:																
1901-5																
5-10																
1911																
1912																
Kapusta:																
1901-5																
5-10																
1911																
1912																
Tytoń.																
1901-5	0.49		0.03	0.3												
5-10	0.32		0.03													
1911	0.32		0.0													
1912	0.08		0.0													

Źródła: Ob. tabl. 135. Przy obliczeniach przyjęto 1.000 pudów za 1638 q.

139. Plon w q z 1 ha zasiewu poszczególnych upraw w r. 1901—1912.
 Production moyenne en q par 1 ha de surface cultivée sous le genres spéciaux des cultures en 1901—1912. — Hektarverträge
 in Q der einzelnen Fruchtarten 1901—1912.

Rodzaj zboża w okresie	G u b e r n i a										Galicya ¹⁾	Śląsk Cieszyński	W. Ka. Poznańskie	Prusy Królewskie	Prusy Książęce	Rejencya Olsztyńska	Rejencya Opolska
	Królestwo Polskie	Wileńska	Kowieńska	Grodziński.	Mińska	Mohylowska	Witebska	Wołyńska	Podolska	Kijowska							
Pszenica:	10	7	9	8	7	7	5	11	12	15	11	—	19.1	20.0	16.2	—	—
1901—5	11	7	9	8	7	7	6	10	9	11		11	—	20.4	24.5	19.7	—
5—10	13	7	10	10	9	9	6	11	10	12	12	12.1	22.0	23.1	18.8	17.4	19.3
1911	13	7	11	11	9	9	6	10	11	14	14	13.4	—	—	—	16.4	20.5
1912	13	7	11	11	9	9	6	10	11	14	14	13.4	—	—	—	—	—
Żyto:	8	6	7	7	6	7	5	9	12	12	9.9	—	15.4	14.1	14.6	—	—
1901—5	10	6	8	7	6	6	5	8	10	10		10	—	17.8	17.7	17.3	—
5—10	11	7	8	9	8	8	6	9	10	11	11	11.9	18.3	15.7	15.5	16.8	—
1911	11	7	8	8	8	8	7	8	12	12	12	12.3	—	—	17.3	14.8	17.8
1912	11	7	9	8	8	8	7	8	12	12	12	12.3	—	—	17.3	14.8	17.8
Kukurydza:	—	—	—	—	5	—	—	15	10	13	11.6	—	—	—	—	—	—
1901—5	—	—	—	—	6	—	—	9	12	15		15	—	—	—	—	—
5—10	—	—	—	—	9	—	—	—	12	12	12	11.5	—	—	—	—	—
1911	—	—	—	—	9	—	0.0	—	14	15	15	11.5	—	—	—	—	—
1912	—	—	—	—	11	0.0	—	—	13	20	20	10.9	—	—	—	—	—
Jęczmień i orkisz:	10	5	7	6	7	7	5	8	9	10	9.7	—	18.4	19.6	16.0	14.9	18.8
1901—5	11	7	8	7	7	7	6	9	10	11		11	—	19.0	22.2	19.4	17.2
5—10	12	7	8	9	8	8	6	8	11	11	11	12.6	23.4	22.9	17.1	15.5	22.7
1911	12	7	8	8	8	7	5	9	10	12	12	11.7	—	—	—	—	—
1912	13	7	8	8	8	7	5	9	10	12	12	11.7	—	—	—	—	—
Owies:	7	5	7	5	6	7	5	8	11	11	9.1	—	16.9	16.9	15.5	—	—
1901—5	9	6	8	6	7	7	6	8	10	11		11	—	—	—	—	—
5—10	10	6	8	7	7	7	6	8	10	11	11	11.9	16.5	19.7	19.3	14.9	18.5
1911	10	6	8	7	8	8	7	8	13	14	14	11.9	22.6	19.5	16.5	15.9	19.2
1912	10	6	9	7	8	8	5	10	11	12	12	10.2	—	—	—	—	—

¹⁾ Dla Galicyi za r. 1913: pszenica 9.4, żyto 8.7, kukurydza 5.3, jęczmień 9.9, owies 9.7.

140. Królestwo Polskie. Gubernie Litwy i Rusi oraz Rosya Europejska. Plon z 1 ha w q. w r. 1912 głównych zbóż w gospodarstwach drobnych i większych.
 Royaume de Pologne. Gouvernements de la Lithuanie et de la Ruthénie et Russie d'Europe. Production moyenne en q. en 1912 par ha de surface cultivée sous les genres principaux des blés (seigle, froment d'hiver et d'été, avoine, orge, pommes de terre) dans la grande et petite propriété rurale. — Königreich Polen. Gouvernements Littauens u. Rutheniens u. Europ. Russland. Hektarerträge in Q. 1912 in dem Gross- u. Kleingrundbesitze.

Rodzaj zboża	W roku 1912 z 1 ha zebrano cetnatów metrycznych na gruntach należących do:																				
	Król. Polskie		Gubernie						Gubernie						50 gub. Rosyi europejskiej						
	drobnej własności	większej własności	Wileńska	Kowieńska	Grodzińska	Mińska	Mohylewska	Witebska	Wołyńska	Podolska	Kijowska	drobnej własności	większej własności	drobnej własności	większej własności	drobnej własności	większej własności	drobnej własności	większej własności		
Żyto	11	12	7	9	10	10	8	10	8	10	8	10	8	9	9	9	12	13	13	9	11
Pszenica ozima	12	14	8	10	10	9	12	9	13	11	9	12	9	10	10	10	11	14	14	9	10
Pszenica jara	12	12	7	6	9	10	8	9	9	8	8	9	9	6	6	6	9	9	9	7	8
Owies	9	11	6	7	9	10	8	8	7	8	8	8	7	8	9	10	10	12	12	8	10
Jęczmień	12	13	7	8	8	10	7	7	9	9	7	7	7	7	9	10	10	11	12	8	9
Kartofle	100	106	68	80	68	75	68	81	72	87	62	70	82	77	82	63	84	83	90	72	76

Źródła: Sbornik statistiko ekonomiceskich swiedienij po sielskomu choziajstwu. Rocznik 7. Ptb. 1914. (Wyd. min. roln.).
 Nasze obliczenia. (1 dzies. = 109 ha, 1 pud = 0.16 q.).

Liczba zwierząt domowych w poszczególnych dzielnicach według lat i gatunków. 1842—1913.

Effectif du bétail (chevaux, bêtes à cornes, brebis et chèvres, cochons) dans les provinces particulières en milliers. 1842—1913. — Viehstand (Pferde, Rindvieh, Schafe u. Ziegen, Schweine) in den einzelnen Landesteilen in Taus. 1842—1913.

Dzielnice	Tysiący sztuk w roku									
	1842	1851	1870	1883	1890	1900	1904	1907	1911	1913
141. Konie. — Chevaux. — Pferde.										
Król. Polskie	—	—	592 ¹⁾	1.037 ²⁾	1.207	1.392	—	1.287	1.227	1.114 ³⁾
Litwa i Białoruś	—	—	1.221	1.594	—	1.860	—	—	1.897	1.987 ³⁾
Ruś	—	—	836	1.208	—	1.700	—	—	1.787	1.758 ³⁾
Galicja	—	531	696 ¹⁾	735 ⁵⁾	766	869	—	—	906 ³⁾	—
Śląsk Ciesz.	14	—	12 ¹⁾	12 ⁵⁾	12	13	—	—	12 ³⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	197 ⁴⁾	211	231 ⁷⁾	264	269	283	298	301
Prusy Król.	—	—	191 ⁴⁾	203	221 ⁷⁾	244	245	255	266	271
Prusy Książ.	—	—	351 ⁴⁾	384	424 ⁷⁾	459	455	471	490	502
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	108	114	119	124
Rej. Opolska	—	—	101 ⁴⁾	101	110 ⁷⁾	119	117	122	124	125
Źr.: Ob. tabl. 144.										
142. Bydło. — Bêtes à cornes. — Rindvieh.										
Król. Polskie	—	—	1.997 ¹⁾	5.055 ²⁾	3.013	2.823	—	2.494	2.267	1.918 ³⁾
Litwa i Białoruś	—	—	2.301	2.682	—	4.240	—	—	3.825	4.171 ³⁾
Ruś	—	—	1.523	1.755	—	2.496	—	—	2.400	2.551 ³⁾
Galicja	—	1.435	2.071 ¹⁾	2.243 ⁵⁾	2.448	2.718	—	—	2.503 ³⁾	—
Śląsk Ciesz.	49	—	77 ¹⁾	83 ⁵⁾	78	83	—	—	79 ³⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	571 ⁴⁾	626	753 ⁷⁾	869	901	966	918	942
Prusy Król.	—	—	430 ⁴⁾	455	554 ⁷⁾	638	665	716	717	707
Prusy Książ.	—	—	786 ⁴⁾	825	958 ⁷⁾	1.062	1.123	1.183	1.205	1.218
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	289	303	297	291
Rej. Opolska	—	—	444 ⁴⁾	462	475 ⁷⁾	493	487	528	504	515
Źr.: Ob. tabl. 144.										
143. Owce i kozy. — Brebis et chèvres. — Schafe u. Ziegen.										
Król. Polskie	—	—	3.744 ¹⁾	3.385 ²⁾	3.755 ³⁾	2.834	—	1.467 ³⁾	957	862 ³⁾
Litwa i Białoruś	—	—	2.411	2.601	—	3.888	—	—	3.100	2.883 ³⁾
Ruś	—	—	2.699	2.400	—	2.559	—	—	2.125	1.837 ³⁾
Galicja	—	1.177	1.003 ¹⁾	622 ⁵⁾	652	456	—	—	378 ³⁾	—
Śląsk Ciesz.	85 ³⁾	—	37 ¹⁾	22 ⁵⁾	14	13	—	—	11 ³⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	2.677 ⁴⁾	1.963	1.405 ⁷⁾	729	614	566	301 ³⁾	391
Prusy Król.	—	—	1.848 ⁴⁾	1.407	1.031 ⁷⁾	608	612	603	418 ³⁾	444
Prusy Książ.	—	—	1.851 ⁴⁾	1.428	963 ⁷⁾	757	547	516	380 ³⁾	349
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	155	152	110 ³⁾	106
Rej. Opolska	—	—	554 ⁴⁾	339	196 ⁷⁾	156	150	163	25 ³⁾	149
Źr.: Ob. tabl. 144.										
144. Świnie. — Cochons. — Schweine.										
Król. Polskie	—	—	928 ¹⁾	706 ²⁾	1.499	1.402	—	761	597	501 ³⁾
Litwa i Białoruś	—	—	1.511	1.940	—	2.461	—	—	2.495	2.207 ³⁾
Ruś	—	—	1.193	1.336	—	1.319	—	—	1.623	1.473 ³⁾
Galicja	—	675	735 ¹⁾	674 ⁵⁾	785	1.254	—	—	1.834 ³⁾	—
Śląsk Ciesz.	—	—	40 ¹⁾	34 ⁵⁾	58	69	—	—	91 ³⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	311 ⁴⁾	469	549 ⁷⁾	772	937	1.142	1.288	1.322
Prusy Król.	—	—	241 ⁴⁾	370	425 ⁷⁾	627	767	907	1.138	1.018
Prusy Książ.	—	—	464 ⁴⁾	611	701 ⁷⁾	842	997	1.154	1.489	1.324
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	228	265	359	357
Rej. Opolska	—	—	149 ⁴⁾	210	235 ⁷⁾	349	377	457	505	516
1) w r. 1869; 2) bez gub. Radomskiej; 3) bez kóz; 4) w r. 1873; 5) w r. 1880; 6) w r. 1881; 7) w r. 1892; 8) w r. 1910; 9) w r. 1912.										
Źródła: Kr. Pol., Litwa i Ruś: dla r. 1912 — daty min. spraw wewn. z Jeżeg. Ross. na r. 1912. Daty te bardzo się różnią od dat min. roln. z r. 1911, wziętych ze „Sborn. stat. ekonom. swiedienij po sielsk. choziajstwu Ross. Roczn. 7. Ptb. 1914. (Wyd. min. rol.). — Również z tego wydawnictwa wzięto daty dla Kr. Pol. za r. 1869, 1881, 1890, 1900; dla r. 1907 z prac Warsz. Kom. Stat. a dla Litwy i Rusi za lata pozostałe z wydawn. p. t.: Swod stat. swiedn. po sielsk. choz. Rossiji k koncu 19 wieka. Wypusk 2. Ptb. 1903. (Wyd. min. roln. i dóbr państw.). — Dla Galicji: dla r. 1851. Mitteil. aus dem Gebiete der Stat. IV. 3. Übersichtsstateln zur Stat. der öst. Monarchie 1851—55. H. 2. 1855. Dla lat pozostałych dane spisu zwierząt. — Dla Śląska Ciesz. r. 1842: Tafeln zur Stat. der österr. Monarchie (1842); r. 1869: Stat. Jahrbuch (1872). Dla lat pozostałych dane spisu zwierząt. — Dla W. Ks. Pozn., Prus Król. i Książ., Rej. Olsztyńskiej i Opolskiej: dla r. 1873—83: Monatshefte der Stat. des Deutsch. Reiches (1884); dla r. 1892—1900: Vierteljahrshefte der Stat. des Deutsch. Reiches. Ergänzungsheft zu 1903. I.; dla 1904, 1907: Vierteljahrshefte 1909. I.; dla 1911: Jahrbuch pruski 1912; dla r. 1913: Jahrbuch pruski 1913.										

Liczba zwierząt domowych na 1000 mieszkańców w poszczególnych dzielnicach w okresie 1842-1913.

Nombre des animaux domestiques pour 1000 habitants dans les provinces particulières en 1842-1913. — Viehzahl pro 1000 Einwohner in den einzelnen Landesteilen 1842-1913.

Dzielnice	Na 1000 mieszkańców wypada sztuk w roku:								
	1842	1851	1870	1883	1890	1900	1904	1907	1911
145. Konie. — Chevaux. — Pferde.									
Król. Polskie	—	—	110 ⁹⁾	143 ⁴⁾	146·2	148·1	—	112	98·3
Litwa i Białoruś	—	—	197	205	—	177	—	162	149
Ruś	—	—	144	176	—	170	—	152	143
Galicja	—	117	128 ¹⁾	123 ⁵⁾	160	119	—	—	113 ⁸⁾
Śląsk Ciesz.	69	—	52 ¹⁾	45 ⁵⁾	41	35	—	—	28 ⁸⁾
W. Ks. Pozn.	—	—	124 ⁴⁾	126	132 ⁷⁾	140	136	140	142
Prusy Król.	—	—	145 ⁴⁾	147	154 ⁷⁾	156	149	152	156
Prusy Książ.	—	—	192 ⁴⁾	198	216 ⁷⁾	230	227	231	237
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	202	213	220
Rej. Opolska	—	—	77 ⁴⁾	70	—	—	58	58	562
Źr.: Ob. tabl. 148.									
146. Bydło. — Bêtes à cornes. — Rindvieh.									
Król. Polskie	—	—	374 ³⁾	698 ⁹⁾	364·9	300·3	—	217	181·8
Litwa i Białoruś	—	—	372	345	—	404	—	353	300
Ruś	—	—	262	256	—	249	—	221	192
Galicja	—	315	380 ¹⁾	376 ⁵⁾	371	372	—	—	312 ⁸⁾
Śląsk Ciesz.	240	—	330 ¹⁾	313 ⁵⁾	264	223	—	—	182 ⁸⁾
W. Ks. Pozn.	—	—	360 ⁴⁾	372	330 ⁷⁾	461	458	477	437
Prusy Król.	—	—	327 ⁴⁾	330	38 ⁷⁾	408	406	426	421
Prusy Książ.	—	—	431 ⁴⁾	425	489 ⁷⁾	532	560	581	584
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	542	569	546
Rej. Opolska	—	—	339 ⁴⁾	320	—	—	242	250	228
Źr.: Ob. tabl. 148.									
147. Owce i kozy. — Brebis et chèvres. — Schafe u. Ziegen.									
Król. Polskie	—	—	701·5 ¹⁾	468 ¹⁾	454·8 ³⁾	301·5	—	—	76·4
Litwa i Białoruś	—	—	390	335	—	371	—	234	242
Ruś	—	—	464	351	—	255	—	188	170
Galicja	—	259	185 ¹⁾	104 ⁵⁾	99	63	—	—	47 ⁸⁾
Śląsk Ciesz.	417 ³⁾	—	159 ¹⁾	83 ⁵⁾	47	36	—	—	25 ⁸⁾
W. Ks. Pozn.	—	—	1.691 ⁴⁾	1.167	631 ⁷⁾	387	212	280	143 ³⁾
Prusy Król.	—	—	1.405 ⁴⁾	1.021	719 ⁷⁾	453	373	359	245 ³⁾
Prusy Książ.	—	—	1.015 ⁴⁾	736	991 ⁷⁾	330	272	253	184 ³⁾
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	291	185	203 ³⁾
Rej. Opolska	—	—	424 ⁴⁾	235	—	—	75	77	11 ³⁾
Źr.: Ob. tabl. 148.									
148. Świnie. — Cochons. — Schweine.									
Król. Polskie	—	—	173·9 ¹⁾	97·6 ⁶⁾	181·5	149·1	—	—	48·0
Litwa i Białoruś	—	—	244	250	—	235	—	176	196
Ruś	—	—	205	195	—	132	—	115	130
Galicja	—	148	135 ¹⁾	113 ⁵⁾	119	172	—	—	229 ⁸⁾
Śląsk Ciesz.	—	—	172 ¹⁾	129 ⁵⁾	196	187	—	—	209 ⁸⁾
W. Ks. Pozn.	—	—	196 ⁴⁾	279	313 ⁷⁾	409	476	564	613
Prusy Król.	—	—	183 ⁴⁾	268	296 ⁷⁾	401	468	541	668
Prusy Książ.	—	—	254 ⁴⁾	315	357 ⁷⁾	422	496	567	722
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	429	498	661
Rej. Opolska	—	—	114 ⁴⁾	146	—	—	187	217	229
¹⁾ w r. 1869; ²⁾ bez kóz; ³⁾ w r. 1873; ⁴⁾ w r. 1880; ⁵⁾ w r. 1881; ⁶⁾ w r. 1881; ⁷⁾ w r. 1892; ⁸⁾ w r. 1910.									
Źródła: Obliczenia dat o ludności (tabl. 4) i o liczbie zwierząt (tabl. 141—144).									

Liczba zwierząt domowych na 1 km² w poszczególnych dzielnicach. 1842—1913.
 Nombre des animaux domestiques par 1 km² dans les provinces particulières.
 1842—1913. — Viehstand pro Km² in den einzelnen Laudesteilen. 1842—1913.

Dzielnice	Na 1 km ² wypada sztuk w roku									
	1842	1851	1870	1883	1890	1900	1904	1907	1911	1913
149. Konie — Pferde. — Chevaux.										
Król. Polskie	—	—	4·8 ¹⁾	8·4 ⁶⁾	9·8	11·3	—	—	9·9	—
Litwa i Białoruś	—	—	4	5	—	6	—	10	10	—
Ruś	—	—	5	7	—	10	—	11	11	—
Galicja	—	6·8	8·9 ¹⁾	9·4 ⁵⁾	9·76	11·07	—	—	11·54 ⁸⁾	—
Śląsk Ciesz.	6	—	5 ¹⁾	5 ⁵⁾	5	5	—	—	5 ⁸⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	6·8 ⁴⁾	7·3	8·0 ⁷⁾	9·1	9·3	9·8	10·3	10·3 ⁹⁾
Prusy Król.	—	—	7·5 ⁴⁾	7·9	8·7 ⁷⁾	9·6	9·6	10·0	10·4	10·6 ⁹⁾
Prusy Książ.	—	—	9·5 ⁴⁾	10·4	11·5 ⁷⁾	12·4	12·3	12·7	13·2	13·5 ⁹⁾
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	9·0	9·5	9·9	—
Rej. Opolska	—	—	7·6 ⁴⁾	7·7	8·3 ⁷⁾	9·0	8·8	9·2	9·4	—
Źr.: Ob. tabl. 152.										
150. Bydło. — Bêtes à cornes. — Rindvieh.										
Król. Polskie	—	—	17·1 ¹⁾	41·0 ⁶⁾	24·5	23·0	—	—	18·4	—
Litwa i Białoruś	—	—	8	9	—	14	—	20	18	—
Ruś	—	—	9	11	—	15	—	15	15	—
Galicja	—	18·3	26·4 ¹⁾	28·6 ⁵⁾	31·18	34·62	—	—	31·91 ⁸⁾	—
Śląsk Ciesz.	22	—	34 ¹⁾	37 ⁵⁾	35	37	—	—	35 ⁸⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	19·7 ⁴⁾	21·6	26·0 ⁷⁾	30·0	31·1	33·3	31·7	31·4 ⁹⁾
Prusy Król.	—	—	16·9 ⁴⁾	17·8	21·7 ⁷⁾	25·0	26·0	28·0	28·1	27·9 ⁹⁾
Prusy Książ.	—	—	21·2 ⁴⁾	22·3	25·9 ⁷⁾	28·7	30·3	32·0	32·6	32·8 ⁹⁾
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	24·0	25·2	24·7	—
Rej. Opolska	—	—	33·6 ⁴⁾	35·0	35·9 ⁷⁾	37·3	36·8	39·9	38·1	—
Źr.: Ob. tabl. 152.										
151. Owce i kozy. — Brebis et chèvres. — Schafe u. Ziegen.										
Król. Polskie	—	—	30·4 ¹⁾	27·5 ⁶⁾	30·4 ³⁾	23·1	—	—	7·8	—
Litwa i Białoruś	—	—	8	9	—	13	—	12	8	—
Ruś	—	—	16	15	—	16	—	13	13	—
Galicja	—	15·0	12·8 ¹⁾	8·0 ⁵⁾	8·31	5·79	—	—	4·82 ⁸⁾	—
Śląsk Ciesz.	38 ³⁾	—	16 ¹⁾	10 ⁵⁾	6	6	—	—	5 ⁸⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	92·5 ⁴⁾	67·9	38·2 ⁷⁾	25·2	21·1	19·5	10·4 ⁸⁾	14·5 ⁹⁾
Prusy Król.	—	—	72·5 ⁴⁾	55·2	40·4 ⁷⁾	27·7	24·0	23·5	16·4 ⁸⁾	19·4 ⁹⁾
Prusy Książ.	—	—	50·1 ⁴⁾	38·6	26·0 ⁷⁾	17·8	14·8	14·0	10·3 ⁸⁾	10·4 ⁹⁾
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	12·8	12·6	9·1 ³⁾	—
Rej. Opolska	—	—	42·0 ⁴⁾	25·7	14·9 ⁷⁾	11·8	11·1	12·3	1·9 ³⁾	—
Źr.: Ob. tabl. 152.										
152. Świnie. — Cochons. — Schweine.										
Król. Polskie	—	—	7·5 ¹⁾	5·7 ⁶⁾	12·2	4·8	—	—	4·8	—
Litwa i Białoruś	—	—	7	6	—	8	—	6	5	—
Ruś	—	—	5	8	—	8	—	8	10	—
Galicja	—	8·6	4 ¹⁾	8·6 ⁵⁾	9·99	15·97	—	—	23·39 ⁸⁾	—
Śląsk Ciesz.	—	—	18 ¹⁾	15 ⁵⁾	26	31	—	—	41 ⁸⁾	—
W. Ks. Pozn.	—	—	10·7 ⁴⁾	16·2	18·9 ⁷⁾	26·6	32·3	39·4	44·4	39·1
Prusy Król.	—	—	9·5 ⁴⁾	14·5	16·7 ⁷⁾	24·6	30·0	35·5	44·5	37·8
Prusy Książ.	—	—	12·5 ⁴⁾	16·5	18·9 ⁷⁾	22·8	26·9	31·2	40·2	30·7
Rej. Olsztyńska	—	—	—	—	—	—	19·0	22·0	29·9	22·2
Rej. Opolska	—	—	11·3 ⁴⁾	15·9	17·8 ⁷⁾	26·4	28·5	34·5	38·2	35·2
1) w r. 1869; 2) bez kóz; 3) w r. 1873; 4) w r. 1880; 5) w r. 1881; 6) w r. 1892; 7) w r. 1910; 8) w r. 1912.										
Źr.: Oblicz. dat o powierzchni (tabl. 1) i o liczbie zwierząt (tabl. 141—144).										

153. Królestwo Polskie. Gubernie. Liczba zwierząt w tysiącach według gatunków zwierząt w r. 1907, 1911 i 1912.
 Royaume de Pologne. Gouvernements. Effectif du bétail en milliers en 1907, 1911, 1912.
 Königreich Polen. Gouvernements. Viehstand in Tausenden 1907, 1911, 1912.

Gubernie	Koni w roku:			Bydła w roku:			Owiec i kóz w roku:			Świń w roku:		
	1907	1911	1912	1907	1911	1912	1907	1911	1912	1907	1911	1912
	tysiący sztuk			tysiący sztuk			tysiący sztuk			tysiący sztuk		
Warszawska	189	185	54	402	394	99	218 ¹⁾	143	95	117	103	23
Kaliska	118	101	112	228	183	186	149 ¹⁾	58	60	53	22	35
Piotrkowska	100	106	102	214	218	201	74 ¹⁾	52	46	22	27	23
Radomska	119	106	108	224	216	210	84 ¹⁾	70	72	98	79	65
Kielecka	108	104	105	203	179	175	37 ¹⁾	21	17	31	22	21
Lubelska	227	213	219	363	334	318	253 ¹⁾	137	116	206	145	133
Siedlecka	128	126	128	325	278	253	179 ¹⁾	128	114	79	67	55
Łomżyńska	91	101	85	181	150	164	136 ¹⁾	104	109	31	24	29
Płocka	103	97	100	224	198	194	191 ¹⁾	97	102	51	37	44
Suwalska	104	88	101	130	117	118	146 ¹⁾	147	131	73	71	73
Królestwo Polskie	1.287	1.227	1.114	2.494	2.267	1.918	1.467 ¹⁾	957	862	761	597	501

Źródła: Dla r. 1912 Jeżegodnik Rossiji 1912. — Daty Min. spraw wewnętrznych bardzo się różniące od dat Min. rolnictwa z r. 1911, wziętych z wyd.: Sbornik statist. ekonom. swiedienij po sielskomu choziajstwu. Roczn. 7 Ptb. 1914. (Wyd. Min. rolnictwa). — Dla r. 1907 »Trudy« Warszawski Komitet Statyst.

¹⁾ Bez kóz.

154. Gubernie na Litwie i Rusi. Liczba zwierząt w tysiącach w r. 1870, 1888, 1900, 1911, 1912.
 Gouvernements de la Lithuanie et de la Ruthénie. Effectif du bétail en milliers en 1870, 1888, 1900, 1911, 1912.
 Gouvernements Lithauens u. Rutheniens. Viehstand in Tausenden 1870, 1888, 1900, 1911, 1912.

	Koni w roku:					Bydła w roku:					Owiec i kóz w roku:					Świń w roku:									
	1870	1888	1900	1911	1912	1870	1888	1900	1911	1912	1870	1888	1900	1911	1912	1870	1888	1900	1911	1912	tysięcy sztuk				
Gubernie	tysięcy sztuk					tysięcy sztuk					tysięcy sztuk					tysięcy sztuk									
Wileńska . . .	154	201	268	250	306	290	300	690	554	661	264	317	642	415	400	256	237	416	312	346					
Kowieńska . . .	299	374	305	325	339	519	559	700	608	718	458	427	614	478	498	288	480	360	387	349					
Grodzińska . . .	118	154	198	250	298	420	492	542	565	462	513	635	604	608	517	257	304	265	443	263					
Mińska	204	277	380	363	418	406	519	1.065	992	1.086	497	551	785	712	616	321	397	601	644	577					
Mohylowska . . .	271	362	443	465	430	321	362	622	587	638	358	382	625	465	413	220	311	474	400	387					
Witebska	175	226	276	244	256	345	450	621	519	606	321	289	618	422	439	169	211	344	309	285					
Litwa i Białoruś	1.221	1.594	1.860	1.897	1.987	2.301	2.682	4.240	3.825	4.171	2.411	2.601	3.888	3.100	2.883	1.511	1.940	2.460	2.495	2.207					
Wołyńska	358	498	656	722	681	519	648	1.130	1.058	1.149	912	707	897	738	662	417	474	573	681	399					
Podolska	252	442	527	575	547	455	668	608	753	694	870	816	694	671	575	394	505	333	467	439					
Kijowska	196	268	517	490	530	549	440	759	589	708	917	878	968	716	600	382	356	413	475	635					
Ruś	806	1.208	1.700	1.787	1.758	1.523	1.756	2.497	2.400	2.551	2.699	2.401	2.559	2.125	1.837	1.193	1.355	1.319	1.633	1.473					

Źródła: Śwod statystycznych swiedienij po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu XIX wieku. Wypusk. 2, Ptb. 1903 (Wyd. Min. roln. i dóbr państwa). — Sbornik statistiko ekonomicz. swiedienij po sielskomu choziajstwu. Rocznik 7, Ptb. 1914. (Wyd. Min. roln.) — Jeżegodnik Rossiji 1912 r.

155. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Liczba zwierząt na 1.000 ludności 1907, 1911.
Gouvernements sous le régime russe. Nombre des animaux domestiques sur 1.000 habitants. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Viehstand pro 1.000 Einwohner.

Gubernie	Na 1.000 ludności wypada:							
	koni		bydła		owiec i kóz		świń	
	1907	1911	1907	1911	1907	1911	1907	1911
Warszawa miasto i guber.	—	—	0·7	—	0·7	—	0·7	—
Kaliska	80	72	169	155	56	49	40	6
Piotrkowska	104	85	200	155	49	47	19	1
Radomska	56	54	120	110	41	26	13	2
Kielecka	115	95	217	194	81	63	95	7
Lubelska	115	107	220	184	40	22	33	2
Lubelska	161	137	257	215	179	88	145	2
Średlecka	140	126	352	277	195	128	86	9
Łomżyńska	148	147	295	218	220	151	50	5
Płocka	154	131	333	268	286	131	76	2
Suwalska	167	129	210	172	235	118	104	4
Królestwo Pol.	112	98	217	182	127	77	66	6
Wileńska	143	126	324	279	210	204	166	5
Kowieńska	196	189	432	334	294	263	213	7
Grodzieńska	113	125	283	283	271	304	126	10
Mińsk	160	124	413	339	236	243	198	11
Mohylow	217	202	321	255	205	202	200	7
Witebsk	145	130	327	277	192	225	149	8
Litwa i Białoruś	162	149	353	300	234	212	176	7
Wołyńska	187	181	308	265	202	185	151	8
Podole	150	148	190	194	179	172	103	9
Kijowska	124	106	173	127	185	154	96	11
Ruś	152	143	221	192	188	170	115	9

Źródła: Nasze obliczenia na zasadzie danych: o ludności Warsz. Kom. statyst. — o powierzchni Warsz. Kom. statyst. — o liczbie zwierząt: dla r. 1879, 1907 Warsz. Kom. statyst., dla r. 1911 — wyd. Min. roln p. t.: »Sbornik statistiko ekonom. swiedienij po sielskomu choziaŃstwu. Rocznik 7. Płb. 1914. — 1 w.² = 1·14 km².

156. Liczba zwierząt na 1 km².

Nombre des animaux pour 1 km².

Viehstand pro 1 Km².

Gubernie	Na 1 km² wypada:							
	koni		bydła		owiec i kóz		świń	
	1907	1911	1907	1911	1907	1911	1907	1911
Warszawa miasto i guber.	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaliska	11	11	24	23	13	8	7	6
Piotrkowska	11	9	20	16	13	5	5	1
Radomska	8	9	18	18	6	4	2	2
Kielecka	10	9	18	18	7	6	8	7
Lubelska	11	11	21	18	4	2	3	2
Lubelska	14	13	22	21	16	8	13	9
Średlecka	9	10	24	20	13	9	6	5
Łomżyńska	9	10	18	15	14	10	3	2
Płocka	11	10	24	21	21	10	5	4
Suwalska	9	7	11	10	12	12	6	6
Królestwo Pol.	10	10	20	18	12	8	6	5
Wileńska	6	6	14	13	9	10	7	7
Kowieńska	8	8	18	15	12	11	9	10
Grodzieńska	5	6	14	15	13	16	6	11
Mińsk	5	4	12	11	7	8	6	7
Mohylow	9	10	14	12	12	9	9	8
Witebsk	6	6	13	12	8	9	6	7
Litwa i Białoruś	6	6	14	13	9	10	7	8
Wołyńska	9	10	15	15	10	10	8	9
Podole	13	14	16	18	15	16	9	11
Kijowska	10	10	14	12	15	14	8	9
Ruś	11	11	15	15	13	13	8	10

157. Liczba zwierząt w gospodarstwach większych i drobnych. Królestwo Polskie 1907. Gubernie. W tysiącach. Effectif du bétail dans la grande et la petite propriété rurale. Royaume de Pologne. Gouvernements 1907. En milliers. — Viehstand in dem Gross- u. Kleingrundbesitz. Königreich Polen. Gouvernements 1907. In Tausenden.

Rok 1907.

Gubernie	Koni			Bydła rogatego			Owiec			Świń		
	ogółem	u obywateli ziemskich	u włościan, drob. szlachty i mieszczan	ogółem	u obywateli ziemskich	u włościan, drob. szlachty i mieszczan	ogółem	u obywateli ziemskich	u włościan, drob. szlachty i mieszczan	ogółem	u obywateli ziemskich	u włościan, drob. szlachty i mieszczan
Warszawska . . .	189	48	141	402	94	308	218	197	21	117	22	95
Kaliska	118	29	89	228	46	182	149	140	9	53	10	43
Piotrkowska . . .	100	17	83	214	33	181	74	56	18	22	3	19
Radomska	119	19	100	224	38	186	84	47	37	98	10	88
Kielecka	108	22	86	203	38	165	37	31	6	31	4	27
Lubelska	227	43	184	363	69	294	253	215	38	206	23	183
Siedlecka	128	18	110	325	50	275	179	75	104	79	8	71
Łomżyńska	91	8	83	181	18	163	136	47	89	31	2	29
Płocka	103	31	72	224	43	181	191	176	15	51	10	41
Suwalska	104	13	91	130	25	105	146	23	123	73	9	64
Król. Polskie . . .	1.287	248	1.039	2.494	454	2.040	1.467	1.007	460	761	101	660

Źródła: Ob. tabl. 158.

158. Litwa i Ruś. Gubernie. 1900. Zestawienie z Rosyą Europ. Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. 1900. Comparaison avec la Russie d'Europe. Littauen u. Ruthenien. Gouvernements. 1900. Vergleich mit Europ. Rusland.

Rok 1900.

Gubernie	Koni		Bydła		Owiec i kóz		świń		Na 1.000 sztuk w 50 gub. Rosyi Europ. wypada w r. 1900		
	większej własności	u chłopów	większej własności	u chłopów	większej własności	u chłopów	większej własności	u chłopów	koni	bydła	reszły zwierząt
Wileńska	79	179	227	463	128	515	99	316	31.1	20.9	17.3
Kowieńska	74	231	197	503	114	499	64	296	15.5	21.3	15.9
Grodzieńska	45	154	131	411	114	490	34	232	10.1	16.5	14.2
Mińska	115	265	305	760	200	585	130	471	19.3	32.3	22.6
Mohylowska	79	364	152	470	88	537	91	383	22.5	18.9	18.0
Witebska	67	208	179	442	116	502	67	278	40.0	18.9	15.7
Litwa i Białoruś . .	459	1.401	1.191	3.049	760	3.128	485	1.976	138.5	128.8	103.7
Wołyńska	151	505	278	852	175	723	120	453	33.3	34.3	24.0
Podolska	110	417	136	472	77	616	43	290	26.8	18.5	16.8
Kijowska	129	388	183	575	52	916	70	343	26.3	23.1	22.6
Ruś	390	1.310	597	1.899	304	2.255	234	1.085	86.4	75.9	63.4
50 guber. Rosyi europejskiej . . .	3.010	16.672	6.031	26.882	9.473	40.170	1.881	9.490	1.000	1.000	1.000

Źródła: Dla Król. Pol. Kalendarz Rolniczy na r. 1914, str. 364. (Dane Warsz. Komit. Statyst.). — Dla Litwy i Rusi Śwod statist. swiedeniji po sielskomu choziajstwu Rossiji k koncu XIX wieku. Wypusk 2. Ptb. 1903. (Wyd. Min. roln. i dóbr państwa). Nasze obliczenia.

159. Galicya 1902. Chów zwierząt w gospodarstwach różnej wielkości. Dane absolutne i %.

Galicie. Effectif du bétail dans les propriétés de diverses grandeurs en 1902. Données absolues et relatives sur 100 pièces de chaque espèce du bétail.

Galiziens Viehstand in den Wirtschaften verschiedener Größe im Jahre 1902. Absolute u. Verhältniszahlen pro 100 Stück der Gesamtzahl jeder Viehgattung.

Gospodarstwa wielkości ha	Sztuk:					Na 100 sztuk wypada w gospodarstwach:				
	koni	bydła	kóz	owiec	świń	koni	bydła	kóz	owiec	świń
niżej 0·5 ha	2.213	48.156	1.034	4.488	28.404	0·26	1·84	7·24	0·77	2·79
0·5—1	9.372	132.851	948	15.139	62.318	1·18	5·07	6·64	2·59	6·13
1—2	63.851	383.028	1.371	45.551	161.803	7·56	14·63	9·60	7·80	15·92
2—5	318.082	928.733	2.938	158.879	384.864	37·68	35·47	20·58	27·18	37·85
5—10	227.368	583.680	3.004	180.065	235.712	26·93	22·29	21·03	30·81	23·19
10—20	75.732	219.025	2.560	104.228	80.209	8·97	8·37	17·93	17·83	7·89
20—50	21.367	65.306	1.039	32.150	21.637	2·53	2·50	7·28	5·50	2·13
50—100	10.132	29.298	393	7.137	8.055	1·20	1·12	2·75	1·22	0·79
pow. 100 ha	115.606	228.155	992	36.833	33.615	13·69	8·71	6·95	6·30	3·31
Ogółem	844.323	2,618.232	14 279	584.470	1,016.617	100	100	100	100	100

Źródła: Österreichische Statistik LXXXIII. Sonderheft, str. 23 (1907) — opracowanie spisu r. 1902 oraz nasze obliczenia.

160. Galicya. Obszary dworskie i gminne. Stan zwierząt. Dane ze spisu 1910 r. absolutne i stosunkowe.

Galicie. Les domaines et les communes. Effectif du bétail de 1910. Données absolues et relatives.

Galiziens Guts- u. Gemeindegebiete. Viehstand 1910. Abs u. Verhältniszahlen.

Tysiący sztuk	Obszary:		Na 100 sztuk zwierząt wypada na obszary:	
	dworskie	gminne	dworskie	gminne
Koni	129	777	13·28	86·72
Bydła	253	2.250	10·11	89·89
Świń	85	1.749	4·64	95·36

Źródła: Kalendarz roln. na r. 1914. Rocznik I. Nakł. Tow. rolniczego w Krak., str. 263 oraz nasze obliczenia.

Liczba zakładów i robotników w przemyśle rolnym.
 Nombre des établissements et de leurs ouvriers dans l'industrie agricole (fabriques de sucre, distilleries, brasseries, moulins). — Betriebs- u. Arbeiterzahl in der Ackerbauindustrie, (Zuckerfabriken, Brennereien, Brauereien, Mühlen).
 161. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem.
 Gouvernements sous régime russe. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.

Gubernie	1910—1911		1910—1911		1910		1908	
	Cukrownie		Gorzelnie		Browary		Młyny	
	zakładów	robotników	zakładów	robotników	zakładów	robotników	zakładów	robotników
Warszawska	18	7.388	86	597	41	961	569	1.470
Kaliska	4	1.729	49	323	15	131	170	443
Piotrkowska	1	341	51	402	37	661	418	806
Radomska	2	1.433	33	204	14	112	860	988
Kielecka	2	1.264	35	217	10	97	408	530
Lubelska	13	5.221	97	691	24	258	1.226	1.940
Siedlecka	1	463	75	524	20	124	991	1.261
Łomżyńska	1	236	30	160	9	94	332	426
Płocka	7	2.586	21	131	9	61	765	950
Suwalska	—	—	22	69	16	155	154	239
Królestwo Polskie	49	20.661	499	3.318	195	2.654	5.893	9.053
Wileńska	—	—	101	680	14	389	472	1.065
Kowieńska	—	—	17	147	18	297	590	715
Grodzińska	—	—	104	761	33	244	2.058	2.915
Mińska	—	—	225	1.657	15	110	1.221	1.560
Mohylowska	—	—	152	1.198	5	112	509	605
Witebska	—	—	43	224	14	206	455	1.160
Litwa i Białoruś	—	—	642	4.667	99	1.358	5.305	8.020
Wołyńska	17	7.175	132	1.274	33	343	3.358	6.052
Podolska	52	22.714	97	1.280	27	448	2.445	4.245
Kijowska	80	39.732	71	1.192	37	808	5.576	7.725
Ruś	149	69.621	300	3.746	97	1.599	11.379	18.022

Źródła: Dla cukrowni, gorzelnii, browarów: Roczn. stat. Kr. P. 1913 na podstawie Roczn. Min. Fin. r. 1912, dla Kr. P.; dla Litwy i Rusi — Jeżegodnik Rossiji 1912. Dla młynów: Statistyczny Jeżegodnik 1913 (Rady Zj. przedst. przem. i handl. (str. 263—4) (na podst. spec. ank. »Wiestn. Fin.«).

162. Galicya. — Galicie. — Galizien.

Rok	Cukrownie		Liczba gorzelnii		Liczba browarów	Młyny 1911	
	Liczba zakł.	rob.	Rok				
1885/6	1	470	1861-633	1905/06-814	1903—104	Sztuczne 192	Elektrycz. 9
1900/01	2	1.485	1870-691	1908/09-851	1904—103	Wodne 1650	Gazowe 61
1909/10	1	1.137	1880/81-549	1909/10-847	1905—103	«z tart. 126	Konne 157
			1890/91-590	1911-858	1906—104	Parowe 60	Wiatr. 17
			1900/01-694		1907—101	Benz. i naf. 76	

Źródła: Podr. stat. Gal. IX 2 str. 226, 202, VIII str. 234.

163. Ziemie pod panowaniem pruskim.
Provinces sous le régime de la Prusse — Landesteile unter preussischer Herrschaft.

Dzielnice	Liczba cukrowni: 1913/14	Liczba gorzelni 1912/13	Liczba browar. koniec r. 1913
W. Ks. Poznańskie	20	569	109
Prusy Królewskie	17	548	69
„ Książęce		305	101
Śląsk Pruski	46	924	462

Źródła: Vierteljahreshefte der Statistik des Deutschen Reichs 1914 IV, 1914 I.

164. Królestwo Polskie.
Royaume de Pologne. — Königreich Polen.

Nieruchomości, budowle i ich szacunek w r. 1910¹⁾ w gminach, miastach gubernialnych, powiatowych, w miasteczkach, w Warszawie.
 Les immeubles, les bâtiments dans les communes, les chefs-lieux des gouvernements, des districts, dans les petites villes et à Varsovie. Leur nombre et valeur en couronnes. 1910. Immobilien u. Gebäude in den Gemeinden, den Gouvernement- u. Kreishauptstädten, in den Flecken u. in Warschau 1910. Ihre Zahl u. Wert in Kronen.

Rodzaj nieruchomości	Liczba nieruchomości	Liczba budowli	Szacunek budowli koron:
Królestwo Polskie	1,062,812	3,445,120 ²⁾	3,291,839,470
W gminach	921,304	2,969,321	1,689,295,370
w tem: folwarczne	16,356	172,975	388,778,294
włościańskie	887,906	2,749,704	1,126,155,852
fabryczne i młynarskie ³⁾	10,283	20,180	103,416,558
kościelne	2,342	14,952	52,784,807
publiczne	4,417	11,510	18,159,859
W miastach gubernialnych ²⁾	8,391	37,922	134,840,702
w tem: kościelne	57	244	2,567,748
publiczne	204	854	4,967,377
fabryczne i młynarskie ³⁾	233	1,331	7,816,435
pozostałe	7,897	35,493	119,489,142
W miastach powiatowych	36,250	154,470	467,360,803
w tem: kościelne	233	1,180	9,753,580
publiczne	529	1,909	9,814,351
fabryczne i młynarskie ³⁾	975	4,687	64,794,211
pozostałe	34,513	146,694	382,998,661
W miasteczkach	90,781	283,407	278,108,125
w tem: kościelne	606	3,711	20,389,270
publiczne	1,314	3,575	7,155,473
fabryczne i młynarskie ⁴⁾	1,128	3,076	22,714,618
pozostałe	87,733	273,045	227,848,764
W Warszawie ⁴⁾	6,086	—	722,234,470

¹⁾ Ubezpiecz. wzaj. budowli od ognia w Król. Pol. 1901—1910 str. 200. ²⁾ Bez m. Warszawy. ³⁾ Liczby fabryk i młynów podane osobno tylko dla całego kraju; a) fabryczne: nieruchomości 2.951, budowle 17.706, szacunek budowli 166,395,038 koron; b) młynarskie: nieruchomości 9.668, budowle 11,568, szacunek budowli 32,346,784 koron. ⁴⁾ Dane magistratu m. Warszawy bez podania liczby budowli i podziału na kategorie.

Źródła: Rocznik statyst. Kr. Pol., str. 197 i nasze obliczenia.

165. Galicya, Śląsk Cieszyński, rejencye pod panowaniem pruskiem.
Galicie, Silésie de Cieszyn, Régences sous le régime de la Prusse. — Galizien,
Teschener Gebiet Oest. Schlesiens, Regierungsbez. unter preussischer Herrschaft.
Liczba domów mieszkalnych 1910 r.

Nombre des maisons habitées en 1910. — Zahl der Wohnhäuser in 1910.

	Domów mieszkalnych		Domów mieszkalnych
Galicya	1.223.189	Rejencya Gdańska	64.049
Śląsk Cieszyński	41.136	„ Kwidzyńska	103.282
Rejencya Poznańska	134.270	„ Olsztyńska	64.389
„ Bydgoska	71.474	„ Opolska	187.464

Źr.: Oest. Statist. N. F. 4 B. 1 H. — Stat. des Deutschen Reichs. Bd. 240; 2 str. 8.

166. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Domy mieszkalne w miastach r. 1904;
muruwane, drewniane i inne.

Gouvernements sous le régime russe. Maisons habitées dans les villes en 1904;
en pierre, en bois et autres. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.

Wohnhäuser in den Städten 1904; gemauerte, hölzerne u. andere.

Gubernie	Liczba domów mieszkalnych	Z tej liczby domów		
		murowanych	z drzewa	mieszanych i innych
Warszawska . . . . . bez m. Warszawy	9.514	4.142	5.124	248
Kaliska	6.008	3.276	2.573	159
Piotrkowska	28.132	18.762	9.331	39
Radomska	4.388	2.769	1.507	112
Kielecka	2.767	1.497	864	406
Lubelska	6.944	2.616	4.311	17
Siedlecka	5.849	1.009	4.834	6
Lomżyńska	3.662	888	2.695	79
Płocka	4.431	2.242	2.091	98
Suwalska	6.555	2.135	4.239	181
Królestwo Polskie . . . . . bez m. Warszawy	78.250	39.336	37.569	1.345
Wileńska	12.900	709	8.246	3.945
Kowieńska	9.240	1.416	7.824	—
Grodzińska	24.065	5.568	18.319	178
Mińska	24.688	2.166	22.236	286
Mohylowska	17.298	819	16.236	243
Witebska	24.471	2.477	21.978	16
Litwa i Białoruś	112.662	13.155	94.839	4.668
Wołyńska	29.238	3.931	25.307	—
Podolska	38.322	7.925	30.217	180
Kijowska	62.755	6.948	53.135	2.672
Ruś	130.315	18.804	108.659	2.852

Źródła: Jeżegodnik Rossiji 1912.

167. Litwa i Ruś. Gubernie. Stosunek % powierzchni własności ziemskiej polskiej do całej powierzchni własności prywatnej w r. 1897 i 1909. Liczba posesyi polskich i jej szacunek w tysiącach koron w r. 1909. Stosunek % tej liczby i szacunku do ogólnej liczby posesyi prywatnych i do szacunku własności wszystkich obywateli prócz Żydów.

Lithuanie et Ruthénie. Gouvernements. Part occupée par la superficie de la propriété foncière Polonaise en 1897 et 1909 dans la superficie totale de la propriété foncière privée. Nombre des possessions polonaises et leur valeur en milliers de couronnes autrichiennes en 1909. Relation entre ces nombres et ces valeurs et le nombre total des propriétés privées et la valeur totale des propriétés foncières, excepté les propriétés de juifs. — Lithanen u. Ruthenien. Gouvernements. % Anteil der Fläche des polnischen Privatgrundbesitzes 1897 u. 1909 an der Gesamtfläche des Privatbesitzes. Zahl der polnischen Besitzungen, ihr Wert in öst. Kronen im J. 1909. % Anteil dieser Zahlen u. dieser Werte an der Gesamtzahl der Privatgrundbesitzungen u. am Werte aller Besitzungen ohne jüdischen Besitz.

Gubernie	Na 100 ha własności prywatnej, należy do Polaków		Liczba posesyi polskich	Na 100 posesyi wypada posesyi polskich	Szacunek własności nieruchomości polskiej w tysiącach kor.	Szacunek w % do szacunku własności wszystkich obywateli prócz żydów
	1897	1909				
Wilno	66.6	60.3	—	—	79.773	25.6
Kowno	63.2	—	—	—	88.052	21.7
Grodno	50.2	43.12 ¹⁾	6.886 ¹⁾	—	38.699	8.6
Mińsk	36.7	49.5 ¹⁾	—	—	147.699	29.2
Mohylów	27.9	—	—	—	78.081	13.4
Witebsk	38.7	—	—	—	102.769	18.7
Litwa i Białor.	—	—	—	—	535.073	—
Wołyń	42.8	45.7	3.247	28.4	367.606	27.3
Podole	53.1	53.0	1.499	23.4	408.200	25.2
Kijów	38.5	41.1	1.304	13.3	366.918	19.6
Ruś	—	—	6.050	—	1,142.724	—

¹⁾ R. 1905 według generała Frezego — wraz z drobną własnością.

Zródła: Maliszewski. Polacy i polskość na Litwie i Rusi. Warsz. 1914. Bartoszewicz. Na Rusi. Roczn. stat. Kr. P. Aneks do projektu rządowego ust. o samorządzie ziemskim w 9 gub. zach. z d. 20. I. 1910. Tabl. 2, str. 12. Nasze obl. (1 rubel = 2.53 koron).

Ruś. Powierzchnia własności ziemskiej polskiej i rosyjskiej w 4-ch powiatach gubernii kijowskiej w r. 1861 i 1900. — Ruthénie. Districts dans le gouvernement de Kieff. Superficie de la propriété foncière des Polonais et des Russes en 1861 et 1900. — Ruthenien. Gouvernement Kieff. Fläche des polnischen u. russischen Grundbesitzes in 4 Kreisen 1861 u. 1900.

Własność	P		o		w		i		a		t	
	Taraszczański	Humański	Kaniowski	Skwyński	1861	1900	1861	1900	1861	1900	1861	1900
	h	e	k	t	a	r	ó	w				
polska	148.221	90.790	122.008	84.749	88.762	35.508	157.616	100.157				
rosyjska	390	24.823	29.721	61.245	35.686	69.411	17.717	61.820				
ogół. powierz.	305.356	305.356	411.577	411.577	299.044	299.044	343.732	343.732				

Zródła: Zmiana własn. ziem. w gub. Kij. Kraków 1912. (Oprac. na zasadzie danych roczn. kij. Kom. stat. (Spisok nasielonnych miest Kijewskoj gub. Izdanie kijews. guben. statistices. kom.), oraz nasze obl. (1 dzies. = 1.09 ha).

168. Litwa i Ruś. Powiaty. Stosunek % oszacowania własności nieruchomości polskiej na Litwie i Rusi do szacunku własności prywatnej pozostałej, z wyłączeniem własności żydowskiej w r. 1909.

Lithuanie et Ruthénie. Districts. Relations entre la valeur de la propriété immobilière privée polonaise et la valeur totale de la propriété privée excepté la propriété des juifs en 1909. — Lithauen u. Ruthenien. Kreise. % Anteil des Wertes des polnischen Privatgrundbesitzes am Gesamtwerte des Privatgrundbesitzes ohne Besitz der Juden im J. 1909.

Gubernia Wileńska	25·6%	Gubernia Witebska	18·7%
Powiat Wileński	44·7	Powiat Witebski	19·6
Dziśnieński	30·0	Dyneburski	24·4
Lidzki	23·6	Drysieński	32·8
Oszmiański	20·8	Gródecki	6·5
Święciański	14·8	Lepelski	36·0
Trocki	18·7	Lucyński	14·1
Wilejski	24·9	Newelski	8·0
Gubernia Kowieńska	21·7	Połocki	14·6
Powiat Kowieński	23·0	Rzeżycki	26·6
Jezioroski	27·5	Siebieński	16·9
Poniewieski	15·5	Wieliski	2·5
Rosieński	20·9	Gubernia Wołyńska	27·3
Szawelski	18·7	Powiat Żytomierski	23·9
Telszewski	19·2	Dubieński	22·7
Wilkomierski	19·6	Kowelski	15·9
Gubernia Grodzieńska	8·6	Krzemieński	18·7
Powiat Grodzieński	21·4	Łucki	22·4
Białostocki	17·1	Zwiaheński	31·0
Bielski	3·4	Ostroski	21·5
Brzesko Litewski	5·6	Owrucki	8·2
Kobryński	6·7	Rówieński	28·2
Prużański	3·4	Starokonstantynowski	32·1
Słonimski	6·7	Włodzimierski	26·6
Sokólski	0·9	Zasławski	47·3
Wołkowyski	14·3	Gubernia Podolska	25·2
Gubernia Mińska	29·2	Powiat Kamieniecki	26·6
Powiat Miński (bez Mińska)	39·5	Bałcki	13·7
Bobrujski	13·1	Braclawski	22·9
Borysowski	14·5	Hajsyński	29·0
Ihumeński	50·5	Jampolski	31·0
Mozyrski	28·6	Latyczowski	20·8
Nowogródzki	34·4	Lityński	24·4
Piński	33·2	Mohylowski	26·0
Rzeczycki	16·4	Olgopolski	29·5
Słucki	37·3	Płoskirowski	30·6
Gubernia Mohyłowska	13·4	Uszycki	24·5
Powiat Mohylowski	17·8	Winnicki	29·5
Bychowski	14·3	Gubernia Kijowska	19·6
Czauski	8·7	Powiat Kijowski	5·5
Czerykowski	12·9	Berdyczowski	24·6
Homelski	9·4	Czehryński	5·6
Horecki	4·8	Czerkaski	3·6
Klimowicki	11·1	Humański	22·3
Mścislawski	13·6	Kaniowski	13·1
Orszański	16·6	Lipowiecki	35·5
Rohaczewski	12·8	Radomyski	17·7
Stennieński	25·7	Skwyrski	29·8
		Taraszczański	31·7
		Wasilkowski	31·0
		Zwinogródzki	14·9
		Wszystkie 9 gubernij	21·8%

Źródła: Obliczenia na zasadzie danych aneksu do projektu rządowego ustawy o samorządzie ziemskim w 9 gub. Zachodnich z d. 20. I. 1910; tab. 2, str. 12.

169. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Ubezpieczenie od ognia w towarzystwach akcyj. 1910 r. Pożary w okresie 1905—1909 przeciętnie corocznie. Gouvernements sous le régime russe. Assurances contre l'incendie en 1910. Valeur assurée en milliers de couronnes. Assurance moyenne pour 1 habitant en couronnes. Incendies en 1905—1909; moyennes annuelles. Nombre des incendies; total du dommage, dommage moyen pour un incendie. En couronnes; dans les villes, dans les villages. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Feuerversicherung 1910. Durchschnittsdaten für jährliche Feuersbrände im Zeitraum 1905—09 in Stadt u. Land.

Gubernie	Ubezpieczenie od ognia w towarz. akcyj. 1910 r.		Pożary w okresie 1905—1909 przeciętnie corocznie					
	Suma ubezpieczenia w tysiąc. koron	Na 1 mieszkańca przypada koron	w miastach			na wsi		
			Liczba pożarów	Straty koron	Strata na 1 pożarze	Liczba pożarów	Straty koron	Strata na 1 pożarze
Warszawska	625.785	252 2	357	1,665.830	4.666	703	2,354.835	3.350
Kaliska	79.336	70 3	38	66.294	1.744	511	913.879	1.788
Piotrkowska	1,029.837	532 8	135	283.863	2.103	571	1,228.533	2.152
Radomska	47.159	43 5	20	32.217	1.610	477	791.576	1.660
Kielecka	45.459	44 5	17	58.109	3.418	552	840.610	1.523
Lubelska	99.429	65 8	27	87.665	3.247	456	1,885.164	4.134
Siedlecka	43.101	43 8	49	117.043	2.389	337	983.877	2.920
Łomżyńska	22.532	32 9	20	36.670	1.839	157	343.546	2.188
Płocka	68.140	97 2	18	30.793	1.710	233	524.983	2.253
Suwalska	18.439	27 6	25	78.037	3.121	481	592.083	1.231
Królestwo Pol.	2,079.217	171 5	706	2,456.521	3.479	4.478	10,459.086	2.336
Wileńska	236.841	123 0	90	1,309.298	14.548	810	3,207.605	3.960
Kowieńska	136.319	76 7	36	954.321	26.509	434	2,676.464	6.167
Grodzińska	193.692	98 9	93	1,351.319	14.536	748	5,245.034	7.012
Mińska	184.445	65 5	81	1,659.397	20.486	510	6,788.372	13.311
Mohylowska	116.833	52 6	90	318.008	3.533	1.335	4.881.885	3.657
Witebska	133.174	72 6	126	1,219.068	9.675	1.420	2,525.785	1.779
Litwa i Białoruś	1,001.304	—	516	6,811.911	13.201	5.257	25,325.145	4.817
Wołyńska	322.896	82 2	96	750.527	7.818	1.531	5.998.638	3.918
Podolska	391.920	104 5	49	189.586	3.869	1.428	7.375.132	5.165
Kijowska	1,257.843	276 0	214	1,560.033	7.290	2.827	9.249.091	3.272
Ruś	1,972.659	—	359	2,500.146	6.964	5.786	22,622.861	3.910

Źródła: Jeżegodnik Rady Zjazdów przedstawicieli Handlu i Przemysłu 1913 r. Akcjonierojne strachowanie ot ognia w Rossiji za 1827—1910 g. Wyd. Wydziału taryfowego towarzystw akcyjnych ubez. od ognia. — Dane o pożarach — Centr. Komit. Statyst.

170. Galicya. Pożary. Ich liczba. Liczba budynków, uszkodzonych i ubezpieczonych. Wysokość szkody. 1900—1910. — Galicie. Incendies. Leur nombre. Nombre des bâtimens endommagés et assurés contre l'incendie. Valeur du dommage. 1900—1910. — Galizien. Brände. Ihre Zahl. Zahl der durch Feuerbrand beschädigten u. gegen Feuer versicherten Gebäude. Wert des Schadens. 1900—1910.

R o k	L i c z b a			Liczba budynków uszkodzo- nych i ubez- pieczonych	Wysokość szkody Koron
	pożarem na- wiedzonych miejsco- wości	pożarów	uszkodzo- nych budynków		
1900	1.667	2.290	10.517	6.509	13,274.300
1901	1.559	2.208	11.698	7.478	12,596.400
1902	1.385	1.917	6.506	4.380	6.330.500
1903	1.826	2.588	13.673	8.613	20,246.400
1904	1.802	2.673	15.524	10.320	31,574.600
1905	1.639	2.409	10.660	7.184	12.368.500
1906	1.825	2.398	10.352	6.809	14.697.700
1907	1.818	2.260	11.635	7.220	14,294.400
1908	1.444	1.971	6.613	4.312	10,490.800
1909	1.540	2.270	9.961	6.618	14,169.000
1910	1.785	2.547	12.322	8.219	15,312.300

Źródła: Podr. Statyst. Gal. IX. 2. str. 273—274. (Ost. Stat. Handbuch).

171. Rejencye pod panowaniem pruskim.
Régences sous le régime de la Prusse. — Preussische Regierungsbezirke.
Szkody z pożarów w r. 1911. — Dommages causés par les incendies en 1911
en milliers de couronnes. — Schaden von der Feuersbrunst in Tausenden von
Kronen.

Rejencye	W miastach	Na wsi	Ogółem	Rejencye	W miastach	Na wsi	Ogółem
	w tysiącach koron				w tysiącach koron		
Poznańska	1045	3507	4552	Kwidzyńska	927	3636	4563
Bydgoska	1036	3664	4700	Olsztyńska	399	1650	2049
Gdańska	385	2289	2674	Opolska	597	4653	5250

Źródła: Jahrbuch pruski 1913 (na zasadzie Statistische Korrespondenz i materiału niepublikowanego) oraz nasze obliczenia (1000 Mk. = 1180 Kor.).

172. Gubernie w Królestwie Polskiem. Two Kredytowe Ziemskie r. 1912 i 1913. Liczba stowarzyszonych. Powierzchnia zadłużonej ziemi w ha. Jej szacunek w koronach. Wysokosc długu nieumorzonego. Przeciętna obdłużenie 1° majątku i 1 ha w koronach. — Gouvernements dans le Royaume de Pologne. Société du Crédit foncier agricole en 1912 et 1913. Nombre des associés. Superficie et valeur des terres obérées en ha et couronnées. Montant des dettes non amorties. Obération moyenne pour une possession rurale et pour un ha. — Königreich Polen. Governements. Gesellschaft für Bodencredit 1912 u. 1913. Mitgliederzahl. Zahl in Ha u. Wert in Kronen der belasteten Güter. Höhe der nicht amortisierten Schulden. Durchschnittsbelastung pro Gut u. Ha.

Gubernie	Liczba stowarzyszonych		Ha		Szacunek w koronach		Dług nieumorzony w dniu 13 listopada 1912 r.		Dług nieumorzony w dniu 13 listopada 1913 r.		Obdłużenie 1go majątku przeciętnie		Obdłużenie 1go ha	
	1912	1913	1912	1913	1912	1913	1912	1913	1912	1913	1912	1913	1912	1913
	Koron													
Warszawska	2.055	2.069	467.261	455.986	221.000.084	224.392.455	93.883.700	95.977.210	47.182	46.388	114	119	46.388	119
Kaliska	1.507	1.573	321.848	317.547	128.598.984	133.600.217	55.766.948	58.022.787	37.004	34.682	96	101	34.682	101
Piotrkowska	758	766	257.766	250.202	82.731.483	83.571.180	34.758.061	35.746.408	45.854	46.666	73	81	46.666	81
Radomska	516	498	226.950	215.174	65.632.562	66.710.997	26.833.013	28.014.647	52.002	56.254	66	71	56.254	71
Kielecka	472	464	202.839	196.956	65.100.110	66.324.792	27.253.83	27.226.175	57.747	58.677	73	78	58.677	78
Lubelska	1.447	1.502	321.338	316.469	151.385.470	155.883.172	67.390.965	70.319.860	46.572	46.817	116	124	46.817	124
Siedlecka	591	575	303.865	293.663	84.990.194	85.902.226	35.751.825	36.087.346	60.543	62.726	66	68	62.726	68
Łomżyńska	307	303	116.111	113.046	38.333.521	39.433.559	16.704.540	17.217.667	54.413	56.824	116	99	56.824	99
Płocka	1.280	1.281	313.380	315.389	120.046.453	132.540.932	53.576.062	59.027.524	41.780	46.079	96	104	46.079	104
Suwalska	645	647	170.122	172.549	59.616.508	61.443.626	26.639.377	27.462.575	41.300	42.445	86	89	42.445	89
Król. Polskie	9.578	9.778	2.700.960	2.650.481	1.017.465.369	1.049.803.156	438.591.322	455.082.194	45.793	46.541	91	96	46.541	96

Zródła: Rocznik stat. Król. Polsk. str. 110 na zasadzie Spraw. Dyr. Gł. T. K. Z. I. półr. 1912 i 1913 r. str. 99 i nasze oblicz. (1 mórg = 0.56 ha — 1 rubel = 2.53 korony.)

173. Gubernie Litwy i Rusi. Bank szlachecki 1912. Liczba i wysokość pożyczek udzielonych i pozostających do spłaty. Powierzchnia majątków ziemskich zapożyczonych. — Gouvernements de la Lithuanie et de la Ruthénie. Banque de la noblesse 1912. Nombre et montant des emprunts accordés et non amortis. Superficie des terres obérées. — Gouvernements Littauens u. Rutheniens. Bank des Adels 1912. Zahl u. Höhe der zugestandenen u. der nicht bezahlten Schulden. Fläche der belasteten Güter.

G u b e r n i e	B a n k s z l a c h e c k i 14. I. 1912			
	Liczba pożyczek	Wysokość pożyczki	Z tego pozostało długu	Powierzchnia ziemi w majątkach zapożyczonych
Wilno	214	9 351	8.921	137
Kowno	223	14 226	13.508	157
Grodno	237	16.797	16.200	175
Mińsk	245	32.599	31.838	644
Mohylów	282	17.915	17.343	213
Witebsk	308	17.933	17.282	273
Litwa i Białoruś	1.509	108 821	105.092	1.599
Wołyń	901	65.454	63.508	687
Podole	566	78.068	75.202	355
Kijów	740	106 306	102.250	571
Ruś	2.207	249.828	240.960	1.613

Źródła: Jeżeg. Rossiji 1912.

174. Galicya. Działalność Towarzystwa kredytowego ziemskiego 1907—1911. Liczba i wysokość pożyczek udzielonych i spłaconych. — Galicie. Société du crédit foncier agricole. 1907—1911. Nombre et montant en couronnes des prêts amortis. — Galizien. Gesellschaft für Bodencredit. 1907—1911. Zahl u. Höhe der zugestandenen u. amortisierten Schulden.

Do końca roku	Wydano pożyczek w listach zastawnych		Z tych przypadło i spłacono razem
	Liczba	K o r o n	
1907	9.332	495,360.910	244,709.778
1908	9.446	503,988.310	253,150.728
1909	9.549	511,731.310	262,300.867
1910	9.671	522,572.310	272,230.228
1911	9.762	531,361.110	282,226.234

Źródła: Podr. stat. Galicyi IX. 2.

175. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Bank włościański. Liczba i powierzchnia majątków zakupionych w r. 1908, 1910, 1912. Przeciętna cena przy zakupach ziemi za 1 ha r. 1907 i 1911.

Gouvernements sous le régime russe Banque des paysans en 1908, 1910, 1912. Nombre et étendue des biens achetés. Prix moyen pour 1 ha en 1907 et 1911.

Gouvernements unter russischer Herrschaft. Bauernbank 1908, 1910, 1912. Zahl u. Fläche der angekauften Güter. Durchschnittspreise pro ha 1907 u. 1911.

Gubernie	Bank włościański											
	Ziemia banku w dniu 14/I						Przeciętna cena w koron. za 1 ha przy zakupie ziemi przez					
	1908		1910		1912		chłopów od właścicieli		chłopów od banku		na rachunek banku	
	majątków	tysięcy ha	majątków	tysięcy ha	majątków	tysięcy ha	1907	1911	1907	1911	1907	1911
Warszawska . . .	4	1	4	0·5	2	0·3	508	652	409	—	497	—
Kaliska	3	3	7	4·5	8	7	480	580	—	262	204	—
Piotrkowska . . .	10	2	12	3·5	9	5	399	443	364	418	353	—
Radomska	2	0·4	—	—	—	—	416	905	504	—	474	—
Kielecka	7	0·9	4	1·1	16	4	601	643	831	—	399	984
Lubelska	1	0·2	3	1	18	6	650	833	471	603	583	803
Siedlecka	—	—	2	0·7	6	5·1	731	564	390	478	—	501
Łomżyńska	14	0·4	12	0·2	12	0·1	318	662	—	501	—	—
Płocka	15	2	11	1	16	7	464	543	545	139	306	441
Suwalska	—	—	3	1	12	8	—	404	—	—	—	371
Królestwo Pol.	56	10	58	14	99	43	492	638	529	460	369	552
Wileńska	13	9	20	16	31	25	188	169	160	193	178	195
Kowieńska	27	13	47	32	67	45	200	223	84	202	202	272
Grodzieńska . . .	51	36	53	37	55	23	221	350	—	244	193	188
Mińska	22	76	36	82	54	68	149	195	—	121	102	462
Mohylowska . . .	49	36	52	34	43	25	241	239	186	211	183	—
Witebska	166	146	179	130	151	121	232	227	190	237	123	102
Litwa i Białoruś	328	316	387	331	401	307	—	—	—	—	—	—
Wołyńska	15	23	26	25	40	17	346	390	311	318	162	—
Podolska	24	49	27	45	100	32	562	706	550	569	487	606
Kijowska	13	27	15	63	21	44	499	534	422	603	364	—
Ruś	52	99	68	133	161	93	—	—	—	—	—	—

Źródła: Jeżegodnik Rossiji, 1912.

176. Parcelacja w Galicyi.
Galicie. Effet du morcellement de la grande propriété foncière. Nombre des biens morcelés et leur étendue Période 1902—1910.
Parzellierung in Galizien 1902—1910. Zahl der parzellierten Güter u. ihre Fläche.

Majątki uległe parcelacji całkowitej w okresie 1902—1910:

	Liczba majątków	Powierzchnia ha
Galicya Zachodnia	84	10,079
„ Wschodnia	96	19,455
Razem	180	29,534

wypadało na:	Na 100 ha rozparcelowanych całkowicie majątków w r. 1902—1910		
	w Galicyi Zachodniej	w Galicyi Wschodniej	w Galicyi całej
Role	58·4	39·3	45·9
Łąki i ogrody	6·5	9·7	8·6
Pastwiska	4·2	5·4	5·0
Lasy	29·5	44·0	39·0
Inne grunty	1·4	1·6	1·5
Razem	100	100	100

Majątki uległe parcelacji częściowej (powyżej 50 ha) obciążone pożyczkami Towarzystwa Kredyt. ziemskiego:

	Liczba majątków	Powierzchnia ha
Galicya Zachodnia	213	15 997
„ Wschodnia	276	28 421
Razem	489	44 418

wypadało na:	Na 100 ha majątków obciążonych pożyczkami Towarzystwa Kredyt. ziemskiego a uległych częściowej parcelacji (powyżej 50 ha)		
	w Galicyi Zachodniej	w Galicyi Wschodniej	w Galicyi całej
Role	53·1	44·1	47·3
Łąki i ogrody	8·8	9·0	9·0
Pastwiska	3·4	3·8	3·6
Lasy	34·7	43·1	40·1
Razem	100	100	100

Źródła: Brzeski. Parcelacja własności tabularnej w Galicyi. (Wiadom. statyst. o stos. kraj. XXIII, 2) 1912.
UWAGA. Statystykę dzierżaw parcelacyjnych dla Galicyi Zachodniej prw. Sprawozdania c. k. Krakowskiego Towarzystwa Rolniczego. Rok 1904 i nast.

177. Państwowa kolonizacja niemiecka w W. Ks. Poznańskim i w Prusach Królewskich. Okres 1886—1912. Liczba majątków i gospodarstw włościańskich wykupionych w każdym poszczególnie roku z rąk polskich i niemieckich. Ich powierzchnia. Cena przeciętna za 1 ha.

Colonisation allemande dans le Grand Duché de Posen et la Prusse Occidentale. Période 1886—1912. Nombre des grandes propriétés foncières et des propriétés rurales des paysans, polonaises et allemandes achetées par l'état dans les années particulières. Leur superficie. Prix moyen d'un ha.

Deutsche staatliche Ansiedlung im Grossherzogtum Posen u. Westpreussen. Zeitraum 1886—1912. Zahl der ausgekauften Güter u. Bauernwirtschaften aus polnischer u. deutscher Hand, Gesamtfläche der angekauften Liegenschaften. Durchschnittspreis pro Ha. Alljährlich.

Rok	W. Księstwo Poznańskie								Prusy Królewskie							
	Liczba wykupionych majątków			gospod. włościańskich			Powierzchnia wykupionych gruntów ha	Przeciętna cena zakupna za 1 ha w koron.	Liczba wykupionych majątków			gosp. włościańskich			Powierzchnia wykupionych gruntów ha	Przeciętna cena zakupna za 1 ha w koron.
	wogóle	od Niemców	od Polaków	wogóle	od Niemców	od Polaków			wogóle	od Niemców	od Polaków	wogóle	od Niemców	od Polaków		
1886	14	2	12	3	—	3	7.215	709	2	—	2	—	—	—	4.644	617
7	21	1	20	10	—	10	11.230	736	6	1	5	3	1	2	4.171	584
8	15	—	15	8	—	8	9.298	697	4	—	4	2	—	2	826	714
9	5	—	5	4	—	4	3.979	782	2	—	2	—	—	—	860	899
1890	9	1	8	2	—	2	6.088	828	3	2	1	—	—	—	1.687	581
1	16	1	15	—	—	—	6.673	846	3	2	1	—	—	—	1.854	642
2	5	1	4	1	—	1	3.682	713	3	2	1	—	—	—	4.740	597
3	9	5	4	—	—	—	6.469	746	3	2	1	1	—	1	1.955	715
4	7	3	4	—	—	—	5.072	696	1	—	1	—	—	—	1.192	594
5	9	7	2	1	—	1	4.715	647	2	2	—	—	—	—	2.851	719
6	5	3	2	—	—	—	2.874	794	2	1	1	—	—	—	646	636
7	8	3	5	6	4	2	3.440	927	4	1	3	1	1	—	1.400	926
8	15	13	2	6	3	3	8.488	956	9	9	—	3	1	2	6.341	857
9	20	16	4	5	1	4	13.792	955	8	8	—	2	—	2	4.716	1.025
1900	22	15	7	8	3	5	12.323	957	7	6	1	2	1	1	4.252	969
1	15	10	5	6	4	2	8.580	1.014	12	10	2	2	2	—	8.439	877
2	20	15	5	37	28	9	14.446	1.080	19	14	5	4	3	1	7.561	918
3	51	47	4	38	23	15	32.072	1.202	23	23	—	1	1	—	9.980	1.142
4	38	33	5	44	30	14	20.330	1.323	22	22	—	5	3	2	12.779	1.030
5	53	49	4	72	48	24	26.581	1.461	23	20	3	10	5	5	8.080	1.185
6	54	47	7	82	50	32	23.236	1.731	19	19	—	14	7	7	6.434	1.489
7	16	14	2	23	15	8	5.906	2.001	10	8	2	1	1	—	3.484	1.404
8	7	4	3	29	16	13	5.924	1.483	11	10	1	3	2	1	8.169	1.332
9	19	14	5	29	16	13	13.630	1.562	10	10	—	21	11	10	7.455	1.390
1910	15	14	1	21	13	8	7.878	1.592	5	3	2	12	7	5	7.020	1.003
1	11	9	2	12	7	5	6.786	1.628	6	6	—	3	2	1	2.152	1.705
1912	16	14	2	14	6	8	20.817	1.549	16	14	2	3	—	3	4.504	2.125
	495	341	154	461	267	194	291.524	1.209	235	195	40	93	48	45	128.194	1.066

Źródła: Jahrbuch pruski, 1913 i nasze obliczenia (1 marka = kor. 1:18).

178. Okres 1895—1912. Rejencye W. Ks. Poznańskiego i Prus Królewskich. Powierzchnia wielkiej własności (powyżej 100 ha) zdalna w r. 1895 do użytku rolnego; powierzchnia ziemi zakupionej przez komisję kolonizacyjną; stosunek % tych powierzchni.

Période 1895—1912. Régences du Gr. Duché de Posen et de la Prusse Occidentale. Superficie de la grande propriété foncière (de plus de 100 ha) en 1895, de la terre achetée par la Commission de Colonisation de l'état; relation en % entre ces deux étendues. — Zeitraum 1895—1912. Regierungsbezirke des Grossherzogtums Posen u. Westpreussens. Landwirtschaftlich benutzte Fläche des Grossgrundbesitzes (über 100 Ha) im J. 1895, der von der Ansiedlungskommission angekauften Güter; % Verhältnis dieser Flächen.

Rejencye	Powierzchnia wielkiej własności zdalna do użytku rolnego ha	Zakup ziemi przez komisję kolonizacyjną od r. 1895—1912	
		ogółem ha	% do powierzchni wielkiej własności
Rej. Poznańska .	662.214	94.829	14.32
» Bydgoska . .	426.668	117.762	27.60
» Gdańska . .	182.545	12.514	6.86
» Kwidzyńska .	541.879	79.453	14.66

Źródła: Jahrbuch pruski 1913 (zawiera dane dla powiatów).

179. Liczba i religia kolonistów sprowadzonych przez państwową niemiecką komisję kolonizacyjną do W. Ks. Poznańskiego i Prus Królewskich w końcu r. 1912.

Nombre et culte des colons dans le Grand Duché de Posen et la Prusse Occidentale vers la fin de 1912. — Zahl u. Confession der Ansiedler im Grossherzogtum Posen u. Westpreussen. Ende 1912.

Rejencye	Ogółem	Katolików	Ewangelików
Rej. Poznańska . .	5.442	457	4.985
» Bydgoska . .	8.273	1	8.272
» Gdańska . .	1.049	—	1.049
» Kwidzyńska .	5.670	208	5.462
Razem . .	20.434	666	19.768

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

180. W. Ks. Poznańskie i Prusy Królewskie. Zmiana własności ziemskiej pomiędzy Polakami i Niemcami w okresie 1896—1911.

Grand Duché de Posen et Prusse Occidentale. Mouvement de la propriété foncière entre Polonais et Allemands. Période 1896—1911. — Grossherzogtum Posen u. Westpreussen. Grundbesitzwechsel zw. den Besitzungen polnischer u. deutscher Hand 1896—1911.

Prowincye	Niemcy sprzedali Polakom		Polacy sprzedali Niemcom		Niemcy stracili powierzchni ha	Strata Niemców na 100 ha powierzchni dzielnic
	posiadłości	powierzchni ha	posiadłości	powierzchni ha		
W. ks. Poznańskie	18.257	165.625	8.462	112.997	52.628	1·82
Prusy Królewskie	12.641	121.661	6.726	78.163	43.499	1·70
Razem . . .	50.898	287.286	15.188	191.160	96.127	1·76

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

181. Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej i Prusy Książęce.

Provinces de l'ancienne République Polonaise et la Prusse Orientale. — Landesteile der ehemaligen Poln. Republik u. Ostpreussen.

Stosunek liczby robotników pracujących w zakładach przemysłowych zatrudniających różne liczby robotników do ogólnej liczby robotników w przemyśle. — Relation entre le nombre des ouvriers travaillant dans les catégories des établissements industriels d'après le nombre de leurs ouvriers et le nombre général des ouvriers industriels, — % Verhältnis zw. der Arbeiterzahl in den Betriebskategorien gruppiert nach verschiedener Arbeiterzahl u. der allg. Arbeiterzahl in den Gewerbebetrieben.

Dzielnice	Na 100 robotników wypada robotników pracujących w zakładach zatrudniających					
	Poniżej 20 robot.	21—50 robot.	51—100 robot.	101—1000 robot.	Powyżej 1000 rob.	Zakłady nieczynne
Król. Polskie 1912 ¹⁾	5·4	9·6	10·2	46·2	28·6	—
Litwai Białor. 1912 ¹⁾	13·6	21·5	16·2	40·2	8·5	—
Ruś 1912 ¹⁾	4·9	7·4	7·3	61·5	18·9	—
Galicja 1902 . . .	79·9	4·8	3·6	8·7	3·0	0·3
W. Ks. Pozn. 1907	50·8 ²⁾	26·7 ³⁾	22·5 ⁴⁾		—	—
Prusy Król. 1907 .	44·9 ²⁾	26·5 ³⁾	28·6 ⁴⁾		—	—
Prusy Książ. 1907	50·9 ²⁾	28·8 ³⁾	20·3 ⁴⁾		—	—

¹⁾ Dane inspekcji fabrycznej, zatem bez górnictwa i hutnictwa i bez drobnych zakładów nie używających motorów mechanicznych. ²⁾ Poniżej 6 robotników. ³⁾ Od 6 do 50 robotników. ⁴⁾ Powyżej 50 robotników.

Źródła: Swod otczotow fabrycznych inspektorow za r. 1912. Spis przem. austr. 1902. Spis przemysł. niemiecki 1907. Nasze obliczenia.

182. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem.

Gouvernements sous le régime russe. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.

Liczba zakładów przemysłowych, robotników i wartość wytwórczości w tysiącach koron według klas przemysłu w r. 1908. Bez warsztatów kolejowych. — Nombre des établissements industriels, des ouvriers, valeur de la production en milliers de couronnes par classes d'industrie en 1908 à l'exclusion des chemins de fer (coton, laine, soie, lin — chanvre, autres produits textiles, métallurgie, mines et houilles, industrie à pierre et de terre rare, matières animales, papier, bois, industrie chimique, industrie alimentaire, monopole d'alcool, autre). — Zahl der Gewerbebetriebe, der Arbeiter, Produktionswert in Tausenden von Kronen nach Gewerbeklassen 1908; die Eisenbahnbetriebe ausgeschlossen.

Gubernie	Ogółem			Bawełna			Wełna			Jedwab			Len, konopie juta		
	Liczba			Liczba			Liczba			Liczba			Liczba		
	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron
Warszawska	887	68.076	343.382	10	686	3.185	3	1.742	5.892	3	629	5.531	3	8.420	24.940
Kaliska	248	10.735	41.486	11	1.860	5.538	48	2.927	7.355	—	—	—	—	—	—
Piotrkowska	1.057	151.149	788.851	178	58.907	305.639	363	43.596	238.511	19	1.078	4.554	7	4.360	18.558
Radomska	161	12.377	49.067	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kielecka	133	5.807	20.852	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	18
Lubelska	212	9.993	39.499	—	—	—	1	140	524	—	—	—	—	—	—
Siedlecka	157	3.715	13.253	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Łomżyńska	146	3.140	8.067	1	17	56	7	319	498	—	—	—	—	—	—
Płocka	71	3.873	13.054	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suwalska	98	1.366	7.358	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Król. Polskie	3.170	270.231	1.324.869	200	61.470	314.418	422	48.724	252.780	22	1.707	10.085	11	12.795	43.516
Wileńska	287	9.586	48.116	2	70	825	3	108	569	—	—	—	—	—	—
Kowieńska	215	6.008	35.111	—	—	—	4	17	18	—	—	—	3	36	35
Grodzińska	592	14.479	59.357	1	25	91	191	7.150	22.021	4	487	2.925	1	9	23
Mińska	427	10.867	44.298	—	—	—	1	236	369	1	117	61	—	—	—
Mohylowska	287	8.675	35.123	1	488	1.576	—	—	—	2	17	33	11	669	1.305
Witebska	160	6.834	29.254	—	—	—	2	65	175	—	—	—	1	1.054	3.256
Litwa i Białoruś	1.968	56.449	251.259	4	583	2.492	201	7.576	23.152	7	621	3.019	16	1.768	4.619
Wołyńska	471	18.026	89.529	—	—	—	4	281	863	—	—	—	—	—	—
Podolska	339	31.783	152.575	—	—	—	26	681	1.763	—	—	—	—	—	—
Kijowska	595	63.875	363.085	—	—	—	4	155	233	—	—	—	—	—	—
Ruś	1.405	113.684	605.189	—	—	—	34	1.117	2.859	—	—	—	—	—	—

1) W źródle omyłkowo 22.026.

2) W źródle omyłkowo 31.881.

Gubernie	Inne włókniste			Metalurgia (bez warszt. kolejow.)			Zakłady górnicze i hutnicze			Wyroby mineralne			Przemysł zwierzęcy		
	Liczba			Liczba			Liczba			Liczba			Liczba		
	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron
Warszawska	75	5.780	26.398	203	17.578	76.505	—	—	—	78	4.807	9.801	62	3.350	34.474
Kaliska	30	1.880	4.448	8	233	516	—	—	—	12	631	815	3	122	767
Piotrkowska	58	5.796	21.586	78	10.292	58.446	10	10.431	53.823	90	5.236	11.433	9	558	4.923
Radomska	1	20	10	20	2.250	5.624	8	4.929	20.121	23	1.504	2.712	18	830	9.518
Kielecka	—	—	—	6	1.493	4.298	—	—	—	21	911	2.459	1	6	30
Lubelska	—	—	—	12	1.238	3.218	—	—	—	10	1.024	2.302	2	96	546
Siedlecka	—	—	—	4	298	559	—	—	—	9	654	1.156	6	130	293
Łomżyńska	7	252	304	3	106	132	—	—	—	21	533	402	10	228	542
Płocka	—	—	—	4	150	407	—	—	—	9	220	412	—	—	—
Suwalska	—	—	—	6	81	177	—	—	—	6	167	175	15	376	1.245
Król. Polskie	171	13.728	52.746	344	33.719	149.882	18	15.360	73.944	279	15.687	31.667	126	5.696	52.338
Wileńska	3	619	1.199	13	646	2.090	—	—	—	20	1.892	2.820	40	1.568	9.128
Kowieńska	—	—	—	10	2.725	10.469	—	—	—	15	171	185	29	601	5.267
Grodzińska	5	260	850	16	647	1.642	—	—	—	24	816	994	70	864	3.646
Mińska	—	—	—	7	356	886	—	—	—	22	1.341	2.467	8	208	1.728
Mohylowska	—	—	—	8	297	921	—	—	—	23	1.191	1.723	25	164	304
Witebska	2	267	321	10	741	1.698	—	—	—	10	979	1.487	21	942	3.899
Litwa i Białoruś	10	1.146	2.370	64	5.412	17.706	—	—	—	114	6.390	9.629	193	4.347	23.972
Wołyńska	—	—	—	22	341	468	—	—	—	40	484	6.641	14	219	863
Podolska	—	—	—	10	396	516	—	—	—	7	629	592	1	14	86
Kijowska	3	224	610	48	4.282	15.714	—	—	—	46	3.484	4.503	11	870	7.142
Ruś	3	224	610	80	5.019	16.698	—	—	—	93	4.597	11.736	26	1.103	8.091

Źródła: Statisticeskij jeżegodnik 1913 g. (Rady Zjazdów przedstawicieli przemysłu i handlu) promyslnennosti Rossijskoj Impierji za 1908 g. «. (Wyd. »Otdiela promyslnennosti« na podstawie

Nasze obliczenia. 1 rb. = 253 kor.

Papier poligraf.			Wyroby drzewne			Przemysł chemiczny			Przemysł spożywczy prócz składów monopol. wódki			Rządowe składki wódczane			Inne fabryki		
Liczba			Liczba			Liczba			Liczba			Liczba			Liczba		
Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron	Zakładów	Robotników	Wytwórczość w tys. koron
97	5.738	22.621	61	1.646	5.627	37	3.034	27.582	251	14.007	84.434	3	623	15.380	1	36	1.012
3	45	101	28	418	1.498	2	59	299	100	2.418	16.200	3	142	3.949	—	—	—
40	2.500	11.468	50	3.886	8.096	22	1.787	17.667	130	2.282	22.216	3	440	11.931	—	—	—
4	98	157	23	905	2.191	2	60	86	59	1.661	6.037	2	100	2.484	1	20	127
8	856	4.177	28	622	1.761	2	203	1.576	64	1.605	4.243	2	96	2.290	—	—	—
1	4	13	26	538	1.708	2	18	124	155	6.715	27.056	3	220	4.008	—	—	—
4	50	83	22	629	1.528	1	48	46	109	1.838	7.706	2	68	1.882	—	—	—
6	86	99	6	112	329	—	—	—	84	1.438	4.455	1	49	1.250	—	—	—
1	4	5	15	290	929	—	—	—	41	3.164	9.950	1	45	1.351	—	—	—
—	—	—	11	222	392	—	—	—	58	452	3.737	2	68	1.632	—	—	—
164	9.381	38.724	270	9.268	24.059	68	5.209	47.380	1.051	35.580	186.034	22	1.851	46.157	2	56	1.139
33	1.205	5.151	22	838	3.405	3	95	708	144	2.300	15.929	4	245	6.292	—	—	—
21	233	433	27	426	1.146	5	261	630	92	1.328	11.982	3	176	4.749	6	34	197
14	493	888	30	527	1.685	1	32	177	229	2.956	17.523	6	213	5.889	—	—	—
14	523	1.753	78	3.429	8.764	7	2.027	2.346	280	2.272	14.679	8	355	10.606	1	3	139
6	1.642	8.195	27	1.107	2.021	2	514	1.639	174	2.311	9.814	7	271	7.577	1	4	15
11	656	2.077	11	390	1.262	6	563	1.257	77	879	6.161	6	240	7.018	3	58	693
99	4.752	18.497	195	6.717	18.283	24	3.492	7.257	996	12.046	76.088	34	1.500	43.131	11	99	1.044
21	1.335	5.639	84	2.060	4.465	5	227	511	269	12.394	55.374	11	556	14.277	1	129	428
3	134	200	5	116	483	1	85	73	276	29.117	130.077	10	611	18.785	—	—	—
33	2.315	7.534	57	1.373	2.512	14	876	3.372	360	48.499	291.054	15	1.410	25.938	4	387	4.473
57	3.784	13.373	146	3.549	7.460	20	1.188	3.956	905	90.010	476.505	36	2.577	59.000	5	516	4.901

na podstawie publikacji: »Statistisches Jahrbuch für die Provinz Schlesien«
 sprawozdań inspektorów fabrycznych i danych departamentu górniczego.

183. Stosunek liczby robotników w poszczególnych
Relation entre le nombre des ouvriers des classes spéciales d'industrie et le
der einzelnen Industrieklassen

Na 100 robotników w tablicy 182 wykazanych (r. 1908) wypada

Dzielnice	Razem	Bawełna	Wełna	Jedwab	Len, ko- nople, juta	Inne włókniste	Metallur- gia bez warsztatów kole- jowych	Gór- nictwo, hutnictw.
Królestwo Pol.	100	22.5	18.1	0.7	4.8	5.2	12.6	5.5
Litwa i Białor.	100	1.0	12.8	1.0	0.3	2.8	11.6	—
Ruś	100	—	1.3	—	—	0.2	4.2	—

Źródła: Nasze obliczenie tabl. 182.

184. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem 1912. — Gouvernements
Liczba przedsiębiorstw (a) i robotników (b) według przed-
Nombre des établissements industriels (a) et de leurs ouvriers (b) par caté-
Gewerbebetriebe (a) u. ihrer Arbeiter (b) nach Betriebs-

Ogół przedsiębiorstw ulegających dozorowi insp. f.-br (t. j. bez górnictwa, bez
nieznych). — Tous les établissements soumis à l'inspection de

Gubernie	P r z e d s i ę b i o r s t w a											
	Poniż. 10 rob.		11—20		21—30		31—50		51—100		101—200	
	przed.	robot.	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Warszawska	149	1.056	183	2.782	123	3.064	139	5.751	137	9.835	79	11.126
Kaliska . . .	74	545	91	1.335	48	1.215	33	1.318	27	1.917	9	1.318
Piotrkowska	199	1.460	288	4.437	237	5.916	170	6.725	192	13.868	94	13.511
Radomska . .	27	180	29	424	27	669	19	771	19	1.398	10	1.366
Kielecka . . .	28	203	30	445	10	253	4	159	6	492	7	965
Lubelska . . .	9	61	29	430	15	378	19	807	17	1.185	1	1.198
Siedlecka . .	28	231	22	325	10	240	10	379	2	192	—	—
Łonżyńska . .	4	39	6	956	12	299	13	484	13	946	2	216
Płocka	46	382	52	741	13	308	4	151	7	478	—	—
Suwalska . . .	41	211	19	288	8	197	10	364	7	499	—	—
Królestwo P.	605	4.368	803	12.163	503	12.539	421	16.909	427	30.808	202	28.700
Wileńska . . .	32	235	64	1.024	36	894	44	1.781	37	2.631	16	2.141
Kowieńska . .	73	460	40	580	9	233	8	315	9	653	4	662
Grodzińska . .	206	1.264	133	2.005	82	2.060	55	2.165	35	2.548	15	2.315
Mińska	87	644	65	1.015	48	1.220	42	1.687	24	1.732	11	1.633
Mohylowska . .	7	58	36	573	30	756	19	734	20	1.483	5	675
Witebska . . .	6	53	21	364	24	575	18	731	14	1.105	5	636
Litwa i Białor.	411	2.714	359	5.561	229	5.738	186	7.413	139	10.152	56	8.062
Wołyńska . . .	30	266	103	1.628	68	1.691	38	1.572	25	1.925	16	2.490
Podolska . . .	57	471	98	1.446	29	711	27	1.111	16	1.013	5	740
Kijowska . . .	56	447	139	2.215	73	1.881	67	2.642	88	6.613	33	4.507
Ruś	143	1.184	340	5.289	170	4.283	132	5.325	129	9.551	54	7.737

Źródła: Swod otczotow fabr. inspietorow 1912. Ptb. 1913.

klasach przemysłu do liczby ogólnej robotników.
 nombre général des ouvriers industriels. — Verhältnis zw. der Arbeiterzahl
 u. der allg. Betriebsarbeiterzahl.

robotników pracujących w wyszczególnionych działach przemysłu:

Wyroby mineraln.	Przemysł zwierzęc.	Papier, poligrafia	Drzewo	Przemysł chemicz.	Przemysł spożywczy, prócz składów monopol. wódki	Rządowe składy wódezan.	Inne fabryki
5·9	2·2	3·3	3·3	1·9	13·3	0·7	0·0
10·8	9·4	90	11·8	7·6	191	2·6	0·2
4·0	1·1	2·8	2·8	1·2	79·7	2·3	0·4

sous régime russe 1912. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. 1912.
 przedsiębiorstw zatrudniających różne liczby robotników.
 gories d'établissements groupés d'après le nombre des ouvriers. — Zahl der
 kategorien gruppiert nach verschiedener Arbeiterzahl.

zakładów z liczbą robotników poniżej 16—20 nie używających motorów mecha-
 fabriques. — Die unter Fabriksinspektion stehenden Betriebe.

z a t r u d n i a j ą c e:									
201—400 robotn.		401—500 robotn.		501—1000 robotn.		Powyżej 1000 robotn.		Ogółem	
a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
51	14.791	11	5.081	23	15.423	4	12.303	899	81.210
5	1.618	1	495	2	1.331	1	1.524	291	12.616
70	20.301	12	5.344	35	24.657	31	71.331	1.328	167.550
5	1.647	—	—	5	3.479	—	—	141	9.934
4	1.176	3	1.356	1	612	1	1.434	94	7.095
10	3.242	5	2.310	3	2.292	—	—	108	10.903
—	—	—	—	1	743	—	—	73	2.110
1	301	—	—	—	—	—	—	105	3.241
3	995	1	416	3	1.627	—	—	129	5.098
6	1.359	—	—	—	—	—	—	91	3.118
155	45.630	33	15.002	73	50.164	37	86.592	3.259	302.875
4	995	1	475	3	1.757	—	—	237	11.933
2	570	1	500	1	991	1	1.238	148	6.202
4	1.098	—	—	2	1.894	1	1.197	533	16.546
5	1.357	2	884	2	1.080	—	—	286	11.252
5	1.463	1	427	—	—	1	1.430	124	7.599
4	1.345	2	897	1	541	1	1.246	96	7.493
24	6.828	7	3.183	9	6.263	4	5.111	1.424	61.025
9	2.611	6	2.675	11	8.259	2	2.594	308	25.711
28	8.720	10	4.492	10	5.772	3	6.208	283	30.684
41	11.899	24	10.867	27	17.692	10	15.982	558	74.745
78	23.230	40	18.034	48	31.723	15	24.784	1.149	131.140

185. Liczba przedsiębiorstw (a) i robotników (b)
Betriebs- (a) u. Arbeiterzahl (b) nach einzelnen Gewerbeclassen in 1912. — Nombre

Gubernie	Bawelna		Welna		Jedwab		Len, ko- nokie, juta		Inne fabryki włókniste		Metalur- gia	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Warszawska . . .	14	1.059	5	2.042	4	834	3	8.776	74	6.487	250	23.667
Kaliska	13	2.256	78	1.908	—	—	—	—	61	2.664	18	389
Piotrkowska . . .	231	64.816	502	52.732	21	1.387	8	5.287	81	6.008	118	15.935
Radomska	—	—	—	—	—	—	—	—	3	165	27	3.199
Kielecka	1	12	—	—	—	—	—	—	1	15	9	2.409
Lubelska	—	—	4	175	—	—	—	—	—	—	18	2.014
Siedlecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	642
Łomżyńska	2	32	6	321	—	—	—	—	5	179	3	102
Płocka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	232
Suwalska	—	—	—	—	—	—	—	—	1	51	6	126
Królestwo Pols.	261	68.175	595	57.178	25	2.221	11	14.063	226	15.569	462	48.715
Wileńska	1	78	4	124	—	—	—	—	8	1.207	17	1.130
Kowieńska	1	7	5	48	—	—	4	48	—	147	8	3.128
Grodzińska	6	79	252	9.052	6	624	1	9	6	—	24	617
Mińska	—	—	1	193	1	130	—	—	—	—	16	713
Mohylowska	—	—	—	—	2	24	3	401	—	—	5	382
Witebska	—	—	1	22	—	—	2	1.330	—	—	14	847
Litwa i Białoruś	8	164	263	9.439	9	778	10	1.788	14	1.354	84	6.817
Wolyńska	—	—	5	78	—	—	—	—	—	—	22	556
Podolska	—	—	17	563	—	—	—	—	—	—	9	406
Kijowska	—	—	4	196	—	—	—	—	4	342	56	6.675
Ruś	—	—	26	837	—	—	—	—	4	342	87	7.637

Źródła: Ob. tabl. 184.

według poszczególnych klas przemysłu w r. 1912.
des établissements industriels (a) et des ouvriers (b) par classes d'industrie en 1912.

Przemysł mineraln.		Przemysł zwierzęc.		Papier, poligrafia		Drzewo		Przemysł chemiczny		Przemysł spożyw.		Inne rodzaje przemysłu		Ogółem	
a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		
103	7.882	56	4.369	105	5.988	83	2.257	56	3.680	145	14.120	1	49	899	81.210
26	864	6	187	5	65	36	779	2	70	46	3.434	—	—	291	12.616
107	7.078	14	658	52	3.036	97	5.272	38	3.365	55	1.740	4	236	1.328	167.550
30	2.333	22	755	6	284	24	1.552	3	63	25	1.561	1	22	141	9.934
18	1.310	1	8	8	907	36	876	3	271	17	1.287	—	—	94	7.095
11	1.082	4	192	—	—	29	723	1	20	41	6.697	—	—	108	10.903
11	1.059	—	—	3	21	29	799	—	—	29	1.086	—	—	78	3.607
13	728	11	368	—	—	9	269	—	—	56	1.242	—	—	105	3.241
13	435	1	51	2	52	35	567	—	—	71	3.761	—	—	129	5.098
9	284	13	424	—	—	16	258	1	42	40	436	—	—	86	1.621
341	23.055	128	7.012	181	10.353	394	13.352	104	7.511	525	35.364	6	307	3.259	302.875
32	2.942	38	1.347	48	1.780	37	1.491	5	179	47	1.655	—	—	237	11.933
6	102	12	790	22	324	22	487	4	206	63	1.040	1	22	148	6.202
27	1.147	77	1.232	19	713	37	674	6	128	66	2.014	6	110	533	16.546
30	1.794	9	484	15	652	114	4.389	8	1.869	92	1.028	—	—	286	11.252
28	1.536	3	42	6	2.002	58	1.930	2	576	17	706	—	—	124	7.599
11	1.694	16	991	13	844	15	724	5	474	16	507	3	60	96	7.493
134	9.215	155	4.886	123	6.315	233	9.695	30	3.432	301	6.950	10	192	1.424	61.025
45	6.049	8	247	16	1.716	109	4.069	3	89	99	12.729	1	178	308	25.711
12	599	1	9	3	146	7	137	2	135	230	28.531	2	158	283	30.684
67	5.598	10	774	38	2.786	67	2.239	14	1.061	291	53.118	7	1.956	558	74.745
124	12.246	19	1.030	57	4.648	183	6.445	19	1.285	620	94.378	10	2.292	1.149	131.140

186. Stosunek % w r. 1912 liczby zakładów i robotników ulegających inspekcji fabrycznej w poszczególnych kategoriach zakładów zatrudniających różne ilości robotników do całej liczby zakładów i robotników.

Relation en % en 1912 entre le nombre des établissements et des ouvriers soumis à l'inspection des fabriques dans les catégories spéciales des établissements groupés d'après le nombre des ouvriers et le nombre total des établissements et des ouvriers. — % Verhältnis im J. 1912 zw. der Betriebs- u. Arbeiterzahl der unter Fabriksinspektion stehenden Betriebskategorien gruppiert nach verschiedener Arbeiterzahl zur Gesamt- Betriebs- u. Arbeiterzahl.

Z pośród zakładów, ulegających dozorowi inspekcji fabrycznej wypada:

Na zakłady zatrudniające liczbę robotników:	Na 100 zakładów			Na 100 robotników		
	w Kr. P.	Na Litwie i Białej Rusi	Na Rusi	w Kr. P.	Na Litwie i Białej Rusi	Na Rusi
	wypada zakładów w r. 1912			wypada robotników w r. 1912		
Poniżej 10	18·5	28·9	12·5	1·4	4·5	0·9
11—20	24·5	25·2	29·6	4·0	9·1	4·0
21—30	15·3	16·0	14·8	4·1	9·4	3·3
31—50	12·9	13·0	11·5	5·5	12·1	4·1
51—100	13·0	9·8	11·2	10·2	16·2	7·3
101—200	6·8	3·9	4·8	9·6	13·2	5·9
201—400	4·7	1·7	6·9	15·0	11·2	17·7
401—500	1·0	0·5	3·4	5·0	5·6	13·8
501—1000	2·2	0·7	4·1	16·6	10·2	24·1
Powyż. 1000	1·1	0·3	1·2	28·6	8·5	18·9
Ogółem	100	100	100	100	100	100

Źródła: Nasze obliczenie dat tablicy 184.

187. Królestwo Polskie, Litwa i Białoruś, Ruś. 1912. Stosunek % liczby zakładów i robotników poszczególnych klas przemysłu, ulegających dozorowi inspekcji fabrycznej, do wszystkich zakładów i robotników, ulegających temu dozorowi. Royaume de Pologne, Lithuanie et Ruthénie Blanche, Ruthénie. Relation en % entre le nombre des établissements et des ouvriers des classes spéciales d'industrie soumises à l'inspection des fabriques et le nombre total de ces établissements et de ces ouvriers. — Königreich Polen, Lithauen u. Weissruthenien, Ruthenien. % Verhältnis zw. der Betriebs- u. Arbeiterzahl der einzelnen Gewerbeklassen der unter der Fabriksinspektion stehenden Betriebe u. der Gesamtzahl der betr. Betriebe u. Arbeiter.

W r. 1912 z pośród zakładów ulegających dozorowi inspekcji fabrycznej wypada:

Na przemysł	Na 100 zakładów			Na 100 robotników		
	w Kr. P.	Na Litwie i Białej Rusi	Na Rusi	w Kr. P.	Na Litwie i Białej Rusi	Na Rusi
	wypada zakładów			wypada robotników		
Bawełniany	8·0	0·5	—	22·1	0·3	—
Wełniany	18·2	18·7	2·1	18·8	15·5	0·8
Jedwabny	0·8	0·8	—	0·8	1·4	—
Len, konopie, jutę	0·3	0·9	—	4·7	2·9	—
Inne fabr. włókniste	7·0	0·9	0·3	5·2	2·3	0·4
Metalurgię	14·2	5·9	7·6	16·1	11·2	6·0
Mineralny	10·5	9·3	10·9	7·7	15·1	9·4
Zwierzęcy	3·9	10·9	1·7	2·3	8·0	1·0
Papier, poligrafię	5·6	8·6	4·9	3·4	10·2	3·7
Drzewo	12·0	19·7	16·0	4·4	15·7	5·0
Chemiczny	3·1	2·1	1·6	2·5	5·7	1·0
Spożywczy	16·2	21·0	53·9	11·7	11·3	72·0
Inne rodz. przemysłu	0·2	0·7	1·0	0·3	0·4	0·7
Ogółem	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Źródła: Nasze obliczenia dat tab. 184.

Liczba przedsiębiorstw (a) i robotników (b) w poszczególnych klasach przemysłu według kategorii przedsiębiorstw z różnemi liczbami robotników.
 Nombre des établissements (a) et des ouvriers (b) dans les classes spéciales d'industrie par catégories d'établissements groupés d'après le nombre des ouvriers.
 Betriebs- (a) u. Arbeiterzahl (b) in den einzelnen Gewerbeklassen nach Betriebskategorien gruppiert nach verschiedener Arbeiterzahl.

Gubernie	Poniżej 10 robot.		10—20 robot.		21—30 robot.		31—50 robot.		51—100 robot.		101—200 robot.		201—400 robot.		401—500 robot.		501—1.000 robot.		Powyżej 1.000 robot.		Ogółem			
	przeds.		a		b		a		b		a		b		a		b		a		b			
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		
188. Bawełna. — Coton. — Baumwolle.																								
Warszawska	2	12	5	73	3	79	1	31	2	138	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	1.059		
Kaliska	4	31	3	44	1	25	—	2	141	1	135	—	1	356	—	—	—	—	—	1	1.524	13	2.256	
Piotrkowska	35	264	52	819	35	866	20	809	32	2.213	15	2.233	13	3.714	4	1.858	11	7.131	14	44.909	231	64.816		
Kielecka	—	—	—	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	
Łomżyńska	—	—	2	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	32	
Królestwo Pol.	41	307	63	980	39	970	21	840	36	2.492	16	2.368	14	4.070	4	1.858	12	7.357	15	46.433	261	68.175		
Wileńska	—	—	—	—	—	—	—	—	1	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	78	
Kowieńska	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	
Grodzińska	4	20	1	16	—	—	—	1	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	79	
Litwa i Białoruś	5	27	1	16	—	—	—	1	43	1	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	164	
Rus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
189. Wełna. — Laine. — Wolle.																								
Warszawska	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kaliska	15	126	28	427	20	491	11	455	3	240	1	169	—	494	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2.042
Piotrkowska	63	461	90	1.409	91	2.268	68	2.770	94	6.985	45	6.396	24	7.064	6	2.595	13	9.617	8	13.167	502	52.732		
Lubelska	—	—	1	20	—	—	2	80	1	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	175
Łomżyńska	—	—	2	34	—	—	—	—	4	287	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	321
Królestwo Pol.	79	590	121	1.890	111	2.759	81	3.305	102	7.587	47	6.683	26	7.558	6	2.595	13	9.617	9	14.594	595	57.178		

Źródła: Ob. tabl. 184.

Gubernie	Pomiej 10 robot.		10 - 20 robot.		21 - 30 robot.		31 - 50 robot.		51 - 100 robot.		101 - 200 robot.		201 - 400 robot.		401 - 500 robot.		501 - 1.000 robot.		Powyżej 1.000 robot.		Ogółem	
	przeds.																					
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Wileńska	—	1	18	1	24	2	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	124
Kowieńska	3	11	13	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	48
Grodzińska	94	594	51	780	45	1.093	25	962	21	1.424	11	1.603	3	702	—	2	1.894	—	—	—	252	9.052
Mińska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	193	—	—	—	—	—	—	—	—	1	193
Witebska	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22
Litwa i Białoruś	97	605	53	81	48	1.163	27	1.044	21	1.424	12	1.796	3	702	—	2	1.894	—	—	—	263	9.439
Wołyńska	2	17	2	31	1	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	78
Podolska	—	—	5	76	5	127	3	113	4	247	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	563
Kijowska	—	—	1	20	1	29	—	—	2	147	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	196
Ruś	2	17	8	127	7	186	3	113	6	394	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	337

		190. Jedwab. — Soie. — Seide.	
		a	b
Warszawska	—	1	15
Piotrkowska	1	8	84
Królestwo Pol.	1	8	99
Grodzińska	3	22	—
Mińska	—	—	—
Mohylowska	1	10	14
Litwa i Białoruś	4	32	14
Ruś	—	—	—

Źródła: Ob. tabl. 184.

Źródła: Ob. tabl. 184.

Gubernie	Poniżej 10 robot.		10-20 robot.		21-30 robot.		31-50 robot.		51-100 robot.		101-200 robot.		201-400 robot.		401-500 robot.		501-1.000 robot.		Powyżej 1.000 robot.		Ogółem		
	prędz.		a		b		a		b		a		b		a		b		a		b		
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	
Warszawska	31	235	44	671	39	956	48	1.713	41	3.025	27	3.815	10	2.835	2	986	12	8.359	1	1.092	250	23.667	
Kaliska	6	42	5	70	3	80	2	80	2	117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	389	
Piotrkowska	23	178	23	353	16	398	13	526	17	1.204	10	1.460	8	2.699	1	448	3	2.741	4	5.938	118	15.935	
Radomska	1	10	4	58	3	80	4	167	5	400	6	897	3	967	—	—	1	620	—	—	27	3.199	
Kielecka	—	—	1	16	2	51	—	—	3	260	—	—	—	1	204	—	—	—	—	1	1.434	9	2.409
Lubelska	—	—	3	38	2	51	5	219	4	239	—	—	2	570	2	897	—	—	—	—	18	2.014	
Siedlecka	1	10	2	36	—	—	—	—	1	96	—	—	2	500	—	—	—	—	—	—	6	642	
Łemżyńska	—	—	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	102	
Płocka	—	—	4	61	1	25	—	—	2	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	232	
Suwalska	—	—	4	63	—	—	2	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	126	
Królestwo Pol.	62	475	91	1.378	66	1.641	71	2.858	75	5.487	43	6.172	26	7.775	6	2.775	16	11.700	6	8.454	462	48.715	
Wileńska	—	—	4	66	3	79	4	167	3	275	2	267	1	276	—	—	—	—	—	—	17	1.130	
Kowieńska	2	14	1	16	—	—	—	—	—	—	2	369	—	—	1	500	1	991	1	1.338	8	3.128	
Grodzińska	11	57	5	74	3	80	2	96	2	115	1	195	—	—	—	—	—	—	—	—	24	617	
Mińska	1	5	2	29	6	155	4	184	2	131	—	—	1	209	—	—	—	—	—	—	16	713	
Mohylowska	—	—	1	20	—	—	3	106	—	—	—	—	1	256	—	—	—	—	—	—	5	382	
Witebska	1	8	3	46	3	76	2	73	4	295	—	—	1	349	—	—	—	—	—	—	14	847	
Litwa i Białoruś	15	84	16	251	15	390	15	626	11	816	5	831	4	1.090	1	500	1	991	1	1.238	84	6.817	
Wolyńska	3	26	7	99	8	217	2	72	2	142	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	556	
Podolska	—	—	1	18	3	76	3	135	1	72	1	105	—	—	—	—	—	—	—	—	9	406	
Kijowska	2	13	8	123	6	167	11	387	15	1.072	6	840	3	838	2	905	3	2.330	—	—	56	6.675	
Ruś	5	39	16	240	17	460	16	594	18	1.286	7	945	3	838	2	905	3	2.330	—	—	87	7.637	

Źródła: Ob. tabl. 184.

194. Przemysł mineralny. — Industrie de pierre et de terre rare. — Industrie der Steine u. Erden.

Warszawska	6	41	14	242	20	516	20	849	20	1.473	13	1.603	9	2.727	1	431	—	—	—	108	7.882
Kaliska	2	19	5	76	9	225	4	153	5	288	1	103	6	1.549	1	443	3	2.048	—	26	864
Piotrkowska	5	47	32	500	25	610	23	851	9	626	3	404	2	680	—	—	—	—	—	107	7.078
Radomska	2	18	7	98	6	154	5	206	4	243	3	351	2	294	—	—	—	—	—	30	2.333
Kielecka	2	13	8	119	2	51	1	38	1	81	2	294	1	265	1	449	—	—	—	18	1.310
Lubelska	—	—	2	32	2	60	3	143	3	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1.082
Siedlecka	—	—	—	—	3	74	4	139	1	96	—	—	3	750	—	—	—	—	—	11	1.059
Łomżyńska	—	—	1	20	1	22	5	184	4	286	2	216	—	—	—	—	—	—	—	13	728
Plocka	—	—	4	60	4	94	2	80	3	201	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	456
Suwałska	—	—	1	13	4	94	3	115	1	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	284
Królestwo Pol.	17	138	74	1.160	76	1.900	70	2.758	51	3.594	24	2.971	21	5.971	3	1.323	5	3.240	—	341	23.055
Wileńska	2	13	4	70	4	106	10	441	4	244	5	705	1	270	—	—	—	—	—	32	2.942
Kowieńska	1	4	4	58	—	—	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	102
Grodzińska	5	43	4	60	3	85	9	332	5	400	1	177	—	240	—	—	—	—	—	27	1.147
Mińska	2	16	10	154	2	57	9	378	4	267	1	115	1	240	—	—	—	—	—	30	1.794
Mohylowska	—	—	6	105	8	205	6	241	5	392	2	280	1	313	—	—	—	—	—	28	1.536
Witebska	—	—	3	54	1	30	2	80	2	135	—	—	1	366	1	488	1	541	—	11	1.694
Litwa i Białoruś	10	76	31	501	18	483	37	1.562	20	1.438	9	1.277	4	1.179	1	488	4	2.211	—	134	9.215
Wołyńska	—	—	1	16	2	50	15	658	9	704	10	1.590	4	1.134	3	1.315	1	582	—	45	6.049
Podolska	—	—	2	30	1	26	5	232	3	187	1	124	—	—	—	—	—	—	—	12	599
Kijowska	—	—	5	80	3	84	14	604	30	2.378	11	1.435	4	1.017	—	—	—	—	—	67	5.598
Rus	—	—	8	126	6	160	34	1.494	42	3.269	22	3.149	8	2.151	3	1.315	1	582	—	124	12.246

Źródła: Ob. tabl. 184.

195. Przemysł zwierzęcy. — Fabriques des matières animales. — Verarbeitung von Tierprodukte.

Warszawska	11	68	11	174	4	96	9	368	8	595	5	650	7	1.935	1	483	—	—	—	56	4.369
Kaliska	2	10	1	18	—	—	2	85	1	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	137
Piotrkowska	1	5	6	88	1	30	2	87	3	242	—	—	1	206	—	—	—	—	—	14	658
Radomska	3	15	4	55	9	225	1	37	5	423	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	755
Kielecka	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
Lubelska	—	—	—	—	1	29	2	79	1	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	192
Łomżyńska	—	—	4	67	2	58	3	99	2	144	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	868
Plocka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	51
Suwałska	1	5	4	64	2	53	4	152	2	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	424
Królestwo Pol.	19	111	30	466	19	491	23	907	23	1.763	5	650	8	2.141	1	483	—	—	—	128	7.012

Gubernie	Ponizej 10 robot.		10-20 robot.		21-30 robot.		31-50 robot.		51-100 robot.		101-200 robot.		201-400 robot.		401-500 robot.		501-1.000 robot.		Powyżej 1.000 robot.		Ogółem	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Wileńska	3	25	14	231	2	49	11	409	7	522	1	111	—	—	—	—	—	—	—	—	38	1.347
Kowieńska	3	18	3	35	—	—	3	116	—	—	2	293	1	328	—	—	—	—	—	—	12	790
Grodzińska	23	154	35	524	14	355	5	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77	1.252	
Mińska	—	—	1	14	3	70	1	45	3	241	1	114	—	—	—	—	—	—	—	9	484	
Mohylowska	1	10	2	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	42	
Witebska	—	—	5	84	2	53	3	123	4	341	1	140	1	250	—	—	—	—	—	16	991	
Litwa i Białoruś	30	207	60	930	21	527	23	882	14	1.104	5	658	2	578	—	—	—	—	—	155	4.886	
Wolyńska	1	9	3	49	1	22	1	43	2	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	247	
Podolska	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	
Kijowska	1	10	5	90	—	—	—	—	3	182	—	—	—	—	1	492	—	—	—	10	774	
Rus	3	28	8	139	1	22	1	43	5	306	—	—	—	—	1	492	—	—	—	19	1.030	
Źródła: Ob. tabl. 184.																						
196. Papier, poligrafia, wyroby z papieru. — Papier, poligraphie. — Papier, Poligraphie.																						
Warszawska	16	139	31	474	15	359	20	774	13	925	5	690	3	782	—	—	1	702	1	1.143	105	5.988
Kaliska	2	13	2	28	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	65	
Piotrkowska	6	45	14	208	7	175	10	344	6	413	5	700	4	1.151	—	—	—	—	—	52	3.036	
Radomska	—	—	—	—	3	72	2	94	—	—	1	118	—	—	—	—	—	—	—	6	234	
Kielecka	3	10	1	16	1	23	—	—	—	—	1	151	2	707	—	—	—	—	—	8	907	
Siedlecka	2	8	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	31	
Płocka	—	—	1	11	—	—	1	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	52	
Królestwo Pol.	29	215	50	750	27	663	33	1.253	19	1.388	12	1.659	9	2.640	—	—	1	702	1	1.143	181	10.353
Wileńska	10	64	14	215	8	196	5	207	6	399	5	699	—	—	—	—	—	—	—	48	1.780	
Kowieńska	11	64	6	98	4	112	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	324	
Grodzińska	3	18	6	85	3	82	4	161	2	183	1	184	—	—	—	—	—	—	—	19	713	
Mińska	—	—	3	41	4	110	3	115	4	263	1	123	—	—	—	—	—	—	—	15	652	

Gubernie	Poniziej 10 robot.		10--20 robot.		21--30 robot.		31--50 robot.		51--100 robot.		101--200 robot.		201--400 robot.		401--500 robot.		501 - 1.000 robot.		Powyżej 1.000 robot.		Ogółem				
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b			
																							przeds.	robot.	przeds.
198. Przemysł chemiczny. — Industrie chimique. — Chemische Industrie.																									
Warszawska	9	59	13	211	6	146	5	211	15	1.042	5	713	1	393	2	905	—	—	—	—	—	—	56	3.680	
Kaliska	—	—	—	—	—	30	1	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	70		
Piotrkowska	7	56	8	108	6	159	4	146	3	242	4	703	5	1.415	—	1	—	—	—	—	—	38	3.365		
Radomska	1	7	—	—	1	21	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	63		
Kielecka	—	—	—	—	—	—	—	—	2	151	1	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	271		
Lubelska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20		
Suwalska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	42		
Królestwo Pol.	17	122	22	339	14	356	12	474	20	1.435	10	1.536	6	1.808	2	905	1	536	—	—	—	104	7.511		
Wileńska	1	2	—	—	1	26	2	82	—	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	179		
Kowieńska	1	4	—	—	1	21	—	—	—	181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	206		
Grodzińska	5	30	—	—	—	—	—	—	—	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	128		
Mińska	1	2	1	19	—	—	—	—	2	—	2	302	2	662	2	884	—	—	—	—	—	8	1.869		
Mohyliowska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	576	1	409	—	—	—	—	—	2	576		
Witebska	1	13	3	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	474		
Litwa i Białoruś	9	51	4	71	2	47	2	82	2	348	2	302	4	1.238	3	1.293	—	—	—	—	—	30	3.432		
Wołyńska	1	4	1	12	—	—	—	—	1	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	89		
Podolska	—	—	—	—	—	—	—	—	2	135	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	135		
Kijowska	1	8	1	18	1	27	3	119	5	408	2	270	1	211	—	—	—	—	—	—	—	14	1.061		
Ruś	2	12	2	30	1	27	3	119	8	616	2	270	1	211	—	—	—	—	—	—	—	19	1.285		
Źródła: Ob. tabl. 184.																									
199. Przemysł spożywczy. — Industrie alimentaire. — Industrie der Nahrungsmittel.																									
Warszawska	37	207	25	366	11	268	25	1.173	16	1.156	9	1.393	12	3.661	4	1.803	6	4.093	—	—	—	—	—	145	14.120
Kaliska	18	118	16	214	3	87	1	35	1	61	1	130	3	963	1	495	2	1.331	—	—	—	—	—	46	3.434
Piotrkowska	13	102	12	173	17	426	5	191	7	480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	1.740
Radomska	13	68	8	118	1	21	1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	1.561
Kielecka	6	46	7	97	1	26	1	43	—	—	—	—	—	—	1	463	1	612	—	—	—	—	—	17	1.287

Lubelska	5	34	8	113	4	95	6	249	4	240	1	19 ⁴	8	2.672	8	1.415	2	1.688	—	—	41	6.697
Siedlecka	18	139	6	87	2	43	2	74	—	—	—	—	1	743	—	—	1	—	—	29	1.086	
Łomżyńska	4	39	45	703	3	71	2	66	1	62	—	—	1	301	—	—	3	—	—	56	1.232	
Płocka	38	309	22	321	4	93	—	—	—	—	—	—	3	995	1	416	3	1.627	—	71	3.761	
Suwalska	32	168	5	71	1	22	—	—	2	175	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	486	
Królestwo Pol.	184	1.230	54	2.263	47	1.152	43	1.866	31	2.174	11	1.721	28	8.960	10	4.590	17	11.408	—	525	35.364	
Wileńska	13	102	13	213	10	247	3	112	7	506	—	—	—	—	1	475	—	—	—	47	1.655	
Kowieńska	45	289	10	151	1	24	2	73	4	261	—	—	1	242	—	—	—	—	—	63	1.040	
Grodzińska	39	195	16	239	8	203	—	—	2	180	—	—	—	—	—	—	—	1	1.197	66	2.014	
Mińska	66	472	16	232	5	123	4	138	1	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	1.028	
Mohylowska	5	38	2	30	1	30	4	153	3	165	2	290	—	—	—	—	—	—	—	17	706	
Witebska	2	13	1	14	8	170	4	173	—	—	1	137	—	—	—	—	—	—	—	16	507	
Litwa i Białoruś	170	1.109	58	879	33	797	17	649	17	1.175	3	427	1	242	1	475	—	—	1	1.197	301	6.950
Wolyńska	14	123	37	579	21	525	6	234	5	391	—	—	3	937	3	1.360	8	5.996	2	2.594	99	12.729
Podolska	52	431	87	1.270	19	454	15	590	4	234	2	360	28	8.720	10	4.492	10	5.772	3	6.208	230	28.531
Kijowska	50	401	84	1.295	31	787	26	1.016	14	990	6	735	26	8.298	21	9.470	24	15.362	9	14.764	291	53.118
Ruś	116	953	8	3.144	71	1.766	47	1.840	23	1.615	8	1.095	57	17.945	34	15.322	42	27.130	14	23.566	620	94.378

Źródła: Ob. tabl. 184.

200. Inne klasy przemysłów. — Autres classes d'industrie. — Andere Gewerbe.

Warszawska	—	—	—	—	—	—	1	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	49	
Piotrkowska	—	—	—	—	—	3	77	—	—	—	1	159	—	—	—	—	—	—	—	—	4	236	
Radomska	—	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	
Królestwo Pol.	—	—	—	—	—	4	99	1	49	—	1	159	—	—	—	—	—	—	—	—	6	307	
Kowieńska	—	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	
Grodzińska	4	14	—	—	—	1	22	—	1	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	110	
Witebska	—	—	—	—	—	39	1	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	60	
Litwa i Białoruś	4	14	2	39	3	65	—	—	1	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	192	
Wolyńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	178	—	—	—	—	—	—	—	—	1	178	
Podolska	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	1	151	—	—	—	—	—	—	—	—	2	158	
Kijowska	1	8	1	18	—	—	1	36	—	—	1	130	2	546	—	—	—	1	1.218	7	1.956		
Ruś	2	15	1	18	—	—	1	36	—	—	3	459	2	546	—	—	—	—	—	1	1.218	10	2.292

Źródła: Ob. tabl. 184.

201. Królestwo Polskie, Gubernie. — Royaume de Pologne, Gouvernements. — Königreich Polen, Gouvernements.
 Liczba zakładów przemysłowo-handlowych i handlowych: wielkich, średnich i drobnych r. 1908—1911. — Nombre des établis-
 sements grands, moyens et petits dans l'industrie et le commerce en 1908—1911. — Zahl der Gross-, Mittel- u. Klein-, Gewerbe-,
 u. Handelsbetriebe, 1908—1911.

Gubernie	Rok	Liczba zakładów przemysłowo-handlowych													
		Wielkich ¹⁾				Średnich ¹⁾				Drobnych ¹⁾				Ogółem	
		Przemysłowo-handl.	Handlowych	Razem	Przemysłowo-handl.	Handlowych	Razem	Przemysłowo-handl.	Handlowych	Razem	Przemysłowo-handl.	Handlowych	Razem		
Gub. Warszawska	1908	105	350	455	1 017	16 809	17 826	3 442	9 624	13 066	4 564	26 783	31 347		
	1909	101	375	476	1 077	18 206	19 283	3 778	10 794	14 572	4 956	29 375	34 331		
	1910	105	407	512	1 328	19 990	21 318	4 422	11 327	15 749	5 855	31 724	37 579		
	1911	108	413	521	1 412	20 816	22 228	4 784	11 336	16 120	6 304	32 565	38 869		
» Kaliska	1908	12	22	34	290	6 139	6 429	531	1 572	2 103	833	7 733	8 566		
	1909	12	28	40	363	6 480	6 843	537	1 580	2 117	912	8 088	9 000		
	1910	12	28	40	394	6 924	7 318	614	1 618	2 232	1 020	8 570	9 590		
	1911	12	34	46	439	7 122	7 561	621	1 645	2 266	1 072	8 801	9 873		
» Piotrkowska	1908	166	121	287	1 175	9 640	10 815	984	5 869	6 853	2 325	15 630	17 955		
	1909	171	128	299	1 152	10 425	11 577	1 023	7 155	8 178	2 346	17 708	20 054		
	1910	180	140	320	1 263	11 944	13 207	1 219	8 387	9 606	2 662	20 471	23 133		
	1911	196	151	347	1 337	13 503	14 840	1 240	8 100	9 340	2 773	21 754	24 527		
» Radomska	1908	16	8	24	239	3 266	3 505	475	3 462	3 937	730	6 736	7 466		
	1909	13	10	23	259	3 513	3 772	514	3 759	4 273	786	7 282	8 068		
	1910	13	11	24	285	3 819	4 104	612	3 932	4 544	910	7 762	8 672		
	1911	11	13	24	332	3 806	4 138	604	3 902	4 506	947	7 721	8 668		
» Kielecka	1908	8	8	16	173	4 110	4 283	416	1 562	1 978	597	5 680	6 277		
	1909	8	10	18	166	4 249	4 415	414	1 655	2 069	588	5 914	6 502		
	1910	8	9	17	166	4 179	4 345	450	1 806	2 256	624	5 994	6 618		
	1911	8	11	19	179	4 711	4 890	449	1 509	1 958	636	6 331	6 867		

202. Liczba zakładów przemysłowych i handlowych i liczba robotników w tych zakładach tników. — Nombre des établissements industriels et commerciaux en 1902 par classes mair, houilles, prod. des pierres — de terre rare, de verre, métaux, machines, bois, caonstruction, graphique, transmission des moteurs — chauffage — éclairage, ind. ambulante, cations, autres industries). — Gewerbe- u. Handels-Betriebe- u. Arbeiterzahl 1902 nach Ge-

Klasy przemysłów	Bez przemysłu domowego										
	Liczba zakładów głównych	Liczba osób pracujących w zakładach głównych	Na 1 zakład wypadła osób prac.	w czasie spisu z ogólnej liczby					czynnych z liczbą		
				nieczynnych			czynnych z liczbą		1 osoba (zakładów i osób)	2-5 osób	
				bez personalu zakład.	z personalu zakład.	pracujących	zakł.	osób			
Produkcya pierwotna	1.187	24.731	20.8	85	27	98	195	476	1.450		
Przemysł hutniczy	3	601	200.3	—	—	—	—	—	—		
Kamień, ziemia, glina, szkło	1.934	15.108	7.8	73	10	30	498	805	2.577		
Metale	5.776	13.571	2.3	87	6	15	2.522	2.951	7.427		
Maszyny, aparaty, instrum.	1.803	9.631	5.3	15	—	—	931	770	1.900		
Drzewo, koszykarstwo, tokarstwo, snycerstwo	4.835	19.543	4.0	106	15	65	1.965	2.319	6.357		
Kauczuk, gutaperka, celuloza	11	16	1.5	—	—	—	6	5	10		
Skóry, pióra	936	2.787	3.0	21	2	5	320	500	1.376		
Tkactwo	1.789	6.434	3.6	163	1	2	975	561	1.434		
Tapicerstwo	207	492	2.4	4	1	2	66	129	364		
Odzież	18.174	36.486	2.6	268	12	27	8.508	8.863	23.193		
Papier	374	3.217	8.6	1	—	—	139	163	453		
Przemysł spożywczy	14.203	40.692	2.9	654	163	937	4.874	7.747	19.794		
Przemysł gospod.-szynk.	17.277	39.455	2.3	19	7	27	5.252	11.490	29.398		
Przemysł chemiczny	1.105	5.668	5.1	155	12	36	297	517	1.486		
Przemysł budowlany	5.908	16.899	2.8	157	5	15	4.008	1.359	3.782		
Przemysł graficzny	362	2.324	6.4	3	1	3	130	148	455		
Zakłady przenoszenia siły, opału, światła	33	259	7.8	—	—	—	6	17	54		
Przemysł wędrowny	194	202	1.04	2	—	—	185	7	17		
Handel stały	69.754	119.941	1.7	448	30	84	36.369	32.066	75.711		
Handel wędrowny	1.672	1.960	1.2	15	—	—	1.430	222	492		
Banki, ubezpieczenia	2.213	6.542	3.0	16	—	—	919	1.097	3.427		
Zawody pomocnicze handlu	5.120	5.928	1.2	36	1	2	4.713	334	838		
Komunikacya	6.581	11.331	1.7	74	1	13	4.170	2.231	5.343		
Inne przemysły i zawody	233	772	3.3	2	2	6	51	156	444		
Przemysł wytwórczy	76.111	238.116	3.1	1.813	262	1.262	30.877	38.827	101.527		
Handel, komunikacya i inne przemysły	85.576	146.473	1.7	591	34	105	47.652	36.106	86.255		
Ogółem	161.687	384.589	2.4	2.404	296	1.367	78.529	74.933	187.782		

Źródła: Oest. Stat. LXXV. 11.

203. Stosunek % w r. 1902 liczby robotników w poszczególnych kategoriach zakładów entre le nombre des ouvriers dans les établissements groupés d'après le nombre des ouden Betriebskategorien gruppiert nach ver-

Na 100 osób pracujących w zakładach przemysłu, handlu i komunikacji wypadła jedną osobę 20.42 osób | 6-10 osób 6.50 osób | 21-50 osób 4.60 osób
2-5 osób 48.83 „ | 11 20 „ 4.16 „ | 50-100 „ 3.64 „

Źródła: Nasze obl. dat tabl. 202.

licie. — Galizien.

w r. 1902 według klas przemysłu i według zakładów zatrudniających różne liczby robotników i par établissements groupés d'après le nombre des ouvriers (production pri-schouk, cuir, textile, tapisserie, vêtements, papier, alimentation, hôtellerie, chimie, commerce, commerce ambulans, banques-assurances, autres établs. de commerce, communierwerbeklassen u. nach Betriebskategorien mit verschiedener Arbeiterzahl. Ohne Hausindustr.

Bez przemysłu domowego													
zakładów głównych było:						w czasie spisu z ogólnej liczby zakładów było:							
osób pracujących						czynnych z liczbą osób pracujących							
6—10 osób		11—20 osób		21—50 osób		51—100 osób		101—300 osób		301—1000 osób		powyżej 1000 osób	
zakł.	osób	zakł.	osób	zakł.	osób	zakł.	osób	zakł.	osób	zakł.	osób	zakł.	osób
139	1.050	113	1.604	73	2.193	34	2.426	29	4.558	11	4.900	5	6.257
—	—	—	—	—	—	—	—	3	601	—	—	—	—
283	2.089	116	1.646	100	3.063	30	1.961	18	2.693	1	551	—	—
142	995	34	503	20	615	11	741	3	753	—	—	—	—
31	228	17	247	20	656	6	423	5	724	7	2.448	1	1.034
232	1.710	81	1.225	68	2.152	35	2.385	12	1.942	1	703	1	1.039
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
54	405	32	463	6	152	1	66	—	—	—	—	—	—
31	215	17	217	24	891	9	653	5	887	3	1.160	—	—
5	37	2	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
440	3.115	63	874	17	499	2	125	1	145	—	—	—	—
27	212	23	345	11	326	5	323	2	337	3	1.082	—	—
487	3.483	184	2.563	66	2.073	16	1.174	6	964	4	2.236	2	2.594
406	2.909	79	1.081	23	732	1	56	—	—	—	—	—	—
59	431	22	310	23	676	12	922	6	706	2	805	—	—
186	1.358	113	1.583	49	1.517	17	1.217	9	1.506	5	1.913	—	—
32	246	22	336	18	593	8	561	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	43	3	34	1	28	1	94	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
664	4.722	147	2.073	24	620	6	362	—	—	—	—	—	—
5	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
133	951	28	404	14	416	5	323	1	102	—	—	—	—
26	192	7	90	3	93	—	—	—	—	—	—	—	—
70	472	21	291	11	294	3	191	2	253	1	303	—	—
14	100	5	76	3	95	—	—	—	—	—	—	—	—
2.559	18.526	921	13.054	519	16.166	188	13.127	99	15.815	37	16.838	9	10.924
912	6.475	208	2.934	55	1.518	14	876	3	355	1	303	—	—
3.471	25.001	1.129	15.988	574	17.684	202	14.003	102	16.170	38	17.141	9	10.924

z różnemi liczbami robotników do ogólnej liczby robotników. — Relation en % en 1902 vriers et le nombre total des ouvriers. — % Verhältnis im J. 1902 der Arbeiterzahl in schiedener Arbeiterzahl zur Gesamtarbeiterzahl.

w r. 1902 osób na zakłady zatrudniające:

101—300 osób	4:20 osób	ponad 1000 osób	2 85 osób
301—1000 „	4:45 „	zakłady nieczynne	0:35 „

204. Izby Handlowe Galicyi. — Galiciens Handelskammern. Liczba przedsiębiorstw i robotników wraz z przemysłem domowym wedlug klas przemysłu w r. 1902. Zestawienie z Austryą. — Nombre des établissements et des ouvriers en 1902 avec l'industrie à domicile par classes d'industrie. Comparaison avec toute l'Autriche. — Betriebs- u. Arbeiterzahl 1902, Handindustrie mitgerechnet, nach Gewerbeklassen. Vergleich mit Gesamt Oesterreich. Liczba przedsiębiorstw i zajętych w nich osób okręgami Izb handlowych wraz z przemysłem domowym 1902 r.

Klasy przemysłu	Okręg Izby handlowej krakowskiej		Okręg Izby handlowej lwowskiej		Okręg Izby handlowej brodzkiej		Ogółem w Galicyi		Ogółem w Austryi		Na 100 przedsiębiorstw, osób w Austryi, wypada na Galicyę	
	przed- sięb.	osób	przed- siębstw	osób	przed- siębstw	osób	przed- siębstw	osób	przed- siębstw	osób	przed- sięb.	osób
Produkcyja pierwotna	252	7.137	985	17.254	122	536	1.359	24.927	7.566	182.451	18.0	13.7
Hutnictwo	2	479	1	122	—	—	3	601	63	8.635	4.9	7.0
Przemysł ziemny, kamiennarski, gliniany i szklany	1.193	7.455	1.540	7.496	868	2.499	3.601	17.450	34.685	235.983	10.4	7.4
Przerabianie metali	4.299	8.509	5.250	9.264	2.229	3.175	11.778	20.948	64.596	260.690	18.2	8.0
Wyrob maszyn, aparatów i innych instrumentów	1.403	3.478	2.698	8.402	1.200	1.586	5.301	13.466	31.502	168.655	16.8	8.0
Przemysł drzewny, kożarski, tokarski i snycerski	6.515	11.479	8.297	19.223	1.798	2.992	16.610	33.694	99.507	240.354	16.7	14.0
Wyroby z kauczuku i celluloidu	3	2	11	15	1	—	15	17	235	4.570	6.7	0.4
Wyroby ze skóry	791	1.512	745	1.820	238	366	1.774	3.698	13.792	44.750	12.9	8.3
Przemysł tkacki	2.883	7.850	13.031	18.020	5.015	5.548	20.929	31.418	173.506	548.975	12.1	5.7
Przemysł tapicerski	82	198	148	315	25	36	255	549	2.831	6.731	9.0	8.2
Wyrob odzieży i towarów modnych	14.601	22.733	22.328	33.877	8.827	11.362	45.756	67.972	292.421	537.517	15.6	12.6
Przemysł papierowy	169	1.370	302	1.555	72	497	543	3.422	5.493	56.006	9.9	6.1
Przemysł spożywczy	5.396	13.233	7.559	21.213	3.223	8.176	16.178	42.622	100.994	332.006	16.0	12.8
Przemysł gospodnio-szynkarski	6.257	12.281	9.510	20.879	3.074	6.295	18.841	39.455	120.100	283.713	15.7	13.9

Przemysł chemiczny	305	2.663	1.007	3.125	287	439	1.599	6.227	8.427	56.514	190	110
Przemysł budowlany	4.903	8.545	7.198	14.984	2.409	3.087	14.510	26.616	47.572	322.282	335	83
Przemysł graficzny	105	789	259	1.442	49	139	413	2.370	4.361	36.963	95	64
Zakłady dla przenoszenia i wytwarzania siły do oświetlania i ogrzewania	39	171	11	79	1	9	51	259	423	4.676	121	55
Przemysł wykonywany sposobem wędrownym	73	79	101	103	20	20	194	202	1.389	1.550	140	130
Przemysł wtywórczy	49.271	109.963	80.981	179.188	29.458	46.762	159.710	335.913	1.009.443	3.333.021	158	191
Handel towarami ze stałym miejscem zarobkowania	22.612	37.585	37.168	61.304	13.373	21.052	73.153	119.941	309.716	543.191	236	221
Handel towarami wykonywany sposobem wędrownym	890	1.068	705	778	103	114	1.698	1.960	21.351	21.642	80	91
Zakłady pieniężne, kredytowe i ubezpieczeniowe	716	1.743	1.168	3.641	428	1.158	2.312	6.542	9.639	34.816	240	188
Zawody pomocnicze handlu	1.262	1.342	3.175	3.583	912	1.003	5.349	5.928	22.401	34.206	239	173
Przemysł komunikacyjny	1.902	2.924	4.269	7.391	745	1.015	6.916	11.330	34.907	78.039	198	145
Inny przemysł i za-wody	4	12	193	663	42	97	239	772	1.398	4.405	171	175
Handel, komunikacja i inne przemysły	27.386	44.674	46.678	77.360	15.603	24.439	89.667	146.473	399.412	716.299	224	204
Ogółem	76.657	154.637	127.659	256.548	45.061	71.201	249.377	483.386	1.408.855	4.019.320	177	119

Źródła: Podr. statyst. Gal. IX. 2. str. 212. Dane spisu 1902.

205. Galicya. — Galicje. — Galizien.

Liczba zakładów i robotników w przemyśle i górnictwie według klas przemysłu i zakładów z różnemi liczbami robotników.

Wyniki ankiety przemysłowej z r. 1910 (Prace krajowego biura statystyki przemysłowej, zeszyt I.)

Nombre des établissements et des ouvriers en 1910 par classes d'industrie et par établissements groupés d'après le nombre des ouvriers. — Betriebs- u. Arbeiterzahl 1910 nach Betriebsklassen u. nach Betrieben gruppiert nach verschiedener Arbeiterzahl.

K l a s y	Suma Zakładów Robotników	Niezręcznych z zatrzymaniem robotników	C z y n n y c h o i l o s c i r o b o t n i k ó w														Powyż. 1000 zakł.	Rob. bez podania			
			1		2-5		6-10		11-20		21-50		51-100		101-300				301-1000		
			zakł.	rob.	zakł.	rob.	zakł.	rob.	zakł.	rob.	zakł.	rob.	zakł.	rob.	zakł.	rob.			zakł.	rob.	
Górnictwo	105	12.319	—	4	12	14	126	28	412	16	498	8	569	5	957	8	4.662	3	5.085	17	
Przemysł hutniczy	2	1.224	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	264	1	960	—	—	—	
Przem. kamien., ziemny, gliniany i szklany	1.455	21.797	3	663	2	155	256	1.933	436	2.044	141	4.671	52	3.651	29	4.739	4	2.478	—	96	
Przerabianie metali	98	7.142	—	23	78	16	129	11	155	9	277	16	1.187	8	1.307	6	4.054	—	—	7	
Wyrob maszyn, aparatów, instrumentów i środków przewozow. Przem. drzewny, koszy- karski tokarski i suycerski	52	4.087	—	2	10	8	62	7	93	15	513	7	563	7	1.122	3	1.724	—	—	3	
Wyrob towarów z kauczuku, gutaperchy i celluloidu	284	12.469	1	29	102	26	209	56	889	75	2.463	34	2.433	19	3.484	7	2.859	—	—	19	
Przerabianie skór, sierści, włosów, piór i podobnych materiałów. Przemysł tkacki	3	124	—	—	—	—	—	1	14	1	27	1	83	—	—	—	—	—	—	—	
Przemysł tapicerski	66	1.077	—	1	15	5	69	24	338	5	174	2	160	2	280	—	—	—	—	9	
Wyrob odzienia i towarów modnych	56	5.300	—	1	5	5	38	10	143	17	613	5	348	13	2.232	4	1.921	—	—	1	
Przemysł papierowy	3	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	120	—	—	—	—	2	
Wyroby spożywcze	27	789	—	2	8	2	17	4	66	7	226	2	180	2	292	—	—	—	—	8	
Przemysł chemiczny	53	3.380	—	3	10	7	62	12	185	6	180	6	417	7	1.506	2	1.020	—	—	10	
Zakł. centr. do wytwarzania energii elektrycznej	1.501	20.774	1	442	1.629	538	4.104	247	3.429	59	1.897	27	1.855	7	1.075	3	1.808	4	4.897	98	
Przemysł graficzny	127	5.075	—	3	24	85	26	199	18	276	14	483	13	914	12	1.915	3	1.200	—	15	
Zakł. centr. do wytwarzania energii elektrycznej	87	2.225	—	2	8	29	15	123	21	349	22	825	10	747	1	150	—	—	—	8	
Zakłady połączone	28	393	—	1	3	12	5	37	4	54	3	79	1	80	1	130	—	—	—	10	
Razem	149	3.513	—	62	32	81	8	63	9	141	17	604	4	320	8	1.277	2	965	—	7	
Razem	4.096	101.808	5	6	73	240	1.251	4.271	933	7.171	588	8.588	407	13.525	188	13.457	123	20.850	43	23.651	7
Razem	7	9.982	505																		

206. Śląsk Cieszyński.

Silésie de Cieszyn. — Teschener Gebiet Öst. Schlesiens.

Liczba zakładów i robotników w przemyśle i handlu według klas przemysłowych w r. 1902. Liczba przeciętna robotników w 1 zakładzie.

Nombre des établissements et des ouvriers de l'industrie et commerce par classes d'industrie en 1902. Nombre moyen d'ouvriers dans un établissement.

A l'exclusion de l'industrie à domicile. — Gewerbe- u. Handels- Betriebs- u. Arbeiterzahl nach Gewerbe- und Handels- Betriebs- u. Handlungsbetrieben. Ohne Hausindustrie.

Klasy przemysłu	Liczba zakładów głównych	Liczba osób pracujących w zakładach głównych	Na 1 zakład wypada pracujących
Suma ogólna przemysłów	8.715	80.298	9·2
Przemysł wytwórczy	5.657	74.435	13·2
Handel, komunikacja	3.058	5.863	1·9
Produkcya pierwotna	48	29.408	612·7
Huty	3	1.054	351·3
Kamień, ziemia, szkło	189	2.641	14·0
Metal	464	8.460	18·2
Maszyny	208	1.463	7·0
Drzewo, koszyki	566	4.251	7·5
Kauczuk	—	—	—
Skóry, włos	68	265	3·9
Włókno	208	7.687	37·0
Tapicerzy	27	55	2·0
Odzież	1.653	3.370	2·0
Papier	35	1.130	32·3
Przemysł spożywczy	802	3.119	3·9
« gospodnio-szynkarski	1 005	2.672	2·7
« chemiczny	74	3.485	47·1
« budowlany	262	4 765	18·2
« graficzny	32	404	12·6
Zakłady dla przenoszenia sił	7	40	5·7
Przemysły wędrownne	6	6	1·0
Handel towarowy	2.455	4.828	2·0
» wędrowny	133	156	1·2
Kredyt, ubezpieczenie	96	210	2·3
Zawody handlowe pomocnicze	161	263	1·6
Komunikacja	203	365	1·8
Inne	10	41	4·1

Źródła: Dla r. 1902 — Nasze obliczenia dat spisu przemysłu 1902 (Österreichische Statistik LXXV 10).

207. W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce 1882, 1895, 1907. — Gr. Duché de und Ostpreussen
 Liczba zakładów przemysłowych i handlowych; liczba robotników według klas prze-
 Nombre des établissements industriels et commerciaux et nombre des ouvriers par classes
 de 50). Nombre moyen des ouvriers dans un établissement. (Jardinage, pêche et élevage
 métaux, construction des machines, chimie, éclairage etc., ind. textile, papier, cuir, bois,
 merce, assurance, communication, hôtellerie, théâtre et musique). — Gewerbe- u. Handels-
 schnitzzahl der Arbei-

Rodzaj przemysłu	Ilość robotników	W. Ks. Poznańskie						Prusy Królewskie					
		liczba zakładów			liczba robotników			liczba zakładów			liczba robotników		
		1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	
Ogrodnictwo	poniżej 6	263	380	748	446	718	1.477	281	328	706	454	631	
	6-50	10	42	56	91	452	600	8	37	46	65	310	
	pow. 50	—	—	2	—	—	200	1	1	1	51	97	
Chów zwierząt, prócz rolniczych i rybołówstwa	poniżej 6	303	307	340	585	591	593	1.883	2.159	2.070	2.855	3.046	
	6-50	3	4	6	25	29	52	2	16	15	22	143	
	pow. 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Górnictwo i hutnictwo	poniżej 6	66	58	47	178	143	113	47	39	33	139	97	
	6-50	47	44	26	683	640	286	27	17	26	387	320	
	pow. 50	3	3	7	377	383	982	1	—	3	113	—	
Przemysł kamieniarski i ziemny	poniżej 6	992	630	516	2.533	1.755	1.345	885	579	447	2.192	1.564	
	6-50	230	323	385	2.967	4.684	7.681	155	200	266	2.245	3.421	
	pow. 50	13	41	55	1.627	3.980	6.317	14	24	52	1.248	2.069	
Metal	poniżej 6	3.380	3.695	3.590	6.258	7.466	7.297	2.991	3.010	2.885	5.687	5.912	
	6-50	49	134	181	550	1.489	1.847	51	153	149	513	1.427	
	pow. 50	1	—	5	56	—	276	8	8	23	647	1.290	
Budowa maszyn i instrumentów	poniżej 6	1.703	2.026	2.112	2.653	3.480	3.697	1.560	1.782	1.647	2.517	2.931	
	6-50	40	94	186	662	1.373	2.672	48	74	148	703	1.087	
	pow. 50	7	9	20	1.228	1.016	4.073	17	14	36	5.881	7.185	
Chemiczny	poniżej 6	180	183	150	387	418	349	127	140	116	323	340	
	6-50	6	12	14	88	193	181	9	17	27	139	197	
	pow. 50	1	2	3	117	393	808	2	2	6	167	336	
Wyroby świetlne, mydło, tłuszcz, olej, pokost	poniżej 6	102	112	107	191	222	227	40	17	23	84	36	
	6-50	20	18	31	337	197	445	16	18	21	267	272	
	pow. 50	—	3	2	—	271	260	2	4	7	307	377	
Przemysł włóknisty	poniżej 6	1.335	670	379	1.782	911	514	1.091	518	255	1.423	737	
	6-50	11	23	16	102	347	244	17	23	21	217	249	
	pow. 50	—	1	1	—	276	51	1	4	3	128	315	
Papier	poniżej 6	170	154	165	314	274	318	146	135	122	298	237	
	6-10	11	32	32	137	425	520	13	16	26	201	205	
	pow. 50	2	1	2	211	78	119	3	3	5	251	239	
Skóra	poniżej 6	884	910	868	1.715	1.705	1.658	796	803	737	1.372	1.343	
	6-10	16	46	40	184	384	384	13	30	33	144	268	
	pow. 50	2	2	1	114	133	129	—	—	—	—	—	

Posen, Prusse Occidentale et Orientale 1882, 1895, 1907. — Grossherzogtum Posen, West-

1882, 1895, 1907.
 myślu wielkiego, średniego, drobnego. Przeciętna liczba robotników w 1 zakładzie.
 d'industrie dans l'industrie petite, moyenne et grande (moins de 6 ouvriers, 6-50, plus
 d'animaux outre les animaux agricoles, mines et houilles, ind. des pierres et de terre rare,
 alimentation, vêtements, nettoyage, bâtiments, poligraphie, art appliqué à l'industrie, com-
 Betriebs- u. Arbeiterzahl nach Gewerbeklassen im Klein-, Mittel- u. Grossbetrieb. Durch-
 ter in einem Betriebe.

liczba robot.	Prusy Książęce						Na 1 zakład wypadło robotników								
	liczba zakładów			liczba robotników			w W. Ks. Poznańskim			w Prusach Królewskich			w Prusach Książęcych		
	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907
1.324	293	332	762	543	749	1.410	1.7	1.9	2.0	1.6	1.9	1.9	1.9	2.0	1.9
498	11	44	62	82	449	597	9.1	10.8	10.7	8.1	8.4	7.7	7.5	10.2	9.6
61	1	—	—	55	—	—	—	—	10.0	51.0	97.0	61.0	55.0	—	—
2.948	1.808	2.257	2.033	3.363	3.397	3.410	1.9	1.9	1.7	1.5	1.4	1.4	1.9	1.5	1.7
122	14	43	43	124	336	424	8.3	7.3	8.7	11.0	8.9	8.1	8.9	7.8	9.9
—	2	—	1	116	—	65	—	—	—	—	—	—	58.0	—	65.0
89	25	30	186	70	64	279	2.7	2.2	2.4	3.0	2.5	2.7	2.8	2.1	1.5
449	16	22	21	276	333	336	14.5	14.5	11.0	14.3	18.8	17.3	17.3	15.1	16.0
650	5	6	5	2.170	642	1.026	125.2	127.7	140.3	113.0	—	216.7	434.0	107.0	205.2
1.111	1.115	523	466	2.449	1.225	1.033	2.6	2.8	2.6	2.5	2.7	2.5	2.3	2.3	2.2
4.934	180	291	358	2.644	4.957	6.914	12.9	14.5	20.0	14.5	17.1	18.5	14.7	17.0	19.3
4.767	7	24	54	627	1.778	4.558	125.2	97.1	114.9	89.1	86.2	91.7	89.6	74.1	84.4
5.671	4.661	4.238	3.961	8.839	8.023	8.016	1.9	2.0	2.0	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9	2.0
1.524	75	203	230	805	1.823	2.457	11.2	11.1	10.2	10.1	9.3	10.2	10.7	9.0	10.7
3.847	—	6	7	—	362	678	56.0	—	55.2	80.9	161.3	167.3	—	60.3	96.9
2.740	2.250	2.216	2.130	3.534	3.422	3.565	1.6	1.7	1.8	1.6	1.6	1.7	1.6	1.5	1.7
2.242	54	116	201	878	1.656	3.076	16.6	14.6	14.4	14.6	14.7	15.1	16.3	14.3	15.3
12.640	12	13	36	1.662	2.781	6.596	175.4	112.9	203.7	345.9	513.2	351.1	138.5	213.9	183.2
289	177	189	155	422	427	372	2.2	2.3	2.3	2.5	2.4	2.5	2.4	2.3	2.4
290	11	25	27	146	264	337	14.7	16.1	12.9	15.4	11.6	10.7	13.3	10.6	12.5
781	3	2	5	190	229	428	117.0	196.5	269.3	83.5	168.0	130.2	63.3	114.5	85.6
61	43	30	52	113	66	124	1.9	2.0	2.1	2.1	2.1	2.7	2.6	2.2	2.4
395	22	27	40	283	430	651	16.9	10.9	14.4	16.7	15.1	18.8	12.9	15.9	16.3
675	3	1	3	259	159	757	—	90.3	130.0	153.5	94.3	96.4	86.3	159.0	252.3
382	4.076	1.655	742	4.778	2.121	1.121	1.3	1.4	1.4	1.3	1.4	1.5	1.2	1.3	1.5
380	28	35	32	404	471	654	9.3	15.1	15.3	12.8	10.8	18.1	14.4	13.5	20.4
270	1	3	2	284	482	445	—	276.0	51.0	128.0	78.8	90.0	284.0	160.6	222.5
238	205	171	179	381	307	337	1.8	1.8	1.9	2.0	1.8	2.0	1.9	1.8	1.9
486	6	21	26	70	247	327	12.5	13.3	16.3	15.5	12.8	18.7	11.7	11.8	12.6
410	1	—	7	72	—	2.756	105.5	78.0	59.5	83.7	79.7	82.0	72.0	—	393.7
1.327	1.410	1.274	1.062	2.577	2.180	1.857	1.9	1.9	1.9	1.7	1.7	1.8	1.8	1.7	1.7
283	16	55	61	133	492	599	11.5	8.3	9.6	11.1	8.9	8.6	8.3	8.9	9.8
—	—	—	2	—	—	117	57.0	66.5	129.0	—	—	—	—	—	58.5

Rodzaj przemysłu	Ilość robotników	W. Ks. Poznańskie						Prusy Królewskie				
		liczba zakładów			liczba robotników			liczba zakładów			liczba robotników	
		1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895
Drzewo	poniżej 6	3.953	3.519	3.171	6 530	6.209	5.859	3.718	3.267	2.991	6.000	5.339
	6-50	92	301	432	1.166	3.918	6.242	85	283	424	1 126	3.762
	pow. 50	10	12	27	812	1.021	2.860	6	17	39	617	1 438
Przemysł spożywczy	poniżej 6	7.296	7.268	7.601	14.250	15.277	16.418	4.364	4.523	5.040	9.416	10.008
	6-50	370	584	722	3.754	5.822	7.747	258	468	651	2.954	4 744
	pow. 50	16	42	57	3.654	9 592	6.525	11	40	45	2.321	8.771
Odzież	Poniżej 6	19.621	16.764	14.579	27.292	24.031	21.345	17.039	14.994	12.342	22.433	19 968
	6-50	104	336	341	1.008	2.815	3.071	134	310	217	1.270	2.563
	pow. 50	—	3	13	—	414	1.311	1	7	9	69	580
Zakłady czyszczenia	Poniżej 6	2 484	1.861	2.633	2.947	2.615	3.867	1.964	1.789	1.874	2.313	2.422
	6-50	3	28	39	30	253	451	4	15	58	44	175
	pow. 50	—	—	1	—	—	72	—	—	1	—	—
Budowle	Poniżej 6	2.186	3.603	3.405	3 912	5.680	6.286	1.858	3.336	3 182	3.388	4.846
	6-50	252	474	742	4.610	8.183	12.220	230	409	553	3.619	6.559
	pow. 50	48	109	171	4.600	10.962	22 921	30	61	137	4.028	6.521
Poligrafia	Poniżej 6	84	119	169	236	295	409	70	117	145	172	281
	6-50	17	47	72	231	577	1.015	32	49	63	501	802
	pow. 50	3	5	5	195	401	639	1	3	10	52	331
Sztuka stosowana do przemysłu	Poniżej 6	39	39	34	54	40	57	29	34	28	52	44
	6-50	4	1	1	33	13	7	—	2	4	—	12
	pow. 50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handel	Poniżej 6	11.052	12.140	15.422	16.846	20.416	26.275	9.392	8.666	11.282	15.042	14.767
	6-50	168	525	890	1.880	4.742	8.912	274	645	939	3.269	6.481
	pow. 50	6	3	16	548	215	1.36	7	8	16	462	550
Ubezpieczenie	Poniżej 6	81	129	323	110	190	390	70	126	412	138	187
	6-50	1	9	28	7	94	282	—	3	24	—	30
	pow. 50	—	—	2	—	—	181	—	—	1	—	—
Komunikacja	Poniżej 6	1.192	1.046	1.246	1.780	1.565	2.046	1.623	1.458	1.488	2.874	2.446
	6-50	18	19	94	189	219	1.130	43	49	118	597	595
	pow. 50	—	1	6	—	63	684	6	5	14	831	503
Przemysł gospodnioszynkarski	Poniżej 6	4.660	5.304	6.386	7.179	11.201	11.585	3.905	4.415	5.289	6.171	9.209
	6-50	50	207	221	607	1.889	2.295	79	221	278	873	2.024
	pow. 50	—	—	1	—	—	66	—	1	4	—	55
Muzyka, teatr, przedstawienia	Poniżej 6	—	—	313	—	—	420	—	—	336	—	—
	6-50	—	—	50	—	—	928	—	—	55	—	—
	pow. 50	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Ogółem	Poniżej 6	62.026	60.917	64.304	98.178	105.202	112.545	53.879	52.235	53.450	85.343	86.391
	6-10	1.522	3.303	4.605	19.341	38.738	59.212	1.498	3.055	4.162	19 156	35.646
	pow. 50	112	237	397	13.539	29.198	49.834	111	202	413	17.173	30.657

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

liczba robot.	Prusy Książęce						Na 1 zakład wypadało robotników								
	liczba zakładów			liczba robotników			w W. Ks. Poznańskim			w Prusach Królewskich			w Prusach Książęcych		
	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907	1882	1895	1907
5.130	5.806	5.013	3.982	8.986	7.609	6.468	1·7	1·8	1·8	1·6	1·6	1·7	1·5	1·5	1·6
6.348	169	331	449	2.276	4.803	6.722	12·7	13·0	14·4	13·2	13·3	15·0	13·5	14·5	15·0
3.919	10	22	55	806	2.155	5.904	81·2	85·1	105·9	102·8	84·6	100·5	80·6	98·0	107·3
11.785	6.495	6.423	6.393	12.933	13.021	13.978	2·0	2·1	2·2	2·2	2·2	2·3	2·0	2·0	2·2
7.151	200	487	670	2.426	5.138	7.190	10·1	10·0	10·7	11·4	10·1	11·0	12·1	10·6	10·7
7.301	8	17	25	1.466	2.782	2.548	228·4	228·4	114·5	211·0	219·3	162·2	183·3	163·6	101·9
17.556	26.030	22.067	17.771	33.864	29.268	25.311	1·4	1·4	1·5	1·3	1·3	1·4	1·3	1·3	1·4
2.254	171	296	270	1.588	2.406	2.452	9·7	8·4	9·0	9·5	8·3	10·4	9·3	8·1	9·1
942	—	1	8	—	184	722	—	138·0	100·8	69·0	82·9	104·7	—	184·0	90·3
2.901	1.874	1.726	1.833	2.242	2.380	3.018	1·2	1·4	1·5	1·2	1·4	1·5	1·2	1·4	1·6
714	1	13	32	7	105	420	10·0	9·0	11·6	11·0	11·7	12·3	7·0	8·1	13·1
111	—	—	5	—	—	418	—	—	72·0	—	—	111·0	—	—	83·6
5.223	1.946	4.112	3.601	3.418	5.695	5.922	1·8	1·6	1·8	1·8	1·5	1·6	1·8	1·4	1·7
8.955	203	376	550	3.556	5.995	9.194	18·3	17·3	16·5	15·7	16·0	16·2	17·5	15·9	16·7
17.085	27	77	120	2.534	8.276	13.473	95·8	100·6	134·0	134·3	106·9	124·7	93·9	107·5	112·3
322	91	122	140	228	272	353	2·8	2·5	2·4	2·5	2·4	2·2	2·5	2·2	2·5
909	34	67	75	604	963	1.050	13·6	12·3	14·1	15·7	16·4	14·4	17·8	14·4	14·0
907	—	3	7	—	220	841	65·0	80·2	127·8	52·0	110·3	90·7	—	73·3	120·1
46	64	59	44	84	69	16	1·4	1·0	1·7	1·8	1·3	1·6	1·3	1·2	1·3
46	—	—	—	—	—	—	8·3	13·0	7·0	—	6·0	11·5	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19.420	10.343	10.693	12.884	17.582	18.417	23.244	1·5	1·7	1·7	1·6	1·7	1·7	1·7	1·7	18·0
10.395	392	899	1.300	4.940	9.025	14.280	11·2	9·0	10·0	11·9	10·0	11·1	12·6	10·0	11·0
1.663	15	12	28	1.193	1.150	2.660	91·3	71·7	85·0	66·0	68·8	103·9	79·5	95·8	95·0
506	73	109	377	111	138	463	1·4	1·5	1·2	2·0	1·5	1·2	1·5	1·3	1·2
271	5	13	27	49	136	338	7·0	10·4	10·1	—	10·0	11·3	9·8	10·5	12·5
71	—	—	1	—	—	117	—	—	90·5	—	—	71·0	—	—	117·0
2.576	1.553	1.416	1.638	2.900	2.665	3.234	1·5	1·5	1·6	1·8	1·7	1·7	1·9	1·9	2·0
1.500	65	100	181	1.068	1.013	2.211	10·5	11·5	12·0	13·9	12·1	12·7	16·4	10·1	12·2
1.782	5	4	14	436	373	1.864	—	63·0	114·0	138·5	100·6	127·3	87·2	93·3	133·1
9.618	4.228	5.271	6.506	6.801	10.663	11.768	1·5	2·1	1·8	1·6	2·1	1·8	1·6	2·0	1·8
2.808	117	345	364	1.240	3.175	3.703	12·1	9·1	10·4	11·1	9·2	10·1	10·6	9·2	10·2
243	—	2	1	—	112	67	—	—	66·0	—	55·0	60·8	—	56·0	67·0
418	—	—	420	—	—	561	—	—	1·3	—	—	1·2	—	—	1·3
1.215	—	—	67	—	—	1.417	—	—	18·6	—	—	22·1	—	—	21·1
146	—	—	1	—	—	94	—	—	—	—	—	146·0	—	—	94·0
91.681	74.566	69.976	67.317	116.218	112.178	115.900	1·6	1·7	1·8	1·6	1·7	1·7	1·6	1·6	1·7
54.169	1.790	3.809	5.086	23.599	44.217	65.349	12·7	11·7	12·9	12·8	11·7	13·0	13·2	11·6	12·8
58.274	100	193	387	11.870	21.685	46.134	120·9	123·2	125·6	154·7	151·8	141·1	118·7	112·4	119·2

208. Stosunek %, liczby robotników w przedsiębiorstwach drobnych, średnich i wielkich do ogółu robotników w r. 1882, 1895, 1907.

Part occupée par le nombre des ouvriers de l'industrie petite, moyenne et grande dans le nombre total des ouvriers en 1882, 1895, 1907. — % Anteil der Arbeiterzahl in der Klein-, Mittel- u. Grossindustrie an der Gesamtarbeiterzahl in der Industrie 1882, 1895 u. 1907.

Prowincye		Na 100 robotników wypada robotników pracujących w zakładach zatrudniających:		
		Poniżej 6 robotników	6—50 robotników	Powyżej 50 robotników
W. Ks. Poznańskie . . .	1882	74·9	14·7	10·4
	1895	60·8	22·3	16·9
	1907	50·8	26·7	22·5
Prusy Królewskie	1882	70·2	15·7	14·1
	1895	56·6	23·3	20·1
	1907	44·9	26·5	28·6
Prusy Książęce	1882	76·6	15·6	7·8
	1895	63·0	24·8	12·2
	1907	50·9	28·3	20·3

Źródła: Nasze obl. dat spisów przemysł. z r. 1882, 1895 i 1907.

209. Liczba robotników w górnictwie i hutnictwie w Królestwie Polskiem, na Litwie i Białej Rusi.

Royaume de Pologne, Lithuanie, Ruthénie Blanche. Nombre des ouvriers dans les mines et houilles en 1905 et 1909. — Königreich Polen, Littauen, Ruthenien. Arbeiterzahl im Bergbau u. Hüttenwesen 1905 u. 1909.

	Ogółem		Pod ziemią		Nad ziemią	
	1905	1909	1905	1909	1905	1909
Kopalnie miedzi	60	—	60	—	—	—
« cynku	1.442	1.160	1.379	544	63	616
« żelaza	3.683	1.560	2.426	1.108	1.257	452
« węgla k.	18 923	25.219	13.032	16.890	5.891	8.329
Inne kopalnie	106	285				
Kamieniołomy	5.142	6.064				
Ogółem	29.356	34.288				
W tej liczbie w kopalniach	16.897	18.542				
Zakłady górniczo-hutnicze						
Huty cynkowe	897	853				
» żelazne	14.215	13.596				
Ważelnice soli	68	—				
Inne załady	40	26				
Ogółem zakł. hutn.	15.220	14.475				
Razem w kopalniach i hutach	44.576	48.763				

Źródła: Statist. Jeżeg. 1913 (Rady Zjazdów przedstaw. przem. i handl.) str. 680—683.

Galicja i Śląsk Cieszyński.
Galicie et Silésie de Cieszyn. — Galizien u. Teschener Gebiet Oest. Schlesiens,
210. Liczba górników i hutników w Galicyi i na Śląsku Cieszyńskim 1912 r.
Nombre des ouvriers dans les mines et houillers en 1912. — Arbeiterzahl im
Bergbau u. Hüttenwesen im J. 1912.

	Ogółem górników	8.021		
	» hutników	1.244		
Górnicy:			Górnicy:	
węgla kamiennego	6.813		rudy żelaznej	134
» brunatnego	482		innych kopalń	592

Źródła: Stat. des Bergb. in Oest. 1912.

Rewir Ostrawsko-Karwiński w r. 1910.

Liczba robotników w górnictwie 23.161.

Źródła: Diamand: Tablice statystyczne 1913.

Śląsk Górny.

Régence Opole. — Regierungsbezirk Oppeln.

211. Personal zajęty przy wytwórczości węgla kamiennego na Górnym Śląsku w r. 1912. — Nombre des ouvriers et employés dans les mines de charbon en 1912. — Personal im Kohlenbau im J. 1912.

Urzędników	4.844
Robotników	117.585

W tej liczbie w wieku lat:

poniżej 14 lat	—	mężczyzn,	—	kobiet,	—	ogółem
od 14—16 »	5.841	»	10	»	5.851	»
ponad 16 »	106.023	»	5.711	»	111.734	»
Razem	111.864	mężczyzn,	5.721	kobiet,	117.585	ogółem

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

212. Wytwórczość węgla kamiennego w Zagłębiu Śląsko-Dąbrowskiem r. 1910 i 1911. — Production du charbon dans les mines de la Pologne russe, autrichienne et prussienne en 1910 et 1911. — Steinkohlenproduktion in den Gruben des Ostrau-Karwiner, Krakauer, Dombrower u. Oberschlesischen Reviers 1910 u. 1911.

Obwody:	Wytwórczość w tonach		Na 100 ton wypada na obwód	
	1910	1911	1910	1911
Ostrawsko-Karwiński	7,675.949	8,073.713	15.68	15.49
Krakowski	1,357.513	1,653.724	2.77	3.17
Dąbrowski	5,468.763	5,769.928	11.17	11.07
Górno-Śląski	34,446.094	36,622.969	70.38	70.27
Ogółem	48,948.319	52,120.334	100	100

Źródła: Caspari: Polsko-Śląskie zagłębie węglowe w r. 1911. Ekonomista 1912. II.

213. Królestwo Polskie. Wytwórczość węgla, rudy, żelaza, stali, w okresie 1860—1912. Zestawienie z Rosyą europejską. Royaume de Pologne. Production du charbon, de la minerai de fer, du fer, de l'acier depuis 1860—1912. Comparaison avec la Russie d'Europe. — Königreich Polen. Kohle, Erz, Eisen- u. Stahlgewinnung seit 1860—1912. Vergleich mit Europ. Russland.

R o k	Wydobyto węgla kamiennego		Ludność		Na 1 mieszkanca wydobyto węgla kamiennego		Wydobyto rudy żelaznej		Przelano żelaza		Wytwórczość żelaza i stali	
	w Król. Polskiem	w 50 gub. Ros. Eur.	w Król. Polskiem	w 50 gub. Ros. Eur.	w Król. Polskiem	w 50 gub. Ros. Eur.	w Król. Polskiem	w Zagłębiu Donieckiem	w Król. Polskiem	w 50 gub. Ros. Eur.	w Król. Polskiem	w 50 gub. Ros. Eur.
	q	q	tyś.	q	q	q	q	q	q	q	q	q
1860	1,768,554	1,162,661	4,840	0.02	0.37	60,000	—	—	226,535	2,949,874	—	—
1865	1,768,554	2,014,187	5,336	—	0.33	—	—	—	221,294	2,609,006	—	—
1870	3,307,851	3,471,606	6,079	0.05	0.54	66,900	1,097,159	6,304,568	283,374	3,069,940	—	—
1875	4,077,500	12,658,262	6,515	—	0.63	—	1,326,416	8,318,754	319,574	3,674,853	—	—
1880	12,838,392	19,601,474	7,105	0.26	1.81	76,080	1,473,795	8,187,750	438,656	3,790,660	—	—
1885	17,898,422	24,219,365	7,688	—	2.33	—	1,342,791	9,121,154	450,778	4,555,114	—	—
1890	24,694,254	35,043,570	8,257	0.40	2.99	87,439	2,194,317	14,999,958	1,272,398	7,699,419	—	—
1895	36,812,124	53,646,138	9,402	0.57	3.92	93,443	3,618,986	23,498,843	1,897,787	12,227,179	1,774,282	8,868,787
1900	41,233,509	117,246,570	11,312	—	4.39	1897	4,830,773	54,857,925	2,984,436	25,929,212	2,412,446	16,268,288
1905	35,649,464	135,949,401	11,312	—	3.15	—	2,652,831	46,080,657	2,514,330	24,603,415	2,500,898	17,693,348
1910	55,856,831	176,626,143	12,129	1.49	4.61	118,691	1,735,803	55,349,190	2,506,140	27,894,321	3,178,539	26,002,595
1911	59,131,981	208,672,997	12,467	—	4.74	—	2,570,954	66,975,795	3,466,172	32,418,313	3,704,992	29,497,595
1912	64,126,458	—	12,776	—	5.02	122,551	—	—	—	—	—	—

Źródła: Stat. Jeżeg. 1913 (Rady Zjazdów przedst. przem. i handlu. (1 pud = 0.16 q, 1 milion pudów = 163,755 q, tysiąc pudów = 163.8 q).

Galicya. — Galicie. — Galizien.

214. Wartość pieniężna w koronach produkcji górniczej i hutniczej w Galicyi od roku 1902 do 1911. Zestawienie z Austryą. — Valeur de la production des mines et houilles en couronnes en 1902—1911. Comparaison avec l'Autriche. — Wert in Kronen der Berg- u. Hüttenproduction 1902—1911. Vergleich mit Gesamt Österreich.

R o k	Wartość produkcji górnicej	Hutniczej 1)	Razem 2)	Soli i kainitu	Ropy (oleju ziem.)	Wosku ziemn.	Ogółem koron	Z wartości produkcji w Austrii przypada % na Galicyę
1902	5,251.861	4,022.412	7,949.083	16,552.817	14,676.651	2,922.362	42,100.913	10·84
1905	6,940.605	6,213.705	10,806.536	19,341.305	19,587.433	4,131.566	53,866.840	13·28
1910	11,575.618	4,633.272	13,096.632	17,710.092	44,068.490	2,923.569	77,798.783	15·78
1911	13,336.343	6,806.963	15,656.136	18,269.429	46,994.393	2,614.472	83,534.430	16·36
Przeciętnie od r. 1902—1911	8,736.858	5,423.759	11,728.150	18,019.538	26,440.854	3,408.983	59,597.525	13·44

1) W tem ołów i biel cynkowa uzyskana przy produkcji cynku.
2) Po wyłączeniu wartości przetopionej rudy.

Źródła: Podr. Statyst. Gal. IX. 2. str. 202.

215. Dobywanie węgla kamiennego w Galicyi od r. 1902 do 1911. — Production du charbon 1902—1911. — Steinkohlegewinnung 1902—1911.

R o k	Liczba przed- siębiorstw		Liczba robotników				Produk- cja Gali- cyi w cen- tarach metr.	Wartość		Produkcya w Austrii w centn. metr.	Stosunek % pro- dukcji Galicyi do Austrii
	wogóle	w ruchu	mężczyzn	kobiet	młodzieży	Razem		K o r o n	Przeciętnie za 1 g na miejscu		
1902	13	6	3.300	111	287	3.698	8,643.530	4,021.787	0·47	110,450.393	7·83
1905	14	8	4.173	142	204	4.519	11,182.009	5,223.566	0·47	125,852.628	8·89
1909	12	8	5.809	224	224	6.257	11,762.334	9,046.853	0·76	137,130.425	8·58
1910	12	8	5.977	264	180	6.421	13,456.024	10,199.382	0·75	137,739.851	9·77
1911	12	8	6.348	278	182	6.808	16,365.767	12,124.282	0·74	143,793.172	11·38
Przeciętnie od r. 1902—1911	13	7	4.783	179	194	5.156	11,891.778	7,355.368	0·61	130,062.612	9·14
1912	—	7	6.302	253	258	6.913	—	—	—	—	—

Źródła: Podr. Statyst. Galicyi IX. 2. str. 205.

216. Dobywanie węgla brunatnego w Galicyi od r. 1902 do 1911. — Production du charbon brun 1902—1911. — Braunkohlegewinnung 1902—1911.

R o k	Liczba przed- siębiorstw		Liczba robotników				Produk- cja Gali- cyi w cen- tarach metr.	Wartość		Produkcya w Austrii w centn. metr.	Stosunek % pro- dukcji Galicyi do Austrii
	wogóle	w ruchu	mężczyzn	kobiet	młodzieży	Razem		K o r o n	Przeciętnie za 1 g na miejscu		
1902	11	7	527	9	38	574	790.311	741.776	0·93	221,396.831	0·36
1905	11	4	304	4	66	374	470.912	489.032	1·40	226,920.760	0·21
1909	12	4	320	—	—	320	218.126	218.112	0·99	260,437.157	0·08
1910	12	4	431	10	—	441	337.494	479.390	1·42	251,328.547	0·13
1911	12	4	422	6	—	428	301.440	364.770	1·21	252,653.338	0·11
Przeciętnie od r. 1902—1911	11	4	313	4	23	340	410.220	405.950	1·01	242,577.584	0·16
1912	—	4	409	14	59	495	—	—	—	—	—

Źródła: Podr. Statyst. Galicyi IX. 2. str. 205.

217. Produkcya soli w Galicyi od r. 1902 do 1911. — Production du sel. 1902 - 1911. — Salzproduktion 1902 - 1911.

R o k	Liczba		Liczba robotników	P r o d u k c y a w G a l i c y i				Wartość koron	Z oszta produkcyi soli w Austrii wypada na Galicyę %
	ko-pału w ruchu	salin		soli kamiennej	wa-rzonki	soli dla przetworów chemicznych	Razem		
1902	2	8	2.266	289.108	500.891	469.976	1.259.975	16.459.661	40,54
1905	2	9	2.759	322.765	487.292	954.876	1.764.933	19.168.305	51,40
1910	2	9	3.194	338.738	519.877	699.685	1.558.300	17.515.032	45,08
1911	2	9	3.403	328.305	542.775	541.071	1.412.151	18.045.829	41,20
Przeciętnie od r. 1902—1911	2	9	2.886	323.353	513.688	790.785	1.627.826	17.873.154	45,34
1912	—	—	3.572	—	—	—	—	—	—

Źródła: Podr. Stat. Galicyi IX. 2. str. 203.

218. Kopalnie ropy i wosku ziemnego w Galicyi. od r. 1902—1912. — Production du pétrole et de la cire. 1902—1912. — Rohöl- u. Erdwachs Gewinnung 1902—1912.

Produkcya ropy w centnarach metryczn. corocznie w okresie 1874—1912. — Production du pétrole par années depuis 1874—1912. — Rohölproduktion nach J. 1874/912.

R o k	Ogółem przedsię-biorstw	Z ogółu przedsię- czynnych	Liczba robotników	Produkcya w centnar. metrycznych	Ogólna wartość produkcyi w koronach	R o k	Produkcya w centnar. metrycznych	R o k	Produkcya w centnar. metrycznych
1902	372	292	5.889		14.676.651	1874	209.270	1894	1.320.000
1903	362	258	5.107		17.101.312	1875	221.400	1895	2.148.000
1904	389	289	6.271		24.405.822	1876	229.270	1896	3.397.650
1905	343	304	6.650		19.587.433	1877	237.110	1897	3.096.260
1906	369	320	6.446		19.843.685	1878	240.000	1898	3.231.420
1907	397	344	5.930		24.938.473	1879	300.000	1899	3.246.810
1908	418	323	5.393		20.570.784	1880	320.000	1900	3.263.340
1909	458	318	5.048		32.221.494	1881	400.000	1901	4.522.000
1910	433	316	5.499		44.068.490	1882	461.000	1902	5.760.600
1911	421	350	6.342		46.994.393	1883	510.000	1903	7.279.710
1912	429	389	5.703		57.234.546	1884	570.000	1904	8.271.170
Przeciętnie od r. 1902—1911	398	299	5.857		26.440.854	1885	650.000	1905	8.017.960
b) Wosk ziemny.									
1902	35	11	2.610	26.548	2.922.362	1886	426.400	1906	7.272.390
1903	23	14	3.006	28.494	4.350.193	1887	478.170	1907	11.759.740
1904	23	16	2.994	30.859	4.730.554	1888	648.820	1908	17.540.220
1905	23	15	2.888	29.572	4.131.566	1889	716.590	1909	20.767.400
1906	18	10	2.258	26.982	3.352.363	1890	916.500	1910	17.625.600
1907	15	11	2.352	25.080	3.117.106	1891	877.170	1911	14.582.750
1908	13	7	1.854	25.925	3.240.855	1892	898.710	1912	11.870.070
1909	14	7	1.398	21.154	2.706.791	1893	963.310		1)
1910	14	7	1.313	21.707	2.923.569				
1911	13	6	1.108	19.403	2.614.472				
1912	13	7	968	16.831	2.460.690				
Przeciętnie od r. 1902—1911	19	10	2.182	25.572	3.408.983				

1) t. j. 2,43% produkcyi ropy wszechświatowej.

Źródła: Dr Leon Rymar: Galicyjski przemysł naftowy. Kraków 1915. Odb. z Czas. prawn. i ekonom.

Źródła: Podr. stat. Galicyi IX. 2. str. 207.

219. Liczba strejków i liczba strejkujących w okręgu inspekcyj fabrycznej Warszawskiej (t. j. w Królestwie Polskiem i w gub. Wileńskiej, Kowieńskiej i Grodzieńskiej) w r. 1895—1912.
 Royaume de Pologne, gouvern. Vilno, Kovno, Grodno. Nombre des grèves et des grévistes 1895—1912. — Königreich Polen Gouv. Wilno, Kowno, Grodno. Zahl der Arbeitseinstellungen u. der Streikenden 1895—1912.

R o k	Liczba strejków		Liczba strejkujących		R o k	Liczba strejków		Liczba strejkujących	
	a	b	a	b		a	b	a	b
1895	33	13.621	1901	58	2.734	1907	925	103.847	
1896	22	826	1902	12	3.287	1908	294	34.865	
1897	40	1.856	1903	63	4.164	1909	111	10.911	
1898	120	10.128	1904	17	1.604	1910	87	4.488	
1899	89	23.692	1905	4.947	733.075	1911	208	22.952	
1900	33	7.664	1906	3.505	524.625	1912	391	62.306	

Źródła: Ob. Tabl. 220.

220. Liczba strejków i liczba strejkujących w okręgu inspekcyj fabrycznej Warszawskiej (t. j. w Królestwie Polskiem oraz w gub. Wileńskiej, Kowieńskiej i Grodzieńskiej) 1895—1912. — Royaume de Pologne, Gouvern. Vilno, Kovno, Grodno — Königreich Polen. Gouv. Wilno, Kowno, Grodno.
 Liczba strejków i strejkujących w poszczególnych klasach przemysłu w latach 1905—1912. — Nombre des grèves et des grévistes dans les classes particulières de l'industrie en 1905—1912. — Arbeitseinstellungen u. Streikendenzahl in den einzelnen Gewerbeklassen nach Jahren 1905—1912.

a — liczba strejków; b — liczba strejkujących.

Rok	K l a s y p r z e m y s ł u																									
	Ogółem		Bawełna		Wełna		Jedwab-konopie, juta		Len, inne włókniście		Papier		Drzewo wyrób mechan.		Metalowy		Mineralny		Zwierzęcy		Spożywczy		Chemiczny			
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		
1905	4.947	733.075	531	2.088	197.326	52	4.538	40	36.322	228	28.806	244	18.738	228	13.675	465	69.205	158	22.242	504	21.162	310	26.532	99	6.525	
1906	3.505	524.625	623	1.421	164.227	53	3.433	30	18.262	215	27.899	181	12.806	116	8.369	394	57.796	50	7.463	194	9.601	158	11.509	71	6.659	
1907	925	103.847	95	15.632	189	24.144	11	1.347	12	2.529	70	7.496	97	6.056	38	2.003	234	29.551	24	2.658	48	3.319	80	6.945	27	2.165
1908	294	34.865	15	4.432	50	3.317	8	1.178	3	2.520	29	3.488	17	1.938	17	979	75	10.438	9	717	44	2.774	16	2.184	11	900
1909	111	10.911	1	1.393	56	3.179	4	1.019	—	—	6	1.030	6	1.602	6	262	25	2.205	4	104	2	67	—	—	1	50
1910	87	4.488	1	85	27	457	—	—	9	271	3	66	3	200	16	1.761	7	229	14	1.146	4	221	1	52		
1911	208	22.952	11	3.239	41	1.798	1	300	1	380	24	3.272	38	1.296	8	558	46	9.494	8	1.073	21	1.187	6	91	3	264
1912	391	62.306	12	10.937	142	7.699	4	894	4	4.936	31	5.146	16	1.713	26	2.995	116	23.286	7	783	20	2.584	7	915	6	418

Źródła: Dla r. 1909—1912 Swod otczotow fabr. inspiektorow za r. 1909, 1910, 1911, 1912. Dla r. 1905 Statistika staczek raboczich na fabrikach i zawotach w 1905 g. (Warszar. Wyd. min. handlu i przemysłu. Ptb. 1908). Dla r. 1906—1908 Statistika staczek raboczich na fabr. i zawod. w 1906—1908 g. (Warszar. Wyd. min. handlu i przem. Ptb. 1910). Dla r. 1895—1904 Statisticheskija swiedienija o staczkach raboczich na fabr. i zawod. za diestiatletje 1895—1904. (Warszar. Wyd. min. handlu i przem. Ptb. 1905) i nasze obl.

221. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem: Liczba strejków (a)
 Gouvern. sous le régime russe: Nombre des grèves (a) et
 Guvern. unter russischer Herrschaft: Zahl de Arbeitseinstellungen (a) und

Gubernie	Bawełna		Wełna		Jedwab		Len, konopie, juta		Inne włókniste		Papier	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
R o k 1905												
Warszawska	—	—	1	1.800	2	584	1	7.574	9	1.781	4	1.135
Kaliska	8	7.452	161	9.334	—	—	—	—	71	6.282	—	—
Piotrkowska	523	280.482	1.025	154.689	33	2.698	30	28.759	118	19.413	88	10.708
Radomska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	867
Kielecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	779
Lubelska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siedlecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	50
Łomżyńska	—	—	6	209	—	—	—	—	5	230	—	—
Płocka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suwalska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Królestwo Pol.	531	287.934	1.193	166.032	35	3.282	31	36.333	203	27.706	132	13.539
Wileńska	—	—	9	190	—	—	—	—	11	1.030	56	2.514
Kowieńska	—	—	—	—	—	—	1	11	—	—	14	210
Grodzieńska	—	—	886	31.104	17	1.256	8	48	14	70	42	2.475
Mińska	—	—	—	—	2	247	—	—	—	—	54	1.913
Mohylowska	—	—	1	404	—	—	1	201	—	—	3	259
Witebska	—	—	2	102	—	—	1	470	4	1.463	15	278
Litwa i Białoruś	—	—	898	31.800	19	1.503	11	730	29	2.563	184	7.649
Wołyńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	177
Podolska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kijowska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	464
Ruś	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	641
R o k 1912												
Warszawska	6	1.616	3	280	3	860	—	—	31	5.146	7	1.179
Kaliska	—	—	71	1.831	1	34	—	—	—	—	—	—
Piotrkowska	6	9.371	47	5.356	—	—	4	4.936	—	—	2	280
Radomska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kielecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lubelska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Siedlecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Łomżyńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Płocka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suwalska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Królestwo Pol.	12	10.987	121	7.467	4	894	4	4.936	31	5.146	9	1.459
Wileńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	229
Kowieńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodzieńska	—	—	21	232	—	—	—	—	—	—	1	25
Mińska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mohylowska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Witebska	—	—	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Litwa i Białoruś	—	—	22	282	—	—	—	—	—	—	7	254
Wołyńska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podolska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kijowska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	458
Ruś	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	458

Źródła: Statistika staczek raboczych na fabrikach i zawodach za 1905 god. row za 1912 god. Ptb. 1913.

i strejkujących (b) według klas przemysłu w latach 1905 i 1912.
des grévistes (b) par classes d'industrie en 1905 et 1912.
der Streikenden (b) nach einzelnen Gewerbeklassen in J. 1905 und 1912.

Drzewo		Metal		Mineralny		Zwierzęcy		Spożywczy		Chemiczny		Ogółem	
a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
R o k 1905													
1	333	21	5.164	13	1.348	6	1.515	10	2.931	5	492	73	24.657
19	491	9	363	1	47	10	263	14	1.082	—	—	293	25.764
76	8.228	226	40.245	47	10.713	41	2.993	50	1.605	59	4.792	2.316	565.325
29	1.247	52	6.123	57	6.412	136	5.233	23	3.160	11	173	337	23.215
6	242	7	2.039	3	124	—	—	2	21	3	145	29	3.350
6	226	30	3.216	7	1.163	7	609	41	5.321	—	—	91	10.535
3	273	6	364	7	1.401	12	241	12	861	—	—	43	3.190
2	25	—	—	4	98	4	104	—	—	—	—	21	666
—	—	4	173	—	—	—	—	4	604	—	—	8	777
4	185	—	—	—	—	21	584	2	40	—	—	27	809
146	11.700	355	57.687	139	21.306	237	11.542	158	15.625	78	5.602	3.238	658.288
48	1.339	26	1.752	7	382	132	5.632	61	3.147	4	108	354	16.094
9	223	16	6.316	1	40	10	709	28	1.223	8	504	87	9.236
25	413	68	3.450	11	514	125	3.279	63	6.537	9	311	1.268	49.457
43	4.631	21	1.592	10	621	10	204	26	737	17	5.947	183	15.892
5	200	9	394	16	948	2	35	6	231	—	—	43	2.672
20	778	19	680	2	211	25	2.424	25	378	9	3.372	122	10.156
150	7.584	159	14.184	47	2.716	304	12.283	209	12.253	47	10.242	2.057	103.507
1	115	3	55	8	938	1	67	7	349	—	—	31	1.701
—	—	—	—	—	—	—	—	5	2.668	—	—	5	2.668
21	532	15	3.919	—	—	3	688	21	4.153	—	—	69	9.756
22	647	18	3.974	8	938	4	755	33	7.170	—	—	105	14.125
R o k 1912.													
16	1.105	106	22.554	6	603	18	2.515	6	695	4	97	206	36.650
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	1.865
6	1.531	1	25	—	—	1	40	—	—	1	270	68	21.809
—	—	2	169	—	—	—	—	—	—	—	—	2	169
1	135	1	68	—	—	—	—	—	—	1	51	3	254
—	—	4	288	1	180	—	—	—	—	—	—	5	468
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	150
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	2.921	114	23.104	7	783	19	2.555	6	695	6	318	357	61.265
2	74	1	112	—	—	1	29	—	—	—	—	10	444
—	—	—	—	—	—	—	—	1	220	—	—	1	220
—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	23	277
2	54	—	—	1	39	—	—	—	—	—	—	3	93
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2	156	—	—	—	—	3	206
4	128	2	132	1	39	3	185	1	220	—	—	40	1.240
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	160	10	3.515	5	428	—	—	4	2.245	—	—	27	6.806
2	160	10	3.515	5	428	—	—	4	2.245	—	—	27	6.806

(Warsz. Wyd. Min. handlu i przem. Ptb. 1908). Swod otczotow fabrycznych inspiektq-

222. Strejki robotników w Galicyi.

Galicie. Nombre des grèves, des ouvriers, des grévistes, durée des grèves, résultats 1900—1911. — Galizien. Arbeitseinstellungen. Ihre Zahl, Zahl der Arbeiter, der Streikenden. Dauer der Arbeitseinstellungen. Ihr Ausgang 1900—1911.

a) Liczba i rozmiary strejków.

Rok	Liczba strejków	Przedsiębiorstwa dotknięte strejkami		Liczba robotników strejkujących		Z robotników strejk.		Liczba robotników wskutek strejków nowo przyjętych	Ze strejk. było obejm.			
		Liczba przedsiębiorstw	Liczba zajętych w nich robotników	absolutna	% w stosunku do ogółu robotn.	przystąpiło z powrotem do pracy	zostało oddalonych		całe grupy przedsiębior.	częściowo w całości	poszczególne przedsi.	częściowo
1900	22	156	7.702	3.796	49,3	3.623	129	56	5	3	1	13
1901	25	108	7.041	5.570	79,1	5.519	35	11	3	5	5	12
1902	22	247	8.958	6.386	71,3	6.322	1	8	3	3	6	10
1903	28	315	8.148	6.516	78,7	6.467	20	65	7	6	6	9
1904	46	614	11.086	9.570	86,3	9.203	120	295	13	13	8	12
1905	47	595	13.818	11.589	88,9	11.152	282	136	8	12	13	14
1906	98	818	14.437	9.036	62,6	8.214	551	404	26	12	27	33
1907	66	335	11.884	7.403	62,3	7.250	66	107	10	10	18	28
1908	32	119	4.078	2.859	70,1	2.791	18	36	—	5	8	19
1909	39	188	13.366	9.106	68,1	8.850	52	101	3	8	6	22
1910	56	367	9.110	5.909	64,9	5.616	36	149	13	9	12	22
1911	50	600	11.136	8.381	75,3	8.222	22	129	4	28	11	7
1912	42	406	7.851	4.970	63,3	4.843	87	63	5	8	11	18

b) Czas trwania strejków.

Rok	d n i										Rok	d n i									
	1-5	6-10	11-15	16-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	nad 100		1-5	6-10	11-15	16-20	21-30	31-40	41-60	61-80	81-100	nad 100
1900	6	3	2	3	1	—	1	—	—	2	1907	29	10	9	4	5	3	3	1	2	—
1901	14	3	4	1	2	1	1	—	—	—	1908	16	4	3	2	5	—	2	—	—	—
1902	9	5	3	1	1	1	2	—	—	—	1909	18	5	3	4	3	1	3	1	1	—
1903	15	7	4	—	1	1	—	—	—	—	1910	16	17	4	2	6	2	6	1	—	2
1904	15	9	9	1	8	2	1	—	—	—	1911	16	10	5	4	9	2	—	1	1	2
1905	16	11	8	1	4	2	3	1	—	1	1912	9	7	5	3	4	5	6	1	1	1
1906	33	20	20	8	8	3	1	2	—	1											

c) Wyniki strejków.

Rok	Strejkujący							
	osiągnęli zadosyćczenie swym żądaniom		nie osiągnęli				nie osiągnęli	
	liczba wypadków.	liczba strejkujących robotników	całkowicie	częściowe, dotyczące:	liczba wypadków	liczba strejk. robotników	liczba wypadków	liczba strejk. robotników
		placy i czasu pracy	innych żądań					
		liczba wypadków	liczba strejk. robotników	liczba wypadków	liczba strejk. robotników	liczba wypadków	liczba strejk. robotników	
1900	5	1.983	9	1.503	2	133	6	187
1901	3	1.569	12	3.605	2	221	8	175
1902	6	611	7	5.035	3	911	6	329
1903	5	255	18	6.101	1	64	4	96
1904	14	234	19	2.113	1	20	12	7.103
1905	8	141	26	10.694	3	427	10	327
1906	30	2.352	51	4.361	—	—	17	2.323
1907	13	280	30	3.657	4	507	19	2.959
1908	10	345	10	1.485	1	65	11	964
1909	14	3.845	14	4.181	5	909	6	171
1910	11	597	23	3.421	2	25	20	1.866
1911	6	649	28	6.824	4	590	12	318
1912	11	653	25	3.359	—	—	6	978

Zródła: Podr. statyst. Gal. IX, 2, str. 239. Arbeitseinstell. u. Aussperr. in Oesterreich während des J. 1912 herausgegeben vom k. k. arbeitsstatistischen Amte im Handelsministerium. Wiedeń 1913.

224. Rejencye pod panowaniem pruskim. Liczba strejków; ich długość, liczba strejkujących; stosunek do ogólnej liczby robotników; żądania, wyniki.
Réglences sous le régime prussien. Nombre des grèves et grévistes; % des grévistes dans le nombre total des ouvriers des établissements atteints par les grèves. Revendications. Résultats.

Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. Zahl der Arbeitseinstellungen u. der Streikenden. % Verhältnis zur Gesamtzahl der Arbeiter in den mit Arbeitseinstellungen betroffenen Betrieben. Forderungen. Resultate.

Rejencye	Liczba strejków		Strejki 1912 r.		Liczba robotników strejkujących		Na 100 robot. pracując. w przeds. dokmitych strejk. strejkowato:		Żądania strejkujących, dotyczące:)				Skutki strejków						
	liczba	przebieg dni	ogółem	przebieg dni	liczba	przebieg dni	podwyższenia	inne	zachowania jej	zachowania ego	skrócenia	czasu pracy	inne	zmiany zasady pracy	przyłącza robot. wydalnych	inne	całkowicie	częściowo	bez skutku
Poznańska	17	586	34.5	37	1.280	60.3	1	14	4	—	5	—	2	3	2	1	12	4	
Bydgoska	17	409	24.1	56	1.936	74.0	—	17	3	—	5	—	—	—	7	6	6	5	
Kwidzińska	9	109	12.1	28	342	80.5	—	8	3	—	4	—	—	—	1	2	5	2	
Gdańska	30	278	9.3	41	4.521	48.6	1	21	12	1	2	5	5	2	15	5	9	16	
Królewiecka	40	532	13.3	104	2.667	52.5	—	31	8	—	3	2	1	5	10	9	19	12	
Gombińska	16	324	20.3	54	1.661	75.7	1	12	4	—	4	2	1	—	10	2	5	6	
Olczyńska	10	231	22.1	34	567	72.2	1	7	2	—	3	1	—	3	1	1	5	4	
Opolska	25	277	11.1	36	12.180	28.5	1	23	11	—	7	—	—	1	5	2	6	17	
Kr. Pruskie	1.461	30.791	21.1	4.277	313.003	46.5	68	1.084	548	6.462	293	96	166	1.249	213	551	697		

Źródła: Jahrbuch pruski 1913. (Statistik des D. R. Bd 269 i materiały nieopublikowane ygl. pruss. Stat. Landesamtes).

¹⁾ Liczba żądań przewyższa liczbę strejków; często bowiem strejkujący stawiają żądania rozmaite.

Galicja. — Galicie. — Galizien.
223. Strejki r. 1912 według klas przemysłu
Grèves 1912 par classes d'industrie. Arbeitseinstellungen nach Gewerbetklassen 1912.

	strejków	strejkujących	Liczba
Górnictwo	4	2.420	
Przemysł mineralny, ceramiczny	5	151	
Metallurgia	4	299	
Budowa maszyn, środków komunikacyj.	5	313	
Przemysł drzewny	3	128	
skórzany	2	21	
włóknisty	5	512	
odzieżowy	2	288	
papierny	1	67	
spożywczy	3	358	
gospodniokarski	1	62	
chemiczny	1	200	
budowlany	3	201	
graficzny	3	70	
Ogółem	42	4.970	

Źródła: Die Arbeitseinstellungen u. Aussperungen in Oesterr. während des J. 1912 herausgegeben vom k. k. Arbeitsstat. Amte im Handelsministerium. Wieden, 1913.

Galicja i Śląsk austriacki. — Galicie et Silésie Autrichienne. — Galizien u. Oest. Schlesien.

225. Stowarzyszenia robotnicze zawodowe. — Syndicats professionnels des ouvriers. — Gewerkschaften.

Liczba ogólna stowarzyszeń i członków według płci. — Nombre total des syndicats et des membres par sexe. — Totale Gewerkschaften- u. Mitgliederzahl nach Geschlecht.

Stowarzyszenia międzynarodowe w Galicji i na Śląsku austr. — Syndicats internationaux en Galicie et Silésie Autrichienne. — Intern. Gewerkschaften in Galizien u. Oest. Schlesien.

Rok	Liczba stowarzyszeń i członków			Członków			Liczba stowarzyszeń i członków			Członków		
	Liczba stowarzyszeń i członków lokalnych lub krajowych	Liczba oddziałów stowarzyszeń centralnych	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem	Liczba stowarzyszeń i członków lokalnych lub krajowych	Liczba oddziałów stowarzyszeń centralnych	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
1. I. 1905	10	68	5.886	29	29	5.915	3	85	5.746	929	6.675	
» 1906	6	133	7.907	110	110	8.017	3	121	13.017	1.479	14.496	
» 1907	9	183	12.440	365	365	12.805	1	144	16.686	1.984	18.570	
» 1908	4	191	11.999	556	556	12.555	1	172	23.332	2.374	25.706	
» 1909	15	221	15.203	876	876	16.079	—	182	21.264	2.295	23.559	
» 1910	1	230	14.593	907	907	15.500	1	175	19.886	2.400	22.286	
» 1911	1	223	15.606	1.317	1.317	16.923	1	166	16.297	2.276	18.573	
» 1912	1	251	16.085	1.111	1.111	17.196	1	188	14.498	2.595	17.093	
» 1913	1	269	15.532	1.227	1.227	16.759	1	191	15.020	2.921	17.941	
» 1914	1	245	13.273	476	476	13.749	1	180	16.343	2.785	19.078	
» 1915 ¹⁾	?	56	1.662	42	42	1.704	1	157	9.059	2.234	11.293	

¹⁾ Inwazyja rosyjska uniemożliwiła zebranie dat z większej części kraju.

Źródła: Czasopismo Die Gewerkschaft; coroczne rozprawy p. t. Die Stärke u. Leistungsfähigkeit der internationalen Gewerkschaften Oesterreichs im J.... Wiedeń 1905—1915.

Galicya i Śląsk Austriacki.

Galicie et Silésie Autrichienne. — Galizien u. Oest. Schlesien.

226. Stowarzyszenia zawodowe robotnicze w d. 1. I. 1914, ich liczba, liczba członków według płci i zawodów. — Syndicats professionnels au 1. I. 1914 par professions; leur nombre, nombre des membres par sexe. — Gewerkschaften nach Branchen am 1. I. 1914. Ihre Zahl u. Zahl der Mitglieder nach Geschlecht.

Zawód	Liczba stowarzyszeń lokalnych lub krajowych	Liczba oddziałów stowarzyszeń	Liczba członków		
			Mężczyzn	Kobiet	Razem
Galicya					
Kolejarze	—	45	4.013	—	4.013
Metalowcy	—	22	1.422	—	1.422
Drukarze i odlewnicze czcionek	1	—	1.147	—	1.147
Robotnicy drzewni	—	19	901	—	901
Piekarze	—	19	872	—	872
Krawcy	—	19	746	44	790
Robotnicy fabr. chem.	—	19	593	30	623
Robotnicy fabr. ceram.	—	12	496	—	496
Górnicy	—	10	447	—	447
Pomocnicy handlowi	—	8	413	25	438
Malarze, lakiernicy	—	16	372	—	372
Introligatorzy	—	2	155	185	340
Pomocnicy drukarscy	—	2	164	138	302
Murarze	—	11	248	—	248
Oficyjaliści inst. ubezpiecz.	—	2	198	22	220
Oficyjaliści w kawiarniach, restaur., hotel.	—	2	133	—	133
Cukrownicy	—	3	125	—	125
Szewcy	—	4	117	—	117
Kuśnierze	—	3	90	5	95
Robotnicy włóknici	—	2	63	18	81
Kamieniarze	—	4	73	—	73
Oficyjaliści kas chorych	—	2	62	4	66
Cieśle	—	3	62	—	62
Pomocnicy techniczno- dentystyczni	—	2	60	—	60
Kapelusznicy	—	2	52	1	53
Robotnicy browarów	—	1	51	—	51
Złotnicy	—	2	37	—	37
Litografowie	—	2	35	—	35
Robotnicy teatralni	—	1	35	—	35
Pracown. zakł. fotogr.	—	2	30	4	34
Ogrodnicy	—	—	30	—	30
Snycerze	—	1	18	—	18
Fryzyerzy	—	2	10	—	10
Robotnicy cegielni	—	—	2	—	2
Pomocnicy budowlani	—	1	1	—	1
Razem	1	245	13.273	476	13.749

Zawód	Liczba stowarzyszeń lokalnych lub krajowych	Liczba oddziałów stowarzyszeń	Liczba członków		
			Mężczyzn	Kobiet	Razem
Śląsk Austriacki					
Robotnicy włóknisci	—	21	3.528	2.337	5.865
Górnicy	—	28	5.298	—	5.298
Kolejarze	—	10	1.383	—	1.383
Kamieniarze	—	10	1.093	171	1.264
Metalowcy	—	18	1.011	2	1.013
Maszyniści i palacze	—	15	970	—	970
Robotnicy drzewni	—	12	700	74	774
Robotnicy fabryk chemicznych	—	10	412	98	510
Drukarze i odlewacze czcionek	1	—	370	—	370
Pomocnicy handlowi	—	4	211	16	227
Robotnicy fabryk ceramicznych	—	7	225	—	225
Murarze	—	5	207	—	207
Piekarze	—	5	154	—	154
Krawcy	—	5	141	—	141
Robotnicy w handlu i instyt. transportowych	—	4	118	14	132
Introligatorzy	—	3	86	1	87
Malarze, lakiernicy	—	5	81	—	81
Litografowie	—	5	73	2	75
Robotnicy rolni i leśni	—	2	63	—	63
Kapelusznicy	—	2	25	17	42
Robotnicy odlewni	—	2	41	—	41
Robotnicy młynów	—	1	36	—	36
Oficyaliści kas chorych	—	—	32	—	32
Robotnicy browarów	—	1	21	3	24
Robotnicy szklani	—	1	22	—	22
Szewcy	—	2	20	—	20
Cieśle	—	2	10	—	10
Oficyaliści instytucyj ubezpieczeniowych	—	—	5	—	5
Kominarze	—	—	5	—	5
Kuśnierze	—	—	2	—	2
Razem	1	180	16.343	2.735	19.078

Źródła: Ob. Tabl. 225.

227. Polskie Zjednoczenia zawodowe chrześcijańskich robotników z siedzibą w Krakowie. — Syndicats professionnels des ouvriers polonais chrétiens, leur nombre, nombre des membres. — Polnische christliche Gewerkschaften. Ihre Zahl u. Zahl der Mitglieder.

- Oddziałów zawodowych 9: Sekretaryatów okręgowych 7:
1. Górniczy i hutnicy;	1. Kraków;
2. robotnicy w fabrykach tytoniu;	2. Lwów;
3. rob. miejscy, dzienni i zaw. woln.;	3. Przemysł;
4. robotnicy budowlani;	4. Jaworzno;
5. » fabryczni i drzewni;	5. Bielsko;
6. » tkaccy;	6. Cieszyn;
7. » metalowi;	7. Karwina.
8. kolejarze;	
9. dozorczy domów.	

	Rok 1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
Liczba oddziałów . .	37	47	56	45	46	44	52	53 ¹⁾
Liczba członków . .	2.500	4.000	5.000	6.276	3.000	2.820	3.800	4.300 ¹⁾

¹⁾ Przed wojną.

Źródła: Dane łaskawie udzielone przez Sekretaryat »Zjednoczenia«.

228. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Nieszczęśliwe wypadki robotników zameldowane inspekcji fabrycznej w r. 1912. — Gouvernements sous le régime russe. Nombre des accidents de travail et des accidents mortels en 1912. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Zahl der Unfälle u. der Unfälle mit Todeserfolge im Jahre 1912.

Gubernie	Liczba ogółem	W tej liczbie śmiertelne	Gubernie	Liczba ogółem	W tej liczbie śmiertelne
Warszawska . . .	2.979	30	Wileńska . . .	96	2
Kaliska	74	—	Kowieńska . . .	267	1
Piotrkowska . . .	7.796	24	Grodzieńska . . .	214	11
Radomska	213	2	Mińska	195	5
Kielecka	196	3	Mohylewska . . .	168	3
Lubelska	112	2	Witebska	62	5
Siedlecka	49	2			
Łomżyńska	11	1	Litwa i Białoruś .	1.002	27
Płocka	29	3			
Suwalska	5	1	Wolyńska	327	13
			Podolska	373	5
			Kijowska	1.707	12
Król. Polskie . .	11.464	68	Rus	2.407	30

Źródła: Swod Otczotow fabr. inspektorow za 1912 g.

229. Galicya. Liczba osób (urzędników i robotników) w Galicyi ubezpieczonych od nieszczęśliwego wypadku w zakładzie ubezpieczeń robotników od wypadku dla Galicyi i Bukowiny we Lwowie w latach 1890—1912. — Galicie. Nombre des personnes assurées contre les accidents de travail par années dans le période 1890—1912. Galizien. Zahl der gegen Unfall versicherten Personen nach Jahren im Zeitraum 1890—1912.

Rok	osób ubez.	Rok	osób ubez.	Rok	osób ubez.	Rok	osób ubez.
1890	71.315	1896	97.836	1902	115.366	1908	165.081
1891	77.687	1897	108.624	1903	122.348	1909	174.129
1892	76.952	1898	110.007	1904	134.492	1910	180.784
1893	81.753	1899	110.793	1905	134.917	1911	191.591
1894	86.237	1900	111.985	1906	145.862	1912	222.003
1895	97.324	1901	116.754	1907	151.057		

Źródła: Sprawozdanie zakładu z r. 1912.

230. Inspektoraty przemysłowe Galicji (1902, 1907, 1911, 1912, 1913) et Silésie de Inspectorats industriels de Galicie (1902, 1907, 1911, 1912, 1913) et Silésie de 1913) u. Teschener Gewerbe-

Liczba zakładów przemysłowych i handlowych, podlegających
 Nombre des établissements de l'industrie et du commerce soumis à l'assurance
 unter dem Unfallversicherungszwange stehenden

Liczba zakładów przemysłowych i handlowych podlegających przymusowi

Liczba bieżąca	Klasy przemysłu	G a l i c y a							
		1902				1907			1911
		Krakowskiego	Lwowskiego	Stanisławow- skiego	W całej Galicji	Krakowskiego	Lwowskiego	Stanisławow- kiego	Krakowskiego
1	Produkcya pierwotna	4				7	—		6
2	Przemysł hutniczy . . .	3				2	—		3
3	Kamień, ziemia, glina	587				828	607		799
4	Metale	91				117	189		123
5	Maszyny, aparaty, in- strumenty	17				23	40		21
6	Drzewo, koszykarstwo, tokarstwo, snycer- stwo	270				396	309		344
7	Kauczuk, gutaperka, celuloid	—				2	—		2
8	Skóry, pióra	19				23	10		13
9	Przemysł włóknisty . . .	54				63	—		71
10	Tapicerzy	—				1	1		1
11	Odzież	6				13	6		17
12	Papier	18				24	18		32
13	Przemysł spożywczy	442				585	932		589
14	» gosp. szynk.	—				—	2		3
15	» chemiczny	88				101	59		91
16	» budowlany	324				675	815		588
17	» graficzny	19				27	45		40
18	Zakłady przenoszenia siły, opału, światła	7				15	23		20
19	Przemysł wędrowny	—				—	—		—
20	Handel stały	2				47	135		84
21	» wędrowny								
22	Banki, ubezpieczenia								
23	Zawody pomocnicze handlu								
24	Komunikacya	37				185	301		178
25	Inne przemysły	26				31	137		37
	Ogółem	2.014	3.762	2.298	8.074	3.165	3.629	2.380	3.062

Źródła: Dla roku 1902, 1907, 1911, 1912 Bericht der k. k. Gewerbe-
 z manuskryptu inspektoratu przemysłowego w Krakowie.

1911, 1912, 1913) i Śląsk Cieszyński (1911, 1912).

Cieszyn (1911, 1912). — Galiziens Gewerbeinspektoraten (1902, 1907, 1911, 1912, inspektorat (1911, 1912).

przymusowi ubezpieczeń od wypadków według klas przemysłu.
obligatoire contre les accidents de travail par classes d'industrie. — Zahl der
Gewerbe- u. Handelsbetriebe nach Gewerbeklassen.

ubezpieczeń od wypadków w okręgu inspektoratu przemysłowego.

G a l i c y a											Śląsk Cieszyński		
1911					1912					1913		1911	1912
Lwowski	Przemyskiego	Stanisławow- skiego	W całej Galicyi	Krakowskiego	Lwowski	Przemyskiego	Stanisławow- skiego	W całej Galicyi	Krakowskiego				
26	1	—	33	6	26	1	—	33	6	2	2		
—	—	—	3	3	—	—	—	3	3	2	2		
577	266	396	2.038	812	592	316	403	2.123	839	294	273		
220	76	66	485	127	227	76	66	496	139	107	140		
56	8	6	91	21	59	8	6	94	21	29	27		
234	226	142	936	348	237	232	140	957	372	173	180		
—	1	1	4	2	1	2	1	6	1	—	—		
10	4	15	42	16	9	4	15	44	17	9	11		
5	5	8	89	71	4	7	9	91	72	105	92		
1	—	—	2	1	1	—	—	2	1	2	1		
13	4	1	35	19	15	6	2	42	23	7	5		
31	1	3	67	33	37	2	3	76	32	7	7		
753	668	1.020	3.030	605	757	697	1.022	3.081	632	191	215		
5	—	—	8	3	4	1	—	8	3	1	1		
66	65	19	241	90	71	65	19	245	92	33	33		
723	640	410	2.361	562	677	627	390	2.256	577	294	347		
52	6	—	98	44	53	8	—	105	49	14	15		
24	8	3	55	22	28	9	3	62	24	12	14		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
104	35	35	258	81	102	33	35	251	73	40	47		
249	258	84	769	170	230	252	82	734	193	78	111		
115	36	4	192	39	112	37	4	192	39	7	10		
3.254	2.308	2.213	10.837	3.075	3.242	2.383	2.200	10.900	3.208	1.407	1.533		

inspektoren über ihre Amtstätigkeit im Jahre 1912, Wieden 1913. Dla r. 1913

231. Galicya. Ubezpieczenia od wypadków 1912. Liczba przedsiębiorstw i osób ubezpieczonych; urzędników, robotników, mężczyzn, kobiet, dzieci według klas przemysłu.

Galicie. Assurances contre les accidents de travail 1912. Nombre des établissemens et des personnes assurées: employés, ouvriers, hommes, femmes, enfans — par classes d'industrie. — Galizien. Unfallversicherung 1912. Zahl der versicherten Anstalten u. Personen: Beamten, Arbeiter, Männer, Frauen, Kinder — nach Gewerbestellen.

Liczba	Rodzaj przedsiębiorstw	Liczba przedsiębiorstw ubezpieczonych w końcu 1912	Liczba ubezpieczonych w końcu 1912	urzędnicy	W tej liczbie:			dzieci	
					robot. dorośli	kobiety	chłopcy	dziewcz.	
				urzędnicy	mężczyźni	kobiety	chłopcy	dziewcz.	
1	Machiny roln. poruszone silnikami	22.401	82.371	4.247	55.585	22.460	78	1	
2	Młyny zboża	2.508	5.167	394	4.672	33	68	—	
3	Przedsięb. przewoz. i składy tow.	1.921	5.764	163	5.579	17	5	—	
4	Huty, kopalnie miner. niezastraż.	407	8.795	430	8.354	3	8	—	
5	Kamień i ziarna	1.901	20.120	430	18.136	1.374	167	13	
6	Obrabianie metali	141	3.034	101	2.532	54	347	—	
7	Maszyny, narzędzia	103	4.482	201	3.745	72	464	—	
8	Przemysł chemiczny	53	2.168	74	1.723	259	51	61	
9	Ogrzewanie, oświetlanie, oleje	133	5.353	253	4.902	176	22	48	
10	Tkactwo	72	5.647	144	3.243	2.113	99	48	
11	Papier, skóra, guma	92	3.503	149	2.135	1.033	63	123	
12	Przemysł drzewny i snycerski	665	13.252	564	12.028	531	129	—	
13	Spożywczy	1.287	16.848	1.369	10.570	4.594	267	48	
14	Odzież i czyszczenie	114	1.302	42	711	542	5	2	
15	Przem. budowlany	4.433	36.104	615	32.670	2.289	510	20	
16	Poligrafia i teatr	126	3.117	103	2.105	582	251	76	
17	Inne przedsiębiorstwa	216	3.662	77	5.288	277	20	—	
18	Dobrowolne ubezpieczenia	119	1.314	203	1.057	49	5	—	
Ogółem bez grupy 1 (t. j. bez przedsięb. rolnych)		14.286	139.632	5.312	117.450	13.998	2.481	391	
Ogółem		36.687	222.003	9.559	173.035	36.458	2.559	392	

Źródła: Dane Zakładu ubezp. rol. od wyp. dla Gal. i Bukow. (Dane tylko dla samej Galicyi bez Bukowiny nieopublikowane łask. nadesł. do P. T-wa St.).

232. Liczba wypadków niesześciśliwych w Galicyi od r. 1902 do 1911. Galicie. Nombre des accidents de travail 1902—1911. — Galizien. Arbeitsunfälle 1902—1913.

Rok	Wypadki zgłoszone		Liczba wypadków załatwionych, w których przyznano renty (koszta pogrzebu)	
	śmierci	uszkodzenia	śmierci	w wypadku uszkodzenia
1902	163	2 377	96	1.178
1903	147	2 837	85	1.269
1904	167	3 248	107	1.552
1905	142	3 129	77	1 425
1906	164	3 240	88	1.592
1907	163	3 431	100	1.446
1908	190	3 596	106	1.540
1909	134	3 545	97	1.303
1910	178	3 367	95	1.196
1911	136	3 143	71	1.071

Źródła: l'odr. stat. Galicyi IX z str. 242.

233. Kasy chorych w Galicyi. Ilość kas i ich członków. (Podług »Amtl. Nachr. des Min. des Innern betr. die Unfallvers. u. die Krankenver. der Arbeiter«). Galicie. Caisses d'assurances contre la maladie. Leur nombre par classes de caisses, nombre des membres; nombre moyen des membres dans les caisses des catégories spéciales. 1901—1910. — Galizien. Krankenkassen 1901—1910. Zahl der einzelnen Kassenarten. Mitgliederzahl. Durchschnittszahl der Mitglieder in einer Kasse.

R o k	K a s y c h o r y c h					Ogółem
	powia- towe	przy przedsię- bior- stwach	przy bu- dowach	przy sto- warzy- szeniach przemys- łowych	stowarzy- szeń	
a) Liczba kas przy końcu roku.						
1901	57	39	—	35	6	137
1902	58	38	1	27	6	130
1903	59	42	8	28	5	142
1904	61	42	12	27	5	147
1905	61	40	10	27	9	147
1906	62	41	12	27	9	151
1907	64	40	13	27	10	154
1908	64	40	24	42	13	183
1909	65	40	39	40	13	197
1910	65	37	37	41	13	193
W całym państwie w r. 1910 . . .	578	1.213	45	1.275	232	3.343
% na Galicyę . .	11.11	3.05	82.22	3.21	5.60	5.77
b) Liczba członków przy końcu roku.						
1901	90.627	14.480	—	8.328	1.883	115.318
1902	97.038	14.499	320	7.399	1.686	120.942
1903	98.786	16.558	2.651	5.125	944	124.064
1904	111.562	16.006	1.688	9.334	1.837	140.427
1905	117.607	15.939	327	9.855	1.877	145.605
1906	127.485	17.284	549	11.614	3.131	160.063
1907	139.484	17.362	613	12.592	2.942	172.997
1908	141.803	17.098	2.529	14.186	5.409	181.025
1909	154.426	16.888	6.360	16.969	6.451	201.089
1910	149.198	15.441	5.211	20.215	6.149	196.214
W całym państwie w r. 1910 . . .	1,347.353	783.537	7.547	554.951	607.854	3,301.242
% na Galicyę . .	11.07	1.97	69.04	3.64	1.01	5.94
c) Na jedną kasę przy końcu roku wypada przeciętnie członków.						
1901	1.590	371	—	238	314	842
1902	1.673	382	320	274	281	930
1903	1.674	394	331	183	189	874
1904	1.829	381	141	346	367	955
1905	1.928	399	33	365	209	990
1906	2.056	422	46	430	348	1.060
1907	2.179	435	47	466	294	1.123
1908	2.216	428	105	338	416	989
1909	2.376	422	163	424	496	1.021
1910	2.295	417	141	493	473	1.017
W całym państwie przypada na jedną kasę w r. 1910	2.331	646	168	435	2.620	987

Zródła: Podr. stat. Gal. IX 2 str 245.

234. Powiatowe kasy chorych w Galicyi w r. 1911 i 1912.
Galicie. Caisses des districts d'assurances contre la maladie en 1911 et 1912. —
Galiziens Bezirkskrankenkassen 1911 u. 1912.
Liczba kas i członków według płci r. 1911, 1912. Świadczenia. Dochody.
Wydatki.
Nombre des caisses, de leurs membres en 1911, 1912 par sexe. Action en fa-
veur des membres. Revenus et dépenses. — Zahl der Kassen u. der Mitglieder
nach Geschlecht 1911, 1912. Leistungen. Einnahmen u. Ausgaben.

	1911	1912
Liczba kas	66	66
Członków w końcu roku	ogółem 171.400 mężczyzn 150.269 kobiet 21.131	161.703 141.509 20.194
Członków, którzy w ciągu roku cho- rowali	ogółem 55.748 mężczyzn 49.724 kobiet 6.024	56.666 50.172 6.494
Wypadków choroby	ogółem 67.068 mężczyzn 59.156 kobiet 7.912	69.354 60.859 8.495
Liczba zapłaconych dni choroby	ogółem 870.698 mężczyzn 776.935 kobiet 93.763	943 519 833.157 110.362
Połówów	516	564
Liczba dni zapłaconych położnicom	13.729	14.873
Dochody kas.		Koron.
Bieżące opłaty członków	pobrane 1,473.215·41 zaległe 557.143·92 ogółem 2,030.359·33	1,578.130·18 659.693·30 2,237·823·48
Bieżące opłaty pracodawców	pobrane 738.692·43 zaległe 280.056·76 ogółem 1,018.749·19	790.101·81 331.689·65 1,121.791·46
Inne	1,727.618·75	2,165.920·72
Suma dochodów	4,776.727·27	5,525.535·66
Wydatki kas.		Koron.
Zasilki członkom	1,065.108·59	1,174.390·58
Płace lekarzy i kontrola chorych	513.572·86	575.774·36
Lekarstwa i opatrunki	400.204·32	419.980·48
Szpitala i podwoły	183.645·88	205.730·30
Koszty pogrzebowe	44.818·51	45.520·38
Administracya	598.677·56	655.272·18
Inne	1,970.699·05	2,448.867·38
Ogółem	4,776.727·27	5,525.535·66
Źródła: Sprawozdania niepublikowane łaskawie użyczone z Krakow- skiej Kasy chorych.		

235. Galicya. Stowarzyszenia gwareckie. — Galicie. Caissees minières. — Galizien. Bruderladnen.
Liczba kas, członków i wysokość wkładek od r. 1902 do 1911 (z wyłączeniem kas gwareckich przy kopalniach nafty i wosku ziemnego).

Rok	Liczba ubezpieczonych				Wkłady w koronach			Wypada koron		
	Liczba pary- wanych kas brackich	ich rodzin (osób)	człon- ków	wdów	członków dla siebie	dla rodzin	wła- ściceli kopalni	Ogółem	członka dla siebie	członka rodziny
1902 } A. ¹⁾	10	9.581	616	450	102.746	—	95.605	198.351	20.40	—
1902 } B.	9	5.076	—	—	55.384	782	55.163	111.329	10.44	0.15
1905 } A.	10	6.498	768	513	126.001	—	203.664	328.665	19.23	—
1905 } B.	10	6.498	529	—	70.095	959	69.911	140.965	10.78	1.81
1910 } A.	10	9.214	14.068	640	176.755	—	295.490	472.245	19.18	—
1910 } B.	10	9.226	2.129	—	158.531	—	157.924	320.909	17.18	2.09
1911 } A.	9	9.688	14.291	688	187.083	—	316.655	503.738	19.31	—
1911 } B.	9	9.775	2.543	—	168.202	5.986	167.842	342.030	17.21	2.35

¹⁾ A. = kasy zaopatrzenia, B. = kasy chorych.

Kasy gwareckie przy kopalniach nafty i wosku ziemnego w Galicyi od r. 1902 do 1911.

Rok	Liczba		Wysokość wkładek koron		Ogólny ma- jątek kas brackich koron	Na 1 człon- ka wypada wypada koron	Ogólny wydatek dochód		Nadwyżka dochodu
	kas	członków	członków	właściceli kopalni			kas gwareckich w koronach	dochód	
1902	8	2.778	114.728	96.883	721.744	259.81	167.002	247.499	80.497
1905	5	2.997	127.377	108.312	1,073.844	358.31	194.619	328.929	134.310
1910	2	1.659	74.939	62.134	1,080.248	651.14	259.077	326.720	67.643
1911	3	1.437	79.114	65.987	1,113.277	774.72	159.938	241.466	81.528

Zródła: »Statistisches Jahrbuch des k. k. Ackerbau-Ministeriums, a od r. 1907 podług »Statistik des Bergbaues in Oesterreich herausgegeben vom k. k. Ministerium für öffentliche Arbeiten.«

236. **Dzielnice pod panowaniem pruskim. Kasy chorych 1911 i 1912 r.** — Provinces sous le régime de la Prusse. Caisse d'assurances contre la maladie en 1911. Leur nombre, nombre des membres en 1911 et 1912; nombre des femmes assurées. Relation entre le nombre des caisses et le nombre de la population. Nombre moyen des membres dans une caisse. Relation entre le nombre des personnes assurées et la population totale des 2 sexes et de chaque sexe. Nombre des maladies; relation avec le nombre des membres; nombre des jours de maladies; durée moyenne d'une maladie. Revenus et dépenses des caisses en milliers de couronnes en 1911. Dépense moyenne pour une maladie et pour une journée de chaque maladie en couronnes. — Landestelle unter preussischer Herrschaft. Krankenkassen 1911 u. 1912. Ihre Zahl. Mitgliederzahl 1911 u. 1912. Weibliche Mitglieder. Verhältnis der Kasenzahl zur Gesamtbevölkerung; Durchschnittszahl der Mitglieder in einer Kasse. Verhältnis der Versicherungszahl zur Gesamtbevölkerung der beiden Geschlechter u. jedes Geschlechts. Erkrankungenzahl; % zur Mitgliederzahl. Zahl der Krankentage. Durchschnittsdauer einer Erkrankung. Einnahmen u. Ausgaben in Tausenden von Kronen. Durchschnittskosten einer Erkrankung u. eines Tages jeder Krankheit in Kronen.

Prowincye	Liczba kas chorych		Liczba członków obu płci w d. 1. I.		Liczba kobiet członków w d. 1. I.		kas na 100 tys. ludn.	Wypadalo r. 1911				Liczba zachorowań r. 1911	% do liczby członków	Liczba dni choroby r. 1911	Przebieg dni choroby	Suma wpływów i wydatków tysięcy kor.	Przebieg choroby i dni choroby	
	1911	1912	1911	1912	1911	1912		osób ubezpiecz. na 1.000 mieszkk.	wogóle	mężcz.	kobiet.							Liczba członków na I kasę
W. Ks. Poznańskie	212	147.539	152.455	26.128	27.352	9.9	818.5	81.3	140.4	26.5	66.853	38.9	1.316.087	19.7	6.167	5.812	68.51	3.48
Prusy Królewskie	419	148.781	151.155	29.666	31.749	23.8	387.7	92.1	149.8	36.3	58.316	37.0	1.123.093	19.3	4.924	4.568	64.29	3.34
Prusy Książęce	210	174.065	184.791	39.239	41.933	10.1	948.4	95.7	154.5	40.2	71.392	36.0	1.416.408	19.8	6.542	6.155	63.98	3.12
Śląsk Pruski	1136	769.399	790.185	214.576	222.552	21.5	740.9	159.4	239.8	84.9	329.790	39.4	6.497.217	19.7	29.380	27.742	65.91	3.55

Źródła: Jahrbuch pruski 1913 i nasze obliczenia. (1 marka = 1.18 kor.).

237. Dzielnice pod panowaniem Pruskiem. Ubezpieczenia od niezdolności do pracy i ubezpieczenia rodziny 1912. — Provinces sous le régime de la Prusse. Assurance contre l'invalidité et assurance de la famille en 1912. Dépenses pour le service des rentes d'invalidité, de maladie, de vieillesse, de veufs et veuves, des veuves malades, des orphelins et pour d'autres services en faveur des assurés en milliers de couronnes. — Landesteile unter preussischer Herrschaft. Invaliden- u. Hinterbliebenenversicherung 1912. Jahresbeträge in Tausenden von Kronen der in Zugang gekommenen Renten (u. zwar: Invaliden-, Kranken-, Alters-, Witwen-, u. Witwer-, Witwenkranken-, Waisenrenten), u. der festgesetzten einmaligen Leistungen (u. zwar: an Beiträgerstatungen: in Heiratsfällen, Unfällen, Todesfällen; an Witwengeld u. Waisensteuer).

Zakład ubezpieczeniowy dla:	W roku 1912 wypłacono emerytur:						W roku 1912 wypłacono jednorazowo						
	niezdolnym do pracy	chorym	starcom	wdowcom i wdowcom	chorym wdowcom	sierotom	Ogółem	z powodu zamążpójścia	w nieszczęśliwych wypadkach	z powodu śmierci	wdowcom	sierotom	Ogółem
	t y s i ę c y k o r o n						t y s i ę c y k o r o n						
W. Ks. Poznańskiego	507	28	75	3	—	21	634	0	0	19	1	—	20
Prus Królewskich . . .	633	25	31	8	0	24	721	14	1	20	2	0	37
Prus Książęcych . . .	954	14	43	12	—	44	1.067	51	0	24	20	0	95
Śląska Pruskiego . . .	1.884	113	248	15	0	153	2.413	137	4	93	57	1	292

Źródła: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich 1914, str. 383 i nasze obliczenia. (1 marka = 1.18 kor.).

228. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem 1910. Liczba szpitali, chorych, personel lekarski, apteki. Liczba zmarłych w szpitalach, jej stosunek do liczby chorych. Stosunek do liczby ludności, liczby lekarzy i felerzów. Stosunek liczby akuszerok do liczby kobiet. — Gouvernements sous le régime russe 1910. Nombre des hôpitaux, des lits, des malades enregistrés, des décédés, des médecins, chirurgiens majors, sages femmes, pharmaciens, pharmacies. Relation entre le nombre des morts dans les hôpitaux et le nombre des malades, entre le nombre des médecins, des chirurgiens majors et le nombre de la population, entre le nombre des sages femmes et la population féminine. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. 1910. Zahl der Spitäler, der Betten, der einregistrierten u. der verstorbenen Kranken, der Ärzte, Feldscher, Hebammen, Zahnärzte, Apotheker, Apotheken. Verhältnis zw. der Zahl der Verstorbenen u. der Einregistrierten Kranken; zw. der Zahl der Ärzte u. Feldscher u. der Gesamtbevölkerung; zw. der Zahl der Hebammen u. der Weiblichen Bevölkerung.

Gubernie	Pomoc lekarska w roku 1910										Liczba szpitali	Liczba łóżek	Zarejestrowanych chorych	Liczba zmarłych w szpitalach	Leczarzy				Personel lekarski				Akuszerok	Leczarzy dentystów	Dentystów farmaceutów	Liczba aptek	Na 100 chorych zarejestrowanych w szpitalach zmarło	Na 10,000 ludn. wypadła lekarzy	Wyp. felerzów	Wyp. akuszerok
	Mężcz.		Kobiet		Mężcz.		Kobiet		Felerzów						Kobiet		Mężcz.		Kobiet											
	Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet					Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet	Mężcz.	Kobiet										
Warszawska	154	5,411	62,248	5,112	1,127	37	513	18	825	239	252	497	156	8·2	4·7	21	6·7													
Kaliska	10	427	5,497	384	70	1	109	—	98	3	16	101	67	7·0	0·6	0·6	1·7													
Piotrkowska	98	1,873	18,701	1,416	312	9	304	3	450	33	93	288	116	7·6	1·7	1·6	4·6													
Radomska	12	328	5,373	514	65	1	136	1	59	5	7	67	46	9·6	0·6	1·4	1·1													
Kielecka	12	460	4,645	343	56	—	98	—	62	1	4	64	48	7·4	0·6	1·0	1·3													
Lubelska	21	873	11,939	907	97	1	189	—	99	4	24	116	73	7·6	0·6	1·3	1·3													
Siedlecka	12	284	4,846	359	97	1	111	—	49	7	6	75	47	7·4	0·6	1·1	1·0													
Łomżyńska	5	172	2,130	236	42	—	56	—	53	5	8	56	32	11·1	0·6	0·8	1·6													
Płocka	16	327	3,134	253	47	—	68	—	68	1	9	41	30	8·1	0·7	0·9	1·9													
Suwalska	7	229	2,036	143	42	—	53	—	40	7	14	66	33	7·3	0·6	0·8	1·2													
Królestwo Polskie	347	10,379	120,549	9,672	1,915	50	1,631	22	1,803	305	433	1,371	648	8·0	1·6	1·4	3·0													
Wileńska	73	2,412	20,331	1,094	224	7	395	9	232	25	103	151	80	5·4	1·2	2·1	2·4													
Kowieńska	68	808	10,821	459	169	2	164	2	110	19	55	173	124	4·2	1·0	0·9	1·2													
Grodzińska	104	1,295	13,066	739	173	7	374	—	199	23	54	157	79	5·7	0·9	1·9	2·8													
Mińska	96	1,522	30,687	1,428	212	12	538	21	335	28	104	182	87	4·7	0·8	2·0	2·4													
Mohylowska	65	1,364	25,646	877	151	16	257	1	205	24	66	125	52	3·4	0·8	1·2	1·8													
Witebska	69	1,172	23,050	872	147	11	242	7	164	17	83	144	68	3·8	0·9	1·4	1·8													
Litwa i Białoruś	475	8,573	123,601	5,469	1,076	55	1,970	40	1,245	136	465	932	490	4·4	1·0	1·6	1·9													
Wołyń	184	2,233	36,515	1,515	234	21	340	27	235	35	88	217	129	4·2	0·7	0·9	1·2													
Podole	161	3,339	42,379	1,681	305	17	360	33	198	26	75	196	121	4·0	0·9	1·1	1·1													
Kijów	282	6,535	95,112	7,306	913	58	588	75	593	191	123	444	191	7·7	2·1	1·5	2·6													
Rus	627	12,107	174,006	10,502	1,452	96	1,288	135	1,026	252	286	867	441	6·0	1·3	1·1	1·6													

Źródła: Jeżeg. Rossiji 1912. (Na podstawie danych Zarządu Głównego Inspektoratu lekarskiego minist. spraw. wewn.).

239. Galicya. Szpitale w okresie od roku 1875 do roku 1910¹⁾. — Galicie 1875—1910. Hôpitaux publiques et privés. Nombre des lits, des malades, des morts. Relation entre le nombre des lits et des malades et la population civile; dépenses des hôpitaux publics. Dépense moyenne par jour pour 1 malade etc. — Galizien 1875—1910. Öff. u. private Spitäler. Ihre Zahl, Zahl der Betten, Kranken, Verstorbenen. Verhältnis zw. der Zahl der Betten u. der Kranken u. der Zivilbevölkerung. Ausgaben der öff. Spitäler. Durchschnittsaufwand pro Tag u. i-en Kranken etc.

Rok	Rodzaj szpitali		Liczba		Wypada chorých		W ciągu roku opuściło szpital		zmarło w ciągu leczenia		Na 10,000 ludności cywilnej danego roku wypad.		Liczba dni leczenia ogółem		Wydatki szpitali publicznych koron		Uzależniony w datkach i chleb. rego i dzien.	
	publicz.	prywat.	łóżek	leczo-nych	na jedno łóżko	ogółem	wyle-żonych	z pole-żeniem	niewyle-żonych	zmarłych	ogółem	% w sto- sunku do leczonych	ogółem	leczonych	leczonych	koron		
1875	25		2,303	20,361	8,8	18,454	75,5	3,5	9,5	11,5	2,140	10,5	4,0	37,3	565,201	28	851,630	1,50
	36		1,167	11,593	9,9	10,969	85,0	3,3	2,6	9,1	987	8,5	1,9	20,1	206,565	18		
1890	26		2,864	39,989	14,0	37,325	75,6	11,4	5,0	8,0	2,968	7,4	4,4	61,0	904,195	23	1,161,704	1,28
	49		1,467	11,694	7,8	10,961	76,5	7,5	3,8	12,2	1,348	11,5	2,2	17,8	267,680	23		
1900	29		3,707	59,876	16,2	56,588	75,0	12,1	5,5	7,4	4,179	7,0	2,2	82,6	1,294,746	22	1,623,215	1,25
	58		1,699	15,532	9,1	14,588	65,6	19,6	5,1	8,7	1,275	8,2	2,3	21,4	339,318	22		
1905	35		4,576	76,280	16,6	72,354	78,5	10,7	4,7	6,1	4,443	5,8	5,8	98,7	1,589,805	21	2,268,866	1,48
	59		1,761	16,670	9,5	15,769	73,8	13,5	4,6	8,1	1,277	7,7	2,3	21,6	318,780	19		
1909	38		4,587	86,347	18,8						4,663	4,5	5,7	106,9	1,688,355	28	2,934,771	1,74
	60		1,883	16,978	9,0						1,164	6,8	2,3	21,0	363,102	21		
1910	40		4,736	88,188	18,7						4,724	5,4	5,9	110,8	1,712,917	19	2,978,400	1,73

¹⁾ Powyższy wykaz nie obejmuje publicznych zakładów dla położnic ani publicznych zakładów dla obłąkanych — natomiast w rubrykę szpitali prywat. wliczono szpitale dla dzieci: św. Zofii we Lwowie i św. Ludwika w Krakowie.
Źródła: Podr. statyst. Gal. IX, 1.

240 Galicya. Služba zdrowia od r. 1875—1908. — Galicie Personnel médical 1875—1908. Nombre des médecins, chirurgiens, vé-térinaires, sages femmes, pharmaciens. — Galizien. Heilpersonal 1875—1908. Zahl der Ärzte, Hirurge, Veterinäre, Hebammen, Apotheker.

Rok	Lekarze		Chirurdzy		Weterynarze		Akuszerki		Aptekarze				
	mający posady publiczni	inni	mający posady publiczni	inni	mający posady publiczni	inni	mające posady publiczne	inne	przełożeni w aptekach	diplomowani i niedyplomowani	uczniowie	Kazem	
1875	204	221	290	361	13	18	31	60	832	892	167	104	477
1890	366	321	133	202	97	7	104	56	1,229	1,285	233	91	568
1900	622	584	90	123	185	22	207	632	1,361	1,993	264	54	588
1905	861	525	54	91	218	7	225	835	1,553	2,388	248	118	661
1906	864	527	33	85	215	5	223	893	1,561	2,454	302	141	706
1908	806	618	53	75	217	4	221	919	1,667	2,586	265	186	761

Źródła: Podr. statyst. Gal. IX, 1.

241. Rejencye pod panowaniem pruskiem. Liczba lekarzy, dentyistów, aptek. Jej stosunek do liczby ludności. Liczba szpitali, łózek, chorych w szpitalach, ich śmiertelność. 1911—1912.
 Régences sous le régime de la Prusse. Nombre des médecins, dentistes, pharmaciens; relation avec le nombre de la population 1912. Nombre des hôpitaux, des lits, des malades enrégistrés; la mortalité de ces derniers. 1911. — Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. Zahl der Ärzte, Zahnärzte, Apotheken. Verhältnis zur Bevölkerungszahl 1912. Zahl der Krankenhäuser, der Betten, der Kranken; ihre Mortalität. 1911.

Rejencye	Liczba			Na 10,000 mieszk. wypada:		Liczba			Zmarło w szpitalach		% zmarłych do zarejestrowanych w szpitalach
	Lekarzy		Dentyistów lekarzy	Aptek	Lekarzy	Aptek	Szpitali		Kózek	Chorych w szpitalach	
	427	47	103	314	0.76	69	3.197	23.896	1.841	7.7	
Poznańska	209	26	54	2.69	0.70	36	1.505	11.862	785	6.6	
Bydgoska	301	35	59	4.00	0.78	33	2.681	20.547	1.440	7.0	
Gdańska	248	22	64	2.56	0.66	39	2.103	12.899	812	6.3	
Kwidzińska	441	36	88	4.79	0.96	71	3.498	32.476	1.566	4.8	
Królewiecka	150	14	49	2.47	0.81	20	1.042	8.584	474	5.5	
Gombińska	127	9	39	2.32	0.71	21	1.079	7.744	337	4.4	
Olsztyńska	548	52	141	2.42	0.62	106	5.786	45.495	2.385	5.2	
Opolska											

Źródła: Jahrbuch pruski 1913. Reichs Medizinal Kalender von Römer 1913, cz. II i materialy nieopublikowane. Medizinal-statistische Nachrichten 1913/14.

242. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Państwowe kasy oszczędności r. 1911. Ich liczba. Liczba deponentów; stosunek do liczby ludności. Suma wkładów. Stosunek liczby kas do powierzchni i liczby ludności. Instytucje drobnego kredytu. Ich liczba, kapitał obrotowy i salda pożyczek 1910.

Gouvernements sous le régime russe. Caisses d'épargne de l'état en 1911. Leur nombre. Nombre des déponents; relation avec le nombre de la population. Montant des dépôts. Relation entre le nombre des caisses et la superficie et la population. Institutions de crédit populaire en 1910. Leur nombre; fonds de roulement; solde des emprunts. — Gouvernements unter russ. Herrschaft. Staats-sparkassen. 1911. Ihre Zahl Zahl der Deponenten. Verhältnis zur Bevölkerungszahl. Höhe der Einlagen. Verhältnis zw. der Zahl der Kassen u. der Fläche u. Bevölkerungszahl. Anstalten des kleinen Credites. 1910. Ihre Zahl; Umlaufkapital. Darlehensaldo.

Gubernie	Państwowe Kasy Oszczędności						Instytuc. drobnego kredytu 14. I. 1910		
	Liczba	Liczba deponentów tysięcy	Na 1000 ludności wypada deponentów	Suma wkładów milionów koron	1 Kasa wypada na km ²	tysięcy mieszkań- ców	Liczba	Kapitał obrotowy w tys. koron	Salda pożyczek
Warszawska . . .	146	193·2	76	77·9	120	17·4	261	42.223	27.681
Kaliska	53	17·2	14	7·3	215	22·3	185	17.702	12.420
Piotrkowska . . .	74	73·9	37	29·3	166	26·8	208	41.540	27.800
Radomska	44	13·2	12	5·6	283	25·3	175	23.134	14.823
Kielecka	46	12·9	13	5·3	220	21·2	152	24.336	14.208
Lubelska	60	29·7	19	12·9	282	25·9	209	38.636	27.792
Siedlecka	38	22·1	22	10·1	378	26·4	192	22.762	14.011
Łomżyńska	38	20·3	30	11·4	276	18·1	96	14.474	9.247
Płocka	34	14·4	19	7·8	27	21·8	128	12.764	8.933
Suwalska	35	19·3	28	12·2	352	19·5	108	9.121	5.847
Królestwo Pol.	568	416·2	33	179·8	223	21·9	1.714	246.692	162.762
Wileńska	120	92·8	47	46·8	350	16·3	188	3.600	2.490
Kowieńska	124	71·9	40	44·3	325	14·6	55	9.257	7.178
Grodzieńska . . .	102	93·5	47	51·6	378	19·4	236	6.408	4.901
Mińska	143	112·0	39	59·2	640	20·1	278	8.400	6.882
Mohyłowska . . .	96	78·4	35	35·4	500	23·6	188	7.820	6.720
Witebska	103	77·4	42	39·0	428	17·9	82	3.119	2.626
Litwa i Białoruś	688	526·0	42	276·3	442	18·5	1.027	38.604	30.797
Wołyńska	112	109·3	28	47·1	642	35·0	375	10.818	10.034
Podolska	151	82·0	21	35·9	278	25·2	258	27.354	26.041
Kijowska	256	266·2	58	106·0	200	18·0	388	16.640	15.322
Ruś	519	457·5	37	189·0	318	23·8	1.021	54.812	51.397
50 gub. Ros. Eur.	5.780	6.710·9	56	3.198·7	836	20·9	8.912	488.715	422.667

Źródła: Jeżeg. 1912 i rocznik statyst. Król. Pol. 1913. str. 187.

Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. — Towarzystwa kredytowe spółdzielcze r. 1910 Ich liczba; liczba członków; kapitał obrotowy Pożyczki udzielone i pozostające do spłaty. Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowe r. 1910. Ich liczba; liczba członków. Kapitał obrotowy. Pożyczki wydane i pozostające do spłaty. — Gouvernements sous le régime russe. Associations de crédit en 1910. Leur nombre; nombre des membres; fonds de roulement. Prêts effectués; leur solde. Associations des prêts et d'épargne en 1910. Leur nombre; nombre des membres. Fonds de roulement. Prêts effectués et leur solde. En milliers de couronnes. — Gouvernements unter russ. Herrschaft. Creditgenossenschaften 1910. Ihre Zahl; Mitgliederzahl; Umlaufkapital. Höhe der zugestandenen u. nicht bezahlten Darlehen. Credit- u. Spargenossenschaften 1910. Ihre Zahl; Zahl der Mitglieder, Umlaufkapital. Höhe der zugestanden u. nichtbezahlten Darlehen. In Tausenden von Kronen.

Gubernie	Towarzystwa kredytowe spółdzielcze				Towarzystwa Pożyczkowe Oszczędnościowe					
	Liczba	Liczba członków 14. I. 1910	Kapitał obrotowy tys. kor.	Wydane w ciągu roku Pożyczki w tys. kor.	pozostające 14. I. 1910	Liczba	Liczba członków 14. I. 1910	Kapitał obrotowy tys. kor.	wydano w ciągu roku Pożyczki tys. kor.	pozostaje 14. I. 1910 tys. kor.
Warszawska	4	3,302	464.8	473.4	403.3	67	45,522	20,722.0	13,274.7	15,257.7
Kaliska	1	1,396	292.7	317.8	273.2	35	13,591	6,581.5	9,086.0	6,082.4
Piotrkowska	1	126	22.8	20.0	—	48	50,573	23,045.0	16,480.2	17,292.3
Radomska	—	—	—	—	—	20	13,498	5,332.2	4,280.0	4,910.2
Kielecka	—	—	—	—	—	16	6,689	1,943.8	1,602.0	1,669.8
Lubelska	9	10,439	1,897.5	1,489.3	1,824.9	48	32,775	14,223.7	13,024.9	12,666.7
Siedlecka	—	—	—	—	—	44	15,374	3,963.8	5,253.5	3,541.7
Łomżyńska	6	4,847	955.8	665.4	899.9	16	4,888	1,780.6	1,874.0	1,627.5
Płocka	19	19,818	4,283.8	4,291.3	3,744.7	11	2,565	550.5	662.1	504.5
Suwalska	—	—	—	—	—	14	3,219	972.3	1,162.5	898.4
Król. Polskie	40	39,928	7,917.4	7,207.2	7,166.0	319	188,494	79,115.4	66,699.9	64,451.2
Wileńska	4	449	23.5	23.5	22.0	43	13,554	2,649.9	6,438.6	1,675.6
Kowieńska	—	—	—	—	—	49	24,829	9,208.7	8,655.9	7,137.1
Grodzińska	6	1,455	97.9	105.3	84.0	34	18,235	4,010.6	5,772.7	2,618.8
Mińska	4	3,318	464.8	762.5	381.3	74	27,734	5,524.8	11,683.3	4,538.6
Mohylowska	11	14,418	564.7	829.8	442.7	26	13,404	1,832.0	3,753.5	1,428.9
Whitebska	9	1,990	87.3	124.5	81.0	39	15,559	2,404.0	3,508.1	1,932.5
Litwa i Białoruś	34	21,630	1,238.2	1,845.6	1,011.0	262	113,315	25,630.2	39,812.1	19,381.5
Wołyńska	120	25,950	895.6	1,320.7	826.8	27	13,936	2,447.8	5,061.5	2,066.3
Podolska	42	16,322	862.7	943.7	821.7	33	22,530	4,241.3	6,650.1	3,768.9
Kijowska	51	19,485	1,498.5	1,575.9	1,376.3	87	59,013	8,841.8	12,410.2	7,853.1
Rus	213	61,757	3,256.8	3,840.3	3,024.8	147	95,479	15,530.9	24,121.8	13,688.8
50 guber. Rosyi Eur.	3,248	1,595,465	108,156.2	149,384.4	94,643.5	1,349	605,021	208,360.2	173,159.0	173,159.0

Źródła: Jeżeg. 1912 i rocznik statystyczny Król. Polsk. 1913 str. 187.

Gubernie w Królestwie Polskiem. Kasy gminne. Ich liczba. Kapitał obrotowy. Pożyczki w tysiącach koron. — Gouvernements dans le Royaume de Pologne. Caisses communales. Leur nombre. Fonds de roulement. Prêts en milliers de couronnes. — Gouvernements in Königreich Polen. Gemeindekassen. Ihre Zahl. Umlaufkapital. Darlehen in Tausenden von Kronen.

G u b e r n i e	K a s y g m i n n e		
	Liczba	Kapitał obrotowy tys. kor.	Pożyczki tys. kor.
Warszawska	190	21.036·4	12.018·8
Kaliska	149	10.829·2	6.064·7
Piotrkowska	159	18.473·3	10.486·9
Radomska	155	17.801·8	9.913·2
Kielecka	136	22.391·3	12.538·2
Lubelska	152	22.513·5	13.301·2
Siedlecka	148	18.797·9	10.468·9
Łomżyńska	74	11.738·2	6.720·2
Płocka	98	7.928·2	4.683·5
Suwalska	94	8.147·1	4.947·9
Królestwo Polskie . .	1.355	159.656·9	91.143·5

Źródła: Jeżeg. 1912 i roczn. statyst. Król. Pol. 1913 str. 187.

243. Królestwo Polskie.

Royaume de Pologne. — Königreich Polen.

Związek stowarzyszeń współdzielczych. — Union des associations coopératives. — Genossenschaftenverein.

Liczba stowarzyszeń w Związku w dniu 1 stycznia 1914	274
Liczba członków	36.909
Wysokość udziałów koron ok.	1,594.000

Nadto w sferze wpływów związku w czerwcu 1914 znajdowało się:

Stowarzyszeń nie należących do Związku około	300
Z tej liczby ściśle dane Związek posiada o	164
Liczba członków w tych 164 stowarzyszeniach niezwiązkowych . . .	12.834

Na 1 stowarzyszenie należące do Związku przypadają członków:

W roku 1911	129
1912	139
1913	151.

Źródła: Czasopismo Kuźnia 1914, nr. 14.

244. Bank Towarzystw Współdzielczych w Warszawie.
Banque des sociétés coopératives à Varsovie. — Genossenschaftenbank in
Warschau.

Bilans dn. 31. XII 1913. — Balance 31. XII 1913. — Bilanz 31. XII 1913.

Stan czynny	Tysięcy koron
Kasa	435
Weksle zdyskontowane	11.040
Waluta zagraniczna: monety i banknoty w kasie	12
Papiery procentowe własne	336
R-ki otwartego kredytu	3.811
Pożyczki terminowe	166
Rachunki korespondentów:	
1. Ich rachunki u nas	7.942
2. Nasze rachunki u nich	945
Weksle u korespondentów	1.001
Weksle i frachty do zainkasowania	483
Nieruchomość	879
Ruchomości i urządzenia	58
Koszty handlowe dotyczące 1914 r.	4
Należność w egzekucyi	71
Różne rachunki przejściowe	172
Razem	27.355
Stan bierny.	
Kapitał zakładowy (8.000 akcji po 250 rb., t. j. po koron 632'50)	5.060
Kapitał zapasowy	86
Wkłady terminowe	5.878
Wkłady na R-ki czekowe	6.019
Wkłady oszczędnościowe	1.280
Weksle zredyskontowane	1.138
Przekazy nieopłacone	121
Rachunki korespondentów:	
1. Ich rachunki u nas	5.407
2. Nasze rachunki u nich	352
Weksle korespondentów	1.044
Obciążenie nieruchomości	186
Niepodniesiona dywidenda	14
Podatki pobrane od procentów	38
Procenty dotyczące 1914 r.	133
Różne rachunki przejściowe	175
Zysk za rok 1913	424
Razem	27.355

Źródło: Czwarty rocznik Banku Towarzystw Spółdzielczych. Warsz. 1914 i nasze obl. (1 rub. = kor. 2'53).

245. Bank krajowy Królestwa Galicji i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem. Bilanse.
 Banque du Royaume de Galicie et de Lodomerie avec le Gr. Duché de Cracovie. Balance 1902—1912. — Landesbank des König-
 reichs Galizien u. Lodomerien mit dem Grossherzogtum Krakau. Bilanzen 1902—1912.

a) Stan czynny w koronach.										
Rok	Kasa	Efakta własne eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4 ^o / _o i 4 ¹ / ₂ ^o / _o listach zastawnych	Pożyczki w 4 ^o / _o i 5 ^o / _o obligacjach ko- munalnych	Pożyczki w 4 ^o / _o obligacjach ko- lejowych	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów	Dłużnicy w ra- chunku bieżą- cym i udziały w tow. handl. i przemysł. ¹⁾		
1902	2,761,700	864,280	94,533,910	16,319,718	15,163,976	16,905,421	2,946,245	15,679,065		
1911	2,632,285	23,332,113	202,985,765	80,478,991	44,038,278	39,120,199	4,660,940	23,382,463		
1912	1,324,741	31,505,177	213,446,803	89,292,546	44,702,077	52,998,195	4,941,035	26,014,431		

b) Stan bierny w koronach.										
Rok	Depozyta osób trzecich	kapitał zakła- dowy i rezerwy	E m i s y e b a n k u			Obce kapitały	Wierzyciele w rachunku bieżącym			
			4 ^o / _o i 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy zastawne	4 ^o / _o , 4 ¹ / ₂ ^o / _o i 5 ^o / _o obligacje komu- nalne	Pożyczki w 4 ^o / _o obligacjach ko- lejowych					
1902	35,355,005	7,049,611	94,877,000	16,180,800	15,153,100	16,276,816	14,725,508			
1911	92,588,804	22,721,270	202,043,400	79,933,000	43,873,200	41,208,165	29,212,713			
1912	102,901,778	22,601,361	212,034,700	88,465,000	44,532,300	37,609,696	28,818,057			

c) Dochody.							
Rok	Z procent- tów	Z prowizyj i komiso- wego	Z kuponów efektów własnych	Z różnicy kursów	Dochody.		Zysk
					Z oddziału hipotecznego	Z oddziału komunal- nego	
1902	388,737	71,472	120,232	155,020	285,268	629,904	332,051
1911	720,846	292,403	1,014,842	105,677	678,812	2,238,851	699,497
1912	636,243	289,167	1,449,639	1,322,745	646,310	2,194,598	— 306,976

¹⁾ Ponadto pożyczki w gotówce melioracyjne i inwestycyjne w r. 1911 — 11,649,382 w r. 1912 — 11,324,468.
 Źródła: Podręcznik Statystyki Galicji T. IX. II. str. 257 i 258.

246. Galicya. Towarzystwa zarobkowe i gospodarcze. 1907—1911. Ich liczba, liczba członków, wartość udziałów, związki tych stowarzyszeń. Galicie. Associations d'ordre commercial et industriel suivant la loi de 1873. 1907—1911. Leur nombre, nombre des membres. Montant des parts. Leurs unions. — Galizien. Erwebs- u. Wirtschaftsgenossenschaften 1907—1911. Ihre Zahl, Zahl der Mitglieder, Höhe der Beiträge. Ihre Vereine. Tow. zaliczkowe i kredytowe. — Associations de crédit. — Creditgenossenschaften.

Rok	Liczba towarzystw z końcem roku	Liczba członków	Udziały członków tys. koron
1907	1.546	800.358	46.493
1908	1.730	875.696	53.909
1909	2.023	1,005.058	65.733
1910	2.462	1,092.606	73.153
1911	2.707	1,253.809	82.313
1912	2.974	1,305.917	88.729

Z liczby 2.974 stowarzyszeń w r. 1912 wypadła na stowarzyszenia:

	Liczba stowarzyszeń	Liczba członków	Udziały członków koron
Należące do Związ. gal. stow. zar. i gosp.	235	342.080	47,764.843
« « krajow. Sojuzu rew. (ukr.)	339	128.862	5,441.615
« « Ruskiego rew. soj. (moskalof.)	89	33.230	1,488.851
Spółki systemu Raiffeisena	1.399	297.734	2,831.934
Stowarzyszenia kredytowe pozostałe . .	912	504.011	31,201.773
Razem . . .	2.974	1,305.917	88.729.016

Źródła: Podręcznik Statystyki Galicyi T. IX. II. str. 259, 260, 263. Dla r. 1912: Statystyka stowarzyszeń zarobk. i gosp. w Galicyi z W. Ks. Krakowskiem za r. 1912 opracowana przez Biuro Związku Stowarzyszeń zarobk. i gosp. pod redakcją Dyrektora Biura Ulmera.

247. Galicya. Stowarzyszenia wytwórcze, handlowe i inne 1907—1911. — Galicie. Associations de production, de commerce et autres. 1907—1911. Leur nombre; nombre des membres. Montant des parts. — Galizien. Produktion-, Handels- u. andere Genossenschaften 1907—1911. Ihre Zahl, Zahl der Mitglieder. Höhe der Beiträge.

Rok	Liczba stowarzyszeń	Liczba członków	Udziały tys. koron
1907	213	22.823	5.997
1908	247	31.050	6.128
1909	285	38.930	6.612
1910	285	52.333	9.197
1911	486	89.694	9.564
1912	555	104.527	10.244

Z liczby 555 stowarzyszeń tych w r. 1912 wypadło na stowarzyszenia:

	Liczba stowarzyszeń	Liczba członków	Wysokość udziałów koron
Galicyjskie należące do Związku	99	20.306	5,502.033
Stow. rusk. nal. do kraj. Soj. rewiz. (Ukr.)	218	52.896	886.629
» nal. do »Rusk. rew. Soj.« (Moskalof.)	17	3.320	60.090
Spółki pod patronatem Wydz. krajow.	87	16.761	124.296
Stowarzyszenia inne	134	11.244	3,670.696
Razem . . .	555	104.527	10,243.744

Źródła: Ob. tabl. 246.

248. Związek Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w ziemiach pod panowaniem austriackim. Liczba stowarzyszeń, członków, wysokość udziałów w stow. kredytowych i w stowarzyszeniach innych w r. 1912. Zawód członków stowarzyszeń kredytowych w r. 1907—1912.

Provinces sous le régime autrichien. Union des associations d'ordre commercial et industriel suivant la loi de 1873. Nombre des associations, des membres, montant des parts en 1912 dans les associations de crédit et dans les autres associations. Professions des membres des associations en % en 1907—1912. — Landesteile unter Oesterreichischer Herrschaft. Verein der Wirtschafts- u. Erwerbsgenossenschaften. Genossenschaften- u. Mitgliederzahl, Beiträgenhöhe 1912 in den Credit- u. in den anderen Genossenschaften. Beruf der Mitglieder der Creditgenossenschaften in % 1907—1912.

Stowarzyszenia zaliczkowe i kredytowe w r. 1912.

Provincye	Liczba stowarzyszeń	Liczba członków w końcu r. 1912	Udziały członków koron
W Galicyi	235	342.080	47,764.843
na Śląsku Austr. . . .	3	8.081	700.201
na Bukowinie	16	2.998	104.910
Razem	254	353.159	48,569.954

Stowarzyszenia wytwórcze, handlowe i inne w r. 1912, należące do Związku Stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Stowarzyszenia	Liczba stowarzyszeń	Liczba członków	Wysokość udziałów koron
W Galicyi:			
Stowarzyszenia wytwórcze	31	2.518	811.803
» spożywcze	27	4.997	203.218
» rolniczo-handlowe	19	3.966	1,245.753
» przem.-handl. i inne	8	2.301	1,262.854
» budowlane	4	730	493.942
» parcelacyjne	3	2.975	521.367
» o różnych celach	7	2.819	963.096
Razem w Galicyi	99	20.306	5,502.033
Na Śląsku Austriackim	1	148	6.544
Ogółem	100	20.454	5,508.577

Związkowe Towarzystwa zaliczkowe i kredytowe. Zawód członków.

Rok	Rękodzielników i przemysłowców	Handlarzy i kupców	Fabrykantów	Rolników	Właścicieli i dzier- żawców wiek- szych posiadłości	Umysłowo pracujących	Kapitalistów i bez określonego zajęcia	Instytucyj	Razem
w p r o c e n t a c h									
1907	8·32	5·30	0·08	70·33	1·52	11·24	3·01	0·20	100
1908	8·25	5·78	0·12	69·54	1·45	11·40	3·21	0·25	100
1909	8·52	5·78	0·14	68·96	1·81	11·54	2·97	0·28	100
1910	8·56	5·85	0·18	67·84	1·75	12·10	3·48	0·24	100
1911	8·74	6·26	0·13	66·68	2·00	12·28	3·44	0·47	100
1912	9·14	6·14	0·13	65·50	2·21	12·87	3·72	0·29	100

Źródła: Podr. Stat. Gal. IX. 2. Dla r. 1912 — Statystyka stowarzyszeń zarobk. i gosp. za r. 1912, opracowana przez Biuro Związku stow. zarobk. i gosp.

249. Raiffeisenowskie Spółki oszczędności i pożyczek w Galicyi ¹⁾ (pozostające pod patronatem Wydziału krajowego).

Galicie. Caisses de Raiffeisen. 1908—1913. Leur nombre. Nombre des communes comprises dans les districts des caisses; population de ces communes. Nombre des associés, des livrets des dépôts. Montant des dépôts. Nombre et montant des prêts. — Galizien. Raiffeisener Vereine 1908—1913. Ihre Zahl. Zahl der durch die Vereinskreisen umfassten Gemeinden u. ihre Bevölkerung. Mitglieder- u. Einlagebücherzahl. Einlagenhöhezahl u. Höhe der gelieferten Darlehen.

Rok	Liczba spółek czynnych	Okręg spółki obejmuje		Liczba członków	Liczba książecz. wkładkowych	Suma wkładek koron	Pożyczki udzielone w poszczególnych latach	
		gmin	z ludnością głów				Liczba	Koron
1908	818	2.572	2,875.417	163.115	54.234	30,713,680	57.174	18,973.005
1909	970	3.220	3,355.154	195.345	65.476	33,641,238	63.778	18,999.975
1910	1.089	3.507	3,646.589	224.902	83.820	41,618.253	70.632	22,663.199
1911	1.213	3.839	3,998.391	255.820	112.176	57,984.365	83.250	29,998.940
1912	1.334	4.141	4,306.667	288.563	133.319	65,434.683	84.298	35,935.738
1913	1.397	4.280	4,505.213	321.830	145.150	69,641.466	118.167	

¹⁾ Spółki te wchodzi w skład wykazanych w tabl. 246 Towarzystw zaliczkowych i kredytowych.

Nadto z końcem roku 1913 było Spółek Raiffeisenowskich, niepodlegających Patronatowi Wydziału krajowego 67; z tej liczby:

	Spółek	Członków
Spółek krajowego »Sojuza« rewizyjnych ruskich stowarzyszeń pożyczek we Lwowie . . .	19	3.316
Spółek Związku ruskich stowarzyszeń pożyczkowych »Zaszczyta zemli« we Lwowie . . .	4	693
Spółek Związku niemieckich Spółek rolniczych w Dornfeldzie	40	2.754
Spółek nie należących do żadnego Związku . .	4	2.779
Razem . . .	67	9.542
Spółek Patronackich	1.397	321.830
Ogółem . . .	1.464	331.372

Źródła: Podręcznik Statyst. Gal. IX. 2. str. 265. Rocznik Spółek oszczęd. i pożycz. systemu Raiffeisena za r. 1913, opracowany przez Biuro patronatu Wydz. kraj. pod red. Dra F. Stefczyka.

250. Rejencje pod panowaniem pruskim. Spółki z ograniczoną poręką Towarzystwa akc. r. 1912/13. Ich liczba i kapitały w koronach.

Régences sous le régime de la Prusse. Compagnies avec responsabilité limitée et sociétés par actions en 1912/13. Leur nombre et capitaux en couronnes. — Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. Gesellschaften m. b. H. u. Aktiengesellschaften 1912/13. Ihre Zahl u. Capitalien.

Rejencje	Spółki z ogr. poręką		Tow. akcyjne	
	ich liczba	kapitał zakładowy tys. koron	ich liczba	kapitał akcyjny wplacony miliony koron
Poznańska	166	26.841	32	89.31
Bydgoska	77	21.121	11	12.93
Kwidzińska	78	11.598	23	26.21
Gdańska	169	29.715	32	46.56
Opolska	213	100.759	62	437.85
Olsztyńska	31	2.080	2	0.51
Królewiecka	151	31.426	49	106.94
Gombińska	26	3.061	18	29.03

Źródło: Jahrbuch pruski 1913.

251. W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce. Spółki z ograniczoną poręką i towarzystwa akcyjne r. 1912 według klas przemysłowych. Ich liczba i kapitały. — Gr. Duché de Posen, Prusse Occidentale et Orientale. Compagnies avec responsabilité limitée et compagnies par actions en 1912 par classes d'industrie. Leur nombre et capitaux. — Grossherzogtum Posen, West- u. Ostpreussen. Gesellschaften mit b. H. u. Aktiengesellschaften 1912 nach Gewerbeklassen. Ihre Zahl u. Kapitalien.

Kraj	Ski rolnicze i lesne	Chów zwierząt	Górnictwo	hutiectwo	Kamień ziemia	Metalurgia	Maszyny aparaty	Przemysł chemiczny	Oswielenie	Włókno	Papier	Przemysł skórzany	Drzewny	Spożywczy	Odzież	Zakłady czyszczenia	Budowlany	Poligrafia	Sztuka stosowana	Handel	Ubezpieczenie	Komunikacyja	Gospodnio- szynkarski	Muzyka teatr	Inne	Razem	
																											L i c z b a s p ó ł e k
W. Ks. Pozn. Prusy Król.	3	—	3	22	2	13	3	5	—	2	1	8	60	4	—	6	13	—	59	—	13	13	—	—	—	13	243
» Książ.	1	1	—	25	2	13	3	1	—	1	—	9	35	2	—	6	10	—	94	—	10	16	3	3	15	247	
» Książ.	1	—	—	20	5	10	—	1	2	—	2	7	20	3	2	4	13	—	73	—	13	16	4	4	12	208	
K a p i t a ł w m i l i o n a c h k o r o n																											
W. Ks. Pozn. Prusy Król.	0-39	—	9-81	3-09	0-24	3-41	0-08	1-07	—	0-21	0-09	0-44	12-25	0-35	—	0-81	0-99	—	8-86	—	2-01	0-99	—	2-83	47-99		
» Książ.	0-17	0-02	—	1-97	0-71	5-40	2-19	0-02	—	0-34	—	0-84	6-74	0-12	—	0-76	0-81	—	17-09	—	1-26	0-93	0-08	1-85	41-30		
» Książ.	0-04	—	—	1-92	0-44	4-24	—	0-07	0-38	—	0-42	0-55	2-77	0-13	0-11	0-32	2-23	—	17-07	—	3-92	1-12	0-33	0-52	36-58		
L i c z b a T o w a r z y s t w a k o r o n																											
W. Ks. Pozn. Prusy Król.	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—	—	2	22	—	—	—	—	—	7	—	4	1	1	—	43		
» Książ.	—	—	—	3	2	3	—	1	—	—	—	2	18	—	—	—	—	—	5	—	14	—	3	1	55		
» Książ.	—	—	2	2	—	—	—	—	1	3	—	2	23	—	—	—	—	—	11	—	16	1	2	—	69		
K a p i t a ł w m i l i o n a c h k o r o n																											
W. Ks. Pozn. Prusy Król.	—	—	—	0-53	—	3-94	5-07	—	—	—	—	—	26-40	—	—	—	—	—	46-70	—	18-01	0-09	0-32	—	102-24		
» Książ.	—	—	—	1-35	1-24	3-54	—	1-69	—	—	—	2-61	15-91	—	—	—	—	—	17-35	—	28-12	—	0-09	0-11	72-79		
» Książ.	—	—	0-93	2-21	—	8-09	—	—	0-57	11-80	—	2-28	18-54	—	—	—	—	—	49-67	1-77	38-03	0-01	1-12	—	136-47		

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

252. Rejencye w W. Ks. Poznańskiem. Przedsiębiorcy Polacy i Niemcy r. 1907. Dane absolutne i odsetkowe. — Régences dans le Grand Duché de Posen. Patrons Polonais et Allemands en 1907. Données abs. et en % — Regierungsbezirke im Grossherzogtum Posen. Polnische u. Deutsche Unternehmer 1907. Abs. u. % Zahlen.

Kraj	Liczba ogólna przedsiębiorców		Liczba przedsiębiorców pracujących jedynie bez pomocników i bezsilników		Liczba przedsiębiorców z pomocnikami lub silnikami	
	Ogółem	Niemców	Ogółem	Polaków	Ogółem	Polaków
Rej. Poznańska	29 986	15 285	13 736	7 779	5 957	7 506
» Bydgoska	14 232	5 512	6 316	2 793	3 523	2 719
W. Ks. Pozn.	44 218	20 797	20 052	10 572	9 480	10 225
						13 941
Na 100 przedsiębiorców w W. Ks. Poznańskiem wypadło według spisu przemysłowego w r. 1907.						
W rej. Pozn.	100	50 98	100	56 63	43 37	46 19
» Bydg.	100	38 73	100	44 22	55 78	34 35
W W. Ks. Pozn.	100	47 03	100	52 72	47 28	42 31
						57 69

Źródła: Spis przemysł. r. 1907.

253. Dzielnice pod panowaniem Prus. Związek spółek zarobkowych i gospodarczych 1873—1912 Liczba spółek, członków, udziałów, depozytów i funduszu rezerwowych. — Provinces sous le régime de la Prusse. Union des associations industrielles et commerciales basées sur la loi de 1889 en 1873—1912. Nombre des associations, de leurs membres, montants des parts, des dépôts, des réserves en couronnes. — Landesteile unter Herrschaft Preussens. Verein der Erwerbs- u. Wirtschaftsgenossenschaft. 1873—1912. Genossenschaften- u. Mitgliederzahlen 1873—1912. Genossenschaften- u. Mitgliederzahlen in Kronen von Aktien, Depositen, Rezerwen.

Rok	liczba spółek zdrajających	Liczba członków	Udziały koron	Depozyty koron	Fundusze rezerw. koron
1873	43	7 661	735 715	3 069 027	87 669
1875	50	9 599	963 426	4 029 037	131 117
1880	57	13 440	1 473 946	6 158 734	421 300
1885	64	20 435	2 314 305	10 237 698	1 000 225
1890	71	26 553	3 166 464	14 777 356	1 389 609
1895	93	32 282	4 635 892	19 793 839	1 827 047
1900	126	53 505	8 678 317	44 589 239	3 386 104
1905	175	81 107	16 342 961	103 156 841	6 334 168
1906	192	88 279	18 113 281	126 333 227	7 357 842
1907	225	98 230	20 370 601	145 144 971	9 290 109
1908	234	105 793	22 691 854	175 078 534	10 580 484
1909	248	116 849	25 853 602	209 532 290	12 852 731
1910	265	125 108	28 067 795	241 444 138	14 536 309
1911	279	134 161	30 405 335	272 588 491	16 160 121
1912	287	141 401	32 085 091	292 244 554	18 331 607

Źródła: 41-sze sprawozdanie Związku spółek zarobkowych i gospodarczych w W. Ks. Pozn. 1912. — Sprawozdania w Prusach Zachodnich (str. 58—59).

254. Dzielnice pod panowaniem Prus. Związek Spółek zarobkowych i gospodarczych. Liczba spółek według rodzajów r. 1912. Liczba deponentów w spółkach pożyczkowych i przeciętna wysokość depozytu. Liczba członków według zawodów. Wysokość udziałów, rezerw i oszczędności w koronach. Spółki zarobkowe polskie na Górnym Śląsku r. 1907 i 1908. Ich liczba, liczba członków, wysokość udziałów, rezerw i oszczędności w koronach. Prusy Książęce: Bank ludowy polski w Olsztynie. Liczba członków, wysokość udziałów, rezerw i depozytów w koronach r. 1912. — Provinces sous le régime de la Prusse. Union des associations basées sur la loi de 1889. Nombre des associations par genres en 1912. Nombre des déposants dans les associations de prêt. Montant moyen d'un dépôt. Nombre des associés par profession. Montant des parts, des réserves, des épargnes en couronnes. Associations Polonaises dans la régence Opole en 1907 et 1908. Leur nombre, nombre des associés, montant des parts, des réserves, des épargnes en couronnes. Prusse Orientale: Banque populaire Polonaise à Olsztyn. Nombre des associés. Montant des parts, des réserves, des épargnes en couronnes en 1912. — Landesteile unter preussischer Herrschaft. Verein der Erwerbs- u. Wirtschaftsgenossenschaften. Zahl der Genossenschaften verschiedener Gattung 1912. Deponentenzahl in den Darlehns-genossenschaften. Durchschnittsbetrag der Einlage. Mitgliederzahl nach Beruf. Aktien, Reserven, Spareinlagen in Kronen. Polnische Erwerbsgenossenschaften in Oberschlesien 1907 u. 1908. Ihre Zahl, Zahl der Mitglieder, Aktien, Reserven, Einlagen in Kronen. Ostpreussen: Polnische Volksbank in Allenstein 1912. Mitgliederzahl, Aktien, Reserven, Depositen.

Rok 1912.

a) Spółki należące do Związku:	287
Z tej liczby w W. Ks. Poznańskim:	208
w Prusach Królewskich:	79

Spółki z nieograniczoną poręką	188
» ograniczoną »	99

Spółki pożyczkowe	197
» ziemskie	24
» Rolnicy«	56
Różne	10

b) Spółki pożyczkowe:	197
---------------------------------	-----

Liczba deponentów w tych spółkach: 208.889.
Przeciętna wysokość depozytu: 1312 koron.

c) Członkowie w Spółkach według zawodu.

Nazwa spółek	Liczba spółek	Liczba członków	Z tego gospodarzy rolnych	Przemysłowców i rzemieślników
Spółki pożyczkowe	197	121.875	75.028	22.700
» ziemskie	24	5.432	3.166	560
» Rolnicy«	56	8.126	—	—
Różne	10	5.968	982	283
Razem	287	141.401	79.176	23.543

d)

Nazwa spółek	Liczba spółek	Udziały	Rezerwy	Oszczędności
		koron	koron	koron
Spółki pożyczkowe	197	28,178.061	13,832.436	274,102.917
» ziemskie . . .	24	2,194.792	2,894.207	16,544.709
» Rolniki«	56	951.118	1,050.062	1,596.927
Różne	10	761.120	554.902	—
Ogółem	287	32,085.091	18,331.607	292,244.553

e) Spółki zarobkowe polskie na Górnym Śląsku.

	Z k o ń c e m	
	1908	1907
Liczba spółek	13	10
» członków	8.004	7.083
	k o r o n	
Udziałów	696.200	586.460
Rezerw	723.340	523.920
Oszczędności	24,772.920	20,111.920

Źródła: Die Ostmark (Wydawnictwo »Aus Natur- u. Geisteswelt«) 1911.

f) Prusy Książęce: Bank ludowy polski w Olsztynie.

Rok 1912.

Członków 92 (rolników 86, przemysł. i handl. 6), deponentów: 117.

Udziały . . . . . 746 koron
 Rezerwy . . . . . 464 »
 Depozyty . . . . . 136.280 »

Źródła: Sprawozdanie Związku Spółek zarobk. i gosp.

25 . Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu. — Banque de l'union des associations basées sur la loi de 1889 à Posen en 1913. Montant en couronnes des parts des associations par provinces — Bank des Vereins der Erwerbgenossenschaften in Posen. Höhe in Kronen der Beiträge der Genossenschaften nach Landestellen.

Rok 1913.

α) 212 spółek miało akcje Banku za . . . . . 5,308,348 koron

Z tej liczby w W. Ks. Poznańskiem . . . . . 143 spółek
w Prusach Królewskich . . . . . 56 „
na Górnym Śląsku . . . . . 12 „
w Berlinie . . . . . 1 „

Razem . . 212 spółek

β) Rozwój finansów Banku Związku w okresie 1886—1913 r. — Évolution des finances de la Banque depuis 1886—1913. —
Entwickelung der Geschäfte der Bank im Zeitraum 1886—1913.

Rok	Kapitał zakładowy k o r o n	Fundusze rezerwowe, spe- cyjalne i na wąt- pliwe pretensye k o r o n	Kapitały, złożone na rach. bieżący przez osoby pryw. i Spółki k o r o n	Pożyczki wekslowe i na rach. bież. k o r o n	Efekta k o r o n	Dyskonto i Prowizye k o r o n	Koszta handlowe i podatki k o r o n	Dywidenda %
1886	47.200	657	109.276	309.955	47.094	14.477	1.991	5%
1888	590.000	9.580	1,054.246	1,349.763	217.896	79.667	7.829	6%
1900	1,180.000	143.326	6,192.881	6,215.606	3,294.868	635.903	53.034	6%
1905	3,540.000	579.481	20,978.068	20,010.711	4,383.263	1,630.480	99.675	6%
1909	7,180.000	1,351.496	34,425.691	36,827.380	6,696.196	2,420.087	214.171	6%
1912	7,180.000	1,834.715	41,525.245	41,850.412	10,395.782	3,285.360	352.062	6%
1913	7,180.000	1,909.328	47,841.920	45,833.116	9,573.884	3,422.439	431.737	6% ¹⁾

Źródła: 28-me roczne sprawozdanie Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu z czynności w r. 1913 (Poznań — 1914).
¹⁾ Wedle propozycji Rady Nadzorczej.

256. **Dzielnice dawnej Rzeczypospolitej. Śląsk Górny, Prusy Książące.**
Provinces de l'ancienne République Polonaise. Régence Opole, Prusse Orientale. — Provinzen der ehemaligen Polnischen Republik, Oberschlesien, Ostpreussen.

Na 1-go mieszkańca przypada przeciętnie oszczędności:
 Épargne moyenne pour 1 habitant (1910/1912) en couronnes: — Durchschnittseinlagen pro 1-en Einwohner (1910/1912) in Kronen:

Dzielnice	Rok	Korona ¹⁾	Rejencye	Rok	Korona ¹⁾
Król. Polskie	1910	587	Poznańska	1912	13766
G. Wileńska	»	633	Bydgoska	»	15655
» Kowieńska	»	468	Kwidzińska	»	15718
» Grodzieńska	»	478	Gdańska	»	18587
» Mińska	»	390	Opolska	»	12620
» Mohylowska	»	311	Olsztyńska	»	10759
» Witebska	»	458	Królewiecka	»	15926
» Wołyńska	»	243	Gombińska	»	9978
» Podolska	»	258			
» Kijowska	»	1058			
Galicja	»	3972			

Źródła: Statist. Jeżeg. (Rady Zjazdów) 1913. Podr. statyst. Galicji IX 2. Jahrbuch pruski 1913. Nasze obliczenia.

¹⁾ Wykazywane wyższe oszczędności w ziemiach pod panowaniem rosyjskiem od oszczędności w Galicji nie odpowiadają rzeczywistości, a pochodzą stąd, że obliczenia rosyjskie dotyczą kapitałów złożonych nietylko w kasach oszczędności, jak w Galicji, lecz i zdeponowanych w papierach % państwa i poręczonych przez rząd, w instytucjach Banku Państwa, bankach miejskich, Tow. Wz. kred. i innych Instytucjach społecznych (por. tabl. 257). 1 m = 118 K.

257. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Depozyty i oszczędności w tysiącach państwa i poręczone przez rząd. Depozyty i rach. bież. w instytucjach tucyach społecznych: Tow. kredytowych, pożyczkowo-oszczędnościowych, kretna 1-go mie-

Gouvernements sous le régime russe. Dépôts et épargnes en milliers de couronnes et celles garanties par l'état. Dépôts et comptes courants dans la Banque de tutions économiques: associations de crédit, de prêts et d'épargne, de crédit bitant en couronnes. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Depositen sen. Staatsefecten u. durch den Staat garantierte Papiere. Einlagen u. cont. Kredits. Einlagen in den Kredit-, Darlehens- u. Spargenossenschaften u. in den Geinlagen pro Ein-

Depozyty i oszczędności

Gubernie	Państwowe Kasy Oszczędności		Papiery % państwa i poręczone przez rząd		Instytucje Banku Państwa			
	1905	1910	1905	1910	Depozyty		Rach. bieżące	
					1905	1910	1905	1910
Warszawska	36.332	64.156	176.405	223.866	362	736	4.478	5.816
Kaliska	3.404	5.971	6.230	12.736	10	35	76	453
Piotrkowska	12.878	25.219	28.035	46.190	228	66	2.231	2.727
Radomska	2.345	4.711	4.290	6.064	18	8	225	301
Kielecka	1.771	3.894	1.447	1.917	—	—	—	—
Lubelska	6.606	10.380	14.047	15.233	8	3	143	152
Siedlecka	4.142	9.601	2.085	3.469	—	—	—	—
Łomżyńska	3.603	9.219	4.678	5.514	13	48	38	30
Płocka	2.987	7.188	4.197	5.371	71	57	50	387
Suwalska	3.871	9.611	2.855	5.852	—	—	—	—
Król. Polskie	77.939	149.951	244.269	326.212	710	953	7.241	9.866
Wileńska	19.486	37.641	73.228	81.878	359	488	2.884	2.631
Kowieńska	18.186	33.634	28.134	39.592	61	28	471	539
Grodzieńska	27.542	43.959	28.961	40.440	58	48	911	1.230
Mińska	30.137	49.388	33.259	41.927	440	415	509	939
Mohylowska	20.829	29.705	23.643	33.095	13	96	331	878
Witebska	19.995	32.346	29.993	41.613	235	450	815	1.093
Litwa i Białoruś	136.175	226.673	217.218	278.545	1.166	1.525	5.921	7.310
Wołyńska	28.566	39.180	31.903	43.478	526	468	1.875	1.791
Podolska	22.975	30.547	26.600	42.947	433	349	450	946
Kijowska	67.118	89.081	256.947	305.874	4.579	5.222	12.096	9.634
Ruś	118.659	158.808	315.450	392.299	5.538	6.039	14.421	12.371
50 gub. Rosyi Europejskiej	1,941.962	2,721.195	9,108.023	12,578.720	62.400	82.572	224.570	218.240

cach koron w d. 14/I 1905 i 1910. Państwowe kasy oszczędności. Papiery % Banku Państwa, w Bankach miejskich, w Tow. Wz. Kred. Depozyty w instytucyjach włościańskich. Ogólna suma tych kapitałów. Oszczędność przecięszkańca w koronach.

ronnes au 14 janvier 1905 et 1910. Caisses d'épargne de l'état. Valeurs de l'état l'État, les Banques Urbaines, Sociétés de Crédit Mutuel. Dépôts dans les instit pour les paysans. Montant de tous ces dépôts. Épargne moyenne pour 1 ha u. Sparsummen in Tausenden von Kronen am 14/I 1905 u. 1910. Staatssparcas corr. in der Staatsbank, den Stadtbanken, den Gesellschaften gegenseitigen nossenschaften für Bauernkredit. Totalsumme dieser Kapitalien. Durchschnittswohner in Kronen.

w tysiącach koron w d. 14/I.

Banki miejskie				Tow. wzajemnego kredytu				Depozyty w instytucjach społecznych	
Depozyty		Rach. bieżące		Depozyty		Rach. bieżące		Towarzystwa Kredytowe	
1905	1910	1905	1910	1905	1910	19 5	1910	1905	1910
—	—	—	—	11.781	23.790	3.739	8.455	238	397
—	—	—	—	1.346	2.833	1.520	5.202	98	261
—	—	—	—	4.083	34.739	14.322	14.526	—	18
—	—	—	—	519	929	853	1.242	—	—
—	—	—	—	75	1.604	2.605	3.292	—	—
—	—	—	—	1.015	1.705	835	2.087	139	1.427
—	—	—	—	298	1.095	5	71	—	—
—	—	—	—	—	63	—	20	70	870
—	—	—	—	2.148	3.256	362	753	1.467	3.924
—	—	—	—	—	1.174	—	320	—	—
—	—	—	—	21.265	71.188	24.241	35.968	2.012	6.897
—	—	—	—	—	164	—	339	—	—
—	—	—	—	2.560	3.259	817	1.478	—	—
—	—	—	—	1.455	3.314	288	1.113	—	53
86	364	83	205	3.980	5.452	1.227	4.304	66	407
1.323	1.442	167	754	1.331	1.796	1.131	1.571	266	417
1.829	1.680	483	1.032	2.285	2.510	1.333	1.935	—	18
3.238	3.486	733	1.991	11.611	16.495	4.796	10.740	332	895
—	—	—	—	1.660	1.920	1.665	3.674	8	220
48	481	18	314	324	2.237	1.101	4.665	—	301
787	1.004	149	410	32.093	44.710	6.090	17.771	104	858
835	1.485	167	724	34.077	48.867	8.856	26.110	112	1.379
171.117	169.884	41.750	82.288	244.208	280.817	228.474	384.436	10.669	57.449

Gubernie	Depozyty w instytucjach społecznych				Ogółem depozytów, rachunków bieżących i papierów %		Na 1-go miesiąca wypada oszczędności w koronach	
	Tow. pożyczkowo-oszczędn.		Tow. Kredytowe włościańskie. Kasy gminne.		1905	1910	1905	1910
	1905	1910	1905	1910				
Warszawska	4.826	14.200	3.813	7.079	241.974	348.495	108.0	140.4
Kaliska	1.182	4.653	3.318	3.473	17.184	35.617	18.2	31.6
Piotrkowska	4.167	16.206	4.739	6.976	70.683	146.667	43.0	75.6
Radomska	1.025	3.524	5.118	6.596	14.393	23.375	15.7	21.5
Kielecka	257	926	6.596	8.506	12.751	20.139	14.2	20.7
Lubelska	2.130	10.069	11.835	7.975	36.758	49.031	27.3	32.4
Siedlecka	103	2.955	4.605	6.988	11.238	24.179	12.4	24.5
Łomżyńska	200	1.313	3.868	4.261	12.470	21.338	19.2	31.4
Płocka	10	407	1.302	2.796	12.594	24.139	20.5	34.4
Suwalska	182	625	1.542	2.633	8.450	20.217	13.4	30.1
Król. Polskie	14.082	54.878	46.736	57.285	438.495	713.197	40.7	58.7
Wileńska	701	1.892	5	—	96.663	125.033	54.1	63.3
Kowieńska	2.553	4.635	—	—	52.782	83.165	31.4	46.8
Grodzieńska	369	3.125	99	197	59.683	93.479	32.9	47.8
Mińska	964	3.466	96	187	70.847	107.054	27.8	39.0
Mohylowska	185	1.068	739	870	49.958 ¹⁾	71.692	25.0	31.1
Witebska	167	1.447	—	149	57.135	84.273	33.6	45.8
Litwa i Białoruś	4.939	15.633	939	1.403	387.068	564.696		
Wołyńska	139	1.402	1.445	1.675	67.787	93.808	19.2	24.3
Podolska	283	1.374	7.061	12.286	59.293 ²⁾	96.447	17.0	25.8
Kijowska	1.336	4.455	2.960	3.203	384.259	482.222	92.6	105.8
Ruś	1.758	7.231	11.466	17.164	511.339	672.477		
50 gub. Rosyi Europejskiej	53.540	132.370	41.120	59.756	12,127.833 ³⁾	16,767.727 ⁴⁾	112.6	141.2

Źródła: Statist. Jezeg. 1913. (Rady Zjazdów) i nasze oblicz.

¹⁾ W oryginale podano: 19.756 rb. zamiast: 19.746 rb.

²⁾ » » » 23.475 » » » 23.436 » »

³⁾ » » » 4.793.431 » » » 4.793.610 » »

⁴⁾ » » » 6.627.204 » » » 6.627.560 » »

1 Rb. = 2.53 K.

258. Galicya. Kasy oszczędności. Rok 1901, 1909, 1910. Ich liczba. Suma wkładów. Stosunek liczby kas do powierzchni i liczby ludności. Przeciętna liczba deponentów w jednej kasie. Stosunek liczby deponentów do liczby ludności. Przeciętna oszczędność jednego mieszkańca.

Galicie. Caisses d'épargne en 1901, 1909, 1910. Leur nombre. Montant des dépôts. Relation entre le nombre des caisses et l'étendue territoriale et le nombre de la population. Nombre moyen des déposants dans une caisse. Relation entre le nombre des déposants et le nombre de la population. Épargne moyenne par 1 habitant. — Galiziens Sparkassen 1901, 1909, 1910. Ihre Zahl. Einlagenhöhe. Verhältnis zw. der Kassenzahl u. der Fläche u. Bevölkerungszahl. Durchschnittszahl der Deponenten in einer Kasse. Verhältnis der Deponentenzahl zur Bevölkerungszahl. Durchschnittseinlage pro einen Einwohner.

Rok	Liczba kas oszczędności	Suma wkładów koron	Jedna kasa oszcz. wypada na		Na 1 kasę oszcz. wypada wkładających	Na 1000 mieszk. wypada książeczek wkładkow.	Przeciętnie na 1 osobę koron
			kilometr. kwadratowych	mieszkańców			
1901	45	196,703.928	1,744.36	164.579	5 118	32	26.53
1909	51	299,880.161	1,539.16	156.226	6.183	39	37.71
1910	52	318,775.233	1,509.56	154.340	6.389	41	39.72

Źródło: Podr. Stat. Gal. IX. 2.

259. Rejencye pod panowaniem pruskim. Kasy oszczędności 1912 r. Ich liczba. Stosunek liczby oddziałów do powierzchni. Liczba książeczek wkładkowych. Jej stosunek do liczby mieszkańców. Suma oszczędności w milionach koron. Przeciętna oszczędność na 1 książeczkę i na 1 mieszkańca w koronach.

Régences sous le régime de la Prusse. Caisses d'épargne en 1912. Leur nombre. Relation des nombre de leurs sections avec l'étendue territoriale. Nombre des livrets d'épargne. La relation avec le nombre des habitants. Montant des épargnes en millions de couronnes. Épargne moyenne par livret et par habitant en couronnes. — Regierungbezirke unter preussischer Herrschaft. Sparkassen 1912. Ihre Zahl. Verhältnis der Sparstellen zur Fläche. Zahl der Sparkassenbücher; ihr Verhältnis zur Einwohnerzahl. Einlagebestand in Millionen von Kronen. Durchschnittseinlagebestand pro 1 Sparkassenbuch u. 1 Einwohner in Kronen.

Rejencye	Liczba kas	Liczba oddziałów	1 oddział wypada na km ²	Liczba książeczek wkładkowych	Na 100 mieszkańców wypada książeczek wkładk.	Suma oszczędności w milionach koron	Wypada oszczędności na 1 książeczkę wkładkową koron	Wypada oszczędności na 1 mieszkańca koron
Poznańska . . .	66	203	86.36	196.875	14.40	188.26	956.25	137.66
Bydgoska . . .	28	62	184.87	115.490	14.78	122.31	1.059.04	156.55
Kwidzińska . . .	35	111	158.53	165.546	17.02	152.92	924.70	157.18
Gdańska . . .	18	146	54.52	179.532	23.72	140.69	783.69	185.87
Opolska . . .	57	217	60.97	302.309	13.24	288.26	953.52	126.20
Królewiecka . . .	30	279	56.39	222.998	24.16	146.98	654.15	159.26
Gombińska . . .	15	112	97.91	77.473	12.75	60.63	782.59	99.78
Olsztyńska . . .	22	160	75.16	60.319	11.01	58.96	977.57	107.59

Źródła: Jahrbuch pruski 1913 w r. 1912 i nasze obliczenia.

260. Galicya. Stosunek do liczby ludności liczby podatników podatku osobisto-dochodowego wraz z rodzinami. Podział tych podatników według wysokości dochodu i jego źródeł. Dane stosunkowe z r. 1911, 1912. Zestawienia z Austryją. Galicie. Relation en % entre les contribuables de l'impôt sur le revenu personnel ainsi que leurs familles et la population totale. Classification de ces personnes d'après le montant du revenu et d'après les sources de ce revenu. Données relatives pour 1911 et 1912. Comparaison avec l'Autriche. — Galizien. % zur Gesamtbevölkerung der Zahl der personaleinkommensteuerpflichtigen Personen nebst ihren Angehörigen. % Gliederung dieser Personen nach Höhe u. Quelle des Einkommens 1911 u. 1912. Vergleich mit Gesamtoesterreich.

Na 100 mieszkańców wypadło podatników podatku osobisto dochodowego z rodzinami:

	w Galicyi	w Austrii
w roku 1911	5·16	16·33
» » 1912	4·64	14·96

Na 100 podatników podatku osobisto-dochodowego wypadło na klasy płatników z dochodem:

	w Galicyi		w Austrii	
	1911	1912	1911	1912
Poniżej 1.200 kor.	0·23	0·22	0·34	0·35
1.200—3.600 »	76·69	76·60	2·59	2·65
3.600—7.200 »	16·46	16·51	3·34	3·37
7.200—12.000 »	4·21	4·23	12·61	12·63
Powyżej 12.000 »	2·41	2·44	81·12	81·00

Na 100 koron wykazanego dochodu brutto wypadło na dochód:

	w Galicyi		w Austrii	
	1911	1912	1911	1912
z ziemi	11·58	11·51	6·93	6·90
z budynków	11·06	10·88	9·19	8·91
z przedsięwzięć samodz.	28·15	28·26	29·05	29·35
z pracy zależnej	39·72	39·73	40·93	40·99
z kapitału	8·49	8·68	12·19	11·81
z innych źródeł	1·00	0·94	1·71	2·04

Źródła: Mitteilungen des k. k. Finanzminist. XIX Jahrg. 2 H. (Dez. 1913).

261. Rejencye pod panowaniem pruskim. Stosunek do ogólnej liczby ludności liczby podatników podatku osob.-dochodowego wraz z rodzinami opłacających podatek od dochodu powyżej 1.062 koron i powyżej 3.540 koron w r. 1913 w całych rejencyach, w miastach, w gminach z ludnością powyżej i poniżej 2.000 mieszkańców.

Régences sous le régime de la Prusse. Relation en % entre les contribuables de l'impôt sur le revenu personnel (de plus de 1.062 et 3.540 couronnes) ainsi que leurs familles en 1913 — et la population totale dans les régences, dans les villes et communes de plus et de moins de 2.000 habitants de chaque régence. — Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. % Verhältnis der Zahl der personaleinkommensteuerepflichtigen Personen nebst ihren Angehörigen 1913 mit Einkommen über 1.062 u. 3.540 Kronen zur Totalbevölkerung in den gesamten Regierungsbezirken, in ihren Städten u. Gemeinden mit über und unter 2.000 Einwohner.

Rejencye	Na 1.000 mieszkańców wypadło w r. 1913 podatników podatku osobisto-dochodowego wraz z rodzinami:		W miastach		W gminach z ludnością powyżej 2.000 mieszk.		W gminach z ludnością poniżej 2.000 mieszk.	
	z dochodem powyżej 900 marek (1.062 kor.)	z dochodem powyżej 3.020 mk. (3.540 kor.)	z dochodem powyżej 900 mk. (1.062 kor.)	z dochodem powyżej 3.000 mk. (3.540 kor.)	z dochodem powyżej 900 mk. (1.062 koron)	z dochodem powyżej 3.000 mk. (3.540 koron)	z dochodem powyżej 900 mk. (1.062 koron)	z dochodem powyżej 3.000 mk. (3.540 koron)
Poznańska	301·7	48·6	427·2	91·9	266·9	15·7	234·2	17·8
Bydgoska	310·4	48·3	401·4	89·1	320·7	30·5	255·2	25·6
Gdańska	338·3	52·9	468·5	87·1	334·9	42·2	221·1	23·7
Kwidzińska	270·5	40·6	382·1	83·8	294·6	27·8	220·1	22·1
Opolska	373·6	38·2	491·8	86·6	507·9	28·2	194·2	16·4
Olsztyńska	250·1	34·8	388·0	85·4	317·6	32·6	199·1	16·5

Źródło: Jahrbuch pruski 1913 r.

262. Rejencye pod panowaniem pruskim. Podział ludności według klas dochodu w całym kraju, w miastach, w gminach z ludnością powyżej i poniżej 2.000 miesz. w r. 1913. Dane stosunkowe na 1.000 ludności obecnej na zasadzie danych o podatku osobisto dochodowym.

Régences sous le régime de la Prusse. Population par classes de revenu dans tout le pays, dans les villes, dans les communes de plus et de moins de 2.000 habitants en 1913. Données relatives sur 1.000 habitants d'après les résultats de l'impôt sur le revenu. (Classes de revenu: moins de 900 marks, 900—3.000, 3.000—6.500, 6.500—9.500, 9.500—30.500, 30.500—100.000, plus de 100.000). — Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft. Einkommensgliederung der Gesamtbölkering nach Einkommensklassen im ganzen Lande, in den Städten, in den Gemeinden mit unter u. über 2.000 Einwohner i. 13. Verhältniszahlen pro 1.000 Einwohner auf Grund der Resultate des Einkommensteuergesetzes.

Rejencye	Na 1.000 mieszkańców wypada osób z dochodem rocznym w roku 1913 (na zasadzie danych o podatku osob.-dochod.)																												
	poniżej 900 marek (1.062 koron)	900—3.000 marek (1.062—3.540 koron)	3.000—6.500 marek (3.540—7.670 koron)	6.500—9.500 marek (7.670—11.210 koron)	9.500—30.500 marek (11.210—35.990 koron)	30.500—100.000 marek (35.990—118.000 koron)	powyżej 100.000 marek (118.000 koron)	miasta	gminy z ludn. powyżej 2.000	miasta	gminy z ludn. powyżej 2.000	miasta	gminy z ludn. powyżej 2.000	miasta	gminy z ludn. powyżej 2.000	miasta													
Poznańska	572	384	441	46	38	0.9	0.1	473	533	626	455	452	356	71	0	15.7	14.4	11.2	—	1.0	8.4	—	1.4	1.2	—	0.8	0.1	—	0.2
Bydgoska	595	357	386	5.3	3.7	0.6	0.1	500	505	660	411	465	314	69	5	27.1	21.3	11.6	2.4	1.9	7.2	0.8	1.9	0.7	0.2	0.5	0.1	—	0.1
Kwidzińska	642	317	32.9	4.1	3.1	0.4	0.1	541	565	690	375	407	288	66	0	23.2	18.7	10.1	2.8	1.5	7.0	1.8	1.5	0.5	—	0.4	0.1	—	0.1
Gdańska	535	412	40.1	6.4	5.4	0.8	0.1	426	532	633	457	426	373	63	5	33.3	20.1	11.7	5.7	1.8	10.2	3.0	1.5	1.5	0.3	0.3	0.2	—	0.04
Opolska	468	494	30.6	3.9	3.2	0.4	0.1	380	298	656	534	674	327	66	3	23.7	14.1	10.3	2.5	1.0	9.1	1.7	0.8	0.9	0.3	0.3	0.1	0.02	0.2
Królewiecka	644	304	38.2	6.5	6.3	1.2	0.2	486	506	782	428	471	193	60	5	19.6	20.2	12.0	1.9	2.0	11.4	1.4	2.1	2.0	0.6	0.6	0.2	—	0.1
Gombińska	706	255	31.4	4.3	3.3	0.2	0.01	533	559	764	371	389	215	7	3	54.2	18.2	12.4	9.4	1.6	10.1	7.9	1.1	0.6	0.8	0.1	0.1	—	0.002
Olsztyńska	670	295	27.8	4.1	2.4	0.3	0.03	546	555	717	369	412	267	65	1	28.0	14.4	12.3	8.5	1.2	7.5	1.1	0.6	0.4	—	0.3	—	—	0.04
Król. Pruskie	381	553	48.6	7.6	7.8	1.6	0.3	297	249	548	606	695	421	68	0	43.1	25.3	12.0	5.7	2.6	13.0	5.2	2.0	2.7	1.0	0.5	0.5	0.2	0.1

Źródła: Jahrbuch pruski 1913. str. 290—291 i nasze obliczenia. (1 mk. = 1.18 kor.).

263. Dzielnice b. Rzeczypospolitej i Prusy Książęce.
 Provinces de l'ancienne République Polonaise, Prusse Orientale. — Landesteile der ehemaligen Polnischen Republik
 u. Ostpreussen.

Stosunek długości sieci kolejowej i dróg bitych do powierzchni i liczby ludności odpowiednich dzielnic r. 1910—1912. — Relation
 entre la longueur des chemins de fer et des grandes routes et la superficie et la population de chaque province en 1910—1912. —
 Verhältnis zw. der Länge des Eisenbahnnetzes u. der Fläche u. Bevölkerungszahl der einzelnen Landesteile
 1910—1912.

Dzielnice	Rok	Wypada jeden kilometr			
		kolei		dróg bitych	
		na km ² powierzchni	na mieszkańców	na km ² powierzchni	na mieszkańców
Królestwo Polskie	1911	36.3	3.678	14.0	1.425
Litwa i Białoruś	1911	48.1	2.010	73.5	3.070
Ruś	1911	42.6	3.180	71.3	5.330
Galicya	1910—1911	19.1 (1911)	1.948 (1911)	5.2	532
W. Ks. Poznańskie	1912	10.9	788	4.0	292
Prusy Królewskie	1912	11.4	757	3.6	242
Prusy Książęce	1912	13.6	725	4.1	221

Źródła: Jahrbuch pruski 1913. Podr. Stat. Gal. IX. 2. Jeżegodnik Rossiji 1912 i 1910. Nasze obliczenia.

264. Gubernie pod panowaniem rosyjsk. Długość kolei w r. 1911. Długość dróg bitych 1910/11. Stosunek tych długości do powierzchni i liczby ludności. Długość traktów. Długość kolejek w Król. Pol. — Gouvernements sous le régime russe. Longueur des chemins de fer en 1911 et des grandes routes en 1910/11. Relation de ces longueurs avec la superficie et le nombre de la population. Longueur d'autres routes. Longueur des chemins de fer vicinaux dans le Royaume de Pologne. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Länge des Eisenbahnnetzes im J. 1911 u. der Chausseen im J. 1910/11. Verhältnis zur Fläche u. Bevölkerungszahl. Länge der anderen Wege. Länge der schmal-spurigen Bahnen in Kgreich Polen.

Gubernie:	Długość toru kolejowego Km.	1 km. kolei wypada na:		Ogólna długość dróg Min Kom. oraz szos i bruków Min. spraw wewn. 1910/11 w km.	1 km dróg bitych wypada na:		Trakty w km.
		km ² pow.	miesz.		km ² pow.	miesz.	
Warszawska	836	20·2	3.055	1.620	10·4	1.577	533
Kaliska	81	137·5	15.500	843	13·2	1.490	2.106 ¹⁾
Piotrkowska	660	18·3	3.127	1.056	11·4	1.955	1.195 ¹⁾
Radomska	249	48·7	4.486	719	17·2	1.554	1.776 ¹⁾
Kielecka	195	50·0	5.159	601	16·2	1.674	1.014 ¹⁾
Lubelska	249	65·3	6.072	693	23·4	2.182	9.857
Siedlecka	512	27·0	1.943	953	14·5	1.044	9.378
Łomżyńska	326	30·2	1.940	834	11·8	7.582	17.662
Płocka	48	193·8	14.470	596	15·6	1.166	13.320
Suwalska	238	51·1	2.723	847	14·3	7.652	7.909
Królestwo Pol.	3.394	36·3	3.678	8.761	14·0	1.425	64.750
Wileńska	1.158	36·3	1.690	381	110·2	5.138	26.300
Kowieńska	578	69·7	3.109	398	101·2	4.515	6.851
Grodzieńska	1.401	27·6	1.410	1.597	24·2	1.237	23.650
Mińska	1.220	78·9	2.352	422	216·6	6.800	6.053
Mohylowska	754	63·7	3.000	910	52·8	2.486	20.100
Witebska	1.212	36·4	1.527	435	101·3	4.256	4.946
Litwa i Białor.	6.323	48·1	2.010	4.140	73·5	3.070	87.900
Wołyń	1.426	50·4	2.750	1.241	57·9	3.160	4.524
Podole	1.283	32·8	2.970	545	77·2	6.995	2.426
Kijów	1.169	43·7	3.940	541	94·4	8.510	7.640
Ruś	3.878	42·6	3.180	2.314	71·3	5.330	14.590

Kolejki w Królestwie Pol. w km.

Warszawska 114. Piotrkowska 41. Królestwa Pol. 155.

¹⁾ Dane z r. 1902. Według danych z r. 1909 traktów było w gub. Kaliskiej 82 km., Kieleckiej 34 km., Piotrkowskiej 66 km., Radomskiej 57 km.

Źródła: Koleje i drogi bite min. Kom. Jeżeg. Rosyi 1912. Inne drogi Jeżeg. Rosyi 1910 i nasze oblicz. Kolejki: Roczn. Stat. Król. Pol. 1913 str. 214 oraz Jeżeg. Rosyi 1910. 1 wiorsta = 1·07 km.

265. Kr. Polskie, Gubernie. Drogi szosowane i brukowane w latach 1874 i 1912. Długość. Stosunek do powierzchni i liczby ludności. — Royaume de Pologne. Gouvernements Grandes routes de diverses catégories en 1874 et 1912. Leur longueur. Relation avec l'étendue territoriale et le nombre de la population. — Kęreich Polen. Gouvernements. Chausseen verschiedener Art in J. 1874 u. 1912. Ihre Länge. Verhältniss zur Fläche u. Bevölkerungszahl.

Gubernie	Drogi szosowe i brukowane w km.		Na 100 km ² powierzchni wypada km dróg szosowanych i brukowanych		Na 10.000 mieszk. wypada dróg szosowanych i brukowanych w km.	
	r. 1874	r. 1912	w r. 1874	w r. 1912	w r. 1874	w r. 1912
Warszawska	544.527	927.390	3.230	5.501	4.991	3.514
Kaliska	489.932	391.525 ¹⁾	4.402	3.518	7.060	3.145
Piotrkowska	445.176	1.031.266	3.691	8.571	6.288	5.133
Radomska	406.065	462.616	3.351	3.817	7.424	4.076
Kielecka	368.410	413.787	3.780	4.246	6.848	4.171
Lubelska	114.624	299.600	705	1.844	1.561	1.902
Siedlecka	266.860	455.989	1.931	3.300	4.817	4.414
Łomżyńska	191.164	251.433	1.942	2.554	3.862	3.624
Płocka	282.180	422.069	3.033	4.537	5.756	5.590
Suwalska	166.958	287.993	1.373	2.368	3.047	4.156
Królestwo Polskie	3,275.896	4,943.718	2,664	4,015	5,132	3,877

¹⁾ W r. 1911 skasowano część traktów w gub. Kaliskiej.

Źródła: Rocznik statystyczny Król. Polsk. 1913, str. 215 i nasze obliczenia (1 wiorsta = 1.07 km).

266. Koleje w Galicyi i w Austrii r. 1901 i 1911. Długość. Stosunek do powierzchni i liczby ludności. — Galicie et Autriche. Chemins de fer. Longueur en 1901 et 1911. Relation avec la superficie et le nombre de la population. — Galizien u. Oesterreich Eisenbahnen 1901 u. 1911. Länge des Netzes. Verhältnis zur Fläche u. Bevölkerungszahl.

	Galicya		Austria	
	1901	1911	1901	1911
Długość km.	3.584	4.120	19.562	22.749
1 km. kolei wypada na km ² powierzchni	21·9	19·1	15·3	13·2
1 km kolei wypada na mieszkańców	2·041	1.948	1 337	1.256

Źródło: Podręcznik statystyki Galicyi IX 2. i nasze obliczenia.

267. Drogi bite w Galicyi w latach od 1900—1910. — Galicie. Grandes routes de diverses catégories en 1900—1910. Leur longueur. Relation avec l'étendue territoriale et le nombre de la population. — Galizien. Chausseen verschiedener Art 1900—1910. Länge. Verhältnis zur Fläche u. Bevölkerungszahl.

Rok	Drogi eraryalne					Na 100 km ² pow. kraju wypada					Wypada km dróg na 10.000 mieszkańców
	Drogi krajowe	Drogi powiatowe i konkurencyjne	Drogi gminne	Suma	Drogi eraryalnych	Drogi krajowych	Drogi pow. i konk.	Drogi gminnych	Drogi ogółem		
w kilometrach											
1900	2.888	1.812	2.452	6.765	13.917	3·7	2·3	3·1	8·6	17·7	19·01
1905	2.887	1.812	2.551	7.219	14.469	3·7	2·3	3·3	9·2	18·4	—
1909	2.887	1.817	2.614	7.721	15.039	3·7	2·3	3·3	9·8	19·2	—
1910	2.887	1.817	2.632	7.734	15.070	3·7	2·3	3·4	9·9	19·2	18·76

Źródło: Podręcznik statystyki Galicyi T. IX 2 str. 250.

268. Galicya. Poczty, telegraf i telefon od r. 1902—1911. — Galicie. Postes 1902—1911 nombre des stations; relation avec la superficie et le nombre de la population; relation entre le nombre des expéditions postales et le nombre de la population. Télégraphes. Nombre des stations de l'état et des chemins de fer. Relation entre le nombre des dépêches et le nombre de la population. Téléphones. Nombre des localités avec téléphone. Relation entre le nombre des conversations téléphoniques et le nombre de la population. — Galizien. Postanstalten 1902—1911. Ihre Zahl. Verhältnis zur Fläche u. Bevölkerungszahl. Verhältnis zw. der Zahl der Postsendungen u. der Bevölkerungszahl. Telegraphen. Zahl der Stats- u. Bahnanstalten. Verhältnis zw. der Zahl der Telegramme u. der Bevölkerungszahl. Telephonien. Zahl der Ortschaften mit Telephonverbindung. Verhältnis der Zahl der teleph. Gespräche u. der Bevölkerungszahl.

Rok	Poczty				Telegraf			Telefon	
	Liczba stacyj (urzęd. pocztow.)	wypada 1 stacya na km ²	wypada 1 stacya na mieszkańców	z ogółu ekspedycyj wypada na 1000 mieszkańców	Liczba stacyj państw.	kolejowych	Na 1000 mieszkańców wypada depesz	Liczba miejscowości mających sieć lokalną	Na 1000 mieszkań. wypada rozmów
1902	1.190	65.95	6.147	23.137	407	354	189	—	—
1905	1.224	64.1	5.977	25.622	442	354	215	—	—
1909	1.423	55.1	5.140	31.769	390	373	294	81	874
1910	1.451	54.1	5.514	29.349	501	381	270	82	1.397
1911	1.519	52.0	5.368	38.962	508	381	302	87	2.938

Źródło: Podręcznik Statystyki Galicyi T. IX 2 str. 254.

269. Dzielnice pod panowaniem pruskim. Koleje, kolejki i tramwaje, drogi bite 1908 i 1912. Ich długość. — Provinces sous le régime de la Prusse. Chemins de fer, tramways, et chemins de fer vicinaux, grandes routes en 1908 et 1912. Leur longueur. — Landesteile unter preussischer Herrschaft. Eisenbahnen, Klein- u. Trambahnen, Chausseen 1908 u. 1912. Länge.

	Koleje, Długość km.		Kolejki i tramwaje km długości 1912. 31. III.	Drogi bite Koniec 1912 km długości
	1912	1908		
W. Ks. Poznańskie	2.666	2.289	846	7.197
Prusy Królewskie	2.250	2.043	645	7.031
Prusy Książęce	2.849	2.506	871	9.354
R. Olsztyńska	—	—	—	3.036
R. Opolska	—	—	—	4.590
Dyr. Kolej. Katowicka	1.474	—	—	—
Królestwo Pruskie	34.151	31.649	13.573	—

Źródło: Jahrbuch pruski 1913.

270. Dzielnice pod panowaniem Prus. Stosunek długości kolei, kolejek i tramwajów, dróg bitych do powierzchni i ludności w r. 1912. — Provinces sous le régime de la Prusse. Relation entre la longueur des chemins de fer, tramways, et chemins de fer vicinaux, grandes routes et la superficie et le nombre de la population en 1912. — Landesteile unter preussischer Herrschaft. Verhältnis der Länge der Eisenbahnen, Tram- u. Kleinbahnen, Chausseen zur Fläche u. Bevölkerungszahl 1912.

Kraj	1 km kolei wypada		1 km kolejek i tramwaj. wypada		1 km dróg bitych wypada	
	na km ² po- wierzchni	na mie- szkańców	na km ² po- wierzchni	na mie- szkańców	na km ² po- wierzchni	na mie- szkańców
W. Ks. Poznańskie	10·9	788	34·3	2 482	4·0	292
Prusy Królewskie	11·4	757	39·6	2 641	3·6	242
Prusy Książęce	13·6	725	44·5	2 370	4·1	221
R. Olsztyńska	—	—	—	—	4·0	179
R. Opolska	—	—	—	—	2·9	481

Źródło: Jahrbuch pruski 1913.

III.

Oświata i Szkolnictwo.

Instruction publique et écoles.

Bildung- u. Schulwesen.

Ziemie pod panowaniem rosyjskiem i austriackiem.

Provinces sous le régime russe et autrichien. — Landesteile unter russischer u. oesterreichischer Herrschaft.

271. Liczba umiejących czytać według płci na 1000 mieszkańców całej ludności i na 1000 mieszkańców w wieku powyżej 9—10 lat; w r. 1897 w gub. pod panowaniem rosyjskiem, w r. 1910 w innych dzielnicach.

Nombre des personnes sachant lire par sexe sur 1000 habitants de la population totale et de la population depuis l'âge de 9—10 ans; en 1897 sous le régime russe, en 1910 autrepars. — Zahl der Personen, welche lesen können nach Geschlecht pro 1000 Einwohner der Gesamt- u. der Bevölkerung von über 9—10 Lebensjahre, 1897 im russischen Gebiet, 1910 in anderen Gebieten.

Gubernie względnie dzielnice	Na 1000 mieszkańców umie czytać:			Na 10 kobiet u- miejących czytać wypada mężoz. umiejących czytać	% umiejących czytać bez dzieci do lat 9.	% umiejących czytać bez chłop- ców do lat 9.
	Ogółem	Na 1.000 mężczyzn	Na 1.000 kobiet			
Warszawska . . .	391	427	354	12	51	55
Kaliska . . .	279	295	244	12	38	40
Piotrkowska . . .	309	348	271	13	42	47
Radomska . . .	223	249	197	13	30	34
Kielecka . . .	227	259	196	13	30	36
Lubelska . . .	238	293	182	16	31	39
Siedlecka . . .	309	355	262	13	40	41
Łęczyńska . . .	296	351	237	15	39	46
Płocka . . .	335	349	322	11	47	47
Suwalska . . .	374	417	332	12	48	50
Królestwo Polskie	305	342	268	13	41	46
Wileńska . . .	288	348	230	15	38	46
Kowieńska . . .	419	418	411	10	54	56
Grodzińska . . .	292	384	196	20	38	50
Mińska . . .	178	254	101	25	24	34
Mohylowska . . .	169	258	84	31	22	35
Witebska . . .	246	299	195	15	33	40
Wołyńska . . .	172	244	98	25	23	33
Podolska . . .	155	238	73	33	20	31
Kijowska . . .	181	275	89	31	24	37
Galicja . . .	413	439	389	11	59 ¹⁾	61 ¹⁾
Śląsk Cieszyński .	663	662	664	9·8	95 ¹⁾	95 ¹⁾

¹⁾ Bez dzieci do lat 10.

Źródła: Gubernie pod panowaniem rosyjskiem — Jeżegodnik 1905. — Dane spisu 1897 roku. Galicja i Śląsk Cieszyński. Nasze obliczenia dat spisu 1910 (Oesterr. Statist. N. F. I. Heft 2).

Prowincye b. Rzeczypospolitej, Śląsk Górny, Mazury pruskie.
Provinces de l'ancienne République Polonaise, régences Opole et Olsztyn. —
Landesteile der ehemaligen Polnischen Rphl., Regierungsbezirke Oppeln und
Allenstein.

272. Stosunek uczących się i uczniów szkół państwowych do ogółu ludności według płci w r. 1911.

Nombre des élèves en général et des élèves des écoles primaires par sexe pour 1.000 habitants en 1911. — Zahl der Schüler in allen Schulen u. in den Volksschulen pro 1.000 der Bevölkerung nach Geschlecht 1911.

Gubernie względnie dzielnice	Na 1000 mieszk. wypada w szkołach początkowych			We wszystkich szkołach		
	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
Warszawska ¹⁾ . . .	19·7	26·1	13·6	93·6	125·7	62·8
Kaliska	32·4	42·9	22·1	37·4	48·7	26·2
Piotrkowska . . .	32·5	38·7	26·4	62·9	77·4	48·6
Radomska	23·4	29·3	17·4	30·9	40·6	20·8
Kielecka	27·9	?	?	30·6	?	?
Lubelska	29·4	38·4	20·1	47·3	68·9	24·7
Siedlecka	21·9	29·9	13·6	28·7	40·3	16·7
Łomżyńska	19·4	23·9	14·6	27·6	37·7	16·7
Płocka	23·6	29·2	18·0	33·4	42·2	24·7
Suwalska	16·5	21·9	11·0	22·9	31·5	14·3
Król. Polskie . .	26·2 ⁴⁾	33·2 ⁵⁾	18·9 ⁵⁾	44·9 ⁴⁾	60·1 ⁵⁾	30·7 ⁵⁾
Wileńska	22·6	33·8	11·3	27·7	42·4	12·9
Kowieńska	21·1	29·3	13·1	26·5	35·8	17·5
Grodzieńska . . .	?	?	?	52·4	?	?
Mińska	42·2	63·3	20·9	47·8	70·5	25·0
Mohylowska . . .	56·0	82·3	30·0	59·9	87·6	32·7
Witebska	43·3	59·8	27·3	49·5	65·8	33·2
Wołyńska	36·6	55·0	17·8	39·8	58·9	20·5
Podolska	37·6	54·9	20·2	44·4	65·5	23·0
Kijowska	43·3	59·9	26·7	55·4	75·1	35·7
50 gub. Rosyi Eur.	45·9 ²⁾	64·2 ²⁾	28·1 ²⁾	53·1 ²⁾	73·6 ²⁾	34·5 ²⁾
Galicja 1907	147			155		
W. Ks. Pozn. 1911	194					
Prusy Król. 1911	178					
R. Olsztyńs. 1911	187					
R. Opolska 1911	201					

¹⁾ Stosunki dotyczą tylko miasta Warszawy. ²⁾ Bez gub. Grodzieńskiej, obw. Doneckiego i miasta Petersburga. ³⁾ Bez miasta Petersburga.
⁴⁾ Bez gub. Warszawskiej. ⁵⁾ Bez gub. Warszawskiej i Kieleckiej.

Źródła: Jeżegodnik Rossiji 1912. — Dla Galicji i ziem pod panow. pruskiem — nasze obl. dat z Podr. Stat. Gal. IX. 2. i z Jahrbuchu pruskiego 1913.

Gubernie pod panowaniem rosyjskiem.

Gouvernements sous le régime russe. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.

273. Ogół wszystkich szkół (wyższych, średnich i niższych). Liczba uczniów. — Total des écoles (supérieures, moyennes et primaires). Nombre des élèves par sexes. — Sämtliche Schulen (Höhere, Mittel- u. Volksschulen). Schülerzahl nach Geschlecht.

274. Szkoły początkowe. Liczba uczniów. — Écoles primaires. Nombre des élèves par sexes. — Volksschulen. Schülerzahl nach Geschlecht.

Gubernie	Liczba szkół	L i c z b a u c z n i ó w		
		Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
Warszawska	820	80,083	52,648	27,435
Kaliska	519	44,243	28,591	15,652
Piotrkowska	1,623	124,690	76,501	48,189
Radomska	464	34,249	22,755	11,494
Kielecka	4	30,092	487	203
			+ 29,402	
Lubelska	1,242	73,570	54,661	18,909
Siedlecka	705	28,805	20,551	8,254
Łomżyńska	492	19,018	13,476	5,542
Płocka	504	24,734	15,576	9,158
Suwalska	413	15,621	10,749	4,872
Królestwo Pol.	6,776	475,105	295,995	149,708
			+ 29,402	
Wileńska	883	54,284	41,711	12,573
Kowieńska	634	47,679	31,683	15,996
Grodzińska	1,996	103,381	32,681	18,629
			+ 52,071	
Mińska	2,411	137,178	101,527	35,651
Mohylewska	2,235	135,557	98,320	37,237
Witebska	1,710	91,669	60,959	30,710
Wołyńska	2,385	156,194	116,295	39,899
Podolska	2,732	169,114	125,417	43,697
Kijowska	2,665	255,009	172,811	82,198
			+ 27,176	
			163,261	92,298
			33,213	11,033
			25,986	11,975
			?	?
			91,279	29,816
			92,392	34,190
			55,447	25,271
			108,523	34,733
			105,041	38,394
			137,911	61,397

Zr.: Ob. tabl. 273.

Zr.: Jeżeg. Ross. 1912. Dane przejrzone i poprawione.

Galicya. Galicie. Galizien.

275. Szkoły ludowe 1891/2 - 1912. — Écoles primaires publiques et privées, (confessionnelles, congrégationistes, autres), groupées d'après le nombre des classes 1891/2 - 1912. — Off. n. private (Confessionnelle, Ordens, andere) Volkshulen mit verschiedener Classenzahl 1891/2 - 1912.

Szkoły ludowe publiczne i prywatne pod względem organizacji i liczby klas od r. 1891/92 - 1911/12.

Rok	publicznych				prywatnych			Liczba szkół ludowych ze względu na liczbę klas ¹⁾							
	publicznych	wyznaniowych	klasztornych	innych	razem	Ogółem szkół ludowych wraz z niezrzeszonymi	1-klasowych	2-klasowych	3-klasowych	4-klasowych	5-klasowych	6-klasowych	7-klasowych	8-klasowych	
1891/92	3.680	107	50	46	203	4.184	3.235	289	74	188	34	32	7	24	
1900/01	4.004	139	50	43	232	4.555	2.861	801	73	253	110	62		76	
1905/06	4.551	137	55	38	230	4.977	3.017	1.086	40	347	127	57		107	
1909/10	5.202	143	60	35	238	5.646	3.469	1.217	31	434	131	58		117	
1910/11	5.394	147	58	44	249	5.855	3.587	1.261	28	472	129	64		120	
1911/12	5.580	146	56	42	244	6.077	3.584	1.393	28	513	129	71		124	

¹⁾ uwzględniono tylko szkoły czynne (publiczne i prywatne).

Źródło: Podr. stat. Gal. IX. — Sprawozdanie C. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego w r. szk. 1911/12. Lwów 1913.

276. Liczba uczniów w szkołach ludowych 1891/2—1911/2. — Nombre des élèves dans les écoles primaires; relation avec le nombre total des enfants 1891—1911/2. — Volksschülerzahl. Verhältnis zur allgem. Kinderzahl 1891/2—1911/2.

Rok	Liczba dzieci w wieku szkolnym od 6—12 lat ¹⁾	Z tych dzieci pobierało faktycznie naukę codzienną					Z tych dzieci pobierało faktycznie naukę dopiesiadającą					Liczba dzieci tej kategorii nie pobierających żadnej nauki						
		w szkołach ludowych publicznych	w szkołach ludowych prywatnych	w szkołach wyższych lub fachowych	w domu	Kazem	% ogółu dzieci obowiązanych do pobierania nauki codziennej	Liczba dzieci tej kategorii	% z ogółu dzieci	Ludowych publicznych	w szkołach prywatnych	w szkołach wyższych lub fachowych	w domu	Kazem	% z ogółu dzieci obowiązanych do pobierania nauki dopiesiadającej	Kazem	% z ogółu dzieci	
1891/92	794.400	507.210	19.794	4.582	10.341	541.927	68.2	252.473	31.8	221.215	106.426	2.557	7.364	3.207	119.554	54.0	101.671	46.0
1900/01	923.218	670.105	30.379	9.199	8.744	718.427	77.8	204.791	22.2	225.634	125.573	3.938	12.273	2.634	144.417	64.0	81.117	36.0
1905/06	1,050.957	831.429	26.518	14.588	7.820	880.385	83.8	170.602	16.2	234.412	150.874	2.210	16.485	2.082	171.661	73.2	62.751	26.8
1909/10	1,204.826	984.585	26.456	12.015	7.600	1,030.656	85.5	174.170	14.5	251.294	166.994	1.656	22.943	1.825	193.403	76.9	57.891	23.0
1910/11	1,264.359	1,041.082	26.128	13.216	6.021	1,086.447	85.9	177.912	14.1	265.479	179.333	1.705	23.975	1.253	206.366	77.7	59.213	22.3
1911/12	—	1,083.974	26.329	13.223	5.460	1,127.986	—	—	—	—	181.782	1.439	25.522	1.171	209.914	—	—	—

¹⁾ Wykaz ten obejmuje tylko liczbę dzieci w gminach, posiadających szkoły bądź własne, bądź wspólne z sąsiedziemi.

Źródło: ob. tabl. poprzednią.

277. Szkoły ludowe publiczne czynne w stosunku do powierzchni kraju i ludności. Personnel nauczycielski. Stosunek sił pedagogicznych i frekwencyi od roku 1891/92—1911/12. — Relation entre le nombre des écoles primaires et de leurs élèves et entre le nombre de la population et la superficie du pays en 1891/2—1911/2. Personnel pédagogique. — Verhältnisse zw. der Volksschulen u. Volksschülerzahl u. zw. der Gesamtbevölkerung u. der Lantefläche. Zahl des pädagogischen Personals 1891—1912.

Rok szkolny	L i c z b a				W y p a d a			
	Szkoł ludowych publicznych czynnych	Nauczycieli i nauczycielek ¹⁾	U c z n i ó w		jedna szkoła ludowa publiczna czynna na kilometrów ²	co-dzienną	dopelniającą	ogółem
			z nauki codziennej	z nauki dopełniającej				
1891/92	3.680	5.916	507.210	106.426	21·3	63·8	48·1	60·4
1900/01	4.004	8.323 ³⁾	670.105	125.572	19·6	72·6	55·7	69·3
1905/06	4.551	11.303	831.429	150.874	16·2	79·1	64·4	76·4
1909/10	5.219	14.101	984.585	166.994	15·0	81·7	66·5	79·1
1910/11	5.412	15.038	1.041.082	179.333	14·5	82·3	67·6	79·8
1911/12	5.580	16.005	1.082.974	181.782	—	—	—	—

¹⁾ Bez wliczenia katechetów i nauczycielek specjalnych, które udzielają przedmiotów nadobowiązkowych, przeważnie nauki robót kobiecych.

²⁾ t. j. w gminach posiadających szkoły bądź własne, bądź wspólne z sąsiedniami.

³⁾ Wzrost liczby nauczycieli jest większy w rzeczywistości, ponieważ wskutek rozporządzenia c. k. Rady szk. krajowej z 7 maja 1900, znoszącego instytucję praktykantów, wzgl. praktykantek nauczycielskich, powyższa liczba podaje ilość rzeczywistych nauczycieli, podczas gdy w latach poprzednich wliczało się tu i praktykantów, których w r. 1897/8 było 252, w 1898/9: 249, w 1899 do 1900: 269.

Źródło: Podr. stat. Galicyi IX 1. — C. k. Rada szkolna krajowa o stanie wychowania publicznego w roku szk. 1911/12. Lwów 1913.

278. Gminy bez szkół z początkiem r. szk. 1910/11. — Communes privées de l'école en 1910/1 par districts. — Gemeinden ohne Schule in den Kreisen 1910/1.

Okręg szkolny	Ogólna liczba gmin w okręgu	Liczba gmin bez szkół w 1910/11	Szkoły zorganizowane od roku			Wcielono do zakresu innych szkół	Pozostaje w r. 1913 gmin zupełnie szkół pozbawionych	Liczba gmin bez szkół w których niema 40 dzieci w wieku szkolnym
			1911	1912	1913			
Biała	46	9	—	7	—	2	—	—
Borszczów	75	5	4	1	—	—	—	—
Brody	104	15	4	5	3	2	1	—
Brzeżany	74	1	—	1	—	—	—	—
Buczacz	86	2	1	1	—	—	—	—
Dąbrowa	105	7	3	2	—	2	—	—
Dobromil	94	10 ^{a)}	5	1	—	1	1	1
Dolina	87	3 ^{a)}	—	—	—	—	1	1
Drohobycz	79	6	—	—	5	1	—	—
Gorlice	89	1	—	—	—	—	1	1
Horodenka	49	2	1	—	1	—	—	—
Jarosław	110	1	1	—	—	—	—	—
Jaśło	122	5	4	—	1	—	—	—
Kolbuszowa	62	9	6	—	—	3	—	—
Krosno	83	9	4	5	—	—	—	—
Limanowa	91	12 ^{b)}	7	2	—	1	—	—
Lisko	154	69 ^{b)}	15	23	12	6	12	10
Mielec	97	5	1	2	—	2	—	—
Mościska	78	10	7	1	—	2	—	—
Myslenice	65	4 ^{b)}	1	2	—	—	—	—
Nisko	61	11 ^{a)}	5	1	1	1	1	—
Nowy Sącz	165	8	3	—	4	1	—	—
Nowy Targ	75	4	2	—	—	—	2	2
Pilzno	60	1	—	—	—	1	—	—
Podhajce	64	4	2	2	—	—	—	—
Przemysł	123	1	1	—	—	—	—	—
Rawa ruska	73	2	2	—	—	—	—	—
Rohatyn	100	5	—	—	2	2	1	—
Ropczyce	79	4	1	2	—	1	—	—
Rudki	70	15	13	1	—	1	—	—
Sambar	88	2	—	—	—	—	2	2
Sanok	131	17	3	4	5	3	2	2
Śniatyn	41	1	1	—	—	—	—	—
Sokal	101	3	—	—	—	3	—	—
Stanisławów	75	1	—	1	—	—	—	—
Stary Sambor	56	6	3	2	—	1	—	—
Tarnobrzeg	72	3	3	—	—	—	—	—
Tarnów	85	1	1	—	—	—	—	—
Tłumacz	65	3	2	—	—	1	—	—
Trembowla	43	1	—	—	—	1	—	—
Turka	74	4	3	—	—	—	1	1
Wadowice	81	4	3	—	—	1	—	—
Wieliczka	110	4	1	1	—	2	—	—
Złoczów	88	1	1	—	—	—	—	—
Zółkiew	75	2	1	1	—	—	—	—
Zywiec	70	18	14	3	—	1	—	—
Cała Galicya	6.242	311	129	71	34	42	25	20

^{a)} 2 gminy posiadają prywatne szkoły ewangelickie.

^{b)} W 2 gminach chodzą dzieci do pryw. szkoły OO. Cystersów.

^{c)} W 1 gminie zorganizowano szkołę z dniem 1/IX. 1914 r.

^{d)} W 2 gminach uczęszczają dzieci do szkoły pryw. SS. Dominikanek w Bielinach. **Źródło:** Podr. stat. Gal. IX 1.

Rejencye pod panowaniem pruskiem. — Régences sous le régime de la Prusse. — Regierungsbezirke unter preuss. Herrschaft.
 279. Szkoły ludowe. — Écoles primaires en 1882—1911. Leur nombre; nombre de leurs classes, du personnel pédagogique, de leurs élèves. — Volksschulen 1882—1911. Ihre Zahl, Classenzahl, Lehrer- u. Lehrerinnen-, Schülerzahl.

Rejencye	Liczba szkół ludowych publicznych					Liczba klas szkolnych					Personel nauczycielski					Liczba dzieci w szkołach				
	1882	1891	1901	1906	1911	1882	1891	1901	1906	1911	1882	1891	1901	1906	1911	1882	1891	1901	1906	1911
Poznańska	1.353	1.485	1.668	1.764	1.815	2.346	3.257	4.141	4.370	4.729	1.952	2.371	2.927	3.254	3.597	184.157	200.207	223.709	246.562	265.109
Bydgoska	834	914	1.027	1.098	1.177	1.323	1.802	2.441	2.691	3.089	1.175	1.385	1.727	1.969	2.240	99.023	106.523	122.920	133.064	142.000
Gdańska	736	806	864	892	922	1.270	1.516	1.946	2.165	2.342	1.212	1.381	1.735	1.928	2.163	82.605	90.969	107.719	116.799	123.693
Kwidzińska	1.179	1.275	1.368	1.422	1.458	1.810	2.507	3.019	3.113	3.326	1.716	2.053	2.455	2.604	2.810	133.030	146.342	167.662	174.038	179.558
Olsztynska	889	900	953	972	987	1.254	1.544	1.758	1.853	1.923	1.207	1.377	1.639	1.780	1.863	81.437	88.186	102.420	103.395	101.519
Opolska	1.199	1.312	1.443	1.510	1.589	3.207	4.021	5.536	6.523	7.409	2.668	3.441	4.765	5.810	6.920	254.137	280.023	355.816	411.159	442.756

Źródło: Jahrbuch pruski 1913.

280. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. Szkoły średnie ogólnokształcące. — Gouvernements sous le régime russe. Écoles secondaires en 1911. Nombre des écoles et des élèves par sexe. — Gouvernements unter russischer Herrschaft. Mittelschulen 1911. Zahl der Schulen, der Schüler u. Schülerinnen.

Gubernie	Gimnazya, progimnazya, instytuty, licea. Gymnases, progymnases, instituts, lycées. — Gymnasien, Progymnasien, Lyzeen.				Szkoły realne Écoles réelles. — Realschulen.				
	Liczba		Liczba uczniów		Liczba		Liczba uczniów		
	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
Warszawska	23	4.231	4.049	2	1.164	1.164	—	—	—
Kaliska	2	185	215	1	146	146	—	—	—
Piotrkowska	6	1.334	1.351	1	260	260	—	—	—
Radomska	4	695	454	—	—	—	—	—	—
Kielecka	3	487	203	—	—	—	—	—	—
Lubelska	10	1.461	1.030	—	—	—	—	—	—
Siedlecka (1909)	3	673	279	—	—	—	—	—	—
Łomżyńska	2	238	290	—	—	—	—	—	—
Płocka (1909)	2	400	294	—	—	—	—	—	—
Suwałska	3	637	269	—	—	—	—	—	—
Królestwo Pol.	58	10.341	8.434	4	1.570	1.570	—	—	—
Wileńska	4	1.420	1.341	1	525	525	—	—	—
Kowieńska	13	1.477	1.704	1	413	413	—	—	—
Grodzińska	?	?	?	?	?	?	—	—	—
Mińska	28	2.489	5.187	4	2.279	2.279	—	—	—
Mohylowska	11	1.559	2.374	3	930	930	—	—	—
Witebska	5	607	1.903	1	464	464	—	—	—
Wołyńska	6	2.041	905	1	288	288	—	—	—
Podolska	16	1.813	2.922	3	879	879	—	—	—
Kijowska	58	7.416	9.724	3	1.108	1.108	—	—	—

Gubernie	Ogółem szkół średnich ogólnokształcących. Total des écoles secondaires d'instruction générale. — Gesamtmittelschulen der allg. Bildung.			Szkoły prywatne i przy. świątyniach wyznani prócz prawosławnego. — Ecoles privées et écoles dirigées par le clergé à l'exclusion des écoles orthodoxes. — Privatschulen u. Kirchenschulen ohne Schulen der orthodoxen Kirche.				
	Liczba	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Liczba	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
Warszawska	25	9.444	5.395	4.049	255	27.116	12.778	14.338
Kaliska	3	546	331	215	76	4.234	1.966	2.278
Piotrkowska	7	2.945	1.594	1.351	239	39.863	22.075	17.788
Radomska	4	1.149	695	454	38	2.785	1.415	1.370
Kielecka	3	690	487	203	?	1.938	?	?
Lubelska	10	2.491	1.461	1.030	59	4.499	2.371	2.128
Siedlecka (1909)	3	952	673	279	26	1.997	1.048	949
Łomżyńska	2	528	238	290	10	708	299	409
Płocka (1909)	2	694	400	294	68	3.910	1.801	2.109
Suwalska	3	906	637	269	27	1.068	249	819
Królestwo Pol.	62	20.345	11.911	8.434	798	88.118	43.992	42.188
							+ 1.938	
Wilenska	5	3.286	1.945	1.341	?	?	?	?
Kowieńska	14	3.594	1.890	1.704	61	5.044	2.728	2.316
Grodzińska	26	9.102	4.425	4.677	7	?	?	?
Mińska	32	8.606	3.419	5.187	4	188	44	144
Mohylowska	14	4.595	2.221	2.374	—	—	—	—
Witebska	6	2.974	1.071	1.903	23	3.919	845	3.071
Wołyńska	7	3.234	2.329	905	50	4.645	968	3.677
Podolska	19	5.614	2.692	2.922	33	2.179	630	1.549
Kijowska	61	18.248	8.524	9.724	292	11.642	6.864	4.778

Źródła: Jeżegodn. Rossiji 1912.

Galicya. — Galicie. — Galizien.

281. Szkoły średnie. Gimnazya i szkoły realne w stosunku do powierzchni kraju i ludności. Siły pedagogiczne i frekwencya od r. 1850/51—1910/11. — Gymnases et écoles réales en 1850/51—1910/11. Leur nombre, nombre du personnel pédagogique et des élèves. Relations avec le nombre de la population et l'étendue territoriale. — Gymnasien u. Realschulen 1850/51—1910/11. Ihre Zahl, Lehrer- u. Schülerzahl. Verhältnis zur Gesamtbevölkerung- u. Landesfläche.

Z początkiem roku szkolnego	G i m n a z y a							
	L i c z b a			W y p a d a				
	zakładów ¹⁾	nauczycieli ²⁾	uczniów i uczennic	jeden zakład na km ²	jeden zakład na mie- szkańców	jeden uczeń na mie- szkańców	na jednego nauczyciela uczniów (uczennic ³⁾)	na jeden zakład uczniów (uczennic)
1850/51	13	171	4.566	6.088	350.421	998	27	351
1860/61	16	225	4.387	4.906	287.341	922	22	311
1870/71	20	378	7.416	3.924	272.234	718	20	371
1880/81	22	537	9.504	3.565	270.859	627	18	432
1890/91	27	621	12.642	2.907	247.933	530	18	428
1900/01	30	760	18.501	2.617	243.865	395	24	617
1905/06	46	1.111	27.919	1.706	166.814	275	24	607
1909/10	78	1.547	34.273	1.006	102.148	232	20	439
1910/11	86	1.633	36.014	913	93.322	223	19	419
S z k o ł y r e a l n e								
1850/51	1	3	78	78.497	4.555.477	58.660	26	78
1860/61	5	51	750	15.699	919.494	6.110	15	150
1870/71	5	53	877	15.699	1.088.936	6.208	17	175
1880/81	6	126	1.336	13.083	993.151	4.460	11	223
1890/91	4	80	1.069	19.625	1.673.548	6.262	12	253
1900/01	7	119	2.892	11.214	1.045.134	2.530	24	413
1905/06	11	204	3.912	7.136	697.585	1.961	19	356
1909/10	13	261	3.866	6.038	612.887	2.061	15	297
1910/11	14	259	4.052	5.606	573.262	1.981	16	289
O g ó ł e m s z k o ł y ś r e d n i e								
1850/51	14	174	4.644	5.650	325.391	981	27	332
1860/61	21	276	5.737	3.767	218.927	794	21	273
1870/71	25	431	8.293	3.180	217.788	657	20	332
1880/81	28	663	10.840	2.804	212.818	550	16	387
1890/91	31	701	13.711	2.532	213.155	482	19	442
1900/01	37	879	21.393	2.122	197.728	342	24	578
1905/06	57	1.315	31.831	1.377	134.622	241	23	558
1909/10	91	1.808	38.139	863	87.555	209	19	419
1910/11	100	1.892	40.066	785	80.257	200	19	401

Źródła: Podr. statyst. Galicyi IX 1.

¹⁾ Nie liczone są w tej rubryce filie. ²⁾ Uwzględnieni są jedynie nauczyciele szkół państwowych. ³⁾ Uwzględnieni jedynie nauczyciele i uczniowie szkół państwowych.

282. Uczniowie szkół średnich podług religii od roku 1876—1911 w %
 Étèves des écoles secondaires par cultes en 1876—1911. En % — Religionsbekennnis der Schüler in den mittleren Schulen
 1876—1911 in %

W przecięciu w latach	Na 100 uczniów było wyznania:														
	Gimnazya						Szkoly średnie wogóle								
	rym.- kat.	grecko- kat.	Zyd.	Inn. wyznania	Razem		rym.- kat.	grecko- kat.	Zyd.	Inn. wyznania	Razem				
1876—86	63.06	18.33	17.56	1.05	100.00	69.38	6.44	21.43	2.75	100.00	63.91	16.79	18.06	1.24	100.00
1886—96	61.98	18.45	18.52	1.05	100.00	75.92	5.78	15.84	2.46	100.00	63.07	17.43	18.32	1.18	100.00
1896—906	60.24	20.09	18.84	0.83	100.00	66.25	7.08	24.87	1.80	100.00	60.99	18.42	19.61	0.95	100.00
1906—11	55.18	22.28	21.82	0.72	100.00	67.59	7.49	22.59	2.33	100.00	56.55	20.64	21.91	0.90	100.00
1910—11	53.16	23.17	22.92	0.75	100.00	68.04	9.28	20.26	2.42	100.00	54.73	21.71	22.64	0.92	100.00

Źródła: Podr. statyst. Galicyi IX 1.

283. Uczniowie szkół średnich podług narodowości od r. 1876—1911 w %
 Nationalité des élèves des écoles secondaires en % depuis 1876—1911. — Nationalität der Schüler der mittleren Schulen in % 1876—1911.

W przecięciu w latach	Na 100 uczniów wypadają narodowości:														
	Gimnazya						Szkoly średnie wogóle								
	Polaków	Rusinów	Niemców	Innych narod- wości	Razem		Polaków	Rusinów	Niemców	Innych narod- wości	Razem				
1876/7—1885/6	74.52	17.62	7.71	0.15	100.00	89.86	5.89	3.37	0.88	100.00	76.48	16.09	7.19	0.24	100.00
1886/7—1895/6	77.14	18.08	4.67	0.11	100.00	91.84	5.28	2.16	0.72	100.00	78.34	17.03	4.47	0.16	100.00
1896/7—1905/6	78.64	19.34	1.92	0.10	100.00	92.22	6.43	1.05	0.30	100.00	80.39	17.68	1.81	0.12	100.00
1905/6—1910/11	77.61	21.63	0.70	0.06	100.00	92.59	6.25	1.00	0.26	100.00	79.24	19.95	0.74	0.07	100.00
1910—1911	76.73	22.49	0.72	0.06	100.00	90.53	8.00	1.20	0.27	100.00	78.17	20.98	0.77	0.08	100.00

Źródła: Podr. statyst. Galicyi IX 1.

Zakłady naukowe żeńskie. — Écoles pour filles. — Lehranstalten für die weibliche Jugend.

Prowincyje	Zakłady naukowe wyższe dla młodzieży żeńskiej 1913 r.										Instytucyje naukowe typu				Klasy kursów wyższych	
	Liczba zakładów		Liczba uczennic		Wyższe szkoły dziewcząt		Szkoły kobiet		gimnazjalnego		gimnaz.-realnego		uczennic		uczennic w	
	katoliz.	ewang.	żydów.	innych	razem	szkół	uczennic	szkół	uczennic	szkół	uczennic	szkół	uczennic	szkół	klasy I—III	roku praktyki
Prusy Książęce	Państwo	1	158	460	97	—	715	1	446	1	38	1	113	1	94	24
	Gminy	2	105	796	59	—	960	2	802	—	—	—	—	2	123	35
	Os. prywat.	5	475	1.162	241	—	1.878	5	1.878	—	—	—	—	—	—	—
Prusy Królew.	Gminy	10	688	3.346	253	—	4.287	10	3.775	1	25	1	128	6	269	90
	Fundacye	1	166	3	1	—	170	1	170	—	—	—	—	—	—	—
	Os. prywat.	7	630	1.617	56	5	2.308	7	2.206	—	—	—	—	1	87	15
Prusy Książęce	Gminy	10	305	3.600	196	1	4.102	10	3.640	2	30	1	132	5	240	60
	Os. prywat.	10	444	3.283	205	4	3.936	10	3.670	—	—	—	—	4	229	37

Źródło: Jahrbuch pruski 1913.

Gubernie pod panowaniem rosyjskiem. — Gouvernements sous
285. Szkoły specjalne: średnie i początkowe 14. I. 1911 r. — Écoles spéciales:
14. I.

Gubernie	Szkoły pedagogiczne Écoles pédagogiques Pädagogische Schulen				Szkoły rolnicze i leśne Écoles d'agriculture et forestières Ackerbau u. Forstwirtschaft Schulen				Szkoły techniczne i rzemieślnicze Écoles techniques et des métiers Technische u. Handwerkersch.			
	Liczba uczn.				Liczba uczn.				Liczba uczniów			
	Liczba szkół a	Ogółem b	Chłopców c	Dziewcząt d	Liczba szkół a	Ogółem b	Chłopców c	Dziewcząt d	Liczba szkół a	Ogółem b	Chłopców c	Dziewcząt d
Warszawska ¹⁾ . . .	1	70	70	—	1	37	37	—	49	3.568	3.568	—
Kaliska 1909 . . .	1	76	76	—	—	—	—	—	15	970	970	—
Piotrkowska . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	25	786	786	—
Radomska	1	101	101	—	—	—	—	—	2	370	370	—
Kielecka 1909 . . .	1	170	?	?	—	—	—	—	?	118	?	?
Lubelska	1	93	93	—	—	—	—	—	11	234	234	—
Siedlecka	1	148	148	—	—	—	—	—	6	124	124	—
Łomżyńska 1909 . .	—	—	—	—	—	—	—	—	6	167	167	—
Płocka	1	86	86	—	—	—	—	—	9	379	379	—
Suwałska 1909 . . .	1	94	94	—	—	—	—	—	2	54	54	—
Królestwo Polskie	8	888	668	—	1	37	37	—	125	6.770	6.652	—
			+170?								+118	
Wileńska	3	280	280	—	—	—	—	—	5	472	467	5
Kowieńska	2	146	145	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodzińska	9	?	?	?	—	—	—	—	6	?	?	?
Mińska	8	493	444	49	2	86	86	—	4	260	260	—
Mohylowska	11	659	387	272	4	359	359	—	14	800	800	—
Witebska	1	147	147	—	—	—	—	—	5	326	326	—
Wolyńska	1	87	87	—	4	246	246	—	8	262	262	—
Podolska	13	949	823	126	—	—	—	—	5	644	637	7
Kijowska	15	1.038	668	370	6	649	547	102	9	1.237	1.231	6

¹⁾ Tylko m. Warszawa.

le régime russe. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.
secondaires et primaires au 14. I. 1911. — Volks- u. Mittel- Spezialschulen am 1911.

Szkoły handlowe i przemysłowe Écoles de commerce et d'industrie Handels- u. Gewerbeschulen				Szkoły lekarskie Écoles de médecine Heilschulen				Szkoły sztuk pięknych Écoles des beaux arts Kunstschulen				Szkoły wojskowe Écoles militaires Militärschulen			
Liczba szkół	Liczba uczniów			Liczba szkół	Liczba uczn.			Liczba szkół	Liczba uczniów			Liczba szkół	Liczba uczn.		
	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt		Ogółem	Chłopców	Dziewcząt		Ogółem	Chłopców	Dziewcząt		Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	d
23	6.136	4.600	1.536	3	578	125	453	1	214	214	—	1	600	600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	56	56	—	—	—	—	—
2	756	756	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	445	445	—	—	—	—	—	1	92	92	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	3	5	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	359	359	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	19	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	7.715	6.179	1.536	3	578	125	453	4	370	365	5	1	600	600	—
2	715	715	—	—	—	—	—	1	?	?	?	1	452	452	—
1	358	358	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	126	91	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	909	861	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	461	461	—	2	334	168	166	—	—	—	—	—	—	—	—
4	725	651	74	—	—	—	—	—	—	—	—	1	401	401	—
2	618	560	58	1	113	59	54	—	—	—	—	—	—	—	—
4	760	743	17	1	64	—	64	1	68	13	55	—	—	—	—
14	4.251	3.166	1.085	2	498	469	29	4	1.909	1.031	878	2	1.016	1.016	—

Gubernie	Szkoły cerkiewne Écoles ecclésiastiques orthodoxes Orthodoxe Kirchen-schulen				Szkoły wyznaniowe niechrześcijańskie Écoles confessionnelles non chrétiennes Schulen des nicht-christlichen Glaubens				Szkoły dla głuchoniemych i ociemniałych Écoles pour les aveugles et les sourds muets Schulen für Blinde und Taubstumme				Szkoły zawodowe i inne specjalne Écoles professionnelles et autres spec. Berufs und andere Spezial-schulen			
	Liczba uczn.				Liczba uczniów				Liczba uczniów				Liczba uczniów			
	Liczba szkół	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Liczba szkół	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Liczba szkół	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Liczba szkół	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt
Warszawska ¹⁾	2	337	337	—	190	11.237	10.718	519	1	251	164	87	1	37	—	37
Kaliska 1909	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piotrkowska . . .	—	—	—	—	597	15.878	13 080	2.848	—	—	—	—	—	—	—	—
Rałomska . . .	1	77	77	—	130	3.217	3.177	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Kielecka 1909	—	—	—	—	?	?	?	?	—	—	—	—	—	—	—	—
Lubelska	3	525	525	—	487	19.480	19.092	388	—	—	—	—	—	—	—	—
Siedlecka	—	—	—	—	334	3.589	3.304	285	—	—	—	—	—	—	—	—
Łomżyńska 1909	—	—	—	—	302	3.873	3.873	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Płocka	1	64	64	—	159	2.141	2.067	74	—	—	—	—	—	—	—	—
Suwalska 1909	1	72	72	—	180	2.211	2.177	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Królestwo Pols.	8	1.075	1.075	—	2.379	61.626	57.438	4.188	1	251	164	87	1	37	—	37
Wileńska	5	668	486	182	235	4 165	4.153	12	—	—	—	—	—	—	—	—
Kowieńska . . .	1	139	139	—	6	487	487	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Grodzieńska . .	1	174	174	—	404	?	?	?	—	—	—	—	—	—	—	—
Mińska	6	997	614	383	218	4.544	4.520	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Mohylowska . .	6	870	635	235	7	897	897	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Witebska	5	885	502	383	94	1.560	1.560	—	1	14	6	8	—	—	—	—
Wołyńska . . .	8	1.836	1.364	472	18	1.897	1.897	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Podolska	7	1.979	1.453	526	337	13 422	13.385	37	—	—	—	—	—	—	—	—
Kijowska	7	2.338	1.334	1.004	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Tylko m. Warszawa.

Zródła: Jeżeg. Rossiji 19 12.

Régences sous le régime de la Prusse. — Regierungsbzirkte unter preussischer Herrschaft.
 Rejencye pod panowaniem pruskiem.

286. Seminaria nauczycielskie 1913 r. — Écoles normales en 1913. — Lehrerbildungsanstalten 1913.
 Szkoły przemysłowe dalszego kształcenia się (wraz ze szkołami cechowymi i szkołami fachowemi związków) 1. XII. 1912 r. —
 Écoles industrielles de degrés secondaire. — Gewerbliche Fortbildungsschulen.

Rejencye	Liczba seminariów						Liczba wychowawców			Personel nauczycielski				Szkoły przemysłowe		Szkoły kupieckie				
	Męzkich		Kobiecych		Męzkich i Kobiecych		Mężczyzn		Kobiet		Mężczyzn		Kobiet		Liczba		uczniów		uczniów	
	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	rym.-katol.	ewangiel.	szkół	uczniów	szkół	uczniów	szkół	uczniów
Poznańska	3	1	4	—	1	—	796	79	875	31	5	34	—	70	59	6.636	9	856	3	3
Bydgoska	3	—	2	1	—	469	64	533	21	—	19	5	45	28	28	3.620	6	434	140	140
Gdańska	2	—	3	—	—	470	—	470	14	—	21	—	35	22	22	6.337	1	157	—	—
Kwidzyńska	4	—	3	—	—	688	—	688	28	—	21	—	49	43	43	5.210	8	500	16	16
Olsztyńska	—	—	4	—	—	347	—	347	—	—	28	—	28	19	19	1.862	6	182	66	66
Opolska	11	1	1	—	—	1.089	100	1.189	80	5	7	—	92	101	101	18.734	33	2.767	597	597

Źródła: Jahrbuch pruski 1913.

287. Gubernie pod panowaniem rosyjskiem Wyższe zakłady naukowe w d. 14/I r. 1911.
 Gouvernements sous le régime russe. Écoles supérieures. Académies en 1911. — Gouvernements unter russischer Herrschaft.
 Höhere Schulen 1911.

Gubernie	Zakłady ogólnokształcące. Écoles d'instruction générale. — Anstalten allg. Bildung.			Zakłady specjalne. — Écoles supérieures spéciales. — Spezielle höhere Bildungsanstalten.												Ogółem wyższe zakłady naukowe. — Total des écoles supérieures. — Höhere Schulen insgesamt.			
	Liczba	Ogółem	Kobiet	Liczba studentów	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Liczba studentów	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Liczba studentów	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet	Liczba	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet
Warszawska	2	2 393	1 911	482	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3 581	3 099	482
Lubelska	—	—	—	—	1	414	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	429	429	—
Król. Pol. Litwa i Białoruś	2	2 393	1 911	482	1	414	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4 010	3 528	482
Kijowska	3	7 639	5 215	2 424	1	193	193	—	—	—	—	—	—	—	—	6	12 875	10 050	2 825

Źródła: Jeżegodnik Rossiji 1912.

288. Galicya i Austrya. Sumaryczne zestawienie wszystkich zakładów wychowawczych w Galicyi i Austryi w r. 1907/8. Galicie et Autriche. Ecoles supérieures, secondaires, spéciales, primaires en 1907/8. Leur nombre, nombre des maîtres et élèves. Relation entre l'Autriche et la Galicie en 1897/8 et 1907/8. — Galizien u. Oesterreich. Höhere, mittlere, Fach- u. Volksschulen. Ihre Zahl, Lehrer- u. Schülerzahl. Vergleich zw. Oesterreich u. Galizien für 1897/8 u. 1907/8.

Z a k ł a d y	W A u s t r y i			W G a l i c y i			Na Galicyę przypada procent					
	zakładów	nauczycieli	uczniów	zakładów	nauczycieli	uczniów	zakładów	nauczycieli	uczniów			
							w r. 1907/8		w r. 1897/98			
Wyższe zakłady naukowe:												
Uniwersytety	8	1.867	22.734	2	366	5.930	25-00	19-60	26-08	25-00	20-57	20-08
Politechniki	7	702	9.109	1	88	1.379	14-23	12-53	15-14	16-67	14-71	11-06
Akademia rolnicza	1	82	727	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akademie weterynaryjne	2	66	454	1	21	94	50-00	31-82	20-70	—	—	—
Akademie górnicze	2	56	416	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Akademie Sztuk pięknych	4	53	526	1	11	144	25-00	20-75	27-38	33-33	25-53	17-37
Akademia eksportowa	1	29	289	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zakłady teologiczne	47	298	1.886	5	37	258	10-64	12-42	13-68	6-52	8-21	6-77
Szkoly średnie:												
Gimnazya	241	5.514	81.126	57	1.662	28.736	23-65	30-14	35-42	16-95	20-85	26-24
Gimnazya realne	17	354	4.175	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szkoly realne	136	3.058	43.489	11	265	3.564	8-09	8-66	8-19	5-38	5-68	7-14
Seminarya męskie	70	1.129	12.527	13	218	3.268	18-57	19-31	26-09	16-67	19-61	26-18
Seminarya żeńskie	61	1.155	8.846	5	116	1.373	8-20	10-04	15-52	8-82	10-71	16-61

Z a k l a d y	W A u s t r y i		W G a l i c y i		Na Galicyę przypada procent							
	L i c z b a		L i c z b a		w r. 1907/8		w r. 1897/98					
	zakładów	nauczycieli	zakładów	nauczycieli	zakładów	nauczycieli	zakładów	nauczycieli				
Fachowe szkoły prywatne i publiczne												
Szkoły handlowe	301	2.219	34.791	17	88	1.078	5.65	3.96	3.10	2.98	3.11	1.53
Szkoły przemysłowe	1.414	9.785	142.620	114	876	8.215	8.06	8.95	6.76	9.19	9.80	6.23
Szkoły rolnicze i leśne	199	1.504	7.776	20 ¹⁾	122	764	10.05	8.11	9.82	10.13	12.61	9.37
Szkoły marynarskie	3	38	161	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szkoły weterynaryj i kucia koni	7	17	248	1	— ²⁾	2	14.28	11.76	0.81	16.67	41.30	9.85
Niższe szkoły górnicze	8	44	421	2	8	43	25.00	18.18	10.21	16.67	16.67	8.44
Szkoły akuserek	15	51	1.023	2	4	200	13.33	7.84	19.55	13.33	11.36	16.83
Szkoły muzyczne i dramatyczne	896	1.738	32.247	36	113	1.572	4.02	6.50	4.87	3.17	7.25	5.79
Szkoły robót kobiecych i kroju	968	1.417	23.331	12	43	819	1.24	3.03	3.51	1.52	4.02	4.32
Inne fachowe zakł. nauk. i wychow.	1.249	6.160	84.804	170	1.167	14.218	13.61	18.94	16.76	31.66	25.08	21.61
Szkoły ludowe i wydziałowe (publiczne)	21.811	97.399	4.243.628	5.124	17.570	1,148.345	23.49	18.04	27.06	19.87	16.25	20.39
Szkoły ludowe i wydziałowe (prywatne)	1.174	5.514	134.288	256	1.044	28.230	21.80	18.93	21.02	—	—	—

Źródła: Podr. statyst. Galicyi IX I.

¹⁾ Akademia rolnicza w Dublanach jest objęta wykazem szkół rolniczych. ²⁾ 2 nauczycieli szkoły weterynaryjnej.

IV.

Wybory do ciał ustawodawczych.

Élections aux corps législatifs.

Wahlen in die gesetzgebenden Körperschaften.

Duma rosyjska. — La Douma d'Empire. — Die russische Reichsduma.

Źródła: Czasopisma. Ustawy rosyjskie. Nasze obliczenia.

289. Gub. pod panowaniem rosyjskiem. Liczba posłów do Dumy według kuryi. Stosunek liczby posłów do liczby ludności. — Gouver. sous le régime russe. Nombre des députés dans la Douma d'après les curies. Relation entre le nombre des députés et celui de la population. — Guv. unter russischer Herrschaft. Abgeordnetenzahl nach Kurien. Verhältnis zw. der Abgeordneten- u. der Bevölkerungszahl.

Gubernie	Liczba ogólna posłów	Poslowie z kuryi opancerzonych							Na 1 posła wypadła ludności (1913 r.)	
		mniejszości rosyjskiej	większej własności ziemskiej	drobnej własności ziemskiej	miast I kat.	miast II kat.	miast bez względu na kategorię	robotników		
Warszawska	3	1	—	—	—	—	—	1	—	875.000
Kaliska	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,216.000
Piotrkowska	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1,021.000
Radomska	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,139.000
Kielecka	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,005.000
Lubelska	2	1	—	—	—	—	—	—	—	801.000
Siedlecka	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1,033.000
Łomżyńska	1	—	—	—	—	—	—	—	—	704.000
Płocka	1	—	—	—	—	—	—	—	—	754.000
Suwalska	1	—	—	—	—	—	—	—	—	687.000
Kr. Polskie	14	2	—	—	—	—	—	2	—	915.000
Wileńska	7	2	1	1	1	1	—	—	—	283.000
Kowieńska	6	1	1	1	1	—	—	—	—	305.000
Grodzińska	7	—	1	1	1	—	—	—	—	289.000
Mińska	9	—	1	1	1	—	—	—	—	329.000
Mohylowska	7	—	1	1	1	—	—	—	—	333.000
Witebska	6	—	1	1	1	—	—	—	—	317.000
Wołyń	13	—	1	1	1	—	—	—	—	311.000
Podole	13	—	1	1	1	—	—	—	—	302.000
Kijowska	15	—	1	1	1	1	1	1	—	316.000
51 gub. Ros. Europ.	403	—	—	—	—	—	—	—	6	308.000
Państ. Ros. według reg. wyborczego z r. 1907.	442	—	50	54	27	27	23	6	—	381.000
Państ. Ros. według ust. wyb. Wittego z r. 1905.	524	—	—	—	—	—	—	—	—	321.000
Kr. Pol. według ustawy wyb. Wittego	37	—	—	—	—	—	—	—	—	346.000

Źródło: Ustawy państwowe rosyjskie i nasze obliczenia.

290. Liczba wyborców na zgromadzeniach wyborcz. gubernialnych według kurii. Stosunek % liczby wyborców w poszczególnych kurjach do ogólnej liczby wyborców w zgromadzeniu gubernialnem. — Nombre des membres des assemblées électorales des gouvernements par curies. Relation entre le nombre des membres de chaque curie et celui des membres de toute l'assemblée du gouvernement. — Wahlmännerzahl in den Wahlmännergouvernementsversammlungen nach Curien. % Verhältnis zw. der Wahlmännerzahl der einzelnen Curien u. der allg. Wahlmännerzahl im Gouvernement.

Gubernie	Wyborcy w zgromadzeniach wyborczych gubernialnych.										
	Ogółem wyborców	Wyborców od włośc.	Wyb. od wł. ziemskich	wyb. od zjazdu miejskiego I kategorii	wyb. od zjazdu miejskiego II kategorii	wybor. od robotników	Na 100 wyb. wypada wyborców z kurii (regulamin 8/16 VI 1907 r.).	włościan	właśc. ziem.	I zjazdu miejs.	II zjazdu miejs.
							Na 100 wyborców bez wyborców z kurii rosyjskiej m. Warszawy i Chełmszczyzny wypada wyborców z kurii				
M-to Warszawa	80	—	—	80	—	7	14·9	25·7	55·7	—	3·7
Gub. Warszawska	100	+7	28	48	24	—	—	—	—	—	—
M-to Łódź	80	—	—	80	—	21	10·4	17·0	62·2	—	10·4
Gub. Piotrkowska	100	+21	21	34	45	—	—	—	—	—	—
» Kaliska	60	—	17	27	16	—	28·3	45·0	26·7	—	—
» Radomska	61	—	19	27	14	1	31·1	44·3	23·0	—	1·6
» Kielecka	60	—	19	27	14	—	31·7	45·0	23·3	—	—
» Lubelska	100	—	28	47	25	—	28·0	47·0	25·0	—	—
» Siedlecka	61	—	21	27	13	—	34·4	44·3	21·3	—	—
» Łomżyńska	40	—	15	15	10	—	37·5	37·5	25·0	—	—
» Płocka	40	—	12	18	10	—	30·0	45·0	25·0	—	—
» Suwalska	40	—	14	16	10	—	35·0	40·0	25·0	—	—
Królestwo Polskie	850	—	194	286	341	29	22·8	33·7	40·1	—	3·4
							a bez wyborców z m. Warszawy i Łodzi				
							28%	42%	27%	3%	
Wileńska	76	19	38	10	8	1	25·0%	50·0%	13·3%	10·6%	1·1
Kowieńska	75	23	35	9	8	—	30·7	46·7	12·0	10·6	—
Grodzieńska	107	38	44	12	11	2	35·5	41·1	11·2	10·3	1·9
Mińska	137	41	71	12	11	2	29·9	51·9	8·8	8·0	1·4
Mohyłowska	125	35	64	13	12	1	28·0	51·2	10·4	9·5	0·8
Witebska	106	31	48	14	13	—	29·2	45·3	13·3	12·2	—
Wołyń	158	42	83	17	14	2	26·6	52·5	10·8	8·8	1·3
Podole	150	42	76	16	14	2	28·0	50·7	10·7	9·3	1·3
Kijowska	150	36	78	16	15	5	24·0	52·0	10·7	10·0	3·3
51 gub. Rosyi Europejskiej	5.161	1.147	2.594	688	570	112	22·2%	50·2%	13·3%	11·1%	2·2
			+50					+1·0%			

A według ustawy wyborczej Wittego z r. 1905 na 100 wyborców wypadało wyborców do całej Dumy z kurii włośc. 43%, własc. ziem. 34%, miast 23%.

Źródła: Ustawy państwowe rosyjskie i nasze obliczenia.

Parlament Austriacki. — Parlament Autrichien. — Oesterreichischer Reichsrat.

Źródła: Oesterreich. Statistik IX 5, XLIX 1, LIX 3, LXXXIV 2, — 7. Nasze obliczenia.

292. Austriya i Galicya. Rozwój stosunku liczby posłów do liczby ludności. 1869—1911 r. Antriche et Galicie. Relation entre le nombre des députés et celui de la population depuis 1869 jusqu'à 1911. — Oesterreich u. Galizien. Verhältnis zw. der Abgeordneten- u. der Bevölkerungszahl im Zeitraum 1863—1911.

Liczba posłów	Na 1 posła wypadło mieszkańców w r.:			Liczba posłów	Na 1 posła wy-pada mieszkańców		Liczba posłów		Na 1 posła wy-pada mieszkańców	
	1869	1873	1880		1884	1890	w r.	od r.	w r.	w r.
1867—1896	1869	1873	1880	1884	1890	1896—1907	1907	1911	1907	1911
Galicya	86.000	91.165	94.066	98.437	104.038	78	89 188	92.624	106	73.745
Austriya	57.273	59.407	62.271	64.770	67.161	425	58.094	60.890	516	53.732

293. Liczba uprawnionych do głosowania według kuryj. Dane absolutne. Okres r. 1873—1911. Nombre des électeurs inscrits par curies. Données absolues 1873—1911. — Zahl der wahlberechtigten Personen nach Curien. Abs. Zahlen 1873—1911.

Rok	I. Kurya		II. Kurya		III. Kurya		IV. Kurya		V. Kurya		Głosowanie powszechnie	
	Galicya	Austriya	Galicya	Austriya	Galicya	Austriya	Galicya	Austriya	Galicya	Austriya	Galicya	Austriya
1873	1.854	4.981	66	499	25.584	186.328 ¹⁾	446.054	1.062.259 ¹⁾	—	—	—	—
1879	1.932	4.768	74	515	26.293	191.934 ¹⁾	463.800	1.049.415 ¹⁾	—	—	—	—
1885	2.076	5.119	97	593	31.353	298.793	503.644	1.369.586	—	—	—	—
1891	2.177	5.402	88	583	32.838	338.500	517.163	1.387.572	—	—	—	—
1897	2.188	5.480	95	591	40.228	394.196	556.802	1.490.659	1.325.036	5.018.217	—	—
1901	2.203	5.431	91	556	44.899	493.804	557.054	1.585.466	1.302.476	5.004.222	—	—
1907	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.447.786	5.526.203
1911	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.501.282	5.767.065

¹⁾ Bez Dalmacyi.

294. Na 100 mieszkańców wypadu uprawniających do głosowania. — En % de la population totale. — In % der Bevölkerungszahl.

Rok	III. Kurya		IV. Kurya		Rok		I. II. III. IV. Kurya		V. Kurya		Rok		Głosowanie powszechne	
	Galicja	Austria	Galicja	Austria	Galicja	Austria	Galicja	Austria	Galicja	Austria	Galicja	Austria	Galicja	Austria
1873	6.7	—	8.9	—	8.3	7.6	19.0	20.3	1907	18.5	19.9	1907	18.5	19.9
1879	6.8	5.2	9.2	6.6	8.4	8.1	18.0	19.4	1911	18.6	20.4	1911	18.6	20.4
1885	7.0	7.0	9.2	7.7										

295. Liczba posłów i rozwój stosunku tej liczby do liczby uprawniających do głosowania w poszczególnych kuryach. Okres r. 1873—1901.

Période 1873—1901. Nombre des députés par curies et relation entre ce nombre et le nombre des électeurs inscrits par curies. Zeitraum 1873—1901. Abgeordnetenzahl u. Verhältnis dieser Zahl zur Zahl der wahlberechtigten Personen in jeder Curie.

Rok	1 poseł wypadu na uprawniających do głosowania:					1 poseł wypadu na uprawniających do głosowania:				
	w Galicji					w Austrii				
	I kurya	II kurya	III kurya	IV kurya	V kurya	I kurya	II kurya	III kurya	IV kurya	V kurya
1873	93	22	—	—	—	51	24	—	—	—
1879	96	24	—	—	—	50	24	—	—	—
1885	104	32	2.412	18.653	—	54	28	2.576	10.454	—
1891	108	29	2.526	19.154	—	63	27	2.869	10.756	—
1897	109	31	3.094	19.882	88.336	64	28	3.341	11.555	86.835
1901	110	30	3.454	20.632	86.835	64	26	4.193	12.290	69.503
Liczba posłów	20	3	13	27	15	85	21	118 ¹⁾	129 ¹⁾	72

¹⁾ Przy wyborach aż do r. 1885 włącznie liczba mandatów miejskich wynosiła 116, a wiejskich 131.

296. Na 100 uprawnionych do głosowania głosowało:

Relation en % entre le nombre des votants par curies et le nombre des électeurs inscrits dans chaque curie. — % Verhältnis zw. der Wählerzahl u. der Zahl der Wahlberechtigten nach Curien.

Przy wyborach decydujących o wyborze posła:							
w G a l i c y i:							
Rok	k u r y e					V pośrednia	V bezpośredn.
	I	II	III	IV (wybory posłów)			
1867	61	70	44	94	—	—	
1873	52	94	68	79	—	—	
1879	51	81	62	91	—	—	
1885	60	87	60	90	—	—	
1891	48	91	71	94	—	—	
1897	44	88	65	93	91	} Kraków 68 Lwów 54	
1901/2	44	87	57	—	52	} Kraków 59 Lwów 47	
w A u s t r y i:							
1867	67	77	49	98	—	—	
1873	57	81	60	91	—	—	
1879	54	88	57	94	—	—	
1885	70	84	63	94	—	—	
1891	62	86	67	—	—	—	
1897	61	84	67	—	94	—	
1901/2	57	83	64	—	92	—	

Przy prawyborach:					
Rok	w G a l i c y i:		Rok	w A u s t r y i:	
	IV kurya	V kurya pośrednia		IV kurya	V kurya pośrednia
1879	34	—	1879	32	—
1885	29	—	1885	31	—
1891	30	—	1891	31	—
1897	36	31	1897	40	36
1901/2	29	24	1901/2	—	29

W I-em głosowaniu:					
Rok	w G a l i c y i:		Rok	w A u s t r y i:	
	Głosowanie powszechne			Głosowanie powszechne	
1907	84:8		1907	84:6	
1911	73:2		1911	80:2	

297. Na 100 głosów oddanych w Galicyi w poszczególnych kuryach wypada głosów na stronnictwa:
Galicie. % des votes émis dans chaque curie d'après les divers partis politiques en 1891, 1897, 1901. — Galizien. % Parteigrupp-
pierung der abgegebenen Stimmen bei den Wahlen von 1891, 1897 u. 1901 in den einzelnen Curien.

Stronnictwa	I kurya		II kurya		III kurya		IV kurya (wybory posłów)		V kurya bezpośrednia		V kurya (wyb. posl.)	
	1891	1897	1891	1901	1891	1897	1891	1897	1891	1901	1897	1901
a) Polskie:												
konserwatywne	99·6	99·4	100	100	91·7	24·7	52·9	23·2	17·0	—	33·6	42·6
demokratyczne	—	—	—	—	4·6	47·8	1·1	5·1	—	—	4·7	5·1
ludowe	—	—	—	—	—	—	—	11·8	6·2	—	7·7	8·0
związek chłopski	—	—	—	—	—	—	5·0	—	—	—	—	2·4
antysem., chrz.-soc., kler. narod. demokr.	—	—	—	—	—	—	—	10·3	—	21·2	11·2	14·5
radykalne	—	—	—	—	—	15·9	—	—	8·6	5·1	—	3·9
socyalno-demokratycz. inne	0·4	0·6	—	—	0·4	4·2	1·8	0·1	66·8	71·5	3·4	2·2
						6·7	1·4	1·1	1·4	2·2	0·2	1·3
b) Ruskie:												
moskalofile	—	—	—	—	—	—	—	2·0	—	—	—	—
starorusini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3·9	1·0
umiarkowani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4·9	—
młodorusini	—	—	—	—	—	—	37·8	18·4	—	—	—	—
radykalni	—	—	—	—	—	0·7	—	19·6	—	—	26·6	18·2
c) Niemieckie:												
liberalni	—	—	—	—	3·3	—	—	—	—	—	—	—

298. Liczba posłów z poszczególnych stronnictw w poszczególnych kurjach w Galicyi.
 Groupement des députés par partis politiques et curies électorales en 1897 et 1901. — Partigruppierung der Abgeordneten nach Curien 1897 u. 1901.

Stronnictwa	I kurya		II kurya		III kurya		IV kurya		V kurya bezpośrednia		V kurya pośrednia		Ogółem	
	1897	1901	1897	1901	1897	1901	1897	1901	1897	1901	1897	1901	1897	1901
<i>a) Polskie:</i>														
konserwatywne	20	20	3	3	5	7	10	13	—	—	8	6	46	49
demokratyczne	—	—	—	—	3	3	2	1	—	—	1	1	6	5
liberalne	—	—	—	—	5	3	—	—	—	—	—	—	5	3
ludowe	—	—	—	—	—	—	3	4	—	—	—	—	3	4
antysemickie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
chrześcijańsko-socyalne	—	—	—	—	—	—	5	2	—	—	1	3	6	5
katolicko-narodowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
radykalne	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1
socyalno-demokratyczne	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	2	2
<i>b) Ruskie:</i>														
starorusini	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
rusini umiarkowani	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	1	—	3	3
młodorusini	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—
rusini radykalni	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	2
razem	20	20	3	3	13	13	27	27	2	2	13	13	78	78

299. Liczba posłów wybranych. Liczba oddanych głosów na stronnictwa przy wyborach głównych. Dane absolutne i %.

R. 1907 i 1911.

Les députés et les votes émis en 1907 et 1911 groupés d'après les partis politiques. Pour le nombre des votes donnés abs. et relatifs. Parteilgruppierung der Abgeordneten 1907 u. 1911. Abs. Zahlen. Parteilgruppierung der abgegebenen Stimmzettel 1907 u. 1911. Abs. u. Verhältniszahlen.

Stronnictwa	Liczba posłów wybranych		Liczba oddanych głosów na stronnictwa przy wyborach głównych		Na 100 oddanych głosów wypada na stronnictwa	
	w r. 1907	w r. 1911	w r. 1907	w r. 1911	w r. 1907	w r. 1911
<i>a) Polskie:</i>						
Konserwatywne	15	17	131.540	131.160	109	113
Centrum	14	1	108.247	23.139	89	20
Demokraci polscy	11	14	45.942	38.483	38	77
Ludowcy	16	23	165.980	176.560	137	152
Chrześcijańsko-socyalni	—	2	—	21.982	—	19
Narodowi demokraci	14	10	104.544	98.460	86	85
Postępowi demokraci	1	1	1.684	2.935	01	03
Bezpartyjni	—	3	—	38.028	—	33
Socyalista niezależny	1	2	8.022	6.515	07	06
Socyalni demokraci	4	7	51.585	51.946	43	45
<i>b) Ruskie:</i>						
Moskalofle	5	2	152.395	127.108	125	109
Ukraińcy	15	18	270.477	289.302	223	250
Ukraińcy radykalni	5	5	105.118	54.701	86	47
Socyalni demokraci	2	1	27.944	18.453	23	16
<i>c) Żyd.-narod.:</i>						
Syoniści	3	—	24.757	23.202	20	20
<i>d) Niemieckie:</i>						
Deutscher Bund	—	—	—	120	—	00
<i>e) Różne:</i>						
Nieokreśleni	—	—	7.834	3.580	06	03
Głosy rozproszone	—	—	9.115	2.557	07	02
Razem	106	106	1.215.184	1.158.729	1000	1000

300. Wybory parlamentarne na Śląsku Cieszyńskim. Posłowie polscy w parlamencie kuryalnym.

Silésie de Cieszyn. Élections au parlement. Députés polonais dans le parlement de l'ancien régime (1885, 1897, 1901). — Teschener Geb. Oest. Schlesiens. Reichsratswahlen. — Poln. Abgeordnete im Curienparlament.

Kurya	1885	1897	1901
J	—	—	—
III	—	—	—
IV	1	1	1
V	—	1	1

Wybory powszechne na Śląsku Cieszyńskim wśród Polaków.

Suffrage universel 1907 et 1911. Nombre des députés polonais et des votes émis par les partis politiques polonais. — Parlament des allg. Wahlrechts. Parteigruppierung der poln. Abg. u. der abgegebenen poln. Wahlstimmen.

Stronnictwa polskie:	Liczba posłów		Liczba oddanych głosów	
	1907	1911	1907	1911
P. P. S. D.	2	1	15.536	14.378
Ludowcy	—	1	—	9.628
Chrześcijańsko-socyalni	1	1	12.046	6.039
Narodowcy	—	—	982	—
Agraryusze	—	—	4.103	—
S. D.	1	—	10.379	—
Niemcofile	—	—	—	2.832

Sejm Galicyjski. — Diète de Galicie. Galiziens Landtag.

Źródła statystyki sejmowej: Wiadomości statystyczne XXIII (Nadobnik), XXI (Buzek), XII (Gaszyński), VIII 3 (Pilat), V (Kleczyński).

301. Liczba posłów. — Nombre des députés par curies. — Abgeordnete tanzahl nach Curien.

302. Liczba wyborców (i prawyborców) uprawniionych do głosowania. — Nombre des électeurs inscrits par curies en 1876—1908. — Zahl der Wahlberechtigten nach Curien 1876—1908.

303. % wyborców (w IV kurii prawyborców) wśród ludności cywilnej. — % des personnes avec droit de suffrage actif dans la 3-ème et 4-ème Curie. — % der Wahlberechtigten Personen in der 3 u. 4 Curie.

Rok	Liczba posłów				Liczba wyborców (i prawyborców) uprawniionych do głosowania					
	Wryłści		Kurye		Kurye		prawyborców			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV		
1876	10	44	3	20	74	151	2 086	73	22 005	508 617
1883	10	44	3	20	74	151	2 235	74	22 372	537 923
1889	10	44	3	20	74	151	2 419	93	24 154	531 315
1895	10	44	3	20	74	151	2 411	94	26 118	556 232
1901	12	44	3	28	74	161	2 380	91	49 098	585 522
1908	12	44	3	28	74	161	2 297	106	63 402	650 586

Rok	Na 100 ludności cywilnej było w	
	III wyborców	IV prawyborców
1876	6.9	9.9
1883	6.1	9.7
1889	5.7	8.7
1895	6.1	9.1
1901	8.2	8.8
1908	10.5	9.8

304. Stosunek liczby posłów do liczby mieszkańców. — Relation entre le nombre de la population et celui des députés dans la 3-ème et 4-ème curie. — Verhältnis zw. der Bevölkerung u. der Abgeordnetenzahl in der III u. IV. Curie.

R o k	1 poseł wypada na mieszkańców	
	k u r y i III	k u r y i IV
1876	15.983	69.051
1883/89	18.738	75.019
1895	21.285	82.831
1901/08	21.483	89.778

305. Stosunek głosujących do uprawnionych do głosowania. — Relation en % entre le nombre des votants et le nombre des électeurs inscrits depuis 1876—1908. — % Verhältnis zw. der Zahl der Wähler u. der Wahlberechtigten seit 1876—1908.

R o k	Na 100 uprawnionych do głosowania głosowało:			
	I	II	III	IV wybory posłów
1876	—	—	—	28·8
1883	—	—	—	24·7
1889	25·8	—	23·4	5·8
1895	—	—	—	20·1
1901	—	—	—	18·4
1908	49·5	81·1	39·7	31·8

Parlament niemiecki. — Parlament allemand. — Deutscher Reichstag.

Źródła: Statistik des Deutschen Reichs. Bd 250. Vierteljahreshfte der St. des D. R. Ergänzungsheft zu 1907 I, III, IV, 1903 IV, 1904 I, 1898 III, 1893 IV 1, 1-98 III, 1899 I. Monatshefte der St. des D. R. 1890 IV 23, 1887 IV 1, 1885 I 105. Statistik des D. R. Erste Reihe Bd. 53 III 1, 37 VI 40 1 76, 37 VI 1, 14 V 1.

308. Liczba uprawnionych do głosowania, liczba głosujących w wyborach głównych, liczba głosów polskich, stosunek głosujących do uprawnionych do głosowania, stosunek głosów oddanych poszczególnym stronnictwom do ogólnej liczby ważnie oddanych głosów. Okres 1871—1912.

Régences sous le régime de la Prusse et l'Empire. Période 1871—1912. Nombre des électeurs inscrits. Participation au vote. Votes émis groupés d'après les partis politiques. Données en $\%$. Données absolues pour l'ensemble des votes et pour ceux émis en faveur des Polonais.

Regierungsbezirke unter preuss. Herrschaft u. das Gesamtreich. Zeitraum 1871—1912. Zahl der Wahlberechtigten. Wahlbeteiligung. Parteigruppierung der abgegebenen gültigen Stimmzettel in $\%$. — Abs. Zahlen für die allg. Zahl der abgegebenen Stimmzettel u. der für die Polen.

Rejencye:	Rok	Uprawnionych do głosowania	Na 100 uprawnionych	Liczba głosów oddanych	Liczba głosów polskich	Na 100 oddanych głosów w I-szem głosowaniu wypada na stronnictwo:								
						konserwat.	wolno konserwat.	narodowych liberałów	wolno-myślnych	centrowców	Polaków	g. D.	inne	
Poznańska	1912	253.382	84.4	213.944	180.607	18.2	6.3	0.1	9.2	1.5	61.3	3.1	0.3	
	1907	245.253	86.3	211.541	132.480	20.0	7.6	4.7	—	2.3	62.9	1.4	1.1	
	1903	236.426	79.1	187.032	119.077	11.2	10.8	—	5.0	7.1	63.9	1.9	0.1	
	1898	219.107	72.6	158.872	91.166	10.7	16.5	3.1	3.4	7.6	57.5	0.6	0.6	
	1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1890	210.312	78.5	164.739	106.510	8.9	23.4	—	3.3	—	64.6	0.6	0.2	
	1887	205.773	82.1	168.660	99.798	7.4	25.9	—	2.6	4.7	59.2	0.1	0.1	
	1884	198.937	70.2	139.455	87.063	6.6	21.9	—	4.1	4.8	62.4	0.1	0.1	
	1881	198.726	70.2	139.305	86.722	8.5	11.5	10.3	3.0	4.2	62.3	0.1	0.1	
	1878	202.264	74.7	150.920	90.631	15.9	11.3	8.6	—	4.0	60.1	—	0.1	
	1877	198.146	74.6	147.757	97.773	0.3	13.2	17.9	—	—	66.2	0.4	2.0	
	1874	193.939	74.7	144.500	81.930	3.6	15.0	12.4	5.0	7	56.7	—	0.1	
	1871	177.171	70.9	125.617	78.454	21.2	6.2	9.8	—	—	62.7	—	0.1	

1912	146.061	89.2	130.237	60.776	22.4	12.0	12.9	—	1.6	46.9	4.9	0.9
1907	139.127	91.1	126.706	27.0	18.6	18.6	—	—	1.6	48.4	3.8	—
1908	133.884	86.3	115.485	58.978	30.0	10.6	—	—	4.1	51.3	2.9	0.1
1898	124.188	81.2	100.571	51.129	15.3	14.7	8.6	—	6.7	50.9	3.6	0.2
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1890	118.541	83.7	94.774	49.534	23.6	3.9	10.4	—	7.5	52.3	2.2	0.0
1887	111.397	83.9	93.220	49.172	26.5	0.2	17.2	—	3.1	52.7	0.1	0.2
1884	106.041	72.9	77.173	43.352	25.7	11.1	1.6	—	5.3	56.2	—	0.1
1881	106.796	71.1	75.734	41.309	32.7	4.2	0.0	—	8.4	54.5	—	0.2
1878	108.537	76.3	82.373	44.826	29.3	12.1	4.0	—	—	54.4	0.1	0.1
1877	105.016	74.3	77.509	43.261	21.5	11.5	7.2	—	3.8	55.8	0.1	0.1
1874	100.071	72.9	72.941	41.341	13.7	10.0	19.4	—	—	56.8	—	0.1
1871	97.132	68.1	66.179	36.078	14.3	5.3	23.9	—	1.8	54.6	—	0.1
1912	151.265	82.8	125.179	35.141	14.3	16.1	7.6	—	10.5	28.1	17.7	0.1
1907	145.773	83.3	121.364	35.718	19.8	6.0	11.0	—	7.1	29.5	13.5	1.6
1903	141.793	72.9	103.425	33.223	18.2	4.5	9.9	—	8.5	32.3	15.1	0.2
1898	126.342	70.8	89.356	30.242	19.1	4.7	9.0	—	10.6	33.9	10.7	0.6
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1890	114.651	75.6	86.300	28.096	16.7	11.8	4.4	—	15.9	32.6	10.4	0.2
1887	113.446	78.1	88.456	28.563	19.2	13.7	5.4	—	16.8	32.3	5.1	0.1
1884	109.673	64.9	71.038	24.890	25.2	7.5	—	—	17.9	35.0	1.0	0.4
1881	105.676	64.9	68.485	23.386	18.6	10.9	22.4	—	—	34.2	0.3	0.2
1878	107.394	65.2	69.173	23.878	15.9	11.0	24.9	—	—	34.5	0.5	0.2
1877	103.400	60.7	62.593	24.617	7.1	7.3	24.9	—	4.8	39.3	0.3	0.2
1874	99.113	65.7	63.954	24.080	12.6	—	27.0	—	11.8	38.9	0.1	0.2
1871	96.412	56.0	54.031	23.694	15.7	—	33.7	—	2.9	41.3	—	0.4
1912	165.774	89.6	166.463	64.228	6.8	20.8	20.7	—	—	38.7	3.7	1.2
1907	179.884	91.2	164.008	66.672	15.3	14.0	18.0	—	—	40.7	2.2	4.2
1903	176.454	84.5	149.084	62.227	1.9	18.4	19.0	—	0.2	41.8	3.2	9.2
1898	168.303	81.6	137.046	58.283	9.5	20.7	18.2	—	0.1	42.5	1.2	2.0
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1890	157.520	81.9	128.769	57.345	15.2	14.6	12.5	—	8.1	44.5	0.6	0.2
1887	154.674	85.9	132.616	42.396	16.9	17.5	16.1	—	2.5	32.0	0.0	0.1
1884	147.416	73.2	107.749	47.830	27.3	8.9	10.5	—	3.7	44.4	—	0.1
1881	145.298	71.7	103.910	43.478	14.6	11.6	23.1	—	—	41.8	—	0.1

Bydgoska

Gdańska

Kwidzyńska

Rejencye:	Rok	Uprawnionych do głosowania	Na 100 uprawnionych głosowało	Liczba głosów oddanych	Liczba głosów polskich	Na 100 oddanych głosów w I-szem głosowaniu wypadła na stronictwo:							S. D.	inde
						konserwat. tysłów	wolno konserwat.	narodowych liberałów	wolno-myślnych	centrowców	Polaków			
Kwidzińska	1878	150.507	74.5	111.996	50.727	26.8	3.6	21.4	—	2.8	45.3	—	0.1	
	1877	146.500	75.2	109.819	50.506	20.4	—	30.4	—	3.1	46.0	—	0.1	
	1874	140.244	77.8	109.154	42.795	19.4	—	31.8	—	9.4	39.3	—	0.1	
	1871	138.094	66.4	91.652	38.116	22.9	3.1	26.3	—	5.7	41.7	—	0.3	
Opolska	1912	412.793	73.9	305.037	93.639	2.4	3.5	12.1	0.3	36.8	30.8	14.0	0.1	
	1907	386.750	75.7	292.695	115.090	7.1	7.5	7.4	0.2	31.7	39.5	6.5	0.1	
	1903	366.891	68.4	250.938	44.175	4.7	3.1	—	3.1	60.1	17.7	11.1	0.2	
	1898	334.389	56.0	186.478	40	9.3	0.6	—	1.1	73.4	0.0	13.9	1.7	
	1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	1890	296.656	63.3	187.198	—	9.6	8.5	—	2.1	77.3	—	2.1	0.3	
	1887	284.742	77.1	218.925	—	18.4	13.2	—	0.1	68.1	—	0.1	0.1	
	1884	271.956	56.9	154.085	—	8.4	8.6	0.0	2.5	80.2	—	0.1	0.2	
	1881	263.875	58.1	152.628	—	5.3	7.5	3.0	2.2	81.7	—	0.0	0.3	
	1878	265.338	74.3	196.510	—	4.9	32.1	—	—	62.9	—	—	0.1	
Olsztyńska	1877	261.613	69.0	179.770	—	1.4	21.9	8.8	1.2	66.6	—	—	0.1	
	1874	251.582	68.2	171.018	8.236	—	32.9	6.9	—	55.0	5.0	—	0.2	
	1871	224.360	56.4	126.647	—	5.8	62.4	6.9	0.8	23.8	—	—	0.3	
	1912	102.937	84.3	86.767	10.526	44.5	—	26.6	0.1	14.2	12.2	2.3	0.1	
Królewiecka	1907	98.230	82.8	81.341	6.831	58.1	—	14.5	1.0	16.0	8.4	1.9	0.1	
	1912	200.050	80.5	161.135	—	30.3	—	5.9	27.5	9.9	—	22.4	3.8 ¹⁾	
	1907	191.033	82.8	158.170	—	44.9	—	3.1	17.5	10.2	—	20.7	3.6 ¹⁾	
	1903	233.973	70.1	163.902	4.506	35.2	—	5.5	15.2	14.7	2.8	23.7	2.9	
1898	229.386	62.4	142.457	5.722	35.6	—	1.2	12.8	15.0	4.0	24.2	7.2		
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1890	220.412	62.4	136.967	5.215	41.3	—	4.1	22.3	—	15.3	—	12.8	0.4	

1887	218.682	68.2	148.866	—	54.0	1.3	5.0	13.8	20.3	—	5.5	0.1
1884	212.878	58.9	125.041	—	48.9	—	—	28.8	18.6	—	3.6	0.1
1881	207.148	57.4	118.595	—	30.1	7.2	4.6	38.4	19.2	—	0.2	0.3
1878	206.544	54.4	111.799	—	36.9	13.0	6.8	21.7	20.1	—	1.1	0.4
1877	199.566	48.7	96.270	—	27.3	—	15.9	26.5	20.8	—	2.8	0.4
1874	193.598	47.9	91.715	—	27.3	—	23.2	21.4	23.8	—	3.6	0.7
1871	195.970	44.2	86.626	—	43.9	2.0	14.4	20.9	18.0	—	0.4	0.4
1912	117.849	85.2	100.421	—	38.3	7.8	24.0	16.0	—	—	13.4	0.5 ¹⁾
1907	113.682	81.7	92.901	—	75.0	—	—	13.6	—	—	11.3	0.1
1903	161.709	70.5	114.011	4.055	69.1	—	—	10.8	—	3.6	14.6	1.9
1898	168.824	67.5	106.707	5.946	63.1	—	—	16.4	—	5.6	10.5	4.4
1893	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1890	155.099	68.6	106.192	—	64.3	—	0.6	34.4	—	—	0.6	0.1
1887	152.210	72.3	109.775	—	80.3	—	—	19.5	—	—	0.0	0.2
1884	148.744	64.3	95.486	—	72.6	—	—	27.3	—	—	—	0.1
1881	143.691	62.4	89.551	—	55.5	—	6.1	37.6	0.7	—	—	0.1
1878	143.692	59.8	85.795	—	69.1	—	—	30.6	0.2	—	—	0.1
1877	136.422	47.9	65.089	—	42.1	5.6	—	50.9	1.0	—	0.1	0.3
1874	132.743	49.3	65.202	—	32.1	8.0	—	59.2	—	—	—	0.7
1871	145.068	47.0	68.186	—	51.4	—	1.1	47.1	—	—	—	0.4
1912	14.441.436	84.9	12.260.626	441.644	9.2	4.2	13.0	12.3	16.4	3.6	34.8	7.1
1907	13.352.880	84.7	11.303.537	453.858	9.4	3.0	14.5	10.9	19.4	4.0	28.9	8.7
1903	12.531.210	76.1	9.533.826	347.784	10.0	3.5	13.9	9.2	19.7	3.7	31.7	8.3
1898	11.441.094	68.1	7.786.714	244.128	11.1	4.4	12.5	11.1	18.8	3.2	27.1	11.8
1893	10.628.292	72.2	7.673.973	229.531	13.5	5.7	13.0	14.2	19.1	3.0	23.3	8.2
1890	10.145.877	71.6	7.228.542	246.773	12.4	6.7	16.3	18.0	18.6	3.4	19.7	5.6
1887	9.769.802	77.5	7.540.938	219.973	15.2	9.8	22.2	14.1	20.1	2.9	10.1	5.6
1884	9.383.074	60.6	5.662.957	203.188	15.2	6.9	17.6	19.3	22.6	3.6	9.7	5.1
1881	9.090.381	56.3	5.097.760	194.894	16.3	7.5	23.1	14.7	23.2	3.8	6.1	5.3
1878	9.124.311	63.4	5.760.947	210.062	13.0	13.6	25.8	7.9	24.1	3.6	7.6	4.4
1877	8.943.028	60.6	5.401.021	216.157	9.8	7.9	29.7	8.5	26.0	4.0	9.1	5.0
1874	8.523.446	61.3	5.219.830	198.442	7.0	7.2	30.7	9.0	30.2	3.8	6.8	5.3
1871 ²⁾	7.656.273	51.0	3.903.841	176.342	14.2	8.9	37.1	9.3	18.7	4.5	3.2	4.1

Gombińska

Rzesza
Niemiecka

1) Litwini. 2) Bez Alzacy i Lotaryngii.

Rejencye pod panowaniem pruskim. — Régences sous le régime de la Prusse.
— Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft.

309. Posłowie według stronnictw politycznych w r. 1907 i 1912. — Les députés en 1907 et 1912 d'après les partis politique. — Parteigruppierung der Abgeordneten 1907 u. 1912.

Rejencye	Rok 1907							
	Liczba posłów	Konserwatyści	Wolno konser.	Nar. liberalni	Wolnomysłni	Centrum	Polacy	Soc. Demokraci
Rejen. Poznańska	10	1	—	—	—	1	8	—
» Bydgoska	5	1	1	—	—	—	3	—
» Gdańska	5	1	1	—	1	—	2	—
» Kwidzyńska	8	2	2	2	—	—	2	—
» Opolska	12	1	—	—	—	6	5	—
» Olsztyńska	4	3	—	—	—	1	—	—
» Królewiecka	8	5	—	1	1	1	—	—
» Gombińska	5	5	—	—	—	—	—	—
Rok 1912								
Rejen. Poznańska	10	1	—	—	—	1	8	—
» Bydgoska	5	1	1	—	—	—	3	—
» Gdańska	5	—	2	—	1	—	2	—
» Kwidzyńska	8	1	4	2	—	—	1	—
» Opolska	12	1	—	—	—	7	4	—
» Olsztyńska	4	3	—	—	—	1	—	—
» Królewiecka	8	4	—	1	1	1	—	1
» Gombińska	5	2	—	1	2	—	—	—

Rejencye pod panow. pruskiem. — Régences sous le régime de la Prusse. —
Regierungsbezirke unter preussischer Herrschaft.

310. Rozkład okręgów wyborczych pomiędzy partye polityczne, które przy 13 u wyborach głównych (1871—1912) uzyskały większość (absolutną lub względną). — Les majorités (absolues ou relatives) obtenues par les partis politiques pendant les votes au parlement depuis 1871 jusqu'à 1912. — Die erzielten Majoritäten (absolute oder relative) einzelner politischer Parteien bei den 13 Hauptwahlen der bisherigen Legislaturperioden nach Wahlkreisen.

Rok	Konserwatyści	Wolno konser.	Nar. liberalni	Wolnomysłni	Partya reformy	Centrum	Soc. Demokraci	Polacy	Razem
Rejencya Poznańska									
1871	—	1	1	—	—	—	—	8	10
74	—	1	1	—	—	—	—	8	10
77	—	1	1	—	—	—	—	8	10
78	—	1	1	—	—	—	—	8	10
81	—	1	—	—	—	—	—	9	10
84	—	2	—	—	—	—	—	8	10
87	—	2	—	—	—	—	—	8	10
90	—	2	—	—	—	—	—	8	10
93	—	2	—	—	—	—	—	8	10
98	—	2	—	—	—	—	—	8	10
1903	1	1	—	—	—	—	—	8	10
07	1	1	—	—	—	—	—	8	10
1912	1	—	—	1	—	—	—	8	10
Rejencya Bydgoska									
1871	1	—	1	—	—	—	—	3	5
74	1	—	2	—	—	—	—	2	5
77	1	—	1	—	—	—	—	3	5
78	2	1	—	—	—	—	—	2	5
81	1	—	—	1	—	—	—	3	5
84	1	—	—	—	—	—	—	4	5
87	2	—	1	—	—	—	—	2	5
90	2	—	1	—	—	—	—	2	5
93	1	—	—	—	—	—	—	4	5
98	1	1	—	—	—	—	—	3	5
1903	1	1	—	—	—	—	—	3	5
07	1	1	—	—	—	—	—	3	5
1912	1	1	—	—	—	—	—	3	5
Rejencya Gdańska									
1871	2	—	1	—	—	—	—	2	5
74	1	—	1	—	—	1	—	2	5
77	—	—	1	1	—	1	—	2	5
78	1	—	1	—	—	1	—	2	5
81	1	—	—	1	—	1	—	2	5
84	1	—	—	1	—	1	—	2	5
87	2	—	—	1	—	—	—	2	5
90	2	—	—	1	—	—	—	2	6
93	1	1	—	1	—	—	—	2	5
98	1	1	—	1	—	—	—	2	5
1903	—	1	—	1	—	—	1	2	5
07	1	1	—	1	—	—	—	2	5
1912	—	1	—	1	—	—	1	2	5

Rok	Konser- watyści	Wolno konser.	Narod. liberalni	Wolno- myślni	Partya reformny	Centrum	Soc. Demokr.	Polacy	Razem
Rejencya Kwidzińska									
1871	2	1	1	—	—	—	—	4	8
74	2	—	3	—	—	1	—	2	8
77	2	—	2	—	—	—	—	4	8
78	3	—	—	—	—	—	—	5	8
81	1	1	—	—	—	—	—	6	8
84	3	1	—	—	—	—	—	4	8
87	2	2	1	—	—	1	—	2	8
90	1	3	—	—	—	—	—	4	8
93	2	2	—	—	—	—	—	4	8
98	1	4	1	—	—	—	—	2	8
1903	—	2	—	—	1	1	—	4	8
07	2	2	2	—	—	—	—	2	8
1912	1	3	2	—	—	—	—	2	8
Rejencya Opolska									
1871	1	9	1	—	—	1	—	—	12
74	—	4	—	—	—	8	—	—	12
77	—	1	—	—	—	11	—	—	12
78	—	2	—	—	—	10	—	—	12
81	—	—	—	—	—	12	—	—	12
84	1	—	—	—	—	11	—	—	12
87	1	—	—	—	—	11	—	—	12
90	1	—	—	—	—	11	—	—	12
93	1	—	—	—	—	11	—	—	12
98	1	—	—	—	—	11	—	—	12
1903	1	—	—	—	—	10	—	1	12
07	1	—	—	—	—	5	—	6	12
1912	1	—	—	—	—	7	—	4	12
Rejencya Królewiecka									
1871	6	—	1	1	—	2	—	—	10
74	2	—	3	3	—	2	—	—	10
77	5	—	1	2	—	2	—	—	10
78	6	2	—	—	—	2	—	—	10
81	4	1	—	3	—	2	—	—	10
84	7	—	—	1	—	2	—	—	10
87	7	—	—	—	—	2	1	—	10
90	7	—	—	—	—	2	1	—	10
93	7	—	—	—	—	2	1	—	10
98	6	—	—	—	—	2	2	—	10
1903	6	—	1	—	—	2	1	—	10
07	7	—	—	1	—	2	—	—	10
1912	6	—	1	—	—	2	1	—	10
Rejencya Gombińska									
1871	4	—	—	3	—	—	—	—	7
74	1	—	—	6	—	—	—	—	7
77	3	—	—	4	—	—	—	—	7
78	7	—	—	—	—	—	—	—	7
81	5	—	—	2	—	—	—	—	7
84	7	—	—	—	—	—	—	—	7
87	7	—	—	—	—	—	—	—	7
90	7	—	—	—	—	—	—	—	7
93	7	—	—	—	—	—	—	—	7
98	7	—	—	—	—	—	—	—	7
1903	7	—	—	—	—	—	—	—	7
07	7	—	—	—	—	—	—	—	7
1912	5	—	1	1	—	—	—	—	7

311. Poskowie w parlamencie niemieckim według stronnictw politycznych w okresie 1871—1912. — Députés au parlement allemand groupés d'après les partis politiques en 1871—1912. — Reichstagsabgeordnete nach Parteiangehörigkeit 1871—1912.

Stronnictwa	Liczba posłów w roku:												
	1871	1874	1877	1878	1881	1884	1887	1890	1893	1898	1903	1907	1912
Konserwatyści	57	22	40	58	50	76	80	72	67	53	51	60	43
„ niezorganizowani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rzeszowcy	37	33	38	57	28	28	38	20	28	23	19	23	14
Liberalni-rzeszowcy	30	3	13	10	1	—	2	1	1	4	2	1	—
Lib. bezirakcyjni	—	—	128	99	46	51	102	42	53	47	49	56	45
Nar. liberalni	125	155	—	—	47	—	—	—	—	—	—	—	—
Zjedn. „	46	49	35	26	59	—	—	—	—	—	—	—	—
Postępowcy	2	1	4	3	9	8	—	10	11	8	6	7	—
Ludowcy	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13	9	14	41
Zjedn. wolnom.	—	—	—	—	—	—	—	—	24	29	21	28	—
Lud. wolnomysłni	—	—	—	—	—	—	—	—	96	102	100	103	93
Centrum	63	91	93	94	100	99	99	106	96	102	100	103	93
Polacy	13	14	14	14	18	16	13	16	19	14	16	20	18
Socyalści	1	9	12	9	12	24	11	35	44	56	81	43	110
Niem. wolnomysłni	—	—	—	—	—	67	32	66	—	—	—	—	—
Welfowie	5	4	4	10	10	11	4	11	7	9	7	1	5
Partykularyst. Dzicy	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Autonomiści	—	—	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alzatezcy	—	15	10	11	15	15	15	10	8	10	10	4	5
Duńczycy	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Litwini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Antysemit. Chrz. soc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Związek rolników	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ chłopów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nar. socyalni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lotaryngezcy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Źródło: Karol Rzepecki: Naprzód czy wstecz „Pobudki wyborczej” Tom II. Poznań 1912.

Sejm Pruski. — Diète de la Prusse. — Preussischer Landtag.

Źródła: Jahrbuch pruski z r. 1913, 1910.

312. Pruska Izba poselska r. 1913.
 Chambre des députés de la Prusse en 1913. Nombre des députés. Relation avec le nombre de la population. Les députés en 1908 et 1913 d'après les partis politiques. — Preussische Abg. Kammer 1913. Abg. Zahl. Verhältnis zur Bevölkerungszahl. Abgeordnete-Partei-gruppierung 1908/12 u. 1913.

R e j e n c y e	Liczba posłów	Na 1 posła wypadła mieszkanców (1910 r.)	Liczba posłów według stronnictw od r. 1913:						Liczba posłów według stronnictw w okresie r. 1908—1912:									
			Konserwatyści	Wolno konserw.	Narod. liberali	Wolnomysłni	Centrum	Polacy	Soc.-Demokraci	Inni i dziocy	Konserwatyści	Wolno konserw.	Narod. liberali	Wolnomysłni	Centrum	Polacy	Soc.-Demokraci	Inni i dziocy
Król. Pruskie . . .	443	90.661	148	54	71	40	102	12	10	6	153	60	66	35	103	15	6	5
Poznańska . . .	19	70.310	5	1	1	3	—	9	—	—	5	1	—	4	—	9	—	—
Bydgoska . . .	10	76.395	4	2	2	2	—	—	—	—	5	2	1	2	—	—	—	—
Gdańska . . .	9	82.513	2	1	1	3	—	2	—	—	4	2	1	—	—	2	—	—
Kwidzyńska . . .	13	73.912	3	7	—	1	1	1	—	—	3	6	2	1	—	1	—	—
Olsztyńska ¹⁾ . . .	8	67.639	6	—	—	—	2	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Opolska	22	100.363	2	1	—	—	19	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—

¹⁾ Wraz z pow. Heydekrug (w rej. Gombińskiej).

313. Liczba posłów polskich w sejmie pruskim w r. 1870—1913. Wiek i zawód posłów polskich w sejmie w okresie r. 1908/12 i od r. 1913. Nombre des députés polonais depuis 1870—1913. Age et profession des députés polonais en 1908/12 et 1913. — Zahl der poln. Abgeordneten seit 1870—1913. Alter u. Beruf der Abg. 1908/12 u. 1913.

Liczba posłów polskich w sejmie pruskim	Wiek posłów polskich w sejmie w okresie lat 1908/12 i od r. 1913	
	1913—	1908—1912
Okres	30—40 lat	1 pos.
1870—72	40—50 »	8 »
1873—76	50—60 »	2 »
1877—79	60—70 »	— »
1880—82	70—80 »	1 »
1883—85	powyżej	— »
1886—88		1 »
1889—93		12 posł.
1894—98		15 posł.
1899—1903	Zawód posłów polskich w sejmie w okresie 1908/12 i od r. 1913	
1904—08	księży	3 posł.
1908—12	adwokat.	2 »
1913—	lekarzy	2 »
	renyerów	2 »
	urz. pryw.	1 »
	gosp. roln.	1 »
	literatów	1 »

314. % głosujących wśród uprawnionych do głosowania. Relation en % entre le nombre des votans en 1898, 1903 et 1908 et le nombre des électeurs inscrits par classes. — % Verhältnis zw. der Wählerzahl 1898, 1903 u. 1908 u. der Zahl der Wahlberechtigten nach Wahlrechtsklassen.

Rejencye	Na 100 uprawnionych do głosowania prawyborców głosowało:											
	W r. 1898:				W r. 1903:				W r. 1908:			
	I klasa	II klasa	III klasa	Ogółem przeciętnie	I klasa	II klasa	III klasa	Ogółem przeciętnie	I klasa	II klasa	III klasa	Ogółem przeciętnie
Poznańska	67.6	58.7	41.1	44.2	74.6	65.7	48.4	51.7	80.9	76.0	61.6	64.3
Bydgoska	67.6	59.8	49.8	51.3	72.0	65.6	54.6	56.3	76.1	70.2	61.1	62.7
Gdańska	64.0	52.3	32.0	35.1	65.6	57.2	34.6	37.8	67.4	60.7	43.3	45.9
Kwidzińska	68.7	56.3	40.8	43.3	70.8	59.3	37.4	41.0	77.7	69.6	52.7	55.4
Olsztyńska	40.1	26.8	11.9	15.0	45.1	28.9	14.7	17.7	40.0	24.6	12.6	15.3
Opolska	50.5	33.7	16.8	20.5	52.5	35.5	18.4	22.2	64.3	51.7	34.0	38.1
Król. Pruskie	46.2	30.7	15.7	18.4	49.2	34.3	21.1	23.6	53.5	42.9	30.2	32.8

315. Pruska Izba Panów.

Chambre des seigneurs de la Prusse. Nombre des membres en 1893, 1903 et 1913 pour tout le Royaume et pour chaque province polonaise. Membres héréditaires. Membres à vie nommés par le roi, les 4 membres d'office, les membres avec caractère représentatif. — Preussisches Herrenhaus. Mitgliederzahl 1893, 1903 u. 1913 für Gesamtpressen u. für jede der Ostprovinzen. Erbliche Mitglieder. Auf lebenszeit Berechtigte Inhaber der 4 grossen Landesämter u. auf Grund der königlichen Berufungen Auf lebenszeit auf Grund der Präsentation Berechtigte.

	Liczba ogólna członków		Członkowie dziedziczni			Członkowie dożywotni przez króla powołani i z racyi urzędów			Członkowie dożywotni z racyi reprezentacyi			
	1913	1903	1893	1913	1903	1893	1913	1903	1893	1913	1903	1893
Z całego Król. Pruskiego . . .	402	340	314	117	107	98	105	59	47	180	174	169
» W. Ks. Poznańskiego . . .	22	20	20	10	9	7	1	1	3	11	10	10
» Prus Książęcych	31	28	27	8	7	6	6	4	4	17	17	17
» Prus Królewskich	20	10	10	4	1	—	5	—	1	11	9	9
Z Łąska	65	59	55	32	30	28	9	5	3	24	24	24

Tablice uzupełniająca.
Tables supplémentaires.
Nachtrag.

Do tablicy 75. — Supplément à la table 75. — Zur Tafel 75.

Dzielnice pod panowaniem Prus. — Provinces sous le régime de Prusse. — Landesteile unter preussischer Herrschaft.

Rodzaj zajęcia	Na 1000 mieszkańców w r. 1907 wypadło utrzymujących się z zajęć wymienionych			
	W. Ks. Poznańskie	Prusy Królewskie	Rejencya Opolska	Rejencya Olsztyńska
A) Rolnictwo, leśnictwo, ogrodnictwo, chów zwierząt, rybołówstwo	541	499	289	605
B) Przemysł, górnictwo	234	241	477	176
C) Handel, komunikacje przemysł gosp.-szynk.	87	92	88	62
D) Służba domowa, praca najemna	12	18	11	11
E) Służba publiczna, zawody wolne	51	60	39	65
F) Zajęcia nieznanne, lub bez zajęcia	75	90	96	81

Źródła: Statistik des Deutschen Reichs. Bd. 204 (Berufsstatistik) i nasze obliczenia.

Uzupełnienie działu o stowarzyszeniach zawodowych robotniczych. (Tablice 225—227). — Supplément aux tables concernant les syndicats professionnelles d'ouvriers (T. 225—227). — Nachtrag zu den Tafeln, betr. die Gewerkschaftsbewegung (Taf. 225—227).

W. Ks. Poznańskie, Prusy Królewskie i Książęce. Stowarzyszenia zawodowe robotnicze międzynarodowe. — Grand Duché de Posen, la province Prusse Occidentale et Orientale. Syndicats internationaux. Nombre des membres. — Provinz Posen, West- u. Ostpreussen. Mitgliederzahl der Gewerkschaften.

R o k	L i c z b a c z l o n k ó w	
	W. Ks. Poznańskie i część południowa Prus Królewskich	Prusy Książęce i część północna Prus Królewskich
1894	—	1.790
1896	—	1.502
1902	—	4.757
1905	—	12.096
1908	7.553	23.421
1909	7.951	—
1910	8.855	—
1911	—	27.000

Źródła: Protokoll der Verhandlungen des achten Kongresses der Gewerkschaften Deutschlands, Abgehalten zu Dresden vom 26/VI bis 1/VII 1911, str. 99--100.

Do tablicy 277. — Supplément à la table 277. — Zur Tafel 277.

Stosunek liczby uczniów do liczby nauczycieli (nauczycielek) w szkołach ludowych w Galicyi. — Nombre d'élèves par instituteur (trice) dans les écoles primaires de Galicie. — Durchschnittszahl der Volksschulschüler pro einen Volksschullehrer (-Lehrerin) in Galizien.

R o k	Na 1-go nauczyciela (lub nauczycielkę) wy- padało uczniów
1891/2	104
1900/1	96
1905/6	87
1909/10	82
1910/11	81
1911/2	79

Źródła: Nasze obl. dat. tabl. 277.

Do tablicy 279. — Supplément à la table 279. — Zur Tafel 279.

Stosunek liczby uczniów do liczby nauczycieli w szkołach ludowych w rejencyach pod panow. Prus — Nombre d'élèves par instituteur dans les écoles primaires des régences sous le régime de la Prusse. — Durchschnittszahl der Volksschulschüler pro einen Volksschullehrer in den Regierungsbezirken unter preussischer Herrschaft.

Rejencye	Na 1-go nauczyciela wypadało uczniów				
	1882	1891	1901	1906	1911
Poznańska	94	84	76	75	74
Bydgoska	84	77	71	68	63
Gdańska	68	66	62	61	57
Kwidzińska	78	71	69	66	64
Olsztyńska	67	64	62	58	55
Opolska	96	81	75	71	64

Źródła: Nasze obliczenia dat. tabl. 279.

Niemieckie nazwy miast powiatowych w dzielnicach pod panowaniem pruskim. — Les noms allemands des chefs-lieux des districts dans les provinces sous le régime de la Prusse. — Deutsche Namen der Kreisstädte in den Landesteilen unter preussischer Herrschaft.

I. Rejencya Poznańska.
Regierungsbezirk Posen.

1. Poznań — Posen.
2. Babimost — Bomst.
3. Gostyń — Gostyn.
4. Grodzisk — Grätz.
5. Jarocim — Jarotschin.
6. Kępno — Kempen in Posen.
7. Kościan — Kosten.
8. Koźmin — Koschmin.
9. Krotoszyn — Krotoschin.
10. Leszno — Lissa.
11. Międzychód — Birnbaum.
12. Międzyrzec — Meseritz.
13. Nowy Tomyśl — Neutomischel.
14. Oborniki — Obornik.
15. Odolanów — Adelnau.
16. Ostrowo — Ostrowo.
17. Ostrzeszów — Schildberg.
18. Pleszew — Pleschen.
19. Rawicz — Rawitsch.
20. Skwierzyna — Schwerin an der Warthe.
21. Śmigiel — Schmiegel.
22. Śrem — Schrimm.
23. Środa — Schroda.
24. Szamotuły — Samter.
25. Września — Wreschen.
26. Wschowa — Fraustadt.

II. Rejencya Bydgoska.
Regierungsbezirk Bromberg.

1. Bydgoszcz — Bromberg.
2. Chodzież — Kolmar in Posen.
3. Czarnków — Czarnikau.
4. Gniezno — Gnesen.
5. Inowrocław — Hohensalza.
6. Mogilno — Mogilno.
7. Strzelno — Strelno.
8. Szubin — Schubin.
9. Wągrowiec — Wongrowitz.
10. Wieleń — Filehne.
11. Witkowo — Witkowo.
12. Wyrzysk — Wirsitz.
13. Znin — Znin.

III. Rejencya Gdańska.
Regierungsbezirk Danzig.

1. Gdańsk — Danzig.
2. Elbląg — Elbing.
3. Kartuzy — Karthaus.
4. Kościerzyna — Berent.
5. Malbork — Marienburg in Westpr.
6. Puck — Putzig.
7. Starogard — Preussisch Stargard.
8. Tczew — Dirschau.
9. Wejherowo — Neustadt in Westpreussen.

IV. Rejencya Kwidzińska.
Regierungsbezirk Marienwerder.

1. Kwidzyna — Marienwerder.
2. Brodnica — Strassburg in Westpreussen.
3. Chełmno — Culm.
4. Chojnice — Konitz.
5. Człuchów — Schlochau.
6. Grudziądz — Graudenz.
7. Lubawa — Löbau.
8. Śusz — Rosenberg in Westpreuss.
9. Świecie — Schwetz.
10. Sztum — Stuhm.
11. Toruń — Thorn.
12. Tuchola — Tuchel.
13. Wąbrzeźno — Briesen.
14. Wałcz — Deutsch Krone.
15. Złotów — Flatow.

V. Rejencya Olsztyńska.
Regierungsbezirk Allenstein.

1. Olsztyn — Allenstein.
2. Elk — Lyck.
3. Jańsbork — Johannsburg.
4. Lec — Lötzen.
5. Nibork — Neidenburg.
6. Ostróda — Osterode in Ostpreuss.
7. Reszel — Rössel.
8. Szczytno — Ortelsburg.
9. Żądzbork — Sensburg.

VI. Rejencya Opolska.
Regierungsbezirk Oppeln.

1. Opole — Oppeln.
2. Bytom — Beuthen in Oberschlesien.
3. Głupczyce — Leobschütz.
4. Gliwice — Gleiwitz.
5. Gliwice Tożek — Tost-Gleiwitz.
6. Góry Tarnowskie — Tarnowitz.
7. Grotków — Grottkau.
8. Huta Królewska — Königshütte in Oberschlesien.
9. Katowice — Kattowitz in Oberschlesien.
10. Kluczborek — Kreuzburg.
11. Koźle — Kosel.
12. Lubliniec — Lublinitz.
13. Niemodlin — Falkenberg.
14. Nissa — Neisse.
15. Oleśno — Rosenberg in Oberschlesien.
16. Prądnik (Prudnik) — Neustadt in Oberschlesien.
17. Pszczyna — Pless.
18. Raciborz — Ratibor.
19. Rybnik — Rybnik.
20. Wielkie Strzelce — Gross Strehlitz.
21. Zabrze — Zabrze (Hindenburg).

Skorowidz. — Index. — Sachregister.

Liczby oznaczają numery tablic. — Les chiffres répondeant aux Nos des tables. — Die Zahlen entsprechen den Tafelnnummern.

	Tablice międzydzielnicowe Tables pour toutes les provinces Tafeln für alle Landesteile	Królestwo Polskie Royaume de Pologne Königreich Polen	Litwa i Rnś Lithuanie et Ruthénie Littanen u. Ruthenien	Galicja Galicie Galizien	Śląsk Cieszyński Sillésie de Cieszyn Teschenor Gebiet oest. Schlesiens	Dzielnice pod panowaniem pruskim Provinces sous le régime de la Prusse Die unter preuss. Herrschaft stehenden Landesteile
Tresó. — Matière. — Inhalt.						
Powierzchnia ¹⁾ i podział administracyjny. — Étendue territoriale et division administrative. — Fläche u. Verwaltungseinteilung	1, 3	35	36, 37	2, 38	38	39—42
Ludność. — Population. — Bevölkerung.						
Liczba ludności. — Nombre de la population. — Bevölkerungszahl	1, 3, 4, 5, 6	7, 23, 35	8, 23, 36, 37	2, 24, 38	38	25, 39, 40, 41, 42
Zaludnienie. — Densité. — Bevölkerungsdichte.	1, 9, 10	23, 35	23, 36, 37	2, 38	38	39, 40, 41, 42
Miasta. — Villes. — Städte.	1, 11, 12, 57	13, 18, 35, 58, 60, 64, 164, 166	14, 15, 19, 20, 36, 37, 166	16, 21, 38, 61	16, 21, 38, 61	17, 21, 39—42, 59, 62, 261, 262
Płeć. — Sexe. — Geschlecht.	22, 51, 52, 54, 68	23, 55, 71, 72, 271—274, 280, 285	23, 271—274, 280, 285	24, 27, 271, 272	271	25, 53, 66, 67, 272, 284, 286
Wiek. — Age. — Alter	68	26	26	27	28	28
Wyznanie. — Culte. — Confession	29, 63	35, 64	36, 37	30, 31, 38, 282, 36	36	39—42, 65, 66
Język i narodowość. — Nationalité. — Nationalität	52, 64, 69, 70	35	36, 37, 167, 168	33, 34, 38, 283, 38	38	175—180, 262
Zawód. — Profession. — Beruf	70, 75					75 (uzupełnienie str. 308)
Wędrowki. — Migrations. — Wanderungen	68, 69, 70	71, 72		73		74
Mażeństwa. — Mariages. — Eheschliessungen	43, 44	55, 58, 60		56		62, 63, 65
Urodzenia. — Naissances. — Geburten.	45, 46, 52, 57, 63	55, 58, 60, 64		56, 61		53, 59, 62, 65—67

¹⁾ Powierzchnia użytków rolnych, gospodarstw rolnych, zasiewów, stosunek powierzchni do liczby ludności, do liczby zwierząt, do kolei, kas oszczędności etc. — ob. odpowiednie działy.

Tresć. — Matière. — Inhalt.	Tablice międzydzielnicowe Tables pour toutes les provinces Tafeln für alle Landessteile	Królestwo Polskie Royaume de Pologne Königreich Polen	Litwa i Ruś Lithuanie et Ruthénie Littauen n. Ruthenien	Galicya Galicie Galizien	Śląsk Cieszyński Silésie de Cieszyn Teschener Gebiet oest. Schlesiens	Dzielnice pod panowaniem pruskim Provinces sous le régime de la Prusse Die unter preuss stehenden Landestheile
Zgony. — Décès. — Todesfälle	47, 48, 54, 57, 63	55, 58, 60, 64		56, 61		62, 65
Przyrost naturalny. — Excédent des naissances. — Geburtenüberschuss	49, 50, 57, 63	55, 58, 60, 64		56, 61		62, 65
Stosunek płci w urodzeniach i zgonach. — Relation des sexes dans le nombre des naissances et des décès. — Geschlechterverhältnis in den Geburten- u. Todeszahlen	52, 54	55				53, 66
Ruch naturalny w miastach i na wsi. — Mouvement naturel dans les villes et les campagnes. — Natürliche Bevölkerungsbewegung in Stadt u. Land	57	58, 60, 64		61		59, 62
Ruch naturalny wśród poszczególnych wyznań. — Mouvement naturel par cultes. — Natürliche Bevölkerungsbewegung nach Confession	63	64				65
Ruch naturalny wśród poszczególnych wyznań na wsi i w miastach. — Mouvement naturel par cultes dans les villes et les campagnes. — Natürl. Bevölkerungsbewegung nach Confession in Stadt u. Land	64	64				67
Płodność polek i Niemek. — Fécondité des femmes Polonaises et Allemandes. — Gebürtigkeit der polnischen u. deutschen Frauen						
Stosunki gospodarcze i społeczne. — Relations économiques et sociales. — Wirtschaftliche u. soziale Verhältnisse.	76	77, 82	78, 83	79, 84	80, 85	81, 86
Użytki rolne. — Espèces de culture. — Bodennutzungsarten						

Liczba i wielkość gospodarstw, względnie gospodarstwa według grup posiadaczy. — Nombre et grandeur des propriétés rurales, aussi les propriétés rurales par groupes des possesseurs. — Zahl u. Grösse der landwirtschaftlichen Betriebe, bezw. landwirtschaftliche Betriebe nach Besitzergruppen	87	89, 90, 103, 107, 108, 110—113	104, 105, 114	93	94	95, 96
Powierzchnia i wielkość gospodarstw, względnie powierzchnia gospodarstw według grup posiadaczy. — Superficie et grandeur des propriétés ou superficies des propriétés par groupes des possesseurs. — Fläche u. Grösse der Wirtschaften, bezw. Fläche nach Bodenbesitzergruppen	88	91, 92, 99, 102, 108, 107, 109—113	100, 101, 104, 106, 114	93	94	97, 98
Użytki rolne a większe i mniejsze gospodarstwa; względnie użytki rolne w gospodarstwach według grup posiadaczy. — Espèces de culture dans la grande et la petite propriété ou dans les propriétés par groupes des possesseurs. — Bodennutzungsarten im Gross- u. Kleingrundbesitze, bezw. nach Bodenbesitzergruppen	115, 116	117, 124, 128, 129	118—120, 125, 130, 131	121, 126, 132	122, 133	123, 127, 134
Zasiewy. — Surface cultivée. — Von verschiedenen Fruchtarten bebauter Boden	135—137					
Zbiory. — Récolte. — Ernte	138					
Plony z 1 ha. — Production moyenne par 1 ha en Q. — Hektarerträge in Q	139, 140					
Chów zwierząt. — Animaux domestiques. — Viehzucht	141—152	153, 155—157	154—156, 158	159, 160		
Przemysł rolny. — Industrie agricole. — Ackerbauindustrie		161	161	162		163
Budowle, nieruchomości, ich szacunki. — Immeubles. Bâtimens. Leur valeur. — Gebäude, Immobilien. Ihr Wert		164, 166	166—168	165	165	
Pozary i ubezpieczenia od pożarów. — Incendies et assurances contre l'incendie. — Feuerbrände u. Feuerversicherung		169	169	170		171

Tresć. — Matière. — Inhalt.	Tablice międzydzielnicowe. Tables pour toutes les provinces Tafeln für alle Landesteile	Królestwo Polskie Royaume de Pologne Königreich Polen	Litwa i Ruś Lituanie et Ruthénie Lithauen u. Ruthenien	Galicya Galicie Galizien	Śląsk Cieszyński Silésie de Cieszyn Teschener Gebiet oest. Schlesiens	Dzielnice pod panowaniem pruskim Provinces sous le régime de la Prusse. Die unter preuss. Herrschaft stehenden Landesteile
Obtuzenie ziemi. Parcelacya. Zmiana własności ziemskiej. — Obération des possessions rurales. Morcellement des biens ruraux. Mouvement de la propriété rurale. — Bodenbelastung u. Parzellierung. Grundbesitzwechsel . . . . . Przemysł i handel. — Industrie et commerce. — Gewerbe u. Handel.	181	172, 175 182—201	178, 175 182—200	174, 176 202—205	206	177—180 207, 208, 250—252
Górnictwo i hutnictwo. — Mines et houilles. — Berg- u. Hüttenwesen . . . . . Strajki. — Grèves. — Arbeitseinstellungen . . . . . Stowarzyszenia robotnicze zawodowe. — Syndicats professionnels d'ouvriers. — Arbeitergewerkschaften	212	209, 213 219—221	209 219—221	210, 214—218 222, 223	225, 226	211 224 Tabl. uzup. str. 308
Ubezpieczenia społeczne i nieszcześliwe wypadki. — Assurances sociales et accidents de travail. — Soziale Versicherung u. Unfälle . . . . . Szpitalnictwo i służba zdrowia. — Hôpitaux et personnel médical. — Krankenhäuser u. Heilpersonal . . . . . Kredyt i współdziałalność. — Crédit et coopératives. — Credit u. Geuossenschaften . . . . . Dochody i oszczędności. — Revenus et économies. — Einkommen u. Einlagen . . . . . Drogi i komunikacye. — Voies et communications. — Wegenetz u. Verkehr	256 263	228 238 242—244 257	228 238 242 257	229—235 239—240 245—249 258, 260	230 248	236, 237 241 253—255 259, 261, 262 269, 270

Oświata i szkolnictwo. — Instruction publique et écoles. — Bildung- u Schulwesen.
 Oświata. — Instruction publique. Bildung . . .
 Szkolnictwo wogóle. — Écoles en général. — Schulwesen im Allgemeinen . . .
 Szkoły ludowe. — Écoles primaires. — Volksschulen . . .
 Szkoły średnie. — Écoles secondaires. — Mittelschulen . . .
 Szkoły wyższe. — Écoles supérieures. — Hochschulen . . .
 Wybory do ciał ustawodawczych. — Elections aux corps législatifs. — Wahlen zu den Gesetzgebenden Körperschaften.
 Wybory do parlamentów. — Elections aux parlements. — Parl. Wahlen. . .
 Wybory do Sejmów. — Elections aux diètes. — Landtagswahlen . . .

68	271	271	271	271
272	273	273	278	
272	274, 285	274, 285	275—277 Tabl. uzup. str. 309	279 Tabl. uzup. str. 309
	280, 285	280, 285	281—283	284, 286
	287	287	288	
	289—291	289—291	292—299	308—311
			301—307	312—315

Liczby oznaczają numery tablic.

Les chiffres répondent aux Nos des tables. — Die Zahlen entsprechen den Tafelnummern.

